

BK I
C 16 B

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

026000338941

[Handwritten scribble]

2000000
/ 15
1533

Part

RL

ISAACI CASAUBONI

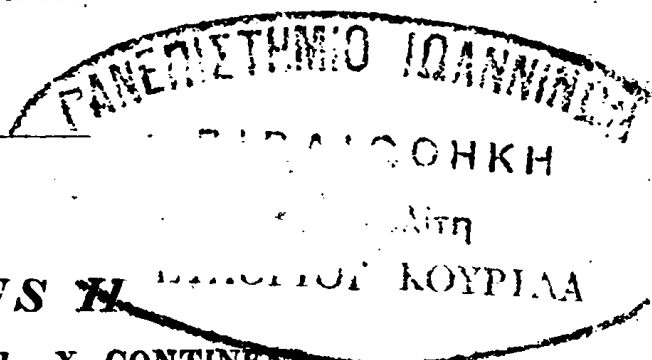
ANIMADVERSIONUM

IN

ATHENAEI DEIPNOSOPHISTAS

LIBRI QUINDECIM

EDITIO NOVA, APPENDICE AUCTA.

TOMUS II

ANIMADV. LIBROS VI - X. CONTINENS.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ
ΠΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΕΩΝ ΑΡΙΘ.....

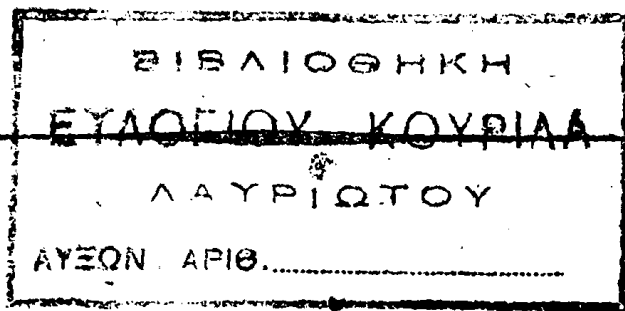
LIPSIÆ 1843
IN LIBRARIA KUEHNIANA.
(T. O. Weigel.)

LIBRARIUS LECTORI.

Quum Isaaci Casauboni Animadversiones in Athenaeum nec Schweighaeuserus integras reperiverit, Dindorfius autem ab editione sua plane exclusit, novam earum editionem a decessore quondam nostro inchoatam ad finem perducere placuit. In quo negotio paullo aliter eramus versaturi lectorumque commoditati magis consulturi, nisi voluminis primi ante hos quadraginta annos editi norma sequenda fuisset.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEXTUS.

CAPUT PRIMUM.

Nexus horum librorum. Auctor fabulae Πόιησις. p. 393.
ἀπαγορεύειν. αἶρειν δάκτυλον. Diphili drama
Ἐλενηφοροῦντες. Festum Ἐλενηφόρια. Orator
Cothocides. Anaxilae Εὐανδρεία. Briareus τὰς
λόγχας ἐσθίων. Praestigiatores qui ensiculos
vorabant. ὄψωνεῖν Νηρηίδας. Vendere ἴσον ἴσω.

ETIAM hic liber sermones refert habitos inter gusta- p. 394.
tionem et legitimam coenam, sicut diximus quarti initio.
Apparet moris fuisse ut satis longa interponeretur mora
inter utrumque cibum. nam hoc intervallo temporis
facit auctor pronunciata esse, quae ipse libris quarto,
quinto, et sexto est complexus. Sed iam coena inci- p. 395.
piebat apponi cum ea dicerentur quae liber iste con-
tinet. Ait enim non longe a principio, ἐπεισῆλθον ἡμῖν
παῖδες, πλῆθος ὅσον ἰχθύων φέροντες, et sub finem
iterum, παρεφάνη πλῆθος οἰκατᾶν τὰ πρὸς τὴν ἐδωδὴν
εἰσνομίζοντες. Ordo in his sermonibus, qui quidem e
rerum natura pendeat de quibus agitur, nullus est: in-
est tamen aliquis ab auctoris ingenio et dispositione
profectus. Elegantissimo enim artificio variae de variis
rebus dissertationes ita invicem nectuntur, ut anuli ca-
tenarum. Prior semper sermo posteriori ansam praebet:

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

A

posterior ex priore ortus non ante definit, quam novae alicui disputationi occasionem produxerit. Praecipua libri huius capita adnotata sunt ab auctore non longe a principio: item a nobis cum cura in operis totius synopsis. Initio praeferuntur eclogae aliquot veterum poetarum, quibus comparantur inter se comoedia et tragoedia. Nam cum primis libri huius verbis dixisset auctor, Timocratem sodalem suum novos a se subinde sermones exigere: nata inde est occasio recitandi versiculos Antiphanis, qui comoediam contendens cum tragoedia, dixerat, omnia in illa nova et inaudita esse asserenda: in hac omnia vulgata et omnibus nota. Similiter et caeterae partes invicem connectuntur: quod facile observabunt lectores, semel a nobis admoniti. Ait, ὑπομνήσομέν σε τὰ παρ' Ἀντιφάνει λεγόμενα ἐν Ποιήσει. Nolim temere fidem librorum damnare, qui in Antiphanis nomine hic consentiunt: puto tamen *Pcēsīm* quae hic nominatur, eam esse fabulam, quam pars veterum criticorum Aristophani adscribebat pars Archippo. Auctor vitae Aristophan. Ἐγραψε δὲ δράματα μδ. (Suidae codd. νδ.) ὧν ἀντιλέγεται τέτταρα ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα. Ποίησις, Ναυαγός, Νῆσοι, Νιόβη· ἃ τινὲς ἔφασαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου. qui Antiphani attribuat, novi praeterea neminem neque vero dubium est, locordia exscriptorum Antiphanis et Aristoph. nomina multis locis fuisse corrupta, altero alterius loco posito. Versus 12. est hypermeter: Ἦξει πάλιν τί πείσεθ' ὅταν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι, duo nempe in unum conflati: sed quorum priorem etiam membranae exhibent imperfectum. Sic illae:

Ἦξει, πάλιν τ' ἄπεισι
 ἔπειθ' ὅταν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι,
 κομιδῇ δ' ἀπειρήκασιν ἐν τοῖς δράμασιν,
 αἴρουσιν ὡσπερ δάκτυλον τὴν μηχανὴν,
 καὶ τοῖς θεωμένοισιν ἀποχρώντως ἔχει.

Ascripsimus plusculos versus, quia eos interpres accipit contra mentem poetae: qui hoc potius voluit: tragicos quando ipsis haeret aqua, ut nesciant quid dicant, sed plane in textura fabularum suarum sunt ita impediti, ut victos sese fateri necesse habeant, machinam attollere loco digiti aut manus: atque ita spectatoribus suis abunde satis facere. Inest in his, quod non attendunt docti, tacita comparatio tragicorum poetarum cum athleticis quod declarant voces: ἀπειρήκασιν et αἴρειν δάκτυ-

λον, athletae cum antagoniftis palmam de fe coguntur p. 396. concedere, ἀπαγορεύειν dicuntur: folitique iidem in teftimonium ἤττας, manum attollere, ut ex Plutarcho atque aliis notum. poetae huic ἀρῆν δάκτυλον, quod Plutarcho τὴν χειρὰ ἀνατείνειν. Ergo ut athletae victi manum tollunt: fic tragici cum expedire fe non poffunt, machinam, id eft, Deum e machina repente faciunt prodire. fed melior longe conditio tragicorum: illi enim cum manum tollunt, victoriam amittunt, hi machinam tollentes vincunt, et Ipectatoribus fuis abunde fatisfaciunt. Verfu decimo feptimo tolle vocabulum fuperfluum καὶ πεῖτα: verfum enim vitiat, nec multum fententiam adjuvat. In penultimo fenum comicorum nomina funt Chremes et Phidon. Probabam fcribi, Χρέμης τις, ἢ Φείδων τις ἐκς. mutato accentu in vocula τις, commodiore aliquanto fententia. fed vulgatam lectionem firmat ultimus verfus. Scribe deinde, Δίφιλος δ' ἐν Ἐλενηφοροῦσι, fefti nuncupati Ἐλενηφόρια Pollux meminit extremo opere. Codex Huraldinus, ἐν Ελεωνηφρουροῦσι, quali fuiffet hujus Diphileae fabulae index, Οἱ Ἐλεώνην φρουροῦντες. Praefidium Eleonae. non placet, non una de cauffa. Sequitur Timoclis elegantiffimus locus, qui ita incipit, ὦ τὰν ἀκουσον ἦν τί σοι μέλλω λέγειν, ubi malim ὃ τί σοι μέλλω λ. aut, ut fcribitur alibi, δοκῶ λέγ. In eo verfum hunc, Ὀφθαλμοῖς τις; εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί, fic edidimus fidem fecuti Abbreviatoris: in cujus Excerptis ita fcriptum diferte. Quod fi haec lectio vera eft, de Phineo aliter quam alii fenfit Timocles. Non enim Phinei liberos, fed ipfum oculis captum narrant poetae. In Stobaeo editum, Ἰσιφον Ἰδς τυφλόν, nec multo aliter veteres Athenaei membranae οἴσι Φινίδς τυφλόν. docti emendant ex conjectura, οἰδίπουν εἰσίδς τυφλόν. nos legebamus, Φινέ' εἰσίδεν τυφλόν. quam γραφὴν et Turnebus in fuo codice adnotarat. Teftificati funt quidam, reperiffie in veteribus, εἰσὶν Ἀρνίδαι τυφλοί, de quo docti cogitent. Nos vero confenfus omnium MSS. de quibus aliquid exploratum habemus, impellit, ut Diphilum a caeteris diverfum poetis, ita fcripiffie ut editum eft, censeamus. nam etiam in magni Meffaei codice ita liquido fcriptum. Orator Colhocides qui Demofthenem irrifit propter fubtilem diftinctionem inter δοῦναι et ἀποδοῦναι, eft Aefchines. Utriusque loci extant hodieque, noti vel iis qui nondum aere lavantur. Verfum Alexidis ultimus eft,

Ἀποδεδώκαμεν τὸ μὴ προσῆμον ἔμοι λαβεῖν. Scribendum, ἀπεδώκαμεν. Idem mendum in altero ejusdem, Οὐκ ἀλλ' ἀποδέδωκας ἐνέχυρόν που λαβών. concinna metrum, Οὐκ· ἀλλ' ἀπέδωκας, ἐνέχυρον δὴ που λαβών. Anaxilae Εὐανδρείαν alibi nominatam non reperio. ea vox fortium virorum proventum significat. Inde hi sunt versus, Καὶ τὰς παλαιστρας σοι μὰ τὴν γῆν μὴ σύ γε δῶς, Ἄλλ' ἀπόδος. καὶ δὴ Φέρουσ' ἐξέρχομαι. Emendo libris melioribus deficientibus, Καὶ τὰς παλάθας ἔμοι, μὰ Γῆν, μὴ σύ γε δῶς, Ἄλλὰ ἀπόδος. Dalecampius aliter conjiciebat, Καὶ τὰς παλευτρίας μὰ Γ. Briareus ille de p. 597. quo paulo post Timocles, ὁ τοὺς καταπέλτας τὰς τε λόγχας ἐσθίων: vel praestigiator fuit de genere eorum qui enses fingebant se vorare, quorum mentio apud Plutarchum et alios, vel, quod potius putem, Thrafo aliquis et gloriosus miles, qui de robore suo et pugnis solitus inverecunde se jactare. de hujusmodi hominibus vulgo dicere solemus, *il mange les charrettes ferrees*, cui simillimum est istud Graeci poetae dictum, *qui catapultas et lanceas comedit*, in quo etsi allusio est ad praestigiatores de quibus locuti sumus: de iis tamen non recte haec dicantur. Soliti enim thaumatopoei illi, quo facilius fidem invenirent, parvos enses vorandos suscipere. ideo Plutarchus, τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θυματοποιοί. similiter et Gregorius Palamas Thessalonicae Archiepiscopus, scribit, praestigiatores solitos λιθίδια καὶ σιδήρια καταβροχθίζειν. Comicae licentiae est loquendi genus quo utitur aliquanto post Athenaeus, ut illatorum mensae piscium copiam significet: μονονουχὶ γὰρ καὶ τὰς Νηρηίδας ὄψωνήκει, ipsas propemodum Nereidas erat orpsonatus. quid Nereidibus commune est cum piscibus qui prostant in foro? Eustathius, Ἰλιάδ. ρ. Φαύλη δὲ σύνθεσις ὄψου, οὐ μόνον τὸ ἀσυμμέτρως ὄψωνεῖν, κατὰ τὸν κωμωδοῦμενον ὄψωνεῖν τὰς Νηρηίδας, διὰ τὸ πολυτελές τῆς τῶν ἰχθύων ἐξωνήσεως. Addit statim, καὶ τις τῶν παρασίτων καὶ κολάκων ἔφη, τὸν Ποσειδῶ πέμπειν τῷ Νηπτουνίῳ ἡμῶν τοὺς ἰχθύς: οὐ διὰ τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἴσον ἴσῳ πωλούντων, ἀλλὰ τοὺς μὲν Ἀντίου κερκομίσθαι, etc. quae sic erant vertenda, *parasitorum et adulatorum dixit aliquis, Posidonem pisces misisse Neptuno nostro, non per eos qui Romae pisces argentum contra vendunt, sed eorum alios Antio fuisse advectos: alios, etc. aliud longe est διὰ τῶν, quam διὰ τούς: quod non observant in-*

terpretes. quid sit vendere ἴσον ἴσω, declarant Diphili
versus,

Γόγγρον μὲν ὥσπερ ὁ Πρίαμος τὸν Ἔκτορα,
ἴσον εἴληυσεν, τοσοῦτο καταθεῖς ἐπριάμην.

Larensem vocant isti parasiti Neptunum, vel Neptunium,
quasi Neptuni filium: non aliam ob causam, nisi ob
ingentem istam piscium copiam quam insulse et parasitice?

CAPUT SECUNDUM.

*Emendantur loci multi veterum poëtarum apud Athe-
naeum. ἀνδροφόνος, scelestus. πέμφιζ, et πεμφής.
Diphili Mercator. Archippi fabula Pisces.*

VENUSTISSIMI sunt illi versiculi ex Amphidis Im-
plore, quibus graphice describitur superbia et improbitas
piscariorum Atheniensium. Etsi autem satis perspicua
in illis mens poetae, si quis mediocrem adhibeat atten-
tionem; quia tamen neque editi sunt sine mendis, neque
recte ab interpretibus expressi, eos hic ascribam ema-
culatos, et interpretabor, si prius tamen hoc monuero,
ratam nimis esse locutionem, quam initio hujus *ρήσεως*
Diphilus usurpavit. Πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ῥᾶν ἐστὶ μυ-
ρίαῖς Μοίραις προσελθόντ' ἀξιοθῆναι λόγου. pro eo quod
dixisset alius ῥᾶν ἐστὶ μυρίαῖς, dixit *μυρίαῖς μοίραις*. p. 398.
quod genus dicendi idiotismus nosler usurpat. Sed eos
versus de quibus dicere institueram videamus.

Οὐς ἂν ἐπερωτήσῃ τις. ἢ λαβῶν τι τῶν
παρακειμένων ἐκυψεν ὥσπερ Ἐγέλεφος
πρῶτον σιωπῆ, (καὶ δικαίως τοῦτό γε·
ἅπαντες ἀνδροφόνοι γὰρ εἰσιν ἐνὶ λόγῳ.)
ὡσεὶ προσέχων δ' ὅδ' οὐδέν, οὐδ' ἀκηκῶς,
ἐκρουσε πόλυπόν τιν'. ὁ δ' ἐπρήσθη, κ' οὐ λαλῶν
ὅλα ῥήματ' ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελῶν, τάρων
ὀβολῶν γένοιτ' ἂν. ἢ δὲ κέστρ' ὀκτῶ βολῶν.
τοιαῦτ' ἀκούσαι δεῖ τὸν ὀψωνοῦντά τι.

Non poterat pingi γραφικώτερον fastus istorum hominum.
*Istos, ait, si rogareris, Quanti? alius sumens in ma-
nus aliquid eorum quae forte aderunt, caput demittet*

ut Telephus, ac primo tacebit, (quamquam jure hoc quidem: omnes enim uno verbo piscarii scelerati sunt): alius tanquam non advertat animum, et quasi nihil audiverit, polypum aliquem percutiet: alius incandesct, ac verbis integris loqui aspernans tuor, inquit, obolis emas licet: at sudis haec octo obolis. Haec audienda sunt si quid obsonari velis. Numeri enalage tenebras magnas offudit his versiculis, alioquin parum obscuris, etsi quid apud poetas frequentius? Sic igitur Amphis, cum dixisset οὐς, subdit λαβών: quod exponendum ut expressimus. nam omnino de piscario capi debent ista, ἢ λαβών τι τῶν παρακειμένων. item illa sequentia, ἔκρουσε πολύπον τινα, quibus mire exprimuntur gestus piscariorum emtores fastidientium, ac ne responsione quidem dignantium. τι τῶν παρακειμένων intellige cultrum, aut simile quid aliud, tabulae vel mensae illi impositum, super qua prostant pisces. Vox πρῶτον alterius fortasse locum occupavit: etsi ferri potest. ἀνδροφόνους Graeci vocant omnes insigniter improbos. Libro nono coquus praecipit discipulo ut sit ἀνδροφόνος: id est, ut in aedibus divitum omni fraudum genere utatur. in eodem Gnathaena meretrix appellatur ἀνδροφόνος. Athenaeus μοχ, διδάσκων αὐτὸν τίνα δεῖ λέγοντα πρὸς τοὺς ἀνδροφόνους ἰχθυοπάλας ὠνεῖσθαι ἃ βούλεται. Omnino autem λαλῶν ῥήματα verum est, non λαβών. et κέστρα non est mugil (κεστρεὺς enim is dicitur) sed quam alii Graeci σφύραιναν vocabant. Latinis, sudis. Praeter Varronem et Plinium, Glossae: Sudis, σφύραινα ἰχθύς, καὶ σκόλοψ. τάρων pro τεττάρων et tuor pro quatuor. In ecloga sequente ex Diphilo, male accipiunt haec, Ὅκτῶ λάβοις ἄν; εἴπερ ὠνῆ τὸν ἕτερον. Ὡ τὰν λαβὲ καὶ μὴ παῖζε τοὺς οὐ δεῖ· παρατρέχε.

personas ita distingue. qui emturit pisces, ait, *Visp' tu octo obolos?* pro duobus videlicet mugilibus, de quibus dixit, πόσου τοὺς κεστρέας πωλεῖς δὴ ὄντας; igitur petenti decem offert octo. respondet piscarius, εἴπερ ὠνῆ τὸν ἕτερον. accepturum se octo obolos: sed pro altero tantum mugile. Ait deinde emtor, *Sume o bone octo obolos et ambos da pisces, neque nos puta dignos quos illudas.* at piscarius, *aufer te hinc curriculo.* Xenarchi pulcherrimi versus de vaframento piscariorum

p. 599. ad irrigandos pisces in foro, nihil variant in membranis, penultimus tamen manifestus est vitii, Κατέχεε, κατὰ καὶ δὲ τῶν ἰχθύων ἅπαξ ἐπάνω. Lege, Κατέχει· κατὰ

δὲ τῶν ἰχθύων ἀπαξάπαν. Ἐίποις γ' ἂν αὖ. In Antiphanis testimonio distingue,

— ἔδωκαν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν
τούτῳ· κομίσας ὁ δ' ἐξέβαλ' εὐθύς οἴκαδε.

junge τὸ οἴκαδε cum remotiore verbo κομίσας: nam si referas ad ἐξέβαλεν, legendum esset οἴκοθεν. Qui afferitur inter caeteros ex Pylaeis Alexidis, Φόρους· μονονουχὶ δεκατεύουσι γὰρ τὰς οὐσίας, pede uno decurtatus est: ita absque dubio replendus, Φόρους· ἡμῶν μονονουχὶ δ. Idem poeta alibi de piscibus, Τῆς οὐσίας γὰρ εἰσιν ἡμῶν ὄντιοι. In septimo eorum qui ex Lebete recitantur, Τῆς ἀξίας ἀγαπῶσιν, concise dictum pro τῆς ἀξίας τιμῆς πωλεῖν ἀγαπ. alioquin esset scribendum τὴν ἀξίαν, Cum ait, Κάνταῦθα καὶ γραῦς, καὶ γέρων, καὶ παιδίον Περμφεῖς ἀπαντες ἀγοράσουσι κατὰ τρόπον, hoc significat: Legem modo recitatam Aristonici, adeo vendendi cupidos piscarios reddidisse, ut jam vel anus aliqua aut senex quivis, aut puer denique possit ab illis mercari se fraude sua, ut erat in 12 Tabulis Περμφεῖς est, πνοὴν ἔχοντας: *viventes adhuc et spirantes*. Pisces non spirant quomodo caetera animalia, (etsi Hippocrates in libro De flatibus πάντας ἰχθύας ἀναπνεῖν scribit, et ita placet etiam Plinio), spirant tamen naturae suae lege, et ἀναλόγως ea respiratione quam philosophi non ἀναπνοὴν sed διαπνοὴν vocant. sunt qui ἐμπνοὴν proprie dici velint. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 7. τί οὖν Φασι περὶ τοῦ Θεοῦ; πότερον διαπνεῖται, ὡς τὸ τῶν δαιμόνων γένος; ἢ ἐμπνεῖται μόνον, ὡς τὰ ἔνυδρα, κατὰ τὴν τῶν βραγχίων διαστολήν; ἢ περιπνεῖται καθάπερ τὰ ἔντομα κατὰ τὴν διὰ τῶν πτερυγῶν ἐπίθλιψιν τῆς ἐντομῆς. πέμφιξ, sive πεμφίς, est *flatus, anima*. Hesychius interpretatur ψυχὴν ὀρνίθων. Lycophroni πεμφίδες sunt animae defunctorum, isto versu de Ulyssis in orcum descensu, ἀκούσει κείῳ πεμφίδων ὄπα. Inde πεμφής, *habens flatum, sive animam*. In antiquis et Athenaei et Epitomes πεμφεῖς exararum erat, quod etiam defendi potest. Paulo post cum ait, Εἴτ' εἰς νέωτα Φησι γράψειν κρεμαμένους: observa sermonis compendium, quod interpretes decepit pro πωλεῖν τοὺς ἰχθύας τοὺς ἰχθυοπώλας κρεμ. Expositio pendet ex praecedentibus. dixit enim lege nova cautum esse, ne quis piscarius pisces vendat nisi stans. nunc addit, auctorem hujus edictum sequente anno aliud esse promulgaturum in hanc sententiam. Ne quis piscarius pisces vendat nisi pendens.

Legis utriusque ratio est eadem: sed haec posterior efficacissima erat futura. Quintus versus allatae *χρείας* ex Antiphanis *Misoponero*, *Καὶ παιδαγωγούς αὖθις, ὧν μείζωγε . . . μαίας ἢ Δία* ex membranis sanari nequit: omnes enim similiter depravatae. Constat versus duos in unum esse conflatos, deperditis non paucis dictionibus. Lego, *Καὶ παιδαγωγούς αὖθις ἐξωλεστάτους· ὦν μείζον οὐδὲν ἐστὶ κακὸν ἢ τὸν Δία. Scythae*, ait, *non introducunt in aedeis suas neque nutrices infantibus suis, neque pueris paedagogos, quae duo sunt mala pessima*, deinde auctor in nutrices acrius invehitur: quas ait deterius malum esse quam sint paedagogi, aut etiam impostores et plani. Non falso ea praedicare poetam de nutricibus, norunt qui earum morositatem, arrogantiam, ἀπληστίαν, et malignitatem, domi suae quotidie experiuntur. Penultimum versum scribo et expleo, *Καὶ μετὰ γὰρ τοὺς τραπεζίτας, ἔθνος ἕτερον*. Deinceps laudatur Diphilus ἐν Ἐμπορίῳ· malim Ἐπόρῳ, ut paulo post, et libro septimo legitur. sic nominabatur et Philemonis fabularum una. Plautus, *Graece haec vocatur Emporos Philemonis: Eadem Latine Mercator Marci Accii*. laudatur Varroni et Pacuvius in *Mercatore*. Corrige Harpocrationem in *ναύκληρος*, ubi citatur Diphilus ἐν πόρῳ. scribe, *Δίφιλος Ἐπόρῳ*. Corruptus est et hic versus paulo post, *ΛηΨθη νέων τις, καταπεπώκασ' εὐθείας*, etsi ita MSS. omnino tamen legendum *καταπεπώκασιν, devorant*: et ita recte Dalecamp. sensus lectionis huius est. Si versa navi juniorum aliquem cete prehendant, illum statim devorant. sed enim cete non solum pueros juvenes verum et pareclatos, et viros τελείους, et senes absorbent, omnesque obvios cujuscumque aetatis aut staturae. Lego, *ΛηΨθη νεώς τις*, hoc sensu: si navem, aut e navi tabulam aliquis naufragus, viam ad salutem quaerens, prehenderit, saepe tamen nihil agit miser: cum enim aquarum periculum evasisse videbitur, in feras marinas incidet, a quibus perdetur. Ita legendum esse docent illa in superiore versu, *εἶθ' ὡς γίνεται, ut fieri solet*, nam in naufragio nunquam non fit, ut lacerae navis tabulae prehendantur. Addit, *Ἐξ ὀνόματος δ' ἰχθυοπώλου μνημονεύει Ἐρμαίου Αἰγυπτίου Ἀρχιππος ἐν Ἴππεύσει*. Corrigendum ἐν Ἰχθύσει, et equites in pisces vertendi. Primum, poetae huius *Equites*, nusquam in libris veterum, deinde libro septimo, ubi iterum hi versus descripti,

veram lectionem invenias. Hic est Archippus comicus, quem ut poetarum omnium *Φορτικώτατον*, et ineptissimum ab aequalibus irrisum scribit Aristophanis scholiastes ad Vespas. *Pisces* Archippi et noster saepius laudat, et Pollux lib. 10. cap. 5. idem lib. 6. cap. 3. ait *παντοπωλίαν* verbum esse Archippi in piscibus. meminit et Harpocration in *πάλιν αἰρετός*. Versus inde hic descripti sententiam hanc continent: Hermaeum piscariorum impurissimum, pisces vendere non integros, sed aliqua parte imminutos, ad majus compendium: puta, squatinam et mustellam degluptos: lupos exenteratos. Longe aliter Dalecamp. sed non animadvertibat, pro *ἐντέρων*, quod hic legitur, scribendum esse ex libro 7. *ἐντερεύων* aut *ἐξεντερεύων*.

CAPUT TERTIUM.

Synizesis initio versus familiaris. ὠθισμός, ἀγορά εὐόψος. Φρυκτὰ aut Φρυκτοί. τηρεῖν pro τήρει, aut τηρεῖν δεῖ. Orsonomi. δυσώνης. Pherecratis Μένδηροι. Philonidae Cothurni. Phrynichi Tragoedi. Τιμισώλης ἠγανον. κέραμος. p. 401. Aristophanis comici patria. alia non pauca.

ANAXANDRIDAE comici versus ex Ulysse descripti et mutili editi erant, et depravate. Quae deerant, ex membranis adjecimus: quae corrupta sunt an ex ingenio valeamus emendare, experiamur. Prius tamen exponendi sunt nobis duo versus illi quos MSS. suggererunt. Ἐπὶ τίνα δ' ἄλλην τέχνην, ᾧ χρηστὸν τὸ Τὰ στόματα τῶν νεωτέρων κατακτάται; Age, inquit, dic mihi, o bone, quae ars est alia, cujus gratia juvenes ora sibi comburant? Ut integra sit sententia, supplendum, quemadmodum propter nostram artem (hoc est, pisces quos capimus) fieri solet. Memineris quam ferventissimos cibos adamasse veteres popinones: qua de re dictum est libro primo. Addit poëta, ut quidem nos scribimus,

Ἡ ὠθισμός ἐστι δακτύλων τοιοῦτος, ἢ
καὶ πνιγμός, εἰν ταχὺ μὴ δύνηται καταπιεῖν,
ἀλλ' οὐ μόνη γὰρ τὰς συνουσίας ποιεῖ
εὖοψος ἀγορά;

Ita prorsus est scribendum, nam in hisce omnibus operam oleumque docti viri perdiderunt. Offendit jam olim exscriptores principium hujus versus, ἢ ὠθισμός, itaque omnium suffragiis recepta est inepta vox ἠθισμός, quae et Dalecampio placita, illa vero isto loco ridicula est ἀπαξᾶπλως. Synizelis initio versus exemplo Homeri, ἢ οὐχ ἄλις, et ἢ οὐχ ὀράας. Sensus est: Artem esse nullam nisi piscatorum, propter quam sic digiti colliduntur, atque adeo homines sese ipsi strangulent, si deglutire statim non queant quod in os injecerint. Solam esse denique piscium copiam, quae convivantium mensas instruat. Studiosi conferant aliorum interpretationes: vestigium verae sententiae vix reperient. ὠθισμός proprie de conferta turba dicitur, ubi alius alium impellit. Theocritus, ὠθεῖνθ' ὥστε ὕες, elegantissime hic usurpatur de digitis plurium manuum, quae omnes eandem simul petant patinam. elegantissime etiam πνιγμόν adjicit, ut summam aviditatem ostendat eorum qui pisces amant. εὖοψος ἀγορά, forum ubi pisces abundant. ὄψον piscis. Sic accipe et in Timoclis versibus de Corydo parasito. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὖοψου εὐποροῦντι μὲν Ἡδιστον. lege sequentes ibi versus, nihil nisi pisces nominat. Significat, tunc maxime agitari convivia, cum piscium magna copia in foro. Sequitur, — τις δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν Φρυκτοὺς καταλαβὼν ἢ κοραχίνους; ἢ μηδέν; frustra haec conati sunt interpretari. corrigenda prius erant. Scribe, Φρύκτ' οὐ καταλαβὼν, ἢ κοραχίνους ὀνίους, Ἡ μαινίδ'; ὠρ. quis est mortalium, ait poeta, qui convivium instituere velit, aut possit etiam satis laute, si nulli reperiantur venales pisces, aut saltem pisciculi? Φρυκτὰ vel Φρυκτοὺς, omissis vocibus ἰχθύδια vel ἰχθύς, vocabant pisces minutos qui et edebantur et vaenum exponebantur fricti. Hesychius, Φρυκτὰ, ξηρὰ ἰχθύδια εὐτελεῖ. Simillime ἐψητοὺς appellabant

p. 402. pisciculos qui cocti vendebantur. Meminit autem poeta phryctorum, coracinorum, et maenidum, hoc significans: si meliores et laudatiores pisces nequeant reperiri, κατὰ δεύτερον πλοῦν etiam istos expeti. Alioquin magna istorum erat vilitas: quos quidem Alexis comicus libertinis relinqui vult, indignos qui a proceribus gulae

edantur. Ἀπελευθέρων, inquit, ὄψαρια θηρεύουσι μοι, Τριχίδια, καὶ σηπίδια καὶ Φρυκτούς τινάς. Loco vulgatae scripturae ἢ μηδέν, quae ferri nequit, emendavimus, ἢ μαινίδα, volentibus, opinor, omnibus eruditis. Versu penultimo pro ἀρίστου πύλας, scribendum videtur εἰς ἄδου πύλας. sed in eo versu satisfacere nobis nondum quiti sumus. Etiam in superiore quid appellentur ἐφθα πρόσωπα piscium nescio. Fortasse ἐφθοῖς πατανίοις, *patinis jurulentorum piscium*. Subjiciuntur versus Alexidis, quibus pronuntiat poeta, omnem pauperem qui pisces emat multos saepiusve, necessario grassatorem esse nocturnum ac praemiatores. Itaque si cui vestis ablata noctu fuerit, mane veniendum esse in forum piscarium, et emptores ibi observandum. Nam si aliquem viderit robustum et valentem pauperem anguillas a Micióne ementem, huic statim manus esse injiciendas, et in carcerem obtorto collo rapiendum. Omnia in Graeco planissima: nisi quod εἶτα positum pro itaque. τηρεῖν et ἀπάγειν, pro τήρει, et ἀπαγε, ut in oraculo quod habetur hoc ipso libro, Καὶ συ φέρειν τιμῆεν ἐμοὶ γέρας, vel quod eodem redit, τηρεῖν δεῖ et ἀπάγειν δεῖ. Graecanicae elegantiae translaticium genus notum omnibus, quaeis noti poetae. item illud Aristotelis, πρῶτον εἰπεῖν, id est, εἰπεῖν δεῖ. Scribe mox, Τοῦτο νόμιμόν ἐστι βέλτιστ' ἐνθάδε Κορινθίοισιν, εἰάν τ. non, Κορινθίοις, ἔν' εἰάν τ. quo enim τὸ ἴνα? idem mendum in istis Alexidis de canponum fraudibus, libro decimo, — ἐν τοῖς συμποσίοις ἔν' οὐ πίνετε Ἄκρατον. nam scribendum συμποσίοισιν οὐ π. Sextus versus transpositione duarum dictionum factus claudus, restituitur earundem trajectu, Ἐἴαν ἀπολαύσειν τοῦτον ἤδη τὸν βίον. Non recte ὄψωνόμους editum, non longe post. nam analogia postulat vel ὄψωνιονόμους: vel ὄψονόμους. quomodo et membranae meliores scribunt, et Eustathius. *Opsonomi* sunt aedileis quibus cura piscium venditio: ut videant ne cujusquam intemperie et ingluvie excandescat forum piscatorium. Graeci eos qui non frugalitatis studio, sed amore pecuniae parvo obsonarent, appellabant *δυσώνας*, quasi dicas *difficiles emptores*. Atque eam vocem abiisse in proverbium, auctor Julius Pollux lib. 10. Tali fuit ingenio amicus ille Lyncei Samii, de quo narrat auctor, editam a Lynceo Artem obsonandi, qua docebat *δυσώνην* quendam suum amicum, quomodo et gulae et crumenae simul posset consulere. Vide libro septimo ubi de mor-

myro pisce agitur. *Menderos* Pherecratis fabulam, unde existimabimus nomen invenisse? sic enim Athenaeus, *τήγανον δ' ὧ βέλτιστε εἴρηκεν ἐν Μενδήροις Φερεκράτης*, sed liquet mihi scribendum esse, *εἴρηκε μὲν ἐν Λήροις*.
 p. 403. Poetae hujus *Λήρους* saepe citat dipnosophista. illud alterum neque reperies usquam: neque est Graecum vocabulum. Sequitur, *Φιλωνίδης δ' ἐν Κοθόρνοις, ὑποδέχεται καὶ βατίσιν καὶ τηγάνοις*, videtur esse quae dicitur figura ἐν διᾱ δυοῖν, *excipere rājis et sartagine*: pro, rājis in sartagine frictis, *βατίσι τηγανισταῖς*. Pollux laudat libro 7 *τὸ πεντημοστολογεῖν ἐν Φιλωνίδου Κοθόρνοις ἐστὶν εἰρημένον*. Scribe sic hunc versum, ut in tertio libro, *Θερμῇ παροξύνουσα τηγάνου πνοῇ*. et ἐν *Ὀρθάνη*, non *Ὀρθάχνη*. *Tragoedi Phrynichi Athenaeo* mox laudati, itemque alibi saepius, nominantur et Harpocrati in voce *διάθεσις*. Ex ea fabula extat apud Pollucem extremo libro 7. hic versus elegantissimus, *Σὺ δὲ τιμιοπώλης ὡς Ἀχιλλεύς οὐδὲ εἶς*, proverbii speciem habet, *carius vendis quam ullus Achilles*. Virgilius, *Exanimatumque auro corpus vendebat Achilles*. de eo genere venditionis dicebamus capite primo ex Diphilo. neque audiendi qui vocem *τιμιοπώλης* aliter interpretantur in hoc versiculo. Versum Phrynichi ne Eustathius quidem aliter concipit. aliquando placebat, *ἡδὺ δὲ Ἀποτηγανίζειν ἐστὶ συμβολῶν ἄνευ*. Pherecratis *Μυρμεκαπληροῖ* adducuntur in testimonium a Polluce lib. 7. cap. 3. et cap. 16. item lib. 10. cap. 23. Iones, ait auctor, *χωρὶς τοῦ τ στοιχείου ἤγανον λέγουσι*. et hoc probat allato Anacreontis exemplo. itaque Eustathium non sequor, qui Doribus hoc tribuit. nam Anacreon et moribus et scriptione Ionicus, non Doricus. Quae de vocabulo *κέραμος* dicuntur, usurpato a nonnullis pro argenteis vasis, rationem habent manifestam: sic alia infinita nominata sunt, *ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως*, non ex sua natura, ut apud Homerum arma *χάλυσα*, et vulgo, *ρυχίς, δέλτος, cucurbitulae*, aliaque hoc genus, de quibus docte Eustathius non uno loco. B. Chrysostomus homilia septima in epistolam ad Colossenses, *τί γὰρ εἶπέ μοι, τῆς χρυσοῦς πλατάνου διαφέρουσι κατὰ ἄνοιαν οἱ κερᾶμια ποιοῦντες χρυσᾶ, καὶ χύτρας, καὶ ἀλάβυστρα*: Heliodorus Atheniensis ex quo refert auctor Aristophanem comicum fuisse Naucraticam, is est cuius facit mentionem tot locis in tantulo scripto Harpocrati. comicum fuisse peregrinitatis suspectum

testantur et veteres grammatici in ejus vita: non tamen Naucraticam, verum Aeginetam a quibusdam esse dictum illi scribunt, et causam explicant. Suidas Aegyptium fuisse ex aliis prodidit: quod huic sententiae Heliodori convenit. Platonis comici *Legatorum* praeter Athenaeum meminit Harpocration in ἀποκηρύττοντες, et in ζητητής. De Epicrate et Phormisio qui in producto Platonis loco nominantur, lege Aristophanis scholiasten ad Ranas et Concionantes, nam de iisdem Plato loquitur. Alexidis ecloga ex ejus *Hippiſco*, ex diverso genere versuum constat. Praecedunt septem integri et ἀρτίποδες senarii jambici: deinde sequuntur trochaïci ut apparet, male distincti. Mihi hoc insolens videtur: quia una est et continua ῥῆσις. olim conati sumus in jambicos versus omnia redigere, sed repugnat contumaciter verborum modulus plerorumque. Nam praeter octavum versum, p. 404. qui nullo negotio potest refingi ut sit prioribus similis, ἦν· οἶδα δὲ κἀγὼ ἡμέτερον πολίτην τινά, ne frustra hic fuerimus valde vereor. Ac venit nunc mihi in mentem fortasse Athenaei ea verba esse non poetae: quod acuto lectori dijudicandum relinquo. Eclogarius aperte tribuit Alexidi, Οἶδα τινά φησιν Ἀλεξίς πολίτην ἡμέτερον πτ.

CAPUT QUARTUM.

Ἀργύρωμα et χρύσωμα. κρείων Ἑλικάων. Sententiae Stoicorum de usu opum. προηγουμένως. κόσμος. δείγματος χάριν. ψήχειν et ψήγματα. Veterum scriptorum ἀγεωγραφήσια Alpes et Pyrenaeos cum Rhipaeis confundentium.

Ἐξήλανον γὰρ τινες καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τότε εἰς ὕμενος ἰδέαν. Interpres omittit praecipua verba καὶ τότε. nam hoc observat obiter Athenaeus, artem ducendi malleo argentum in tenuissimas laminas, jam aetate Nicolstrati antiquissimi comici fuisse cognitam. Hoc ille colligit ex istis illius verbis, λοιπή τις ὀξίς ἐστὶ καὶ ψυκτήριον τῆς εὐπαρύφου λεπτότερον, docti qui putant de bracteis sentire Athenaeum, quas vulgo appellamus

argenti folia vel auri, non recte sentiunt. nam ex illis non fiunt vasa argentea cujusmodi erant acetabulum illud Nicoltrati, et poculum pſyterium. Ἀντι-

Φάνης δὲ καὶ ἐν Δήμναις. Recte Dalecampius *Δημνίαις. Lemnias* etiam e Latinis poetis Turpilus ediderat.

Θιβρων ὁ Ταντάλου. Scripti, Θιάρων, et sequente versu μαλακός, non μαλακόν. Καὶ γυλίαν τιν' ἀργυρω-

μάτων. Scribe, γυλίον τινὰ ἀρ. id est, vidulum aut peram vasorum ex argento. Λουτρόν, Ξεραπαίνας,

ἀργυρώματα, desumpta sunt verba ex Heautontimorumenō Menandri. sententiae opinor, pars erant, quae integra apud Terentium:

Hem tot mea

Solius solliciti sunt causa, ut me unum expleant?

Ancillae tot me vestiant? sumtus domi

Tantos ego solus faciam?

οἱ δ' ἑλληνίζοντες λέγειν δεῖν Φασὶν ἀργυροῦν κόσμον καὶ χρυσοῦν κόσμον. Eadem observatio apud veteres magistros, ἀργύρωμα, inquit illi, aut χρύσωμα pro vasis vel aureis, non usurpant qui loquuntur accuratius: sed ἀργυροῦν vel χρυσοῦν κόσμον. cui τηρησεῖδ'ω quantum sit tribuendum, discant tyrones ex Julio Polluce lib. 10. cap. 44. ὄντως ἀνέτειλεν ἰὸ κατὰ Πίνδαρον εὐρυ-

σθενῆς πλοῦτος. Pythionicarum oda quinta,

Ὁ πλοῦτος εὐρυσθενῆς

ὅταν τις ἀρετᾶ κεκρα-

μένον κατὰρᾶ βροτήσιος ἀνῆρ,

πότμου παραδέντος αὐτὸν ἀνάγη

πολύφιλον ἐπέταν,

ᾧ θεόμοιρ' Ἀρκεσίλα.

ὑπὸ πρώτου Γύγου τοῦ Λυδῶν βασιλέως ἀνετέθη. Herodotus unde sumferunt caeteri scriptores, narrat copiose p. 405. libro primo: ubi expositis Gygis donariis, subjicit, οὕτω δὲ ὁ Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴβμεν, ἐς Δελφοὺς ἀνέθηκεν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορδιέω τὸν βασιλέα. ἀπέδοτο γοῦν τοῖς παρὰ τοῦ Ἱέρωνος ὄν

ἠβούλοντο. Repete duas literas a fine vocis Ἱέρωνος,

et scribe, ὅσον ἠβούλοντο.

Καὶ μ' Ἀυτηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικίων, et me gestabat princeps Helicaon Antenoris filius. Natalis vertit, rex Helicarum.

Helica non unius oppidi in Graecia nomen Ἑλικίων, numero multitudinis, ut apud poetam, Ἐκ γὰρ Κρητῶν γένος εὐχομαι εὐρεσιών. Sed nullam geographi, quod sciam, ejus nominis urbem commemorant,

quae huic loco satis conveniat, at Dalecamp. *inter Graecos illustris princeps*. non illi veniebat in mentem haec scribenti cujas fuerit Antenor.

Νικήσας ἵπποισι παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον.

Ex Homero desumpta est historia seu fabula, Ἰλιάδ. ψ: Δῶκε δ' ἄγειν ἐτάροισιν ὑπερθύμοισι γυναῖκα Καὶ τρίποδ' ὀτώεντα Φέρειν. Verte illa, παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον, non ut interpretes, *in Helleponto spatioso*. itane? in Helleponto tanquam in circo certamen currule peregerunt Graecorum proceres. sed, *ad falsum Hellepontonum*. de voce πλατὺς satis libro primo.

Πλάτων δὲ ὁ Θεῖος, καὶ Λυκοῦργος ὁ Λάκων. Platonis lex qua sancitur ut privatis pecuniam habere auream vel argenteam fas ne sit, extat, Legum libro quinto. De antiquo Lacedaemoniorum more capite puniendi eos penes quos auri argentine fuerit repertum aliquid, habes apud Xenophontem et Plutarchum, in ipsorum de illa Republica scriptis.

τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ Φυγὴν ἀπειπῶν. Recte et vere Dalecampius, τὴν μὲν εὐχὴν. Postea lege, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ ἀπερίττων προηγουμένως ποιεῖσθαι προστάσων, non ut editum est vulgo, et in veteribus etiam scriptum, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ περιττῶν προηγορευμένως ποιεῖσθαι προστάσων. Omnes Graece docti statim concedent mihi utrumque verbum a nobis mutatum, necessario fuisse mutandum: at vim vocis προηγουμένως in qua totius sententiae cardo vertitur, non intelligent, nisi Stoicae philosophiae periti. Sensus Athenaei est, ut paucis complectar: Zenonem res omnes dividere in εὐκτὰ, Φευκτὰ, et ἀδιάφορα: optanda, fugienda et indifferentia. divitias cenferi ab eo neque inter optanda, neque inter fugienda, sed inter indifferentia, praecipere ergo illum suis discipulis, ut in iis quae necessaria ad vitam, parabilia et tenuia maxime probent: adversus divitias vero ita se comparent, ut neque illas mirentur si non adsint, neque si absint ab iis corrumpi se posse metuant. facere aliquid aut probare προηγουμένως, et propter aliud, sive ut loquebantur Stoici, κατὰ περίστασιν, sunt opposita.

οὐδὲν γὰρ ἢ Φύσις ἐμβέβληκεν ἐν τοῦ κόσμου τῶν εἰρημένων. Apud Graecos multifariam accipi vocem κόσμος nemo ignorat. Ut interpretes accipiant, κόσμος hic est, *vita hominum*. iidem ἐμβάλλειν interpretantur, *ejicere et contemnere*. Acutius exponas et disputationi huic convenientius, *educere atque in lucem producere*, ut sit sensus: Natura

p. 406. nihil eorum quae tantopere mirantur homines, obvium esse voluit. Argentum igitur et aurum in terram abdidit: unde extrahi et proferri nisi labore plurimo non queant.

Δείγματος μὲν οὖν χάριν ἐπεὶ περ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστὶ τὸ γένος, εἴγ' ἐν ταῖς ἐσχ. Instituit probare multis magnisque difficultatibus auri possessionem parari. tam clarum hoc ex praecedentibus verbis, quam quod maxime. Atenim vero contrariam plane sententiam verba proximè sequentia continent: facit enim mentionem auri ramentorum, quae colligere aut nullus est, aut certe non magnus labor. quem tamen ipsum multis modis imminuit, cum ait deferri ista ramenta etiam a parvis fluminibus: itaque addit colligi illud aurum a mulierculis, et viris imbecillis. cedo, difficilis rei haecine est probatio an facilis? Nimis certum, corruptum esse hunc locum, et aliquot vocibus defectum. Scribe igitur, ut vitium saltem appareat. Δείγματος μὲν οὖν χάριν, ἐπεὶ περ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστὶ τι γένος. verba quae deficiunt velle praestare, immensae fuerit temeritatis. sententia tale quid postulat, Δείγμ. μ. οὖν χάριν αὐτὰ ἐνιαχοῦ ἐμβέβληκε. Sensus est: Naturam quae in totum procul ab hominum conspectu aurum et argentum abdidit, certis tamen in locis parabilia et inventu facilia ea voluit esse, tantum ut ne ignota essent mortalibus. Siquidem, ait, genus est quoddam horum quod in summa terrae superficie inveniatur, nam in in oris et extremitatibus Orbis etiam fluviali qualescumque auri ramenta deferunt: quae radunt et separant mulieres ac viri invalidi, lotaque in conflatorium conjiciunt. Hac oratione nihil planius, nihil clarius. quid sit δείγματος χάριν aut γένος, satis alibi ostendimus. τὶ γένος omnino scribendum, non τὸ γένος. quod ait de fluviiis extremi Orbis qui auri ramentavolvunt, Tagum respicit Hispaniae, et alios Indiae χρυσορρίας. Et sententia et verba ab Herodoto. nam in Thalia scribit historiae pater, αἱ δ' ἐσχατιαὶ κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατάπερ ἡ Ἑλλάς τὰς ἄρας πολλόν τι κεκραμένας ἔλαχε. et statim de India, χρυτὸς ἀπλετος αὐτόθι ἐστίν, ὁ μὲν ὀρυσσόμενος, ὁ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν. ὑποψήχοντες recte Epit. et Dalec. per η non per υ, radentes, verrentes cum pulvisculo, ut ille ait, inde ψήγματα ramenta, de scobe aureo vel argenteo. De hac ratione auri parandi lege Strabonem libro tertio. Distingue

Lo
tit
ita

Δουκ

ε

D

E

ΣΥΛ

Ε. παρ:

Cajac

sequentia ad orationis lucem sic, ὡς παρὰ τοῖς ἑπακτίοις, vel potius σπαρκτίοις, apud populos Septentrionis. (Φησὶν ὁ ἐμὸς Ποσειδώνιος) καὶ ἄλλοις τισι τῶν Κελτῶν. καὶ τὰ γε πάλαι μὲν Ῥίπαια καλούμενα ὄρη, εἶθ' ὕστερον Ὀλβια προσαγορευθέντα, νῦν δὲ Ἀλπια, (ἔστι δὲ τῆς Γαλατίας) αὐτομάτως ὕλης ἐμπρησθείσης ἀργύρῳ διερρῦη. manifesto hic scriptor Rhipaeos montes confundit cum Alpibus: qui error multis veterum communis. quare etiam sanctissimus pater Basilius Rhipaeos montes appellat, unde manat fluviorum rex Eridanus. Sed et Alpes p. 407. cum Pyrenaeis permiscet: nam illa vetus fabula de fortuito montium incendio, quo detecta fuerint auri et argenti metalla eo casu liquata, Pyrenaei convenit non Alpibus: vel nomine teste: quod ex eventu illo volunt impositum. haec erat veterum ἀγεωγραφήσια: cujus illustre exemplum apud Orpheum in Argonauticis: quo loco ait Rhipaeos montes Calpen, qui est mons ad Gaditanum fretum, Phlegram, et Alpes Cimmeriorum terram circumcludere et Solis lumine privare. Ejus sunt verba.

— ἔπειτα δὲ Κιμμερίοισι

νῆα Σοὴν ἐπάγοντες ἰκάνομεν· οἳ ῥά τε μῦνοι
αἴγλης ἄμμοροι εἰσι πυριβρόμου ἡελίοιο.

ἐν μὲν γὰρ Ῥίπαιον ὄρος καὶ Κάλπιος αὐγὴν
ἀντολίας εἴργουσ', ἐπιπέλιται δὲ πελώρη
ἄσσον ἐπισιιάζουσα μεσήμβρινον ἡέρα Φλέγρη.
δείελον αὖ κρύπτουσι Φάος ταυνημέες Ἀλπεις.

Locum ex Demetrio Phalereo deinceps allatum, ad tertium Strabonis olim illustravimus: nam ejus elegantiam interpretes non cōpere.

CAPUT QUINTUM.

Αυσάνδρειον χρεῖμα. Cordistae Galli. Strabonis locus.

Polemonis varia cognomina, et patria ejus incerta. cur Ἑλλαδικὸς dictus, item Στηλοκόπας.

Discipuli olim cognominati a praeceptoribus.

Polemonis scripta.

GYLIPPUM Spartiatam inedia vitam finisse fama est, ut narrat dipnosophista, condemnatum sententia epho-

Cesaub. Anim. in Athen. T. II.

B

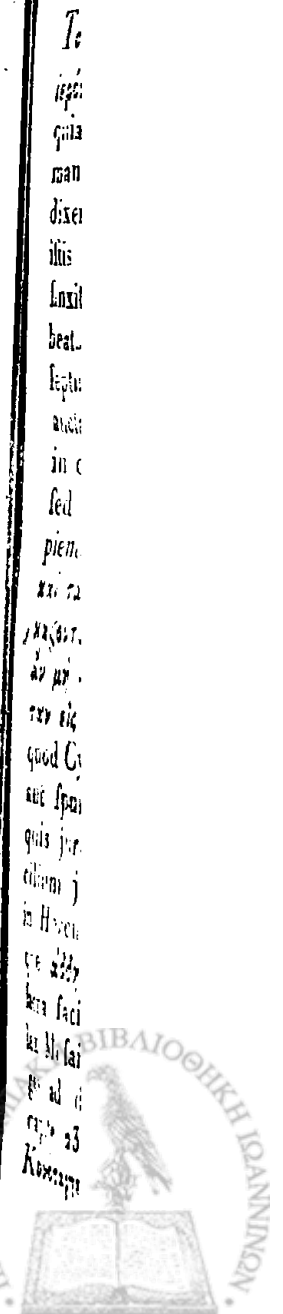
rorum, ob averſam praedae Lyſandreae partem. hoc
 poſtremum ita Athenaeus, νοσφιſάμενον ἐκ τοῦ Λυſανδρίου
 χρήματος. Periti linguae Graecae mirabuntur mecum
 uſum hunc vocis χρήμα: et ſcribendum iudicabunt ἐκ
 τῶν Λυſάνδρου χρημάτων. non enim χρήμα vocant
 Graeci pecuniam et divitias, ſed χρήματα, et Plutarchus
 in hac hiſtoria, Lyſander, inquit, τῶν χρημάτων τὰ
 περίοντα ἀπέſτειλεν εἰς Λακεδαίμονα. conſantiſſime ta-
 men quod editum eſt tuentur ſcripti omnes, etiam Epi-
 tomae. Fortaſſe hoc leviculum videbitur: at illud non
 leve quod ſequitur. pulcherrimam enim et veriſſimam
 ſententiam corrumpunt interpretes ſuis emendationibus.
 τοῦ δὲ ἀνατιθεμένου θεῶ, καὶ συγχωρουμένου δήμῳ κα-
 θάπερ κοσμήματος καὶ κτήματος, οὐ ράδιον ἦν τὸν θνη-
 τὸν ὀλίγων γενέſθαι. Sed cum Deo conſecrarentur
 aurum et argentum, et publica loca iis ornari, publi-
 ceque ipſa poſſideri concederentur, difficile erat homi-
 nem mortalem illa contemnere. Deliberatum diu a
 Lacedaemoniis quid facerent praeda Lyſandrea. decretum
 tandem, ut pars diis conſecraretur, illorum templis
 appendenda: pars vero in uſus publicos aſſervaretur.
 Hoc ubi ſemel conſtitutum, difficile erat, inquit auctor
 privatorum cupiditates inhibere. cur enim privatiuſ
 aſpernarentur, quod publice aeſtimari viderent? Plut-
 archum lege in Lyſandro: ubi etiam par et gemin-
 huic ſententia. οὐ γὰρ ἦν, ait, δημοσίᾳ τιμώμενον (τ
 p. 408. χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν νόμισμα) ὀρώντας, ἰδίᾳ καταφρε-
 νεῖν ὡς ἀχρήſτου. Nemo igitur virum doctum audiat
 qui legit hoc loco, τοῦ δ' οὐκ ἀνατιθεμένου θεῶ. Cor-
 diſtae Galli, de quibus ſcribitur, Τῶν δὲ Γαλατῶν
 Κορδιſταὶ καλούμενοι χρυσοῦν μὲν οὐκ εἰſάγουσιν εἰς τὴν
 αὐτῶν χώραν: ſine dubio ſunt Scordifci, quos Strabo
 ex eodem Poſidonio Gallos nominat libro ſeptimo. non
 tamen aſſentiar diligentiſſimo Abrahamo Ortelio, qui
 reſcribebat hic οἱ Σκορδιſκοὶ. repugnant enim omnia
 exemplaria antiqua et abbreviator. praeterea binominis
 fuiſſe Scordifcos, auctor Strabo, cujus quidem verbum
 ita ſcribuntur, τοὺς δὲ Σκορδιſκοὺς ἔνιοι ſκορδιſκας κα-
 λοῦſι. ſed geographum cenſemus ſcripiſſe, ἔνιοι Κορ-
 διſτὰς καλοῦſι. ſic ſtatim adjicit, Taurifcos a quibusda
 Tauriſtas eſſe appellatos. Galli ducis nomen hic me-
 morati, varie ſcriptum in veteribus offendimus, Ἄρ-
 νάτιος, aut Βατάνατος. Deinceps ſequitur longus
 vario paraſitorum genere ſermo: quem dum aggreditur

auctor, Polemonis antiquissimi scriptoris varia cognomina obiter πολυμαθίας χάριν nobis indicat. Sic ille, Πολέμων γοῦν, (ὁ εἶτε Σάμιος, ἢ Σικυάνιος, εἴτ' Ἀθηναῖος ὀνομαζόμενος χαίρει, ὡς ὁ Μοψεάτης Ἡρακλείδης λέγει, καταριθμούμενος αὐτὸν καὶ ἀπ' ἄλλων πόλεων. ἐπεκαλεῖτο δὲ καὶ Στηλοκόπας, ὡς Ἡρόδιος ὁ Κρατήτειος εἶρηκε) γράψας περὶ παρασίτων Φησὶν οὕτως. Quia erant doctorum de hujus viri patria discrepantes sententiae, sequebantur quisque quod probabilissimum videbatur. ita Polemonem alius *Samium* dixit, alius *Sicyonium*, alius *Atheniensem*, alii item aliter. nam exempli gratia, Suidas natum ait in Iliaco pago *Glycea*: addens, donatum postea fuisse civitate ab Atheniensibus. Egregium vero est quod narrat idem, propter hanc causam Polemonem a nonnullis Ἑλλαδικὸν indigetatum fuisse, ut si Latine dicas *Graecanicum* aut *Graeciensem*. Subjicit Athenaeus cognomen aliud Polemonis, *Stelocoram* nominans auctore Herodico Cratetis antiquissimi critici discipuli: unde ei Cratetii cognomen adhaesit. Olim studiosos literarum adeo non pudebat profiteri per quos profecissent, ut multi a praeceptoribus suis cognominari gloriosum sibi duxerint. Sic Herodicus *Crateteus* cognominatus: Diodorus et Artemidorus, Aristophanis grammatici discipuli, ambo *Aristophanei* dicti. sic Ister *Callimachus*, sic Callimachus Herophilus: (quod cognomen aliter extulit Erotianus, cum ait, ὡς ἱστορεῖ Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας), sic Rhols *Democriteus*, sic alii quos praetermitto. Porro unde Stelocoras fuerit Polemon appellatus, causam non adjicit Athenaeus. Eruditi homines στηλοκόπαν quasi ἐστηλοκοπημένον aut ἐστηλιτευμένον putant nominatum: quippe cujus nomen ob desertum vadimonium columnae inscriptum et infamatum fuerit, more qui olim Athenis obtinuit. Quanto est humanius et probabilius etiam quod nos divinabamus? dictum Polemonem στηλοκόπαν, propter navatam ei operam in perquirendis, describendis, et publicandis veterum monumentorum inscriptionibus. Declarant libri ab eo editi, p. 409. quorum titulos saltem hodie habemus superstites. Ejus generis erat volumen, cui nomen fecerat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων, id est, *De inscriptionibus quae per urbes Graeciae visuntur*. meminit lib. 10. item opus aliud cujus erat index, Περὶ τῆς Ἀθηνῶν ἀκροπόλεως, cujus etiam sit in his libris mentio non

semel. Sed titulum explicat Strabo lib. 9. Πολέμων, ait, ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀυροπόλει. Polemon periegetes libros quatuor conscripsit de donariis, quae erant in Arce. Huc etiam refer illos eiusdem alibi nominatos Athenaeo libros, De donariis urbis Lacedaemoniorum: De tabulis quae Sicyone habentur: De Poecile porticu urbis [Sicyonis, et De thesauris qui Delphis asservantur: quo de libro mentionem faciens Plutarchus, scriptoris huius eruditionem honestissimo profequitur elogio. Sic enim scribit in quinto symposiacorum, problemate altero. τοῖς Πολέμωνος τοῦ Ἀθηναίου περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν οἶμαι ὅτι πολλοῖς ὑμῶν, ἐντυγχάνειν ἐπιμελές ἐστι καὶ χρὴ πολυμαθοῦς καὶ οὐ νυστάζοντος ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς πράγμασιν ἀνδρός. Lege caetera, atque ibi scribe, ἐν τῷ Σικυωνίων θησαυρῷ potius quam Σικυωνίῳ. intelligit enim Sicyoniorum thesaurum, qui Delphis servabatur, ut et multorum aliorum populorum: sicut Strabo quoque testatur]. Eximie vero firmant nostram sententiam sequentia mox verba ex Polemone descripta: ἐν Κυνοσάρχει, ait, ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλῃ τις ἐστὶν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ ἐν ἧ ψήφισμα Ἀλκιβιάδου, et deinceps alia multa. Qui igitur tanta diligentia Graecarum urbium inscriptiones de columnis, pilis, statuis, et omne genus donariis descripsisset στηλοκόπας, joculari quidem sed artissimo nomine est dictus, παρὰ τὸν κόπον τὸν περὶ τὰς στήλας. Sic δοξοκόπους dixerunt, qui industriam et laborem omnem suum ad gloriae aucupium referrent. Sic etiam δημοκόπους appellabant qui in demerendo populo assidue occupabantur: ad cuius benevolentiam cum malis artibus plerique iter affectarent, ex eo factum, ut in malam partem id vocabulum sumeretur. Nae erat iniquum et indignum facinus, virtute, studio, et praeclaris laboribus partum cognomen in probri et dedecoris argumentum doctissimo viro et de literis optime merito vertisse. Nunc ad rem accedamus.

CAPUT SEXTUM.

Parasiti, epulones sacri, Jovis parasiti. Parasiti in templo Herculis. Nothi segregati in sacris ab aliis. Keryces Athenienses. Pallene et Pellene. ἐπὶ Φυλῆς ἱερείας. Lex regia Atheniensium. Βασιλεὺς ὁ αἰεὶ βασιλεύων, et similia. Βουκολία, ἀρχεῖον.

Τὸ τοῦ παρασίτου ὄνομα, inquit, πάλαι ἦν σεμνὸν καὶ ἱερόν. *Olim parasiti nomen venerabile erat et sanctum, quia nimirum Graecis quondam ita appellari, quos Romani in superstitionum suarum ritibus viros epulones dixerunt. puto etiam Titios sodales, non multum ab istis fuisse diversos. Quid quod etiam deos epulones finxit vaesana antiquitas, quos Jovis parasitos vocat beatus Augustinus, De civitate Dei libro sexto, capite septimo. Quae describuntur ex Alcibiadis psephismate, aucta sunt a nobis verbis aliquamultis, quae reperta in chirographis libris: nondum tamen plena est oratio, sed suspensa et imperfecta, hoc fortasse modo concipienda ut integretur. οἱ δὲ παράσιτοι ἕνα ἐκ τῶν νόθων, καὶ τῶν τούτων παίδων κατὰ τὰ πάτρια παρασιτεῖν ἀναγκάζοντων, (vel εἰς τοὺς παρασίτους εἰσαγόντων). ὃς δ' ἂν μὴ θέλη παρασιτεῖν, εἰσαγέτω ὁ ἱερεὺς καὶ περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον. Jubet lex, ut Herculani templi quod Cynofargis erat parasiti, quotannis unum e spuriiis aut spuriorum liberis, in suum ordinem cooptent: si quis jure vocatus non obtemperet, ut de eo ad concilium judicum referat sacerdos. Parasitos et epulones in Herculis templo habitos, non mirum: cum ipse quoque ἀδδηφάγος et voracissimus crederetur. Cynofargis sacra faciebant ex illegitimo matrimonio nati: quos et lex Mosaiica in re sacrorum jubet esse a caeteris segreges ad decimam usque generationem. Deuteronomii capite 23. Plutarchus in Themistocle, τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργες συντρεφόντων (τοῦτο δ' ἔστιν ἔξω πυλῶν*

γυμνάσιον Ἡρακλέους, ὅπαι καὶ κείνος οὐκ ἦν γνήσιος ἐν
 θεοῖς, ἀλλ' ἐνεύχοντο νοθεύειν διὰ τὴν μητέρα νόθη οὖσαν)
 ἔπειθ' ἐτινας, etc. meminit et in Ἑρωτικῶ, nec non
 Demosthenes contra Aristocratem. Extat etiam apud
 Isaeum lex qua arcentur nothi ab omnibus sacris gen-
 tilitiis. Sic enim habet, μηδὲ νόθῳ, μηδὲ νόθῃ ἀγγι-
 στείαν εἶναι μήθ' ἱερῶν μήθ' ἐσίῳν ἀπ' Εὐκλείδου ἄρ-
 χοντος. Habes super hoc Solonis veterem legem, apud
 comicum in Avibus. Ait, καὶ τῷ κήρυκε ἐκ τοῦ γένους
 τῶν κηρύκων τοῦ τῆς μυστηριώτιδος· τούτους δὲ παρα-
 σιτεῖν ἐν τῷ Δηλίῳ ἐνιαυτὸν, et ut duo sint ceryces
 sacrorum ministri de genere Cerycum, ex ea familia
 quae mysteriorum sacris operabitur. hi ut in Delio
 templo annum unum functionem obeant parasitorum.
 Inter antiquissimas gentes populi Atheniensium fuit gens
 κηρύκων, qui non erant caduceatores, neque praecones:
 sed sacrorum ministri. Diodorus Siculus libro primo
 Cerycas Atheniensium Aegyptiorum pastophoris assimilat.
 Haec stirps ut in familias plures erat distincta, ita etiam
 divisae singularum familiarum functiones fuerunt. quod
 observandum, ut intelligantur ista verba τοῦ τῆς μυστη-
 ριωτίδος, ubi necessario deest aliquid, ex usu loquendi
 omissum: puta ἐΦημερίας, ut apud Lucam Evangelistam:
 vel μερίδος, aut σπονδῆς, ut cum ait Pollux, ὀνομάζον-
 ται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαί, καὶ μυστικαὶ ἡμέραι.
 Ait, ἐν δὲ Παλληνίδι τοῖς ἀναθήμασιν ἐπιγέγραπται τάδε,
 id est, *Donariis quae in Pallenide porticu habentur,*
haec sunt inscripta. Errant qui de Pallene Achaeorum
 urbe putant hic agi. Primum aliud est in geographia
Pallene aliud *Pallenis*. deinde urbs Achajae quam illi
 ajunt, non Pallene dicebatur verum Pellene. imposuit
 p. 411. eis depravata apud Strabonem in descriptione Achajae
 scriptura in editionibus quae nostram praecesserunt.
Pallene dicebatur in Attica populus sive pagus unus
 Antiochidis tribus. *Pallenis* vero loci nomen qui pro-
 prius fuit ejus δήμου. supplendum enim στοά, vel aliud
 quid. Non intelligo quod scriptum sic est, ἐπὶ δὲ Φυλῆς
 ἱερείας παράσιτοι ἐπὶ Λυκοστράτου Γαργήτιος Περικλῆς
 Περικλείτου Πιτθεύς. vertunt docti, *Sub Lycostrato*
Sacra tribu parasiti fuere Pericles Gargettius Pit-
theus Periclitii filius. Legerunt Φυλῆς ἱερᾶς, Ego nul-
 lam Athenis sacram tribum novi: imo vero nulla fuit
 non dicam ἱερὰ, sed neque ἱερατικῆ, qualis apud Ju-
 daeos Levitica. Erit aliquis sensus, si relicto vacuo

Spatio ad capiendum tribus nomen quod deest, scribas *ἱερατσοῦσης* vel *ἱερσοῦσης*. id est, Tali tribu rem divinam faciente archonte *Lycostrato*. Quid si aliter accipiendum servata voce *ἱερείας*? Erant enim sacra quibus foemina sacerdos praeerat. unde illa formula apud Thucydidem et alios historicos frequens, *ἐπὶ ἱερείας τῆς δεῖνα. sacerdote hac vel illa*. Ita fuerit nomen proprium *Phyle*, nisi aliud ejus loco substituendum, ut *ἐπὶ δ' Ἐριφύλης ἱερείας*. de quo suum esto cujusque arbitrium, sua existimatio. Illud vero certissimum, scribendum esse *ἐπὶ Λυκοστράτου Γαργητίου. Gargettius* et *Pittheus* ex consuetudine Attica τὸν δῆμον indicant: neque debuerit pro virorum nominibus propriis haberi. Addit, *κ' ἂν τοῖς τοῦ βασιλέως δὲ νόμοις γέγραπται*. regem intellige sacrificulum: nam de antiquis Athenarum regibus non loquitur. Scribe mox ex libro Hoeschelii *τότε δὲ τὸν εἰς τὸ συμβιοῦν κατελεγεμένον. non κατηλλαγεμένον. eum qui ad convivendum est adscriptus*. Sequitur statim, *συγκαταλέγουσι παρασίτους. Dionysius Sinopenis de electione parasitorum apud Athenienses — οὐδὲ παρέλαβεν εἰς ταῦτα τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ κοτέλεγεν Ἐκ τῶν πολιτῶν δῶδεκ' ἄνδρας. Themison* cujus statim fit mentio, videtur descripsisse titulos donariorum, et monumenta antiqua omnia quae erant in Pallenide. ibi inter caetera fuit lex regibus sacrorum dicta, cujus facta mentio paulo ante. Colligo ex collatione verborum Athenaei et Pollucis. ille ait, *Θεμισων δ' ἐν Παλληνίδι ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὸν βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα, καὶ τοὺς παρασίτους οὓς ἂν ἐκ τῶν δῆμων προκίρωνται, καὶ τοὺς γέροντας, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς πρωτόψεις*. Pollux libro tertio, *ἣ ἐκ παρθενίας τινὶ γεγαμημένη, πρωτόψοσις ἐκαλεῖτο. γέγραπται δὲ τούνομα ἐν τῷ τοῦ βασιλέως νόμῳ*. ex his colligere est verba quae describit Athenaeus, partem esse legis regiae, at auctorem et opus ubi lex illa extabat docet Athenaeus. *Βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα* cum dicunt Graeci, non intelligunt, ut vertere licet docti, *regem cujus perpetuum erit regnum*. dicant vero nobis, quis ille rex cujus regnum dici meruit perpetuum. Mirum sane tam absurdam sententiam non pupugisse interpretes, ut quid significaret Graccum illud genus loquendi quaerent diligentius *βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων*, vel simpliciter, *ὁ ἀεὶ βασιλεὺς*, reges sunt, qui alius post alium regnum obtinent. Latine exprimi ad verbum phrasid haec non potest. *veritas p. 412.*

non male, *quisquis rex erit.* aut simpliciter, *rex* sic apud Dionem et alios, οἱ αἰεὶ ὕπατοι. Latini tantum, *Consules* οἱ αἰεὶ ἄρχοντες, *praetores.* τὸ αἰεὶ in his et similibus continuam successionem aliorum post alios denotat. Plato libro primo De republica, οἱ λίχνοι τοῦ αἰεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἀρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι. appellat τὸ αἰεὶ παραφερόμενον, singula fercula, quae inferebantur mensae aliud post aliud. potest etiam legi περιφερόμενον. Ita enim mos erat in Atheniensium conviviiis ut libro quarto didicimus. Pro αἰεὶ dicunt Graeci interdum, ἐκάστοτε. ut apud Plut. in Sertorio οἱ ἐκάστοτε πεμπόμενοι στρατηγοί. et ita passim Parasiti dicebantur olim Athenis, οἱ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἰρούμενοι. ita noster ex Cratete. Hesychius, quem nullum dubium est indidem hausisse scribit, ἐκδοχὴν. quod redit eodem: Pollux cum Athenaeo ἐκλογὴν libr. 6. cap. 7. Inutilitata et obsoleta quadam significatione sumitur vox βουκολία in antiqua lege regia: unde ista proferuntur, τοὺς δὲ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἐκτέα κριθῶν, δαίνυσθαι τοὺς ὄντας Ἀθηναίους ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰ πάτρια.. Veterum legum Graecarum et Romanarum verba quam plurima etiam doctissimis viris fuisse obscura iam inde a multis retro saeculis, ineptus sim si probare aggrediar. omnia ignorat qui hoc nescit. Suspicebam, βουκολίαν hic dici vel iugerum vel alium agri modum ex quo fas fuit parasito cuique hordei hecteum exigere. sed magis ingenua est, in talibus ignorantiae confessio. Scribe mox ex libris εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ νεῶ, τοῦ ἀρχείου, καὶ τοῦ παρασιτίου. non cum interpretibus, τοῦ ἀρχαίου. ad *sarciendum templum, tabularium, et parasitium.* ἀρχεῖον non solum est tabularium, sed aerarium, et templi Θεσαυροφυλακείον. de eo Pollux lib. 1. cap. primo. Idem criticus libr. 6. cap. 7. tangit hunc locum legis regiae, scribens, Καὶ ἀρχαῖον τι Ἀθήνησι παρασίτιον καλούμενον, ὡς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ βασιλέως ἐστὶν εὐρεῖν. Lege, Καὶ ἀρχεῖον τι Ἀθ. verba legis apud Athenaeum, sic legit Pollux: εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ νεῶ, τοῦ ἀρχείου τοῦ παρασιτίου, καὶ τ.

S
 lina
 con
 veni
 Ath
 ment
 poet
 prela
 verbi
 unde
 equ
 ἐπὶ
 Ἐπ.
 libra
 Cassil
 trita e
 tamen
 ams in
 prelor.
 Xen et
 ve. at e
 proptio
 historiae
 in, lub
 in. hiorat
 εἰς πα
 εἰς πα
 ἰστορία

ΠΛΗΡΗΣΤΗΜΙ
 ΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

CAPUT SEPTIMUM.

*Observatio super voce παρασιτος. Carystii libri
Περὶ διδασκαλιῶν. διδάσκειν δράμα. διδάσκαλοι
et ἀντιδιδάσκαλοι, διδασκαλία, θέσις vel κάθεισις.
Auctores veteres qui de eo argumento scripse-
rant. Utilitas διδασκαλιῶν ad chronologiam.
item alia nonnulla.*

SCRIPSERAT Carystius Pergamenus criticus antiquis-
simus, *parasiti* nomen ea notione quae ex Latinis
comicis nota est omnibus, ab Alexide comico esse in-
ventum. Falsam esse hanc Carystii observationem docet
Athenaeus, allato Epicharmi loco ubi parasitorum fit
mentio. Epicharmus inter primos antiquae comoediae p. 415.
poetas fuit, longe antiquior Alexide, mediae comoediae
poeta, ut diferte scribitur libro octavo. Haec animad-
versio non est Athenaei, verum alicujus antiquioris:
unde eam sumpserunt et Athen. et Julius Pollux aequalis
ejus, aut paulo etiam natu major. Sic ille libro sexto,
ἐπὶ τοῦ παρασιτεῖν κατὰ λιχνείαν ἢ κολακείαν πρῶτος
Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ἠνόμασεν, εἶτα Ἀλεξίς. Porro
librum suum cujus hoc loco fit mentio, inscripserat
Carystius, Περὶ διδασκαλιῶν. Nulla vox est magis usu
trita aut notior ista candidatis Graecae literaturae: et
tamen paucissimos scio esse, qui illam hoc et similibus
aliis locis recte sint interpretaturi. Magna sane inter-
pretum hallucinatio, qui vertunt ubique *De doctrinis*.
Non enim de philosophia aut artibus liberalibus tracta-
verat eo in opere hic criticus sed de professionis suae
proprio argumento: cujus cognitio et jucundissima, et ad
historiae lucem utilissima. Rem hodie non vulgo cogni-
tam, lubet paucis, quando oblata est occasio, explicare.
Studiorum ea fuit quondam ratio, ut maxima erudi-
tionis pars in dramaticorum poetarum, ac praesertim
comicorum lectione et intelligentia poneretur. Inde
puriorum Hellenismum, inde notitiam eorum quae in

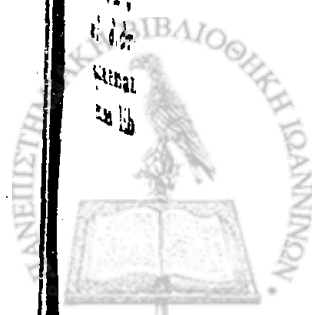
Rep. erant gesta, inde vitam et mores primorum civitatis Atheniensium hauriebant. Itaque ad illustranda hujus generis veterum scripta, certatim viri magni contenderunt, jam inde ab incunabulis criticae professionis, sive grammaticae, aut quocumque modo appellare volueris, eam disciplinam quae rectam veterum scriptorum interpretationem profitetur, et divinum Aristotelem, ut docemus alibi, auctorem habet primum. Attici scriptores *διδασκάλους* peculiari notione appellarunt quos dixi poetas. Harpocration, *ἰδίως διδασκάλους λέγουσι τοὺς ποιητὰς τῶν διθυράμβων, ἢ τῶν κωμωδιῶν, ἢ τῶν τραγωδιῶν.* Comici scholiastes ad Plutum, *Φαίνεται τὸ τοιοῦτον, οὐ διὰ τῶν χορηγῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν διδασκάλων.* et cum fabulas suas proferebant spectandas *διδάσκειν* eos dicebant: sicut etiam Latini *docere fabulam.* et qui productis in theatri coronam poëmatis de palma invicem certabant, non *ἀνταγωνισταί* proprie, sed *ἀντιδιδάσκαλοι* nuncupabantur vel *ἀντίτεχνοι.* Pindari enarrator ad Nemeonicas, *σφόδρα γὰρ τῶν πολεμούντων ἡμᾶς ἀντιδιδασκάλων καὶ ἀντιτέχνων Φανητόμεθα καταβίνοντες.* altera voce Plato utitur in Phaedone, et comici interpretes vetus non semel. Hinc appellatae sunt istae *διδασκαλῖαι*, de quibus scripserat Carysius, et alii etiam multi, ut mox docebimus. Quid igitur est *διδασκαλία*? Duobus modis haec vox in hac re solet accipi. Primum pro actione ipsa fabulae, et editione quae dicitur etiam *κᾶθ' ἑσπεριν.* Ranarum interpres, *Δίδυμος ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ ὄρῳμα, διὸ τινὲς διττὰς θέσεις, τούτέστι διδασκαλίας τῶν Περτῶν Φασί.* Malim *διττὰς κηθέσεις* aut si placet *θέσεις*, seramus libro primo vulgatam lectionem ubi legitur *ὅτε τὴν Ναυσικᾶν ἔθηκε.* Nobis tamen aliter videbatur, ut cap. 17.

p. 414. ejus libri dictum. exempla hujus significatus passim obvia. Altera significatio vocis *διδασκαλία* est, cum accipitur pro eo scripto quo explicatur ubi, quando, quomodo, et quo eventu fabula aliqua fuerit acta. Hae circumstantiae et similes his necessariae sunt ad rectam et plenam dramaticorum poetarum intelligentiam: imo vero ad capienda rectae historiae Graecae tempora. Ideo non leviter in hac parte doctissimi veterum suere occupati, qui super hoc libros multos conscripserant: quibus et ipsis nomen e re indiderant *Διδασκαλῖαι*, aut *Περὶ διδασκαλιῶν.* Omnium primus descriptionis hujus exemplum dedit vir laudatione omni maior, Aristoteles.

Refert Diogenes Laertius inter caeteros conscriptorum ab eo librorum indices, illum *Διδασκαλίας α.* Didascalias nempe inscripserat philosophus, commentarium quo didασκάλων vetustiorum ac recentiorum ad sua usque tempora historiam texerat. dramata singulorum recensuerat, et cuiusque illorum tempora indicaverat. Paroemiographi in explicatione proverbii "Ὀνου σκιά. Ἀριστοτέλης ἐν Διδασκαλίαις καὶ δρᾶματός τινος Φέρει ἐπιγραφήν, "Ὀνου σκιάν. Harpocration, ὅτι ὁ Πεντακλῆς ποιητής, δαδήλων ἄνθρωπος Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς διδασκαλίαις. Aristophanis enarrator ad Aves, εἴη ἂν οὖν ὁ Φιλκλῆς τὸν ἔποπα ἐσκευοποιηκῶς τῇ Πανδιονίδι τετραλογία. ἦν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις ἀναγράφει. Ibidem, Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις δύο Φησὶ γεγονέναι Κινησίαις. Idem auctor ad Ranas, ἐπὶ Καλλίου τούτου Φησὶν Ἀριστοτέλης ὅτι σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖσθαι τὰ Διονύσια τοῖς τραγωδοῖς καὶ κωμωδοῖς. etsi non nominantur hic Didascaliae Aristotelis: tamen non dubium est, inde sumpta quae affert verba. Reperio eam sub titulo, *Κωμικῶν* laudatum id opus: de eo namque locutum sentio Erotianum qui in Hippocrateo Lexico Aristotelem laudat ἐν τοῖς *Κωμικοῖς*. Exemplum Aristotelis secutus est ut videtur discipulus illius Dicaearchus, vir eruditissimus, suadent hoc nobis testimonia aliquot veterum criticorum: licet operis illius titulum nondum iuveni nominatim expressam. In antiqua hypothesis Ranae scriptum, οὕτω ἐθανυμάσθη τὸ δρᾶμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παράβασιν ἄσπε καὶ ἀνεδιδάχθη, ὡς Φησὶ Δικαίαρχος. in argumento Oedipi tyranni Sophocleae, victum fuisse poetam in commissione ejus fabulae a Philocle, unius Dicaearchi testimonio probatur: ex hypothesis autem Ajacis Lorarii utrumque colligas, et scripsisse aliquid in hoc genere Dicaearchum, et *Διδασκαλίαις* tamen scripto suo nomen non fecisse. Sic enim auctor ille, de vero nomine ejus tragoediae loquens, *Δικαίαρχος δὲ Αἴαντος θάνατον ἐπιγράφει. ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς Αἴας ἀναγράφεται.* Sudavere postea in eodem argumento duo viri πολυμαθέστατοι Callimachus et Eratosthenes. illius laudatur liber hac inscriptione, *Πίναξ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκαλιῶν:* vel ut scribitur apud Suidam, *διδασκάλων.* Eratosthenes operi sui *Περὶ ἀρχαίας κωμωδίας* titulum dederat. quod quidem multorum p. 415. librorum fuisse testis Harpocration. qui in μεταλλεῖς septimum lib. laudat. Utrumque passim citant grammatici

in hanc rem. Aristophanis scholia ad Aves, ὁ Καλλιμαχος ταύτης τῆς διδασκαλίας οὐ μέμνηται. In hypothefi Pacis, Φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις ὅτι καὶ ἑτέραν δεδίδαχεν ὁμοίως Ἀριστοφάνης Εἰρήνην. ἄδηλον οὖν Φησὶ Ἐρατοσθένους, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν, ἢ τὴν αὐτὴν κατήκει. ad Nebulas, Ἐρατοσθένους Φησὶ Καλλιμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι Φέρουσιν ὕστερον τρίτω ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν ΝεΦελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται. Huc spectat locus M. Tullii in epistolis ad Atticum lib. 6. *Quis non dixit Eὐπόλιον τὸν τῆς ἀρχαίας, ab Alcibiade navigante in Siciliam, demersum esse in mare? redarguit Erato-sthenes. affert enim quas ille post id tempus fabulas docuerit.* Post istos tractarunt idem argumentum Carystius, Aristoph. grammaticus, et item alii. De Carystii Pergameni *Didascaliiis* perhibet testimonium Athenaeus hoc loco. meminit ejus libri suobscure, auctor vitae Sophoclis, *νίνας*, inquit, ἔλαβεν εἰκοσιν ὡς Φησὶ Καρυστιος. *vicit Sophocles vices, ut scribit Carystius; nempe in Didascaliiis.* De Aristophane testatur idem lib. 3. Ἐγὼ, ait, οὐ περιέτυχον τῷ ἀσωτοδιδασκάλῳ· ἀλλ' οὐδ' ἀναγραφῆς ἀξιώθεντι σύνοίδα· οὔτε γὰρ Καλλιμαχος οὔτε Ἀριστοφάνης αὐτὸ ἀνέγραψαν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περγᾶμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι. Praeter omnes hos, industriam suam in isto negotio occuparant nobiles critici Aristarchus, Crates, et alii multi qui fabulas veterum poetarum sunt interpretati. De his accipiendum quoties sine nomine laudantur αἱ διδασκαλῖαι. Harpocraton, ἐν ταῖς διδασκαλίαις εὐρίσκεται ὁ Σθένελος τραγωδίας ποιητής. sic apud Sophoclis, Euripidis et Aristoph. interpretes saepissime. Non est autem dubitandum Latinos criticos in recensendis poetarum Latinorum fabulis, pari diligentia versatos. Extant hodieque Terentianarum comoediarum διδασκαλῖαι, breviter et eleganter scriptae, ac fabulae ejusque fronti praepositae. Praecipua omnium qui Didascalias ediderant cura fuit, tempus inquirere, et designare, quo fabularum suarum quamque comici et tragici, docuerant. Itaque ex temporum ratione digesta erant singulorum poetarum dramata. Aristoph. grammaticus in didascaliam Antigoniae Sophocleae. λέλεκται δὲ τὸ δράμα τοῦτο τριακοστὸν δεύτερον. significat fabulam illam, inter Sophocleas, quae fuere olim 120. aut eo plures, ut docemus lib. 7. locum tricesimum secundum obtinuisse. Neque tantum singulorum poetarum

separatim sed etiam omnes omnium qua tragicorum qua comicorum fabulas pro ratione temporum quibus fuerant publicatae, digestas cernere erat in criticorum Didascaliiis. Itaque Athenaeus sub finem libri hujus plurimum comicorum eclogas recitaturus, ait se χρήσασθαι τῇ τάξει τῶν δραμάτων ὡς ἐδιδάχθη. *servasse in recitando eum ordinem, quo illas auctores docuerunt.* Quantum critici ac diligentia veteres chronologos adjuverint, soli aestimabunt illi, qui norunt quam infirma et tenuia praesidia habuerint, qui ad ineundam fugacis temporis rationem primi animum appulerunt. Ego non dubito eo potissimum spectasse Aristotelem cum Διδασκαλίᾳ suas componeret: sicut etiam constat mihi summum virum chronologiae cujusdam fundamenta molitum esse, cum Pythionicas omnes singulari libro recensuit, cujus Index Πυθιονικῶν ἔλεγχος: item cum Dionysiacorum ludicrorum victorias alio scripto est persecutus. Verum quod heroica virtute insituerat, aut fortasse etiam cogitaverat solum maximus philosophus, posterius praesliterunt. eximie vero Eratosthenes Cyrenaeus: cujus Canones chronologici non deteriorem faciem ineundae antiquorum temporum rationi alluxerant, quam libri de comoedia et fabularum didascaliiis, recte intelligendis antiquiorum omnium comicorum scriptis. Non omnia autem comicorum et tragicorum dramata in didascaliiis locum habuerunt: sed illa solum quae fuerunt acta et commissa: quorum etiam majus fuit semper apud doctos pretium quam illorum quae scripta tantum non etiam producta. Athenaeus hoc ipso libro, οἶδα δ' ὅτι καὶ οἱ Θουριοπέρσαι καὶ τὸ τοῦ Νικοφῶντος δράμα ἀδίδακτά ἐστι· διόπερ καὶ τελευταίων αὐτῶν ἐμνήσθη. Idem sentiendum de iis fabulis, quas post editionem minus faustam auctores interpolaverant et recentaverant. Nam et haec, nisi illas iterum poetae docuissent, ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐνετάττοντο. Aristophan. scholiastes, Ἐρατοσθένης Φησὶ Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσι ὕστερον τρίτω ἔτει τὸν Μαρκιᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται. λαμβάνει δ' αὐτὸν, Φησὶν, ὅτι ἐν μὲν ταῖς διδασκαλίαις οὐδὲν τοιοῦτον εἶρηκεν. ἐν δὲ ταῖς ὕστερον διασκευασθείσαις εἰ λέγεται οὐδὲν ἄτοπον. αἱ διδασκαλῖαι δὲ δῆλον ὅτι τὰς διδασκαλίαις φέρουσι. quatenam fabulae dictae fuerint διασκευασμέναι, expositus lib. 3. cap. 26.

CAPUT OCTAVUM.

Pollucis error indicatur. vocis παράσιτος auctor antiquissimus. Epicharmi versus percurruntur. pelles olim pro lectis et stragulis. dormio. κοεῖν. Homerica observatio in vulneribus assignandis. Ararotis comici Hymenaeus. Suidae locus animadversus. Πρωτανεῖα, sportulae. Judicium merces. Multa alia emendantur et observantur.

IN Epicharmi ecloga hoc loco descripta nimis vere dictum experimur a maximo vatum, τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ' ἀνένευτε. mendas enim codicum vulgatorum, imo vero etiam MSS. omnes abstergere nullo dum studio potuimus: partem certe sustulimus indubitatis, nisi fallimur, conjecturis. Sed monendi sunt initio lectores, commissi in hac quaestione erroris aut ab Athenaeo aut a Polluce. Nam cum uterque illorum ex eodem fonte hauserit hanc observationem ut superiore p. 417. capite dicebamus: diverse tamen animo concepta et in literas relata est ab utroque eorum. Quaestio est haec: quis primus ex antiquis poetis fecerit parasiti mentionem. De nomine putavit agi Pollux: noster de re non de nomine. Porro diversa sunt nomen et res nomine significata. Ego non dubito lapsum Pollucem incogitantia et ἀπροσεξία: quod ei facillimum fuit, Epicharmi et Alexidis versus de quibus quaeritur, ob oculos non habenti. Athenaeus vero qui potuit, cum locum integrum Sicili poetae describeret? Falsum igitur est quod ait Pollux, πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασε. Lege versiculos Epicharmi: nusquam in iis nomen παράσιτος. at res eo nomine significata graphice ibi describitur. hoc voluit Athenaeus cum ait de Epicharmo, τὸν παράσιτον παρὰ πότον εἰσήγαγεν. Ipsum quidem nomen et Epicharmo fuit incognitum, et iis qui proxime illum sunt infecuti. In Aristophanis comoediis quae supersunt, id verbi non reperias, nisi memoria labimur. Quare

etiam Atheuacus obscure indicat, antiquissimum poetam, in cuius scriptis id nomen notione hac sibi esset inventum, Ararotem esse Aristophanis filium. Sic interpretor sequentia verba paulo post: Τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρῶς διὰ τούτων. Sed ad pensum nostrum accedamus. Prima Epicharmi verba sunt depravatissima, nec possunt a nobis corrigi. Sequentibus versibus ingenium suum et mores describit parasitus. Quintum ita exhibent omnes libri, καὶ κατισάντιον † λητήνω λέγει. Lege servatis iisdem literis omnibus, ultima excerpta κ' αἶνα τις ἀντίον λῆ τήνω λέγειν. Si quis contradicere illi cui iste parasitatur, velit. egregia emendatio. Sed pro λῆ Dorico metrum postulat θέλη. Sextus Τήνω κυδάζομαι τε κἀπὼ νηχθόμεν. Sententia et versus stabunt per hanc lectionem, κείνω κυδάζομαι τε κἀ ποτέχθομαι. illi ego maledico et inimicor. Nonus, Ἔρπω δ' ὀλισθάζων τε καὶ κατάσκοτος. Ἐραῖον αἶνα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις. Lego, ὀλισθάζων τε καὶ κατὰ σκότος Ἐραῖον. Doricum est ἔρπω pro ingredior, ut dictum est libro 1. Ego inquit, ambulo nutans et labans per tenebras infrequentes ac desertas, vel ἔραμος, solus. Decimum et sequentes duos ita legit Dalecampius, — αἶνα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις Τούτοις, ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, ὅτι Οὐ λῶντι παλεῖν, ἀλλὰ μαστιγῶντι με. et ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, sumit pro χάριν ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς. ut dicat parasitus, se gratias agere, si nocturni circitores contenti flagellatione gravius se non laedant. Ingeniosa plane interpretatio: nec video qui possit commodius exponi ista scriptura. Sed profecto mendae veram sententiam oblegunt. quae huiusmodi potius videtur fuisse. Si in vigiles nocturnos incidam, his ego ἀγαθὸν τι λέγω, id est dico, dicta quaedam de melioribus: atque ita illos mihi concilio, ut inoffensus ab iis discedam. Sententiam opinor, aut corpore toto, aut saltem lacinia tenemus. verba ipsa prehendere non quimus. Aliis fortasse leporem excitaverimus. Versus reliqui sic eduntur. Ἐπιδέχεικο † οἶνακ' εἰς καταφθερεῖ Ἄτρωτος εὐδῶ, καὶ τὰ μὲν p. 418. πρῶτ' οὐνοῶ Ἄς κημῶν † ἄκρατος οἶνος ἀμφέπη φρένας. Censemus emendandum,

Ἐπεὶ δὲ χ ἦκον οἶναδ', εἰς τὰς διφθέρας
 ἄτρωτος εὐδῶ καὶ τὰ πρῶτ' οὐνοῶ
 οἶνα μὲν ἄκρατος οἶνος ἀμφέπη φρένας.

postquam vero saluus domum veni, super stratas pelles

dormio: atque ubi primum mentem occupavit merum, nihil audio. Olim pro lecto erant pelles lanatae in angulo cubiculi stratae. unde Romanum *dormio* a *δέρμα*. postea inventis lectis, culcitis, et vestibis stragulis, pauperibus relictæ sunt pelles. οὐ κοῶ, valet, nihil intelligo. omnium rerum curam pono. κοεῖν Dorice pro αἰσθάνεσθαι et νοεῖν. Paulo post ita hæc distingue, διὸ καὶ ποιεῖ αὐτὸν ὑπὸ Μενελάου τιτρωσκόμενον κατὰ τὴν γαστέρα, Φησὶν ὁ Σκῆψιος Δημήτριος· ὡς καὶ Πάνδαρον διὰ τὸ ἐπιωρηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. Τιτρώσκει δ' αὐτὸν Σπαρτιάτης ἀνὴρ, τὴν αὐτάρκειαν ἐζήλωνκός. Observatum est a veteribus, non temere aμιδ poetam inferri aut accipi vulnera: sed convenienter anteactæ vitæ et meritis. Podam igitur, ait auctor, quia parasiticam exercuerat, ferit Menelaus in ventre: sicut Pandaro perjurii reo linguam abscindit Diomedes. In quinta Iliade habes de Pandaro. De Poda sic Ἰλιάδ. ρ. Τὸν ῥα κατὰ ζῶσθηρα βέβηκε ξανθὸς Μενέλαος. [eadem observatio apud Dionem Chrysostomum, in ea dissertatione quam scripsit de Socrate et Homero: nec non apud alios veteres]. Eupolidis *Colaces* noti ex omnibus antiquis: inter celeberrimas enim ea fabula. Versus inde allatos digerant in pristinam metri legem qui volent. res non tam difficilis quam incerta, maxime propter trochaicorum et anapaesticorum leges parum severas. In illa ecloga non agnoscit ista Epitomæ auctor, μικρὸν δέ τι † κάμον αὐτοῦ. erant videlicet iam tum corrupta. Quid si scribas, μικρὸν δέ τι καταλυμάτιόν που? parvam domunculam sic vocat, et ut ait Syracusanus poeta, εἰλεὸν οὐκ οἴκησιν. Sub finem narrat parasitus casum Acestoris alterius parasiti. σκῶμμα γὰρ εἶπας ἔλεγεν· εἶτ' αὐτὸν ὁ παῖς θύραζ' ἀγαγὼν ἔχοντα κλοιὸν παρέδωκεν Οἰνεῖ. Prima verba sunt corrupta. Dalec. scribit, σκῶμμα γὰρ οὐδὲν εἶπας; ἔλεγεν. firmant præcedentia, quibus dixit necesse esse, ut dicta dicant, nisi foras velint projici. Nobis placeat ita potius scribere et interpretari, σκῶμμα γὰρ εἶπας ἔληγεν. εἶτα, etc. firmant item præcedentia. non enim dicta dicenda solum ajebat ibi parasitus: sed etiam χαρίεντα, id est, quæ probentur domino. Ergo ita interpretare: vix desierat loqui, et scomma in aliquem jacere: et statim correptus, ac boja collo imposita, traditus est Oeneo. Quis autem iste? Puto fuisse tum Athenis Oeneum quendam notæ lævitiae, vel commentariensem, vel publicum servum,

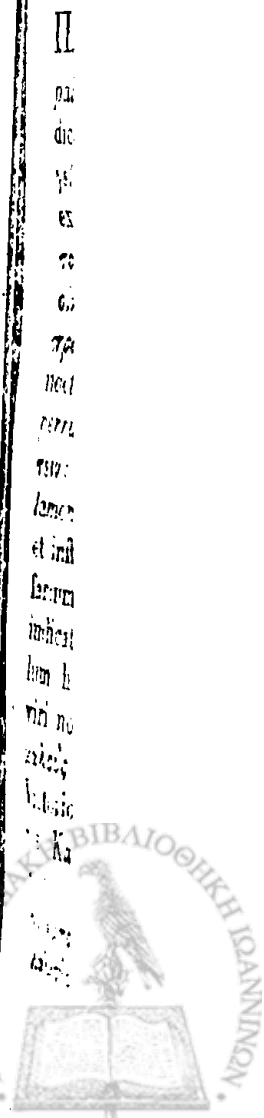
vel alio quo munere fungentem. Quidvis denique fingam prius, quam οἰνέα *cauronem* vertam cum Dalec. Mendum latet in in istis, τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρῶς ἐν Μεναιῶ. Scribendum ἐν Ὑμεναίῳ. unius ex poetae hujus fabulis index fuit Ὑμέναιος. auctor Suidas in iis quae de Ararote. Idem grammaticus p. 419. ex ea fabula quaedam laudat in ἀναθεῖναι, ubi ingens facinus ausi sunt homines imperiti. Sic ille, ἀναθεῖναι καὶ ἐπαναθεῖναι τὸ αὐτό. Ἀραρῶς Ὑμεναίῳ. ὅπως τε τὴν νύμφην ἐὰν καιρὸς ἢ μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθήσει συμφέρειν. ineptulus aliquis ignorans ἀραρῶς nomen esse poetae, superioribus versibus subjunxit ineptissimam hanc notam, ὅτι τὸ ἀραρῶς ἐπίδῳμα. ἀντὶ τοῦ πρεπόντως. ἀραρῶς δὲ ἀρμόσας. Alexidis versus subjiciuntur de parasitorum duplici genere. sed versus quintus et septimus quibus nobiles parasiti (quos ille σεμνο-παρασίτους vocat) describuntur, mihi sunt obscuri, neque habentur in Vindelicianis Excerptis. Postremum ita accipio. Ait, Ἄλλ' ἄν σ' ἐπαινῶ μᾶλλον αἰτήσεις μ' ἔτι. Duorum qui hic loquuntur, aliter discipuli, aliter doctoris personam sustinet. doctori promissum de more fuerat minerval. Eidem sciscitanti annon bene doceret: respondet discipulus, nolle se ipsum laudare: ne laudatus occasionem inde sumat majorem exigendi mercedem. Sed scribi malim, Ἄλλ' ἄν σ' ἐπαινῶ γ' ἄλλο αἰτήσεις μ' ἔτι. Parasitos laudans ait deinceps apud dipnosophistam Timocles, — οὐδὲν ἔστι γὰρ Ἐν τοῖς τοιούτοις χρησιμώτερον γένος. ubi scribendum autumo, ἐν τοῖσιν οὔσι. ex omnibus rebus. Sequitur, εἰ δ' ἔστι Φιλέταιρον ἐν τι τῶν καλῶν. Dalec. nam si quod honestum amicis gratum est. Lege, Εἰ δ' ἔστι τὸ Φιλέταιρον ἐν τι τῶν καλῶν. hoc est, si colere sodalitatem res censeretur honesta debet. In fine hujus ῥήσεως elegans et acutum est parasiti dictum. Is enim postquam multa dixit de nobilitate et praestantia suae artis postremum hoc, sed Achilleum ut vult videri, argumentum profert in medium.

Γέρα γὰρ αὐτοῖς ταυτὰ τοῖς τ' Ὀλύμπια
νικῶσι δίδονται χρηστότητος εἶνεκα,
σίτησις· οὐ γὰρ μὴ τίθενται συμβολαὶ
πρυτανεῖα ταῦτα πάντα προσαγορεύεται.

Inest in hac argumentatione acumen sophisticum. Vis scire, ait, quanto in pretio sint parasiti? Cogita eundem haberi honorem virtutis ergo parasitis, qui habetur

Olympionicis: τὴν σίτησιν nempe et victum de alieno. Poterat objici, res dissimiles confundi, et pro similibus male poni: quia parasiti quidem in privatorum aedibus offum alienum rodant: at Olympionicae in prytaneo cibum capiant publicum. It iste obviam, et in loco ullum momentum esse negat. nam et vulgo illa omnia loca cenferi prytanea ac solita nominari, ubi convivari licet nullis collatis symbolis, et nullo suo sumptu. Vides acumen parasiti, vel potius elegantissimi poetae lepores. Cum ait χρηστότητος ἔνεκα alludit ad usitatam formulam in Senatusconsultis quibus decernebatur bene de Rep. meritis, ἢ σίτησις. semper enim ea verba addita, aut similia, ἀρετῆς ἔνεκα, vel εὐνοίας ἔνεκα τῆς σις τὸν δῆμον. Sed hoc falso sumit iste disputator ad Cleanthem, tanquam confessum: quod nemo ei concedet. nam in hieronicis quidem verum est: at in parasitis nequaquam. Falsum est item quod ait, πρυτανεῖα p.420. solita appellari omnia illa convivia aut loca ubi sine sumptu datur cibus. debuit dicere, suo iudicio esse dicenda etiam illa πρυτανεῖα. Aliter hunc locum interpretari non est: quem neque eruditissimus Dalecampius aliter cepit. Non vidio quomodo colligatur hinc a doctissimis viris, πρυτανεῖα fuisse dicta alimenta quae publice praestabantur hieronicis. Nunquam Graeci quod sciam πρυτανεῖα nominant, illas τροφάς, sed τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν. At prytanea numero multitudinis forensis vox est, qua significabatur Athenis pecunia solita in sacro deponi a litigaturis. Romani servarunt eum morem, et τὰ πρυτανεῖα sacramentum dixerunt, ut ait Varro. Interpres Aristophanis scribit, in Romano foro sportulas appellari πρυτανεῖα Atheniensium. etsi jure mireris cum summo viro hanc interpretationem: non tamen jure illam improbaveris. Sportulas intelligit, de quibus Justinianus in Codice libro secundo, titulo *De sportulis et sumptibus in diversis judiciis faciendis*, et sequente. Generalis ea vox est, qua omnes denotantur sumptus quos litigantes faciebant! peculiariter autem pecuniam iudicibus pedaneis dandam ita vacabant. Imperator in Novella 82. *sportulas* interpretatur δικαστικά, sive δικαστικάς δαπάνας. et modum earum definit ἀνά δύο μὲν χρυσοῦς παρ' ἑκατέρου μέρους ἐν τῇ προκατάρξει· ἀνά δύο δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς ὑποθέσεως. Quid erant aliud πρυτανεῖα Atheniensium quam δικαστικαὶ δαπάναι? nam etiam veteres grammatici πρυτανεῖα interpretantur μι-

σθόν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης. et certum est pecuniam deponi solitam Athenis, fuisse iudicibus divisam. quod docet clare illa apud comicum in Nebulis disputatio de die ἔνη καὶ νέα. Pollux, libro 8. τὰ πρυτανεῖα ἐλάμβανον οἱ δικασταί. hoc tantum fuit discrimen inter *spoutulas* et πρυτανεῖα: quod illae sine circuitu dabantur iudicibus pedaneis a litigantibus: haec publico praestabantur, ut inde sumerent iudices.

CAPUT NONUM.

Παλαιστῆς αὐτάργειος. προσβαίνειν. τελαμών. Καπνοί. Κονιορτοί. ἔχειν ἔστῖαν. *Dexamenus. Lupini pro amethysto αἰμωδιᾶν. Alexidis Τιτθῆ. κηφὴν παλίμπλουτος. Parasitorum exercitatio λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. λαλεῖν et λαλιά. ἱερός γάμος. Καινεύς.*

Παλαιστὴν νόμισον αὐτάργειον μ' ὄρα. *puta te aliquem palaestritam Argivum videre: Luctae palmam sibi vindicabant Argivi. Diotimus poeta epigrammatarius, Ἀργείων ἃ πάλα οὐ Λιβύων. ficta vox est αὐτάργειος ad exemplum philosophorum, qui dicunt αὐτοαγαθόν, αὐτοαληθές, αὐτοζωή et similia. προσβαίνειν πρὸς οἰκίαν χρή; κριός. positum est προσβαίνειν loco τοῦ προσβάλλειν: nisi ita potius scribendum. Refert hoc ad nocturnas juvenum comestiones. Estne, ait, opus viri perumpere in aliquam domum? aries sum. Πλάττειν; τελαμών. est ne aliquid fingendum? ego sum Te-p. 421. lamon. videtur artis figulinae vocabulum esse τελαμών, et instrumentum aliquod significare fingendis vasis necessarium, erat et architectorum id verbum, ut Vitruvius indicat libro sexto capite 10. sed ea significatione nullum habet hic locum. Fortasse *Telamon* proprium est viri nomen dolosi et fingendis mendaciis apti. τοὺς καλοὺς πειράν; καπνός. Assentior eruditissimo Petro Victorio de explicatione hujus loci. Vulgo tamen Athenis Καπνοί appellabantur dolosus, et pollicitatores magni. Scholia Aristophanis: λέγεται ὅτι Θεαγένης μεγαλέμπορος τις ἐβούλετο εἶναι, περὰ τῆς (fortasse περιλαλητῆς) ἀλαζών, ψευδόπλουτος. ἐκαλεῖτο δὲ Καπνός ὅτι*

πολλὰ ὑπισχνούμενος οὐδὲν ἐτέλει. ἐλαίῳ μῆτε
 χρῆσθαι μῆθ' ὄραῖν; κονιορτός. Homines squalidos et
 illuvie laborantes Κονιορτούς vocabant. Demosthenes
 contra Midiam, νῦν δ' οἶμαι, τούτου προβέβληνται Πο-
 λύευκτος Τιμοκράτης, Εὐκτῆμων ὁ Κονιορτός. τοιοῦτοι
 τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν. vide sequentem Ana-
 xandridae locum. Ἄρχειν, Φονεύειν, μαρτυρεῖν.
 Lego, Ἄρχειν. si quem perditum cupias vel laqueo,
 vel ferro: vel falso testimonio en me ad omnia para-
 tum. ἔχουσαν, ἤδη κατακλιθεῖς κοσμίως. Lege duos
 versus.

Παρακειμένην τε τὴν τράπεζαν, πάνθ' ἂ δει
 ἔχουσαν ἤδη, κατακλιθεῖς ὄγε κοσμίως
 ἀριστίας θ' ἑαυτὸν, ἐντραγῶν τε, κ' ἐμπιῶν.

nec metro: nec menti poetae convenit. τὸ ἀριστήσας,
 quod editum est. ἀριστίζειν est prandium praebere.

Καὶ τὴν θύραν ἀνεωγμένην, εἰσέρχομαι ἐνθάδε. In voce
 εἰσέρχομαι finire debuit versus: inducta voce ἐνθάδε:
 quae facit metrum ὑπέμετρον, et pede uno longiorem.
 Mox etiam scribe, Ὅτι δ' ἦν τὸ πρᾶγμα ἐνδοξον αἰεὶ καὶ
 καλόν. et post, Ἐν ἅπασιν τοῖς δήμοις θυσίας ποιουμένη.
 et δήμους intellige τῆς Ἀττικῆς. Atticam divisam fuisse
 in δήμους, id est pagos 174. et ait Strabo libro nono,
 et omnis Atheniensium historia testatur. Ἐχοντας

θυσίας, καλῶς βεβιωκότας. Versus ait esse corruptus,
 nec posse stare hac lectione servata. Scribendum haud
 dubie, Ἐχοντας οὐσίας, divites, et honesto loco natos:
 vel ἔχοντας ἐστίας. Lares habere, inter primas viri
 boni et καλοῦ κἀγαθοῦ notas. contra ἀνοικος et ἀνέ-
 στιος de scelerato dicitur. Homerus. Ἀφρήτωρ, ἀθέμι-
 στος, ἀνέστιος ἔστιν ἐκεῖνος, Ὃς πολέμου ἔραται. Athe-
 naeus de Cynicis, κακολόγοι εἰσι, καὶ βοροὶ, καὶ ἀνοικοὶ
 καὶ ἀνέστιοι. et solitus de se dicere Cynicus Diogenes,
 in se expetere diras tragicorum, quia esset πλάνος, et
 ἄοικος. Aliquanto post, initio versus scribe, εἰάν δ'
 ἀποπάρδη. Quod ait poeta de parasitorum origine sen-
 tentiam continet hanc. Olim publice Athenis alebantur
 in singulis pagis, in honorem Herculis: postea magi-
 stratus ut hoc sumptu liberarent Rempub. divites elege-
 runt, quibus alendos parasitos traderent τρέφειν παρε-
 κάλουν de magistratu intelligendum: utique si legas τῶν
 εὐπόρων τινάς. sin scribas τινές paululum diversa sen-
 tentia expones, ipsi divites hortabantur sese ad exhi-

ἄν σοφιστεύουσι. exproluimus ad Suetonii librum quintum, cap. 42. τὸ τεχνίον ἀεὶ τοῦτό μοι καταπινέτω. Interpres κατεπίνετο. nihil pronuncio. Suspectum habeo fabulae Alexidis titulum qui sequitur, ἐν δὲ Ὀλυμπίοις. libro tertio laudatur Alexis ἐν Ὀλυμπίῳ. eandem vocem hic quoque admiserim libens, vel ἐν Ὀλυμπίοις.

Τιμοκλῆς Κενταύρω ἢ Δεξάμενῳ. In Centauro vel Dexameno. Errat Dalecampius qui emendat Δεξάμενῃ et vertit Labro. Dexamenus hic ille est, de quo Apollodorus libro secundo Bibliothecae, Ἡρακλῆς δὲ εἰς Ὀλυμπίον πρὸς Δεξάμενον ἦκε κἄκσ᾽ κατ᾿αἰεὶ. καὶ κατέλαβε τοῦτον μέλλοντα δι' ἀνάγκην μνηστεύειν Εὐρυτίῳ Κενταύρω Μνησιμάχην τὴν θυγατέρα. Deinde scribendum ἀποκαλεῖ non ἀποκαλῶν: aut deest aliquid, Caunios: Timochlis agnoscit Suidas: alium nullum memini. docuerat et Alexis Caunios: cuius fabulae Pollux meminuit lib. 7. cap. 30. etiam *Epistolas* nominat Suidas.

Ἢδη προσενήνεκαί τι μέλλει, σπευδέτε. Scrib. προσενηνέχθαι, minore mutatione quam ut Dalec. τί σπεύδειν μέλλετε. Cum ait poeta Κομιδῆ τεθνηκώς, τῶν ἀν' οὕτω τοῦ βόλου Θέρμους μαλάξας: significare videtur. Tithymallum sive Dexamenum lupinos quosdam maximos et plurimos dentibus trivisse, unde sit secutum animi deliquium tantum ut pro mortuo haberetur: quod ita quidam sunt interpretati, quasi vitae affectus taedio inedia se enecasset: quod Graeci ἀποκαρτερεῖν dicunt: sed hoc postea falsum apparuit redeunte ad se qui videbatur mortuus: quem ait poeta non ἀποκαρτερεῖν, id est, finire vitam inedia voluisse: sed potius καρτερεῖν πίνοντα. id est, obfirmasse animum ad strenue bibendum, sumptis incautius Lupinis loco amethysti. Lupinos impedire ebrietatem non memini legere. orexim quidem illorum esu excitari testis Diosc. libro 2. οἱ θέρμοι ἀπογλυκανθέντες, λεῖτοι σὺν ὄξει ποθέντες. στομάχου ἄσσην πρᾶννοσ, καὶ ἀνορεξίαν λῶνται. Cum ait, τῶν ἀν' οὕτω τοῦ βόλου ostendit lupinorum τὴν ἀδρότητα et magnitudinem: quorum octo mensuram implere potuerint quae obolo constaret. Lege, Οὐ Νεῖλος ἄλφιτ', οὐδὲ Κόρυδος ἀσύμβολος. per ἄλφιτα mazam intellige, et repete ex superioribus ἡράσθη φαγεῖν. Nilus nomen alicujus comedonis.

Καὶ γὰρ αἰτεῖτο προῖνα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν. Et modulus versus est depravatus: et sententia perversa. Totam lege pericopam: reperies hunc esse sensum: Tithymallum eo progressum insolent-

tiae, ut non contentus aliena quadra vivere gratis hoc amplius mercedem ultro postulet suae in comedendo operae sibi dari. Lege igitur. — καὶ γὰρ οὐκ Αἰτεῖτο προΐκα τοῖς Φίλοις ὑπηρετεῖν, postulabat ne gratis operam suam amicis commodaret. non male etiam scribas, — καὶ γὰρ οὐκ Ἀναίμετο προΐκα τ. In tertio versu scribe, Ἐσπράξεται γὰρ μισθὸν ἐκ τοῦ σου λόγου, Παρ' οἷς ἐδέλπνει προΐκα, σύλληξιν συχνήν. nam ut tua oratio est, exacturus est mercedem (sive, mercedis nomine) ab iis quos coenaverit, collectam magnam. nimis prae

p. 423. ista est inconcinna vulgata lectio. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὐοψον, εὐποροῦντι μὲν Ἥδιστον. de piscibus tantum loquitur, ut dicebamus cap. 3. et foro piscario: quod declarant sequentia, ἐγγέλεις ὀρώων, Θυννεῖα, νάρκας, κάραβους, ἡμωδία. ubi τὸ αἰμωδιᾶν non idem significat quod apud Aristotelem et Alexandrum in Problematis. illis αἰμωδία est stupor dentium, et νάρκη ἀπὸ ὀράσεως ἢ ἀκούσματος. hic pruritus est dentium, proprium cattillonum πάθος: quibus dolere dentes dicuntur, quando cupitos cibos fas illis tantum videre, non edere: quae magna est ei hominum generi ὀφθαλμῶν ἀλγηδὼν καὶ ὀδόντων. Hoc voluerunt veteres qui τὸ αἰμωδιᾶν interpretati sunt τοὺς ὀδόντας ὀδυνασθαι μετὰ κνησμοῦ. dolere dentibus cum pruritu. In ultimo versu, Ὀπόσου, πυθόμενος δ' ἀποτρῆχ' εἰς τὰς μεμβράδας. scribendum ἀπέτρῆχε. ἐν δὲ Τιτθῇ. Libro 10. Ἀλεξίς δ' ἐν Τηθύϊ. Tethys pro terra aut mari varie capitur poëtis Graecis et Latinis. — Οὐ γὰρ ἔχεις κηφῆνα παλιμπλυτον. Multum in his verbis inest elegantiae. κηφῆνας Graecis, ut Latinis *fuci*, homines ignavi, et fruges consumere nati. παλιμπλυτον proprie vestimentum dicitur saepius politum et lotum a fullonibus, ac proinde nullius pretii: simillime τρίβωνας appellabant senes effoetos, et Reipubl. inutiles. Euripides Autolyco, — ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόνας. hujus epigrammatis postremi versus ita habent, Τοῦτο δ' ὁ πρέσβυς ἐρεῖ Κέρροπος πόλι, καὶ παρὰ Νεῖλω ἔστιν ὅτ' ἐν Μούσαις ὄριμὸν πέφυκε Φυτόν.

Potest τὸ πόλι et tertius casus esse (non quidem ἐκ συναίρεσεως pro πόλιϊ, sed ἐξ ἀφαιρέσεως alterius i.) et quintus. Athenas affatur auctor epigrammatis, o Athenae senex Macho qui hic est sepultus dicet et notum omnibus faciet, reperiri etiam in Aegypto viros doctos. et acri ingenio praeditos. Quisquis ille fuit qui

hoc epigramma fecit ignoravit cujus esset is quem laudabat. Machonem enim produnt in Aegypto natum illa πέφυκε Φυτόν. omnes alii Peloponnesium. quanquam Athenaeus honori patriae, opinor, favens, in numerum sententiarum hanc retulit sententiam. ἀποφθεγγόμενος οὐκ ἄξια βιβλίου καὶ μνήμης, ἐν τοῖς ἄλλοις ἦν ἀηδὴς καὶ ψυχρὸς. inepta sententia. Neque aliter tueri licet τὸ ἄλλοις quam si scribatur ante οὐκ ἀνάξια β. aut post, ἦν οὐκ ἄ. Sed Epitomam sequamur, ἐν τοῖς ὅλοις ἦν ἄη. Additur de Philoxeno scurra, ὁ δὲ Φιλόξενος οὐδὲν ἐπὶ κεφαλαίου περιττὸν λέγων ὅτι λαλήσειεν ἢ πικρανθεῖη πρὸς τινα τῶν οὐνώντων καὶ διηγῆσαιτο, πᾶν ἐπαφροδισίας καὶ χάριτος ἦν μεστόν. Lege cum Excerptis Hoeschelii, πᾶν ὅ τι λαλήσειεν ἢ πικρανθεῖη πρὸς τινα τῶν συζώντων. et male vulgo intellecta verba sic interpretare: *Philoxenus cum ad propositum argumentum nihil diceret rarum aut singulare, quicquid vel in sermonibus loquebatur, vel irritatus ab aliquo sodalium, vel cum aliquid narraret, omnia erant illius dicta venustatis et salis plena.* Ut philosophi discipulos assuefaciebant θέσεις ληυθίζειν, et de proposito argumento oratorio more dicere: sic soliti divites parasitis suis argumentum dare, in quo suae εὐστοχίας p. 424. specimen ederent. hoc vocatur ab Athenaeo λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. In hoc genere negat excelluisse Philoxenum: sed cum suamet sponte injussus aliquid diceret. Observavimus in multis similia ingenia. sunt enim non pauci extemporali quadam urbanitate praediti: quorum subita et e re nata dicta mireris: studio excogitata non probes, aut non magni facias. Ea diversitas est ingeniorum: λαλεῖν est communi sermone uti. λαλιά familiaris collocutio cum amico aut alio. multa de hac Menander rhetor antiquus et doctus, capite περὶ λαλιάς Theophrasto aliud longe significat λαλιά. Eleganter πικραίνεσθαι propositum pro iratus loqui. Convenienter iis quae dicta sunt de Euclide et Philoxeno nobilibus scurris, facetiis amborum evenit. συνέβη, inquit, τὸν μὲν Εὐκλείδην κατὰ τὸν βίον, τὸν δὲ Φιλόξενον ὑπὸ πάντων φιλεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι. Lego ut ruentem sententiam tibicine fulciam, αἰεὶ ὑπὸ π. ille dum vixit in fama fuit: hic semper etiam post obitum. Causa est, quia Philoxeni apophthegmata digna quae referrentur in literas sunt visa: Euclidis vero indigna. Ἴερὸν γάμον κλειῖτε. quasi dicas, alicujus deorum sponsum. Γάμος pro sponso, aut

marito, ut apud Romanos *conjugium* et *matrimonium* pro uxore. Cur ὀλολυγμοὺς vocarent eos qui splendidam et candentem vestem gestantes in publicum prodirent, expositum est dudum ad Theophrastum capite *περὶ μικροφιλοτιμίας*. Scribe mox ut editum volumus, ὄπισθεν ἀκολουθεῖ κόλαξ τῶ; Λάμβος ἐπιπέληται. εἰς τοὺς καλοὺς δ' ἂν τις βλέπη, Κενός. Imo ille κενός et κενόφρων, qui istam vocem primus hic scripsit. In Excerptis est Καινός. ne id quidem rectum: etsi propius recto. Absque dubio legendum Καινεύς. Caenum appellabant hominem mollem et qui muliebribus curis virilem animum exuisset. Qui memoratur in fabulis Caeneus, olim virgo fuerat. Virgilius iterum foeminam factum canit:

*It comes et juvenis quondam, nunc foemina Caeneus
Rursus, et in veterem fato resoluta figuram.*

Porro nihil viro indignius, quam aspectu pulchrae formae nimis affici. nostra Francoceltarum lingua apte dixeris, *damoiseau*, quem poeta ait vocitatum Athenis *Caeneum*. Eustathius qui totum hunc locum Anaxandridae in nonum Ulyxae commentarium retulit, haec verba praetermisit. Noli dubitare corruptis jam tum Athenaei codicibus, mendum vidisse Eustathium, emendationem non vidisse.

Θεατροποιός ὑφέιλετ' ἄρνα παίζων; Ἄτρεὺς ἐκλήθη. Unde, malum, vox Θεατροποιός? In Excerptis Καινός Θεατροποιός junctim scriptum. quasi ita olim Athenienses appellassent, quem nostra emendatio *Caeneum* vocabat. de quo praejudicium non faciam eruditorum virorum sententiis. At vocem ποιμένος deesse in vulgatis et Eustathius et Breviator arguunt. Sic enim scribunt, ὑφέιλετ' ἄρνα παίζων ποιμένος.

p. 425.

CAPUT DECIMUM.

Ἦκειν εἰς ἐστίασιν δωδεκάποδος vel δεκάποδος. Suidas notatur. Ἰερὸς γάμος festum apud Athenienses Nuptiae Jovis et Junonis. Antiphanis comoedia Scythae. Pollucis inconstantia. Timothei fabula Κυνάριον. προσίστασθαι. Cailimachi Πίναξ.

LEPIDISSIMI deinceps recitantur Menandri versus, quos ut ascribere necesse habeamus, librarii fecerunt et

interpretes: illi suo more nimis supini: hi plus aequo ingeniosi. καὶ τῇ Ὀργῇ δέ Φησι,

Διαφέρει Χαιρεφώντος οὐδέ που
 ἄνθρωπος, ὅς τις ἐστίν· ὃς κληθεὶς ποτε
 εἰς ἐστίασιν δωδεκάποδος· ὄρθριος
 πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε τὴν σκιάν ἰδῶν,
 ὡς ὑστερίζων, καὶ παρῆν ἅμ' ἡμέρα.

Primus versus claudit, sanandus ita, "Ὁδ' οὐ διαφέρει Χαιρεφώντος οὐδὲ γρῦ. Postremam voculam imputat nobis Epitome Hoeschelii. In tertio scribendum ὄρθριος. quod non sefellit Dalecampium. At vocem δωδεκάποδος malo consilio mutandam censuit idem in δεκάποδος. Quid illum movit ut necessaria syllaba versum spoliaret? Putavit nempe condicendae coenae statam et certam horam fuisse olim umbram decem pedum: qui meminisset legere in Erasmi Chiliadibus proverbium, ὅταν ἡ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον. sed falsus est. nulla enim fuit legitima hora quam migrasse esset nefas: verum utcuique erat libitum maturius, tardius, invitatos jubebant adesse. Hoc scimus nos ex veterum lectione, qui in ea re modo hanc, modo illam pedum mensuram nominant. SEXTAE HORAE, sive umbrae pedum sex Lucianus meminit: cujus nota sex convivialis in Saturnalibus: λούεσθαι ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ἐξάπουν ἡ. SEPTEM PEDUM umbrae Hesychius ex aliquo veteri comico. ἐπτάπους σκιά. τοῖς ποσὶ κατεμέτρου τὰς σκιάς ἐξ ὧν τὰς ὥρας ἐγίνωσκον. DECEM PEDUM στοιχείου multi faciunt mentionem: neque negaverim procurando corpori eam maxime ordinariam horam fuisse. Julius Pollux 1. 6. c. 8. τῇ σκιά ἐτεκμαίροντο τὸν καιρὸν τῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὁδοῦ, ἣν καὶ στοιχεῖον ἐκάλουν. καὶ ἔδει σπένδειν εἰ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον εἶη. Scribendum σπεύδειν. respicit hunc Aristophanis locum e concionantibus, σοὶ δὲ μελήσει Ὅταν ἡ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῶς χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον. Emendanda sunt obiter doctissimi interpretis verba dudum corrupta. Τὸ παλαιὸν, αἰτ, καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον καὶ καλούμενοι, παρεσημαίνοντο τὴν σκιάν. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἔμενον τοὺς κληθέντας, οἱ δ' ἀπήεσαν ἐπὶ τὰς ἐστίασεις, οὐδ' ὑπὸ τηρήσεως οὔσης αἰτίας. ἐφ' ἧς οἶόν τε ἦν τεκμήρασθαι εἰς πόσας ὥρας προήκει. Legendum οὐδέπω τηρήσεως οὔσης ἐτέρας. ἀφ' ἧς οἶόν τε ἦν τε. cum nondum extaret ulla alia observatio, ex qua sciri posset ad quot horas Sol esset progressus. hoc est dicere, ante inventionem gnomonum,

et horologiorum. Nemo enrit, opinor, qui huic emendationi refragetur. Anni sunt tamen amplius quingenti cum hic locus scribitur non aliter. quod ex Suida cog-
 p. 424. noscimus: qui doctissimi scholiastae verba referens in suos commentarios, similiter corrupta et depravata illa descripsit. Enimvero antiquae mendae, non propterea non sunt mendae, sed hoc ὁδοῦ πάρεργον. DUODECIM PEDUM σιῶς meminit hic diserte Menander. Dalecampium lectionem editam sollicitantem admoneat erroris sui Hesychius, ita scribens, Δωδεκάποδος. οὕτως ἔλεγον ἔλλειπτικῶς στοιχείου ἢ σιῶς. οὕτω γὰρ συνετίθεντο ἐπὶ δειπνον ἥξειν, τοῦ στοιχείου ὄντος δωδεκάποδος, ὡς νῦν πρὸς ὥρας Φασί. putes hunc ipsum Menandri locum ab illo exponi, atque adeo ita puto. Sed quid miramur de duodecim pedibus, cum sciamus fuisse qui serius multo ad coenam accederent. VIGINTI PEDUM στοι-
 -χεῖον observare iussus erat is de quo Eubulus comicus.

Ελπίντος αὐτῶ τοῦ Φίλου, ὀπηνίη' ἀν
 εἴκοσι ποδῶν μετροῦντι τὸ στοιχεῖον ἢ Ἕκειν.

Qui sequuntur ejusdem poetae versus, ita debuerant distingui.

— ἐμὲ γὰρ διέτριψεν ὁ
 Κομψότατος ἀνδρῶν Χαιρεφῶν. ἱερὸν γάμον
 Φάσκων ποιήσειν δευτέραν μετ' εἰκάδα
 καθ' αὐτὸν, ἵνα τῇ τετράδι δειπνῇ παρ' ἑτέροις.
 τὰ τῆς Θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς.

Quid autem appellat Menander ἱερὸν γάμον? Athenienses eo nomine festum celebrabant, memoriæ perpetuandae nuptiarum Jovis et Junonis, Hesychius, Ἱερὸς γάμος, ἑορτὴ Διὸς καὶ Ἑρας. nam et natales suorum deorum norant veteres, et alios dies solennes [in quibus vel praecipui fuerunt dies, quibus uxores duxerant. Sic Romani Pontifices *Orci nuptias* celebrabant, et quidem ingenti solemnitate, ait Servius.] Ergo etiam diem illum norant, quo Jovi nupsit Juno: sed norant, ut puto, soli Athenienses, aut cum paucis, nam alii populi non adeo ingeniosi: quod indicat Theocritus: qui curiosissimas tantum foeminarum de nuptiis Jovis et Junonis satagere assermat. Πάντα, ait, γυναῖκες ἴσαντι, καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγεθ' Ἑρην. De eo festo Menandri versum interpretor: maxime quia sequitur, τὰ τῆς Θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς. Olim scribebam, ἱερὸν γάμων, hoc est, *se sacra facturum brevi nuptialia*. eo tempore amicos suos invitabant, ut etiam docet

Plutar. in Sympof. Deinceps habentur Timoclis verſus, qui nec ſatis recte et ut puto mutilate in omnibus ſcribuntur librīs. Aut proferat aliquis meliores, quam quibus ſumus. Initio aſotum hominem belle περιφράζει poëta. 'C Δημοτίων δὲ παρχμῆνειν αὐτῷ δοκεῖν T' ἀργύριον. nam is eſt aſotus vere et Φερωνύμως, qui aſſiduas impenſas faciens, non cogitat ſe rem imminuere ſuam et frangere. deinde cum ait, ὁ Χαιρεφῶν μὲν παντελῶς Οἶναδε βαδίζειν ὥστέ γ' ὁ ταλάντατος. ſignificat tam familiariter Chaerephontem ad Demotionem itaſſe cibi ſumendi gratia, quam ſi domum ad ſe iviſſet. Sequitur, 'Αντιφάνης δ' ἐν Σκύθῃ Scythas Athenis vocabant publicos ſervos, qui in judiciis petulantiam litigantium compeſcebant. Sunt qui Scythas hanc ſabulam inſcribant. Pollux lib. 7. cap. 13. ἐν τοῖς Σκύθαις 'Αντιφάνης ἔφη, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυ- p. 427. κότας. Sed notemus ejus incogitantiam aut inconſtantiam. Libro namque 10. cap. 40. poſtquam ex nebulis Ariſtophanis quaedam protuliſſet addit ἐν δὲ Σκύθαις ἢ Ταύροις, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. Cum interrogationis nota ſcribendum. Οὐνοῦν καὶ δᾶδα καὶ ſτεφάνους λαβόντες; et in ſequentibus lege cum Dalecampio: μεμάθηκε κωμῶζων. non ἐγκωμιάζειν. Mox, Τιμόθεος Κυναρίῳ. mirabar ſabulae hujus titulum: et nescio quid hariolabar. ſed venit commodum in mentem verborum Suidae, καὶ Κυναρίον Τιμοθέου δράμα, ὡς Φησιν Ἀθήναιος ἐν τοῖς αὐτοῦ. Deinde laudatur diſpnoſophiſtae Ἀπολλόδωρος ἐν Ἱερείᾳ. Julius Pollux lib. 10. cap. 32. laudat hunc poetam ἐν τῇ Ἐνέα, id eſt, in *Muta*. niſi tamen ibi quoque ſcribendum ἐν τῇ Ἱερείᾳ. Caeteram qui inde aſſeruntur verſus, non unius opus habent correctionis. Sunt autem hi,

Καινὸν Φασι Χαιρεφῶντ' ἐν τοῖς γάμοις
ὡς τὸν Ὀφέλλαν ἀκλητον εἰςδεδυκέναι,
ſπυρίδα λαβῶν γὰρ καὶ ſτέφανον. ὡς ἦν σκότος,
Φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ὁ τὰς ὄρνεις Φέρων.
ἤκειν δεδειπνητῶς ἔοικεν εἰſπεσῶν.

Primum ita ſcribo, καὶ νῦν γε Φασι Χαιρ. Secundum, Ἀκλητον ἄς τὸν Ὀφέλλαν εἰςδεδ. Quartum et quintum, Φάσκων παρὰ τῆς νύμφης τῶς ὄρνεις Φέρων. Ἦκειν, δεδειπνητῶς, ὡς ἔοικεν, εἰſπεσῶν. Chaerephon ut janitores et admiſſionales ſervos falleret, ſinxit ſe jūſſu ſponſae venire: ac nescio quos pavones aſſerre. ſemel autem in aedes intra domum receptus, etiam ad epulas

est admissus, ut par erat, quia turpius ejicitur quam non admittitur hospes. Jocum Diphili poetae in Chaerephontem versibus Machonis paulo post narratum exposuimus ad Theophrastum capite *περὶ ἀγροικίας*. Lepidus est et qui postea commemoratur ab eodem Machone Chaerephontis jocus. Est autem argutia omnis posita in verbi *προσίστασθαι* ambiguitate: quod non animadversum est ab interpretibus. Emebat Chaerephon in popina carnes a coquo. forte accidit ut coquus aliquid valde *ὀστώδες* appenderet: tum Chaerephon, *Μῆ*, inquit, *προσίστα τοῦτό μοι*, id est, *noli cum caeteris carnibus etiam istud osseum mihi appendere*. respondet coquus, *non esse repudiandum illud: nam etiam vulgo dici carnes ad ossa esse gratiores*. ad haec Chaerephon: *Est hoc quidem verum, et quod das nobis suave est: sed tu dum appendis reddis insuave*. quasi dicat, osseum illud frustum si mantilae et auctarii loco detur, gratum fore: non si appensum cum caeteris vendatur ut caetera. hoc illa verba significant, *Γλυκὸ μὲν, προσιστάμενον δὲ λυπεῖ πανταχῆ*. Jocus est, ut dixi in voce *προσιστάμενον*: quae et rem cum aliis appensam potest significare: (nam *ιστᾶν* est pendere:) et cibum qui diutius in stomacho remanens gravis est ac molestus. Verbum frequens in libris medicorum. Et vitium inest, et omnino deest vox una in istis: *τοῦ Χαιρεφῶντος καὶ σύγγραμμα ἀναγράφει Καλλίμαχος ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν πινάκων*.
 p. 428. Legendum enim *ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πινάκι*. lib. 14. *οἶδα δὲ καὶ Καλλίμαχον ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πινάκι ἀναγράψαντα*. Sed ejus operis Callimachi multa apud veteres mentio. Ex quibus etiam constat, hanc rationem tenuisse illum, ut indicato auctore et titulo alicujus libri prima verba describeret, ac mox numerum. *τῶν στίχων* subnotaret. Unde colligimus, mendum latere in sequentibus verbis, *εἶθ' ἐξῆς τὴν ἀρχὴν ὑπέθρηεν*. *Ἐπειδὴ μοι πολλάκις ἐπέστειλας, στίχων τὸ ε*. quae ita interpretatur Dalec. *Initium deinde illius operis Callimachus recitat. versibus quinque delineatum, hujusmodi, Quandoquidem ad me saepius literas dedisti*, non poterat commodius accipi quod ait vulgata lectio de quinque versibus. Sed narro tibi, locus est depravatus: et scribendum, *στίχων* ros. posito post verbum *Numerus*, ait, *versuum*, vel ut vulgo loquimur *linearum*, 375. Ex Justiniani praefatione in Pandectas, et subscriptionibus epistolarum

Pauli Apostoli, et locis multis Diogenis Laertii aliorum-
que scriptorum, certum est solitos veteres scriptores
versuum numerum inire, et in ultima cera ascribere.
Idem mos Hebraeorum criticorum: qui cum in hac
parte tum in aliis multis Graecos et Latinos longo in-
tervallo superarunt. Quod autem Callimachus idem
fecerit, testis est Athenaeus lib. 13. ἀνέγραψεν αὐτὸν
Καλλίμαχος ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι τῶν νόμων, καὶ ἀρχὴν
αὐτοῦ τήνδε παρέθετο. Ὅδε ὁ νόμος ἴσος ἐγράφη καὶ
ὁμοιος. στίχων τριακοσίων εἴκοσι τριῶν. locum hunc sic
debes vertere. *Meminit legis a Gnathaena latae Calli-
machus in Legum tabula tertia: et illius tale princi-
pium apponit.* Lex ista scripta est aequalis et similis,
continet versus 333. Caeterum non solus Callimachus
hoc argumentum attigerat, verum alii quoque multi, qui
similiter libros suos *Tabularum* tit. proscripserant. De
hujusmodi commentariis Galenus loquitur quoties Πινά-
κων facit mentionem ut in librum De articulis, verba
faciens de scripto quodam pseudepigrapho, cui erat titu-
lus Ἴπποκράτους, περὶ ἀδένων οὐλομελῆς: eum librum
negat esse τοῦ παλαιοῦ cum aliis argumentis, tum etiam
isto: quod auctores Πινάκων nullam ejus fecissent men-
tionem. οὐδ' οἱ τοὺς πίνακας γράψαντες ἴσασι τὸ βιβλίον.

CAPUT UNDECIMUM.

Ὅψον πετραῖον. κάραβοι ἀληθινοί. κώβιοι τεμα-
χιστοί. *scarus piscis τρίγλαι, pro aruis trigli-
tidibus.* ἰχθύς ἔχων ψῆφον. Menandri Ἀξιά-
γναθος. *Mos Athenis, ut coqui apud gynae-
comos suum nomen profiterentur, γνώμην ζύμ-
βάλλεσθαι.* *Mos, ut mali poetae lapidarentur.*
δείξις. alia non pauca.

DE Archephonte parasito describuntur Machonis ver-
sus, quorum quintus est, Ὅψου πετραίου παρατιθέντος
ποικίλου. melius Epit. παρατεθέντος. Ὅψου πετραῖον,
paxis est saxatilis, quem Plinius ait petrosi locis vivere,
ut locustas, etiam Aristoteli πετραῖος ἰχθύς. Versu sextop. 429.
καράβους ἀληθινούς interpretor locustas veras, sive ex-

succas, et in quibus carnis non esset amplius quam in locusta terrestri. Dalec. scribebat, *καράβων τε λιθίνων*. In septimo, *ἐν ἣ τεμαχίσκοι τρεῖς ἐνήσαν κώβιοι*. Lego, *τεμαχιστοί*. Usitatum Graecis verbum est *τεμαχίζειν*, *parare ad instar salsamentorum*. inde *τεμαχιστοί*, pisces qui et *τεμαχῖται*. Cum autem gobiorum genera plura noscantur, de optimis poeta loquitur. Optimos autem Galenus pronuntiat *τούς πετραίους*. etsi videtur Macho istos a saxatilibus separare. Cum ait, *τῶν μὲν σιάρων ἀπέλαυε τῶν τριγλῶν θ' ἅμα Καὶ Φυκίδων*: videntur scarus, trigla et phycis, vilium et insipidorum piscium nomina esse, ut maenis, membras, et apua Phalerica. Satis compertum est eundem piscem, aut certe ejusdem nominis, non esse ubique locorum in eadem dignatione. Macho Alexandriae vitam degens, secutus est iudicium suorum popularium. Scarum ergo inter malos ponit, quem alii praeferunt omnibus saxatilibus, et caeteris non paucis. *τριγλας* intelligo, non mullos pisces: sed apuas triglitides, quas inter *ἐψητούς* et parvi pretii pisciculos ponunt antiqui. Porro causa cur hic paralitatus contentus piscibus vilioribus ablineret ab omnibus melioribus, tribus postremis verbis continetur. *τοῦ ψου δὲ σέβεται τοῦτο καὶ δέδοικέ πως*. Οὐδ' ἔστιν αὐτῷ πατριον ὄντ' ἀσύμβολον Ἰχθῦν ἔχοντ' ἀψηφον ἀδικεῖν οὐδένα. Lego, *ἰχθῦν ἔχοντα ψῆφον*: aliter neque hellenismus constat neque sententia. Est autem haec: Chaerephontem precario viventem alieno cibo, religioni habuisse piscem tangere ad laedendum, id est, ut eo vescatur in mensa, *ἔχοντα ψῆφον*: memorem namque sortis suae ac vilitatis vilioribus piscibus solitum esse contentum. Quid appellat piscem *ἔχοντα ψῆφον*? Observandum allegoricam esse locutionem: sic enim loquitur de piscibus tanquam de hominibus. ideo usus verbo *ἀδικεῖν* pro *edere*. In Rep. dicitur *ψῆφον ἔχειν*, qui habet jus veniendi in comitia: quod iis civibus solum convenit, qui pleno jure cives sunt, aut meliore saltem conditione quam inquilini. Videtur hoc allegorico sermone perstringi Chaerephon, tanquam reus peregrinitatis. cujus rei conscientia faciebat illum legitimorum civium reverentem ac metuentem. [Sed Scaliger non *ἔχοντα*, verum *ἐπόντα* vel *ἐπόντι* legebat et locum aliter interpretandum suspicabatur.] Locus ex Axionici *Tyrrenico* non habet perfectam sententiam. quae fuisse haec videtur: Nunc certe vinum ipsis non inest: neque

ad excufationem fuam poterunt illi vinum praetexere, ut fieri folet. Sequitur Silani Athenienfis venustum dictum de Gryllione parafito. Sed lege, *περὶ Γρυλλίω-
νος παρασιτοῦντος ἐρωτηθεὶς τίς ἐστὶν οὗτος; cum inter-
rogatus fuiffet de Gryllione parafito, Quis est ifte?* respondet Silanus, *Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος.* Haec est lectio fcripta omnium librorum: quam et ferre possumus. In una nempe comoediarum Menandri mores alicujus infignis lurconis fuerant depicti: cui e re no-
p. 430. men inditum, Axiagnatho. Habent Graeci aliquot nomina propria a γνάθος formata, ad denotandam ventris ingluviem et πολυφαγίαν. cujusmodi sunt Gnatho, Gnathaeana, et in Batrachomyomachia vetere et eleganti carmine, Phyllognathus. Erit fortasse cui non displiceat vetus noftra conjectura, ut fcribatur, *Μενάνδρου Φησὶν ἀξία γνάθος. est gula Menandro digna.* id est, digna quae ab optimo poeta traducatur, qualis fuit Menander. Inveni in Excerptis magnam ifto loco lectionis difcrepantiam. Sic enim ibi fcriptum: *Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιός Φησὶν ὅτι Σιλίανός ὁ Ἀθηναῖος Γρυλλίωνος παρασιτοῦντος Μενάνδρῳ τῷ σατραπῆ παρ' εὐπαρύφου τε περιπατοῦντος μετὰ θεραπειᾶς ἐρωτηθεὶς, Τίς οὗτος; Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος.* Narrat Lynceus Samius, cum Gryllio parafitaretur Menandro fatrapae, Silianum Athenienfem a purpurato deambulante cum comitatu fuiffe interrogatum, Quis ifte? respondiſſe, Menandri est Axiagnathus. demiror unde haec tam diverfa. Corrige mox ἐπόντος, ubi est editum, *ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἐπόντος.* quod Dalec. quia praeter legem et statutum triginta convivarum numerum, alios fecutus se ingeffiffet. Scio Graecum verbum eſſe ἔπω, fequor. fed poeticum et ab hoc loco alieniffimum. Est vero ab ἐπείναι, quod fignificat *ſuperēſſe* et legitimum modum excedere. Probat dipnofophiſta morem fuiffe Athenis, ut gynaeconomi ventitarent ad convivia, et numerum convivarum obſervarent. clare hoc dicit Timocles iis verficulis qui defcribuntur. Tertius illorum transpositione vocum depravatus est: *Βούληθ' ὁ γυναικονόμος λαβεῖν ἀριθμόν.* fcribendum, *Βούλητ' ἀριθμόν ὄγος γυναικονόμος λαβεῖν.* Sequuntur Menandri verſus,

Παρὰ τοῖς γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις

διακονοῦντας ἀπογεγράφθαι πυθόμενος

πάντας μαγεῖρους κατὰ νόμον καινόν τινα.

in quorum primo τοῖς pro τοὺς reſcripfit Dalec. deceptus

eo quod in vulgatis post vocem γάμοις posita est virgula. Junge vero sic, πυθόμενος πάντας τοὺς ἐν τοῖς γάμοις διακονοῦντας μαγεῖρους ἀπογεγράψθαι παρὰ τοῖς γυναικονόμοις. Olim coqui inter privata servitia raro habebantur: sed ad nuptias aut alias solennes epulas conducebantur. Quo autem severius et fidelius lex sumptuaria exerceretur, institutum Athenis fuit, ut coqui omnes sua nomina ad magistratus deferrent: quo haberent gynaeconomi ei curae praefecti quos possent percontari de numero convivarum, et caeteris quae contra legem fierent. In primo Corydi apophthegmate eorum quae auctor commemorat, recte Leopardus vir doctissimus scribi voluit, εἰσφέρειν ἐκέλευσεν ἕκαστον δύο ὀβολούς: non ἑκατόν, ut etiam Erasmus legerat. Nos quoque ita editum volumus, astipulante Hoeschelii Epitome, et, Γνώμην δὲ συμβάλλεσθαι ὅτι δοκεῖ τῷ δήμῳ. allusio est ad usitata verba in Senatusconsultis, in quibus solitum decerni ut proedri senatus auctoritatem

p. 431. proximis comitiis deferant ad populum, rogentque ut sciscat quod Senatus προσβούλευσεν. ut in Senatusconsulto de honore et praemio Eubuli facto, quod nacti beneficio clarissimi praestantissimique M. Velferi Augustani, alibi sumus luce donaturi et illustraturi faciente Deo. In eo scriptum est, δεδύχθαι τῇ βουλῇ τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ αὐτοῦ· τὴν γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ στεφανῶσαι Εὐβουλον. Ad istam formulam alludit Corydus in joculari Senatusconsulto, sed in diversissimam sententiam verba torquet. Nam totius decreti sententia est: placere ut accumbentium unusquisque duos obolos conferat ad vinum emendum: Gnome vero id conferat quod populo, id est, caeteris convivis fuerit visum. collationem accipe qualis a meretrice peti exigique solet. Alterum apophthegma est hoc, Πολύκτορος δὲ τοῦ κιθαρῳδοῦ Φακῆν ῥοφούντος, καὶ λίθον μασησαμένου, ὦ ταλαίπωρε, ἔφη, καὶ ἡ Φακὴ σε βάλλει. Cum Polyctor citharoedus in lenticulae sorbitione lapidem manderet, o miser, ait, etiam lens te lapidibus infectatur. Jocus est acerbus in malum citharoedum. Alludit enim ad morem theatrorum, ubi mali poetae saxis petebantur sicut boni jaculo floris ferti et soluti honorabantur. Φυλλοβολίαν Graeci appellant: de qua notavimus plura ad Suetonium. Lapidationis theatralis exempla multa apud veteres,

praesertim Lucianum. Macrobius secundo Saturnaliorum: *Lapidatus a populo Vatinius cum gladiatorium munus ederet, obtinuerat ut Aediles edicerent, ne quis in arenam nisi pomum misisse vellet.* Seneca pater in Controversiis, *Hi Ciceroni Caestium praesferrent, nisi lapides timerent.* Satyrici scriptor, *Ex his qui in porticibus spatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miserunt.* Idem de poeta et recitatore molesto, *Itaque non miror si te populus lapidibus prosequitur. Ego quoque sinum meum saxis onerabo, ut quotiescumque coeperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam.* Movit ille vultum, et o mi, inquit, adolescens, non hodie primum auspicatus sum: immo quoties theatrum, ut recitem aliquid, intravi, haec me adventita excipere frequenter solet. Huc etiam pertinet, λιθίνη βαλλητύς, de qua sub libri noni finem [Adeo autem familiaris his mos fuit, ut etiam erga Deos et sana deorum in luctu publico cum aliquid acciderat contra populi vota lapidatione usurparent. Suetonius lib. quarto: *Quo defunctus est die Germanicus, lapidata sunt templa, subversae Deum arae.* Sed et invisorum Principum statuas lapidibus incessabant, Chrysothomus in priorem ad Thessalonicenses, ὁ εἰκόνα βασιλέως ἐπιγείου λιθάζων, ἑαυτὸν καταλεύσει.] Atque hinc lux fieri debet etiam sequentibus Machonis versibus sane quam obscuris:

Κακός τις ὡς εἶοικε κινδάρωδός σφόδρα,
μέλλων ποτ' οἰκοδομῆν τὴν οἰκίαν, φίλον
αὐτοῦ λίθους ἤτησεν· ἀποίσω δ' ἐγὼ
αὐτῶν πολὺ πλείους Φησὶν ἐκ τῆς δείξεως.

Ut tenebricosum locum illustremus, velim ante omnia lector cogitet, proferri ab Athenaeo hos versus ut pro-p. 43a. bet Machonem mali citharoedi illius fecisse mentionem, de quo dixit Corydus, *Etiam lenticula lapidibus te incessit.* Porro jam ante non semel monuimus, veterum scriptorum locos multos esse his in libris descriptos, non ut erant in auctore primo: sed compendiose multis aliquando vocibus, interdum, et periodis integris omis- sis, vel ab Athenaeo, vel ab iis qui opus descripserunt. Ejus rei exemplum hic manifestum. Fingit enim poeta citharoedum infelicem petiisse ab amico saxa aedifican- dae domui: φίλον, ait αὐτοῦ λίθους ἤτησεν. Quis non expectet cum legit haec verba responsum datum ab amico? Id vero nusquam apparet. Nihil enim hic

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

D

invenias quod eo trahi possit. Ista autem quae sub-
jiciuntur in continenti, ἀποίσω δ' ἐγὼ αὐτῶν πολὺ πλείους
Φησὶν ἐκ τῆς δειξέως, citharoedi ipsius sunt, indignantis
quod paucos nimis lapides amicus esset pollicitus. Quid?
ait ille. tu mihi tam parce lapides promittis? possum
ego plures reportare e theatro, cum artis meae speci-
men edens, lapideo imbre fuero complutus. Δείξις,
cujus loco Dalecampius errore insanum magno δῆξις
substitit, idem est atque ἐπίδειξις: quae propria thea-
trorum vox est, saepe a nobis exposita. Sic iterum
usurpatur infra hoc libro, οὕτως γὰρ τις τῶν σοφῶν
τὴν τῶν δειξέων ἄραν ἐκάλει. et lib. 14. Λυσανίας δ' ἐν
τῷ πρώτῳ περὶ λαμβοποιῶν. Μνασίωνα τὸν ῥαψωδὸν λέ-
γει ἐν ταῖς δειξέσι τῶν Σιμωνίδου τινὰς λάμβων ὑποκρί-
νεσθαι. Ex istis liquido constat Machonis versus labem
accepisse: quod vel tacentibus nobis lex metrica palam
facit. Quare ita illos scribamus

Καὸς τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα,
μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, Φίλον
αὐτοῦ λίθους ἤτησεν
. ἀποίσω δ' ἐγὼ
αὐτῶν πολὺ πλείους Φησὶν ἐκ τῆς δειξέως.

CAPUT DUODECIMUM.

*Athletarum ἀπογραφὴ, et ἔγκρισις. item δοκιμα-
σία. διαστήναι. ὀλπη. Gallorum παράσιτοι.
σφηνοῦσθαι. coryci athletarum. οἰκόσιτος. οὐχ
ὑπακούειν, et ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Menandri
Δακτύλιον drama. Cratetis et Menandri Syna-
ristusae. ἄχρηστος εἰς γῆν. Phrynichi Μονό-
τροπος· εὐήμερεῖν. alia nonnulla.*

Πονηρὸν ἔφη τοῦτ' ἤδη· καὶ γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ τῆς
'Ομφάλης ἐπὶ τὴν Ἥβην μεταβέβηκε. Acutum sed
amarum dictum. Significare enim voluit, istum brevi
λεσβιάσειν. Ζημιωθῆναι αὐτὸν ἔφη δίκαιον· ὅτι οὐκ
ἐπιστάμενος δειπνεῖν ἀνεγράψατο. Alludit ad athletarum
morem, qui nomen apud gymnasiarcham soliti profiteri.
Graeci ἀπογράφεσθαι hoc dicunt. Libanius in epistolis,
ὁμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπιάσι νικήσας

πολλάκις, ὕστερον γέρον ἂν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ προκα-
λοῖτο τοὺς ἀντιπάλους. ἐγκρίνειν εἰς τὸν ἀγῶνα, ut apud
Themistium oratione prima, ubi plura scriptor diser-
tissimus de hoc more: de quo extat etiam apud Arte-
midorum caput integrum libro primo. Professioni juncta
erat δοκιμασία. In ea probatione rejiciebantur qui
parum se viderentur exercuisse, aut alias esse imperiti p. 433.
et inepti. Graeci id dixerunt ἐγκρίνειν τοῦ ἀγῶνος:
cujus contrarium est, ἐγκρίνειν. Verbo ζημιωθῆναι allu-
ditur ad poenas illorum qui ex legibus recepti, non ex
legibus decertabant. fuisse enim κακομαχίας poenam, et
eorum omnium quae παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον pec-
carentur, testata res est multis idoneorum scriptorum
locis. Proximum dictum illustravimus libro quarto,
cap. 14. Cum autem dicente Chaerephonte οὐ δύνασθαι
τὸν οἶνον Φέρειν, respondit Corydus, οὐδὲ γὰρ τὸ εἰς
τὸν οἶνον. Iusit in vario usu verbi Φέρειν. nam et de
homine dicitur Φέρειν οἶνον, et de vino Φέρειν ὕδωρ.
Non mirum, inquit, si vinum ferre nequeas: qui ne
aquae quidem ferendae sis, villo similis quod οὐ Φέρει
πολὺ ὕδωρ. Causam hujus ἀδυναμίας sequentia verba
indicant: ex quibus discimus ita solitum Chaerephontem
cibus oppleri, ut aliud quid amplius capere non posset.

τοῦ γὰρ Χαιρεφῶντος, γυμνοῦ ἔν τινι δεῖπνῳ
διαστάντος. Scripti τοῦ δὲ Χαιρεφ. Verte autem, cum
Chaerephon in quodam convivio nudus staret cruribus
divaricatis. διαστῆναι, hic est, stare suris apertis, ut
loquitur Varro. Sequentia verba, ὥσπερ τὰς ληκύθους
ὄρω σε μέχρι πύσου μεστός εἶ: accipe de ampullis pellu-
cidis: quales erant quae e cornu fiebant: nonnullae
etiam quae e corio. Ajunt enim grammatici, ὄλην
dici proprie τὴν δερματίνην λήκυθον δι' ἧς ἔστιν ὀπτή-
σασθαι τὸ ἔλαιον. coriaceam ampullam intra quam
cerni oleum potest.

εἰωθότος δ' αὐτοῦ ῥυπαροὺς
ἄρτους ἐπὶ τὰ δεῖπνα Φέρεσθαι. cum solitus esset ad
convivia sordidos panes afferre. intellige de conviviiis
quae ex symbolis cujusque convivarum constabant, et
erani dicebantur. minus recte interpretes: sordidum panem
coenaturis solebat apponere.

Κελτοὶ Φησι περιά-
γονται μεθ' ἑαυτῶν καὶ πολεμοῦντες συμβιωτὰς οὓς κα-
λοῦσι παρασίτους. Celtae circumducunt secum etiam
bellum gerentes, convictores quos parasitos vocant.
Cave putes veteres Gallos usurpasse in lingua sua vocem
parasitus. sed accipe sic, vocant Gallica voce, quae

respondet Graecae παράσιτος. Ita solent optimi scriptores loqui. Ut cum, exempli gratia, scribit noster libro quarto, ὃν νῦν καλοῦσι οἱ Ῥωμαῖοι προγεύστην. falsum hoc, nisi juvetur commoda interpretatione. sic dixit Galenus, τὸ σίγμα τὸ Ῥωμαϊκόν, et alia ad hunc modum multa. Ita autem Posidonius vertit nomen vetustae Gallorum linguae *soldurius*. Nicolaus Damascenus εὐχωλιμαῖος interpretatur, alii aliter. res omnibus nota.

τὰ δὲ ἀκούσματα αὐτῶν εἰσὶν οἱ καλούμενοι βάρδοι. id est, eorum acroamata sunt *Bardi*. de Gallorum Bardis Strabo, alii.

οἱ δειπνοῦσιν ἐσφειδωμένοι τ' ἀλλότρια. Inquinatus locus etiam in membranis. Scribebam, οὐ φειδόμενοι. In proximis verbis, ἑαυτοὺς ἀντί κωρύκων λέγειν παρέχοντες ἀθληταῖσι. Epitome non agnoscit, τὸ λέγειν. quod quidem positum est pro eo quod dici solet, ὡς εἰπεῖν. ac malebam scribi, ἀντί κωρύκων ἄς λέγειν. Sed et hanc et superiorem correctiunculam retracto, cum metricae legis venit in mentem.

p. 454. Nam Timoclis verba ita distinguenda,

— εὐρήσεις τε τῶν ἐπισιτίων
τούτων τινὰς, οἱ δειπνοῦσιν † ἐσφειλωμένοι
τ' ἀλλότρι', ἑαυτοὺς ἀντί κωρύκων λέγειν
παρέχοντες ἀθληταῖσι.

In secundo istorum versuum forte scribendum ἐσφηνωμένοι. Ea voce pulcherrime exprimitur, quod alibi de parasitis dictum invenias, sedere eos in conviviis ἐκ παραβύστου, in angustum locum receptos, et quasi magna vi eo admissos. Timotheus Cynario, Ἐὰν μὴ παράβυστος που γένηται Χαιρεφῶν. Ergo ἐσφηνωμένος est παράβυστος. nam σφηνοῦν est βύσαι. et de convivarum pressura solet usurpari. Vetus scriptor apud Suidam, Τιμαγένης κληθεὶς ἐπὶ τὸ δειπνον, καὶ σφηνωθεὶς ἀπέθανεν. Magnus Turnebus emendabat ἐσπηδόμενοι. quae emendatio, ut ingenue quod sentio dicam, est optima. Facete autem poeta homines plenos cibi et probe fartos corycis athletarum comparat, quos moris erat implere vel sabulo, vel farina, vel sicnum cenchramidibus. Versu qui sequitur, Σὺ δ' οὐδὲ θᾶσσον Σικυθίων ἐπισίτιε: plerique codd. scribunt ἐπισιτιεῖ. tum legerem σοῖ initio. Deinde scribe, Τίς οὗτος ὑμῖν ἔστι; emendandὸν ἡμῖν. refragantibus libris. et statim, pro Πλάτων ἐν τῷ τρίτῳ Πολιτείας: scribunt ἐν τρίτῳ. Locus extat initio libri quarti. *Pelasgos* Aristophanis laudat Pollux quoque libro decimo, cap. 44. Paulo post, quid illa verba

significant ἐν δὲ τῇ διασκευῇ αὐτοῦ τοῦ δράματος, expo-
 situm est libro tertio, cap. 26. αὐτὸν ἀπογαλακτιεῖ de
 parasito interpretantur qui se depellat ipse a lacte: id
 est, paulatim assuescat posse carere lauta mensa. viden-
 tur potius regi parasiti quam parasito ea convenire.
 Ait, περὶ Φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δείπνω,
 qui vocatus ad coenam nuptialem recusabat. οὐχ ὑπα-
 κούειν id significat, quod Attici dicunt ἐπαινεῖν, ut Ari-
 stophanes et alii: vel ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Xenophon
 initio Convivii: οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον
 μὲν, ὡσπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν, οὐχ ὑπι-
 σχυνοῦντο συνδειπνήσειν. Ait, καλεῖται δὲ οἰκίστιος ὁ μὴ
 μισθοῦ, ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν. Cur addit τῇ
 πόλει? nam etiam in privatis ministeriis locum ea vox
 habet. Theophrastus in Characteribus, τοὺς δὲ διακο-
 νοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκισίτους μισθώσασθαι. Ait,
 Μένανδρος Δακτύλω. Scribe, Δακτυλίω. id est, *Anulo*,
 vel *Condalio*. Videtur a Plauto translata: cujus fabulam
Condalium laudant veteres, Varro, alii. Ait ex Cra-
 tete, Ποιμαίνει δ' ἐπισίτιον· ῥιγῶν δ' ἐν μετὰ βύξου,
 δέξεται ἐπὶ μισθῷ σῖτος. Palatinus codex, Μεταβύξου.
 Lego, ῥιγῶν δ' ἐν Μεγαβύξου δέξεται ἐπὶ μισθῷ σῖτον.
in aedibus Megabyzi rigens pro mercede victam ca-
piet. describat miseram alicujus conditionem apud
 Megabyzum unum e magnatibus. Cratetis *Συναριστωσῶν*
 Pollux meminit libro sexto, cap. 17. Etiam Menander
Synaristufas ediderat teste Plinio libro 23. extremo.
 et inter Latinos poetas Caecilius, teste A. Gellio libro
 15. cap. 15. Menandri quae sequuntur de ignavo homine p. 435.
 verba, ἄχρηστος εἰς γῆν ὁμολογῶν παρτρύφου, male
 distinguunt cum editionibus vulgatis interpretes. nam
 ἄχρηστος εἰς γῆν expressum est ex illo Homeri, ἐτώσιον
 ἄχθος ἀρούρης. neque παρτρύφου est obiter ali:
 sed *immeritum et indignum*. sunt autem haec e Me-
 nandri *Thrasyleonte*, unde est apud Harpocrationem,
 Φιλοσοφεῖ δὲ τοῦτο ὅπως καταπράξεται τὸν γάμον. Apud
 Latinos eodem titulo fabulam docuerat Turpilius, inter-
 pres ut videtur Menandreae. citat Nonius saepe. Πωλου-
 μένους Menandri reperio apud Clementem Alexandrinum,
 Stromat. lib. 6. Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παρισάξεται
 Καλλία λέγων, Οὐ πανταχοῦ τὸ Φρόνιμον ἀρμύττει παρῶν.
 De Phrynichi *Μονοτροπο* lege interpretem Aristophanis
 ad Aves, ibi: τίς εἰμ' ἐγώ; Μέτων. citat et alibi saepe:
 item a Polluce lib. 7. cap. 5. et cap. ultimo. Citatur

Athenaeo et Anaxilae comici *Monotropos*. quis autem Graecis dicatur *μονότροπος* Galenus docet, libro tertio De differentia pulsuum. "Ανδρωπαν σκληρόν λέγουσι τὸν μονότροπον καὶ δυσπειθῆ, καὶ πρὸς ἅπαν ἀντιτείνοντα. [Procopius Perficorum lib. 2. *μονότροποι γὰρ εἶπερ ἄλλοι τινὲς οἱ Πέρσαι, εἰσι· καὶ τὰ εἰς τὴν δίαιταν ὑπεράγαυ σκληροί.* Est igitur *μονότροποι* quasi ἐνὸς καὶ μόνου τρόπου, homo rigidus et moris sui servans ac tenax, quique alienis moribus se nunquam accommodet. Contrarium sed ejusdem prorsus effectus est vitium illius quem Latini *morosum* dixerunt: qui nunquam sibi constans, et subinde mores mutans, incertos esse facit eos qui circa ipsum sunt, qui gerere se cum ipso debeant; *Morosus* enim est, ὁ πολύτροπος, multorum morum homo.] In istis antiqui poetae, ὡς ὀλιγόσιτος ἦσθ' ἄρα, ὅς κατεσθίεις τῆς ἡμέρας Μακρᾶς τριήρους σιτία. vocem *μακρᾶς* junge interpretando cum *τριήρους* non cum *ἡμέρας*. In responso Clisophi, qui datum sibi a Philippo equum vulneratum, vendiderat, et interrogatus ubinam ille esset dixit ἐκ τοῦ τραύματος κείνου πέπρακται, Breviator scribit *πέπραται*. Jocus est in vocula ἐκ: quae potest significare tam *propter vulnus*, quam *post vulnus*. Lege illa cum interrogatione, εἶτα, οὐκ ἐγὼ σε, ἔφη, θρέψω; accipiendum enim quasi dicat parasitus: Quis neget, o rex, aequum jam esse ut ego te alam: quando ita felix es in dictis dicendis, et ridiculis excogitandis? hoc significare auctor voluit praecedentibus verbis illis, σκώπτουτος δ' αὐτὸν τοῦ Φιλίππου καὶ εὐήμεροῦντος: id est, cum *Philippus* dicitur eum petiisset ac *plausum tulisset*. Jam alio loco simile peccatum interpretum arguimus: diximusque *εὐήμερεῖν* theatrorum proprium esse vocabulum, de iis dici solitum quibus saevetur. In eo verbo sita totius sententiae hujus argutia: quia τὸ *εὐήμερεῖν* in ridiculis proprium parasiti. Deinde scribendum ex Epit. εὖγυς νῆ τοὺς Θεοὺς, pro σύγυς νῆ τοὺς θ. formula gratulandi εὖγυς vel εὖγυς ἐποίησεν. ut in germano huic loco infra. At mox ὡς συνδαινύμενος tuentur libri, adversus doctorum conjecturam, ὡς συνδαινύμενος.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

p. 436.

Adiatomus Gallus. Σωτιανοί. σιλόδουνοι. μικρὸς τὴν γνώμην. Διονυσιοκόλακες. ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην. πεπραγματεῦσθαι περὶ τί. πρέσβεις προθεωροί. Ἐταῖροι regum. multa item alia qua observantur qua emendantur.

IN ecloga e lib. 116. Nicolai Damasceni, *Adiatomus* dicitur, quem certum est appellari in Commentariis Caesaris *Adcantuanum*. scripti libri variant, constat tamen alterutro loco mendose scribi hoc nomen. Σωτιανούς Athenaeus vocat, vel potius Damascenus, quos Caesar *Sotiates*, vel *Sottiates* aut *Sontiates*. lib. tertio: nam id nomen varie scribitur: Omnino autem scribendum, οὗς καλεῖσθαι ὑπὸ Γαλατῶν σιλοδούρους, non σιλοδούρους: non solum quia sic in Caesaris codicibus scriptum: sed etiam quia sic scripsisse Nicolaum et Athenaeum probare possumus. Eustathius. Ἰστέον δὲ ὅτι τῆς εὐχολῆς παρώνυμόν ἐστι παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ, οἱ εὐχολιμαῖοι. ὅπερ ἐστὶν Ἑλληνιστὶ ἐρμηνευτικὸν λέξεως Γαλατικῆς λεγούσης σιλοδούρους, τοὺς τῷ βασιλεῖ σφῶν συζῶντας, καὶ συναποθνήσκοντας, καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐχομένου. Thrasylidaeum Thessalum appellat auctor ex Theopompi verbis, μικρὸν μὲν τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. in multis multorum scriptorum locis μικρὸν perperam scriptum esse pro μικρόν, et admoniti pridem sumus ab eruditis, et nos observavimus non semel. quare hic quoque μικρόν scribendum esse, par est probabilis conjectura. Sed quoniam hominis est re vera μικροῦ τὴν γνώμην sive animi angusti, adulari et paratum agere, καὶ τὸ ταπεινῶς ὁμιλεῖν, quod proprium esse adulatoris dicebat philosophus: possumus vulgatae lectionem defendere. Propterea dicebat magnus princeps Demetrius Poliorcetes Atheniensium adulationibus offensus. Ne unum quidem suo tempore visum esse sibi ex omnibus Atheniensibus μέγαν καὶ ἀδρὸν τὴν ψυχὴν. Qui dicitur ab Arcadione prolatus versus, ἔστ' ἂν τοὺς ἀφίκωμαι οἱ οὐκ ἴσασι Φίλιππον, cum ab illo Philippus quaelisset, *Quamdiu exul et patriae fugiens eris? ex*

Homero est, paucis immutatis, εἰσόκε τοὺς ἀΦίηται, οἱ οὐκ ἴσασι θάλασσαν. In iis quae Chirifopho narrantur, deest necessarium verbum quod supplevit recte Dalec. Ait, ὁ δ' αὐτὸς Φησὶ καὶ Χειρίσοφον τὸν Διονυσίου κόλακα ἰδόντα Διονύσιον γελῶντα μετὰ τινων γνωρίμων. non dicit quid fecerit, cum videret ridentem Dionysium. risit autem cum ridente. deest igitur verbum γελάσαι συγγελάσαι: quod et Turnebus in codicis sui ora adnotaverat. Dionysii tyranni adulescentes προσηγόρευον οἱ πολλοὶ Διονυσιόκολακας. dubitari potest, utrum per contemptum an per honorem. Videtur hoc quam illud probabilius. nam Διονυσιόκολακες, sic isti appellati, ut ministri Bacchi Διονυσοκόλακες, et Musarum Μυσοκόλακες: quae suere cum primis honesta nomina. De istis mastigiis narratur, quia Dionysius parum acute cerneret, etiam ipsos oculorum invalentiam simulasse: et cibos appositos non solitos tangere, ἕως ὃ Διονύσιος τὰς χεῖρας πρὸς

p. 437. τὰ λεκάνια προσῆγεν, donec Dionysius admovisset manus paropsidibus. Praefero hanc lectionem ei quam habet Abbreviator, ἕως αὐτῶν τὰς χεῖρας ὃ Δ. πρὸς τὰ λ. π. donec ipsorum manus Dionysius admoveret paropsidibus. firmat tamen hanc scripturam sequens narratio isti similis, et ut Hippocratis verbum usurpem ἡδελφισμένη, - de Hieronis adulatoribus. Non omittam dicere, in omnibus manu exaratis libris λεκάρια scribi, non λεκάνια. Ita ergo emendabis. Errant qui apud Phrynichum; aut alios mutant veterem in hac voce scripturam per ρ. sic libro quarto, λεκάριον πτισσάνης, et alibi. Quaesivi diu, et adhuc quaero quis ille fuerit Dionysius ad quem Syracusarum tyrannus ejusdem nominis, Damoclem legatum miserit. Nam scribit Athenaeus de Damocle, ἔπειτα πρεσβεύσας ποτε μεθ' ἐτέρων ὡς τὸν Διονύσιον, functus legatione ad Dionysium. fuisse autem a tyranno missum palam faciunt sequentia: Ego praeter tyrannum ea aetate alium nullum novi Dionysium de quo recte ista capi posse videantur. Cogitemus igitur, et videamus, num sit potius scribendum ὡς τὸν Δίωνα. In ea historia scribo, ἐκεῖνοι μὲν τὸν Φρυνίχου καὶ Στησιχόρου, ἔτι δὲ Πινδάρου, καιᾶνα, ἢ τῶν αὐτῶν τινα ἀνειληφότες ἦδον. illi quidem, ait, aut Phrynichi paeanem, aut Stesichori, aut Pindari, aut etiam sua ipsorum carmina in memoriam revocantes canebant. ἀναλαμβάνειν pro ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην: vel simpliciter pro assumere in manus: ut apud Poly-

bium, ἀναλαμβάνων τὰς ἐκείνου βίβλους. Mox scribo, ἀκούω γάρ σε πεπραγματεῦσθαι περὶ τοῦτον: Videlicet τὸν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν παιᾶνα. *te praeceptum Aesculapio cum cura et studio cecinisse.* Sic Aristoteles, Σωκράτους περὶ τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου. Scribe etiam, ἴν' ὑπ' αὐτοῦ χειραγωγῶνται, καὶ δοκῆ τῶν ἄλλων ὀξύδερκέστερος εἶναι. item, παραθέντος τινὸς αὐτῷ πλείους σόγκους. non παρατεθέντος. *sonchus inter vilissima olera.* Plinius libro 22. *Estur et sonchos, ut quem Theseo apud Callimachum apponat Hecale.* et in Euripidis versu Μισῶ τραπέζαις ὅστις ἐξογνοῖτ' ἄγαν: non τραπέζας. Verbum ἐξογνοῦσθαι declarant quae scripsimus libro tertio, cap. quinto. τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον quae-rant amplius historiae Atticae studiosi. Miratur dipnosophista, Athenienses qui Demadem talentorum decem multa affecerant, quod θεὸν εἰσηγήσατο Ἀλέξανδρον, auctor fuerat, ut pro Deo coleretur Alexander: nullum fecisse Epicrati negotium, qui censuerat ut loco novem praetorum annuorum, totidem legati crearentur ad regem mittendi. Hic vero jure aliquis ipsum miretur Athenaeum, qui in eadem lance ponat, eum qui legatos ad regem quotannis creandos sententiae loco in senatu dixerit, et illum qui palam suis civibus novum deum obtrahit. Sed desinet mirari qui observaverit, vocem πρέσβεις in hac narratione sumi improprie pro θεωροῖς. Legatos ad principes aut qualescunque mortales Graeci vocant πρέσβεις; vel πρεσβευτάς. de hoc genere legationis non sensit Epicrates: verum de alio cujus erat causa, religio et honos divinus, qui diis quibusdam praestabatur ab Atheniensibus. Sic narrant p. 438. Plato, Plutarchus, alii, solitos mitti Athenis legatos in Delum, ad ludos Olympicos, Pythicos et alios, qui more majorum pro sua Rep. sacra facerent et dona diis offerrent, hos Graeci non πρέσβεις, sed θεωροὺς vocarunt. de istius generis legationibus sine dubio sentiebat Epicrates. Nam quod πρέσβεις hic nominantur non θεωροί: aut de industria factum id ab Epicrate, quo invidiam verbi sugeret: ut cum Romani principes nomen regis a se alienarunt, regni vim tenuerunt. aut Athenaei incuria alterum nomen positum alterius loco. Tentare etiam fortasse licet superscriptam loco glossae vocem, genuinae sedem occupasse fraude librariorum. Quicquid hujus sit, clara ex iis quae diximus impia mens Epicratis, qui divinis honoribus regem iverit af-

fectum. Simile Stratoclis commentum, de quo Plutarchus in Demetrio ἔγραψεν ὅπως οἱ πεμπόμενοι κατὰ ψήφισμα δημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημήτριον, ἀντὶ πρεσβευτῶν θῆσοι λέγοντο καθάπερ οἱ Πυθοὶ καὶ Ὀλυμπίαζε τὰς πατρίας θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀπάγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἑορταῖς. Non possum tam facile emendare quam indicare mendam istorum verborum: Narrat, inquit, Polybius lib. 14. [hodie in fragmentis lib. 15. Polybii multa de hoc Agathocle et de Oenanthe.] fuisse adulatorem, Ἀγαθοκλέους τοῦ Οἰνάνθης υἱοῦ, ἐτέρου δὲ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως Φίλωνα. secuti libros scripsimus Οἰνάνθης, cum ante scriptum esset Οἰνάν. Huraldinus codex, τοῦ Οἰνάνθου υἱοῦ. caetera ut in aliis. Sed aut desunt hic quaedam, aut locus concinnandus in hanc sententiam: Narrat Polybius Philonem fuisse adulatorem Agathoclis cui Oenanthe mater, quique sodalium regis Philopatoris unus fuit. non opus violenta mutatione: tantum scribe ἐταίρου pro ἐτέρου. Notum satis qui dicantur regum ἐταῖροι in historiis Graecorum et Macedonum. Agathoclem hunc duabus notis distinguit ab Agathocle illo figuli filio celeberrimi nominis tyranno: de quo Diodorus Siculus lib. 19. Breviator excerpit hinc verba ista, Φασὶ δὲ καὶ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως κόλακα Φίλωνα. Ita solet hic grammaticus omissis iis quae non intelligebat quia erant depravata, sententiam sibi fingere ex sua libidine non ex auctoris mente Caeterum qui dicitur in editionibus *Cato Sinopensis*, dicendus *Bato*. Lege itaque ex Epitoma Βάτων ὁ Σινωπεὺς ἱστορεῖ. hunc Batonem auctor lib. 14. laudat, et alibi non semel. Paulo post, καὶ θεραπεῦσαι τοὺς εὐπόρους μέχρι τῆς τύχης δεινός. Dalecampius mirum artificem eos colendi qui opibus florent, quoscumque nactus esset. quod erat in sententia praecipuum corrumpit. nam μέχρι τῆς τύχης, est dum fortuna maneret. Imminutum fuerat Lysimachi nomen prima syllaba, in istis. Ἀττάλου δὲ τοῦ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος. restituimus fide librorum. nam *Simachus* ne Graecum quidem est, sed *Simichus* et *Simichidas*. quod addit, ὃν Καλλιμαχος μὲν Θεοδώρειον ἀναγράφει significat, Lysimachum istum dictum fuisse a Callimacho in indice auctorum Theop. 439. doreum: quasi Theodori athei (de quo Diogenes Laertius) sectam secutum: neque iis esse assensum, qui Theophrasti discipulum fuisse vellent. Legebatur mox

Ἄνδρῶμαχον τὸν Καρπηῆνον: in Huraldino Καρνηῆνον, et Καρνῶν, constanti errore. fecimus ut esset τὸν Καρρηῆνον, ex conjectura primo, deinde ex membranis, quibus adstipulatur Plutarchus in Crasso. Scripsimus etiam, ὃ τὸν Κράσσον πάντα ἀνακοινοῦμενον, προδοθῆναι Πάρθοις ὑπ' αὐτοῦ. invenimus ubique ἀνακοινοῦμενον, quod Dalecamp. *omnia tentantem ut salvus evaderet.* ingeniose, sed falso. Nam auctor non aliud voluit, quam quod Plutarchus scribit, Crassum cum omnium consiliorum participem faceret Andromachum, ab eo fuisse proditum. καὶ τοῦτο ἔδει, αἰτ, μηδένα πρὸ καιροῦ Καρρηῆνῶν πυθέσθαι πυθάνεται δὲ ὁ ἀπιστότατος Ἄνδρῶμαχος, ὑπὸ Κράσσου καὶ τοῦτο πιστευθεῖς.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Atheniensium et Romanorum publicae adulationes. Leenae Veneris et Lamiae Veneris templa, et de eo genere consecrationis. Paeanes translati ad hominum laudationem. Nomina clarorum virorum inserta Saliari carmini. Veteris Ecclesiae similis ritus. Demetrii dictum de Atheniensibus.

MULTA hactenus dipnosophista de singulis adulato-ribus dixit, longumque eorum ex vetere historia catalogum contexit, qui per infamem assentationem nomen et famam sibi fecerunt. Nunc de publica quorundam populorum adulatione, scriptor eruditissimus ac πολυμαθέστατος sermonem instituit. Nam et ingeniorum publica quaedam est interdum lues, non minus quam corporum neque solum λοιμικαὶ καταστάσεις, et morbi epidemii, sed et vitia et morum corruptela universos aliquando populos inficiunt. Inest profecto rebus cunctis mortalium quidam velut orbis: et quemadmodum temporum vices, ita morum vertuntur. Insigne ejus rei exemplum est ac documentum, quod nobis hic ob oculos ab auctore ponitur. Narrat enim, tantam repente in Atheniensium publicis moribus factam esse mutationem, ut qui fuerant acerrimi modo libertatis vindices, in foedissimam et turpissimam regum adulationem

sint ἀφρόως prolapsi. Miratūr Athenaeus non sine causa hanc in eo populo instabilitatem tantam et ingeniorum depravationem. Sed quid hoc mireris in Atheniensibus populo tumidi semper animi verius quam magni, cum Romanis illis terrarum dominis, id ipsum videas us-
 venisse? Lege mihi immutatae Reipubl. historiam apud Dionem et historicos alios. Rem stupore dignam invenies, quomodo ferox ille et superbus populus, postquam semel jugum collo recepit, foeda ac tetra adulatione principum omnes alias gentes longo intervallo superavit. Non illi plurium annorum duro servitio fuit opus, ut generositatem omnem exueret. Ad primum nuntium cladis Pompejanae et Caesaris victoriae ὀλο-
 p. 440. σχεροῦς, repente factus est alius. Porro adulationis publicae Atheniensium exempla aliquot profert Athen. in quibus animadvertenda et observanda quaedam sunt nobis. Primum est hujusmodi: Λαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά, καὶ Βουρίχου, καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ. καὶ βωμοί, καὶ ἡρώα καὶ σπονδαὶ τούτων ἐκάστω καὶ παιᾶνες ἤδοντο. deest in istis verbum ἀφιδρύθη. vel ἰδρύσαντο: nam Excerpta mutato casu habent βωμὸν et σπονδάς. aut pendet oratio ex illis superioribus, ἐλπεί καὶ τούτων ἕνι αὐτόν. Indicatur autem obliqua consecratio quaedam, et tacita ἀποθέωσις, in illis, Λαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. semel positum Veneris nomen bis intelligendum. Posuerunt, inquit, *templa Leacnae Veneri et Lamias Veneri*: ita soliti prisca adulatores diis hominibusque fucum facere, adjecto Deorum unius nomine ad mortalis ejus nomen quem divinis honoribus vellent affectum. Ita habes hic *Lamiam Venerem, Leacnam Venerem, Philam Venerem*: libro 13. *Pythionice Venerem*, libro 7. *Themisonem Herculem*. Latini quoque traditum a Graecis morem tenuerunt. Unde legere est in eorum monumentis *Jovem Augustum, Juliam Junonem, Drusillam Venerem*, et similia. Epitomae sarcinator de iis qui deinceps nominantur Buricho, Adimanto et Oxythemide, sic notat, καὶ ἦσαν οὗτοι Ἀθηναίων κολάκεις, in quo errasse illum constat: erant enim isti non Atheniensium adulatores, sed regis Demetrii. ideo mox appellantur Athenienses, κολάκων κολάκεις, propter tributos parasitis hisce honores. Burichum inter Demetrii duces nominat Diodorus Siculus libro 20. Caeterum distinctione recta opus habent Athenaei verba, in hunc

modum concipienda. *Δεσφνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. καὶ Βουρίχου καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ, καὶ βωμοί, καὶ ἡρῶα καὶ σπονδαί. τούτων δ' ἐκάστῳ καὶ παιᾶνες ἤδοντο.* Olim apud Graecos religioni habitum paeanem in cujusquam mortalium honorem canere. Nota est in Aristotelem calumnia prope ipsi exitialis, quod diceretur paeanem in Hermiam consecisse. Adulatores vero etiam isto genere honoris ornandos viros principes censuerunt: eratque etiam hic tacita quaedam consecratio et in numerum deorum relatio. Multa auctor libro 15. de hoc paeanum abusu: ubi etiam recensio instituit eorum quibus tributum hoc fuisse Graeca historia testatur. Sed primus omnium fuit Lyfander, cui *παιᾶνες ἤσθησαν*, ait Plutarchus in vita. Invenias in Romanorum historia, quod cum hac observatione juvet conferre. Est enim simile quod facilitatum Romae legimus: ut eorum nomina quos eximio honore vellent decorare, saluari carmine canenda decernerent: Germanico mortuo hic honos inter alios tributus, auctore Tacito libro secundo. Et M. quoque Antonius Philosophus, mortuo filio Vero, jussit ut nomen ejus Saluari carmini infereretur: teste Capitolino. Jam olim id Romae institutum: ut ex iis constat, quae de Mamurio, Veturio, et Lucia Volumnia scribunt Varro, Ovidius, Festus, Plutarchus et alii. Vetus quoque Ec- p. 441.
 clesia Christiana hunc, ut videtur, morem ad pium usum traduxit: instituto, ut nomina sanctorum Martyrum, Imperatorum, Pontificum summorum et aliorum fide ac meritis excellentium virorum, sacris diptychis inserta, inter hymnodias recitarentur. qua de re dicemus multa alibi, si vitam Deus produxerit, scitu digna, nec protrita. Addit Athenaeus offensum Demetrium tam foeda Atheniensium adulatione, dignam magno principe vocem edidisse: *ὅτι οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ Ἀθηναίων γέγονε μέγας καὶ ἀδρὸς τὴν ψυχὴν. neminem extitisse ipsius aetate: ex omnibus Atheniensibus, virum magnum, et generosi animi.* Par querela Tiberii de sui temporis Romanis, quoties curia egrederetur Graecis verbis in hunc modum eloqui soliti: O HOMINES AD SERVITUTEM PARATOS. In Demetrii verbis quae adscriptimus, scribebatur perperam et inepte, *ἐπ' ἄδου* pro *ἐπ' αὐτοῦ*. quod interpretibus fraudi fuit. Veram lectionem etiam Excerpta habuerunt. Sequitur, *τὸ οὖν παράδοξον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν κολάκων κόλακες ἐποίησαν, οἱ εἰς αὐτὸν*

τὸν Δημήτριον παιᾶνας καὶ προσόδια ᾄδοντες. Videtur auctor indignari vehementius ob cantatum Demetrio regi paeanem: quam ob praestitum honorem eundem illius assentatoribus. Causa, opinor, est, quod illis quidem tributum hoc decus mortuis: Demetrio vero superstiti adhuc. Manibus autem defunctorum divini honores minore semper invidia delati, quam vivis hominibus.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Honores varii Demetrio Poliorcetae habiti ab adulatoribus Atheniensium. Itur obviam cum altaribus, coronis, et odoribus. Ξενισμοὶ Cereris et Bacchi eidem decernuntur. Ithyphallicum carmen in honorem ejus cantatum, cum Athenas ingrederetur. Ipsum carmen illud exhibitum: quale genus carminis id fuerit. idem varie illustratur atque emendatur. De Atticis Dionysiis et Mysteriis minoribus et majoribus. non recte ea confundi a quibusdam. notata illorum tempora. Gradus distincti in accipiendis mysteriis. ἐποπτεῦειν. Plutarchi locus animadversus: alia multa observata.

PUBLICAE Atheniensium adulationis non poterat magis insigne monumentum ab auctore proferri, quam quod ex Democharis et Duridis Samii historiis commemoratur. Plane eximius hic locus est, et dignus qui a nobis curatius illustretur. Igitur de honoribus Demetrii in haec verba scribit Demochares: ἐπανελθόντα τὸν Δημήτριον ἀπὸ τῆς Λευκάδος καὶ Κερκύρας εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέχοντο, οὐ μόνον θυμιᾶντες καὶ στεφανοῦντες καὶ οἰνοχοοῦντες, ἀλλὰ καὶ προσόδια καὶ χοροὶ καὶ ἰθύφαλλοι μετ' ὀρχήσεως καὶ ᾠδῆς ἀπῆντων αὐτῶ, καὶ ἐφιστάμενοι κατὰ τοὺς ὄχλους ᾄδον ὀρχούμενοι καὶ ἐπαῖδοντες. Hic est ille Demetrius Poliorcetes, Antigoni F. qui Demetrium Phalereum Casandri Macedoniae rege
p.442. auspiciis, sub specie oligarchiae Athenis dominantem,

urbe expulit, et pristinam Reip. formam, ac libertatem restituit: Anno altero Olympiadis 118. istud accidit, auctore Diodoro lib. 20. Tum igitur populus Atheniensis incredibili gestiens laetitia ob recuperatam libertatem post annorum 15. servitutem, in ornando Demetrio nihil reliqui fecit. Facta sunt de illius honoribus varia Senatusconsulta, quorum summam habes apud Plutarchum et Diodorum. Refert Plutarchus inter alia decretum fuisse, *δέχεσθαι Δημήτριον, ὅσάν τις ἂν παραγένηται τοῖς Δήμητρος καὶ Διονύσου ξενισμοῖς: ut quotiescunque in urbem veniret Demetrius, iisdem ritibus ac ceremoniis peregre adveniēns exciperetur, quibus solerent Ceres et Bacchus.* Eo referri debet ista Democharis ecloga de ingrediente quondam Athenas Demetrio, et exhibitis illi honoribus. *Demetrium, inquit, Athenas a Leucade et Corcyra redeuntem: Athenienses non solum suffitibus, coronamentis, et libationibus vini exceperunt, sed etiam chori processerunt ei obviam, cum profodiis et ithyphallis, saltantes et canentes.* Olim omnia haec diis erant propria, et in illorum tantum honorem fieri solita, cum vel in pompa traducerentur, vel alias loco moverentur deorum simulacra, sicut monuimus dudum ad librum quartum Suetonii. Sed suffitus quidem, coronae, et vini affusio, jam ante Demetrii aetatem ad mortalium decoramentum populorum adulatio transtulerat. Q. Curtius de Alexandro loquens Babylonem ingrediente: *Plures obviam egressi sunt: inter quos Ragophanes arcis et regiae pecuniae custos, ne studio a Mazaeo vinceretur, totum iter floribus coronisque constraverat, argenteis altaribus utroque latere dispositis, quae non thure modo, sed omnibus odoribus cumulaverat.* Verbum *ολνοχοεῖν* quo utitur Demochares minus proprie, declarat Plutarchus in Dionē, *ἀνήγει διὰ τῆς Ἀχραδινῆς, ἑκατέρωθεν παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Συρακουσίων ἱερεῖα καὶ τραπέζας καὶ κρατῆρας ἰστάντων· καὶ κατ' οὐς γένοιτο προχύταις τε βαλλόντων, καὶ προστρεπομένων ὥσπερ θεὸν κατευχαῖς.* Quae subjungit his Demochares primo omnium mortalium Demetrio tributa sunt: ut obviam ei procederent chori, profodiaca et ithyphallica in ejus gratiam composita carmina canentes. Quemadmodum paeon Apollini proprie sacrum fuit carmen, sic ithyphallicum Baccho: neque magis fas fuit hominum laudes isto quam illo genere carminis persequi. Potentium adultores

utrumque genus profanum reddiderunt: sed paean minore, ut apparet ex libro 15. religione, et multo ante quam ithyphallus. Tandem et hic mortalibus est communicatus. Primo omnium, ut ante diximus, Demetrio id delatum est honoris, cum demagogis Atheniensibus certatim foeda et nimia censentibus, quaesitor hac adulatione nulla reperiri posset. Jam ante simile quid tentatum fuerat, ab adulatoribus Demetrii Phalerei: ut narratur libro 12. ex Duride. sed nondum eo progressa erat istorum impudentia. Atque hi sunt illi ξενισμοὶ Cereris p. 443. et Bacchi decreti Demetrio, quos gravis scriptor Plutarchus facit adulationis extremam lineam. Sed magnitudinem honoris istius aliunde aestimare non possumus, quam ex carminis ipsius lectione. En illud tibi, candide lector, diligentia nostra redivivum: cum in textu verborum Athenaei ita dissimulatum hactenus latuerit, ut a nemine agnosci dum potuerit. Nos primi, quod praefiscine dictum sit, non naevo aliquo aut crepundiis, sed corpore omni et agnovimus, et tibi exhibemus agnoscendum. Id ita habet.

ΞΕΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

SIVE

Ithyphallicum carmen Demetrio Poliorcetae cantatum, cum Athenas ingrederetur.

* * * * *

ὍΣ οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
τῇ πόλει πάρεσι.
Ἐνταῦθα γὰρ Δήμητραν ἰδὲ Δημήτριον
ἅμα παριστᾶ ὁ καιρὸς.
Χ' ἢ μὲν τὰ σεμνὰ τῆς Κόρης μυστήρια
ἔρχεθ' ἵνα ποιήσῃ.
Ὁ δ' ἰλαρὸς, ὥσπερ τὸν θεὸν δεῖ, καὶ καλὸς,
καὶ γελῶν πάρεστι.
Σεμνὸς ὅθι φαίνοινθ' οἱ φίλοι πάντες κύκλω,
ἐν μέσοισι δ' αὐτός.
Ὅμοιος ὥσπερ εἰ οἱ φίλοι μὲν ἀστέρες,
ἥλιος δ' ἐκεῖνος.

ὦ τοῦ κρατίστου παῖ Ποσειδῶνος θεοῦ,
 καὶ θεᾶς Ἀφροδίτης.
 Ἄλλοι μὲν ἢ μακρὰν γὰρ ἀπέχουσιν θεοί,
 ἢ οὐκ ἔχουσιν ὦτα,
 ἢ οὐκ εἰσὶν, ἢ οὐ προσέχουσιν ἡμῖν οὐδὲ ἔν·
 σὲ δὲ παρόνθ' ὀρώμεν.
 Οὐ ξύλινον, οὐδὲ λίθινον, ἀλλ' ἀληθινόν.
 εὐχόμεσθα δὴ σοι.
 Πρῶτον μὲν εἰρήνην ποίησον Φίλτατε·
 κύριος γὰρ εἶ σύ.
 Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν, ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος,
 σφίγγα περικρατοῦσαν
 Αἰτωλίδ', ὅστις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
 ὥσπερ ἡ παλαιὰ,
 τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει,
 κ' οὐκ ἔχω μάχεσθαι.
 Αἰτωλικὸν γὰρ ἀρπάσαι τὰ τῶν πέλας·
 νῦν δὲ καὶ τὰ πόρρω·
 Μάλιστα μὲν δὴ σχόλασον αὐτός, εἰ δὲ μὴ
 Οἰδίπουν τιν' εὐρέ,
 Τὴν σφίγγα ταύτην ὅστις ἢ κατακρημνιεῖ,
 ἢ πεινῆν ποιήσει.

Carminis hujus elegantissimi argumentum quidem ex Demochare Athenaeus recitat: versus vero ipsos, et verba ex Samio Duride. Quod autem ante hunc diem nemo eruditorum hoc animadverterit, menda codicis est in causa. Nam ubi scriptum est, Δούρις δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν κατ' αὐτὸν p. 444. τὸν Ἰθύφαλλον ὡς οἱ μέγιστοι, etc. Scribendum erat, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰθύφαλλον παρέθετο ἔχοντα οὕτως Ὡς οἱ μέγ. Demochares, inquit Athen. summam recitavit hujus: sed Duris Samius ipsum ascripsit, atque inferuit historiae suae 22. Confer Democharis verba cum iis quae ex Duride afferuntur: ita rem habere luce meridiana clarius comperies. Jam igitur beneficio nostro habent studiosi exemplum Ithyphallici carminis, quale nullum reperies aliud in omnibus Graecis aut Latinis monumentis. Constat genus hoc carminis senario versu jambico, et trochaico dimetro brachycatalecto. Proprie Ithyphallicus hic posterior nuncupatur, et ab illo carmen Ithyphallicum. Hermogenes de ideis libro priore, capite de orationis gravitate, de isto versu loquens, σεῖων μελίην Πηλειάδα δεξιὸν κατ' ὄμον δύο, Casaub. Anim. in Athen. T. II. E

inquit, εἰσὶν ἑνταῦθα Ἴωνικαὶ συζυγίαι, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ Ἴθυφαλλικὸν καλούμενον μέτρον, ἐκ τριῶν συγκαίμενον τροχαίων, δι' ὧν ἐκλάσθη πᾶς ὁ ῥυθμὸς βιασθεὶς πρὸς τὸ ἐναντίον ἐλθεῖν δακτυλικῶν καὶ σεμνότητος. Tres trochaei quos ait Hermogenes fuere initio isti, Βάνχε, Βάνχε, Βάνχε. Male enim capit illius mentem Graecus scholiastes, qui de Ithyphallicis nescio quid ad hunc locum muginatur, nodum quaerens in firpo. Terentianus Maurus,

Ithyphallica porro dicarunt,

Musici poetae:

Qui ludicra carmina Baccho

Versibus petulcis

Grajo cum cortice phallo

Tres dabant trochaeos

Ut nomine fit sonus ipso

Bacche, Bacche, Bacche.

Hos versus poetae cum aliis diversi generis conjunxerunt. Archilochus omnium primus cum dactylico tetrametro, ut scribit Hephaestion:

Οὐκέθ' ὁμῶς θάλλεις ἀπαλὸν χρόα.

κάρφεται γὰρ ἤδη.

alii praeposuerunt jambicum senarium, ut factum vides in superiore carmine. Exemplum talis conjunctionis a Callimacho principe manavit, auctore eodem Hephaestione. Extat libro 11. fragmentum cujusdam Ithyphallici carminis, in quo perversi numeri sunt ad hoc exemplum restituendi.

Ἐθύσαμεν γὰρ σήμερον σωτήρια

πάντες οἱ τεχνῖται.

Μεθ' ὧν πῶν τοδὶ κέρασ, ὡς τὸν Φίλτατον

βασιλέα πάρειμι.

[Fuere et alius generis Ithyphallici versus qui et Priapei dicebantur, sive προσωδικοί, tetrametri, quales habentur apud Hephaestionem et Dionysium Halicarnasseum.] Superest jam ut ipsum carmen percurramus. Initio desunt versus duo, aut fortasse etiam plures. Qui nunc primus est, e praecedentibus pendet, hujusce vel similis sententiae.

Νῦν δὴ μεγίστην χαρμονὴν χαίρειν χρῶν.

νῦν χρῶν χορεύειν.

p. 445. Nunc gaudendi tempus et choreas ducendi. Quare? quia urbem ingrediuntur maximi et civitatis hujus amantiissimi dii. Nemo dubitat proxime sequentibus

verbis debuisse contineri nomina duorum istorum deorum. Hoc nos cum certo sciremus, duos versus nullo negotio elicuimus, ex mutilata et corrupta scriptione, in cujus luto haesit Breviator. Sic enim scriptum in membranis antiquissimis: *πάρεσιν ένταῦθα † Δημήτριος ἅμα παρῆν ὁ καιρός.* Primum Cereris nomen certissima conjectura restituumus: deinde labantes versus, quam commodissime fieri a nobis poterat, instauravimus. Caeterum ex istis verbis et sequentibus conijcere est aliquid de tempore, quo haec facta sunt Athenis. Ait enim temporis opportunitate conjunctos esse Cererem et Demetrium: cum quidem illa veniret ad celebranda Mysteria: hic autem, ut Atheniensium afflictis rebus opem ferret. Ergo sub tempus peragendorum Mysteriorum Athenas venit Demetrius. Docti homines nullum discrimen statuunt inter Mysteria et Dionysia. unde multa absurda necesse est sequi. Verum quidem est initia et τελετάς communes fuisse Cereri ex Baccho. Quare etiam Cereri jungitur Demetrius ceu Bacchus alter. Demetrius enim res gestas ejus Dei studiose imitans, Bacchi cujusdam instar erat Diodorus, τὸ σύνολον ἐζήλου Demetrius, τὴν μυθολογουμένην ποτὲ γενέσθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διάθεσιν. eadem Plutarchus quoque. Verum est etiam, et Dionysia et Mysteria fuisse alia majora, alia minora. nihilominus tamen falluntur qui ista confundunt. Fuere enim diversi initiorum dies a diebus Dionysiorum. Majora Liberalia mense Anthesterione agebantur. Ulpianus in ea contra Leptinem, Τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς πλείονος γενομένης δαπάνης, εἰς χορηγὸς ἐκάστης Φυλῆς καθίστατο. Eadem et antiquiora vocabantur, et duodecima hujus mensis instituebantur ad ipsam arcem, in urbis parte quam vocabant Limnas. Thucydides in secunda historia, τὰ ἱερά ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστὶ, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἴδονται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθειον καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, οὗ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι. Demosthenes hoc ipsum testatur: docetque hoc amplius annua fuisse haec Bacchanalia, in oratione contra Neaeram. Διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Diversa

ab hoc festo fuerunt Liberalia τὰ ἀστικά quae Elaphebolione celebrabantur, et erant trieterica. At mysteria majora, non eo mense, sed altero ab isto, qui Boedromion dictus. Plutar. in Demetrio, ἐτελοῦντο τὰ μεγάλα μυστήρια Βοηδρομιῶνος. Idem in Phocione, εἰκάδι ἡ Φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσέχθη, μυστηρίων ὄντων, ἢ τὸν Ἰακχὸν ἐξ ἄστρος Ἐλευσίνας πέμπουσι. eadem pene verba in Camilli vita, et apud Polyænum. Idem Plutarchus in Alexandro scribit, nobilem ad Arbela sive p. 446. ad Gangamela pugnam fuisse commissam Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀθηνησιν ἀρχήν. sed in hac historia dissentiunt alii ab illo. Arrianus in sequentem mensem refert. Τοῦτο τέλος τῆ μάχης ταύτης ἐγένετο, ἐπὶ ἀρχόντος Ἀθηνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος. Similiter diversis temporibus peragebantur minora Dionysia et minora Mysteria. Illa quidem mense Posideone. Theophrastus in rustici hominis descriptione, Ποσειδεῶνος τὰ κατ' ἀγροῦς Διονύσια. haec vero Anthesterione, Plutarchus in Demetrio, τὰ μικρὰ μυστήρια τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο. [Quemadmodum autem Dionysia majora fuerunt annua: sic et mysteria sive Eleusinia sacra. Aristides in Panathenaïca loquens de illis sacris: μόνοι τῶν Ἑλλήνων καθ' ἕναστον ἔτος ποιεῖτε πανήγυριν, οὐδεμιᾶς πεντατηρίδος Φαυλοτέραν καὶ δέχεσθε τῶ ἑλευσινίῳ πλείους ἢ ἕτεροι τῆ πάση πόλει.] Porro Mysteria cum nominant auctores simpliciter, majora intelliguntur. Theophrastus, Βοηδρομιῶνος τὰ μυστήρια. nempe majora: de quibus verisimile est locutum Ithyphalli istius auctorem. Ergo circa Boëdromionis mensis diem vicissimam haec sunt acta Athenis. Sed cum certum sit Demetrium non semel aut iterum venisse Athenas, verum saepius, quis fuit annus itineris hujus? Id vero silente historia sciri hodie non potest: etsi id tempus designare voluit Demochares, cum scriberet, tum ista accidisse, cum Athenas est reversus Demetrius a Leucade et Corcyra. quod hodie amissis illorum historicis, parum nos adjuvat. Quin etiam quod de Boedromione mense modo dicebamus, eo minus certum, quia constat anno tertio Olympiadis 119. urbem ingressum esse Demetrium mense Munychione, et statim opertaneorum sacrorum ritus omnes accepisse. Non contentus enim honore ξενισμῶν sibi decretorum, literis missis ad senatum minarum plenis obtinuerat, ut spretis omnibus legibus uno die consequi

sibi liceret quod aliis vix longo tempore concedebatur. Magni praemii loco tributum nonnullis (ut Herculi atque Hippocrati) legimus, sed oppido paucis, ut initiorum fierent participes. Soranus in vita Hippocratis, Ἰπποκράτης λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν. Erant autem quasi gradus in participatione mysteriorum observandi. Prima omnium fuit ἡ κάθαρσις, et purificatio quaedam: deinde sequebantur mysteria parva, quibus instituebantur et praeparabantur ad majora: postremus erat actus, mysteriorum majorum acceptio, et illa quae dicebatur ἐποπτεία. Clemens Alexandrinus, Stromat. lib. 5. οὐκ ἀπεινότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἑλλήσιν, ἄρχει μὲν τὰ καθάρσια. καθάρσιν καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν· μετὰ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας τινὰ ὑπόθεσιν ἔχοντα καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπάντων· οὐ μαυθάνειν ἔτι ὑπολείπεται, ἐποπτεύειν δὲ, καὶ περινοεῖν τὴν φύσιν καὶ τὰ πράγματα. Etsi autem tria distinctim tanquam diversa ponuntur a Clemente, non tamen tres erant μύησεις, p. 447. sed duae tantum: nam purificatio non separatur a parvis mysteriis. Harpocraton. οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσίνι ἐν τῇ δευτέρᾳ μύησει ἐποπτεύειν λέγονται. ultima autem fuit meta fieri eproptam et ephorum [ideo Plutarchus in 8. Symprosiacorum, τέλος ἐποπτεία τελειῆς.] quare ἐποπτεύειν proverbii instar de fruitione summi boni dicitur. Aristophanes Ranis, μάλα γ' ἐποπτεύειν δοκῶ Ὅταν καταράσσωμαι λάθρα τῷ δεσπότη. prius dicebantur μύσται non ἐπόπται. Suidas, οἱ τὰ μυστήρια (parva nempe) παραλαμβάνοντες μύσται καλοῦνται. οἱ δὲ τῷ ἐξῆς ἐνιαυτῷ ἔφοροι, καὶ ἐπόπται. non est Suidae ista observatio: sed Symmachi antiquissimi critici, ex quo totidem verbis haec describuntur ab Aristophanis scholiasta. etiam Philochorus apud Harpocratonem separat, τὰ ἱερὰ τὰ τε μυστικά καὶ τὰ ἐποπτικά. Ex verbis Symmachi cognoscimus, non statim a parvis initiis patuisse vim ad majora: sed annum fuisse intermedium a priore initiatione ad consummationem religionis. Migravit has leges Demetrius, qui sine ulla intercapedine minora majoraque initia percipere voluit. Philochorus, Δημητρίῳ ἰδίῳ τι ἐγένετο παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μόνον ἅμα μυηθῆναι καὶ ἐποπτεῦσαι. καὶ τοὺς χρόνους τῆς τελειῆς τοὺς πατέρας μετακινήθῆναι. Quod autem annus

necessario intercederet inter utramque τελετήν, etiam Plutarchus testatur in hac ipsa historia. ἐπώπτεον δὲ τοῦλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλιπόντες. Scribe, ἀπὸ τῶν μικρῶν. et observa verbum non temere positum τοῦλάχιστον. nam re vera minimum spatium quod interjiceretur annum fuit. ut plurimum quinto anno post parva suscipiebantur illa majora. Tertullianus ex emendatione divina Josephi Scaligeri: *Nam et illa Eleusinia heuresis et ipsa Atticae superstitionis, quod tacent, pudor est. Iccirco et aditum prius cruciant: diutius inittant, quam consignant: quum epoptas (intellige futuros epoptas: nam mystae tantum fiebant prima institutione) ante quinquennium instituunt, ut opinionem suspensio cognitionis aedificent: atque ita tantam majestatem exhibere videntur, quantam praestruxerunt cupiditatem. Sequitur jam silentii officium: attente custodiunt quod tarde invenitur. Caeterum tota in adytis divinitas, tot suspiria epoptarum, totum signaculum linguae, simulacrum membri virilis revelatur.* Sed operae praetium fortasse nonnullum fecerimus, si Plutarchi super initiatione Demetrii verba recitaverimus. Is postquam dixisset, jussos fuisse Athenienses a rege hunc ipsi honorem decernere, addit, ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, ὁ μόνος ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν Πυθόδωρος ὁ ἀχόουχος· ἐπέρανε δὲ οὐδέν· ἀλλὰ Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος, Ἄνθεστηριῶνα τὸν Μουνυχιῶνα ψηφισαμένους καλεῖν καὶ νομίζειν, ἐτέλουν Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἀγοράν. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξ Ἄνθεστηριῶνος ὁ Μουνυχιῶν γενόμενος Βοηδρομιῶν, ἐδέξατο τὴν λοιπὴν τελετήν, ἅμα καὶ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Δημητρίου προσεπιλαβόντος. Ait, lectis Demetrii literis solum sustinuisse contradicere Pythodorum daduchum. illum quoque frustra. itum enim in sententiam Strap. 448. toclis: eoque auctore decretum, ut mensis qui tum forte agebatur, (Munychion is fuit) vocaretur atque censeretur Anthesterion: itaque Demetrio priora initia sunt communicata. rursus post illa Munychion idem de Anthesterione factus Boedromion, reliquos initiorum ritus recepit: ipsamque adeo epoptiam Demetrius consecutus est. In Graeco textu quid sit, ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἀγοράν, non scio. etsi non dubito sententiam esse quam expressimus. Forte scribendum, τὰ πρότερον ἱερά: vel τὰ πρὸς ἀγνείαν. *initiant Demetrium iis sacris quae ad castimoniam spectabant. ad majora mysteria*

non perveniebatur nisi post longam castimoniam: cujus ritus docebantur qui ad minora admittebantur. Nihil enim snere aliud parva mysteria, nisi praeparatio quaedam ad altera: sicut etiam docet vetus dictum, Ὑπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια. Duodecimo versu comparatur Demetrius Soli propter summam pulchritudinem. non hoc ei largiuntur mendacio adulescentes: formosissimus enim fuit. adeo ut scribat Plutarchus vicisse illius naturalem pulchritudinem omnium pictorum ac statuariorum artem et industriam. Diodorus quoque, ἦν δὲ, ait, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἠρωϊκὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα· ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρέπειαν κεκοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ, θαυμάζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξέδοις, ἔνεκεν τῆς θεᾶς. 15. versum et duos sequentes ita expressit Demochares, οἱ δ' ἄλλοι καθεύδουσιν, ἢ ἀποδημοῦσιν, ἢ οὐκ εἰσίν. eleganter. In 18. Σὲ δὲ παρόνθ' ὀρώμεν, similis adulatio atque in illo, *Nec tam praesentes alibi cognoscere divos. et Coelo tonantem credidimus Jovem regnare: praesens divus habebitur Augustus.* Sphinx illa de cujus latrociniiis conqueruntur Athenienses, dux aliquis Callandri fuit in Aetoliae munito loco Atticae proximo collocatus cum expedita manu militum. ex illa arce faciebat quotidie impressionem in illorum agros qui ab Atheniensibus stabant. saepe etiam per Lociorum fines, Phocensium, et Megarensium in Atticam usque excurrerat populabundus: ut res suas ferri agique, et captivos abduci e suis viderent saepe Athenienses, cum interea resistere non possent. Hoc igitur malo tanto liberari a Demetrio petunt Athenienses. cum Aetolis bellum gessisse eum regem Plutarchus indicat: sed ejus belli alia videtur fuisse causa.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Mos coniviorum, libare regibus et principibus.
οἱ Δημόθεν Ἀθηναῖοι Θρηῆσι. ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα. ἀνακτες Cypriorum. Γεργίνας. Γλοῦς. κλίμακα κατασκευάζειν ἐξ ἑαυτῶν. mulieres. ἱπποστρίδες. μαγεύειν Ταυροπολικά. τρίοδοι

mulieres. λήδιον. Ψύγμα flabellum. alia nonnulla.

ΟΙ τὸν προσκυνήσαντα τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα ἀποκτείναντες. Evagoram intelligit: de quo dictum modo sine caussa interpretes diversissimas historias separatim p. 449. ab auctore indicatas, in unam conflarunt periodum.

Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῶς. Lege, Ἐν Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῆς. reticetur τὸ ἕνεκα ut passim. Deinde distingue,

. . . . Φέρε τὸν τρίτον

Φίλας Ἀφροδίτας. χαίρειτ' ἄνδρες συμπόται.

Scribe etiam, ὅσων ἀγαθῶν τὴν κύλικα μεστὴν πλομαι. non ὄσην. Moris hujus etiam Plutarchus meminit in Demetrio. ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελιώτου, νησιάρχου. Athenaeus paulo post, τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου Σωτήρος καλοῦσι.

ἦν ὁ μὲν Πύθιος ἐστὶν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκέρυξ. Respicit editam Lacedaemoniis sortem, cum post captas a Lyfandro Athenas Apollinem consulere, quid ea urbe facerent. Respondit enim, τὴν κοινὴν ἐστὶν τὴν Ἑλλάδος μὴ κινεῖν. Aelianus Variarum historiae lib. 4. Videtur allusisse Plut. De fortuna Rom. ὁ τὴν Ῥώμην ὑποβαλόμενος χρόνος μετὰ Θεοῦ τύχην καὶ ἀρετὴν ἐκέρασε, καὶ συνέζευξεν, ἵνα ἑκατέρας λαβῶν τὸ οἰκεῖον ἀπεργάσῃται πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶν ἱεράν.

Ἐπειδ' ὁ μὲν λέμμι ἐστὶν, ὁ δ' ἔτροδακνεῖ. Scrib. ὁ δ' ἕτερον δάκνει. Deinde legitur in Epit. Μύρτις ὁ Ἀργεῖος: sine voce μύστης. Diphili subjectum locum e Nuptiis, ita potes distinguere,

— ὁ γὰρ κόλαξ στρατηγὸν καὶ δυνάστην, καὶ Φίλους. καὶ τὰς πόλεις ἀνατρέπει, λόγῳ κακουργῶ μικρὸν ἠδύνας λόγον.

— νῦν δὲ καὶ καχεξία.

τίς ὑποδέδουκε τοὺς ὄχλους, καὶ αἱ κρίσεις γ' ἡμῶν νοσοῦσι, καὶ τὸ πρὸς χάριν πολὺ.

οἱ Δημόθεν Ἀθηναῖοι. Sic dictum, ut οἶνος Λεσβόθεν. et Latinis *vinum Corcyra*. tamen aliter interpretandum: non enim intelliguntur Athenienses nati in Lemno insula, et inde postea alio translati, ut vina transferuntur: sed οἱ ἐν Δήμῳ κατοικοῦντες τῶν Ἀθηναίων, ut modo locutus est. ergo Δημόθεν hic pro

Λημόθι: ut apud poetam σχεδόθεν pro σχεδόν. Lydimachus de quo loquitur, rex fuit Thraciae et vicinarum insularum, in quibus Lemnus. Τὸ καὶ κολακεύειν νῦν ἀρέσειαν ὄνομ' ἔχει. Scri. ἀρέσειν. etsi aliter omnes libri. καὶ ἀγάλματα ἰδρυσάμενοι Θριῆσι. usitatus, Θριαῖσι. Thria pagus unus sive δῆμος tribus Oeneidis. suse Stephanus, sive Byzantius Hermolaus. Nam interpretes longe aberrat a via. δι' ὧν ἡμύνετο τὸ κάλυμμα. Fateor ita scribi etiam in membranis et Epitoma. sed obscurum est ad intelligendum, quid sit, pulvinaribus ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα, id est, *operimentum defendere*. quod quid aliud interpreteris nisi impedire ne molestum sit? Saepe enim stragulae vestes intempestive in faciem cadunt, et molestiam afferunt. sed ad vitandum illud incommodum, quis tapetum usus? Lego, ἡμύνετο τὸ καῦμα: et quod ait habuisse eum τρεῖς ὑπὸ τῇ κεφαλῇ προσκεφάλαια, non sic interpretor, quasi tres simul delicatulus hic juvenis pulvinos habuerit capiti subjectos: verum tot semper cubanti ad manum fuisse, ut simul atque unus illorum calorem habitu con- p. 450. traxisset, ejus loco secundus subjiceretur: cui mox succedebat tertius, illo jam facto calidiore. Ita pulchre scitulus hic juvenis ἡμύνετο τὸ καῦμα. ἐφ' ὧν κατέκειτο λευκῇ χλαμύδι. Fortasse ἐν λευκῇ χλαμύδι. ἀναφέρουσιν ἐκείστης ἡμέρας πρὸς τοὺς καλουμένους ἀνακτας. id est, ad eos qui proximum a rege locum tenebant. Cypriorum de quibus loquitur peculiaris vox. In eo regno sic vocabantur qui sub Augustis Caesares dicti. Harpocraton: "Ανακτες καὶ ἀνασσα· οἱ μὲν υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καλοῦνται ἀνακτες, αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες ἀνασσαί. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίων πολιτείᾳ. ἢ πάλαι μὲν ἀπὸ τοῦ γένους Γέργινα, νῦν δὲ Γέργιθα κέκληται. Stephano etiam duobus modis scribitur hujus urbis nomen *Gergis* et *Gergithus*: non autem *Gergitha*, aut *Gergina*. Sed Strabonem vide lib. 13. καὶ ἐπὶ Γλούτου Καρός melius Γλούτου τοῦ Καρός. sed scribe potius ἐπὶ Γλοῦ τοῦ Καρός. nam *Glus* inter Graeca nomina observavimus: ut apud Xenophontem in primo Anabases, Κύρος τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν. et aliis locis. apud Polyaeum scribitur Γλώς. [apud Diodorum Siculum in historia 15. semper scribitur γαῶς. perperam] Caeterum illa verba γεγονάσι παρ' ἡμῖν, accipe ut a Clearcho profecta, qui fuit Cilix Solensis, et Aristotelis temporibus vixit. dis-

cipulus enim illius fuit. κλιμακα κατσειύαζον ἐξ
 ἐαυτῶν. *scalas ex sese faciebant.* stantibus videlicet
 primis, secundis submissioribus, tertiis magis et quartis,
 postremis etiam genu nixis. Ad sine fuit mulierum
 aliarum ministerium, quas in insula Samo ἐπωστρίδας
 vocabant. Helychius, ἐπωστρίδες αἱ κατὰ Σάμον ταῖς
 γυναίξι τὴν δεξιὰν ἐπέχουσαι κατὰ τὴν ὀσφύν. Ex istis
 verbis discimus fuisse in insula illa mulieres colacidibus
 modo memoratis, similes: quae nobiles foeminas currum
 aut equum conscendentes sublevarent, dextra manu ad
 illarum lumbos admota. Eustathius cum Athenaei verba
 de climacidibus descripsisset, addit: sua quoque aetate
 tale quid factitatum ab iis qui dorsum inclinantes, con-
 scensuris in equos erant pro stapedibus, quos vocant.
 Erat tamen jam ante Eustathii saeculum usus eorum
 adminiculorum notus, quibus hodie utimur. faciunt enim
 illorum mentionem antiquissimi Rabbiorum, ut alibi
 docemus.

προηγάγοντο, τεχνώμεναι τὰς ἀφρονε-
 στάτας. Tolle ὑποστήγην post προηγάγοντο: et verte,
 eo *deliciarum*, ne dicam *miseriarum*, perduxerunt
 istae suo artificio *stultissimas illas foeminas.* ita inter-
 pretor vocem τεχνώμεναι. quo videtur fieri allusio, cum
 addit, αὐται μὲν ἐκ τῶν λίαν μαλακῶν. ὑπὸ τῆς τέχνης
 μεταβίβασθεῖσαι, σκληρῶς ἐβίωσαν ἐπὶ γῆρας. quam-
 quam verius puto scribendum esse ὑπὸ τῆς τύχης μετα-
 βίβασθεῖσαι. optima et planissima sententia.

αἱ δὲ
 τῶν παρ' ἡμῖν ταῦτα διαδεξαμένων ἐκπесоῦσαι τῆς ἐξου-
 σίας κατῆραν εἰς Μακεδονίαν. In Excerptis ita scriptum
 offendimus, αἱ δὲ κατῆραν εἰς Μακεδονίαν ἐκπесоῦσαι
 τῆς ἐξουσίας. omiſſis caeteris quae obscuritatis plena
 p. 451. sunt. Acutus lector statuatur quid sit pronuntiandum. ὃν
 τρόπον ταῖς ὁμίλαις ἀνέθεσαν οὐδὲ λέγειν καλόν. Le-
 gendum διέθεσαν, atque ita editum oportuit. nam suf-
 fragatur Epitoma. Verte, quae rerum ibi dominas et
 reginas quales sua consuetudine reddiderint, ne dictu
 quidem est *honestum.* πλὴν ὅτι μαγεύμεναι καὶ
 μαγεύουσαι Ταυροπολικὰ, τρίοδοί τινες αὐται πρὸς ἀλή-
 θειαν ἐγένοντο. id est, *magicas artes in se utque aliis*
exercentes, ut fit in sacris Tauropoliis, re vera mu-
lieres e trivio factae sunt. qualia fuisse legimus sacra
 Cotytus, omnis turpitudinis et obscenitatis plena: talia
 erant et Tauropolia, quemadmodum colligas recte ex
 hoc loco. Fuerintne in Macedoniam et Graeciam delata
 e Taurica Chersoneso, ubi Diana ταυροπόλος humanis

vicinis colebatur: an aliunde initium habuerint, legi nusquam. In Excerptis ita, *μαγεύμεναι καὶ μαγεύουσαι, ταυροπόλοι καὶ τριόδοι τινες αὐται πρ.* non diverso sensu. nam quae sacra Tauropolia procurabant foeminae, *ταυροπόλοι* dicebantur. Potes ita vertere, *solitae incantare et incantari, simillimae evaserunt iis quae sacra Tauropolia curant, et urbium triviis plenae purgamentorum omne genus.* τριόδοι proprie loci in urbe dicuntur, in quos veteres conjiciebant omnia inquinamenta: ipsaque adeo domorum et urbium quae vocabant purgamenta. *καθαρωῶν γὰρ,* inquit Eustathius, *ἐμβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐγίνοντο:* et morem hunc multis explicat Harpocration in *ὄξυθύμια.* Petronius, *Quae striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in trivio aut cadaver?* Hic vero elegantissime appellantur τριόδοι, mulieres omnibus flagitiis circumfusae atque coopertae. pari elegantia *καθάρματα,* adfini voce, eas dixeris [Pro τριόδοι τινες, quomodo extat in Athenaeo et in Excerptis, melius fortasse legas τριοδίτιδες. eodem sensu a τριόδος formatur τριοδίτις, quod unum est ex Hecates cognominibus.] λεπτῶ ληδίῳ συναμφιακῶς. non est corruptus locus ut putarunt interpretes qui correxerunt, Λυδίῳ. ex antiquis grammaticis constat, λήδιον vilis aut tenuis vestis nomen esse. ἐκκρεμάμενος ταύτη καὶ προσπεπτωκῶς. Loquendi usus postulat ταύτης. mirum autem adulandi studium duobus hisce verbis declarat Clearchus. Mox pro *κατέψυχς,* Dalecamp. *κατέψηχε.* quod confirmat Epitome ὥστε τὸν πρῶτον αὐτὸν ἐπονομάσαντα Σικύαν εὐστόχως εἰρηκέναι δοκεῖν. Cucurbitulas adhibent medici ad attrahendum: quod cum fit, etiam extenditur cutis. Non igitur ea causa est appellationis Sicyae, quam interpretes arbitrantur: sed petenda ea est ex verbis praecedentibus, *εἴλκε τε καὶ ἐξέτεινε. trahebat, et extendebat.* τῇ δεξιᾷ δὲ Φωκαϊκὸν ψῦγμα τι διακινῶν ὡς αἰωρῶν ἠδὲς ἦν, ἀλλ' οὐκ ἀποσοβῶν. Legebatur ψῆγμα: sed perplacet ψῦγμα: nam flabellum intelligit, ut bene judicavit eruditissimus Dalecampius: quamquam alii sere id instrumentum *ρίπιδα* vel *ρίπιδιον* vocant. quod cur ψῦγμα non possit vocari causae non est: cum ψύξαι exponatur a veteribus etiam *ἀνεμον ποιῆσαι, ventulum facere.* *καταψύχσειν* in ea re posuit p. 452. elegantissimus poeta Nonnus in 3. Dionysiacorum: *Τέκνα καταψύχουσα, καὶ ἔσβεσε καύματός ὄρμην, Ἄντι-*

τυπον Φύσημα χέων ποιητὸς ἀήτης. Haec eo spectant, ut doceamus veram lectionem esse ψῦγμα: licet in omnibus antiquis libris aliter scriptum sit hoc verbum. Jam vero legendum est, διακινῶν ὡς αἰώραν. non autem ὡς αἰωρᾶν. Hoc vult: Therem manu dextra flabellum Phocaicum commovisse, non ut qui muscas expellunt, vehementer: sed leniter, instar eorum qui lectos penfiles agitant. Flabella utrique rei parabantur: et quaerendae refrigerationi, et muscis expellendis: unde etiam μυιοσόβας appellarunt. Est igitur διακινεῖν ὡς αἰώραν, quod Antiphanes dicit paulo post, σύμμετρον πνεῦμα μὴ περισκληρον ποιεῖν. Scribe, ἧς καὶ τὴν Ἀθηναῖν. non ὡς. et aliquando post, πρὸς γὰρ τὸ οὕτω κολακεύειν. cum Epit. non πρὸς τῷ τοιοῦτῳ κολ. melius etiam ἐπακολουθῶν ἀποπλάττεται, quam ἐπακολουθοῦν.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Κόλαξ quasi κόλλαξ. *expensa alia etymologia quam affert Athenaeus. εὐκόλος. ὑποστατικός. ὑγρὸς βίος. τέταφί με. πρόσσηνες et πρόσκυνοι. Diana Strophea. εὐφουῖς homines: ἐπιχεῖσθαι Δημητρίου. interpretum et librariorum multa peccata indicantur.*

ETYMUM vocis κόλαξ varie explicat philologus Naucratis. Androcydes medicus, inquit, dictum volebat ἀπὸ τοῦ προσκολλᾶσθαι ταῖς ὁμιλίαις. quod assidue iis adhaereat quibuscum versatur. Auctor Etymologici magni, κόλαξ παρὰ τὸ κολλᾶσθαι. κόλλαξ τις ὤν. σημαίνει δὲ τὸν παράσιτον καὶ παραυένοντά τινι. Longe petitum est quod sibi probari ait Athenaeus, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ διὰ τὴν εὐχέρειαν, ὅτι πάντα ὑποδύεται. ὡς δὲ τις ὑποστατικός. ναταγωγῶν τῷ τῆς ψυχῆς ἦθαι, καὶ οὐ βαρυνόμενος οὐδενὶ τῶν αἰσχυρῶν. *Mihi videtur dici κόλαξ propter facilitatem hominis, quia omnia subit opera, tanquam aliquis portandis operibus assuetus, moribus animi, ceu firmo dorso, nihil non ferens, quique nullius rei turpitudine offendatur. Quia Graeci hominem faciliū morum appellant εὐκόλον, putavit*

Athenaeus, κόλακα proprie dici τὸν εὐχαρῆ, eum qui lubens faciat quicquid volueris. Ego arbitror virum doctissimum non hoc serio scribere. ponit enim dici posse κόλος pro εὐκολος. quod est falsum. longe enim est aliud κόλον, unde dicitur εὐκολος et δύσκολος. quae voces proprie facilitatem circa victum notant, aut morositatem. nam veteres κόλον appellant alimentum ut vere docemur paulo post. vide sequens caput ὑποστατικός proprie, qui ferre omnia potest. Eustathius descripto hoc loco sic interpretatur: "Ὁρα, inquit, τὸ ὑποστατικός, χρήσιμον ὃν εἰς τὸ Ὀμηρικὸν στεῦται, ἤγουν, ὑπισχνεῖται, ὑφίσταται, δίκην δηλαδὴ τινὸς κίονος ὑπανισχοντος τὸ ὑποκείμενον. Quid appellent Graeci ὑγρὸν βίον, de quo mox auctor, quid item ὑγρὸν ὀφθαλμὸν, fufe exposuimus alibi. B. Chrysostomus homilia 24. in epistolam ad Romanos. Ἴνα δὲ καὶ σαφέστερον μάθητε. τί ποτέ ἐστι τὸ προνοεῖν τῆς σαρκὸς εἰς ἐπιθυμίαν, καὶ φύγητε τὴν τοιαύτην πρόνοιαν, τοὺς μεθύοντας, τοὺς p. 453. γαστριζομένους, τοὺς θρυπτομένους, τοὺς τὸν ὑγρὸν καὶ διαδρέοντα ζῶντας βίον ἐννοήσατε, καὶ εἴσεσθε τὸ εἰρημένον· ἐκεῖνοι γὰρ πάντα ποιοῦσιν, οὐχ ἵνα ὑγιαίνωσιν, ἀλλ' ἵνα σκιρτῶσιν, ἵνα τὴν ἐπιθυμίαν ἀνάπτωσι. Corrupta sunt et perverse scripta Crobyli sequentia verba. ἢ τοῦ βίου Ὑγρότης μετέθειλε τοῦ σοῦ τὴν ἀσωτίαν. Ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές. Distingue, ac scribe.

— ἢ τοῦ βίου

σοῦ ὑγρότης μετέθειλε τὴν ἀσωτίαν
ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές.

Vitae tuae ὑγρότης dat me in stuporem. dico ὑγρότητα: sic enim nunc quidam prodigentiam nominant. Nove dictum τέθειλε με, pro facit me admirari. nam ita potius loquimur, τέθειπα ἐγὼ τοῦτο, quam τοῦτο τέθειπε. ac fortasse poeta aliud scripserat quod divinare non possumus. In membranis est τε . . θε. In amplissimi vero Messaei libro, τέθειπε. Versum antepenultimum e Diphileis corrumpunt qui scribunt Ἡμῶν τὸ μέγιστον ἔργον ἐστὶ παιδιά. est enim rectum, οὐ γὰρ τὸ μ. Verte, Nam ubi, (id est, in ea arte cujus) praecipuum opus est, ludere, effuse ridere, dictis ferire aliquem, multum bibere, nonne suave id est? sive, nonne ea ars est suavis? Cnopi regis Erythrarum facit mentionem et Strabo lib. 14. ut quidem nos emendamus. de regni illius everfione Aristoteles libro quinto

Politicorum, cap. 6. sed ea historia sic diversa, ut de alio non autem de Cnopi regno loqui videatur. Ait de regis Erythrarum adulatoribus, οἱ ἐκαλοῦντο πρόσηες. Depravata vox est ἀντὶ τοῦ πρόσηεις. ita Graecis appellantur qui sunt comes et blandi. In Epit. scriptum πρόσηνοι. etiam haec contra analogiam vulgi usu recepta vox fuerit. sic autem dicti adultores ab officiosa et demissa potentiorum salutatione. Dianam *Stophaeam*, nisi hic, legere non memini usquam alibi. Sunt quibus placeat *Στοβαλα*. quia alibi Graeciae cultus olim Apollo *Stobaeus*. At in Excerptis, Ἀρτέμιδι Στροφέα. Quod sequitur de Ortyge tyranno et ejus sociis, καὶ τῶν μὲν τοὺς υἱεῖς εἰς τὰς κοινὰς συνουσίας μετεπέμποντο, interpretor de conviviis quae ipsi inter se agitabant. Sed in Excerptis ubi pleraque brevi admodum compendio scripta, pro κοινὰς tantum est κοί cum π superscripto: quod equidem quid sibi velit non video. Mox, pro ἐν τῇ ἐννεκαιδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν, Epitome habet, ἐν τῇ 9. in nono pro in 19. At lib. 4. ubi de Philippo et ejus aula narrantur simillima ex eodem Theopompo, laudatur liber undequingagesimus. Non est dissimulandus error viri docti, qui non recte capiens Athenaei, sive potius Theopompi verba, gravissimam Philippo regi Macedoniae facit injuriam. Sic ille, *Theopompus auctor est ab Agathocle qui et ipse aliquando servierat: in eorum numero quos Thessali Penestas vocant, Philippum ob assentationem magnae apud ipsum auctoritatis, quod in conviviis illi familiaris saltaret, ac risum moveret, contra Perrhaebos missum fuisse.* Quid aliud est τὸ ἄνω κάτω nisi hoc? nam plane ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί per hanc interpretationem.

p. 454. Quare ita rescribe. *Theopompus ita narrat: Agathoclem qui servitutum servierat Penestarum Thessaliae unus, adversus Perrhaebos misit, totumque id negotium illi commisit Philippus, apud quem poterat is plurimum propter assentationem, et quia frequens ejus conviva saltare ac ridiculum se praebere erat solitus.* Sic ante dictum est ex eodem Theopompo, Philippum Thessaliae rebus praefecisse adulatorum suorum alium, cui nomen Thrasydaeo. Sed de Agathocle Syracusanorum tyranno cogitabat cum ita scriberet Dalecampius, cui tamen Agathocli certum est non convenire quae de isto hic dicuntur. Refert auctor ex Hegesandro, Philippum Alexandri patrem, ita solitum capi

scurrarum jocis, ut amicis quos Athenis habuit negotium dederit, mitterent ad se ἀποφθέγματα quae per Diomeorum festum Attici scurrae proferrent. Simile est quod de Julio Caesare narrat M. Tullius in epistola ad Papirium Paetum: mandasse illum suis, ut ipsius Tullii dicta cum reliquis actis ad se curarent perferenda. De Diomeo autem Herculis templo et urbanis hominibus eo solitis convenire, vide libri 14. initio. Addit, plurimum esse oblectatum illum regem τῶν ἀνδρώπων τοῖς εὐφύεσι καλουμένοις, hominibus iis quos vocant εὐφυεῖς. Ita Attici vocabant natos aptos dictis dicendis: etsi proprie aliud haec vox significat. Eustath. Φυῆς παράγωγον εὐφυῆς πτελέα, καὶ μηρὸς εὐφυῆς. οἱ δὲ ὕστερον εὐφυῆ καὶ τὸν κατὰ νοῦν δεξιὸν εἶπον. Ἄττικοι δὲ τὸν σκωπτικὸν εὐφυῆ ἐκάλουν κατὰ τινὰς. Hesychius, εὐφυῆς, ὃ ἐξ ἐτοίμου λέγων καὶ σκώπτων. Plato in secundo De republ. τοὺς εὐφυεῖς, id est, prompto et parato ingenio homines eleganter ita describit, τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπταμένους συλλογίσασθαι. Scribe deinde, καὶ πλείους εἰσι τῶν Θεσσαλῶν τῶν αὐτῶ πλησιασάντων, οὓς ἤρειτο μᾶλλον ταῖς συνουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς. id est, atque adeo ex iis qui cum Philippo vix erunt, plures erant Thessali: quos ille adjuungebat sibi, convivii et familiari consuetudine magis quam donis. Tertium eorum versuum qui ex Eubuli Dionysio (male capiunt Athenaei verba qui aliter eam fabulam inscribunt) afferuntur, Αὐτὸν ἀόργητος ἠγεῖται δὲ, praeunte Heralduino codice, ita restitue. Ἐαυτὸν εὐόργητος ἠγεῖται δὲ καὶ Τούτους ἐλευθέρους μόνους, καὶ δούλος ἦ. Corruerunt hunc locum, qui vocem εὐόργητος non capiebant. Est vero probum atque elegans verbum, eum designans, qui in ira modum tenet: quibus, et quo modo aequum est, irascens, et nota dictum καὶ δούλος ἦ cogente metro pro, καὶ δούλος τις ἦ. Theopompri verba paulo post subjecta, ἀνδροφόνου τὴν φύσιν ὄντες, ἀνδρόποροι τὸν τρόπον ἦσαν, proferuntur a Demetrio Phalereo inter exempla elumbis et fractae orationis. Atque ille istis subjungit alterum locum, ἐκαλοῦντο μὲν ἐταῖροι, ἦσαν δὲ ἐταῖραι. cum in descripta Athenaeo ecloga, ita legatur paulo ante, ὄψεν δικαίως ἂν τις αὐτοὺς οὐχ ἐταῖρους ἀλλ' ἐταίρας ὑπέλαβεν. Vix putem ita locutum Theopompum, τὸ δ' ἐπιπροσεῖν καὶ φανακίζειν, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ ὑπελάμβανον. Lego, ἐν τῶν σεμνοτάτων ὑπ. nemo est quin agnoscat Grae-

p. 455. canicae dictionis genus. Impedita etiam est oratio in istis, τοὺς ἀποβάλλοντας τὰς οἰσίας εἰς μέθρας καὶ κύβους, καὶ τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν· (ἠβούλετο γὰρ ἅπαντας εἶναι διεφθαρμένους.) οὗς καὶ εὖ περιεῖπε. Tolle peccantes vuculas οὗς καὶ cum Epit. vel scribe, ἐφίλει καὶ εὖ περιεῖπε. Pro Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, non sine caussa dubites num sit scribendum ἐν τῇ ἔκτῃ, ut lib 14. nisi potius eo loco menda est. Deinceps auctor ex lib. 14. Phylarchi haec recitat, ὥσπερ ἐώρα Δημήτριος τοὺς κόλακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ μόνου ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου. καὶ ταῦτα οὕτως οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος. Conferenda sunt necessario cum istis verba Plutarchi in Demetrio. Demetrius, inquit, χλευάζων καὶ γελοῶν τοὺς ἄλλον τινὰ πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἠδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου, δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθονλέους δὲ τοῦ Σικελικοῦ νησιάρχου. Qui diligenter in Plutarcho et Athenaeo fuerit versatus, facile concedet mihi multa apud eorum utrumque totidem pene verbis legi ex antiquioribus descripta. quod hic quoque rectum est. etsi auctorem suum Plutarchus reticet. In nostris libris quaedam correctionis indigent. Initio τὸ ὥσπερ corruptum est, pro ἠδέως, ut est in Plutarch. vel ἀσμένως, et ἤκουε aptius multo Plutarchus, quam ἐώρα ut noster concise etiam ἐπιχεομένους Δημητρίου, pro, vinum in mensa libantes Demetrio nominato, sive in honorem Demetrii. Plutarchus, ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου, capientes Epichyfes Demetrii, id est, ejus nomini et honori consecratas. nili tamen λειβόντων scripserat ille, exprimens ea voce quod ἐπιχεῖσθαι dixit Phylarchus. Scribe etiam, καὶ ταῦτα αὐτῶ. non οὕτως et quod paene praeterieram, Πτολ. δὲ μόνου ναυάρχου. sic enim melius quam μόνον.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

*De Alexandrida et Anaxandrida comicis. κόλαξ
proprie quis. Σαμβρίας βομβυλῖος. στενόστομα*

ποτήρια. *Aræae insulae. Suniensium nobilitas inter Athenienses. ἀγορᾷ χρᾶσθαι. De origine servitutis nonnulla. Mariandynorum servi. μνοία et μνώα. ἀφαιμιῶται. πενέστης pro servo simpliciter. Aristoteles a criminatione Timaei defensus. Mnasonis mille servi. alia quaedam.*

"Οτι εἰμ' ἀλαζῶν τοῦτ' ἐπιτιμᾶς. ἀλλὰ τί;
νικᾷ γὰρ αὕτη τὰς τέχνας πάσας πολὺ,
μετὰ τὴν κολακείαν· ἦδε μὲν γὰρ διαφέρει.

Ita scribi debent hi versus in editis libris male concepti. In Epit. vero aliter paulo: sic enim illa.

"Οτι εἰμ' ἀλαζῶν τοῦτ' ἐπιτιμᾶς. ὑπερ-
τείνει γὰρ αὕτης τὰς τ.

Auctor hujus eclogæ in editis appellatur Alexandrides, cujus poetae nomen neque Suidas agnoscit, neque Eclogarius, qui Anaxandridem illius loco hic nominat. Fuit cum existimarem in totum de poetarum comicorum numero Alexandridem istum esse tollendum: succedente p. 456.

ubique in locum illius Anaxandrida. qui et ex Suidae Miscellaneis, et aliis multis scriptoribus notissimus poeta est. Sane *Melilotum* fabulam, quae initio undecimi Alexandridae tribuitur, liber 14. asserit Anaxandridae. Forte et de *Hoplomacho* quae lib. 4. et 14. Alexandridem profitetur auctorem in vulgatis libris, idem sentiendum. Sed Alexandridae comici video etiam alios meminisse. Pollux libro 9. Ἀλεξανδρίδης ἐν Ἀγχίση καὶ ἡμιχρύσους λέγει. Athenaeus tamen non longe hinc *Anchisæ* fabulae auctorem laudat Anaxandridem, non quomodo Pollux aut Pollucis libri. Nusquam frequentius peccatum in isto opere, quam vel in auctorum nominibus, vel in librorum indicibus. Velut quod statim sequitur: Ἀντιφάνης ἐν Γηρυτάδῃ. nam rectum est, opinor, Ἀριστοφάνης. cujus fabulam eo nomine passim Athenaeus, Pollux, aliique veterum citant: Antiphanis, quod sciam, nemo. In sequentibus verbis, Ψιδυρός τε καλοῦ καὶ Κόλαξ e re nomina personis indita finguntur *Psithyrus*, et *Colax*. Vox καλοῦ mendam continet. Quod auctor ubi tractavit de voce ψωμοκόλαξ statim subjicit, κυρίως δ' ὁ κόλαξ ἐπὶ τούτου κεῖται: id ita interpretare. Κόλαξ in univrsam dicitur omnis adulator quacumque mercede proposita: proprie tamen locum habet id verbi, in eo quem ψωμοκόλακα appellari modo

dicebat. Est, autem *Φερωνύμως ψωμοκόλαξ*, qui gulae gratia adulatur. At non omnes adultores epulas praemii loco aucupantur. majora sunt quae captant regum et principum assentatores. Propterea nemo Philosophorum in adulationis definitione mentionem fecit cibi: sed generaliter τοῦ συμφέροντος. Vere hoc et docte Athenaeus: melius quam ante, cum dicebat τὸν κόλακα ἀπὸ τῆς εὐχρησίας nomen invenisse. Sequitur Τοσαῦτα τοῦ Δημοκρίτου εἰπόντος, καὶ πιεῖν αἰτήσαντος ἐν τῷ Σαμβρία βομβυλιῷ. ὁ Οὐλπικανὸς ἔφη, τίς ὁ Σαμβρίας οὗτος: post longam orationem de parasitis et adulatoribus facit tandem pausam Democritus, et potum sibi poscit in *Sambria bombylio*. Vasis potorii genus fuisse, quod βομβυλιὸν vocarent, certum est. Sed quid appellat Σαμβριαν βομβυλιόν? Movet haec quaestionem Athenaeus, nec solvit tamen. Puto deesse quae scripta illi fuerant super hoc. Libro undecimo ubi proprium locum habet haec disquisitio, non solum de voce Σαμβρίας nihil, sed ne de poculo quidem bombylio. Multa autem desiderari in eo libro dicemus suo loco. Inter alia, ut arbitror periit explicatio propositae hinc quaestionis. Conjicimus nos scribendum esse, ἐν τῷ Σαμβρία βομβυλιῷ. in *bombylio Sambriae*. Sambrias proprium servi aut alius nomen qui in veteris alicujus poetae comoedia poculo bombylio plurimum delectari fingebatur. Inde manavit in ora potatorum *Sambriae bombylium*. Porro bombylium Graeci appellarunt angustioris et colli praelongi vas, ad fugendi usum potius quam bibendi paratum. Declarat eximie Galeni locus, p. 457. octavo libro de Hippocratis scitis et Platonis: τὰ παιδία, inquit, τῆ παρενθέσει τῶν χειλέων, ἐκ τε τῶν τιτθῶν ἔλκει τὸ γάλα, καὶ τῶν βομβυλιῶν τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς ὑγρόν. meminit et Paulus Aegineta libro. 3. vide Pollucem libr. 10. cap. 19. Fuere in usu et alia quaedam angustii oris pocula, recentioris inventi, de quibus Artemidorus lib. 1. cap. 67. ἔστι τινὰ τῶν ποτηρίων στενόστομα οὐ πάλαι ὑπ' ἀνθρώπων εὐρημένα. at bombylium et antiqui norant. dictum autem βομβυλιὸν a sonitu quem edit erumpens humor per tramitem angustum. *bilbere* vel *bilbire* Latini. Naevius *Bilbit amphora*. Similis ratio appellationis *baucaliorum*, ut docet Alexander Aphrodiseus in *Proble.* libro primo. [Et illius quod Hebraei vocant elegantissima onomatopoeia *Bakbuk*, neque dubitandum est insignem illum

potatorem, de quo Vopiscus infirmo loquitur aliunde *Burburi* nomen invenisse, quam e bibendi consuetudine *νυ* e vasis oris angusti]. Scribe, *Μακαρὺς ἐν τῇ τρίτῃ Κωακῶν*. ita libr. 14. melius quam *Κοικῶν*. Tolle asteriscum in istis, τὰς καλουμένας *Φησὶν Ἀραιάς*. neque temere doctos audias, qui ex Stephani Ethnicis emendant, τὰς καλουμένας *Ἀράς*. Eustathius locum poëtae explicans, ubi *κνήμαι ἀραιαὶ* dicuntur, *Ἡ ἱστορία*, inquit, *οἷδε καὶ τινὰς νήσους ἐπονομαζομένας Ἀραιάς*. respici autem ab Eustathio hunc Athenaei locum non est dubium ullum. At in Epitoma Stephani locus ita restituentus. *Ἀραιαὶ Ἰωνίας νῆσοι τρεῖς, οὕτω λεγόμεναι διὰ τὰς ἀράς ἃς Δωριεῖς ἐποίησαντο πρὸς τοὺς Πενταπολίτας, ὡς Ἀριστείδης. ἄλλοι δ' ἄλλως. τὸ ἐθνικὸν Ἀραιαῖος*. Situm Araearum ita indicat auctor. *μεταξὺ δὲ τῆς Κνιδάας καὶ τῆς Σύμης εἰσὶν*. Scribendum, *τῆς Κνιδάας*. supple *γῆς*. Sitae sunt Areae e regione littoris illius, quod est inter Gnidum et Symen Cariae urbes. Sequens narratio non caret mendis. nam exempli gratia, *εἰς τὸ δωμάτιον ἀναχωρεῖν* pro redire in patriam, concoqui a nobis non potest. [Est enim *δωμάτιον* cubiculum vel conclave, non domus neque patria.] Quod operas nostras, vel fortasse nos ipsos fugit, emenda paulo post, *εἴπωμέν τι καὶ ἡμεῖς ἀναπεμπασάμενοι περὶ αὐτῶν*, etc. et in Pherecratis versu *ἤλων ὄρθηται*, τὰ *σιτία* pro *ἡλόων*, vel ut alii scripserunt, *ἡλοῶν*. Lepidissimi sunt Anaxandridae versus, quibus dicitur eam esse humanarum rerum instabilitatem, ut idem modo servus, modo liber existat. Notabunt tyrones poni a poëta *Sunienses* ceu nobilissimos inter Athenienses cives. Sicut Romanarum tribunum aliae aliis erant honestiores: ita videntur e pagis Atticae nonnullam honoris praerogativam (fortasse propter antiquitatem), quidam habuisse. Verba sunt poëtae.

Πολλοὶ δὲ νῦν μὲν εἰσὶν οὐκ ἐλεύθεροι,
εἰς τ' αὐριον δὲ Σουσιεῖς. εἴτ' εἰς τρίτην
ἀγορᾶν κέχρηται. τὸν γὰρ οἶαμα στρέφει
δαίμων ἐκάστω.

multi, ait, qui nunc ne liberi quidem sunt: cras erunt *Sunienses*. id est, non solum liberi erunt et inter Athenienses cives censebuntur: sed etiam inter honestissimos. *Ἀγορᾶν χρᾶσθαι* expone cum Dalecampio, stare inter p. 458. *vaenales* in foro. dictum ut *συμφορᾶν χρᾶσθαι* et similia. [Fortasse tamen paulo aliter haec locutio et totus hic

locus accipi debent: ut per Suniensem intelligat liberum quidem, sed nondum pleno jure civem Atticum, qui Athenas inhabitabant, et in forum quotidie ventitabant, et in eo se jactabant quod σοβεῖν δι' ἀγορᾶς Graeci dicunt. videndum est, num hoc potius significetur ea locutione ἀγορᾶ χρᾶσθαι.] Posidonii sententiam de origine prima servitutis, conferant quibus erit curae, cum iis quae disputat philosophus in Politicis, et iis quae docent nos Jurisconsulti de re eadem. Non enim hic locus est ejus quaestionis. Unicum tamen B. Basilii locum quin adscribam facere non possum: est enim elegantissimus, et omnino cum Posidonii verbis comparandus. Sic igitur beatiss. pater in libro de Spiritu sancto, cap. 20. Παρὰ ἀνθρώποις τῇ Φύσει δοῦλος οὐδεὶς. ἢ γὰρ καταδυναστευθέντες ὑπὸ ζυγὸν δουλείας ἠνέχθησαν, ὡς ἐν αἰχμαλωσίαις. ἢ διὰ πέναν καταδουλώθησαν, ὡς Αἰγύπτιοι τῷ Φαραῳ. ἢ κατὰ τινα σοφὴν καὶ ἀπόρρητον οἰκονομίαν, οἱ χεῖρους τῶν παιδῶν, ἐκ τῆς τῶν πατέρων Φωνῆς τοῖς Φρονιμωτέροις καὶ βελτίοσι δουλεύειν κατεδικάσθησαν. ἢ οὐδὲ καταδίκην, ἀλλ' εἰς εργεσίαν εἴποι τις ἀνδρὶ δίκαιος τῶν γινομένων ἐξεταστής. τὸν γὰρ δι' ἐνδειαν τοῦ Φρονεῖν οὐκ ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ κατὰ Φύσιν ἀργόν, τοῦτον ἐτέρου κτήμα γενέσθαι λυσιτελέστερον. ἵνα τῷ τοῦ κρατοῦντος λογισμῷ διευθυνόμενος, ὁμοίος ἢ ἄρματι ἠνίοχον λαβόντι, καὶ πλοῖω κυβερνήτην ἔχοντι ἐπι-οιάκων καθήμενον. *Inter homines servus naturā est nemo: nam aut vi superati sub jugum servitutis sunt redacti, ut fit in captivitatibus: aut propter egestatem servi sunt facti, ut Aegyptii Pharaoni: aut sapiente quodam et arcano consilio, qui erant deteriores e liberis, edicto patris prudentioribus et melioribus servire damnati sunt. quod beneficii loco non condemnationis aequus rerum aestimator duxerit. Si quis enim mentis inopia facultatem imperandi a natura inditam non habeat, utilius ei est in alterius possessionem venire: ut dominantis ratione rectus, currui similis sit qui aurigam recepit, et navigio, ad cujus clavum sedet gubernator. Cur servos suos Mariandyni appellarent δωροφόρους potius quam οἰκέτας, causam hanc in Callistrato affert Athenaeus: quod nempe id instituerit, ἀφαιροῦντες τὸ πικρὸν τῆς ἀπὸ τῶν οἰκετῶν προσηγορίας, ut minuerent acerbitatem appellationis servorum. Est enim amarum et contumeliosum famulum appellari. In Epitoma scriptum offendimus, τὸ πικρὸν τῆς τῶν*

Ειλώτων προσηγορίας. estque ea scriptura antiqua: nam ita etiam Eustathius legit: atque ut dubitationem omnem tollat scribit, τὸ πικρὸν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν ειλώτων πρ. Ego lectionem nostram rectam censeo. nam fuisse tempus cum Mariandyni suos servos *heilotes* appellarent nemo veterum opinor, scribit. quod tamen necessum est concedi, si stare istam lectionem volumus. Ex sequentibus verbis nata, meo iudicio, depravandae lectionis occasio. Scribitur deinde, τὴν κοινὴν δουλείαν οἱ Κρήτες καλοῦσι μνοίαν, τὴν δὲ ἰδίαν ἀφαιμιώτας consentiunt cum edita lectione Eustathius et Epitome. Alii duo p. 459. vocabula Creticae dialecti μνοίαν et μνώαν ita distinguunt auctore Hesychio: μνώα est δουλεία, *servitus*. at μνοία est οἰκεία. sic in Glossis Hesychii est scribendum. non ἰκεία. Est igitur μνοία, *familia, servorum multitudo*. Sic accipe lib. 15. in Hybriæ Cretensis scolio: τούτῳ δεσπότης μνοίας κέκλημαι. *per hoc scutum*, id est, virtute mea *familiae herus sum*. ἀφαιμιῶται dicebantur servi non servitus. Hesychius, ἀφαιμιῶται, οἰκέται ἀγροῖκοι, πάροικοι. [Ait Thessalos appellare Penestas τοὺς μὴ γόνῳ δούλους, eos qui non sunt genere servi, id est, non sunt nati e servis, γόνῳ pro eo quod est usitatus γένει, genere, ortu, origine.] In versu comici Theopompi Δεσπότης πνεέστου ῥυσσὰ βουλευτήρια: inesse παράχρησιν vocis πνεέστης observat auctor: sed quae sit illa παράχρησις non explicat. Est vero haec, quod generaliter usurpavit pro quocumque servo. Eustathius ex hoc loco, κωμικὸς δὲ τις ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς δούλου τοὺς πνεέστας τίθεισιν. Male igitur docti accipiunt verba Theopompi: quae pronuntiabantur de servo qui vicarios habuit: aut de communi Thessalorum, tyranno alicui servire coactorum. Sequuntur Timaei verba quibus in Aristotelem invehitur homo maledicentissimus, falsa de Locris enim scripsisse contendens. Scripserat philosophus de Locrorum Rep. in opere illo quo prope omnium populorum Graecorum ac Barbarorum origines, instituta ac mores literis mandaverat. Laudat Clemens Alexandrinus Aristotelis Λοκρῶν πολιτείαν. De eo scripto loquebatur, Timaeus, cum ita scriberet καθόλου δ' ἠτιῶντο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτημέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν. neque hanc solum partem reprehenderat Timaeus ubi de servis Locrorum agebatur: sed alia item multa, sicut ex Polybio constat. Ego vero Timaei agnosco, etiam hic ingenium φιλεπίτιμον et mordax; παρῳμque,

ut semper aequum Aristoteli: quod alibi pluribus docuimus. Nam sine caussa virulentissimum scriptorum, judiciosissimo ac πολυμαθεστάτω mortalium inequitasse, en locupletem et idoneum testem. Polybius lib. 12. postquam dixisset teneri se de Locris quam honestissime loqui, propter arctissimae necessitudinis vinculum, quae sibi cum illis intercedebat, ἀλλ' ὅμως, inquit, οὐκ ὤκησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ὡς τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας, ἀληθινωτέραν εἶναι συμβάλει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. Utri autem potius sit habenda fides, Timaeo an Polybio, ne dubitari quidem a sapientibus sine piaculo possit. *Mneson* qui dicitur fuisse Aristotelis sodalis, ille est de quo Aelianus Variarum historiae lib. 3. cap. 19. Hunc scribit auctor χιλίους οἰκέτας κτησάμενον διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσι. quod mille servos possideret, in odium Phocensium venisse. Miror unde sit nactus Dalec. quam expressit lectionem, ἑκατὸν pro χιλίους. nam et hic et aliquanto post ubi repetitur historia eadem, codices omnes in editam γραφὴν consentiunt. Scribe, εἰθίσθαι γὰρ, non εἴθισθαι. At in subjecto Platonis loco male p. 460. haec mutarunt, τὰ τῶν λεγομένων περιδίνων περὶ τὴν Ἰταλίαν παντοδαπῶν κλοπῶν ἔργα καὶ παθήματα. quae non aliter etiam hodie apud Platonem scribuntur. Servemus igitur cum omnibus exemplaribus vocem περιδῖνοι, et cum Hesychio de piratis exponamus. Vox est magnae Graeciae peculiaris, ut videtur. Lege mox μικρὸν δὲ πρὸ ἡμῶν οἰκέτην τινὰ μυθολογοῦσιν αὐτοὶ οἱ χῆροι. deleta voce inutili ὄν. sed quare ait μυθολογοῦσι potius quam λέγουσι? cum non antiquam fabulam, sed recentem historiam narret? In lepidissima historia de foedere inito a Chiis cum Drimaco fugitivo servo, scribi debet, ὅταν τι παρὰ τινος ὑμῶν λαμβάνω. et ταύτῃ τῇ σφραγίδι τὰ ταμεία σφραγισάμενος καταλείψω. non τὰ τίμια: quod recte non est interpretari, et refutant doctissimi Hoeschelii Excerpta. Interpretes totam historiam perverterunt. Atqui foederis cum Drimaco icti haec fuit lex et conditio, ut fas esset illi soli ex omni fugitivorum numero, necessaria ad victum sibi suisque rapere. Quo autem sciretur, ut quidque furto periisset, Drimacusne id furtum fecisset an alius: tenebatur ex pacto Drimacus praedam omnem bona fide adnotare, et in pittacio singula describere, adjecto pondere et mensura: eoque relicto horreum anulo suo obsignare

unde aliquid sustulisset. Propterea dicitur *ἡμιπόνηρος* iste fugitivus, propria sibi pondera, mensuras et anulum fecisse, ac Chiis ostendisse. Verte sic, *parat sibi proprias mensuras, pondera et anulum. Atque illa cum ostendisset Chiis, Ego, ait, quando ab aliquo e vobis aliquid capiam, his ponderibus et mensuris capiam: ubi autem cepero quantum erit satis, horrea vestra hoc anulo sigillata relinquam.* Solitos veteres etiam τὰ ταμεῖα σφραγίσασθαι, vel illa de Lacyde narratiuncula doceat, quae extat apud Numenium et Diogenem Laërtium. Distinguenda sunt ab iis quae suo quondam jure ad se sustentandum et suos rapiebat Drimacus, illa quae dono accipiebat a civibus, libere per festos dies eorum coetus in agris frequentans. Ea dona erant, vinum, et hostia aliqua. Lege, ὅσα γ' ἂν αὐτοὶ δόησαν οἱ κύριοι. quae quidem ipsi domini darent. Hae sunt verba quae interpretes in errorem induxerunt.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

Eurolidis drama, Φίλοι. Locus Pollucis. servorum jura apud Athenienses. ὑβρεως γραφή et αἰκίας. δούλος et οἰκέτης. ἐρκίται. ἐργάτωνες, ergastula. σίνδρων. περιδινος. ὑπόπτερος· παρατίθεσθαι, μάττειν, pinsere hordea. Παιώνιον. ἀναχαιτίζειν. στραγαλίζειν. τονδολυγεῖν. cibus χαῦνος. ῥόδον, natura muliebris. ἐπίπαστα. ἐπιβλύξ. ναστός et νόγος.

Αἴτ, ἣ κέχρηται Εὐπόλις ἐν Φίλοις. Meminere hujus dramatis Harpocracion in παράστασις, et paroemiographi in explicatione proverbii, οὐδέποτε ἴσχει ἡ θύρα. Corrige obiter Pollucis exemplaria lib. 7. cap. 29. ubi postquam dixit Φοράν apud Aristophanem significare τὸ κόμιστρον, mercedulam bajulis dari solitam, ob asportatum e foro in aedes: addit τούτῳ ἄρ' ἔοικε καὶ τὸ ἐν p. 461. τοῖς Φίλοις Εὐπόλιδος, Τιμῆς δ' εἴποι τις πόση ἢ διαφορά; Scribendum, πόση ἢ δ' ἢ Φορά. et fortasse τιμὴν pro τιμῆς. citat et libro ultimo, cap. 23. Quod ait Athenienses dedisse suis servis actionem injuriarum contra heros, certum est ex antiquis scriptoribus: ex

quibus constat jura servorum longe solutiora fuisse in Graecia quam essent Romae, ut diserte Plautus quoque testatur. De Atheniensibus scribit non falso Demosthenes Philippica tertia, πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίκαις τῶν ἄλλων πόλεων. Effectus actionis servis concessae erat, ut possent πρᾶσιν αἰτεῖν, et dominos iniquos adigere ut se venderent. Inter ὕβρεως γραφὴν et αἰκίας non distinguitur hoc loco. Fere tamen ὕβρις et ὑβρίζειν εἰς σῶμα cum dicitur, stuprum per vim illatum intelligitur. Differentiam inter δοῦλον et οἰκέτην statuit Clitarchus hanc: οἰκέτης ἐστὶ ὁ τῇ κτήσει κατατασταγμένος: qui censetur in bonis possidentis. δοῦλος qui operas praestare domino tenetur. hinc sequitur verum esse quod hic dicitur: etiam qui liberali causa manu fuerit missus, esse δοῦλον: non tamen οἰκέτην, quia defierit in heri rebus censerī. Ἐρμίτας interpretatur Amerias, τοὺς κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἰκέτας. Siculi ἐργάτωνας vocabant. unde sumserunt Romani *ergastulorum* et *ergastulariorum* servorum appellationem. Hesychius ἐρκῆται, οἱ ἐν ἀγρῷ οἰκέται. melius per ι. ut hic, et apud Eustathium: cujus libri ἀποφράτην nominant, quem nostri ἀποφράσην. Σίνδρωνα, ait auctor, vocabant τὸν δουλένδουλον. Hesychius vocis hujus originem indicat subobscurē. σινδρῶν, ait, πονηρῶν, βλαπτικῶν· οἱ δὲ ἀπελευθέρους, ἢ δούλους. voce βλαπτικῶν, innuit esse a σίνεσθαι: quod significat βλάπτειν, laedere. itaque σινδρὸς, idem ac σίντις. non igitur proprie σινδρὸς est servus sed improbus. Eadem ratio fere vocis περιδίνος cum pro servo accipitur. Ionis versus e *Laërta* scribo cum Dalecampio Οἴμοι. δόμον οἰκέτα κλεισον ὑπόπτερος, μή τις ἔλθει βροτῶν. *Hei mihi: domum citus claude serve, ne quis veniat mortalium. ὑπόπτερος* pro κοῦφος et ταχύς, ut qui alas habet. In ecloga Cratini, scribunt nostri codd. μᾶζαι δ' ἐν ταῖσι παλαίστραις Αἰγινάϊκι κατεβέβληντο, δρυπετεῖς βώλοις τε κομῶσαι. non dubium est, inesse mendum. Epit. κῶλοις pro βώλοις. Forte, δρυπέπεσιν ἐλαίαις κομῶσαι. olim inquit, mazaе vaegrandes passim expositae erant in palaestris, ornatae ac comitatae druppis olivis. Cratetis subjectus locus elegantior sit an depravator non facile dixerim. Duo inter se colloquuntur: quorum alter mira praedicat de ficta a se Rep. Is cum dixisset, nullum in sua civitate fore locum servis: subjicit alter indigna-

bundus, ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἰς κεντήσεται οὐδὲ δούλην, ἀλλ' αὐτὸς αὐτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει; *Itane?* ait, *servi nulli erunt: sed oportebit ut etiam senes sibi ipsis ministrant?* [Caeterum ut metro consulatur locus ita concipiendus sublatis nonnullis: Ἐπειτα δοῦλον οὐδὲ εἰς κεντήσεται Ἄλλ' αὐτὸς αὐτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει.] Responsum ita scribitur, οὐ δῆτα. ὀδοιπόρου, p. 462. τὰ γὰρ ταῦτα πάντα ἐγὼ ποιήσω. Scias jam olim haec esse corrupta: nam auctor Excerptorum ea praetermisit. Interpretes, ut olim Sabini, quod volunt somniant. Legendum est, ὀδοιποροῦντα γὰρ ταῦτα πάντ' ἐγὼ ποιήσω. *Ego faciam*, inquit, *ut ista omnia domus instrumenta sese moveant.* Sequentia deinde ita concipe. τί δῆτα τοῦτ' αὐτοῖς πλεῖον; cum supellectilem mobilem reddideris, *quid ex eo commodi hominibus eveniet?* clara deinde responso. πρόσσεισιν ἀνθέναστον τῶν σκευαρίων ὅταν Καλῆ τις. ita scribendum et distinguendum, *vasorum unum quodque sponte sua accedet vocatum.* Postea ejus rei dantur exempla: in quibus corrupta multa. Primum exemplum est de mensa. παρατίθῳ, τράπεζα αὐτή, παρασνεύαζε σαυτήν. Scribe, παρατίθου ᾧ τράπεζα αὐτή. παρασνεύαζε σαυτήν. *heus tu o mensa apponere:* live apponito te. παρατίθασθαι de mensa proprie dici, etiam pueri fateantur. Addit statim, μάττε θυλακίσκε. *panariolum mazam subige.* Θύλακος est ἀρτοθήκη, *panarium:* non ut docti verterunt *mortarium:* μάττειν est in magide farinam hordeaceam aqua mistam subigere faciendae mazaе. habes non longe hinc similem Metagenis locum, et ibi hunc versum, μάζας μεγίστας αὐτομάτας μεμαγμένας. melius, αὐτομάτως. Verbum μάπτειν poetae Latini vertunt, *pinsere hordea.* Etiam ista corrupta sunt: ποῦ 'σθ' ἢ κύλιξ, λίαν νίζουσα σεαυτήν. Scribe, λίαν νίζου σὺ σεαυτήν. Ait, τὴν χύτραν χρὴ ἐξᾶραι τὰ τεῦτλα. Oratio est ambigua. Potes vertere, *oportet ut olla extrahat betas:* item, *oportet betas ollam attollere.* Postremo piscem ita compellat, οὐκοῦν μεταστρέψας σεαυτὸν ἀλείψαζ' εἰσαλείφω. Sententiam expressit Eclogarius μετατρέψας σεαυτὸν ἄλειφε. Vera lectio est quam excogitavimus, μεταστρέψας σεαυτὸν ἀλοῖ πάσσ' εἰσαλείφω. vel ἐπαλείφω. Porro videtur istud facetissimi poetae figmentum, occasionem Simoni mago dedisse tentandi ejus miraculi, quod ψευδεπίγραφος ille Clemens ita narrat. ἐν δελπνοῖς, inquit, εἶδωλα παντοδαπῶν ἰδεῶν παρίστησι· τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκευή ὡς

αὐτόματα φερόμενα πρὸς ὑπηρεσίαν ὀραῖσθαι ποιεῖ, τῶν φερόντων, οὐ βλεπομένων. Tertium versum sequentis eclogae, Ἐπὶ κίωνων ὥσπερ διὰ τοῦ παιωνίου, repertum in membranis antiquis in suum locum restituimus. Παιωνιον, si modo ita scribendum, locus in urbe Athenis fuisse videtur, ubi erant columnae quae formas aquaeductus sustinebant. Sequitur, — ὥσθ' ἐκάστῳ βεύσεται εἰς τὴν πέλον. ἐρεῖ δὲ θ' ὕδωρ ἀνεκχέται. Lectio est depravata. Excerpta habent, ἀναχαιτεῖ. Unde facilis emendatio. ἐπεὶ δὲ θ' ὕδωρ ἀναχαιτεῖ. sponte sua influet aqua in pelvim: deinde ipsa se sistet plena pelvi. ἀναχαιτίζειν verbum elegantissimum, et sententiae huic accommodatissimum. Decimum e Teleclideis ita exhibet Abbreviator, Ὡστ' ἀφθονία τὴν ἐνθεσιν ἦν ἄρδονθ' ἀπαλὸν καταπίνειν. hoc est, ita ut posset aliquis buccam condimentis irrigare et mollius devorare. Docti judicent. In sequente emendavit Dalecampius perspicue corruptam γραφὴν scribens, σιδί' ἀνάσπαστα. quod in-
p. 463. terpretatur *punicorum avulsa grana* esto eruditorum iudicium. Nos ita versum concipiebamus, λεκανίσαι δὲ κρέα ἀλίπαστα παρήν, ἡδυσματίοις κατάπαστα. in patinis erant carnes salitae, condimentis respersae. Mox pro οἱ παῖδες ἀνεστραγάλιζον, Epitoma ἀν' ἐστραγάλιζον. quasi diceretur στραγαλίζειν pro ἀστραγαλίζειν, ut στραγαλωτὸς μᾶστιξ pro ἀστραγαλωτὸς. Lego etiam, ἅπερ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι μιμησάμενοι ἐπεξεργάσαντο. non καὶ ὡς οἱ μ. Varie scribitur paulo post vox τουθολυγοῦντες. Eustathius hanc scripturam tuetur, non semel ita scribens et explicans, ποῖον ἦχον ἀποτελεῖν. addit, ἔθεν ἴσως καὶ τὸ τουθορούζειν. Scripta quaedam antiqua manu, πομφολυγοῦντες. Malim, τουθορυγοῦντες. ut apud Pollucem lib. 6. cap. 9. Postea scribe, ὥστ' εὐμαρῆ τε καὶ αυτομάτην τὴν ἐνθεσιν χωρεῖν. locum aliter non intelligo. Apud Pollucem pro σίζοντες ἐκέχυντο editum, σίζοντα. et post vocem καταχυσματίοισιν, inserit idem versum istum, τρύτλοισι τ' ἐγγέλυα σογνεκαλυμμένα. Legit etiam ἐπὶ πιναίσκων: et χόλιξ βοός. item, Χαυνότερ' ἐπέκειτ' ἐπ' ἀμύλων καθήμενα. cibus χαῖνος mollis et delicatus. nostrum χναυρότερα tuentur veteres. Emenda ex Polluce, Ἐν καταχύτλοις λεκανίσαι καὶ ἀμύλου τόμοι. Rursus apud illum ex nostris libris quaedam emendabis. inter caetera versum hunc ὀπταὶ κίχλαι γὰρ ἀνάβραστ' ἠρτυμέναι. sic enim rectum est. affati turdi, elixi et bene conditi. Sic mox, Κα

τευθιδίοις ἀπαλοῖς κίχλαις τ' ἀναβράστοις. Vocem ἰδεῖν
 quae male posita initio versus, rejice in superioris finem.
 ibi deest hic superest. Errant qui in hoc versu Ἐβυλ-
 λιῶσαι καὶ τὰ ῥόδα κεναρμέναι, nescio quas temerarias
 emendationes, et male fultas interpretationes excogitant.
 Comici locos mulierum vocant ῥόδα. Hesychius, ῥόδον
 Μιτυληναῖοι τὸ τῆς γυναικός. idem significant, et κῆπος,
 πεδίον, λειμῶν, ac βληχῶν. Quae appellat Pherecrates
 λιπαρὰ ἐπίπαστα, alii dixerunt παστά. Sic vocabant
 ἔτνος ἀλφίτοις μεμιγμένον *pullem cum hordeacea farina*
mixtam. Recte nostri codices, Ἀχιλλεῖοις μάζαις κοχυ-
 δοῦντα ἐπιβλύξ, non ut in Excerptis ἐπικλύξ. Eust.
 explicans hunc ipsum locum, τὸ ἐπιβλύξ ait, ἐκ τοῦ
 βλύζω βλύξω Δωρικῶς παρῆνται. paulo ante scripserat,
 et βρύειν et βλύζειν de scaturiente aqua fontana dici.
 Scribo, ἀπὸ τῶν πηγῶν τῶν τοῦ Πλούτου ρεύονται σφῶν
 ἀρύτεσθαι, vel ut in Epit. σφῶν αὐτῶν ἀρύτ. Addit
 facetus poeta, Ὁ Ζεὺς δ' ὕων οἴνω καπνία κατὰ τοῦ
 κερύμου βαλανεύσει. *Jupiter vinum carniam pluens*
tegulas rigabit tanquam aqua balneari. Inter vina
 Graecorum est ὁ καπνίας non postremum: de eo dixi-
 mus ante ex Theophi. Falluntur nimis qui emendant
 et scribunt οἴνω ἰοῦ καπνία. Etiam quod in istis μετ'
 ἀμητίσκων καὶ νασίσκων πολυτύρων, emendant ναστίσκων,
 etsi reprehendi non potest: malo tamen νανίσκων. Pla-
 centarum nomina sunt ἄμης et νάνος, quae sic conjun-
 guntur in hoc versu: ut libro 14. in albo πλακούντων
 simul recensentur et explicantur. Ac quanquam ibi
 quoque ναστοῦ fit mentio, probabilior tamen nostra
 emendatio ob vocem πολύτυρος. nam caseus nano tri-
 buitur non nastro. νάνος, ait, τυρὸς πλακουντώδης διὰ
 τυροῦ καὶ ἐλαίου σκευαζόμενος. Vocem λειριοπολΦανε-
 μῶναι explicuimus lib. 4. cap. 15. Scribe, τὰ δένδρη
 τὰ ἔν τοῖς ὄρεσι. non αὐτοῖς ὄρεσι. Ut praestaret auctor
 quod ante pollicitus est, de comicorum omnium locis
 exhibendis, qui imitationem continerent initio positorum
 Cratini versuum, Pherecrateis versibus subjiciendae erant
 similes ῥήσεις ex Aristophanis Tagenistis et Acharnen-
 sibus, sed quia in omnium manibus tum versabantur ea
 dramata, supersedet dipnosophista eo labore, atque hac
 quasi exculatione utitur. Τί δεῖ πρὸς τούτοις παρατί-
 θεσθαι τὰ ἐκ Ταγηνιστῶν τοῦ χαρίεντος Ἀριστοφάνους;
 πάντες γὰρ τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ πλήρεις ἐστέ.
Quid opus est, ait, superioribus adjicere lepidi poetae

Aristophanis versus ex Tagenistis? nam iis certe epulis quae in illius Acharnensibus memorantur, pleni estis. quasi dicat, non dubito meminisse vos similium versuum qui in Aristophanis Tagenistis leguntur ac multo magis eorum quae sunt eodem argumento in Acharnensibus ejusdem. Τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ breviter et concise dictum pro τῆς εὐωχίας τῆς κατ' Ἀχαρ. Locus illius comoediae quem intelligit, est hic: Τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα, Κλῖναι, τράπεζαι, προσνεφέλαια, στρώματα, et quae sequuntur deinceps multis versibus. Nicophontis versus ita distinguendi.

— νιφέτω μὲν ἀλφίτοισι νῦν,
ψακαζέτω δ' ἄρτοισιν, ὑέτω δ' ἔτνει.
ψωμός διὰ τῶν ὀδῶν καλινδείτω κρέα.
πλακοῦς δ' ἑαυτὸν ἐσθίειν κελεύετω.

CAPUT VIGESIMUM.

Suidae locus αἰνιγματώδης. ἐκφατνίσματα ἄρτων πλήθουσα ἀγορά. Hippocratis locus. Achaei poetae Κύκνος. ἐπεύνακτοι ἑρμι et κατανακοφόροι. item μόθαιες, Lysander inter mothaces. Aeliani codices emendati duobus locis: servi Lacedaemoniorum. Servorum in Aegina numerus.

MENDUM profitetur in pericopa Metagenis versus hic
† τῆδ' ὁ ἀφύλοισι, τῆδε δ' αὖ ταγηνίαις. Potes scribere, τῆδε δὲ ἐφθοῖσι. vel τῆδ' ἐφθαλέοισι. κατὰ τὸν Παιανιέα ῥήτορα. τοιούτων τινῶν μεταλάβωμεν, ἂ μὴτ' ἰσχὺν ἐντίθῃσι, μὴτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. Nullum hic versus vestigium, etsi aliter non sine causa possit videri. Ipsa Demosthenis sunt verba, ex oratione qua respondet epistolae Philippi. Sic orator: ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπλλαγείητε. ἂ τοῖς ἀσθενούσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις δίδουμένοις ἔοικε, καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθῃσιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. [Ad locum Demost. alludit Symmachus epist. ad Auson. quae inter alias lib. 1. *Fac veniat in mentem, quid Graeca super hoc dicat oratio. Parvis nutrimentis (alii cod. intrimentis) inquit quanquam a morte defen-*

dimur, nihil tamen ad robustam valetudinem promovemur. B. quoque Hieronymus eodem respexit, cum scriberet in 4. Ezech. caput. *Qui cibus et potus juxta inclytum oratorem: non vires tribuit, sed mortem prohibet*, et ante hos Salustius in Marci concione de quivis modis frumentationis: *quae profecto non amplius profunt, alimentis carceris: nam ut illis, exiguitate mors prohibetur, senescunt vires; sic, etc.*] His autem verbis hortatur Cynulcus convivas, ut aliquid saltem comedere velint: sin minus quantum par sit, et natura postulet: saltem quantum fuerit satis ad impediendum ne fame enecentur. Libanius in declamatione de avaro, *ὅτε οὗτοι παρ' ἡμῖν κόλακας εἰστίων, τότε ἐγὼ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παιδῶν μόνα ἐδείπνουν ἃ ἐκώλυε μὴ τελευτᾶν.* In Suidae Lexico haec verba legere memini, *Ἰνγρουσία παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ.* Acutiores hic se exercent, et aenigma istud, si possunt, solvant. Ego hic Davus sum non Oedipus. [Nam quod viri docti conjiciebant de veneno esse intelligendum quod dabatur in gruso, id est, ficu inquirunt: omnino alienum est, neque verbis Suidae convenit, quae totidem literis habentur etiam in lexico Basilicorum, quod eruditissimus Labbaeus edidit. Ait Suidas ita vocatum fuisse apud Romanos cibum qui dabatur *ἀσθενέσι infirmis, aegrotis.* Quis vidit dari aegrotis venenum? et satis apparet e verbis Suidae, id vocabulum aliquando in usu communi fuisse, tanquam aliquam artis medicae *ἐντεχνον* dictionem, id vero suspicionem de veneno plane evertit. Scio in Glossario scribi, *ὄλυνθος hoc grusum*, sed est error librarii, pro *grossum*, atqui grossus non est ficus. Quare autem in grosso potius quam in ficu venenum malefici darent?] *καὶ ἐκφατνίσματα τινὰ ἄρτων ἔχης, δὸς τοῖς κυσίν.* Et si proprie *Φάτνη* et ejus *σύστοιχα* jumentis conveniunt: utuntur tamen auctores voce *ἐκφατνίζειν* pro reliquiis de mensa tollere. Athenaeus libro quarto, *ἐκφατνιζομένων σωρευμάτων ἕκαστος ἀπέφερεν ὀλομελῆ κρέα.* inde *ἐκφατνίσματα ἄρτων*, panis frustula inter analecta mensarum converri solita. *ἠπιστάμην ἦκειν ἀγορᾶς πληθυσσοῦσης.* Ludit in ambiguo vocis *ἀγορά*. Jussus fuerat modo Cynulcus ab Ulpiano, si quaereret aliquid edere, abiret *εἰς πλήρη λαχάνων ἀγορὰν*, id est, *in forum olitorium.* ille respondet se venturum fuisse *πληθυσσοῦσης ἀγορᾶς*, si

ad recitationem esset invitatus. Est autem *πλήθουσα ἀγορά*, tempus quo maxima est in foro hominum frequentia. Sed Cynulcus capit hic, pro pleno auditorio. de industria nimirum ita facit eum loqui Athenaeus, ut semidoctum aliquem irrideat, qui contra omnium auctorum usum, et publicam loquendi consuetudinem sic abuti eo genere loquendi solitus. Unde illi nomen vulgo inditum ludibrii causa *Πληθαγόρας*, ut statim additur. Aliter in eadem voce peccant Hippocratis interpretes qui *πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι* vertunt *priusquam solveretur concio*. inepte sane nam tempus notatur Hippocrati quo desinunt esse homines frequentes in foro. Ex more Romano intelligitur tempus circa horam decimam, ut ex Paulo Jurisconsulto docebamus ad Suetonium. Locus Coi senis est *Ἐπιδημίων* libro quinto, p. 466. *ἔθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι, ἅμ' ἡμέρη πληγείς*. Similiter et libro septimo, *ἀπέθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι ἐν ἡμέρη ἐπλήγη*. κατὰ τὸν τοῦ Ἐρετριέως Ἀχαιοῦ κύκλον. Placet conjectura Hadriani Turnebi: in cujus libro reperi ad oram scriptum, videri legendum *Κύκνον*. Eo titulo tragici comicique fabulas ediderant: ut Achaeus hic, et Alexis teste Athenaeo libro 11. Laudatur etiam grammaticis doctissimi Varronis *Κύκνος ἢ περὶ ταΦῆς*. οὐ διθυράμβους φθέγγομαι κατὰ τὸν Σωκράτην. non memini tamen legere facta fuisse Socrati carmina diithyrambica: neque hoc aut Plato dicit in Phaedone, aut Diogenes Laertius. κατὰ γὰρ Ἀμειψίαν ὃς ἐν Σφενδόνη ἔφη. Citat et Pollax libro nono et libro decimo, capite 31. Ὅρῳ γὰρ θαῦμα ἄπιστον ἰχθύων γένη. Incepta sententia, nisi vocem πάντα inseras, quae etiam fulciendo versui necessaria est. Nihil est mirum videre pisces: illud mirum et vere θαῦμα ἄπιστον, omnia piscium genera simul apposita mensae videre. Puto scripsisse Heniochum,

— ὁρῳ

Ἄπαντα, θαῦμα ἄπιστον, ἰχθύων γένη.

Sequenti autem versu quin scriptum fuerit a poëta, ut editur hic, *Περὶ τὴν ἄκραν παίζοντα*, non ambigo; Cynulci tamen sententiae minus id convenit, loquitur enim de copia illatorum mensae piscium. συμβαλοῦμαι τι καὶ αὐτὸς μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ Φιλτάτῳ Δημ. Aliquis putet scribendum *εἰς ἔρανον*. nihil tamen mutaverim. Videtur allusum ad Convivium Platonis: ubi a singulis convivarum loco symbolae exigitur lau-

datio Cupidinis. Est autem senarius integer, μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ Φιλτάτῳ, qui Athenaeo aliud agenti excidit: nisi est ab aliquo poëta. Quod non temere suspicari semper, verum esse postea non sine aliqua voluptate animi reprehendimus, cum in haec Athenaei verba e libro 15. incidissemus, ἐπεὶ δ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμὲν, συμβαλοῦμαι τι μέλος ὑμῖν εἰς ἔρωτα, κατὰ τὸν Κυθήριον ποιητήν. poëta Cytherius, est Philoxenus, vel ex his libris satis notus. προσηγόρευσαν ἐπευνάκτους ὅτι κατετάχθησαν ἀντὶ τῶν τετελευτηκότων εἰς τὰς στιβάδας, appellarunt ἐπευνάκτους, quod fuissent collocati in lectis defunctorum loco. Constat ratio huic nomini: εὐνάζειν est collocare in cubili. ἐπευνάζειν inducere in alterius cubile. communis formatio postulabat ἐπευνάστους. sed Dores in futuro dicunt εὐναξῶ. et in multis retinent τὸ κ. Hefychius paulo aliter, ἐπεύνακτοι, συγκοιμηταί. Sed quos Theopompus hic vocat ἐπευνάκτους consentientibus libris omnibus, Hefychius ἐνευνάκτους. Sic ille, ἐνεύνακτοι, παρθενίαι. ut doceret nos conditionem epeunactorum Spartanorum, postquam inter cives sunt recepti, acute vocat eos parthenias. Fuerunt Lacedaemone cives quidam non pleno jure quos parthenias appellabant. Sed cave putes inter parthenias proprie dictos et epeunactos nihil fuisse discriminis. Adi Strabonem, Justinum, et Aristotelem in p. 467. Politicis. Nemo ferat virum doctum, qui emendat ἐπευνάκτους, perperam et inepte. Quemadmodum illud quoque intolerandum, quod mox pro κατανακτοφόρους καλεῖσθαι δούλους τινὰς, scribit, κατανακτοφόρους. Verum est enim quod exhibent scripti editique omnes libri, κατανακτοφόρους. Sic dicti isti servi, vel quod loco vestis, νάκη, id est, lanatam pellem tenerentur gestare: vel quod herorum suorum comites viatoria cubilia illorum portarent: qua de re plura olim ad Theophrastum. Quid inter epeunactos et catanacophoros conveniret, non explicatum est Athenaeo: ex cujus verbis non aliam nisi nominis inter istos convenientiam colligas: utrique enim a ministerio circa lectos nomen invenerunt, ut exposuimus. Addit, οἱ δὲ μόθαιες καλούμενοι παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἐλεύθεροι μὲν εἰσιν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι. Aliter alii, qui mothaces volunt fuisse conditione servos. Hefychius, Μόθαιες οἱ συντρέφόμενοι υἱοῖς δούλοι παῖδες. et dicti, μόθαιες παρὰ τὸ ὀμοῦ θῆν: unde etiam est μόθος. Erant igitur servi

a pedibus qui aliis Graecis ἀνόλουθοι. dicebantur et μόθωνες, iisdem Laconibus. Quod ait, mothaces liberos quidem fuisse: at non tamen Lacedaemonios: discimus inde eos tantum Lacedaemonios cenferi solitos, qui plenissimo jure cives essent, ut Latine *Quirites*. Et constat ex aliis scriptoribus jus civitatis in ea Rep. magnis multisque fuisse circumseptum difficultatibus. Lylandrum juvenem e mothacibus unum, quod dicitur hic, fuisse, ex Plutarcho non discas. fatetur tamen etiam Aelianus libr. 12. cap. 43. Καλλικρατίδας γε μὴν, καὶ Γύλιππος καὶ Λύσανδρος ἐν Λακεδαιμονίᾳ μόθωνες ἐκαλοῦντο. ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων, οὓς συνεξέπεμπον αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνιουμένους ἐν τοῖς γυμνασίοις. Desunt hic manifesto verba quaedam. Scribo, ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων παίδων δούλοις κείμενον. οὓς συνεξ. Non semel hoc genus mendii deprehensum nobis in elegantissimo illo scriptore. Exempli gratia, lib. 1. cap. 26. ita scribitur de Phoc. τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σάρδεσι δεδεμένους ἄνδρας ἤξιωσεν αὐτὸν, ἀφείναι ἐλευθέρους αὐτῶ, Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστήν, καὶ Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον καὶ Δημάρατον· ἀδελφῶ δ' ἄρα ἦσθην οὗτοι Ῥοδίω. nimis ridicula lectio: quae stare non potest, nisi concedatur hominem Siculum Himeraeum, vel ut habent Plut. cod. Imbrium, fuisse Rhodium. Sed scribendum, καὶ Δημάρατον καὶ Σπάρτωνα· ἀδελφῶ δ' ἄρα ἦσθην οὗτοι Ῥοδίω. auctor Plutarchus in Phocione. Varia fuere nomina quibus servos suos Lacedaemonii appellarunt, postquam eos libertate donassent ἀφέτας dixere quosdam: voce quae respondet Latinae *manumissus*, quosdam ἀδεσπότους, ut qui exissent de servitute herorum. alios ἐρυκτῆρας. isti tenebantur patronorum corpora stipare. nam ἐρυκτῆρ, est quasi σωματοφύλαξ, *stipator*, et *latro*. Fuere qui libertos vocarent δεσποσιοναύτας: e re nomine imposito: quasi dicas, *herilium navium magistri*. item qui ψοδαμῶδεις, p. 468. ut si dicas, *cives adscriptitios et novos*. Error est in istis verbis quae sequuntur, Κτησικλῆς ἐν τρίτῃ Χρονικῶν, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἐκατὸν Φησὶν Ὀλυμπιάδι, Ἀθήνησιν ἐξετασμὸν γενέσθαι ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. non est simile veri, habitum hunc Athenis populi recensum a Demetrio Phalereo adhuc privato. Itaque cum illius dominatus incipiat ab anno ultimo Olympiadis centesimae quintae, falso hic scriptum, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἐκατὸν. Probabilius sit τῇ ἐκκαιδεκάτῃ. Scripta

lectio hoc modo corrupta, Φησὶν ἐν τρίτῳ καὶ δεκάτῳ πρὸς ταῖς εἰ. Numerum servorum qui fuere quondam in Aegina, proditum hic ex Aristotelis scriptis, invenio etiam alibi. Scholiastes Pindari explicans haec de ea insula verba, odae 9. Olympioniscarum,

τεσσαρὸς δὲ τις ἀθανάτων
καὶ τάνδ' ἀλιερμέα χώραν
παντοδαποῖσιν ὑπέστασε ξένοις
νίονα δαιμονίαν.

scribit haec, πλήθει ἀνδρῶν οὕτω Φασὶ τὴν Αἴγιναν, ὡς εἶναι ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν. quae ex eodem Aristotele sumpta esse, nullus dubito.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. *Servi quinque Scipionis Sybaritarum dictum. Solem neque orientem videre neque occidentem. Sacra via Romae. Apex sacerdotum. Rutilius Rufus. Opsoniorum modus ex lege Fannia: καπνιστὰ κρέα. terra nata. lex sumptuaria de muneribus cavet.*

CLAUDIT librum hunc sermo habitus a doctissimo Larense: quo in sermone non desunt quae observemus. Ait, σύγγραμμα ἐνδέδωκε περὶ τῶν δουλικῶν πολέμων Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. Quia legimus Atticam aliquando fuisse *Acten* appellatam, putarunt Docti sic accipiendam haec loco eam vocem ac vertunt *in Acte pulchra genitus*. sed errant hic quoque viri optimi. Hic enim est Caecilius rhetor Siculus, qui Romae floruit aequalis et amicus Dionysio Halicarnasseo. meminere Caecilii praeter Dionysium Quintilianus, Longinus, aliique veteres. Καλὴ ἀκτὴ, nomen est oppidi in littore septemtrionali Siciliae. Ptolemaei codices Καλάκταν vocant: qui purius Graece loqui studuerunt, Καλὴν ἀκτὴν, ut Athenaeus hic, et libro 11. nec non Diodorus Siculus Bibliothecae lib. 12. προσποιησάμενος χρησμόν αὐτῷ δεδύσθαι κτίσαι τὴν Καλὴν ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ. Suidae corrupta voce dicitur Κάλλαντις, nato errore ex eo quod Calaeactae incolae *Calatini* nominabantur, cum deberent *Calactini*. ita certe eos indi-

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

getat clare Diodorus eodem libro: nisi tamen ibi scribendum, τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα: non ut est editum Καλλακτίνων. Ait de Scipione publice misso ad componendam diversorum regnorum statum, πάντες μόνους ἐπήγετο οἰκέτας. quinque solos duxit secum servos. totidem et Cato Censorius narratur secum habuisse, cum in Hispaniam consul proficisceretur. Quod sequitur de p. 469. Julio Caesare, τρεῖς οἰκέτας, τοὺς πάντας συνεπήγετο, minus recte versum est tres servos habuit. Ille vero eo tempore, et servorum ingentem numerum, et familias quoque gladiatorias aliquot habuit: sed non συνεπήγετο secum ducebat. De Smindyrida vero Sybarita ait doctus convivator, eum quando ad Agaristae nuptias Sicyonem profectus est, secum duxisse mille servos, ἀλιεῖς ὀρνιθευτὰς, μαγείρους, id est, qui erant piscatores, aucupes, coqui. Si narrationem hanc cum ea conferas quae apud Aelianum habetur, scias servorum triplo majorem fuisse numerum. Scribit enim, ductos χιλίους μὲν μαγείρους, τοσοῦτους δὲ ὀρνιθευτὰς, καὶ ἀλιεῖς χιλίους. Celeberrimum est voluptuarii istius dictum quod deinde commemoratur, οὐκ ἔφη τὸν ἥλιον ἐπ' αὐτῶν εἶκοσιν οὔτ' ἀνατέλλοντα οὔτε δύόμενον ἑώρακέναι. Haec fuit vita Sybaritarum ut pluribus narratur lib. 12. ubi etiam caussa quaedam affertur, cur illis ita fuerit vivendum. Scriptores verterunt in proverbium. Cicero de finibus lib. 2. Nolim mihi fingere afotos ut soletis, qui in mensam vomant, et qui de conviviis auferantur, crudique postridie se rursus ingurgitent: qui solem, ut ajunt, nec occidentem unquam viderint nec orientem. Seneca epist. 122. Sunt quidam in eadem urbe antipodes, qui ut M. Cato ait, nec orientem unquam Solem viderunt, nec occidentem. Vetus scriptor apud Suidam, de Timasio loquens, homine afoto, qui sub Theodosio vixit, ille, ait, summum bonum censebat, ἔχειν ἑαυτῶ ὅ τι βούλοιο χρῆσθαι, καὶ ἀδεῶς διὰ τὴν μέσσην νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ εἰδέναι, οὔτ' ἀνατέλλοντα καὶ δύόμενον τὸν ἥλιον καθορᾶν, ἴσῳ καὶ οὐρανῶ. Restitue negationem, quae in his desideratur, νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων ποιούμενοι παρὰ τῶν ἐναντίων, συναποφέρονται καὶ τὰ μοχθηρὰ ζηλώματα. Scribe νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων οὐ ποιούμενοι, παρὰ τῶν ἐναντ. σ. κ. τὰ μ. ζ. nunc cum nullum utilium habeant delectum, simul cum illis et prava instituta referunt ab hostibus. Ait veteris Romanorum modestiae et εὐλαβείας testimonia

superesse adhuc in sacris quae facerent. *ὁδοὺς τε γὰρ πορευόμεθα τεταγμένους καὶ ὠρισμένους.* respicit Sacramviam ita dictam quod eo itinere utantur sacerdotes idu-
 lium sacrorum conficiendorum causa. Ex auctoris ver-
 bis colligas servatam fuisse eandem religionem in omnibus
 sacris. qua de re amplius quaerendum. Huc fortasse
 pertinet antiquum Numae praeceptum de non adeundis
 obiter et *ὁδοῦ πάρεργον* deorum templis. Lege ex Epit.
*οὐδέν πλέον τῶν κατὰ Φύσιν οὔτε ἠμφισυμένοι καὶ περὶ
 σώματα ἔχοντες, οὔτε ἀπαρχόμενοι. non ἀπερχόμενοι.*
 neque in nobis, inquit, modum excedimus cum sacra
 facimus, neque in iis quae diis offerimus. Verbis hisce,
πίλους τε ταῖς κεφαλαῖς περικείμεθα, intelligit apicem
 sacerdotum, quem Dionysius appellat *πίλον ὑψηλὸν εἰς
 σχῆμα κωνοειδὲς συναγόμενον.* Post ista, *τὰ δ' εἰς τοὺς
 θεοὺς ἀπαρχαὶ τινὲς εἰσι,* deesse aliquid non dubitamus.
 nimis enim ex abrupto transitus fit ab encomio Roma-
 norum ad eorundem vituperationem. Annon enim
 vituperatio haec est, cum ait jam olim ex omnibus
 civium Rom. millibus tres solum repertos qui legem
 Fanniam sumptnariam servarent? Tres illi fuerunt Mu-
 p. 470.
 tius Scaevola, Q. Aelius Tubero, et Rutilius Rufus.
 Itaque pro *Ναῦτος Καικίλιος Τουβέρων,* scribendum ex
 libris Romanae historiae, *Κόϊντος Ἄλλιος Τουβέρων.* Legi
 apud virum doctum, Rutiliorum nomen fuisse *Nautius:*
 itaque transpositis vocibus legendum esse, *καὶ Ναύτιος
 Ῥουτίλιος Ῥοῦφος.* Ut dicam ingenue, nihil probo,
 nihil verum censeo. Iste enim Rutil. *ὁ τὴν πατριὸν
 ἱστορίαν γεγραφώς,* is est de quo Suetonius in Augusto,
 et eruditissimus Jurisconsultorum Jacobus Cujacius in
 Observationibus. Publio ei fuit praenomen non Nautio.
 Laudatur Vellejo Paterculo lib. 2. Lex Fannia, inquit
 Larenfis, sanciebat *τριῶν πλέονας τῶν ἔξω τῆς οἰκίας μὴ
 ὑποδέχεσθαι· κατὰ ἀγορὰν δὲ τῶν πέντε.* postrema ita
 verte, *diebus autem nundinarum quinque.* Addit, *ὄψω-
 νεῖν δὲ πλείονος τῶν δυοῖν δραχμῶν καὶ ἡμίσεος οὐκ
 ἐπέτρεπε.* Epit. *πλείους,* quod si probarem, supplerem
ἔξωθεν nomen *Ιχθύς.* nam *ὄψον* et inde ducta proprium
 locum habent in piscibus. Sed praestat vulgata lectio.
 Obsonari non permittebat majore pecunia quam duabus
 drachmis et semis, vel ut Romane loquamur, denis
 sestertiis, sive assibus quadragenis. quam summam in
 nullo Fanniae legis capite expressam a Latinis scripto-
 ribus reperio. Verba legis quae ad hunc locum perti-

nent, sunt hæc auctore A. Gellio. *Lex Fannia fuit lata quae ludis Romanis, item plebejis, et Saturnalibus, et aliis quibusdam diebus in singulos dies centenos asses impendi concefferat: decemque aliis diebus in singulis mensibus tricenos, caeteris denos.* Cum igitur lege hac pro diverfitate dierum sumptuum esset diversus modus praescriptus: quod hic narrat auctor aliter accipere posse non videmur, quam de impensis ordinariis: eorum videlicet dierum, quos neque privata neque publica ulla solennitas reddebat insignes. Atqui hujusmodi diebus, non denos sestertios, sed asses denos fuisse definitos A. Gellius scribit. Jam sequitur aliud caput legis Fanniae, κρέως δὲ καπνιστοῦ δεκαπέντε τάλαντα δαπανᾶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχώρει. Vocat auctor καπνιστὰ κρέα non uno loco, quae Theop. κρέα τετραριχυσμένα: vulgo ἀλιστὰ, ut Lat. *salitae carnes vel aridae.* lib. 4. in descriptione coenae triumphalis carnibus καπνισταῖς opponuntur τὰ τῶν προσφάτως καθιερυσθέντων, id est, *recens mactatarum victimarum.* Harum carniū, salitarum dico et fumo induratarum, communior esus semper quam recentium. Modus illarum praescribitur hoc legis Fanniae capite, quo permittitur singulis patribus familias, ut quot annis quindecim talenta salitarum carniū absument. Talentum vocant Graeci scriptores libras Romanas 120. quemadmodum ex Vitruvio libro superiore diximus. Talenta igitur quinadena efficiunt millena sexcentena pondo mensurae Romanae. Apage virorum clarissimorum et doctissimorum sententiam, τάλαντον hic pro libra accipientium. Quae enim ratio, quis color ei interpretationi quaeri potest? At nimia est summa quam diximus. Contrarium potius verear. Nulla enim tam angusta domus, in qua non saltem quina pondo aut bubulae aut porcinae quotidie impendantur exhibendae familiae. Quanto amplius et liberalius salarium ab Impp. olim solitum assignari? Valerianus quidem Imp. Claudio inter caetera dari iussit *laridi libras, duo millia annua.* ut in ejus epistola ad Zosimionem procuratorem Syriae scriptum. Probo autem tribuuntur in salario diurno, praeter bubulam et alia quam plurima, *porcinae pondo sex, caprinae pondo decem,* ut legimus in Valeriani epistola ad Praef. Praet. Subjicit, καὶ ὅσα γῆ φέρει λάχανα, καὶ ὄσπρων ἐψήματα. Scripta lectio λαχάνων: a qua non video cur debeamus recedere. Plato lib. secundo de Republica

p. 471.

καὶ βολβούς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα
ἐψήσονται. quem locum ante exposuimus. ὅσα γῆ Φέρσι
appellat, quae dicebantur in lege *terra nata*. M. Tul-
lius in epistola Ad Gallum: *Lex sumptuaria quae vide-
tur λιτότητα attulisse, ea mihi fraudi fuit. nam dum
volunt isti lauti terra nata, quae lege excepta sunt
in honorem adducere, fungos, heluellas, herbas omnes
ita condiunt ut nihil possit esse suavius. Mox, Itaque
ego qui me ostreis et murenis facile abstinebam a beta
etiam et malva deceptus sum.* Ait πρὸς τὸν ἔλευθε-
ριώτατον νομίμως προήρχοντο. significat, hos tres de
quibus loquitur, contra legem fecisse legitime. Nam p. 472.
*summam impensarum lege definitam servabant illi qui-
dem: verum hoc ideo: quia ab iis emebant, qui com-
muni pretio res non vendebant. Ita fraus ab iis lege
sumptuariae facta, sine sua ipsorum fraude. Scribe, ὁ
μὲν γὰρ Τουβέρων παρὰ τῶν ἐν τοῖς ἰδίοις ἀγρ.* ita edi-
tum voluimus: et si omnes MSS. *περί.* inepte. Ait, καὶ
δῶρον οὐδὲ τὸ μικρότατον ἐδέχοντο. Quid hoc ad legem
sumptuariam? nisi eadem ex parte muneralis quoque
fuit: deque iis muneribus cavet, quae fierent esculen-
tarum rerum. Mox, ἦκει μὲν εἰς πολυτελεῆ δίαιταν ἐν
τῆς παλαιᾶς σωφροσύνης. Legebatur prius, ὥκει. In
nupera editione expressa est scriptura MSS. *exempla-
rium.* Sed didici postea veram lectionem esse ὥκειλεν,
ut in libro 12. ubi haec iterum ex eodem Nicolao de-
scripta. neque aliter in Excerptis. Illud breviter et
concise dictum paulo post, καὶ μεράκια δ' εὐμορφα
ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς: pro, τιμῆς ὑπερβαλλούσης
τὴν τιμὴν τῶν ἀγρῶν. *Catamitos a quibusdam emi
impensiore pretio quam praedia quaedam constiterint.*
Ab Epit. exulat vox ἀγρῶν. quam retinendam omnino
censeo, vel mutandam in ἀγοράζουσι. Quod autem
praecedat de pretio infano κεραιῶν Ponticorum, aliis
verbis ex eodem Catone Plutarchus narrat in Sympo-
siacis libro quarto, problem. 4.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEPTIMUS.

CAPUT PRIMUM.

Argumentum hujus libri et sequentis, εὐφραίνεσθαι. οὐ συμπεριφέρομαι: Clearchi libri Περί γραφῶν. κτίζειν ἑορτήν. Φαγησιπόσια et Λαγηνοφόρια. συνοίκια. Δοίγη ἑως. διὰ νυκτὸς pro δι' ὅλης νυκτὸς, et similia. aetatem. Coenae opportunum tempus. differentia inter πέψιν et σῆψιν. Olympiodori locus animadversus.

JAM dipnosophistae coenam legitimam aggrediuntur, ut diximus quarti libri initio. Pisces primi omnium mensae illati, ante alia omnia describuntur hoc libro, et magna etiam sequentis parte. In ipso hujus principio εὐφραίνεσθαι verbum non intellexerunt interpretes. Ait, οἱ κυνικοὶ πάντων μᾶλλον εὐφραίνοντο. illi ajunt, quam ceteri magis laetabantur. debebant, avidius quam omnes alii epulabantur, εὐφραίνεσθαι id esse ad Suetonium docuimus. lidem perperam emendant ἐστιᾶς pro ἐστιᾶ, cum ait Cynulcus, ἕως ἡμεῖς δειπνοῦμεν, ὃ Οὐλπιανὲ, λόγοις γὰρ ἐστιᾶ, προβάλλω σοι, id est, quoniam tibi Ulpiane pro epulis sunt sermones, interea dum nos coenamur, propono tibi hanc quaestionem. ἐστιᾶ passivum esse non animadverterunt. lidem mox etiam seriem orationis mire pervertunt, et quae

auctor facit loqui Cynulcum, ipsi nullo jure tribuunt Ulpiano. Quaestio proponitur Ulpiano haec a Cynulco: *παρὰ τίνι εἴρηται Φαγήσια ἐορτή, καὶ Φαγησιπόσια*: quum nihil veniret in mentem Ulpiano quod responderet, primum circumlationem ciborum inhihet, ut sine fraude sua revocare in memoriam posset quod legerat olim: deinde cum interjecta modici temporis mora nihil ei succurreret, *Οὐ συμπεριφέρομαι*, ait, ᾧ *σοφώτατε*, id est, *Non concedo tibi o Cynulce, quod a me petis*, significat, elegantissimo loquendi genere p. 473. usus, se quo vocaretur a Cynulco non venturum: neque satisfacturum propositae ab illo quaestioni. Invitati ad convivium si vocationem admittebant, consensum verbo *συμπεριφέρομαι* indicabant: sin ituri non essent, *οὐ συμπεριφέρομαι* inquebant, quod erat dicere, non ibo quo me vocas, et ut Xenophon loquitur, *παραιτοῦμαι τὴν κλήσιν*. Usus hunc istius verbi nemini adhuc, opinor, adnotatum, exposuimus libro quarto, capite 26. Eruditissimus Dalecampius ea voce non intellecta, absurda multa hic commisit. Sed ipsa auctoris verba inspiciamus. *καὶ ὃς ἀπορηθεῖς, ἐπισχεῖν τε κελύσας τοὺς παῖδας τὴν περιφορὰν, καίτοι ἤδη οὔσης ἐσπέρας*. omnia haec Athenaeus ex persona sua de Ulpiano. *cum illi*, ait, *haesisset aqua, jussissetque pueros, ut desisterent cibos circumferre, licet jam advesperascebat*: sequuntur ipsius Ulpiani verba, *οὐ συμπεριφέρομαι ᾧ σοφώτατε. ὥστε λέγειν σοι καιρὸς, ἵνα μᾶλλον καὶ δειπνήσης ἡδίου*. Deest verbum *Φησὶ* post *οὐ συμπεριφέρομαι*. Malim etiam, *ἵνα καὶ μᾶλλον δ*. *Non exorari me sinam, inquit, vir sapientissime: itaque jam accinge ipse te ad dicendum, ut eo magis ac lubentius coenes*. Subjicitur Cynulci responsum usque ad illa, *Θαυμασάντων δὲ πάντων τὸ εὐπαίδευτον τοῦ Κυνούλιου*. Citatur hic Κλέαρχος ἐν τῷ προτέρῳ Περιγραφῶν. Legitur alibi, *Περὶ γραφῶν*: quod arridet magis, nisi tamen verum est *Περὶ γρίφων*. nam ex libro Clearchi *De gryphis*, multa etiam alibi recitantur Athenaeo. vide lib. 10. Sic alii multi de pictura libros ediderant. Antigonum et Xenocratem laudat Plinius libro 35. cap. 10. Lib. 14. *Παραγραφῶν*. inscribuntur hi libri, ut puto, mendose. [Scripserat Clearchus et *περὶ γρίφων, de Gryphis*, unde multa proferentur libro 10. neque dubito hic quoque ita restituendum libri Clearchei titulum.] Clearchi locus ut est editus, sensum nullum habet, *Φαγήσια, οἱ δὲ Φαγη-*

σιπόσια, προσαγορεύουσι τὴν ἑορτὴν. ἐξέλιπε δὲ αὐτῇ, καθάπερ ἢ τῶν ῥαψωδῶν ἢ ἡγού κατὰ τὴν τῶν Διονυσίων, ἐν ἣ παριόντες ἕκαστοι τῶν θεῶν οἶον τιμὴν ἀπετέλουσαν τὴν ῥαψωδίαν. Dalecampius scripsit ἐκάστοις, idque reperimus in Epitō. ubi est etiam παρόντες pro παριόντες: et καὶ ἡ τῶν Διονυσίων mutata distinctione, pro κατὰ τὴν τῶν Δ. Placebat nobis τῷ θεῷ scribi: caeterorum nihil mutari. Sensum hunc eliciebamus. Phagesiorum festum celebrari deliit, ut et rhapsodorum: quod per Bacchanalia agitabant. In eo festo statuum dei (Bacchi nempe) praetereuntes singuli rhapsodi versus recitabant, atque hoc illi quasi honorarium pendebant. Cum ait, καὶ τὸ βιβλίον κεντημένος οὐ φθουήσω, significat se possidere librum Clearchi. κεντημένος valet, qui nactus sum et penes me habeam: non, cum nactus fuero. Callias ille a quo dicitur Euripides quaedam sumisse, haut scio an alius sit a Callia comico, ex cuius fabulis quaedam transtulisse Menandrum in suas observat Clemens Alexandrinus. De eo Suidas. Videamus quid appellet Eratosthenes κτίζειν ἑορτὴν, scribens, τοῦ Πτολεμαίου κτίζοντος ἑορτὴν, καὶ θυσιῶν παντοδρα-
p. 474. πῶν γένη, καὶ μάλιστα περὶ τὸν Διονύσιον. festum instituire sine dubio significat hoc loquendi genus, sicut Latini suum condere usurpant. Scribo autem καλεῖται Λαγηνοφόρια numero multitudinis ex perpetuo usu Graecorum: non καλεῖται Λαγηνοφόρια. neque laudo Eustathium et Abbreuiatorem, qui pro eo quod in nostris libris scriptum φαγήσια ἑορτὴ et φαγησιπόσια, ipsi scribunt φαγησία, et φαγησιποσία. Corruptum est Ptolemaei responsum ad sororem. Vocatur, ait, hoc festum Λαγηνοφορία, καὶ τὰ κομισθέντα αὐτοῖς, οἱ δειπνοῦσι κατακλιθέντες ἐπὶ στιβάδων. Lege, καὶ τὰ κομισθέντα ἕκαστοι δειπνοῦσι κ. vel hoc modo, τὰ κομισθέντα αὐτοῖς ἰδίᾳ δειπνοῦσι. Sic statim, ἐξ ἰδίας ἕκαστος λαγήνου πίνουσιν. et paulo post εὐχχούνται κατ' ἰδίαν. Ex eo quod ait, ἐμβλέψασα πρὸς ἡμᾶς, nempe regina Arsinoe, patet descriptum eo libro fuisse ab Eratosthene, vel suum, vel alius cuiusdam cum Arsinoe colloquium. Συνοικία vocant Graeci τὰ πλείονα ἐφέστια, ut interpretatur Hesychius: locum intelligens ubi plures separatim habitant. Ita etiam nomen συνοικίαν exponit Aeschines orator. hic vero Arsinoe nominat συνοικία contubernia epulas agitantium. Elegans est in illius verbis figura quae πρὸς τὸ σημαίνόμενον dicitur, ἀνάγκη,

ait, τὴν σύνοδον γίνεσθαι (videlicet ρυπαράν: et fortasse id verbum deest.) παμμιγοῦς ὄχλου θοίνην ἔωλον καὶ οὐδαμῶς εὐπρεπῆ παρατιθεμένων pro παρατιθεμένου. ut ὡς Φάσαν ἢ πληθύν. *Turba ruunt in me.* et in Achaei versu paulo post πολὺς ὄμιλος χραίνοντες, de quo seq. capite. Putidum est deliberare an legendum sit θοίνην αἰόλον pro ἔωλον. nam imperitissimus Graeci sermonis fuerit, cui persuaderi potuerit vel tolerabilem esse eam conjecturam. ἔωλον θοίνην vocat *dapes pridiānas*. Axionicus in Chalcidico, Γλαύκου βεβρωκῶς τέμαχος ἐφθὸν τήμερον, Αὔριον ἔωλον τοῦτ' ἰδῶν οὐκ ἄχθομαι. Vituperantur ut plurimum ἔωλοι cibi. quanquam memini Hippocratem in libro Περὶ παθῶν praecipere quibusdam aegris ut utantur cibis ἐώλοις καὶ ψυχροῖσι. Selige mox recte Aristophanis verba immixta suis ab auctore. Sunt autem ista:

— εἶτα πῶς δειπνήσομεν

Τοσαῦτα δεῖπνα; ἴσως διὰ νυκτός.

At quae putarunt comici esse interpretes, Athenaei sunt, grammaticae explicantis phrasin Aristophanis διὰ νυκτός. Ait, perinde esse ac si dixisset poeta δι' ὅλης νυκτός. Sic dicimus διὰ βίου, pro δι' ὅλου βίου, et ut explicat Hesychius, διὰ παντός αἰεί. Latini similiter aetatem, pro per omnem aetatem. Plautus, *Aetatem velim servire, Libanum ut conveniam modo*. Lib. 9. sic exponimus δι' ἐνιαυτοῦ toto anno. Facit haec Harpocratonis observatio. Δι' ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Διόδωρον Φόρου. Τηλεκλείδης δ' ἐν τῷ Πρυτανείῳ, δι' ἡμέρας εἶπεν, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Homericō testimonio quo probatur nominis ὄλος ellipsis, τανυσσάμενος διὰ μῆλων, Epitome interpretamentum adjicit, ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν μῆλων. quae est apud Eustathium. Ex verbis Aristophanis δειπνήσομεν διὰ νυκτός, occasionem sumit Daphnus medicus aliquid de coenae tempore dicendi. Ait igitur conducibilis esse noctu coenare quam interdium. Causam affert suae opinionis, quia Lunae sidus concoctioni aptius sit, ut quod vim habeat putrefaciendi. Nam, inquit, κατὰ σῆψιν ἢ πέψιν. deinde exemplis duobus docet Lunam esse σηπτικὴν: quod carnes victimarum noctu mactatarum facilius corrumpantur: itemque ligna illa quae Luna lucente fuerint caesa. Postremo argumentatione a simili ducta probat juvari concoctionem a Luna: quoniam, καὶ τῶν καρπῶν οἱ πλεῖστοι πρὸς τὸ

σελήνιον πεπαίνονται. *fructuum plurimi ad Lunae lumen maturefcunt.* Verum quidem est lucente Luna faciliorem esse viam ad putrefactionem, cum reddat ipsa aerem calidum atque humidum: quod temperamentum est maxime σηποποιόν. sed concoctionem cum putrefactione male confundit Daphnus, sive potius Athenaeus: quem saepe sumus experti philologiae quam philosophiae sacris auspicatus initiatum. Antiquissimi philosophi ita sentiebant. Plut. ἡ πέψις ἔοικεν εἶναι σῆψις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων, Οἶνος ἀπὸ Φλοιοῦ πέλεται, σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ. appellat Emped. *aquam putrefactam*, vitis succum postquam concoctum est: et ad maturitatem pervenit. Sic ἄσηπτον ponebant pro ἄπεπτον, ut docet Galenus sexto commentario in primum Aphorismorum. At esse diversa σῆψιν et πέψιν nemo jam ignorat ex disputationibus qua philosophorum, qua medicorum lege Aristotelem, in 4. Meteorologico, et Galenum De facultatibus naturalibus libro secundo, duodecimo vero primae philosophiae de discrimine inter haec duo, sunt haec notatu dignissima verba. ἡ σῆψις, ait, καὶ τὸ σηπτόν περίπτωμα τοῦ πεφθέντος ἐστὶ. Sed observemus auctoris nostri verba: neque enim dixit concoctionem ciborum esse σῆψιν, sed fieri κατὰ σῆψιν. etiam peripatetici faciunt haec assinia. Olympiodorus, quo loco explicat quid inter illa sit differentiae. λέγομεν πρῶτον ὅτι ἡ πέψις. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν χρῆσιν λέγομεν αὐτὴν πέψιν. ἐπεὶ ὅσον πρὸς τὸ πεπτόμενον, σῆψις ἐστὶ. Leguntur haec in commentariis ad quartum Meteorolog. Nemo negaverit prima verba, longioris periodi frustum esse. Lego ac suppleo: λέγομεν πρῶτον, ὅτι ἡ πέψις τοῦ πεπτομένου οὐκ ἐστὶ πέψις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν etc. hoc est, *coctio non est ejus quod coquitur coctio: sed nos ratione usus nostri eam vocamus coctionem: nam ejus quidem respectu quod coquitur putrefactio est*

CAPUT SECUNDUM.

Ὅψον, ὄψον θαλάττιον θαλάττια de piscibus. εὐοψεῖν, εὐοψος ἀγορά. *Naturales propensiones aut abominationes variarum rerum. vocis ὄψον*

elymum. πόντιον κοῖλον. χορὸς σαίνουσι. Achaei fabula Μοῖραι.

RITE et ordine fecit Athenaeus, cum libro hoc tractaturus de piscibus, de communi omnium appellatione initio quaedam proposuit. Docet igitur nos illo loco, p. 476. pisces vulgo dictos etiam ὄψα. Omnia opsonia, inquit, ὄψα appellantur: sed ex omnibus solus piscis obtinuit tandem, ut ὄψον simpliciter cum dicitur, piscis intelligatur. Antiquioribus Graecis et ὄψον et προσόψημα, non aliud significabant, quam προσΦάγιον: id est, *quicquid ad panem adhibetur*, ut vertit Cicero apud Xenophontem Latini *opsonium*, aut *pulmentum* sive *pulmentarium*, ut recte vetus interpres Novi foederis, At ὄψον pro *pisce*, apud vetustissimos Graecorum scriptorum non legas: sed ὄψον θαλάττιον, ut apud Hippocratem passim. Polybius quoque in describenda felicitate Lusitaniae, τὸ θαλάττιον ὄψον μεγάλην ἔχει διαφοράν. Atque haec piscium appellatio ita familiaris fuit primis temporibus, ut non solum marinos verum sine discrimine omnes pisces dicerent ὄψα θαλάττια, aut etiam θαλάττια solum. Hippocrates De morbo sacro, ἀπέχουσαι κελεύοντες θαλασσίων, τρίγλης καὶ μελανούρου, κεστρέος, ἐγχελύος. anguilla etsi ingreditur maria, fluviatilis tamen piscis est potius quam marinus. Libro 1. de morbis muliebribus, χρήσθω ὄψοισι θαλασσίοισι μᾶλλον ἢ κρέασι, sic et alibi saepe θαλάσσια et κρέα opponit, non utique marinos tantum, sed omnes in totum pisces intelligens. Interpretes, qui observationem hanc recte hic capere non potuerunt, locis sexcentis ὄψον *opsonium*, verterunt, cum deberent *pisces*. ὄψάριον *parvum opsonium*: ubi erat vertendum, *pisciculus*. Glossarium vetus ὄψάριον · · *ciculus*. scribe *pisciculus*. Somnium merum est, quod jam olim vigilantes quidam grammatici somniarunt, ὄψάριον, non pisciculum significare, sed piscem, παρὰ τὸ ὄψον ἀρεσθαι ἐν τῆς θαλάττης. Idem interpretes εὐόψα χωρία, id est *loca pisciosa*, vertunt *boni opsonii*, in Archeltrati versu Ἄλλως δ' εὐόψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ Κάρυστος. Porro quod pisces appellarint Graeci ὄψα, in causa est aviditas ejus cibi quae fuit Graecis familiaris: cum ab instituto: erant enim plerique dediti gulae et cupediis: tum a natura. Sunt enim naturales quaedam propensiones hominum, quarum causae ab humano ingenio asserri

non possunt. Hoc voluit Athenæus, cum hoc loco narrare instituit quosdam, bubulae amantes, ut Herculem: quosdam *Φιλοσύκους*, ut Platonem: alios *Φιλοβότρως*, ut Arcesilam, nonnullos *Φιλομήλους*, ut Philippum et Alexandrum ejus F. Quemadmodum autem propensiones hujusmodi in quibusdam a natura ingeneratas videre est: sic etiam odia et abominaciones in multis, quas equidem mirari magis soleo. Quam multi sunt quos Attalicis conditionibus non adducas, ut caseum degustent, aut pirum, aut vinum? Notus mihi fuit apud Volcas Arecomicos adeo *μισόμελος* quidam, ut ad mali aspectum vel odorem totus horreret. Huic cum nuper amicus literas traderet, quas in mantica, ut fit, habuerat, ubi erant poma: ille vero eas abominatus statim projecit, neque unquam legere sustinuit. quin hoc adeo hominem commovit, ut aegre impeditus sit quomip.477. nus factam sibi injuriam ultum iret. [Constantium quoque Augustum Constantini filium, *potiorum quicquam quoad vixerit gustasse nunquam*, auctor Ammianus Marcellinus lib. 21.] Conditor ille rerum Alexandri quem vulgati codices *Dorotheum* nominant, in Excerptis dicitur *Theodorus*. Probat deinde voce *ὄψον* significari generaliter *πᾶν τὸ πυρὶ κατασκευαζόμενον εἰς ἐδωδὴν. quicquid igne paratur ad edendum*. Duplicem ei probando vocis *ὄψον* etymologiam assert. vel quasi *ἔψον* ab *ἔψω*: unde dicantur *ἐφθὰ elixa*. vel ab *ὄπτῳ*. ut proprie sic dicatur quod assatum est. Sed de hoc etymo audiamus aliorum magistrorum iudicium. *Γίνεται*, ajunt, *ὄψον παρὰ τὸ ὄψέ. διότι οὐχὶ ἔωθεν ἀλλ' ὄψέ τοιαύτας τροφὰς προσεφέροντο. ἢ μᾶλλον ὅτι ὄψέ καιροῦ εἰς χρῆσιν ἤλθεν ἀνθρώποις ἡδονῆς χάριν, τὸ ὄψον. τὰ πρὸ τούτου γὰρ ἀπλοικῶς ἔζων. τὸ δὲ εἰπεῖν ὡς ἐκ τοῦ ἔψειν γίνεται τὸ ὄψον, οὐ πάνυ εὐδοῦται, τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἔψω δασύνεται, τὸ δὲ ὄψον ψιλοῦται*. Versus Sophoclis qui sequuntur, ita scripti fuerant a poeta,

*Χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπεβρόθει·
σαινουσί τ' οὐραίοισι τὴν κεκτημένην.*

*Chorus mutorum piscium cum strepitu adveniebat. Atque illi caudis adulabantur suam dominam. Thetis fortasse intelligebat, aut Nereidum vel Leucothearum unam. Athenæus more suo poetae verba levi mutatione sententiae suae accommodavit. [Potest etiam mutata distinctione scribi, *ἐπεβρόθει Σαινουσιν οὐραίοισι τ.* quae lectio Josepho Scaligero magis placebat.] Locum*

Achaei qui statim sequitur, ita scribimus et distinguimus.

— πολὺς γὰρ ὄμιλος ποντίου
κοίλου σοβῶν, ἐνάλιος θρωρία
χραίνοντες οὐραίοισιν εὐδίαν ἀλός.

Videtur Achaeus superiorem Sophoclis locum in diversa sententia esse imitatus. fuit enim Sophocles natu grandior, ut scribit Suidas. Πόντιον κοῖλον, periphrasis est maris. *marinum cavum* pro cavo ubi est mare. Neque Gesnerum audiet hic neque Dalecampium, qui doctissimorum hominum auctoritati rationem esse anteponendam statuerit. Jam ὄμιλος κραίνοντες, ut in versibus Sophoclis χορὸς σαίνουσιν, et similia, de quibus superiore capite. Achaei fabula unde haec sunt, appellatur Μοῖραι, consensu librorum omnium. Hesychius in Νυμφόβας laudat hunc poetam ἐν Μύροις. ubi forte scribendum ἐν Μοίραις. Laudatur etiam Hermippi comici fabula eodem nomine. Quae ex Amphidis Leucade adducuntur, scribenda sunt hoc modo,

Ὅστις ἀγοράζων ἔσθον
ἐξὸν ἀπολαύειν ἰχθύων ἀληθινῶν,
ῥαφανίδας ἐπιθυμῆϊ πρίασθαι, μαινεται.

In primo quaedam ommissa ad sententiam non necessaria: puta, ὦ δειλαίε σύ. quid autem appellet poeta, pisces ἀληθινούς, sciremus si extaret ejus fabula. Xenophontis locus extat in tertio Commentariorum, ubi hodie βλακώτατος minus recte pro βλακίστατος.

CAPUT TERTIUM.

p. 478.

De epico Cyclo non protrita, et parum vulgo nota.

TRACTATIONEM de singulis piscibus una adhuc observatio praecedat. Sophoclis versus est in Ajace Lorario, Ἐφῆκεν ἔλλοις ἰχθύσι διαφθοράν. Non passim obvia aut in frequenti usu posita est vox ἔλλός. Itaque de ea quaerunt dipnosophistae. Quaestio ita proponitur. ἐζήτησέ τις, εἰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τις τῶ ὀνόματι κέχρηται. Respondet Zoilus huic quaestioni in haec verba: οἶδα ὅτι ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἶτ' Εὐμηλός ἐστιν ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος, ἢ ὅστις δὴ ποτε χαίρει ὀνομαζόμενος, ἐν τῷ δευτέρῳ οὕτως εἶρηκεν, Ἐν δ' αὐτοῖ

πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἔλλοι Νήχοντες παίζουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο. Ἐχαιρε δὲ Σοφοκλῆς τῷ ἐπικῷ κύκλῳ. ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ μυθοποιίᾳ. Summa responsionis haec: Sophoclem cum appellavit pisces ἔλλους, imitatum esse vetustissimum poetam Gigantomachiae auctorem, 'qui primus ita locutus. neque hoc mirum videri debere de Sophocle: cum is poeta Epicum cyclum plurimum amarit: adeo ut integrarum fabularum argumenta inde sumpserit. Haec Zoili mens: quae etsi clare a nobis jam expressa est: nemo tamen illam satis assequetur, quin sciat de Epico cyclo, quae ignorarunt interpretes. Longe enim fallitur eruditissimus Dalecarpius: neque ἐπικὸς κύκλος est quod putavit ille: sed nomen corporis cujusdam poetici compositi olim ex antiquissimis poetis epicis, qui historiam fabularem descripserant. [cujus historiae praecipua capita, et veluti σύνοψιν brevem habes apud Lucianum in Commentario de saltatione.] Pars hujus corporis Titanomachia fuit: ut ex isto Athenaei loco discimus, et Eusebii ac Procli verbis quae mox subjiciemus. Id opus veteres appellarunt Κύκλον, vel Ἐπικὸν κύκλον, vel τὸν τῶν ἐποποιῶν κύκλον. Philostratus in epistola ad Juliam Augustam. αἱ δὲ ἀποστάσεις εἶτε προσβολαὶ τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαζον πολλαχοῦ μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ τῶν ἐποποιῶν κύκλῳ. quanquam hic locus aliter fortasse exponi debet. Caeterum Epici cycli argumentum Photius ex Proclo declarat in Bibliotheca, his verbis. Διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ λεγομένου Ἐπικοῦ κύκλου. ὡς ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς μυθολογουμένης μίξεως. ἐξ ἧς αὐτῷ καὶ τρεῖς παῖδας γινώσκουσιν ἑκατοντάχειρας, καὶ τρεῖς ἑτέρους ἀποτίκτουσι Κύκλωπας. διεξέρχεται δὲ περὶ θεῶν, τὰ τε ἄλλα τοῖς Ἑλλήσι μυθολογούμενα, καὶ εἶπου τι καὶ πρὸς ἱστορίαν ἐξαληθίζεται. καὶ περατοῦται ὁ Ἐπικὸς κύκλος συμπληρούμενος ἐκ διαφόρων ποιητῶν μέχρι τῆς εἰς Ἰθάκην ἀποβάσεως Ὀδυσσεύς. Λέγει δὲ ὡς τοῦ Ἐπικοῦ κύκλου τὰ ποιήματα διασώζεται καὶ σπουδάζεται τοῖς πολλοῖς, οὐχ οὕτω διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων. λέγει δὲ καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πατρίδας τῶν πραγματευσαμένων τὸν Ἐπικὸν κύκλον. Adscriptum locum totum: quia insignis est de opere insigni. Habes hic totius Epici cycli argumentum. Cum enim Varro historiam omnem in tria tempora distin-

p. 479. xerit, adelum, mythicum, et historicum: quicquid vetu-

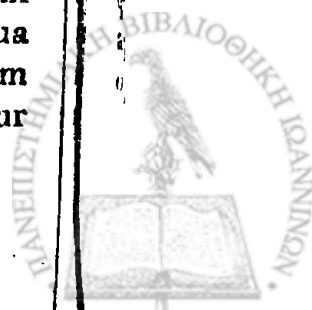

stissimi poetae de origine mundi, de generatione deorum, de hominum aetate prima, de gigantibus sive Titanibus, deque antiquis heroibus eorumque gestis cecinerant, eo opere continebatur. Principium illius erat, quale videmus Bibliothecae Apollodori principium: qui a Coelo et Terra exorsus est. Desisse ait Photius in Ulyssis caede: ut non omne penitus mythicum tempus eo volumine fuerit comprehensum. Quare autem id *τεῦχος* fuerit appellatum *Κύκλος*, causam non video aliam nisi praestantiam figurae ejus. Nam quia orbis figura omnium absolutissima et capacissima est: propterea id corpus quod historiam fabularem contineret universam a capite ad finem prope totam, *Orbem* aut *Circulum* nominarunt. Sic librum Anthologiae quo complexus est olim Agathias, quicquid fere in eo genere laude dignum habuit Graecia, *Κύκλον* vocant scriptores. Suidas, *Ἀγαθίας συνέταξε τὸν Κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς συνῆξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν.* neque omnino male idem Suidas alibi, poemata *Cycli* interpretatur *τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.* Talia enim fuerunt, ex quibus Epicus cyclus constabat. Porro antiquissimos tantum poetas in eum orbem fuisse coactos testatur Alexandrinus Clemens, Stromat. lib. primo. Ταῦτα, ait, προήχθημεν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς πάνυ παλαιοῖς τοὺς τοῦ κύκλου ποιητὰς τιθέασιν. ad quae verba si diligenter animum advertimus, intelligemus auctores Cycli eos fuisse qui a Clemente illo loco nominantur inter vetustissimos. Eos puto fuisse istos, Onomacritum, Leschem, Arctinum, et Eumelum, quem *ιστορικὸν ποιητὴν* vocat Pindari scholiastes ad odam 13. Olympionicarum. Non dubito fuisse item alios in quibus fortasse erat Dionysius poeta antiquissimus *κυκλογράφος*, ut Tzetzae appellatur Chiliade 12. quem nescio dicam an negem esse eundem cum Dionysio Samio quem *περὶ κύκλου* scripsisse, aliquot locis docet Athenaeus, sed hunc potius Cycli interpretem quam poetam fuisse censeam laudatur Apollodoro lib. 1. Scholiastes Pindari ad Odam 4. Isthmionicarum, *Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἑρακλέους ἐν Μεγάραις παιδῶν, διαλλάττουσι. Διονύσιος μὲν ἐν πρώτῳ Κύκλων Θηριμαχὸν καὶ Δηϊνόωντα.* Scripsit et Hesiodus Theogoniam: sed quam fuisse in Cycli syntagma relatam non puto. Separatur enim Hesiodus a Cyclicis ab antiquo scriptore, unde haec profert Eusebius, Προπαρ, lib. 1. *Ἐνθεν Ἡσίοδος οἷ τε κυκλικὸὶ περιη-*

χημένοι Θεογονίας, καὶ Γίγαντομαχίας καὶ Τιτανομαχίας ἐπλασαν ἰδίας καὶ ἐπιτομάς. Cyclicos hic intelligo Epici Cycli auctores. a quorum numero Hesiodus excluditur. Sed non defuerunt qui et Hesiodum et Homerum Cyclicorum appellatione complecterentur. Magni Etymologi auctor scribit alicubi, *παρὰ τοῖς κυκλικοῖς αἱ ψυχαὶ νεκράδες λέγονται*: deinde Homeri versum subjicit ex Iliadis ῥαψ. ε. quasi Homeri poemata pars essent Cycli: p. 48o. quod tamen non arbitror. Verius puto, ad imitationem Epici Cycli, caeterorum quoque poetarum κυκλικούς fuisse solitos appellari quicumque materiam aliquam continua serie pertexuissent, ut fecit princeps poeta Trojanum bellum et Ulyssis errores. Similiter Antimachum, qui Thebanam historiam multis libris descripserat, *cyclicum*, et ejus Thebaidem *κυκλικήν* veteres nominant. Athenaeus lib. 11. *ὁ δ' Ἐπίδωπος ἐπιπώματα τοῖς υἱοῖς κατηράσατο, ὡς ὁ τὴν Κυκλικὴν Θηβαΐδα πεποιηκώς Φησίν*. Isidorum hoc voluisse puto, cum istud nobis aenigma proponeret lib. 6. *Cyclus paschalis vocatus, eo quod in orbe digestus sit, et quasi in circulo dispositum ordinem complectatur annorum sine varietate et ulla arte: unde factum est, ut cujusque materiae carmina simplici forma facta cyclica vocarentur.* quam ineptum est, a circulo paschali putare nomen invenisse cyclica poemata? Sed legerat apud Graecos, quod vetus interpres Aristophanis scribit, *κύκλια* dici, *τὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντα*. Et si autem Cycli epici plures fuerunt auctores: interdum tamen de eo sic loquuntur antiqui, quasi unius solum fuisset opus. Eustathius ad 4. Odysseae, *δέκτην δὲ Ἀρίσταρχος μὲν τὸν ἐπαίτην λέγει παρὰ τὸ δέχεσθαι. ὁ δὲ κυκλικὸς Φασίν, ἦγουν ὁ τῶν κυκλικῶν ποιητῆς, ὀνομαστικῶς ἀκούει τὴν λέξιν*. Cyclicus hic nuncupatur aliquis e poetis Epici Cycli: in cujus extremo tota Ulyssis fabula continebatur, ut ex Photio ante diximus. Sic accipiendum apud Horatium,

Nec sic incipias ut scriptor Cyclicus olim
quem poetam intelligat Horatius, nominatim indicare non possumus: unum certe aliquem e Cyclicis illis de quibus loquimur, voluit significare. Docti putant Stasimum auctorem τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος intelligi. Sane eum poetam inter Cyclicos habitum fuisse ostendunt antiqua in Aristophanem scholia ad Equites: in quibus cum historia quaedam ex Iliade parva esset narrata, sequuntur

Statim haec verba τοῦτο ἐκ τοῦ Κύκλου ἀφείλκυσται, nihilominus tamen Stasimum, vel Stasinum Cypriorum poetam, et parvae Iliadis diserte Photius separat a Cyclicis. Quamobrem ex hujus sententia *cyclicus* apud Horatium non erit Stasimus, sed alius quis τῶν ἐκ τοῦ Κύκλου, quos ait idem Photius non propter aliquam in carmine praeslantiam solitos commendari, sed tantum propter rerum seriem eo corpore comprehensarum. Atque hoc valde congruit illi loco Horatii, ubi ineptiarum arcessitur is quem cyclicum nominat. Veterum in Homerum σχολίων auctor, hos Cyclicos etiam *Polemonios* fuisse appellatos indicat. Ait enim ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς Πολεμωνίοις ἦτοι κυκλικοῖς. Quae autem ratio ejus appellationis? An simile est ut si quis jus civile Romanorum Tribonianum diceret, quia Tribonianus id congeffit ac digessit. Fieri potest, ut qui primus veteres illos poetas in unum junxit, Polemon vocaretur: et inde Polemonii poetae iidem ac Cyclici. Postremo sciendum est, Epicum Cyclum in partes tributum fuisse. Clemens enim Alexandrinus quintam Cycli partem laudat in Protreptico. Aliter enim verba haec illius καὶ δὴ p. 481. τὸν ἱστοροῦντα τοῦτο Διονύσιον ἐν τῷ πέμπτῳ μέρει τοῦ Κύκλου παρίστημι: accipienda sunt meo iudicio, quam ista Scholiaetae Pindari Isthmionicarum, Διονύσιος ἐν πρώτῳ Κύκλων Φησι. hic librum primum intelligit poematis Dionysiaci: Clemens quintam Circuli partem, vel totum, in quo fuit collocatum opus Dionysii. Quae diximus de epico cyclo, lucem afferent veteri epigrammati in Apollodori bibliothecam, qua explicantur antiquae fabulae de diis et heroibus. Id ita habet:

Αἰώνων σπείρημα ἀφυσσάμενος ἀπ' ἐμεῖο,
 παιδείης μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
 μὴδ' ἐς Ὀμηρεῖην σελίδ' ἔμβλεπε, μὴδ' ἐλεγείην,
 μὴ τραγικὴν μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
 μὴ κυκλίων ζῆτει πολύθρουον στίχον· εἰς με γὰρ ἀθρῶν,
 εὐρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Olim qui fabularis historiae cognoscendae studio ducebantur, ad Homerum adibant, aliosque poetas omne genus, puta, elegiacos, tragicos, lyricos: maxime autem ad illos, ex quibus fuerat conflatum corpus Epici cycli: quod epigrammatarius poeta κυκλίων πολύθρουον στίχον appellat. Atque vel ex hoc loco, et argumentum ejus operis, et prolixitas etiam satis claret.

CAPUT QUARTUM.

Ostenditur adhuc quale fuerit Epici cycli subjectum, recitatis titulis omnium fabularum Sophoclearum: quarum multas ait fuisse Athenaeus argumento e Cyclo petito. Hesychius, Pollux, Harpocraton, et alii auctores multis locis corriguntur.

QUID igitur Epicus Cyclos fuerit, et quo argumento, ex iis quae diximus palam est. Omnino antiquae mythologiae id penus quoddam erat amplum. ut dubitare non debeamus, verissimum esse quod de Sophocle apud veteres legimus: omnes ejus fabulas aut ex Homeri fonte fuisse haustas, aut ex Epicorum orbe. De Homero scribitur in vita Sophoclis: τὸ πᾶν οὖν Ὀμηρικῶς ὠνόμαζε, τοὺς τε μύθους φέρει κατ' ἴχνος τοῦ ποιητοῦ. καὶ τὴν Ὀδυσσεύαν δὲ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται. Quod autem multarum suarum tragoediarum integra argumenta e Cyclo sumpserit, disertim testatur Athenaeus hoc loco. Quamobrem qui laborabit scire qua de re in vetustissimo et celeberrimo illo opere tractaretur, is mihi titulos tragoediarum Sophoclis consideret. Ea sine fabularum illius poetae nomina, quae in veterum scriptis legere memineramus, collegimus, κατὰ στοιχεῖον digessimus, et infra subjecimus. Poteramus ab hoc labore supersedere: sed expressit hanc a nobis opellam eximia principis tragici admiratio. Aequi lectores, spero, istius ἐκβολῆς τοῦ λόγου veniam non gravatim nobis concedent.

ΑΘΑΜΑΣ. Hesychius, ἐπιστήγματα. ἐπιπελεύσ-
 p. 482. ματα. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι. Errant qui emendant ἐπιστήματα. neque observant quod statim sequitur. ἐπιστήξαι, ἐφορμῆσαι. Hic est Athamas prior, cujus et alibi non semel meminit idem. Sed corrige locum hunc: Καταγνῶναι ἐπιγνῶναι μέμψασθαι. Σοφοκλῆς Ἀθαμαντιᾶ. Scribe, Ἀθάμαντι α. Fecerunt Athamantes alii multi, ut Aeschylus, Ennius, Accius. etiam comicus Amphius. ΑΘΑΜΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, ἔρκεσι, δικτύοις. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι δευτέρω. Aristophanis enarrator ad nebulas, ejus tragoediae ὑπόθεσιν

paucis exprimit sic. Τοῦτο πρὸς τὸν ἕτερον Ἀθάμαντα Σοφοκλέους λέγει· ὁ γὰρ τοι Σοφοκλῆς πεποίηκε τὸν Ἀθάμαντα ἐστεφανωμένον, καὶ παρεστῶτα τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαιγιασθῆσόμενον. μέλλοντα δὲ ἀποσφάττεσθαι αὐτὸν, παραγενόμενον Ἡρακλέα, καὶ τοῦ θανάτου ρύομενον, λέγοντα ὡς σώζοιτο ὁ Φρύξος, δι' ὃν ἔμελλεν ἐκεῖνος τεθνήξασθαι.

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ. Aristides in communi adversus Platonem Apologia: Οὐδέ γὰρ Εὐριπίδου φήσομεν οἶμαι τὸ λαμβεῖον εἶναι, τὸ Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία, οὐδ' εἴτις οὕτω τῶν σοφῶν εἴρηκεν. ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. Clarius idem dicit A. Gellius libro decimo tertio, capite decimo septimo.

Versus est notae venustatis senarius: Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία. Eum versus Plato in Theaeteto Euripidis esse dicit. quod quidem nos admodum miramur. nam scriptum eum legimus in tragoedia Sophoclis, quae inscripta est, Αἴας ὁ Λοκρός. Auctor Graecae hypotheseos Ajacis Lorarii, ἐν οἷς ἔστι καὶ κριὸς τις ἔξοχος, ὃν ᾤετο εἶναι Ὀδυσσεά· ὃν δῆσας ἐμαστίγωπεν. ὄθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται Μαστιγοφόρος· ἢ πρὸς ἀντιδιαστολήν τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος. id est, ad statuendum discrimen inter Ajacem Lorarium, et Ajacem Locrum geminas Sophoclis fabulas.

ΑΙΑΣ ΜΑΣΤΙΓΟΦΟΡΟΣ. extat.

ΑΙΓΕΤΣ. Pollux libro decimo, capite 36. καὶ κέστρα δὲ σφύρας τινὸς εἶδος σιδηρᾶς, ὡς ἐν Αἴγει Σοφοκλῆς, Κέστρα σιδηρᾶ πλεῦρα καὶ κατὰ ῥάχιν Ἐλαυνε παίων. Vide libro 3. cap. 34. Inscrbitur et Αἰγεὺς ἐκλυόμενος in Stephani Ethnicis, nisi est diversa ab hac.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ. Hesychius, ἀρύθμων, ἀσυμφώνων. Σοφοκλῆς Αἰγίσθω.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ. Hesychius, Ἄναρκτον, ἀνυπότακτον, ὧν οὐδεὶς ἤρξεν. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι. iterum Ἀνθρόβοσκον. ἀνθροτρόφον. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΕΣ.

Passim citantur hujus poetae *Captivae*. Aristoph. enarrator ad Ranas. οἱ ἀρχαῖοι καλάμῳ ἀντὶ κερατίου ἐχρῶντο.

Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. ὑφῆρέθη σοῦ κάλαμος ὡσπερ λύρας.

Vide Stephani Ethnica, in βωμοί, Εὐρώπη, Χρύση.

Etymologicum in Φαῦλος, et Hesychium in his vocibus, αἰχμόδετος, ἀλιτόκαρπον, ἀμφίλινα, ἀνηκῆς,

ἄκεστρον. ἀπειθής, βαιῶν, ἐμπλεύρου, ἐνστερνομανταίαις.

et ἐπιμάσσεται. Idem sic scribit, Ἴαννα, ἐν μὲν Αἰχμαλωτίσι Σοφοκλέους ἀπέδοσαν Ἑλληνική. ἐπεὶ Ἴαννας

(scribo Ἰάνουας) τοὺς Ἑλληνας λέγουσιν. ἐν δὲ Τριπτολέμῳ ἐπὶ γυναῖκος, ὡς καὶ ἐν Ποιμέσι.

τίνες δὲ τὴν

Ἑλένην. ἐπιεικῶς δὲ οἱ Βάρβαροι τοὺς Ἕλληνας Ἴωνας λέγουσιν· ἐν δὲ Τρωίῳ, βάρβαρον θρήνημα τὸ ἰαί· ἢ ὄνομα γυναικός. laudantur ejusdem poetae et

p. 483. ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ. *Carlini* an eadem sit fabula an diversa non temere affirmaverim. Nominat Pollux libro decimo, cap. 52. item Hesychius in ἄσεπτον, ἄχνην Λύδης, ἱερόλας, ἰκτερεύσουεν. ΑΚΑΜΑΣ. Harpocration, Ἐπιπλον, τὴν οἶον ἐπιπόλαιον κτῆσιν, καὶ μετακουλίζεσθαι δυναμένην. Σοφοκλῆς Ἀνάμαντι. Forte, Ἀθάμαντι. ΑΚΡΙΣΙΟΣ. Hesychius, Ἀδοξα, παράδοξα, καὶ ἃ οὐκ ἂν τις ἐδόξασεν. Σοφοκλῆς Ἀκρισίω. Lege eundem in ἀκτίης, ἀλοίματα, ἀνταίαν, ἀπόδρομον, ἀποφανθεῖς, ἀρόματα, ἄστομος, βίδην, ἰλλάδας. Vide infra in Λαρισσαῖοι. Stobaeus sermone octavo.

ΑΛΕΑΔΕΣ. Apud Stobaeum sermone 33. et 52. atque alibi scriptum in ora libri Σοφοκλῆς Ἀλεάσι. nescio unde nomen. Vide infra in Ἀλευάδαι.

ΑΛΕΙΤΗΣ. Sic nominatur ea fabula unde pulcherri- mos versus adducit Stobaeus sermone 104. meminit saepe alibi. Forte ΑΛΗΤΗΣ melius. Hoc nomen fuit Corinthi conditori: unde ipsi dicti Ἀλητίδαι. Strabo et Pindari scholiasles.

ΑΛΕΥΑΔΑΙ. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 6. Λάβοις δ' ἂν τὸ Σοφοκλέους ἐξ Ἀλευάδων, Ἄπαν τὸ χρηστόν τὴν ἴσῃν ἔχει Φύσιν. Hesychius, Ἐφυμνεῖς, ἐπάδεις. Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις. Scriebam Ἀλευάδαις. ex Clemente. Aleuadae nobiles Thessali suere: de quibus passim veteres, ut dicebamus ad Theocriti idyllium 17. Sed moveor consensu librorum: nam Sophoclem ἐν Ἀλεάδαις citant plures: ut Aelianus de animal. libr. 7. cap. 39. et saepe Stobaeus.

ΑΛΚΜΑΙΩΝ. Hesychius, Ἀλνῶ, παρήμι, παραιτοῦμαι καὶ ἐπαινῶ. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίωσι. Idem, Ἀραίας, βλαβεράς. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίω. Scribo, Ἀλκμαίωσι. Stobaei margines ad λόγον 77. in dubio nos relinquunt sitne haec fabula Sophoclis an Euripidis.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ἢ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Invenio utrumque apud Hesychium. Foeminae nomen in δύσαυλος. Viri in istis: Θελάστρια, τροφός. ἔστι δὲ ἰακκῶ. Σοφοκλῆς Ἀλεξάνδρω. Legendum, ἔστι δὲ Ἴακόν. Ionica vox est. Sic et Euripidis *Alexandram* atque *Alexandrum* produnt nobis Stobaei margines.

ΑΜΥΚΟΣ σατυρικός. Laudatur Athenaeo libro tertio, et libro nono.

ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ σατυρικός. Aristophanes in Ranis. ἀλλ' ὠρακιῶ. Ἄλλ' οἶσε πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγίαν. In-

terpres ibi, Τοῦτο Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν Ἀμφιαράῳ σατυρικῷ. Idem poeta in Vespis, Ὁ πιννοτήρης οὗτός ἐστι τοῦ γένους. alludit ad versum Sophoclis ex hac fabula, Ὁ πιννοτήρης δὲ τοῦδε μαντέως χοροῦ. Strabo libro nono, Erotianus, Hesychius, alii. ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, εὔσοιαν Φασὶ τὴν εὐσθενεῖαν. καθάπερ καὶ ἐν Ἀμφιτρώωνι. Ἐπεὶ δὲ βλαστεῖ, τῶν τριῶν μίαν λαβεῖν Εὔσοιαν ἀρκεῖ. Hesychius, Ἀμφιτέρως, ἀποτετερευματισμένως. Σοφοκλῆς Ἀμφιτρώωνι. iterum, Ἀτμησίφρων, οὐδευιᾶς τόλμης ἐννοίαν ἔχων. ἀτραυματίστος, Σοφοκλῆς Ἀμφιτρώωνι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ. Auctor Etymologici, Παρασάγγαι· παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀνδρομάχῃ. ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου εἴρηται.

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Athenaeus libro 11. [Phryni- chus de voce πρόσφατον disputans. εὕρισκετο δὲ Σοφο- p. 484. κλῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδῃ τιθεῖς οὕτω. Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς.] Pollux libro 10. cap. 26. Σο- φοκλῆς ἐν Ἀνδρομέδῃ, αὐτοχείλεσι ληκύθοις ἔφη, δηλῶν ἀλαβάστρους μονολίθους. Hesychius, Ἀμβλύσκει, ἑξα- πλοῖ. κυρίως δὲ ἐπὶ ἀμπέλου· καὶ ἐπιτιρώσκει. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδῃ. item in ἀμφίπρυμνον πλοῖον. Sunt et alii loci tres ex ea fabula in Hesychio omnes corrupti. Primum ita habet, Κουρίον Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα ἡμιουτον κούρειον ἤρέθη πόλει, νόμος γὰρ ἐστὶ τοῖς βαρβάροις θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος τῷ Κρόνῳ. Scribo, Κουρεῖον. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα.

Ἦι τὸ μιὰρὸν κουρεῖον ἤρέθη πόλει.
νόμος γὰρ οὗτός ἐστι τοῖσι βαρβάροις,
θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος.

τῷ Κρόνῳ, postrema verba non sunt poetae. κουρεῖον proprie est tonsoris officina. sed in hac fabula Sophocles ita vocaverat locum ubi jugulari solebant κοῦροι καὶ κοῦραι. Alter locus ita editur, Μάσθλη. τὰς τομουτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα καὶ Συνδείπνοις. Corrigo, Μάσθλητας, ἱμαντωτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἱμὰς ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρ. καὶ Συνδείπνω. Extat et alius locus ex eadem fabula, ubi iterum poeta eo verbo usus. Nam in Etymologico sic scriptum. Δίγονος μάσθλης, διπλοῦς ἱμὰς. ἢ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν βεφὴν ἦν τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐκέ- χρωστο. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα, Ἴδου δὲ Φοινὸν μάσθλητα δίγονον. Tertius locus est in σαλητὸν, de quo nos in opere De re vestiaria.

ΑΝΘΗΝΟΡΙΑΙ. Athenaeus libro 9. Hesychius, ἀφειψιασάμην, ἀφωμίλησα. Σοφοκλῆς

Ἀντηνορίδαις. ANTIGONH. extat. ΑΤΡΕΥΣ
ἢ ΜΥΚΗΝΑΙ. Hesychius, ἐπισπάσει, ἐπιτεύξεται.
Σοφοκλῆς, Ἀτρεΐ ἢ Μυκήναις, ἐπὶ τῶν ταῖς ληνοῖς
λαμβανόντων. Malim τοῖς λίνοις. Alii uno solum no-
mine hanc fabulam laudant. Scholiastes Euripidis ad
Hippolytum: Εἰώθασιν οἱ εἰρωνευόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν
ὀμνύναι. ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Μυκήναις.

Μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν ἢ βόσκηται,

Ἰῆλος μὲν αὐτός, ἄρρενας δ' ἐχθροὺς ἔχων.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΣ vel ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ.

Athenaeus libro primo. Idem libro octavo extremo,
Σύνδειπνον εἶρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας. Μοχ, διόπερ
τινὲς καὶ τὸ Σοφοκλέους δράμα κατὰ τὸ οὐδέτερον ἐπι-
γράψειν ἀξιούσι ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Solent auctores vo-
cem alteram praetermittere. Hesychius, Ἀζειῶται,
ἔθνος τῆς Τρωάδος, Σοφοκλῆς Σύνδειπνω. Sic apud
Stobaeum sermone 26. vide supra in ANDROMEDA.
[Aliis nominatur haec fabula ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΙ. Marcus
Tullius ad Q. Fratrem lib. secundo: Σύνδειπνους Σοφο-
κλέους *quanquam actam a te fabellam video esse fe-
stive nullo modo probavi.*] Diversa ab hac fuit, quae
inscribatur.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ. Julius
Pollux libro decimo capit. 30. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν
συλλόγῳ,

Ὡς ναοφύλακες νυκτέρου ναυκληρίας
πλήκτροις ἀψευδύνουσιν οὐρίαν τρόπιν.

Interpres Lyrici Isthmionicarum oda secunda, τὸ ἀπό-
νυμιμον ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλ-
p. 485. λόγῳ, Οὐδ' ἐν θρήνοισι γραμμάτων πτυχὰς ἔχων, Νέμει
τις, οὐ πάρεστι τις ξυνώμοσι. Hesychius in ἐπιξενού-
σθαι et in ξυμβόλους.

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΕΡΑΣΤΑΙ.
Athenaeus libro nono. Scholiastes Pindari oda tertia
Nemeonicarum, περὶ τῆς μεταμορφώσεως αὐτῆς, The-
tidis, καὶ Σοφοκλῆς Φησὶν ἐν Τρωίλῳ,

Ἐγήμεν ὡς ἔγήμεν ἀφθόγγους γάμους,
τῇ παντομόρφῳ Θέτιδι συμπλακεῖς ποτέ.

καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς,

Τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεστάτει;
λέων, δράκων τε, πῦρ, ὕδωρ.

et ad odam sextam de Achillis hasta loquens, adducit
ex eadem fabula haec, ἢ δορὸς διχόστομον πλάκτρον.
Aristophanis ad Ranas scholia, Σοφοκλῆς ἐν Ἀχιλλέως
ἐρασταῖς Φησὶν, ὑπὸ Πηλέως λαιδορηθεῖσαν τὴν Θέτιν
καταλιπεῖν αὐτόν. leges eadem verba in scholiis Apol-

Ionii ad librum quartum. Praeterea scriptum est Commentario ad Vespas, quo loco disputatur nomen παιδικὰ ρονι ἐπὶ ἀρβένων. Καὶ ἐν τοῖς Ἀχιλλέως δὲ ἐρασταῖς ὀηλον ὡς οὕτως ἐξείληπται. ἐπιδόντων γὰρ τοι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικίαν ἐπιθυμίαν, Φησὶν ὁ Φοῖνιξ, Παπαί, τὰ παιδιχ' ὡς ὄρας ἀπώλεσας. Et si poetae nomen hic praetermissum est: nemo tamen eruditorum dubitabit Sophocleum drama intelligi. Atque ex hoc loco conjecturam facere licet, fuisse hoc drama satyricum. Hesy chius quoque laudans hanc fabulam poetae nomen omittit. ὀμματειος πόθος, διὰ τὸ ἐν τοῦ ὄραυ ἀλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ γὰρ τοῦ ἔσοραυ, γίνεται ἀνθρώποις ἔραυ· καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς ὀματοπάλογχά Φησιν. Forte, τὰς ὀματῶν ἀπο λόγχας Φησι. Mentionem faciunt et paroemiographi in proverbio ὁ παῖς τὸν κρύσταλλον. et Stobaeus inde affert pulcherrimos versus sermone 62.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ. Hesy chius, Γοργάδων, ἀλιάδων. Δαιδάλω Σοφοκλῆς. Mox sequitur, Γοργίδες, ὠκεανίδες. Alibi. ἐσέφθην, ἐσεβάσθην, ἠσύχασα, ἠσχύνθην. Σοφοκλῆς Δαιδάλω. male editur Παιδάλω. Pollux, βιαία ἦ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλω τευτόναρχος μοῦσα.

ΔΑΝΑΗ. Hesy chius, Ἀφροδισία ἄγρα. Σοφοκλῆς Δανάη. Γόνον τε μήλων κ' Ἀφροδισίαν ἄγραυ. critici quam varie eum versum exposuerint ibi vide. meminit et alibi. Stobaeus sermone 10.

ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Hesy chius, θωχθεῖς, θωρηχθεῖς, μεθυσθεῖς. Σοφοκλῆς. Διονυσιακῶ. Non legi alibi: nec satis capio indicem hujus fabulae.

ΔΟΛΟΠΕΣ. Hesy chius, Εὐναῖος λαγῶς, Σοφοκλῆς Δόλοψι· καταπτηχῆς.

ΕΛΕΝΗ. Aristophanes equitibus, Βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν· Ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἰρετώτερος. Vetus interpres, Ἔστιν ἀπὸ Σοφοκλέους, Ἐλένης. Ἐμοὶ δὲ λῶστον αἷμα ταύρου γ' ἐκπιεῖν [vel potius αἷμα ταύρειον πιεῖν.] Καὶ μήγε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας. Fortasse duarum quae sequuntur alteram intelligit.

ΕΛΕΝΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ. Strabo libro 14. de morte Calchantis loquens, ἀποθανεῖν δὲ ὑπὸ λύπης, καὶ κατὰ τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ Σοφοκλῆς ἐν Ἐλένης ἀπαιτήσει· ὡς εἰμαρμένον εἶη ἀποθανεῖν, ὅταν κρείττονι ἑαυτοῦ μάντει περιτύχη. Hesy chius, Ἀναχαιτίζει, ἀναπείδει, p. 486. ἀναχαλινοῖ, ἀνακρούεται, ἀναποδίζει. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων. Σοφοκλῆς Ἐλένης ἀπαιτήσει. Proponam hic doctis emendandum ex ea fabula locum in quo frustra hactenus fui. Erotianus, θράσσει ἔστιν ὄχλει, ὡς καὶ

Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει Φησί. Γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἢ θράσσει γένυντε. ὡς τοῦ μὲν ἑώλον γραφείοις ἐνημμένοι.

ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΜΟΣ. Athenaeus libro tertio.

ΕΠΙ ΤΑΙΝΑΡΩ, ΣΑΤΤΡΙΚΩ. Hesy-chius, Ἀργέμων τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λευκωμάτων. οἱ δὲ ὀφθαλμῶν. Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταϊνάρω σατυρικῶ. Idem, ἀλαλίαν, πονηρίαν. Σοφοκλῆς ἐπὶ * παιενάροις. Lego, Ἐπὶ Ταϊνάρω aut Ταϊναρίοις. nam etiam in nono Athenaei citatur Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταϊναρίοις.

ΕΠΙΓΟΝΟΙ. Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, Πολλάκις τὸ Ἄργος κοῖλόν Φησί· καθάπερ ἐν Ἐπιγόνοις, Τὸ κοῖλον Ἄργος οὐ κατοικήσουτ' ἔτι. καὶ ἐν Θαμύρα.

Ἐκ μὲν Ἐριχθούλου ποτιμάστιον ἔσχεθε κοῦρον αὐτόλυκον πολέων κτεάνων σίνιν Ἄργεϊ κοῖλω.

ΕΡΕΧΘΕΥΣ. In Stobaei Collectaneis invenio nominatam ad caput 57.

ΕΡΙΣ. Hesy-chius, Εὔωρος γάμος, Σοφοκλῆς Ἐριδι ἤτοι ωριος ἢ ὀλίγωρος· οὕτω γὰρ λέγουσι κατὰ ἀντίφρασιν· ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Συυρίαις κρήται τῷ εὐωριάζειν. Nescio an ea sit quae dicitur aliis Ἴρις.

ΕΡΙΦΥΛΗ. Clemens observat libro sexto hunc Euripidis versum, Ὡ φίλον ὕπνου θέλγητρον ἐπίκουρον νόσου, esse ex hoc Sophoclis in Eryphyla, Ἄπελθ' ἐκείνης ὕπνον ἰητρὸν νόσου. Stobaeus sermone primo, septimo, et alibi.

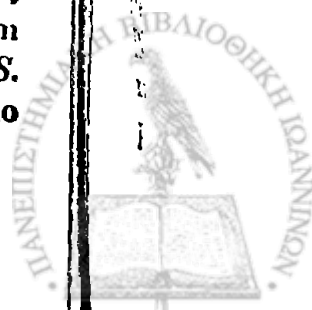
ΕΥΜΗΛΟΣ. Auctor est Harpocration καθελῶν usurpasse veteres pro ἀνελῶν. ut Sophoclem in *Eumelo*. Meminit et Hesy-chius explicans verba poetae αἵματος ἄσαι Ἄρηα.

ΕΥΡΥΑΛΟΣ. Parthenius Ἐρατικῶν capite tertio: Περὶ Εὐλύπης ἱστορεῖ Σοφοκλῆς Εὐρυάλω. deinde subjicit Parthenius fabulae totius argumentum.

ΕΥΡΥΣΑΚΗΣ. Hesy-chius, Ἀδόξαστον, ἀνέλπιστον, Σοφοκλῆς Εὐρυσάκει.

ΖΩΣΤΗΡΕΣ. Apud Pollucem libro septimo, cap. 14. ita invenio scriptum, ὅ τε τῆς Ἀμαζόνος ζωστήρ, καὶ ἢ ἐν ταῖς Σοφοκλέους Ζωστήρσιν ἐπιζώστρα. λέγει γοῦν, Ἐχοντας εὐζώνους ἔστασαν ἱματίων ἐπιζώστρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ. extat. ΗΡΑΚΛΗΣ. Stephanus in Χώρχ. Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ, Στρέφουσι κρήνης Φύλλα χωρίτην τ' ὄφιν. Hesy-chius, Κύκλους καὶ τροχοὺς τὰ τεῖχη. τροχὸν δὲ τὸ τεῖχος, ὡς Σοφοκλῆς Ἡρακλεῖ Κυκλώποιον τροχόν. In Etymologico legitur, Βουθοῖη πόλις τῆς Ἰλλυρίδος. Σοφοκλῆς Ὀνομακλεῖ, Βουθοῖη Δρίλωνος ἐπὶ προχοῆσιν ἐνάσθη. Non est verum editam ullam fabulam a Sophocle quae vocaretur *ONOMACLES*. quare scribendum Σ. ἐν Ἡρακλεῖ. Buthoea Stephano

dicitur Buthoa. epici versus etsi rarius, interdum tamen leguntur apud dramaticos poetas. Erit fortasse qui malit sic corrigere. Σ. Οἰνομάω. de qua fabula mox. Ego aliter censeo. [Porro HERCULES Sophoclis drama fuit satyricum. Pollux libro septimo capite 25. καὶ Φίτρους δὲ τούτους λέγει ἢ ποιητικὴ Φωνὴ ἐκλυμάδας Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῶ. Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκλυμά- p. 487. των, sed haec depravatissima sunt: scribe, λέγει ἢ π.

Φ. ἐκκαύματα. et ὡς ἐκκαυμάτων. idem lib. 10. προσθε-
τόν δὲ τῶ μαγεῖρω καὶ ἐκκαύματα, εἰπόντος Σοφοκλέους ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῶ, Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκκαυ-
μάτων.] ΗΡΙΓΟΝΗ. Etymologi auctor, Τοπάζειν,

στοχάζεσθαι, ὑπονοεῖν. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἡριγόνῃ, ἃ δὲ Δόξη τοπάζω ταῦτ' ἰδεῖν σαφῶς θέλω. Erotianus, Ὑποφρον. κρυφαῖον, ὡς Φησιν ὁ Ταραντῖνος. μαρτυρεῖ γὰρ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Σμηριγόνῃ, λέγων. † νῦν δ' εἶρη ὕποφρος ἐξ αὐτῶν ἕως ἀπώλεσε κ' αὐτὸς ἐξαπώλετο. Μέμνηται ὁ αὐτὸς καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ. Lego, ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἡριγόνῃ. fecerat Latinam ut videtur Accius sive Attius cujus Erigonam citant veteres.

ΘΑΜΥΡΑΣ. aliis ΘΑΜΥΡΙΣ. vide libro primo, capite 17. In vita Sophoclis legitur, Φασὶ δὲ ὅτι καὶ κινδάραν ἀναλαβῶν, ἐν μόνῳ τῶ Θαμύριδι ποτὲ ἐκινδάρισεν. Θαμύραν et comicus Antiphanes docuit.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. In ora librorum Stobaei serm. 119. leges, Sophoclis aut Euripidis in Themistocle. Sed non dubito mendam inesse. Possemus fortasse aliquid certius pronunciare, si Graecas citatorum librorum inscriptiones toto opere non invidissent nobis viri docti.

ΘΥΕΣΤΗΣ ΣΙΚΥΩΝΙΟΣ. Hesychius, ἀποπλήκτω ποδὶ, μανιώδει. Σοφοκλῆς, Θυέστη Σικυωνία. iterum, αὐτόφορτοι, αὐτοδιάκονοι. κυρίως δὲ οἱ ἐν τοῖς ἰδίοις πλοίοις. Σοφοκλῆς Θυέστη Σικυωνία. Scribe apud eundem, Αὐτόμοιρος, μονόμοιρος. Σοφ. Θυ. Σικ. Meminit et in voce ἐπαίνους. interdum vocat Θυέστην τὸν ἐν Σικυῶνι, ut in ἀμόρφωτον. alibi simpliciter Thyestem vocat: ut in ἀπείρονας, ἀπόθεα, et ἀτελῆ. Sic etiam Stobaeus sermone 29.

ΘΥΕΣΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, Ἀφωσιωμένοι, ἀνόσται, ἀποθεν τοῦ ὀσίου γεγεννημένοι. Σοφοκλῆς Θυέστη δευτέρῳ. In libris Hesychii alieno loco haec sunt posita. Idem, Ἠγόμην, διηγόν. Σοφοκλῆς Θυέστη δευτέρῳ.

ΙΝΑΧΟΣ. Dionysius Halicarnassensis libro primo. Athenaeus libro ultimo. Comici interpretes ad Plutum dici probat πλούτωνα opes ac divitias, testimonio verborum

Sophoclis ex hac fabula, Πλούτωνος δ' ἐπέισδος: item, τοιούτ' ἐμὸν πλούτων' ἀμεμφίας χάριν. laudat idem commentario ad Equites et aves. item Hesychius in ἀελλό-
θριξ, ἀναιδσίας Φάρος, ἀντίπλαστος, et κυάμω. In voce
ἀλωπός scribe, Σοφ. Θυέστη καὶ Ἰνάχω. **ΙΝΩ.**

Hesychius, ἄλυτον, ἀκατάλυτον, ἀκατάπαυστον. Σοφο-
κλῆς Ἰνοῖ. **ΙΞΙΩΝ.** Interpres Apollonii libri quar-

to, καὶ παρὰ τὸ ἴψαι Σοφοκλῆς ἐν Ἰξίονι, δίψιον Φησὶ
τὸ βεβλαμμένον. **ΙΟΒΑΤΗΣ.** Hesychius, ἀφύλ-

λωτον πέτραν, ἄπορον, ἄδενδρον. οἶον λεωπετρίαν. Σοφο-
κλῆς Ἰοβάτη. **ΙΟΚΛΗΣ.** Julius Pollux libro de-

cimo, capite octavo. καὶ τυλεῖα δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν
τῷ Ἰοκλεῖ λέγοντι, ἀλλὰ καὶ λινογραφῆς τυλεῖα. ita lege
tum isto loco, tum libro septimo, ubi eadem Sophoclis
verba. **ΙΟΛΑΟΣ.** Aristophanes ad Equites, Ἄλλ'

Ἰθι χαίρων καὶ πράξειας Κατὰ νοῦν τὸν ἐμὸν. καὶ σε
Φυλάττοι Ζεὺς ἀγοραῖος, etc. Scholiastes ibi, ταῦτα δὲ

p. 488. παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐξ Ἰολάου. **ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ.**

Stobaeus sermone vigesimo septimo. **ΙΠΠΟΝΟΟΣ.**

Clemens Alex. Stromat. libr. 6. λάβοις ἂν Σοφοκλέους
ἐξ Ἰππόπου.

Πρὸς ταῦτα κρύπτει μὴδὲν, ὡς ὁ πάνθ' ὄρων
καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος.

viri docti testantur legi in quibusdam MSS. Ἰππόπου. ut
huic tragoediae fuerit nomen *Suspiriaci* non *Hippopoou*.
sed neque tragoediae is titulus satis convenit: neque
savent testimonia veterum. Hesychius, ἀπαλέξασθαι,
ἀπαλύξασθαι. Σοφοκλῆς Ἰππόνω. Μοχ, Ἀπαρθέρευτος,
ἀκέραιος, καθάρα. Σοφοκλῆς Ἰππόνω. Viderint eruditi
an diversa ab hac fuerit quae inscribitur **ΙΠΠΩΝ.**

Julius Pollux libro 4. capite 16. Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ
τῆς πρὸς ἐκεῖνον (Euripidem) ἀμίλλης ποιεῖ σπανιάνις,
ὡσπερ ἐν Ἰππῶνι. Stephanus de Oleno scribens urbe
Achaiae, Σοφοκλῆς ἐν Ἰππῶνι. Ἐξ Ὀλένου γῆς Φορ-
βάδος κομίζουσι. **ΙΡΙΣ.** Athenaeus libr. 14. non

puto corrigendum ἐν Ἐριδί, ut in allato supra loco He-
sychii. Contrarium putem verius. Etiam Achaeus *Iridem*
fabulam e suis unam inscripserat. **ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ**

ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ. Hesychius, Ἀπαρθέρευτα, οὐ πρέποντα
παρθέροις. Σοφοκλῆς Ἰφιγενεῖα τῇ ἐν Αὐλίδι. Alibi
simpliciter ἐν Ἰφιγενεῖα ut in ἀκρουχεῖ et ἀπυνδάκωτος:
et in libro 12. Athenaei. Sic Stobaeus in 30.

ΙΧΝΕΥΤΑΙ ΣΑΤΥΡΩΝ. Pollux libr. 10. cap. 7.
Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἰχνευταῖς Σατύρων ἔφη, ἐνήλατα ξύλα

τρίγωνα διατορῶσαι. Athenaeus libro secundo Ἰχθυεῦτάς solum.

ΙΩΝ. Hefychius, Χερσεύει. Σοφοκλῆς Ἴωνι. κείμενος μὲν βουστάδας αὐλάς ἐπὶ χέρσου, ἢ διὰ χειρῶν ἔχει, ἢ οὕτως ἐμβατεύει. quae verba auxilium a libris melioribus expectant. Stobaeus meminit sermone 52. et 101.

ΚΑΜΙΚΟΙ. Athenaeus libro tertio et nouo.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ. Vetus Scholiastes in Hesiodi Theogoniam: ἡ δάφνη ἐνεργεῖ πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς. Σοφοκλῆς ἐν Κασάνδρα. Δάφνην φαγῶν ὀδόντι πρῶτο στόμα.]

ΚΗΔΑΛΙΩΝ. Athenaeus libro quarto, et paroemiographi in proverbio λευκὴ στάθμη. Hefychius, Αὐτοκτίστους δόμους, οὐ κατεσκευασμένους, ἀλλ' ἐκ ταυτομάτου γεγεννημένους. ἢ τοὺς οἰκουμένους Σοφοκλῆς Κηδαλίωνι. idem, δέατος, δέους. Σοφοκλῆς Κιδαλίω. lege, Κηδαλίωνι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ. Erotianus nominat in Lexico Hippocrateo. Ἄντιον δ' ἐνάλουσιν οἱ παλαιοὶ τὸν σῶφρονα, ὡς καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Κλυταιμνήστρα. quae sequuntur in mendo cubant. quare ibi legantur.

ΚΟΛΧΙΔΕΣ. Athenaeus libro decimo tertio, et libro etiam secundo, ubi male Κοχλίδες. Scholiastes Apollonii libro tertio. Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Κολχίσιν εἰσάγει τὴν Μήδειαν ὑποτιθεμένην τῷ Ἰάσωνι περὶ τοῦ ἄθλου δι' ἀμοιβαίων. et sub. lib. finem, Καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν Κολχίσι πεποίηκε τὸν ἄγγελον τοῦ Διήτου πυθόμενον περὶ τῶν προειρημένων.

Ἡ βλαστὸς οὐκ ἐβλαστεν οὐπιχώριος,
καὶ κάρτα Φρίξας εὐλόφω σφῆνωματι,
χαλκηλάτοις ὅπλοισι μὴ προσεξέδου.

p. 489.

Hefychius, ἐπαλλαχθεῖσα, ἐπαλλάξασα. Σοφοκλῆς Κολχίσι. Reperio et ΚΟΛΧΟΥΣ ejusdem. Etymologicum magnum, Σοφοκλῆς Κολχοῖς, Ἡμεῖς μὲν οὐκ ἄρ' ἦστε τὸν Προυηθεά. ἀντὶ τοῦ ἦδεις. Forte Κολχίσι.

ΚΡΕΟΥΣΑ. Pollux libro 6. cap. 17. τὸ δὲ ἰσοθάνατον, Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Κρεούση, οὐ πάνυ ἀνεκτόν. Hefychius, ἀνέκτημαι, ἀνείληφα. Σοφοκλῆς Κρεούση. Stobaeus sermone septimo, duodecimo, 38. et alibi.

ΚΡΗΤΕΣ. Athenaeus libro decimo quinto. Hefychius, Βυδοί, οἱ μουσικοί, ἢ κροῦμά τι. Σοφοκλῆς Κρησίη.

ΚΩΜΟΣ. Hefychius, Ἄνθρωσκε, ἄνω θρωσκε, ὡρχοῦτο Σοφοκλῆς Κώμω. Habes infra Μῶμον, alterius fabulae nomen: si non factae sunt duae culpa librorum quae una fuit.

ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ. plura de hac fabula libro decimo. Aristides in Apologia communi: αὐτὴν μὲν γὰρ εἰάν ἴδωσι τὴν Ἑλένην λέγω,

Θεράπαιναν μὲν οὖν ὁποῖαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν, τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς ΣΑΤΥΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους.

NIOBH. Athenaeo nominatur libro quarto. Idem libro 13. καὶ Αἰσχύλος μέγας ὢν ποιητῆς, καὶ Σοφοκλῆς ἤγον εἰς τὰ Θέατρα διὰ τῶν τραγωδιῶν τοὺς ἔρωτας· ὁ μὲν τὸν Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον, ὁ δ' ἐν τῇ Νιόβῃ τὸν τῶν παιδῶν. Interpres Apollonii libro primo de infecto loquens quod Ἴουλος Graecis, centumpres Latinis dicitur. Θεόφραστος ἐν τῇ πρὸς Φανίαν ἐπιστολῇ καὶ ὄνον Φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι· ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κωφοῖς σατύροις. Κυλισθεῖς ὡςτις ὄνος ἰσόπρις. Paulo post, de Dactylis Idaeis, Σοφοκλῆς αὐτοὺς Φρύγας καλεῖ, ἐν Κωφοῖς σατύροις. [Laudantur et ΣΑΤΥΡΟΙ simpliciter: quae fabula diversa fuit fortasse a superiore. Aristides in Apologia communi: αὐτὴν ἂν ἴδωσι τὴν Ἑλένην; Ἑλένην λέγω Θεράπαιναν, ὁποῖαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν· τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς ΣΑΤΥΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους. Invenio laudatum et in Σατυρίσκῳ. vide Hesychium in Ἀρβραγῆς ὄμμα.]

ΛΑΚΑΙΝΑΙ. Pollux libro nono, ἐστὶ δὲ ἡ ψαλὶς εἶδος οἰκοδομήματος. ἤπου καὶ Σοφοκλῆς ἐν Λακαίνοις λέγει, Στεινὴν δ' ἔδουμεν [vel ἔδειμεν ut Scaligero placebat:] ψαλίδα κ' οὐκ ἀβάμβρον. ΛΑΟΚΟΩΝ. Aristophanes in Ranis verba quaedam ex hac fabula more suo usurpat. Notat enim Scholiast. Παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐκ Λαοκίωντος, Πόσειδον ὃς Αἰγαίου μέδεις πρῶνας, ἢ γλαύκας μέδεις εὐανέμου λίμνας, ἐφ' ὑψηλαῖς σπιδάδεσσι στομάτων. Dionysius Halicarnassensis, libro secundo. Stobaeus sermone 29. Harpocraton, εἶεν ἂν καὶ οἱ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν πυλῶν βωμοί, ὡς Φασὶ Κρατῖνος καὶ Μένανδρος, καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ Λαοκίῳ μεταγῶν τὰ Ἀθηναίων ἤθη εἰς Τροίαν, Φησί.

Λάμπει δ' ἀγυιεὺς βωμὸς ἀτμίζων πυρὶ
σμύρνης σταλαγμοῖς βαρβάρων εὐοσμίας.

Sic legendus hic locus in libris editis depravatus. Hesychius, Καταρρέκτης, ὄχρεός, ρύαξ καὶ ὁ ἀετός. Σοφοκλῆς Λαοκίῳ. καὶ τὰς ἀρπυίας ἐν Φινεῖ.

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. Athenaei verba sunt libro 11. ὁ δὲ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἐν τοῖς Λαρισσαίοις Ἀκρίσιος, ex p. 490. quibus suspicetur aliquis eandem esse hanc cum Acrisio ante dicta. quod tamen nobis non videtur. Larissaeos in extremo opere nominat Hesychius, ubi de vocola αῖς disputat, et Stobaeus quoque sermone centesimo

vigesimo quarto.

ΔΗΜΝΙΑΙ. ἢ ΔΗΜΝΙΑΔΕΣ.

Stephanus de Chrysa oppido. Σοφοκλῆς Δημνίαις, Ὡ
 Λῆμνε Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι. καὶ ἐν Αἰχμαλω-
 τίσιν, ταύτην ἐγὼ Κίλλαν τε καὶ Χρύσην ἔχω. sic hunc
 versum expleo. Apollonii interpres ad librum primum,
 Σοφοκλῆς ἐν Δημνίαις καὶ μάχην ἰσχυρὰν αὐτὰς συνά-
 ψαι Φησί. Hesychius, ἀξύμβλητον, ὃ μηδενὶ ἀπαντᾷ
 δυνατὸν ἦ, ἢ ἀσυνάντητον. Σοφοκλῆς Δημνίαις. Iterum,
 ἀσάλπιγκτον ὄραν, τὸ μεσουνέτιον. ἐσπέρας γὰρ καὶ ὄρ-
 θρου ἐσάλπιζον. Σοφοκλῆς Δημνίαις. Scholiastes Pin-
 darsi, Oda 4. Pyth. πάντας Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Δημνιάσι
 τῷ δράματι καταλέγει τοὺς εἰς τὸ Ἀργῶον σκῆφος εἰσελ-
 θόντας. καὶ Αἰσχύλος ἐν Κυβήραις. Scribendum, ἐν
 Καβείροις.

ΜΑΝΤΕΙΣ. Aristophanis vetus in-

terpres de voce γλάμων agens ad Ranas, Σοφοκλῆς ἐν
 Μάντεσιν ἐπὶ τινῶν ὀρνέων, τοὺς γλαμύρους κατὰ Φορ-
 βάν. Stobaeus sermone 29.

ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ. He-

sychius, Ἀντίβοιον, ἰσόβοιον, ἀντὶ βοῶς καθαγιαζόμενον.
 Σοφοκλῆς Μελεάγρω. idem ἰξοφόρους δρύας, τὰς ἰξὸν
 φερούσας, Σοφοκλῆς Μελεάγρω. Lege eundem in κυάμω
 πατρίω.

ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ. Aristophanes in Ranis,

ridet παρακεκινδυνευμένον dictum alienius poetae Αἰθήρα
 Διὸς δωμάτιον. eum autem poetam Sophoclem esse indicat
 Scholiastes: ἐκ Μελανίππης ait Σοφοκλέους, Ὅμνυμι δ'
 ἱερὸν αἰθέρ' οἴκησιν Διός. etiam Euripides Melanippam
 docuerat: cuius meminit Erotianus in ἀλάστορες, Sto-
 baeus et alii. Scribitur et Μεναλίππη.

ΜΙΝΩΣ.

Clemens Alexandrinus, libro 6. λάβοις δ' ἂν Σοφοκλέους
 ἐν Μίνω, Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη.

ΜΟΥΣΑΙ. Julius Pollux lib. 10. cap. 49. Φαίης δ' ἂν
 καὶ σισύραν λέγοντος Σοφοκλέους ἐν Μούσαις, Ψαλίδας,
 τιάρας, καὶ σισυρῶδη στόλον. Sed scribendum suspirior,
 ἐν Μυσοῖς. qua de fabula mox.

ΜΥΚΗΝΑΙ.

Vide supra, in Ἀτρεὺς ἢ Μυκῆναι.

ΜΥΣΟΙ.

Athenaeus libro quarto et libro 14. Strabo libro 8. ubi
 docet poetas καλεῖν πόλιν τὴν χώραν. Σοφοκλῆς ἐν
 Μυσοῖς, υ.

Ἄσια μὲν ἢ σύμπασα κλήζεται ξένη,

πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Hesychius, Ἀπόβαθρα, ἀποβατήρια. ἢ κλίμαξ νεώς.
 Σοφοκλῆς Μυσοῖς. Lege eundem in ἀποσύρει, ἀστραφῆς,
 et ἀφθίτους γνώμας. Stobaeus sermone 96.

ΜΩΜΟΣ. Hesychius, Ἀμφίον, ἐνδυμα. Σοφοκλῆς
 Μώμω. Idem, Ἀναστύψαι, ἐπᾶραι τὸ αἰδοῖον, ἢ στύ-

γνάσαι. Σοφοκλῆς Μώμω. Videtur Hefychius confundere diversae significationis voces, ἀναστύψαι, et ἀναστύσαι. Laudat Momium is grammaticus etiam in ἀποσκόλυπτε.

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ. Vetus interpres Apollonii ad quartum, Σιοτεινὴ νύξ κατουλάς καλεῖται παρὰ τὸ ὀλοόν. Σοφοκλῆς ἐν Ναυπάκτῳ, νυκτὶ κατουλάδι. ΝΑΥ-

ΠΛΙΟΣ ΚΑΤΑΠΛΕΩΝ. Hefychius, τρίτος κρατήρ. p. 491. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ καταπλέοντι. Laudatum saepius invenio ἐν Ναυπλίῳ. Pollux lib. 10. cap. 30. Sophocles ait, ὀλκία τὰ πηδάλια ἐν Ναυπλίῳ ἀνόμασε. similiter comici interpres ad Pacem, et Hefychius in ἀνόρεος πόλεμος. In Pindari Scholiis e Sophoclea Nauplio habentur ista,

Ζεῦ παυσίλυπε καὶ Διὸς σωτηρίου
σπονδὴ τρίτου κρατήρος.

Stob. sermone 111. An sit haec alia ab ista et sequente quaerendum. ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΠΥΡΚΑΕΥΣ. Pollux lib. 9. ὁ δὲ ἐμπρήσας τάχ' ἂν πυρκαεὺς ὀνομάζοιτο, κατὰ Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλέα, οὕτως ἐπιγράψαντας τὰ δράματα, τὸν μὲν τὸν Προμηθεῖα, τὸν δὲ τὸν Ναύπλιον. Hefych. Πεσσὰ πεντέγραμμα καὶ κύβων βολάς. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ πυρκαεῖ παρ' ὅσον πέντε γραμμαῖς ἔπαιζον. Alibi poetae nomen reticet. sunt enim haec illius Ναύκληρον πλάτην, ναυτιήν. Ναυπλίῳ πυρκαεῖ. Sophoclem enim citat.

ΝΑΥΣΙΚΑΑ. Haec fabula tota est Homericæ. ac videtur satyrica potius fuisse, quam vera tragoedia. Eubulus comicus eidem Nauficae soccos aptaverat. De Sophoclea [Athenaeus lib. 1. ἄκρως δ' ἐσφαίριζεν (ὁ Σοφοκλῆς) ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε, sive καθῆκε.] Pollux libro 10. cap. 12. ἔστι δὲ τοῦνομα ἡ λαμπήνη, ἐν τῇ Σοφοκλέους Ναυσικάᾳ. Hefychius, ἀναρροιβδεῖ. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Scribe. Σ. ἐν Ναυσικάᾳ. Mens est, Sophoclem in Nauficaa dixisse ἀναρροιβδεῖν σφαῖραν pro, pilam remittere et repercutere. ΝΙΟΒΗ. Athenaeo nominatur lib. 4.

ΝΙΠΤΡΑ. De ista solam afferimus conjecturam ex verbis M. Tulli, libro 2. Tusculanarum quaestionum. Non nimis in NIPTRIS ille sapientissimus Graeciae saucius lamentatur, vel modice potius. Pedetentim, inquit, ite, et sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor. Pacuvius hoc melius quam Sophocles: apud illum enim perquam flebiliter Ulysses lamentatur in vulnere. An igitur Niptra Sophocles ediderat? puto

verius Pacuvium mutato nomine sic appellasse quam fecerat Latinam de Graeca Sophoclis cui index, *Ulysses Acanthoplex*, (ἀκανθοπλήξ) aut *acanthopleges*. de ea igitur Cicero loquitur.

[ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Aeschyli scholiastes in septem ad Thebas. εἶρηται δὴ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα, εἰδότες ὅτι ἀλίσκονται.]

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΚΑΝΘΟΠΛΗΓΗΣ. Hefych.

ἀθηρόβρωτον ὄργανον. τὴν τορύνην, ἢ τὴν ἀθάραν ἀνακινούσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ ἀκανθοπληγεῖ. iterum, ἐλαιάδεσσα νηδύς. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ ἀκανθοπληγῆ. ἦτοι λαιάδεσσα ἀντὶ τοῦ σκαιᾶ, ἀγρία. ἢ ἀπὸ τοῦ ληίζεσθαι, πάντα ληίζομένη καὶ κατεσθίουσα. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου, λιπαρά. Apparet non constituisse inter veteres criticos de lectione ejus loci: aliis scribentibus ἐλαιάδεσσα, aliis λαιάδεσσα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ. Pindari vetus interpretis extremo opere: Σύντομοι οὐ μόνον Λάκωνες ἀλλὰ καὶ Ἀργεῖοι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαινομένῳ.

Πάντ' οἶσθα, πάντ' ἔλεξα τ' ἀντεταλμένα.

μῦθος γὰρ Ἀργολιστὶ συντέμνειν βραχύς.

Hefychius, ἐμπειρῆς, ἐμπειρος. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαινομένῳ. alibi, ἡμαλάψαι, κρύψαι, ἀφανίσαι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεὶ μαινομένῳ. Affert etiam ex eadem, θρεκτοῖσι νόμοις, quod explicat τραχέσιν. et addit alios legisse eo loco, κρεκτοῖς. meminit et in θριάζειν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. extat. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. extat. ΟΙΝΟΜΑΟΣ. Athenaeus

extremo lib. 9. Diogenes Laertius in Arcefila. πρὸς δὲ τὸν δανειστικὸν [vox haec suspecta: quidam conjiciebant διανιστικὸν; nescio quam recte.] καὶ φιλόλογον, εἰπόντα τί ἀγνοεῖν, ἔφη,

Λήθουσι γὰρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι

θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῆ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους. Hefychius, Ἀρουραῖος Οἰνόμαος, Δημοσθένης Αἰσχίνην οἷτως ἔφη, ἐπεὶ κατὰ τὴν χώραν περιουστῶν ὑπεκρίνετο Σοφοκλέους τὸν Οἰνόμαον.

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Hefychius, ἀεστρον, Φάρμακον. Σοφοκλῆς Παλαμήδη. et alibi, δρυπὰ, δρεπτά. Σοφοκλῆς Παλαμήδη. [Eustathius e Suetonii Tranquilli libro, Περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι παιδιῶν· παράγει, ait, Σοφοκλέους ἐκ Παλαμήδους ὁμωνύμου τῷ ἡρωϊ δράματος τὸ ἐκείνος ἐφεῦρε γὰρ Πεσσούς, κύβους τε, τερπνὸν ἀργίας ἄκος.] Huic quoque, ut aliis multis

Sophocleis cognominem Euripides fecerat. ΠΑΝ-
ΔΩΡΑ ἢ ΣΦΥΡΟΚΟΠΟΙ. Athenaeus libr. 11. Hesy-
chius, in κεχήλωμαι καὶ χήλευμα, τὸ σπαρτίον, Σοφο-
κλῆς Πανδώρα, ἢ Σφυροκόποις. ΠΕΛΙΑΣ. Ero-
tianus in Hippocratem, παιδικὸν πάθος. παιδίαν γυν τὴν
παιδοτροφίαν. ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἐν Περίᾳ Φησί, λευκὸν
αὐτὴν τὸδ' ἐπαίδευσε γάλα. ΠΕΡΙΛΑΟΣ. Hesy-
chius, Καρπομανῆς, εἰς κέρον ἐξυβρίζουσα. Σοφοκλῆς
Περιλάω. ΠΗΛΕΥΣ. Aristophanes Avibus, Ὀμοβ-
ρόθῳ, συνθέλω, Συμπαραινέσας ἔχω. Scholiastes, Σο-
φοκλέους ἐκ Πηλέως. idem ad Nebulas profert hos ele-
gantes versus e Peleo Sophoclis,

Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη.

γερονταγωγῶ κἀναπαιδεύω πάλιν.

πάλιν γὰρ αὐθις παῖς ἔ γηράσκων ἀνὴρ.

Proferuntur et a Clemente Alex. libro sexto. Harpocration in ξηραλοιφεῖν. Σοφοκλῆς Πηλεῖ, καὶ ξηραλοιφῶν
εἵματος διὰ πτυχῶν. ita scribendum eo loco Stephanus
in Κυκνήτις. ubi scribe, Σ. ἐν Πηλεῖ καὶ ἐν Ποιμέσιν.

ΠΑΛΥΝΤΡΙΑΙ. Pollux lib. 7. cap. 12. de vo-
cabulo ἐπενδύτης loquens, ληπτέον αὐτὸ ἐκ τῶν τοῦ Σο-
φοκλέους Πλυντριῶν, Πέπλους κτενίσαι, λινοπλυνεῖς τ'
ἐπενδύτας. ΠΟΙΜΕΝΕΣ. Athenaeus libro sep-
timo et decimo tertio. Stephanus de urbibus in Γραικός.

Erotianus explicans vocem πέλον. Harpocrationis verba
sunt, ὅτι Θαλλῶ χαίρουσιν αἱ αἴγες καὶ Σοφοκλῆς Πύ-
λεσιν. ἔωθινὸς γὰρ πρὶν τιν' αὐλητῶν ὄρᾶν Θαλλὸν χιλίαις
προσφέρων νεόπαιδα εἶδον στρατὸν στείχοντα παραλίαν.
Lego, Σοφ. Ποιμέσιν,

Ἐωθινὸς γὰρ πρὶν τιν' αὐλητῶν ὄρᾶν

Θαλλὸν χιμαίρα προσφέρων νεοσπάδα

εἶδον στρατὸν στείχοντα παρ' ἄλιαν ἄκραν.

[Huc refero Sexti Empirici verba e libro 1. adversus
p. 493. dogmaticos, οὐκ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν οἱ γραμ-
ματικοί, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ βαλλὴν
λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστί. Sed vera lectio
sine dubio est, quae alibi habetur, Θαλλὸν χιμαίρα πρ.
vide libro 13. cap. 6.] ΠΟΛΥΕΙΔΟΣ. Hesy-
chius, Ἀνταίας, πολεμίας. ἐχθρῆς. Σοφοκλῆς Πολυεῖδω.

vide et in ἀραιόν. ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Hesy-
chius, Παράρυμα. Σοφοκλῆς Πολυξένη, παράρυμα ποδός. ὡς
κρεμαμένων τινῶν ὑφασμάτων ἐκ τοῦ ἄρματος πρὸς κάλ-
λος. Meminit Harpocration, in ἡκρωτηριασμένοι. Ex
ea fabula erat hic versus, Ἀπ' αἰθέρος δὲ κἀπὸ λυγαίου

νέφους, apud Scholiasten Apollonii, libro secundo. Stobaeus sermone 47.

ΠΡΙΑΜΟΣ. Julius Pollux lib. 10. cap. 31. Οἰκοδόμου δὲ σκεύη, λείαι, γλαρίδες, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Πριάμῳ.

ΠΡΟΚΡΙΣ. Julius Pollux, libr. 9. πλὴν τοῦ ἐπιτιμητοῦ, ᾧ κέχρηται Σοφοκλῆς ἐν τῇ Προκρίδι, κολασταὶ ἀπιτιμηταί.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Pindari scholiastes, ad odam quintam Pythionicarum, de Prometheo, διὸ καὶ τοῦνομα ἀπὸ τοῦ προμαθεῖν ἔσχε· καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν τῷ Προμηθεῖ, τοῦ προμηθεύς θεῶν λέγειν τῆς φρονήσεως, ἀντέχεσθαι καὶ μὴ τῆς μεταμελείας.

ΡΙΖΟΤΟΜΟΙ. Macrobius libro quinto, Sophoclis tragoedia id de quo quaerimus etiam titulo praefert. Inscritur enim Ῥιζοτόμοι. in qua Medeam describit maleficas herbas secantem: sed averfam, ne vi noxii odoris ipsa interficeretur: et succum quidem herbarum in cados ueneos refundentem.

Sophoclis versus hi sunt:

Ἦ δ' ἐξοπίσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
ὄπὸν ἀργινεφῆ στάζοντα τομῆς
χαλκίοισι κἀδοῖς δέχεται. Et paulo post:
αἶθε καλυπταὶ νίσται ριζῶν κρύπτουσι τομάς,
αἶς ἦδε βοῶσα κ' ἀλαλαζομένη γυμνῇ
χαλκίοισιν ἤμα δρεπάνοις.

Apollonii vetus interpres ad lib. 3. Σοφοκλῆς ἐν Ῥιζοτόμοις τὸν χορὸν πεποίηκε λέγοντα,

Ἦλις δέσποτα, καὶ πῦρ ἱερὸν
τῆς εἰνοδίας Ἐκάτης Φέγγος,
τὸ δὲ ὀλύμπου πολλὸν προφέρει
καὶ γῆς ναίους ἱεραὶς τριόδους
στεφανωσαμένη δρυσι, καὶ πλείσταις
ὤμων σπείραισι δρακόντων,

Hesychius, αἰστώσας, διαχέας καὶ τήξας, Σοφοκλῆς Ῥιζοτόμοις.

ΣΑΛΜΩΝΕΥΣ. Athenaeus libro undecimo. Hesychius, θῆμα, θῆκη τάφος, ἀνθημα. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. Alio loco, Καρικοὶ τράγοι, ὡς εὐτελῶν ὄντων. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. εἰ μὴ ἄρα ὑποσυγχέων τοὺς Κιλικίους. [ΣΑΤΥΡΟΙ. vide sup. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ.]

ΣΙΝΩΝ. Hesychius, αἰθύσσειν, ἀνασεῖσιν. Σίνωνι Σοφοκλῆς. iterum, ἀρρήτον, ἀφραστον, ἀνιστόρητον, ἀπόρρητον, ἀφωνον, αἰσχρόν. Σοφοκλῆς Σίνωνι. alibi, ἐνθρίακτος, ἐνθουσιῶν καὶ ἐνθέακτος. Σοφ. Σιν.

ΣΙΣΥΦΟΣ. Hesychius, Ζεῦχος τριπάρθενον, Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ, καὶ Σοφοκλῆς Σισύφῳ, χαρίτων τριζύγων. Puto fuisse drama satyricum: nam ejus generis

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

I

fuit Sisyphus Euripideum, teste Aeliano libro secundo, capite octavo.

ΣΚΥΘΑΙ. Athenaeus libro 5. Apollonii interpres vetus, ἐν τοῖς Σκύθαις ὁ Σοφοκλῆς ἑτερομήτρα τῆς Μηδείας τὸν Ἄψυρτον λέγει. — οὐ γὰρ p. 494. ἐν μιᾷς Κόλτης ἔβλαστον· ἀλλ' ὁ μὲν Νηρηίδος τέκνον ἄρτι βλαστάνεσκε· τὴν δ' Εἰδυία πρὶν ποτ' Ὀκεανοῦ κόρη τρίτευ. Postea de reditu Argonautarum loquens, οὐ διὰ Ταναΐδος ἔπλευσαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν πλοῦν, καθ' ὃν καὶ πρότερον· ὡς Σοφοκλῆς ἐν Σκύθαις ιστορεῖ. Hesychius, in Ἀχιλλεῖον et ἀψάλακτος.

ΣΚΥΡΙΑΙ ἢ ΣΚΥΡΙΟΙ. Foemineo genere citat Hesychius in εὐωρος. vide in ΕΡΙΣ. at in dictione ἀποστιβῆς, perperam Σοφοκλῆς Κυρίαις, pro Σκυρίαις. sic in voce Ζεύγλας male scriptum, Εὐριπίδης Κυρίαις pro Σκυρίαις. nam et Scyrius fecerat Euripides. Scyrios nominat alibi Hesychius, ἀχρήματον, ἀδάπανον. Σοφοκλῆς Σκυρίοις. sic lege etiam in verbo αὐτόσιτον. Stobaeus sermone 49. et 57. et 115.

ΤΑΛΩΣ. Interpres vetus Apollonii, lib. quarto, ὅτι δὲ εἰμαρτο αὐτῷ (Τάλῳ) τελευτῆσαι βραγείσης τῆς σύριγγος, λέγει καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τάλῳ.

ΤΕΥΚΡΟΣ. Stephanus De urbibus. Κυ. χρεῖα, πάγος περὶ Σαλαμίνα. Σοφοκλῆς Τεύκρω. Vide Stobaeum in 121.

ΤΗΛΕΦΟΣ. Hesychius, Ἄειφόρος, ἀειθαλής. Σοφοκλέους Τηλέφω.

ΤΗΡΕΥΣ. Aristoteles in libello De poetica, varios agnitionis modos explicans, καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ, ἢ τῆς κερκίδος Φωνῆ. Aristophanes in Avibus,

Εὐ. Τὸ ράμφορς ἡμῖν σοῦ γελοῖον φαίνεται·

Ἐπ. Τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνονται

ἐν ταῖς τραγωδίαισιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.

ibi interpres. ἐν γὰρ τῷ Τηρεῖ Σοφοκλῆς ἐποίησεν αὐτὸν ἀπωρνηθωμένον καὶ τὴν Πρόννην· ἐν ᾧ ἔσκωψε πολλὰ τὸν Τηρέα. meminit et Hesychius. Sophoclem aemulatus Philocles tragicus, et ipse fabulam fecit, cui nomen indidit Τηρεὺς ἢ ἔποψ. de qua in comici scholiis. Stobaeus sermone 10. 39. et alibi.

ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ. Dionysius Halicarnassensis, libro primo. Athenaeus libro tertio et libro decimo. Plinius lib. 18. cap. 6. Ante mortem Alexandri annis fere 145. Sophocles poeta in fabula Triptolemo frumentum Italicum ante cuncta laudavit, ad verbum translata sententia,

Et fortunatam Italicam frumento canere candido.

In Etymologico ita nuper editum, Ἀπυρδάκωτος, τοῦ τραπέζης κύλιξ ἀπύρθμενος. Versus est ex ista fabula,

sed depravatissimus. Lege, Ἀπυυδάκωτος οὐ τραπεζοῦται κύλιξ. Pollux lib. 10. cap. 22. Τὴν ἀπύθμενον κύλικα ἐν Τριπολέμῳ Σοφοκλῆς ἀπυυδάκωτον ὠνόμασεν. deinde hunc versum describit: quem et Hesychius attingit in ea voce. Comici interpres, commentario in Acharn. πλιξ τὸ βῆμα, καὶ πλιγματα. τὰ πηδήματα. ἐνθεν καὶ τὸ περιβάδην ἀμφιπλιξ, παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Τριπολέμῳ. Meminit et Harpocration in μελίγη. et saepe Hesychius.

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ. extat.

ΤΡΩΙΛΙΟΣ. Pollux

libro decimo cap. 38. Ζίφους δὲ ὄνομα εἶπεν εἶναι βαρβαρικὸν ἢ σικλητικὸν Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Τρωίλῳ, Σικλητικὴ γὰρ ὄρχεις βασιλῆς ἐπτεμνοῦσ' ἐμούς. Hesychius, hujus fabulae voces profert, ἀμάσται, ἄσας, ἀσόλοιον, ἔρηκ, ἰήϊος, Ἰαννα, καταρβύλοις, et ἀνδρόπαις. Sed versum in quo usus poeta illa voce reperimus in scholiis Pindari, Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ Τρωίλου, Τὸν ἀνδρόπαιδα δεσπότην ἀπώλεσα. vide in Achillis amatoribus supra. p. 495.

ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΑΙ. Athenaeus libro quarto. Stephanus de urbibus, Κόλχος τε, Χαλδαῖός τε καὶ Σύρων ἔθνος. Meminerunt amplius, vetus enarrator Sophoclis commentariis in Antigonem: Etymologici auctor in Δράκαυλος, et Hesychius in ἄδημον. Hesychius, ἀντιστρέφω, ἀνταξιῶ, Σοφοκλῆς Τυμπανισταῖς. vide eundem in Δράκαυλος. Stobaeus sermone 57.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ.

Stobaeus sermone 103. versus affert ex Sophoclis Tyn-daro: quorum sententiam in iis quae extant non semel legas, diversis verbis expressam.

ΤΥΡΑΝΝΟΙ.

Hesychius, ἔχθιμα, μισήματα. Σοφοκλῆς Τυράννοις. alibi legere non recordor.

ΤΥΡΩ. Athenaeus libro

tertio et undecimo, et Stobaeus non semel. Macrobius libro 5. cap. 21. Sophocles in fabula quae inscribitur Tyro,

Πρὸς τὴν τράπεζαν Φάσκων

προσεληλυθέναι τοὺς δράκοντας

καὶ γενέσθαι περὶ τὰ σιτία καὶ τὰ κερχῆσια.

Vide Aelianum De animalibus libro 11. cap. 18. Laudatur etiam Euripidea Tyro. Aristoteles in libro de poetica de utrius poetae fabula senserit incertum, cum scribit, καὶ τῶν σημείων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἶον οὐλαί· τὰ δὲ ἐκτὸς τὰ περιδέραια καὶ οἶον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σιάφης. Stobaeus sermone 20. et 44. et saepius.

ΤΥΡΩ ΔΕΥΤΕΡΑ. Aristophanis versus est in Avibus, Νῆ Δί' ἕτερος δὴ τάχ' οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων. Interpres, ἐκ τῆς Σοφοκλέους δευτέρας Τυροῦς,

ἧς ἡ ἀρχή. Τίς ὄρνις οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων; Auctor Etymologici, Ἐρηνοβοσκός, ὁ προβατοβοσκός. ἐν Τυροῖ β Σοφοκλῆς. Stobaeus laudat capite 108. ΤΥΡΙΣ.

Athenaeus libro decimo quarto. Stobaei margines capite De oblivione: haec verba nobis exhibent, *Sophoclis in contumelia Satyri*. Vellem ipsa Graeca verba antiquissimarum editionum docti viri in nuperis editionibus retinissent. Melius longe de nostris studiis essent meriti. Conjicio ex istis Sophoclis Ἰβριν fabulam satyricam fuisse.

ΦΑΙΔΡΑ. Hesychius, Ἀγκυραὶ μεταφορικῶς αἱ ἀσφάλειαί. Σοφοκλῆς Φαίδραις. melius Φαίδρα. idem, ἀκλεπτοὶ, οὐ παραλογιζόμενοι, ἀληθεῖς. Σοφοκλῆς Φαίδρα. vide in ἀψεφές. et paroemiographos in proverbio χαλάσω τὴν ἱερὰν ἄγκυραν. Stobaeus fermone 41. et alibi.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. extat. Sed non dubito plures eo nomine fabulas Sophocli editas. Nam in ea tragoedia quae edita est, arcessitur ad Trojam Philoctetes. Reperio autem docuisse eundem tragicum fabulam aliam, cujus argumentum erant casus Philoctetae ad Trojam. Quare illius fuit index ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ΕΝ ΤΡΟΙΑ. Auctor Hesych. in Ζηλω. ΦΙΝΕΥΣ. Aristophanes in Pluto.

— ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ

Ἐξωμμάτῳ καὶ λελάμπρυνται κόρας.

Interpres, ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος. Athenaeus libro tertio. Apud Pollucem libro septimo extremo sic p. 496. editum. καὶ τὸ κωμωδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ βλέφαρον. κέκλεται δ' ὡς καπήλειου πύλας. quis haec intelligit? nec mirum: sunt enim depravatissima. Emendo vere, καὶ τὸ κω. ἐν Σο. Φινεῖ, Βλέφαρον κέκλεισται γ' ὡς καπήλαιοι πύλαι. Ait Pollux, comparasse Sophoclem clusuram oculorum caeci hominis, oclusis cauponis foribus, quod simile, sane quam frigidum et longe petatum, exagitatam fuerit a comicis, sicut alia multa ejus poetae. De hac fabula accipio verba interpretis Apollonii libro secundo, Πηρωθῆναι Φινέα λέγει Σοφοκλῆς, ὅτι τοὺς ἐκ Κλεοπάτρας υἱοὺς ἐτύφλωσεν, Ὀρυιδον καὶ Κράμβιν. πεισθεῖς διαβολαῖς Δίας [vel Ἰδαίας emendante Jos. Scaligero] τῆς αὐτῶν μητρός. Hesychius in ἀπενώτισαν et ἀρτύμασι.

ΦΙΝΕΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, Ἀχάκνευτα τρύπανα, τὰ Φρύγια πυρεῖα. Σοφοκλῆς, Φινεῖ δευτέρω.

ΦΟΙΝΙΞ. Athenaeus libro secundo.

ΦΡΙΞΟΣ. Epitoma Stephani, εὐρίσονται προαστία γῆ ἐν Φρίξω Σοφοκλέους.

Ὅρια κελεύθου τῆσδε γῆς προαστίας.

Etiam Euripides Phrixum ediderat. alii Φρύξος.

ΦΡΥΓΕΣ. Aeschyli interpretes ad Prometheum vinctum, Σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθαδίαν, ὡς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς Φρυξί Σοφουλέους. ΦΥΛΟ-

ΤΙΔΕΣ. Aulus Gellius libro decimo tertio. *Etiam ille versus non minus notus, Γέρων γέροντα παιδαγωγῆσω σ' ἐγώ, et in tragoedia Sophocli scriptus est, cui titulus Φυλότιδες, et in Bacchis Euripidi.* Non est dictio Graeca Φυλότιδες. Graeca erit si τ in π mutetur, Φυλόπιδες. verum nihil ad rem. esset aliquid Πυλάτιδες. sed malo, atque adeo verum censeo, ΦΘΙΩΤΙΔΕΣ. Ac videor in Graecorum commentariis reperisse alicubi Sophoclis *Phthiotas* aut *Phthiotidas*, etsi indicare locum nunc non possum. Nam neque memini, neque ad manum sunt omnes Graeci scriptores, quos aliquando lectitavimus. Studiosi adolescentes quibus adminiculatio memoria est, quaerant, et laterculum superius diligentia sua amplificent. Quamquam si quae fuerint aliae Sophoclis fabulae, praeter quarum titulos hic exhibemus, oppido paucae illae sunt. In vita ipsius de numero fabularum quas docuit aut fecit, ita legitur: *ἔγραψε δὲ ὡς φησὶν Ἀριστοφάνης δράματα ἑκατὸν τριάκοντα· τούτων δὲ νοθεύεται δεκάσπτα.* *Scriptit auctore Aristophane fabulas 130. quarum 17. censentur adulterinae.* Non longe abest ab hoc numero hic noster. plures enim 125. fabularum indices in superiore albo invenies. Sed non sunt omnes opinor, Sophoclis ejus quem inter veteres tragicos regum obtinere omnes consentiunt. Fuit enim junior Sophocles tragicus et ipse poeta. cujus Clemens Alexandrinus meminit, et alii. Fortasse hujus fuerunt ex iis quarum titulos adscripsimus, nonnullae. Sane scribunt alii non 130. sed 123. solum tragoedias sub nomine prisca Sophoclis jam olim in manibus eruditorum esse versatas. Itaque ut dixi, e vere Sophocleis paucae omnino sunt, quarum titulos desideres. Verum de his aliquando fortasse curatius, et diligentius. Nunc ad p. 497. opus institutum revertamur.

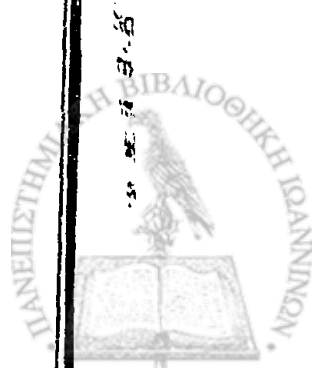
CAPUT QUINTUM.

Athenaei error ex depravata lectione librorum Aristotelis. πάρα, ἧς. παρετυμολογία. αμίας piscis

etymum. Archestrateae Gastronomiae principium. οἱ περὶ μετεώρων Φόβοι apud Epicurum. ἐπίκουρος. Vetus proverbium apud Aristotelem emendatum. ὁ Φρόνιμος prudentia. De veterum eranis. multa observata et emendata.

AMIAM piscem verbis Aristotelis describens Athenaeus, inter caetera haec ait, *χολήν τε ἔχειν ἰσομήκη τῷ ἐντέρω, καὶ σπλήνα ὁμοίως. fellis vesicam habere intestino longitudine parem, et similiter splenem.* Neque de felle quod dicitur satis explicate dicitur: et de splene quod scribit, falsum est. Fellis vesica in hoc pisce non solum parilis cum intestino est longitudinis: verum etiam illi adhaeret, atque ut loquitur philosophus. *παρ' ὅλον τὸ ἐντερον ἐνυφασμένον ἐστίν.* Sed Athenaeus brevitate studio cum summa capita ex Aristotele exciperet, multa saepe etiam necessaria verba praetermisit: saepe etiam male quaedam legit, et pro vera lectione falsam est amplexus. Factum est utrumque isto loco. Nam de fellis vesica Aristotelis verba sunt, *Histor. lib. 2. cap. 15.* unde haec desumpta esse constat: *ἡ μὲν οὖν ἀμία παρὰ τὸ ἐντερον παρατεταμένην, (τὴν χολήν) ἰσομήκη ἔχει· πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναδίπλωμα.* *Habet amia fellis vesicam secundum ipsum intestinum porrectam, longitudine illi parem: saepe etiam aliquid est ejus quod reduplicetur.* De splene vero amiae nihil philosophus. Unde igitur illa noster? nempe ex depravata sui exemplaris lectione. Nam pro *καὶ ἐπαναδίπλωμα* legit *καὶ σπλήνα ὁμοίως.* Atqui fallissimum est amiae splenem ejusdem esse cum fellis vesica et intestino longitudinis. En quid eveniat etiam doctissimis viris, cum de librorum temeritate ac perfidia non cogitant. Nam Athenaeum aliter non scripsisse, persuasum mihi non solum, quia ita membranae omnes habent, et illa optima Hoeschelii Epitoma: sed etiam quia vetustissimus Etymologici magni auctor non aliter hunc locum describit. quanquam ille Athenaeum ibi non nominat: sed hoc saepius ab eo fieri observavimus, ut auctoris hujus verbis utatur pro suis tacito illius nomine. In verbis Epicharmi scribo, *πρωτὸ μὲν γ' ἀτενὲς ἀπ' αἰοῦς ἀφύας ἀποπυρίζουες στρογγύλας, καὶ δελφάκινά γ' ὠπτάομεν κρέα, καὶ πολύπους, καὶ γλυκύν γ' ἐπὶ τῶν ἐπίομες οἶνον.* Sequentia non possum assequi, *οἴμοι μοι τάλας*

περὶ σαῦμά με καλοῦσα. Videntur esse alicujus verba qui doleat se afluiffe a memoratis epulis. Etiam frequentia sunt corruptissima, *κὰτ'ισα λέγει Φοῦ, τῶν κακῶν*. Forte, *καὶ τίς κ' ἀλέγοι, Φεῦ τῶν κακῶν!* *equis, ait, opem ferat? o sortem duram!* Postea δ' *καὶ παρὰ τρίγλας τε καὶ πάχηα κὰμ'αι*. nec melius membranae. Possumus scribere, *ὄκηα πάρα τρίγλαιρ*. 498. *τε καὶ παχεῖαι γ' ἀμ'αι δύο*. nec multo aliter interpretes. *πάρα* tam pro *adsunt* quam pro *adest* posuerunt. Eupolis hoc libro, *ἴνα πάρα μὲν κὰραβοι*. Sic *παρῆν* pro *παρῆσαν*. ut statim *Φάσσαι τε παρῆν*. et *ῆν* pro *ῆσαν*. Idem poeta, *ῆν δὲ νάρκαι, ῆν δὲ ζύγαιναι*. nisi scribendum *ῆς* et *παρῆς*. ut infra *ἐνῆς* pro *ἐνῆσαν*. Non legitur hodie in iis quae habentur Aristotelis, quod ex eo refertur de etymo vocis *ἀμ'αι*. Ἀριστοτέλης, *ait, παρετυμολογῶν αὐτῆς τοῦνομα Φησὶν ὠνομάσθαι παρὰ τὸ ἄμα ἰέναι ταῖς παραπλησίαις: ἔστι γὰρ συναγελαστική*. Putavit Athenaeus non esse verum etymum hoc: sed potius *παρονομασίαν* quandam: claudicat enim διὰ τὸ καινὸν τοῦ πνευματισμοῦ, ut loquitur Eustathius. ideo *ait παρετυμολογῶν*. similes paretymologiae apud philosophos, et alios sapientes. Eustathius aliud veriloquium affert haud scio an ex Athenaeo, libris usus integrioribus: a privativa particula *α*, et *μία*: nullae enim solae *amiae* conspiciuntur. [Plutarchus sic in libro, *Utra prudentiora sunt animalia terraene an maris. ἀμ'αις δὲ καὶ τοῦνομα παρέσχηκεν ὁ συναγελασμός. οἶμαι δὲ καὶ ταῖς πηλαμύσι.*] In versu altero Archestrati scribe, *τί σοι τάδε μυθολογεύω; quid verbis opus?* Paulo post recte Dalec. *καὶ ἐγγὺς ἄλός που*. De principio operis Archestrati scribitur *μοκ, μετ' ἀκριβείας ἔθελει πάντα ἐκτίθεσθαι, ὅπου ἐστὶν ἕκαστον ἀλλιστον βρωτὸν τε*. Lego adjecta voce quam deesse arguit vocula *τε*, hoc modo, *βρωτὸν τε ποτόν τε*. ex Athenaeo satis constat non minus vivorum genera exposuisse Archestratum, quam eduliorum. Sed videntur Archestrati operis duo primi versus ita concinnandi ex hoc loco, et alio libri primi,

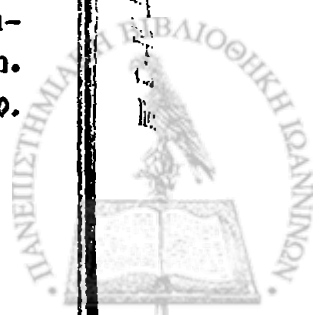
Ἱστορίας ἐπίδειγμα ποιούμενος Ἑλλάδι πάση,

λέξω ὅπου ἀλλιστον ἅπαν βρωτὸν τε ποτόν τε.

Sequitur de Epicuro, *οἶεται γὰρ οὗτος ὁ σοφός, καὶ τὸν τῶν ἀσώτων βίον ἀνεπίληπτον εἶναι. εἴπερ αὐτῶ προσγενηται τὸ ἀδεές καὶ ἴλεων*. Inter hujus sophi κυρίας δόξας haec fuit, auctore et interprete Cicerone. *Si ea quae sunt luxuriosis efficiunt voluptatum, liberarent*

eos deorum et mortis et doloris metu, docerentque, qui essent fines cupiditatum, nihil haberem quod reprehenderem. Ipsa Epicuri verba sunt, *εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τοὺς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων· ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν· οὐκ ἂν ποτε εἴχομεν, ὅ τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς.* Vertit Cic. τοὺς περὶ μετεώρων φόβους, *deorum metus.* ita loquebatur Epicurus, sic alibi, τὰς ὑπὲρ τῶν μετεώρων ὑποψίας. Mendosum est quod statim sequitur, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμωδίας ποιηταὶ κατατρέχοντές που τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας, Ἐπικούρους καὶ βοηθούς βοῶσιν. Interpretes ut aliquam sententiam elicerent sustulerunt illa καὶ βοηθούς. longe alia nobis ineunda videtur ratio loci emendandi. non enim ἐξ ἀφαιρέσεως, sed ἐκ προσθέσεως sanare eum debemus. Lego sic, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμωδίας ποιηταὶ πρὸς τοὺς κατατρέχοντάς που τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας Ἐπικούρον καὶ Ἐπικουρίους ἐπικούρους καὶ βοηθούς βοῶσιν. id est, *Ideo comici poetae adversus eos qui voluptatem et incontinentiam vituperant, Epicurum et Epicureos advocant ἐπικούρους, et in auxilium sibi.* In edita lectione praeter manifestum hiatum, hoc etiam est incommodum, quod facit ipsos qui voluptatem incularent, in subsidium suum appellare Epicurum et Epicureos: quod est absurdum. Poetica vox est ἐπίκουρος, in qua ludit auctor venuste. utuntur et historici, ut Thucydides saepe. Extat etiam ea vox in proverbiali versu, cujus mihi commodum venit nunc in mentem, ut veram illius lectionem hoc loco indicem. In septima Eudemiorum ubi agitur de amicitia quae ex utilitate constat, philosophi sunt verba plane aurea: *διὰ τὸ χρήσιμόν ἐστὶν ἡ τῶν πλείστων Φιλία. διὰ γὰρ τὸ χρήσιμοι εἶναι φιλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ μέχρι τούτου, ὡσπερ ἡ παροιμία, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τὸν σὸν φίλον ἔσκε μάχηται.* nullum ex hac scriptura sensum elicias. Scribendum, *Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τόσσον φίλος ἔσκε μάχηται.* planissima et optima sententia. [et ita postea edidit Josephus Scaliger, in aureoli Sironiatei proverbialis novissima editione.] De Platonis subjecto loco quaedam notamus libro tertio. In primo versu ex *Androphono* ejusdem comici, *Ἐξὸν γυναῖκα ἔχοντα κατακείσθαι καλὴν,* loquitur poeta de accubitu ad mensam: neque aliter verbum *κατακείσθαι* est exponendum. declarat proximus, *καὶ Λεσβίου χυτρίδω λαμβάνειν δύο.*

Tertium ita scribe. Ὁ Φρόνιμος ἐστὶ τοῦτο, τῶτο τ' ἀγαθόν. more Thucydidis eleganter positum ὁ Φρόνιμος pro ἡ Φρόνησις. alioquin poterat, τὸ Φρόνιμον. In penultimo deest syllaba, Εἰ τοῦτον ἔζων πάντες ὃν ἐγὼ βίον. restitue, ὃν ἐγὼ ζῶ βίον. Est vero acute et invidiose in Epicurum dictum: si omnes ejus legibus viverent et obtineret vulgo ejus doctrina, Οὐτ' ἄτοπος ἦν ἄν, οὔτε μοιχὸς οὐδὲ εἷς: nemo reperiretur inhonestus, nemo adulter. Vult dicere fore omnia jura promiscua, et discrimen recti atque honesti sublatum iri. Tolle enim honesti atque inhonesti fines: eadem omnia peccata sustuleris. Speusippo philosopho avaritiam objiciens Dionysius tyrannus, scribit ad ipsum in haec verba, Σὺ τισὶν Φιλαργυρίαν ὀνειδίζεις; αὐτὸς μηδὲν ἐκλελοιπῶς ἀισχροκερδείας. τί γὰρ οὐ πεποίηκας, οὐχ ὑπὲρ ὧν Ἑρμείας ᾤφειλεν αὐτὸς ἐκτετικῶς, ἔρανον συναγεῖν ἐπιχειρεῖς; e veterum Graecorum moribus pendet hujus loci interpretatio. Institutum illorum fuit, sicut ad Theophrastum dicebamus, ut si quis in paupertatem delaberetur, ἔρανον ab amicis posset suo jure exigere, sublevandae inopiae suae. Hoc more pulcherrimo abutebantur saepe homines μικρολόγοι et turpiculi lucelli avidi. Saepe enim cum damnum nullum accepissent, fingebant accepisse, ut ditescendi ex alieno occasionem nanciscerentur. Similis fuit illius versutia, quem ait Martialis saepius in anno nasci, ut natalitia dona saepius item exigeret. Non desuerunt qui jus exigendi erani ab afflicto redimerent ceu frumentariam aliquam tesseram, et sua pecunia creditoribus satisfacerent, spe colligendae mox summae majoris. In quo turpissimam fuisse nundinationem omnes fateantur. Utrumque genus sordium in Speusippo notat Dionysius. ad prius spectant p. 500. verba Athenaei ex ipso Dionysio: ἐρανίζεσθαι αὐτὸν παρὰ πολλῶν διελέγχων. posterius illis indicatur quae supra adscripsimus, si modo illa capimus recte. Ait, nullam infamis lucri ansam eum non captasse: qui cum pecunia sua solvisset quae debebantur ab Hermia, postea eranum eo nomine exigeret. nisi ita accipias ut sumus interpretati, friget sententia aut potius nulla est. Scripsimus aliquanto post, ἀΦαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονάς, ubi priores editiones, et cum iis interpretes, διὰ χειλῶν, inepte. Cicero, quem adversus se laudat vir doctus, voluptates quae sapore percipiuntur. Deinde ex melioribus membranis adjecimus ista, ἀΦαιρῶν δὲ τὰς δι'

ἀπροαμάτων. Tullius, *deprehens* eas etiam quae auditu et cantibus percipiuntur. Pro καὶ προελθῶν Φησὶ λέγειν. Scribendum λέγων: aut sic, Φύσει λέγει τιμητέον τὸ καλόν. Vide librum 12. unde supplevimus quae hic deerant.

CAPUT SEXTUM.

Philetaeri drama Κυνηγίς. γαμήλιος. Apollodori fabula Γραμματιδιοποιός. γραμματίδιον. Apollodorus Carystius, aut Atheniensis comicus. Apollodorus Gelous item comicus. πίνειν ἐξίεναι. Ἀφάνης scriptor. ἀνδριά. Apollodori Atheniensis libri Περὶ Σώφρονος, id est, commentariorum in Sophronem. προθεῖς. κηροειδής et κηροειδής. alphesticus piscis. item alia.

Φιλέταιρος Κυναγίδι, auctore Suida inter Philetaeri fabulas fuit Κυνηγιάς. Subjecti versus hanc continent sententiam: optimum esse si quis in diem vivat, et fruatur bonis quae aderunt. nam cum adeo sint caduca omnia mortalium, frustra aliquis se torqueat de crastino semper sollicitus, ut magnas opes congerat et in thesauros abdat sibi inutiles. Interpretes contrarium sensum eliciunt: sedulo providendum esse ne quid in crastinum desit: quod est plane contrarium ei quod dicitur primis versibus, vivendum esse in diem. Quare integrum locum ita corrige:

Τί δεῖ γὰρ ὄντα θνητὸν, ἱκετεύω, ποιεῖν;
πλὴν ἠδέως ζῆν τὸν βίον κατ' ἡμέραν,
εἴαν γ' ἔχη τις ὑπόθευ. ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν
τοῦτ', αὐτὰ τ' ἀνθρώπει' ὄρωντα πράγματα.
εἰς αὐρίον δὲ οὐχὶ φροντίζειν ὅ τι
ἔσται· περίεργόν ἐστιν ἀποκειῖσθαι πάνυ
ἔωλον ἔνδον ἀργύριον.

elegantissimi sane versiculi, et jam planissimi, absterfis mendis, et punctis in suum locum restitutis. Verbum ἱκετεύω ita insertum orationi elegantiae causa, ut apud Latinos *quaeso*. cujus loco legas apud B. Chryostomum *εἰπέ μοι* singulis paginis saepissime.

Οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος

in Orco non coquitur placenta nuptialis. deest enim ex usu loquendi nomen πλακοῦς. Placentae et opera dulciaria, vel praecipua pars olim apud Athenienses p. 501. apparatus nuptialis: ideo mulieres δημιουργοί in eam rem adhibitae: de quibus satis ante dictum est. Hesy-chius γαμήλιος ὁ εἰς τοὺς γάμους πεσσόμενος πλακοῦς.

Ἀπολλόδωρος ὁ Καρύστιος ἐν Γραμματιδοποιῶ. melius Γραμματιδιοποιῶ. neque aliter vetus Messaei liber. recoctum aliquem formularium aut litium procuratorem traduxisse eâ fabulâ videtur poeta. γραμματίδια voca-bant litium instrumenta. ut in descriptione ἀπονοίας Theophrastus, ἔχων ἐχθρὸν ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ὄρμα-θούς γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσὶ. vulgata lectio apud Pollucem, libro 7. cap. ult. ἐκπωματοποιός, inquit, δρᾶμα Ἀλέξιδος, καὶ γραμματιδοποιός Ἀπολλοδώρου. Sed notanda ejusdem Pollucis verba lib. 10. cap. 23. ἐν δὲ τῷ τοῦ Γελώου Ἀπολλοδώρου Γραμματοποιῶ. κυμινοθήκη μεταξὺ τῶν λόγων τούτων εἶναί μοι δοκεῖ. non puo aliam fabulam intelligi. quanquam hujus auctorem Apol-lodorum Athenaeus Carystium nominat, Pollux Geloum. Erravit fortasse hujus aut illius mens alibi occupata. nisi hoc verius: variasse jam olim super auctore ejus fabulae criticorum sententias: nam et Apollodorus qui-dam fuit Gelous comoediarum factor. Meminit Pollux conjunctim utriusque, Geloi inquam et Carystii lib. 10. cap. 31. et Carystii separatim cap. 32. et 33. Suidas comicos duos prodit nobis ejusdem nominis, neutrum Carystium: sed Geloum alterum, alterum Atheniensem. idem fabulam unam Geloi Apollodori inscribit Ἀριστό-δειπνον hanc ipsam de qua agimus intelligens, nisi fal-limur. Itaque locus corrigendus.

Οὐ τοῦτο τὸ ζῆν ἐστὶ τὸ καλούμενον Θεῶν ἀληθῶς βίον. Malim βίος, hoc sensu. istud quod vivere nunc vocant: sive haec communis hominum vita, non est illa vera vita, quae dicitur vita Deum. Sic in ultimis versibus, τοῦτ' ἦν τρυφή καὶ βίος ἀληθῶς. Cum ait poeta, Πίνειν Ἀθη-ναίους ἅπαντας τοὺς μέχρι Ἑτῶν τριάκοντ' ἐξίεναι. cave sequare interpretes: sed primum atque ultimum verbum conjunge. πίνειν ἐξίεναι est ire comessatum. Comes-satio tam bibendi quam amoris causa suscipiebatur, at-que ea petulantia utebantur adolescentes donec alia aetas alios mores postularet. Poeta jus hoc adolescen-tiae producens ait, beatam fore hominum vitam, si

comessari ad tricessimum usque annum liceret. Pone deinde *τελείαν στιγμήν* post *ἔχοντας*, et sequentia verba sic accipe quasi esset scriptum, *καὶ μύρον ἔψιν πρὸ ἡμέρας τοῦς τὴν Μεγαρέων ῥάφανον πωλοῦντας*. Vitae beatæ hanc tertiam conditionem statuit: ut omnes ii qui Athenis vendebant *ῥάφανους* Megaricas fierent *μυροψοί* hoc est unguentarii. Quis est autem scriptor ille obscurus et vere *ἀφανής*, de quo mox sequitur, *Ἀφάνης δὲ, γνώριμος δὲ ἦν καὶ οὗτος τοῦ Ἀρίστωνος, ἐν τῷ Ἀρίστωνι, καὶ αὐτὸς οὕτως ἐπιγράψας τὸ σύγγραμμα*. Arphanem ex omnibus antiquis nullum ego novi. Arpha-reum scio fuisse nomen olim usitatum. sed videtur *Ἀφάνης* per compendium scriptum pro *Ἀπολλοφάνης*, aut p. 502. *Ἀριστοφάνης*, aut *Ἀντιφάνης*. De Dionysio Metathemeno Diogenes Laërtius lib. 7. *ἀνθινὰ μετημφιάσχο* probe et vere scriptum, neque audiendi qui censent mutandum. *ἀνθινὰ* sunt vestes versicolore, luxuriosis olim propriae et parum pudicis. Ideo cautum Romæ veteri lege Oppia, *ne qua mulier vestimento versicolori uteretur*. auctore Livio, lib. 39. et apud Athenienses *ἀνθινὰ* gestare meretricum fuit. Suidas, *Νόμος Ἀθήνησι τὰς ἑταίρας ἀνθινὰ φορεῖν*. Similis lex etiam apud Locros, cujus auctor Zaleucus, teste Suida eodem. *Ἀπολλόδαρος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Σώφρονος τῷ εἰς τοὺς ἀνδρείους μίμους*. Hic est Apollodorus antiquus grammaticus, qui et Sophronem et Epicharmum, ut auctor est Porphyrius in vita Plotini, poetas obscuros radiis ingenii sui illustraverat. Commentariorum illius in Sophronem saepe Athenaeus meminit, et in universum eos appellat *τὰ περὶ Σώφρονος*, ut hic, et iterum paulo post, atque in simillimo libri tertii loco. Et tamen viro docto fraudi fuit hoc loquendi genus: qui vertit hic, *Apollodorus libro De temperante*. errore vaegrandi. Sic autem soliti poetarum antiqui interpretes suos commentarios inscribere. lib. 12. *Χαμχιλέων ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος*. id est, *Chamaeleon libro Commentario in Anacreontem*. alibi, *Δίφίλος περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν*. pro, in Nicandri Theriacorum enarratione. Aristophantis scholiastes ad Vespas quartum librum Commentariorum Apollodori in Sophronem laudat, neque aliter inscribit. *ὁ δὲ Ἀπολλόδαρος καὶ ὅτι τὸ ποτήριον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μεστὸν πάλιν ἀπεπλήρου δεδήλωκεν ἐν τῷ δ' περὶ Σώφρονος*. Notum autem est Sophronem et *Muliebres* et *Viriles mimos* separatim

edidisse: quorum et in Athenaeo, et apud alios passim mentio. Ita igitur verte, *Apollodorus Atheniensis lib. tertio Commentariorum in Viriles mimos Sophronis.* deinde quae sequuntur verba, *προθεις τὸ καταπυγοτέρα τ' ἀλφηστᾶν, Φησιν,* ita accipe: *cum praeposuisset ista Sophronis, καταπυγοτέρα δ' ἀλφηστᾶν, imprudiciorem alphestis, haec dicit.* videlicet, quae addit Athenaeus. *προθεις* familiare huic scriptori verbum hoc sensu. Qui scribunt commentarios praeponunt quod explicandum est suae interpretationi. Sic libro 12. *Χαμαιλέον ὁ Ποντικός ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος, προθεις τὸ ξ.* Libro 11. *Φιλήμων δ' ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὀνόμασιν ἢ Γλώσσαις προθεις Κάλπικ.* In eodem, *Σωσίβιος ὁ λυτικός προθεις τὰ ἔπη.* libro tertio, *Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ Σώφρονος. προθεις τὸ λιχνοτέρα τᾶν πορφυρᾶν.* In omnibus his locis caecutiunt docti interpretes: in quibusdam vacillat librorum fides. De errore Breviatoris quem hic admisit, et post illum Eustathius, initio operis diximus. **ΑΛΦΗΣΤΑΙ** τὸ μὲν ὅλον κηροειδεῖς, πορφυρίζοντες δὲ κατὰ τινα μέρη. Potest legi κηροειδεῖς, qua voce Dioscorides utitur. Ita fere scriptum in Excerptis: neque aliter Eustathius. et sequitur ex Aristotele, *μονάκανθον εἶναι καὶ κηρόν τὸν ἀλφηστικόν.* lectionem tamen editam antepono. ea mox Epicharmus utitur. Plinius vertit, *lutei coloris.* In verbis Aristot. p. 503. telis suspecta vitii erat vox *ἀλφηστικόν.* donec comperi non solum *alphestam*, sed et *alphesticum* piscem hunc fuisse nominatum. Sic autem appellat etiam Diocles in primo *Ἰγυεινῶν.*

CAPUT SEPTIMUM.

Ananias poeta. *Φθινοπωρισμός. τραπεῖν, trapetes. Esus catulinae et caninae. βαβράζειν. ἐμπρέπειν τισί. liber Aristotelis περὶ ζώων ἡθῶν. calionymi varia nomina. λύκος piscis. Aeliani locus emendatus. Alexandri Aetoli Ἀλιεῖς. Veteres abstinuisse ab esu delphinorum. Timarchidas grammaticus. Chesias virgo. πατρὸς συμφράδμονα θυμὸν ἀέζων. leucus piscis.*

ΚΑΙ σκιφίας χρομίος τ' ἐν τῷ ἤρι καπτὸν ἀνεμον ἰχθύων πάντων ἄριστος, ἀνθίας δὲ χειμάτι. Corruptissima haec

sunt, ut fere omnia. Dalecampius *καπτῶν* scribit; et horum piscium ventosam quandam conceptionem prodit. cui *τερατολογία* non est quod vereamur antepone-
 veritatem. Membranae sic praeferunt *κατ . . . τὸν ἀνά-
 μιον*. Spondeo legendum, *καπτὸν Ἀνάμιον*. Doricum
 est, *καπτὸν* pro *κατὰ τὸν*, ut *ποττὸν* apud Theocritum,
 et infra ex eodem Epicharmo, *ποττούτοισι* nec multo
 secus scribuntur haec Epicharmi sub libri hujus finem:
 quàmquam male etiam ibi ab interpretibus accipiuntur.
 sane quidem in amplissimi Messaei codice *καπτὸν* liquido
 praescriptum est. Ananias poeta sive Ananias, ut eum
 vocat Aristophanis enarrator, Epicharmum aetate prae-
 cessit. Ait igitur Epicharmus, *Chromius veris tempore
 auctore Ananio, piscium omnium est optimus*. ipsa
 deinde Ananii verba subjicit Athenaeus, ceu Epicharmi
 agens interpretem.

*ὄψων ἄριστον καρὶς ἐκ συκίας
 Φύλλον*. Scribe, *ἐν συκίας Φύλλον*. vel, *ἐν συκίας
 Φύλλοις*. Sic paulo ante praecipiebat helluonum magi-
 ster amiam parare. *Ἐν συκίας Φύλλοις, καὶ ὀριγάνῳ
 οὐ μάλα πολλῇ*. Proxima verba, *ἡδύ γ' ἐσθίειν χειμε-
 ρίς Φθινοπωριῶν κρέας*, corrigo in hunc modum, *ἡδύ
 γ' ἐσθίειν χιμάρῳ Φθινοπωριῶν κρέας*. Theocritus,
χιμάρῳ δὲ καλὸν κρῆς ἔστε κ' ἀμέλξης. Sricula, vox est
Φθινοπωρισμός pro *Φθινόπωρον*. *ὀπωρίζειν, fructus au-
 tumnales colligere*. vel scribendum, *Φθινοπωρινῶν*. vi-
 delicet *καιρῶν*. [Scaliger *ὁ μακαρίτης* ita concipiebat,
ἡδύγε ἐσθίειν χιμαίρην Φθινοπωρινῶν κρέας.] *δέλφακος δ'
 ὅταν τραπῶσι καὶ πατέωσιν ἐσθίειν*. Docti corrigunt,
ὅταν τρυγῶσι. editam scripturam tuentur omnes mem-
 branae. *ἐκ παραλλήλου* igitur dixerit poeta *τραπῶσι καὶ
 πατῶσι*. idem namque significant. Ac fortasse posterius
 interpretamentum est prioris, quod poeticum vocabulum
 esse observat Eustathius. Homerus, *Ἄλλας δὲ τραπέουσι*.
 hinc dicti *trapetes* qui apud Catonem inter vasa torcu-
 laria, capite decimo octavo, et alibi inter olearia.

καὶ κυνῶν αὕτη τόθ' ὄρη καὶ λαγῶν. Esitavisse veteres
 Romanos catulinam carnem ex Festo scimus et Plinio.

p. 504. Graeci et catulinam edebant hoc est, *τὴν τῶν σκυλάκων*:
 nam in Hippocratis *Περὶ παθῶν* libro, *κρέα σκύλακος*
ἐφθὰ legas: et canum etiam grandioris aetatis. Ait
 enim Hippocrates eodem libro, *ὄψων δὲ λαγωῦ κρέας
 καὶ κυνὸς τελείου*. *οἶός αὐτὸ ἔθ' ὅταν θέρως τε
 ἦ, καὶ ἡχέται βαβράζωσι*. prima verba quae deprava-
 tissima sunt, sic recte emendamus dubio proculi *Οἶός*

αὐτότ' ὅταν θέρος τε ἦ. dixit de carnibus hoedorum,
 porcorum, canum, leporum et vulpium: nunc loquitur
 de ovium. βαβράζειν est συντόως κράζειν, *contente*
clamare, quod valde convenit stridentibus per Solis
 aestum mensibus Junio et Julio cicadis. vulgo ἄδειν eas
 dicebant, ut ait Philosophus. ἀλλὰ πᾶσιν ἰχθύ-
 εσσιν ἐμπρεπῆς ἐν μυττωτῶ. Dalecampius emendavit,
 ἐμπρεπῆς ὁ μυττωτός. non dicam si ita sit, potius fore
 scribendum ἐμπρεπῆς τὸ μυττωτόν. at in universum sen-
 tentia est falsa. nihil enim est mutandum. Sic κατα-
 κνησθῆναι ἐν μυττωτῶ apud Aristophanem in Equitibus.
 Sed non observaverat vir eruditus, ἐμπρέπειν τισὶν
 eleganter dici Graecis pro excellere inter aliquos.
 Verte, *thynnus maris piscis, cibus est non malus: sed*
contra pisces excellit cum alliato, vel moreto.
 Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ τῶν ζώων ἡθῶν. hoc est,
Aristoteles in eo loco ubi animalium mores explicat.
 Falluntur qui colligunt ex istis, peculiari opere quod
 hodie non extet, de moribus animalium tractasse Ari-
 stotelem. Nonus Historiarum in ea re totus fere occu-
 patur. ac sunt libri prima verba, Τὰ δ' ἡθῆ τῶν ζώων
 ἐστίν, etc. Sic accipe in sermone de mugilibus, ubi
 laudatur philosophus ἐν τῷ περὶ ζώων ἡθῶν καὶ βίων.
 nam is locus desumitur ex capite secundo libri noni
 Historiarum. Variis nominibus callionymi piscis quae
 subjiciuntur, unum adde auctore praetermissum. ἡμερο-
 κοίτης enim ex quibusdam est dictus. Hefychius: ἀμε-
 ροκοίτης ὁ καλλιώνυμος ἰχθύς. extat apud Oppianum.
 Quod autem ex Icesio scribitur, eundem piscem. ὑπὸ
 μὲν τινῶν λύκον, ὑπὸ δ' ἄλλων καλλιώνυμον appellari,
 mendae suspicione apud me quidem caret. καλλιώνυμος
 nomen est εὐφημίας, ut *Euxinus pontus*. λύκος a vio-
 lentia dictus qua utitur adversus alios pisces. est enim
 σαρκοφάγος ut ex Aristotele refertur. Scio doctissimum
 virum et naturae piscium callentissimum Rondeletium
 emendasse olim hunc locum, et scripsisse λευκόν. de
 quo statuat quisque ut erit libitum. mihi quidem aliter
 videtur. nam quod ille affirmat, piscem nullum *λυρι*
 nomine fuisse Graecis notum, perspicue falsum est, cum
 diserte scribat Hefychius, ἰχθύς ποῖον dici λύκον. Tue-
 amur igitur lectionem omnium codicum: quemadmodum
 etiam in eo quod sequitur, εἶναι δὲ χονδρώδη καὶ εὐχυ-
 λον. nam vocem χονδρώδη quae in omnibus membranis
 habent praestat cum Gesnero interpretari, quam mutare

cum Rondeletio. Observat mox Athenaeus Epicharmum in Musis cum plerosque omnes pisces recenseret, callichthyn tamen sive callionymum silentio praeteriisse. p. 505. Hujus silentii causam ille putat esse, quod ellopem, et callichthyn sive callionymum non diversos, sed unum atque eundem piscem crediderit Epicharmus: itaque facta ellopis mentione, reliquas appellationes fluiffe. Aelianus aliter longe sentit. ideo enim et Epicharmo et aliis poetis in descriptione epularum ex piscibus omne genus, praetermissum callionymum, quia inter edules vulgo non haberetur. Sed juvat ipsa disertissimi scriptoris verba recitare: sunt enim valde corrupta. Sic ille lib. 13. cap. 4. Εἰσὶ μὲν οὖν οἱ καὶ Φασιν αὐτὸν ἐδώδιμον· οἱ δὲ πλείους ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς. οὐ βραδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσι ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι ποιητῶν θεμένων σπουδῆν εἰς μνήμην † ἐνθεσμον. Ἐπίχαρμος ἐν Ἡβας γάμῳ· καὶ γὰρ καὶ θαλάσσαι καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῇ Ἰσθμιονίῃ. Et desunt manifesto quaedam verba, et scripta multa perperam. Priorem periodum ita concinno ut sit aliquis sensus. οὐ βραδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσι ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις, πάντας ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι, ποιητῶν θεμένων σπουδῆν εἰς μνήμην ἀγαγεῖν. *callionymi non fit mentio in ulla descriptione epularum ex omnibus piscium generibus: cum studuerint poetae, omnes pisces qui in aliquo pretio sunt, memoriae prodere.* Sententia quidem Aeliani haec, sed verba fortasse non ista. At sequentia ita sine dubio scripserat Aelianus. εἰσὶ δὲ οἷδε. Ἐπίχαρμος μὲν ἐν Ἡβας γάμῳ, καὶ Γᾶ καὶ θαλάσσαι, καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῇ Ἰσθμιονίῃ. *Poetae qui epulas e piscibus describere, sunt isti Epicharmus quidem in Hebes nuptiis, et in Terra ac mari, nec non in Musis. Mnesimachus vero in Isthmionica.* Notae sunt nobis ex Athenaeo tres Epicharmi fabulae, quarum titulos ponit Aelianus. at Mnesimachi *Isthmionica*, ea fabula est quam Athenaeus in eam rem saepius laudat, et *Hippotrophum* appellat. ex quo discimus, poetam ei dramati nomen indidisse Ἴπποτρόφος ἢ Ἰσθμιονίης. Comoediam Epicharmi cuius hic et saepe alibi fit mentio, inscribunt antiquae fidei libri ubique Ἡβας γάμος. alii tamen scribunt Ἡβας, ut in superiore Aeliani loco legitur. et firmat non nihil eam γραφὴν, locus hic descriptus. quem quidem in omnibus exem-

plaribus qua scriptis qua editis pessime acceptum, ita concinnamus, ut saltem obligetur vulnus. τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα (ὁ δὲ αὐτὸς χαλκοῦ ὄνιος) ἓνα μόνον. καὶ τῆνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν, καὶ κελεύσατο κατθέμεν αὐτῷ τέ οἱ καὶ τᾶ δάμαρτι τᾶ γ' Ἡρα. aliter emendare non possumus vulgatam scripturam, τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα. ὁ δὲ αὐτὸς, χαλκὸς ὄνιος ἓνα μόνον † καίκηνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν † κημελήσατο κατθέμεν. initio deest aliquid, ex praecedentibus apud poetam verbis repetendum.

Ἀλέξανδρος δ' ὁ Αἰτωλὸς ἐν Κρικαιεῖ.

Suspicio corruptam esse postremam vocem: fortasse pro Τριταεῖ. Urbs in Achaia fuit nomine Tritaea. Sed non dubito scripsisse Athenaeum, ἐν τῷ Ἀλιεῖ. ut alibi in hoc libro saepius. Delphinus, inquit auctor, si pompilum degustaverit, non fert impune, sed ἀχρεῖος γίνε- p. 506. ται, id est, inutilis sibi ipsi: ita ut defendere se non queat: sed mergis et laris expositus in littore jaceat. Graecis ἀχρεῖοι vel ἀδύνατοι appellantur, qui in idiotismo nostro impotentes. Addit, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ταῖς κητελαῖς παρεδρευόντων ἀνδρῶν παρανομεῖται, hoc est, interdum etiam ab hominibus iis qui in cetariis degunt violatur. Dalecampius postremum verbum emendabat scribens κρεανομεῖται. non facturus profecto, si animadvertisset, auctorem consulto consilio usum verbo παρανομεῖσθαι, tanquam abominans eorum audaciam qui delphinos capere atque iis vesci sustinerent. Veteres non multo religiosius ab humana carne abstinabant, quam ab esu delphinorum: propterea Oppianus veteres Byzantii incolas qui diversa hac in re consuetudine a caeteris Graecis utebantur, gravissimis versibus detestatur: quos non gravabor ascribere, interpretationi huic firmandae:

Ἄλλ' ἔμπης καὶ τόσσον ἐνηεῖη προφέροντας
Θρήϊκες ὑβρισταί, καὶ ὅσοι Βύζαντος ἔχουσιν
ἄστῃ, σιδηρεῖοισι νοήμασιν ἀγρώσσοισιν.
ἦ μέγ' ἀταρτηροὶ καὶ ἀτάσθαλοι! οὐδέ κε παίδων
οὐ πατέρων φείσαιντο, κασιγνήτους δ' ὀλέκοιεν
ρήιδίως.

Vides in eadem poni lance esum delphinorum et parricidium. quoniam, ut dixi, inter ea quibus vesci fas non censebatur fuit delphinus. Hieronymus, Adversus Jovinianum libro secundo, Si enim omne quod movetur et vivit ad vescendum factum est, et praeparatum

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

K

gulae, respondeant mihi, cur elephanti, leones, urfi, leopardi, lupi: cur viperæ, scorpii, cimices, culices, pulicesque: cur vultur, aquila, corvus, accipiter: cur ceti, delphines, phocæ, minutæque cochleæ conditæ sint. Libro 13. narratur Coeranum quendam Milesium, cum forte in piscatores publici ritus degeneres incidisset, qui captum delphinem erant in frustra dissecturi, pecunia sua vitam illius et libertatem redemisse. Sciendum tamen mutatis moribus paulatim hanc superstitionem mutasse. Quare jam inde a Galeni temporibus repertos esse qui delphini carnibus vescerentur nullum dubium est: non enim caussam aliam invenias, cur de qualitate ejus cibi princeps ille medicus differat lib. 3. De facultat. alim. non uno loco.

καὶ Τιμαχίδας ὁ Ῥόδιος ἐν τετάρτῳ τοῦ Δείπνου. Timachidam grammaticum laudant aliquoties Harpocraton, comici scholiastes, Hesychius, et ipse Athenæus libro ultimo. at hic poeta fuit. est enim versus heroïcus qui ex illo affertur. Sed videtur Eustathius longe aliam lectionem invenisse. Scribit enim ex hoc loco: quidam τὸν ἰερόν ἰχθῦν esse volunt τὸν πομπίλον· ὡς Τιμαχίδας Φάμενος, πομπίλοι ἰχθῦς ἰεροὶ ὡς οἶα σωτήρες τῶν ναυτιλλομένων. In Corinnae versu, Πομπεύσας πρύμναθεν ἐμὴν ἀδείαν ἑταῖραν: scribe, πομπεύσαις: est enim precantis oratio.

Χησιᾶς εὐπατέρεια τέκεν Φιλότητι μιγεῖσα. Haec est Chesias nympha, unde aliquot loca in insula Samo sunt denominata, quorum mentio apud geographos. quin ipsos p. 507. Sami incolas Chesienfes aliquando fuisse dictos memoriae proditum est ab interprete veteri Nicaudri. Χησιεῖς, inquit, πρῶτον ᾤκησαν ἐν Σάμῳ· εἶτα Ἀστυπαλαιεῖς. Mox scribe, λέγουσαν τάδε, sublata distinctione majore. et, Πατρός ἐμοῦ Φίλου συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων Πομπίλε. sic melius quam Φίλον. perpetuum est, ut loquuntur, patris epithetum Φίλος. elegans periphrasis est amici, in illis συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων. Porro Athenæus occasione anthiæ live callichthysos, quem nonnulli piscem sacrum vocabant, etiam alios recenset, qui similiter a poetis ἰεροὶ ἰχθῦς sunt appellati. In his *leucum* ponit ex Theocrito. Naturæ interpretes hunc *leucum* non agnoscunt: nam eruditissimum Rondeletium, qui λεῦκος superiore quodam loco pro λύκος scribebat, errare ostendimus. Cum igitur leucus hic nusquam inveniat, suspicati sunt veteres critici γλαῦκος scribendum esse in istis Theocriti versibus, quos ascribit auctor. Colligo

ex istis Eustathii verbis: Θεούριτος δ' ἐν Βερονίῃ ἄλλο τι βούλεται, εἰπὼν, ἱερὸν ἰχθύν, ὃν λεῦκον, (ἢ γλαῦκον) καλέουσιν· ὁ γὰρ θ' ἱερώτατος ἄλλων. Mullum autem lucis Theocriti versibus attuleris, si eos cum Josepho Scaligero scripseris et distinxeris hoc modo,

Αἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον
ἐξ ἀλός ᾧ ζῶει· (τὰ δὲ δίκτυα κείνῳ ἄροτρα·)

σφάζων ἀκρόνουχος ταύτη θεῶ ἱερὸν ἰχθύν
ὃν λεῦκον καλέουσιν· ὁ γὰρ θ' ἱερώτατος ἄλλων.

καὶ κε λίνα στήσαιτο, καὶ ἐξερύσαιτο θαλάττης
ἔμπλεα.

Mirabar cum haec legerem, Διονύσιος δ' ὁ καλούμενος Ἰαμβος: et suspicabar scribendum Ἰαμβοποιός, ut alibi scriptum in his libris. sed alterum tuetur, supra membranarum auctoritatem, Clemens Alexandrinus libro quinto. Lego deinde, Ἀκηκόαμεν γοῦν ἀλιέως Ἐρετρίου καὶ ἄλλων πολλῶν ἀλιέων καλούντων τὸν πομπίλον ἱερὸν ἰχθύν. hanc sententia lectionem postulat. Fuere qui dicerent, piscem ἱερὸν non quasi sacrum dici, sed quasi ἰέμενον πρὸς τὸν ῥοῦν, sive κατὰ ῥοῦν, ut apud Eustathium: quorum neutrum est Graecum, si ut interpretes ἰέμενον aspirans, vertas *avidum*. ἰέσθαι est ὀρμαῖν, *ferrī*. et sensus est, ita dictum piscem hunc quod aquae fluxum sequatur. Notum ῥοῦς quid sit in aquis: unde Graecorum proverbialia duo κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι, de eo cui fortuna aspirat: ἀνὰ ῥοῦν χωρεῖν, de eo cui adversatur. Post longum sermonem de sacro pisce, prius quam ad Apuas transeat dipnosophista, Ulpiano quaestionem unam proponit ex Archestrati Opfologia. Facit enim ille poeta mentionem cujusdam piscis qui in Ponto et Maeotide reperitur: quem tamen non nominat, quia illum ἐν μέτρῳ οὐ θέμις εἰπεῖν. repugnante modulo syllabarum ejus nominis legi heroici carminis. Non solvitur proposita quaestio ab Ulpiano: nisi defunt hodie illius verba, quod non puto. Doctissimo autem Gesnero assentior existimanti antacaeum piscem intelligi. Ea vox non magis epicum versum potest ingredi, quam elegiacum nomen *Tuticanus*, de quo Ovidius conqueritur. p. 508. secunda utrobique est brevis. Unum video posse objici huic sententiae. nam antacaeum describunt veteres sine ossibus, spinis, squamis. quare illum non videtur habuisse notum Archestratus, qui solam ex omnibus piscibus talem faciat anguillam. ἢ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. sed [de his verbis plura cap. 13. Pro ζητείτω,

quaerat, male quidam, ἐζήτησε quæsivit. Adverte autem loquendi genus κατά τι εἰπὼν Ἀρχέστρατος pro εἰπόντος Ἀρχεστράτου.

CAPUT OCTAVUM.

Ἄφύη et ἀφύαι. nota veterum criticorum τὸ χ. apua ῥυπαρωτέρη. μινθούν. ἀφροὶ apuae. Clearchus Περὶ παροιμιῶν. Hermippῖ Δημόται. Calliae Cyclopes. Lyncei Samii locus. apuae Aeneatides Rhodiorum.

ΑΦΥΑΙ. καὶ ἐνικῶς δὲ ἀφύην λέγουσι. Graeci fere ἀφύας dicunt numero multitudinis. Attici quidem ἀφύην nunquam, si credimus antiquis grammaticis. Hesychius, λέγουσι δὲ Ἀττικοὶ ἀφύας πληθυντικῶς· ἐνικῶς δὲ οὐδέποτε. Sed hujus contrarium probat comici interpres prolatis verbis ex ejusdem Tagenistis, ἄλις ἀφύης μοι, qua de re plura mox noſter. Judicium Aristarchi subit mirari, qui πληθυντικῶς usurpari hoc verbum noluerit; aususque sit culpaе notam affigere locis illis comicorum quos recensuit, ubi vox ἀφύαι habebatur. Scholiastes Aristophanis ad illa, Φαληρικὰς ἀφύας ex Avibus, Ἀρίσταρχος δὲ οὐκ ἀποδέχεται πληθυντικῶς. διὸ τὸ χ. Olim eruditissimum Gesnerum torserunt postrema verba. Nos ad libros Diogenis pridem docuimus τὸ χ. esse culpaе notam: quare in antiquorum poetarum scholiis saepe legas διὸ τὸ χ. hoc est, propterea critici huic versui praefixerunt τὸ χ. ut vocis κατάχρησιν, aut insolentiam indicarent. Aristonymi locus paulo post sic scribit melius, ὡς τοῦτ', ἀφύη μὲν ἐστ' ἀπλῶς. De apua cobitide narrat auctor, γίνεται δ' αὕτη ἐκ τῶν μικρῶν καὶ Φαύλων τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ διαγενομένων κωβιδίων. Interpretatur Athenaeus ista Aristotelis, γόνος ἐστὶν ὁ κωβίτης κωβιδίων τινῶν μικρῶν καὶ Φαύλων οἱ καταδύνουσιν εἰς τὴν γῆν. propius ad philosophi verbum καταδύνουσιν, accedit lectio librorum Suidae, τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ φερομένων. Ait auctor Epicharmum in Hebae nuptiis, ἐν μεμβράσῃ καὶ καμμάροις τὰς ἀφύας καταριθμεῖσθαι: inter membradas et cammaros recensere apuas. poetae verba habes inferius in sermone de bocibus: sed ibi

scribitur *σμαρίδες, ἀφύαι, κάμμαροι*. non ut hic *μεμβράδες*. Apuarum genera duo facit Hicellus antiquus medicus: τῆς ἀφύης, ait, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ ῥυπαρωτέρα ταύτης. emendant docti ἡ δὲ λιπαρωτέρα, non animadvertentes opponi ratione coloris τὴν ῥυπαρὰν τῇ λευκῇ. Alibi docemus, voces ῥυπαρὸς et πιναρὸς, non sordes significare interdum, sed colorem, qualis est vestis albae, quae habendo facta est sordida. Nihil igitur mutemus: sed libros sequamur: cum praesertim sequatur, διαφέρει p. 509. δὲ ἡ καθαρά. quod plane est contrarium vocis ῥυπαρά. Scribe Archestrati versum, Τὴν δ' ἀφύην μίνθου πᾶσαν πλὴν τὴν ἐν Ἀθήναις. omnem apuam Attica excepta asperge stercore. id est, aspernare et loco stercoris habere. μίνθου comicis, idem ac κοπροῦν, προστιλᾶν. vulgo μίνθου. sed μίνθου Epitoma. Quod autem apuae quaedam ἀφρὸς appellarentur, et indicat Archestratus, cum ait, τὸν γόνον ἐξαυδῶ, τὸν ἀφρὸν καλέουσιν Ἴωνες: et confirmat Hesychius, λέγουσι δὲ καὶ αὐτὰς (apuas) ἀφρὸν διὰ λευκότητα. Sequitur, Κλέαρχος ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ παροιμιῶν τῆς ἀφύης Φησί. Clearcho librum fuisse editum *De proverbiiis*, constat. an de proverbiiis apuae singularem aliquem librum edidit? suadet haec lectio, et assentiuntur interpretes: sed hoc falsum est. nam scribendum ut in Excerptis, ἐν τοῖς Περὶ παροιμιῶν, περὶ τῆς ἀφύης Φησί. in libro *De proverbiiis*, scribit de apua. Deinde sic lege, περὶ τῆς ἀφύης Φησὶν, διὰ τὸ μικροῦ δεῖσθαι πυρὸς ἐν τοῖς τηγάνοις, οἱ περὶ Ἀρχέστρατον ἐπιβάλλοντες καλεύουσιν, ἐπὶ θερμὸν τήγανον σίζουσιν ἀφαιρεῖν. de apua scribit, quia non multo igne opus habeat in sartagine, jubet Archestratus, in calentem sartagineam eam injicere, et ubi stridere incipit, auferre. Transpositio locum subobscurat. et male vulgo ἐπιβάλλοντες. Hermippi comici Δημότας, quae mox laudatur fabula, Pollux citat lib. 7. 9. et 10. cap. 37. at Calliae *Cycloporum* meminit Pollux idem lib. 7. cap. 24. et 26. Lyncei Samii qui sequitur locus ex ejus epistola ad Diagoram, comparari debet cum similibus aliis qui in libris hisce habentur. cujusmodi ille est, quem libr. 3. cap. 25. exposuimus. Constat ea epistola contendisse Lynceum edulia Rhodiorum cum Atticis, et Rhodiicis palmam adjudicasse. Ejus verba quae hic habentur et distinguuntur non bene, et non sine vitio scribuntur: vertuntur autem pessime. Legendum, ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις τὰς Αἰνιάτιδας

καλουμένας ἀφύας· τῷ δὲ γλαυκίσκῳ τὸν ἔλλοπα καὶ τὸν ὄρφον ἀντιπαρατιθεῖσα. πρὸς δὲ τὰς E. hoc est, opposuit natura Rhodiis cupiens apuis Phalericis eas quae dicuntur Aeniaticae: glaucisco, ellopem et orphum: Eleufiniacis passeribus et scombris, et si quis alius apud Athenienses piscis est ipso Cecrope nobilior, opponendum genuit eum quem alopecem vocant. In priore parte hujus sententiae scripsimus ἀντιπαρατιθεῖσα. sic legendum esse evincit vox ἀντιγεννήσασα. quam tamen vocem interpretes censuerunt mutandum in ἀντεγγυήσας. absurde plane, et ἀπροσδιόνυσως. Vera lectio quam asserimus: vera sententia quam expressimus. ut plena sit Lyncei oratio, ἔξωθεν aliquid subaudiendum, hoc modo, ἀντιπαρατιθεῖσα ἢ Ῥόδῳ: vel ἢ φύσις εὐνοῦσα τοῖς Ῥοδίοις. Simillimus locus est qui recitatur lib. 11. τὰς ἡδυποτίδας τοὺς Ῥοδίους ἀντιδημιουργήσασθαι πρὸς τὰς Ἀθήνησι Δημοκλείους. Item alius libr. 14. ubi eodem genere et casu scriptum, εἰσάγουσα ἀνταγωνιστήν, pro eo quod hic ἀντιπαρατιθεῖσα. Caeterum apuae quas Rhodii Aeneaticas vocabant nomen habuerunt ab Aeno, qui locus fuit in continente, Rhodo oppositus. inde p. 510. dictae Aeniaticae apuae, ut Pelorides conchae, et similia. Cum ait, ἐπάνω τῇ δόξῃ τοῦ Κέκροπος γέγονεν, alludit ad proverbium, Κέκροπος εὐγενέστερος. unde est apud Synesium, ὑπὲρ τῆς εὐγενείας ἀμφοισβητεῖν τῷ Κέκροπι. Ista, ὃ δὲ τὴν Ἠδυπάθειαν γράψας, etc. verba sunt Lyncei auctoritate Archestrati commendantis Rhodiorum alopecem. non nominaverat Lynceus Archestratum, contentus hac periphrasi eum indicasse, ὃ τὴν Ἠδυπάθειαν γράψας. poterat tamen non injuria dubitari de quo sentiret Lynceus: nam opus Archestrati solus hic ut libro primo observatum est, Ἠδυπάθειαν appellavit: alii vel Ὀψολογίαν vel Γαστρονομίαν. vel alio quo nomine. propterea subdit Athenaeus, Ἀρχέστρατον λέγει τὸν τένην ὃ Λυγκεύς. quae erant vertenda, Archestratum intelligit Lynceus, nobilem catillonem. Elegantissime autem scriptor Samius versuum Archestrati sententiam paucis verbis est complexus. Calliae locum super acharno pisce laudatum, scribo sic, κίθαρος ὀπτὸς καὶ βατὶς θύνου τε κεφάλαιον τοδὶ, ἐγγέλου, κάραβοι, Αἰνιεύς τε ἄχαρος οὗτος. BATIS. vide in Κίθαρος.

CAPUT NONUM.

Epicharmi Megaris Sannyrionis Γέλως, et aliae fabulae. Error Athenaei perpetuus in citando libro quinto Historiarum Aristotelis. Temerariae quorundam emendationes contra librorum veterum consensum. piscium Φωνή. Vocis piscis etymum. κορακῖνος unde. βαβραδόνες. Aristomenis Γόητες. Antiphanis Cnoethis. tetradistae.

ΒΑΤΙΣ ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΒΑΤΟΣ. τῆς μὲν οὖν βατίδος καὶ τοῦ βατράχου μνημονεύει Ἀριστοτέλης. Fortasse scripserat, καὶ τοῦ βάτου καὶ τοῦ βατράχου. non enim video causam hujus praetermissionis. nam philosophus inter cartilagineos et batidem et batum recenset: atque adeo hunc saepius quam illam. Sic tamen omnia antiqua exemplaria, et Epitoma. πάρα scribe non παρὰ, in istis, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι καὶ βατίδες pro παρῆσαν, ut ante monebamus. In Epicharmi ecloga non intelligo ista, ἦν δὲ ζύγαιναί, πρήστιες, καμείται. postrema vox mendae suspecta, vel eo nomine, quia in Excerptis praetermissa est cum praecedente. Dalecamp. emendat χαμεινῖται. de quo pronuntiant eruditi. Probabilius sit multo κάτη ἕτερα. etsi ne id quidem placet. *Megaris Epicharmi* laudatur et noni initio. quae inde afferuntur hic, non carent suspitione mendae. Non memini laudari alibi in his libris vetustissimum poëtam Sannyrionem, nisi hic, ubi scribitur, Σαννυρίων δ' ἐν Γέλωτι, ὃ βατίδες, ὃ γλαύκων κάρα. antiquae comoediae poëta hic fuit antiquissimus. de quo et ista ejus comoedia legitur in Aristophanis scholiis: καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παλαιὰ ἑαυτῆς διαφέρει· καὶ γὰρ οἱ ἐν Ἀττικῇ πρῶτον συστησάμενοι τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμῳδίας, (ἦσαν δὲ οἱ περὶ Σαννυρίωνα) καὶ τὰ πρόσωπα εἰσῆγον ἀτάκτως, καὶ μένος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον. Suidas auctor est, plures poëtae p. 511. hujus fabulas reperiri in Athenaei Dipnosophistis laudatas. et nomina illarum refert, Γέλως, Δανάη, Ἴω, Ψυχασταί. Si igitur non fallit nos Suidas, aestimari hinc potest, quantum hoc opus damni sit passum, in quo, ut dixi, semel tantum in *Risu* laudatum Sanny-

rionem invenias. Hujus fabulae meminere multi: ut Pollux lib. 9. et lib. 10. cap. 48. Harpocration in ναύκληρος. etiam in πέλανος: sed olim: nam hodie locus est mutilatus et turpiter deformatus. Sic enim editum: λέγεται δὲ πέμματά τινα τοῖς θεοῖς γινόμενα ἐκ τοῦ ἀφαιρεθέντος σίτου ἐκ τῆς ἄλω δ' ἐν γέλωτι Φησι πέλανον ἀ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βρωτοί. Legendum, Σαννυρίων δ' ἐν γέλωτι,

— πέλανα καλούμεν ἡμεῖς οἱ θεοὶ

Ἄ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βρωτοί.

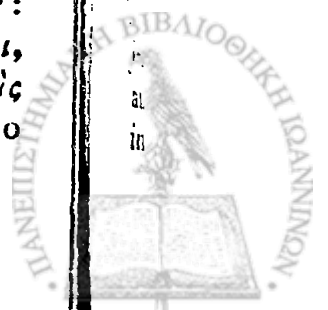
Quod ad reliquas fabulas attinet, quae Suidae *Danaen* reperio quidem: sed apud comici interpretem in commentario ad *Ranas*, non in *Athenaeo*. *Psychothas* vero et *Ionem* invenias in his libris: sed hanc *Platonis* comici, illam *Strattidis*: neutram *Sannyrionis*, nisi est mendum in nostris codicibus. Sequitur, Ἀριστοτέλης δ' ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων, σελάχη Φησὶν εἶναι, τὸν τρυγόνα, βοῦν, ἀμίαν, ἀστὸν, νάρκην, βάτραχον, καὶ πάντα τὰ γαλκοειδῆ. Legebatur ante, Ἀρ. ἐν πέμπτῳ ζῶων ἱστορίας. recte, si rei veritatem spectemus. nam constat sumpta haec esse e capite quinto libri quinti *Historiarum*. Sed jam ante monuimus factum esse casu quoddam, ut quae proferuntur cunque ab *Athenaeo* e libro quinto *Historiarum*, operi *De partibus* ab ipso ascribantur. Judicium nostrum est, evenisse hoc, quia codex *Aristotelis* ad manum *Athenaeo* non erat referenti in literas hos *dipnosophistarum* sermones. Excerpta sua vir diligentissimus et eruditissimus solum habuit: atque ea, ut videtur, confusa et perturbata, titulis perverfis. Hinc illius manavit error. mira enim est optimarum membranarum constantia in hoc et aliis similibus locis: ubi tamen scioli homines et curvorum correctores *Historiarum* nomen antiquae lectionis loco substituerant. Enimvero quisquis ille erat qui sprete auctoritate veterum exemplarium, tot praesertim locis consentientium, facinus hoc perpetrare in animum induxit, fidei sublestae homo is fuit, et criticus pessimus. Nam si peccata veterum scriptorum emendare licet nobis, et ipsorum scripta pro nostra libidine fas corrigere, mutare, atque interpolare: prorsus et de antiquis scriptoribus, et de literis ipsis conclamatum est. Apage hanc a nobis temeritatem, audaciam et vaecordiam. Ut in *Rep.* non semper optimum est, quod prudentissimus senatorum censuerit: sic in recensendis antiquis

auctoribus, non semper amplectendum pro vero et recto, quod vel opinio, vel etiam ratio suaserit esse optimum. Atque ut in publicis consiliis suprema semper lex est, populi salus, et ut ille ait, εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας: ita in isto negotio, illud semper anteponendum est, quod ab auctore esse profectum, p. 512. liquido constiterit. Nemo igitur miretur restitutam a nobis cum isto loco tum aliis quam plurimis antiquam lectionem: quam, sicut jam diximus, constantissime tuentur omnia exarata manu exemplaria. Caeterum philosophi verba in quinto Historiarum sunt haec, σελάχη δὲ ἐστὶ τὰ τε εἰρημένα, καὶ βοῦς, καὶ λαμῖα, καὶ αἰετὸς, καὶ βάτραχος, καὶ πάντα τὰ γαλεῶδη. inde est emendandum scriptura nostrorum librorum. nam male ἀμίαν pro λαμίαν etiam membranae praeferunt. at pro τὸν τρυγῶνα, melius alii, βᾶτον, τρυγῶνα. Mox in ΒΩΚΕΣ, recitatur versus Numenii, Ἡ λευκὸν συνόδοντα, βόηιάς τε, τριγκούς τε. ubi recte emendant docti βρίγκους τε. Hesychius, βρίγκος, ἰχθὺς κητώδης. Scribe, Ἀριστοφάνης Σικηνὰς καταλαμβανούσαις, ex iis quae disputamus lib. 4. cap. 20. Docet philosophus quarto Historiarum nullum esse piscem qui habeat Φωνήν: sed tantum ψόφον quosdam aut τρισμόν. Sic accipiendum quod hic scribitur de boce sive boace, ὠνόμασθη δὲ παρὰ τὴν βοήν. Veteres tamen grammatici de appellatione piscis hujus differentes, proferunt tanquam Aristotelis verba haec, ὅτι Φωνήν προίεται, καὶ οὕτως ὠνόμασται. ubi est κατάχρησις vocis Φωνή. Apud eosdem extat integrior qui sequitur locus Pherecratis. Sic illi, Φερεκράτης εἰπὼν, — τί ληρεῖς; ἀλλὰ Φωνήν οὐκ ἔχειν Ἰχθὺν γε Φασὶ τὸ παράπαν. ἐπιφέρει, Νῆ τ. etc. Sed de appellatione piscis hujus diversum sensit ab aliis Aristophanes grammaticus: de quo scribit Athenaeus, κακῶς Φησὶν ἡμᾶς λέγειν τὸν ἰχθὺν βῶκα, δέον βόωπα. ἐπεὶ μικρὸς ὑπάρχων μεγάλους ὦπας ἔχει. ait Aristophanes, male appellari βῶκα piscem quem melius appellaverimus βόωπα, quoniam parvus cum sit, magnos habet ὦπας, id est, oculos. Non probatur haec Athenaeo sententia, quemadmodum sequentia indicant. Ait enim, πρὸς ὃν λεπτέον, εἰ τοῦτο κακῶς ὠνομάζομεν, διὰ τί κορακῖνον Φαμέν, οὐ κορακῖνον; ὠνόμασθη γὰρ ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. τί δ' οὐχὶ καὶ σείλουρον λέγομεν, ἀλλὰ σίλουρον; ὠνόμασται γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ σείειν συνεχῶς τὴν οὐράν. Hoc vult:

compositas voces originem suam saepe dissimulare, mutatis, adjectis, detractis literis aliquot. Velle autem publico consensu receptas et probatas: dictiones reformare, inanis sit ac vanus labor. quare frustra fuit Aristophanes cum sua hac observatione. Subtilius est quod ait auctor, *κορακῖνον* usu vulgi comprobatum esse cum dicendum esset *κοροκῖνον*: quia sit facta vox ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. Plane ita est: nam ita fieri amat, in huiusmodi compositione nominum. sic *ἡμεροδρόμος* dicimus non *ἡμεραδρόμος*: sic *ἡμερόκοιτος*, non *ἡμεράκοιτος*: sic *ἡμερόβιος*, *ἡμεροσκόπος*, *δοξόκοπος*, *θαλασσόκοπος* et similia multa. ergo contra hanc analogiam usu receptum est, ut dicebamus, *κορακῖνος* non *κοροκῖνος*: ut et *ἀγγελιαφόρος*, non *ἀγγελιοφόρος*. Scribunt membranae ΒΕΜΒΡΑΔΕΣ. neque aliter in sequente Phrynichi versu, sed rectum esse utrumque ipse auctor nos docet. At p. 513. pro *βεβραδόνας* et *βεβραδόνες* Etymologici auctor describens Athenaei hunc locum *βραδόνας* semper. E contrario scripta lectio, *βαμβραδόνας*. alibi in his libris *βαβραδόνας*. atque istud placet. Lege, *καὶ Σώφρων ἐν Ἀνδρείοις, βεβραδόνι, ραφίδι*. Non video quo pertineat allatum in sermone de membradibus Numenii testimonium: nam in illius verbis quidem ea nobis exhibent omnes libri, de membradibus altum silentium. desit fortasse aliquid huic testimonio. *Βεβραιφύη* quae dicitur in vulgatis libris, in MSS. est *βεμβραφύη*. in Etymologico bis, *μεμβραφύη*, ut in Aristonymi subjecto loco. *Γέητας* Aristomenis citat Pollux lib 8. *βιβλιοπώλην*, inquit, *παρὰ Ἀριστομένει εὐρήσεις ἐν Γόησι*. et Harpocration de dictione *Φορίνη* disputans. Mendose scribitur statim, *Ἀντιφάνης δ' ἐν Κυοισθιδείᾳ, Τόπον τε κηρύττουσιν ἐν τοῖσιν ἰχθύσι Κήρυγμα, οὗ καὶ νῦν τις ἐμβεβράγει μέγα*, etc. Primum illud certum, fabulae titulum corruptum esse. Libro decimo *Ἀντιφάνης ἐν Κυοισθίδι, ἢ Γάστρωσι*. Videtur proprium nomen esse *Cnoethis*. Haereo tamen adhuc, et dubito num sit scribendum, *Σκοίθιδι*: Atticis dicebatur *σκοίθης* calumniator, et locutulejus. [Idem fere et *σοίθης*.] auctor Hesychius. Quid si legas *ἐν Κυαθίδι*. nam eo potissimum deducunt nos corruptae lectionis vestigia. *υ* et *ν* in antiquis membranis exiguo, ac pene nullo discrimine separantur: eoque saepissime confundantur. etiam ex *α* facere *οι*, error est facilis nimis. Equidem libro octavo, *κυαθίς* aut *κνοίθις* offendisse memini, ubi absque omni dubio

auctor scripserat *κναθίς*. Omnino autem fugitivum α
retrahe, et *ἄτοπον* cum Dalec. scribe pro *τόπον*. Li-
centiae comicae vox est *ἐκβεβράζει*, facta ut ad bebradas
alluderetur. alioquin *ἐκβαβράζει* minus insolens fuerit:
cum hoc ipso libro extet in Ananii verbis simplex *βα-
βράζειν*. *Tetradistae* juvenes qui in Alexidis versu
nominantur, inde nomen invenerunt, quod quarta cu-
jusque mensis convenirent, et convivia agitent: alii
quod die vicesima idem facerent, *icadistae* dicti: at qui
die tricesima solebant una esse, *τριάκαστοι* nuncupati:
unde *ἀτριάκαστοι*, ad quos sodalitas illa nihil attinebat.
In versu ex ejusdem poetae Protochoro, *ἐπιπονώτερον
μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ*. malim *εἴληχ' ἐγώ*. et
altero abhinc versu, *ἔσθειν με*, potius quam *ἔχειν*.

CAPUT DECIMUM.

*Βλέννος et Βέλεννος. Glossae Nicandri ἐποποιού.
γύλλοι ρίσκει et γύλλοι. ρίσκις ἐξηνθισμένος.
color κερυκοειδής. διωκάθειν. ὀλολύζειν. Mene-
crates Ζεύς. ἱεραὶ νόσοι. Herculanus morbus.
Epistola Philippi regis ad Menecratem. alia
nonnulla.*

ΒΕΛΕΝΝΟΣ. Excerptorum auctor semper *Βλέννος*.
utrumque dici invenias. Sophronis quae sequuntur im-
perfectam sententiam habent, *τὸν ἀγριώταν βελένω
θηλαμόνι*. vel ut scribunt interpretes *θηλαμόνα*. Scrip-
simus, *ἔστι δὲ κωβιῶ τὴν ἰδέαν παραπλήσιος*, non ut p. 514.
sunt prius, *κωθιῶ*: quia doctissimi Hermolai conjecturam
optimi codices confirmabant. Scribe *μοχ, μή μοι βαιών.
κακὸς ἰχθύς*. atque ita editum volui. Qui hic est **ΒΟΥ-
ΓΛΩΣΣΟΣ**, sub finem libri dicitur *βούγλωττα*. Inde
etiam lege in versu Archestrati *ταύτην θήρα περὶ Χαλ-
κίδα κεδνήν*. nam etsi chalcis piscis nomen est, hic tamen
locum non piscem significat. Verba Epicharmi, *βού-
γλωσσοί τε καὶ κίθαρις ἐνῆς*. melius *κίθαρος*. infra suo
loco. Deinde, *ἐνῆν δὲ καὶ σκιαθίδες*. quem piscem alii
scienam vocant, Numenius *σκιαδέα*, Epicharmus *σκιαθίδα*.
aut certe *σκιανίδα*. nam quo loco de sciaena disputatur
infra, quidam codd. atque etiam Epit. scribunt *σκιανίδες*.

ΓΟΓΓΡΟΙ. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ Γλωσσῶν κα-
 λεῖσθαι φησὶν αὐτοὺς καὶ γρύλλους. Glossae Nicandri,
 quod ex illarum reliquiis constat, heroïco versu erant
 scriptae. ideo ἐποποιὸς hic nominatur. conpros esse ap-
 pellatos et γρύλλους alibi temere non legas. porcellos
 ita proprie dixerunt, et γρυλλισμὸν editum ab illis fo-
 num. concris, credo, propter pascendi aviditatem no-
 men idem communicatum. unde etiam γόγγρους dictos
 tradunt veteres a γρᾶν, quod est *edere*. Sed et γύλλους
 dixere veteres quosdam pisces et γυλλίσκους, teste He-
 sychio. Secundum Philemonis versum Λέξαι μολόντι
 τ' οὔψον ὡς ἐσκεύασα. verte, *narrate quomodo illi
 reverse piscem paraverim.* μολῶν non est *viator*, sed
is qui venit, aut rediit. Tertio, Νῆ τὴν Ἀθηναῖν, ἥδὲ
 γ' ἐστ' εὐήμερεῖν Ἐν ἅπασιν. simile est apud Plantum
Quid est suavius quam bene rem gerere bono publico.
 Quintum sic scribe, Οἶον παρατέθειν' οὐ πεΦαρμακευ-
 μένον. In sexto placet quod Dalecampius haec οὐδ'
 ἄνωθεν ἐξηγητισμένον ad colorem refert. nam vulgo co-
 qui gratiam condimentis ex colore captabant. Inde illud
 coqui apud Sotadem τριμμάτιον ἀκείωσα τούτοις ἀνθινόν.
 et paulo post, κατέπνιξ' ἐν ἄλλῃ τούτον εὐανθεστέρᾳ.
 apud Hippocratem *coloris* genus est ὁ καρυκοσιδής, ut
 alibi docuimus. Nonus, τὸν ὀπτὸν ἰχθὺν οὐδὲ πιστευ-
 θήσομαι. Scribe ex libro vetere, ὀπτῶν τὸν ἰχθὺν
 οὐδὲ πιστ. prior pars ad superiorem versum pertinet.
 Decimus, Ὅμοιον ἐγένετ' ὄρνις ὅταν ἀρπάσῃ. Sustine
 labantem verliculum, et scribe, Ὅμοιον ἐγένετ', ὄρνις
 ὡς ὅταν ἀρπάσῃ. Τοῦ καταπιεῖν μεῖζον· περιτρέχει κύ-
 κλω, Τηροῦσα τοῦτο καταπιεῖν. Ubi scribo *θηρῶσα*:
quaerens: tentans. nam τηροῦσα est *cavens.* at *θηρᾶν*
 est *ζητεῖν, μηχανᾶσθαι* et rationem quaerere perficiendi
 quod velis. 13. ἐτέρα διάκουσα ταύτην. Ipsa lex metri
 suggerit nobis Atticam vocem isto loco reponendam.
 Scribe ἐτέρα διακιάθουσα ταύ. In 15. Τῆς λοπάδος ἀνε-
 πήδησε. Emendant μετὰ τῆς λοπάδος ἀνε. Nihil nisi
 distinctio mutari debet. Τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν
 καταμαθὼν Τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε. 17. ἐξῆν ὀλολύζειν.
 quid hoc verbum proprie significet, suse exponimus
 alibi. Est enim sacerorum vox, et clamorem mulierum
 sacrificantium indicat: qualis est ille apud Tibullum,

Agna canit vobis: quam circum rustica pubes

Clamet, io messes et bona vina date.

p. 515. postea tamen *leudi* et *lugendi* significatione usurpari

cepit. hic non male interpreteris *cachinnari* et *ridere*.
Deinde scribendum,

— οἱ μὲν ἤρπασάν τι γὰρ,
Οἱ δ' οὐδὲν, οἱ δὲ πάντα. καίτοι παρέλαβον
ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.

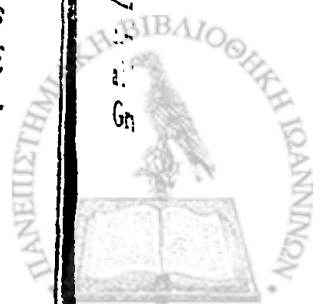
Industriam suam mirum in modum exaggerat coquus.
Atqui, ait, *pisces ego acceperam*, ab eo videlicet qui illum conduxerat, *fluviatiles qui limo pascuntur*. Qualis ergo artifex iste, qui in mala adeo materia tale suae artis specimen ediderit? Porro hunc locum ita jufferam edi ex MS. codice illustrissimi Principis Palatini emendatum. Nam posterior versus pessime scribitur in omnibus aliis quos videre contigit libris. Utinam ita res nostrae tulissent, ut beneficio magni Principis diutius frui fas fuisset. Non dubito futuram fuisse et aliis multis locis ejus libri collationem perutilem. Sed erit, spero, aliquis ex eo numero doctissimorum virorum quos inclyta Heidelbergae fovet, qui ope illius librariae merito περιβοήτου caetera perpoliat in hoc auctore, quae nostra diligentia in splendorem dare non potuimus nos. Ita autem scriptum etiam in Italicis codicibus, unde excerptas διαφόρους γραφὰς misit ad nos Andreas Schottus vir doctissimus. Verbum παρέλαβον accipiendum ut statim, εἰ δ' ἔλαβον ἄρτι σιαρόν: *si traditus mihi fuisset parandus*. et ita saepe in sequentibus, quando inducitur coquus aliquis loquens. Postremus versus, Ὅταν ὀσφρανθῶσι ποιῶ ζῆν πάλιν. palam mutilus sic integrari potest, ὅταν μόνον ὀσφρ. vel ἐπειδὴν ὀσφρ. sic tamen iterum paulo post. Sequitur vara vibiam. Coqui gloriatio versibus Philemonis modo recitatis contenta, revocavit in mentem Athenaeo Menecratis medici furorem. Nam hunc JOVIS nomen palam sibi arrogasse, quia ut agebat Philemonis cocus τοὺς ἤδη νεκροὺς ἐπολεῖ ζῆν πάλιν, etiam alii testantur: ut non uno loco Plutarchus, et Clemens Alexandrinus in Προτροπικῶ. Quid appellat auctor τὰς ἱεράς νόσους, cum scribit, τοὺς οὖν θεραπευομένους ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἱεράς καλουμένας νόσους, συγγράφουσθαι ἠνάγκασεν, ὅτι ὑπακούονται αὐτῷ δοῦλοι περισωθέντες. Medici *sacrum morbum* norunt unicum, epilepsiam. Sed noster non ut medici locutus est, verum ut elegantiores Graecorum: quibus magna res omnis et vehemens ἰσρά dicitur: sicut etiam Plutarchus scribit, et medici ipsi. Igitur ἰσρά νόσοι Athenaeo quae Plutarcho ἀπεγνωσμένα, nam ait duobus locis de eodem Mene-

crate, ἐπεὶ κατατυχῶν ἐν τισιν ἀπεγνωσμέναις Θεραπειαῖς. cum ei res successisset in curatione quorundam desperatorum morborum. in vita Agefilai et Apophthegmatis. Mox referente Athenaeo Nicostratum Herculis ornamenta et σκευὴν omnem assumpsisse, τὴν ἱερὰν νόσον Θεραπευθέντα a Menecrate: sic accipe ut in libris medicorum. Nam quod Herculem se Nicostratus finxerit, causae fuit hoc: quod comitali morbo laboraverat: quem Graeci vocarunt Ἡρακλείαν νόσον. et si ejus nominis p.516. aliam causam affert Galenus. In extrema epistola Menecratis scribunt omnia exemplaria, Τοιγαροῦν σὲ μὲν Μακεδόνες δορυφοροῦσι. ἐμὲ δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ἔσεσθαι. Videtur isto loco vox una excidisse, et scripsisse Menecratem, καὶ οἱ Θεοὶ μέλλοντες ἔσεσθαι. Parum erat furioso isti quod Jovem se dicebat: nisi instar Jovis minores deos in comitatu haberet. Sequitur mox, καλέσας αὐτὸν ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ἰδίων Θεῶν. et paulo ante περιήξει μετὰ τοῦ Θεοῦ χοροῦ. regiones lustrabat, comitante deorum choro. Etiam in istis vox desideratur una, πρὸς ὃν μελαγχολῶντα ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος, Μενεκράτει ὑγιαίνειν. nam geminata voce Φίλιππος scribendum, ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος, Φίλιππος Ms. similiter Agefilaus, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Exemplum epistolae Philippi est hujusmodi. Φίλιππος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι προσάγειν σεαυτὸν ἐπὶ τοῖς κατὰ Ἀντικυραν τόποις. Hunc igitur novum coelitem et ipsius deo Philippus συγκατέκλινε πάντας ἐπὶ τῆς μέσης κλίνης ὑψηλότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα ἢ ἱεροπρεπέστατα κεκοσμημένης, ait Athenaeus: hoc significans: Menecrati et ejus choro paratum fuisse lectum prorsus ad instar pulvinarium quae diis exstruntur: de quibus suse nos alibi. exemplum habes apud Hesychium in πλακίς, et similibus veterum locis. De eo convivio plura Aelianus.

CAPUT UNDECIMUM.

Hegesippi Adelphi. Locus tractatus a plerisque comicis Graecis, de arrogantia cocorum. οἱ τὰ βάρπτ' ἔχοντες. atrati. Usitati cibi conviviis funestis. κηληδόνες apud Pindarum. Aeliani locus emendatur. ἐρυγγάνειν δάνεια. κόλλοπες

exoleti, et lenones. ὑπομύττειν. συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν. ἀποσάττειν ἑαυτόν. χύδην. γρυμαία, quisquiliae. alia non pauca.

REDIT auctor ad cocorum arrogantiam: cujus testimonia aliquot ex antiquis comicis recitat hoc loco. Incipit ab eo quod petitum ait e *Delphis* Hegesandri. Mihi vero et auctoris nomen suspectum est, et fabulae. Quis legit apud veteres Hegesandrum inter comicos? quis *Delphos* comoediam usquam invenit nominatam? Censleo legendum ex lib. 9. *Ἡγήσιππος ἐν Ἀδελφοῖς*: licet reclamantibus et MSS. et Epitoma etiam. Hegesippi comici Suidas aliique meminerunt. *Adelphos* autem multi docuerant: ut Menander, Hegesippus, Diphilus, et apud Latinos Terentius, ac L. Pomponius Atellanarum poeta. Primis *ρήσεως* hujus verbis occurrit poeta auditorum fastidio. quia enim a multis poetis tractatum fuerat hoc argumentum, ut sibi audientiam faciat Hegesippus, (ita enim posthac appelletur) initio pollicetur dicturum se aliquid novi. Plurimos comicorum locum hunc attigisse, et in Attico theatro coquorum arrogantiam exagitasse, docet clare Athenaeus: qui tot locis tam multa ejusdem sententiae, mira patientia, descripsit. Quam multa jam hujus argumenti lib. 3. recitata sunt? Ecce iterum paginas aliquot in ea re occupatas. Lib. 9. invenies nihilo pauciora, aut plura fortasse. etiam libro p. 517. decimoquarto extremo eadem oberratur chorda. Ex his omnibus intelligere est cur poeta sermonem hunc ita ordiatur,

Βέλτιστε πολλοῖς πολλὰ περὶ μαγειρικῆς
εἰρημέν' ἐστίν· ἢ λέγων φαίνουσί μοι
καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτε με.

Quartus versus et quintus corrupti sunt: Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς . . . εὔρε Εὐρημα μόνον εἰδέναι τῶν νομιζομένων ἐμέ. Lego,

Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς τέχνης
εὐρηκέναι τὰ νῦν νόμιζε μόνον ἐμέ.

Propius accedere ad editae lectionis vestigia non possumus. 9. Εἶδη λαχάνων ὅσ' ἐστὶ, βεμβράδων τρόπος. Malim τρόποι. vel sic, βεμβράδων 3' ὅσα. In 13. τὰ βάπτ' ἔχοντες, recte vertit Dal. *atrati*. propius tamen ad Graecam vocem accessisset, si dixisset *colorati*. Ita Graeci et Latini ambitum earum dictionum circumscri-

bunt. Verum haec observatio alius est loci. 17. male capiunt, qui putant esse coqui: pronuntiatur enim ab eo quicum ipse loquitur. In silicerniis et circumpotationibus, quas mortui causa agitabant, non exquisiti cibi apponebantur: sed e vilioribus, cujusmodi sunt lens et membrades. Ideo miratur iste qui potuerit fieri, ut in tali convivio praestaret quod modo dicebat. Quaerit igitur mirabundus, an ex ritu lentem et membradas ferali coenae illi adhibuerit. Scribe in 22. οὐδὲ εἰς δυνήσεται. Absurde vero docti in penultimo corrigunt κατακειμένων, et pessime vertunt, ex *accumbentibus*. non animadvertentibus licentia comica perstringi a poeta spectatorum nonnullos qui bona sua liguriendo in ventrem condiderant omnia. Poetae verba sunt,

Πολλοὺς ἐγὼ σφόδρ' οἶδα τῶν καθήμενων
οἱ καταβεβρώκασ' ἔνεκ' ἐμοῦ τὰς οὐσίας.

multos novi ex iis qui sedent spectantes, qui ut opera mea possent uti, facultates omnes suas absumpserunt. Non facile est divinare quid Pindarus nomine κηληδόνων intellexerit eo loco quem tangit hic Athenaeus. Interpretes quidem pronuntiare non verentur quas vocavit Homerus Sirenas, dictas fuisse Pindaro κηληδόνας. Athenaeus tamen hoc non dicit: nisi placeat eadem esse quae dicuntur similia efflicere. quod ineptum nimis et ἀσυλλόγιστον. Quare Athenaei verba non aliter accepit Eustathius, cum Ὀδυσσ. λ. exponens illa, οἱ δ' ἄρα πάντες ἄκην ἐγένοντο σιωπῇ Κηληθμῶ δ' ἔσχοντο. tum ad sequentem ῥαψωδίαν, ubi scribit, Ἰστέον ὅτι Πίνδαρος κηληδόνας λέγει ποιούσας τοὺς ἀκρωμένους ἐπιλαθῆσθαι τῶν τροφῶν ὑφ' ἡδονῆς. καὶ οὕτως ἀφαινεσθαι, οὐ πάνυ δὲ δῆλον εἶτε κηληδόνας ἐκεῖνος ἐπιθετικῶς τὰς Σειρήνας λέγει, διὰ τὸν κατ' αὐτὰς, Ὅμηρος ἂν εἴποι, κηληθμόν. εἶτε καὶ ἄλλα τινὰ ᾠδικὰ δαιμόνια. Fatetur Eustathius nescire se plane, quomodo accipi debeat apud Pindarum vox κηληδόνας: posse enim vel Epithetum esse Sirenum vel alia quaedam suavis cantus numina. In Nicomachi versibus subjectis, melius quaedam distincta sunt in Latino textu quam in Graeco, quem inde licet p. 518. corrigas. In nono item melius Dalecamp. πρότερον quam ut est editum πότερον. Versum 17. plane non intelligo. Etiam 19. versu quid appellet τῶν ἰχθύων τὰς τέχνας parum assequor: nam interpretatio quae in promptu est, sententiam frigidiusculam videtur continere. Scribe, 25. Τοῦπτάνιον ἡμεῖς σφαῖραν εἶναι τιθέμεθα.

Non hoc autem dicit coquus, e culinae totius ambitu locum deligi, ubi omnia artis totius officia exercentur: sed hoc potius, culinam sic dividi a coquis solitam, ut singulis artis suae partibus proprium locum assignent. In 36. scribe *ἐμοί*, non *ἐμόν*. Est autem obscurior sententia propter aliquot verborum trajectionem audaciorum. Tyrones ordinent sic, "Ἦδη τὸ ποῦ ἕκαστα τεθήσεται μοι μετὰ νοῦ, καὶ τὸ συμμετρῶς, μεταφορὰ ἐστὶ παρὰ τακτικῆς τέχνης. *Praeterea ubi quaeque mihi sunt collocanda, ex arte et convenienter, id translatum est de disciplina tactica.* Vide quam alienam sententiam poetae affligerint qui sunt aliter interpretati. Tactica ars docet Imperatores quomodo instrui acies debeat. Ex ea didicisse ait coquus, rectam et artificiosam paropfidum ac lancium super mensa collocationem: et in quo positam esse artis suae perfectionem, disputat alius coquus lib. nono. Ideo Archestratum vocat auctor hoc libro, τὸν τῶν δείπνων λοχαγόν. Epitomator distinguit post *συμετρῶς ἐμόν*, et cum superioribus illa connectit. Quare ex ejus lectione hoc dicet coquus. Quod sciat in conditura ciborum uti judicio, et servare modum, id ex medicinae notitia se habere. 38. Ἀριθμῶ τὸ πλήθος εἰδέναι μαγειρικῆς. *Coquinae artis est, numero cognoscere multitudinem.* docet quomodo arithmeticae cognitio necessaria sit coquo. locatur deinde qui coquum conduxerat, et ait, Οὐδεὶς ἕτερος πρὸς ἐμὲ καὶ γραφήσεται. Lego, πρὸς ἐμέγ' ἐγγραφήσεται. *nemo alius praeter me huic albo inscribetur.* Dixit coquus sibi necessariam esse arithmeticae cognitionem, ut conviviarum numerum inire possit. Nunc iste ait, nihil ei jam numerorum scientia fore opus: quia uni solique sibi parari velit a coquo coenam. Distingue in 40. Μικρὰ διάκουσον ἐν μέρει καμουῦ. λέγε. *Nunc tu vicissim pauca ex me audi.* haec dominus. postremum verbum est coci. ἐν μέρει dicunt Graeci et ἐν τῷ μέρει. res nota: sed hoc eo dico, ut maculam abstergeam quae Aeliani codices dehonestat. Variarum hist. lib. 9. cap. 1. de Hieronis erga fratres amore loquens, τοῖς ἀδελφοῖς συνεβίωσε, τρισὶν οὔσι, πάνυ σφόδρα ἀγάπησας αὐτοὺς, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθεῖς. ἐν τῷ μέρει τούτῳ Φασὶ καὶ Σιμωνίδῃ συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος. Lege, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθεῖς ἐν τῷ μέρει. Τούτῳ Φασὶ καὶ Σιμωνίδῃ συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος. Claudicat pede uno versus primus e Philemonis ecloga, Ἐάσαθ' οὕτως τοῦτ' ἔχειν.

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

L

Sequentis e Diphilo ῥήσεως primi versus corruptissimi sunt: ideo praetermissi a Breviatore. Ita libri omnes, Οὐ μὴ παραλάβω σου θάμ' οὐ δράκων ἐγώ. Ἐπ' ἔργον οὐ μὴ διατελῆς τὴν ἡμέραν, Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Dalecamp. quam lectionem sibi fabricaverit, non divino. Nos ita concinnamus, Οὐ μὴ
 p. 519. παραλάβω τοῦψον, οὐδ' ἦκω γ' ἐγώ Ἐπ' ἔργον, οὐ μὴ διατελῶ τὴν ἡμέραν Τραπεζ. quando cocos conducebant, hoc primum siebat, ut omnia iis traderent opsonia. Hoc sensu λαβεῖν et παραλαβεῖν toties jam posita in superioribus: neque aliter hic accipiendum. Nam (quod ex praecedentibus Athenaei verbis constat), negat cocus se opsonium ullum tangere velle, aut ad opus accedere, ut iis operam navet, qui non totum diem sint ipsum occupaturi, et quidem in lautissimis lautitiis. Commune hoc omnibus melioribus, ut ad levia, et quae facile aut brevi perficiantur, aegre trahi se sinant. 10. versus, Ναύκληρος ἀποθύει τις εὐθύς ἀποβαλὼν Τὸν ἰστόν. si quis nauclerus sacra facit ex voto cuius est reus salutem nactus ex naufragio. Ita interpreto ἀποθύειν hoc loco. Sed inveni postquam haec scripsi aliam lectionem in Epit. quae ad hanc sententiam praeit nobis. habet enim εὐχὴν pro εὐθύς. vere omnino. Naucrates *Naucleris*, de nullis loquens, αἷς καὶ θεῶν τιμῶσι Φωσφόρον Κόρην Δείπνων ὅταν πέμπωσι δῶρα ναυτίλοι. Euphron libro nono istorum. πέμπτην ἔθρον ἡμέραν οἱ Τήνιοι Πολιοὶ γέροντες, πλοῦν πολὺν πεπλευκότες. 17. Τιθεῖς τὰ θ' αὐτοῦ σπλάγχν' ἕκαστος ἐσθίει. Nimis cernunt acutum qui hic proverbium aliquod deprehendunt. Contra affirmamus nos, simplicem et ἀσχημάτιστον esse orationem. Verte, et quisque sua viscera, (non corporis sui: apage, sed victimae quam adolevit.) sibi apponens eā comedit. σπλάγχνα accipe, ut in illo Homeri, Ἐνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεοῖσι δὲ μηρία καῖον. vide ad librum tertium. 19. Τριταῖος ἀπαθῆς εὐπορηκῶς, περιχαρῆς. Calamo scripti multi, εὐπορικῶς: ceu esset ab εὐπορίζω: quo parum aut nunquam utuntur Graeci. 20. εἰς δέκ' ἐπὶ τῇ μναῖ γεγονέναι καὶ δώδεκα. Pono ὑποστιγμὴν in fine huius versus: et separo haec a sequentibus. Naucleri unus hic quaestus est, quando merces quas advexit sic vendidit, ut in singulas minas lucri faceret drachmas decem aut duodecim. In proximo versu δάνει' ἐρυγγάνειν foenora eructare, positum pro jactare se de magno lucro: vel, quaerere ubi pecuniam foenori col-

loces. 22. 'Αφροδίσι' ὑπὸ κάλλοψι μαστροποῖς ποιῶν. quis formam in lenonibus commendavit? aut quis dictionem κάλλοψι alibi legit? Illa vero etiam hinc extrudenda, ut verae lectioni κόλλοψι locus fiat. Sic recte in Excerptis. Ita vocabant exoletos: quasi duros, ut a Latinis poëtis appellantur. Lenones vocat Diphilus κόλλοπας, vel propter vultus truculentiam: vel ob morum perversitatem. Voluit enim ea appellatione significare, id genus homines non alienae tantum, sed et suae pudicitiae esse prodigos. 23. Ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυξ' εὐθύς ἐκβεβηκότα. Docti scribunt, πρὸς τοῦτον ὑπέμυξα. sed non est ὑπονύττειν, quod illi putant, oculis nictando signum alicui dare. νύττειν, *pungere*. ὑπονύττειν, *clam pun gere*. nisi alia proferatur ex libris lectio, vertam, *leniter hominem mungo*. Adulationis genus hoc est: cui similia in Theophrastea ejus vitii descriptione, flocos vestimentorum eximere, et e barba paleas detrahere, p. 520. ac similia. 24. ἐμνήσθην Διὸς Σωτήρος. formula gratulandi ei qui ex periculo evasisset. 25. ἀπὸ συμβολῶν συνάγοντα νῆ Δί' ἔτραά που. Hic liceat nobis illud usurpare, *ex aliqua prodire tenus, si non datur ultra*. nam mentem quidem hujus loci interpretibus οὐδ' ὄναρ visam, facile nobis aperire: verba in integrum restituere, hoc vero non possumus. Prior sententia definit in praecedentis versus fine. Quare ponenda στιγμή τελεία post verbum πορεύομαι. Nunc ait, si qui adolescentes cupientes ex symbolis una esse, coeant et pecunia vel anulo, vel alia qua re loco pignoris in vas aliquod conjecta, eant deinde per forum et clament: Quis est qui tenuem coenam parare velit: ego istos clamare sino, neque iis operam meam loco. συνάγοντα exponendum ita ut docet ipse auctor disertè libro 8. in extremo. Repetendum autem ex superioribus μειράκια. Sequentè versu ἀνευρημένα habent libri. neque hoc rectum est, neque id quod editum est. In 36. οὐ μῶξις μακρά. Melius omnino antiqui libri, οὐ μῶξις. *Flebit multum primus cocorum*: nempe, qui pecuniam a me flagitabit. 39. πολυτελῶς Ἀδώνια Ἄγους' ἑταίρα μεθ' ἑταιρῶν πορνῶν χύδην. Scribendum μεθ' ἑτερῶν πορνῶν. Ultimus versus est, Σαυτὸν ἀποτάξεις τὸν τε κόλλοπον ἀποτρέχων. Aquam ex silice facilius expresserim, quam ex lectione ullum sensum. Lego ἀποσάξεις. *Verfaberis*, ait, in tanta rerum copia, ut liceat tibi suffarcinato et praeda onusto domum tuam excurrere, atque

ibi furta deponere. Quam fuerint olim cocorum conductitorum tagaces manus, ex Aulularia, et Graecorum comicorum sexcentis locis compertum est eruditis. χύδην in superiore versu non est *sparsum*: sed *δαψιλῶς*, copiose adeo ut omnia circum fluant. Diphilus modo, Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Jam ἀποσάττειν est *exonerare*, sive *opus excutere*. Figura est ἐν διὰ δυοῖν, exonerabis σαυτὸν τὸν τε κόλπον, *te et sinum*, pro, sinum tuum. In Archedici pericopa non planissima sunt omnia: quod fatetur Breviator, qui paucula tantum verba inde excerpfit. Deinceps videtur auctor cum ait, Φιλοστέφανος δ' ἐν Δηλίῳ καὶ ὀνόματα ἐνδόξων μαγείρων ἐν τοῖσδε καταλέγει, catalogum nobilium cocorum polliceri: in subjectis tamen Philostephani versiculis duo solum nominantur, Daedalus et Thimbron. Unde non injuria suspicio doctis est oborta plures ejus comici versus fuisse descriptos. quod non putamus nos. nam in Excerptis ita scriptum ex hoc loco, "Ὅτι Θύμβρων ἔνδοξος μάγειρος παρὰ Φιλοστεφάνῳ. historiam autem famosorum cocorum habes libro nono, et 14. Postremus versuum Philostephani vulnus accepit, Δοὺς μισθὸν ὃν ἤτησας ἤκω † δεῦρ' ἀγαγόν σε. Scribo, Δοὺς μισθὸν ὃν μ' ἤτησας ὡδὲ σ' ἤγαγον. Obscura dictio est γρυμέα, ut quidem a Sotade usurpatur in istis: — γαλῆος εἴληπται μέγας, "Ἐπτήσα τὰ μέσα τὴν δὲ λοιπὴν γρυμέαν Ἐψω ποιήσας τρίμμα συκάμινον. vel potius, συκαμί-
p. 521. νινον. Viri docti qui didicerant ex Polluce γρυμαίαν idem significare ac πῆραν, *peram*: vertere hic, *advectos in pera reliquos pisces*. Verius est, ea voce designari res viles ac pretii minimi, ut si latine dicam *quiesquilias*. Hesychius Glossographorum longe princeps id nos docet: qui postquam nomen γρυμαία (sive γρυμέα: nam utroque modo scribitur) interpretatus est his verbis, ita scribendis, ἐσθῆς σκευοθήκη, ἀγγεῖον ἐν ᾧ ἡ γρύτη. addit, ἤδη δὲ καὶ τὰ λεπτὰ σκευάρια, ἃ καὶ γρύτην καλοῦμεν. significans ita appellari quae Jurisconsulti et Seneca vocant in supellectile, *frivola*. Apud Themistium Suaviloquum γρυμαία inter inutilia arma ponitur. καταλιπέῖν μὲν τὰ λαισήϊα. καὶ τὰς ἰκτιδέας (ita legendum) καὶ τὴν γρυμαίαν, λαβεῖν δὲ ἀσπίδα ἀληθινήν. generaliter omnia minuta et parvi momenti ita dixerunt. Ergo τὴν λοιπὴν γρυμέαν coquus hic appellat pisciculos minutos et non magnae rei. aut galei piscis extremas partes: quae dempto medio corpore, suo quo-

dam ac peculiari condimento parabantur intritis moris et aliis nonnullis ex quibus conficiebatur quem vocabant ὀξύλιπαρον χυμόν. Vocem γρυμαία etiam Epicharmus ita usurpavit, ut docebimus [infra capite hujus libri 19. libro autem 8. leges] in Eubuli versu ἐσθίειν Φλυαρίας eodem sensu. Posterior haec interpretatio poetae menti convenientior est, ac verior. Timocles in Annylo, γαλεούς καὶ βατίδας, ὅσα τε τῶν γενῶν ἐν ὀξύλιπάρῳ τρίμματι σκευάζεται. vide etiam cap. sequenti. Septimo versu scribe metri causa, Χλόην, κύμινον, ἄλας, ἕδωρ, ἐλάδιον. In 14. προσέβαλον malim quam προσέλαβον. etsi ferri potest, ut in tricesimo παρέλαβον. 24. Ἐμόλυν' ἀλεύρω τοιοῦτῳ τινί. una dictione est immixtus. Scrib. Ἐμ. ἀλ. ταῦτα τοιοῦτῳ τινί. vel πάντα. In 24. non εἴλησα, probat lex metrica: sed εἴλυσα, quod idem est. Ille opsonator qui ait in Archedici versibus, emisse se δραχμῆς τραχήλους, cervices congrorum intelligit, vel aliorum piscium, aut conchyliorum, de quibus libro 3. Sequitur deinde jocus ejusdem in voce τράχηλος, nonnihil obscurus.

— ἀλλὰ νῆ τὸν Ἥλιον

Κάμοι τράχηλον ἕτερον εἶποτε λαβεῖν
ἦν, καὶ πρίασθαι δυνατὸν, ὃν ἔχω τοῦτον ἂν
πρὶν εἰσενεγχεῖν ταῦτα δεῦρ' ἀπηξάμην.

Malim καὶ πρίασθαι δυνατὸν ὃν ἔχω τοῦτον ἦν. Si posset, inquit, fieri, ut aliud collum alicunde mihi pararem, et istud meum emptorem reperiret, priusquam istos quos emi τραχήλους intro ferrem, unam de me literam longam facerem. Paratus erat videlicet, vitam ponere, modo trachelos quos emerat posset edere, aut luculentioribus mutare (non enim satis hic aperit animi sui mentem) et postea vitam recipere.

CAPUT DUODECIMUM.

Γαλεός catella. ῥίνη, squalus. νωτιδανός. Cibi mensis illati strepente symphonia. De Theseo et Tlepolemo obscura historia. ἀδικία pro impudicitia. glauci caput. προβατεὺς pastor. Antiphanis Pastor, Antiphanis Cyclops. Theop. p. 522. elytus et Theocles poeta. Jalyfus. Pofis. Glau-

*cus marinus Deus. Nicandri Ἐτεροιούμενα.
Hedylus poeta.*

ΓΑΛΕΟΣ. Glossarium vetus, Γαλεός ἰχθύς, *catella*, non probo rescribi *mustela* nam etiam in altero Glossario ita scriptum. Ut a γαλή suum γαλεός fecere Graeci: sic Latini a *catus catella*. In eodem libro *squallus* est ῥίγη. Scribe statim τὸν ἄλωπεκίαν, non τήν. Etsi autem non nesciebamus quae recitantur mox ex Aristotele, neque in libris de partibus (qui non plures sunt quatuor) extare hodie, neque in Historiis, restitimus tamen etiam hic omnium veterum exemplarium scripturam et fecimus, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων: qua de re capite 9. diximus. Νωτιδανός vocabulum eadem forma factum est, qua ἡπεδανός, πευκεδανός, βρυκεδανός, et alia in quibus omnibus τὸ δανός, formationi tantum serviens nihil significat. Quod sequitur de accipensere notum ex Macrobio omnibus. Etiam in Arbitri Satyrico cibi mensis inferuntur strepente symphonia. Ait dipnosophista Lyncei Samii verbis, Καὶ γὰρ τὸν Θησεῖα γεγονότα καλὸν ὑπολαμβάνω τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθῦν τοῦτον αὐτῷ παρασχόντος παρεσχημέναι. Auctoritate Thesei viri magni probare instituit Lynceus rectum Arcestrati consilium esse, qui amico suadet ut Galeum Rhodium iniqua vi rapiat, si alia ratione parare eum sibi non potest. Id consilii placere sibi indicavit jam Lynceus, cum diceret. δικαίως παρακκελεύεται. nunc ait etiam Theseum fecisse idem, cum Tlepolemo piscem eripuit, quem precibus ab eo extorquere non poterat. Historia quam respicit Lynceus, neque Plutarcho in vita Thesei, neque veterum cuiquam eorum qui ad nos pervenerunt, narrata est, quod equidem meminerim. Quare certi aliquid de hujus loci emendatione velle pronuntiare, hominis sit, qui non meminerit se hominem. Ἀμουσία τὸ πλέον μέρος ἐν βροτοῖσιν, ajebat olim sapiens: quod cum alias verum experimur, tum vel maxime, quoties veterum scriptorum monumenta serio tractamus. Utrumque vulnus obligaveris si scribas, ὅς τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθῦν τοῦτον αὐτῷ οὐ παρασχόντος, παρασχεῖν, (vel παραχωρεῖν) ἠνάγκασε. id est, nam et Theseum, inquit Lynceus, puto fuisse virum probum, qui Tlepolemonem, cum dare sibi hunc piscem recusaret, vi compulsit ut faceret. Sunt qui putent, innui his verbis, Theseum emisse galeum a Tlepolemo pudicitiae

suae jactura. non male eo traxeris superiora illa Lyncei,
 τῆ ἀδικία κτήσασθαι τὴν ὀψοφαγίαν. nam et flagitium
 ἀδικία est, ut virtus omnis justitia. Ita legendum fuerit,
 ἑαυτὸν παρσχημέναι. GLAUCI piscis maxime expeti
 caput, probat dipnosophista aliquot veterum comicorum
 testimonio. Id ipsum confirmant. παροιμιῶδες istud apud
 Antiphanem, *difficilius cepta deseram, quam Calli-*
medon glauci caput. Ἠτιόν τ' αἶτ ἀποσταίην ἂν ὦν
 προσιλόμην, Ἡ Καλλιμέδων γλαύκου πρόοιτ' ἂν κράνιον.
 Corrupta est postrema vox in hoc Archestrati hemistichio,
 σεμνοῖς γὰρ ἀλίσκεται ἐν τεναγισταῖς. Lege, *τενάγεσσι.* p. 525.
 et σεμνός praestat quam σεμνοῖς. item, Ἀντιφάνης δ'
 ἐν Προβατεί, in *Pastore ovium.* προβατεὺς, idem ac
 ποιμὴν. Tertio versu ex ejusdem Philotide, scribunt
 omnes veteres, atque etiam Epit. — τὸν γαλσὸν
 ἐνυποτριμματί- ζεσθαι. τὸ δ' ἐγχείλιον, etc. ut vox
 unica sit ἐνυποτριμματίζεσθαι, metri solum caussa dia-
 lysim passa. galeum piscem, aut illius partes extremas,
 intrite quarundam herbarum solitas condiri, dicebamus
 capite superiore. Scribebamus ex conjectura: ἐν ὑπο-
 τρίμματι Ζεσαι. In his libris et ζέειν et ἀποζέειν non
 solum pro fervere et coquere, sed etiam pro facere
 coquere. Antiphanis *Cyclopetem* laudat et Julius Pollux
 libro septimo et nono. in ejus verbis scribunt docti,
 pro ψήττας κίσχος, quod interpretari non est, ψήττα.
 κίχλη. nec video quicquam melius. Nausicratis de glauco
 pisce versus integri non sunt: sententiam certe non
 continent integram. More suo Athenaeus de glauco
 pisce agens, occasione nominis, de Glauco marino deo
 quaedam affert. Principio ejus sermonis laudatur Θεό-
 λυτος ὁ Μηθυμαῖος ἐν τοῖς Βαυχηνοῖς ἔπαισι. alibi cita-
 tur *Theoclytus* poeta antiquissimus: quem ab isto alium
 esse non autumo. Itaque mallet hic quoque Θεόκλυτος
 scribi ut lib. undecimo, ubi laudatur et Theocles poeta
 vetustissimus, qui Ithyphallicos fecerat. Ea sunt iudicio
 meo, quae vocantur hic Βαυχηνὰ ἔπη. ex quo illud
 sequitur Theoclem et Theoclytum ejusdem poetae levi-
 ter immutata nomina esse. Glaucum hunc Anthedonium
 fuisse etiam Strabo memoriae prodidit. De Promathi-
 dae, *Hemiambis*, quaerebamus libro primo, capite 18.
 hujus non semel vetus Apollonii interpres meminit: et si
 aliquando Προμαχίδας in ejus libris invenies scriptum.
 Non potest menda carere vox Ἰκλημος in istis, ἀρπά-
 σαντα δὲ Σύμην τὴν Ἰκλημος καὶ Δωτίδος θυγατέρα

αποπλεῦσαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Hellenismi ratio vocem
 illam non admittit. Epitome et Eustath. recitantes hanc
 historiam, omittunt ista verba. interpretes Ἰαλέμου. ego
 Ἰαλύσου. nisus Hermolai Byzantii auctoritate: qui Symen
 insulam de qua Athenaeus loquitur ita nominatam scribit
 a Syme Jalyfi filia, quae haec est ipsa. Nihil magis
 obnoxium errori quam propria nomina. velut quod se-
 quitur, Πόσις δ' ὁ Μάγνης. nam melius lib. 12. πόσις.
Posis ὑποκριστικόν nomen est pro Posidonius, ut *Am-
 phis*, pro Amphiarus, *Iphis*, pro Iphigenia. Quod
 autem mirabilis illa navis Argonautarum etiam in Etru-
 scum mare e Ponto devenerit, non solus Posis credidit.
 Lege Apollonii Argonauticorum lib. 4. sed Glaucum in
 Argonantarum albo neque Orpheus recensuit, neque
 Apollonius, Valerius Flaccus. Herba illa cujus esu
 dicitur Glaucus mortalitatem mutasse immortalitate, hic
 non nominatur, sedum autem fuisse sive ἀείζωον, veteres
 prodiderunt, ut legimus libro ultimo, et apud Isacium
 Tzetzem. Conatum doctorum virorum in emendandis
 p. 524. proximis verbis, Νίκανδρος δ' ἐν τρίτῳ . . . Εὐρωπαϊκῶς
 Νηρέως ἐρώμενον τὸν Γλαῦκον ἱστορεῖ γενέσθαι, non re-
 spondisse voluntati, arguunt Excerpta: in quibus ob-
 servatur hinc, Glaucum fuisse amatum a Nereo, non
 ab Europa Nereide, ut illi corrigant. Quare verius est
 quod de voce Εὐρωπαϊκῶς semper existimavimus, latere
 sub illa titulum unius librorum Nicandri. Possis legere,
 ἐν τρίτῳ Εὐρωπαϊκῶν Νηρέως ἐρ. Sic statim *Aetolica*
 ejus poetae laudantur: alibi *Oetaica. Colophoniaca* et
Boeotica. Quia tamen *Europiaca* Nicandri nusquam
 nominantur, et turpe est sine lege loqui, scribo, ἐν
 τρίτῳ Ἐτεροιομένων. cum enim de Glauci mutatione
 sit sermo: optime argumento convenit libri index, *De
 iis qui mutati sunt*. Poema erat simile Ovidianae *Me-
 tamorphosi*. Ejus iterum meminit Athenaeus hoc libro
 et multos hodieque versus inde sumptos legere est apud
 Antoninum Liberalem et alios. Scribe paulo post, ὑπα-
 γαγεῖν ὑπὸ κρήνη τινα, non ἀπαγεῖν. *Hedylogus* Samius
 sive Atheniensis semper alibi in his libris, apud aucto-
 res alios *Hedyllus* nominatur: neque dubium etiam hic
 scribi debere Ἠθύλος, ut in Epitoma. In tertio Hedyli
 versu, Τῇ νύμφῃ δύσπιστος ἀθύρματα: lego, δύσπιστῳ.
inexorabili. aut δύσπιστον, cujus oratio parum efficax
 fuerit ad persuadendum. quarto casu, ut ἔχοντα in
 primo versu.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

Anguillae marinae. πατάνεψις vox Sicula. De generatione anguillarum expensius Athenaei locus, ex Aristotele. quomodo in generatione et πέψις et σήψις locum habeant. Anguilla ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. pisces ἀνάκωνθοι, antacaeus. et ἡυσο. ἔγχελις et ἔγχελυς. Anguillas ἐντευτλανοῦν.

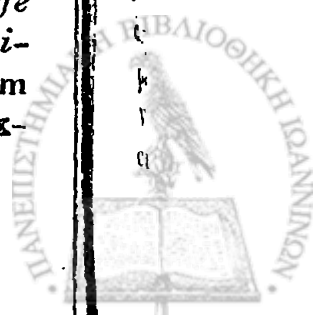
ΓΝΑΦΕΥΣ. Hujus piscis et Hesychius meminit: alius veterum, opinor, nemo. ΕΓΧΕΛΥΣ. τῶν θαλασσιῶν ἐγγέλευν μνημονεύει Ἐπίχαρμος. Anguilla marinus piscis non est, sed fluviorum aut lacuum: unde saepe in mare descendit, ait philosophus libro sexto Historiarum, cap. 13. Hae sunt quas marinas vocabat Epicharmus. quem poetam, piscem hunc appellasse πατάνεψιν, observat Julius Pollux: nimirum quod in patella coqueretur, quae πατάνη Siculis. Ait, προσθέντος γὰρ αὐτῷ τοῦ Λακίου λαβεῖν τοῦ χωρίου ἢ ἄλφιτα ἢ ἄλιτα. Prima et ultima vox sunt depravatae. Scribe προσθέντος et ἄλιτα. vel ἄλευρα. Ait ex Aristotele. verba illius referens super generatione anguillarum, nasci eas ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ τῇ ἰλύϊ σήψεως γενομένης, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν καλουμένων τῆς γῆς ἐντέρων λέγεται. Multa hoc loco, ut saepe alibi, ex membranis adjecimus. Sunt autem omnia quae de anguillarum ortu ex Aristotele referuntur sumpta de libro Historiarum sexto, capite 16. Sed minus recte expressa est Athenaeo mens philosophi. qui nunquam dixit generari anguillas ut generantur quae vocant terrae intestina: sed ex illis ipsis. Verba ejus sunt, αἱ ἐγγέλυες γίνονται ἐν τῶν καλουμένων γῆς ἐντέρων· ἃ αὐτόματα συνίσταται ἐν τῷ πηλῷ, καὶ ἐν τῇ γῆ τῇ ἐνίμῳ· καὶ ἤδη εἰσὶν ὠμμένοι αἱ μὲν ἐκδύνουσαι ἐν τούτων, αἱ δ' ἐν διακνιζομένοις καὶ διαιρουμένοις γίνονται φανεραί, id est, nascuntur anguillae ex lumbricis qui terrae intestina dicuntur. Ii sponte sua generantur in luto, et madente solo. Jamque visae sunt anguillae, aliae e lumbricis exeuntes: aliae iis scissis ac divisis sunt factae conspicuae. constat ex his quo

jure, quae injuria sit positum hic, τὸ καθάπερ ab Athenaeo. At quod in praecedentibus censuerunt doctissimi viri, pro σήψεως γενομένης, legendum esse πέψεως, falsi sunt iudicii: eo decepti, quod in prioribus editionibus, perturbata et mutilata verba philosophi recitarentur. Athenaeus ista illius respicit, καὶ ἐν τῇ Θαλάττῃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνονται τὰ τοιαῦτα, ὅταν ἢ μάλιστα σῆψις. Caeterum quomodo in generatione anguillarum et aliorum quae non fiunt e seminibus et πέψις necessaria sit, et σῆψις quoque reperiatur, declarat aureus locus divini philosophi, in libris de prima philosophia: quem non possum quin adscribam. τῶν αὐτομάτως γινόμενων, αἰτ, γίνονται οὐδὲν σηπόμενον, ἀλλὰ πεπτόμενον. ἢ δὲ σῆψις, καὶ τὸ σηπτόν, περίπτωμα τοῦ πεφθέντος ἐστὶ· οὐδὲν γὰρ ἐκ παντὸς γίνεται, καθάπερ οὐδ' ἐν τοῖς ὑπὸ τέχνης δημιουργουμένοις· οὐδὲν γὰρ ἂν ἔδει ποιεῖν. νῦν δὲ τὸ μὲν ἢ τέχνη τῶν ἀχρήστων ἀφαιρεῖ, τὸ δ' ἢ φύσις. Subdit Sophista coenarum, διὸ καὶ Ὀμηρον τῆς τῶν ἰχθύων φύσεως χωρίζοντα τάδε εἰπεῖν. Sic loquitur quasi ex Aristotele haec quoque describeret non minus quam praecedentia. hodie in illius libris haec non legas. sed extabant adhuc seculo Athenaei scripta alia Aristotelis eodem argumento: unde potuit ea esse mutuatus. De loco ubi optimae capiuntur anguillae extant hi versus Archestrati:

Ἐγχελυν αἰνῶ μὲν πᾶσαν, πολὺ δ' ἐστὶ κρατίστη
 Ῥηγίου ἀντίπερας πορθμοῦ ληφθεῖσα θαλάσσης.
 ἔνθα σὺ τῶν ἄλλων πάντων μέσσην † ἐθνητῶν
 βρώμα τιθεῖς τοιόνδε διὰ στόματος πλεονεκτήεις.

Tertius versus nullo negotio emendari poterat ab interpretibus: πάντων Μεσσηνίε θνητῶν. Per apostrophē alloquitur Messanios Mamertinos, eosque ait πάντων ἄλλων βροτῶν πλεονεκτήειν, id est, felicitate superare caeteros omnes mortales, ob copiam frentensium anguillarum, quae omnium optimae. Messanam in Sicilia Rhegium e regione spectare, ne tyrones quidem sunt monendi. Illud potius videamus quod de natura anguillarum scribit Archestratus. Ἐγχελυς, ἢ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. Eustathius prolato isto versu notat, ἔνθα ὄρα ὅτι πυρῆνα ἐκεῖνος ἔφη τὴν ὀστώδη ἰχθυηρᾶν ἀκ. θαν. *Observa*, inquit, *poëtam appellasse eleganter πυρῆνα*, id est, nucleum, *osseam piscium spinam*. Recte Eustathius, neque aliter interpretari eam vocem. Atqui falsum hoc, anguillam esse penitus ex-

offem: nisi de aliqua peculiari ejus specie hodie incognita loquebatur poeta. habere enim spinam hunc quoque piscem et *αυτοψία* arguit, et testimonia scriptorum: ut paulo ante Athenaeus, de Epicureo icadista, *ἔγχελυος παρατεθείσης, ἐπιβαλὼν ἐψίλωσε τὸ πλευρὸν, ἀγαγὼν εἰς ἀκανθάν.* Sed ut hoc Arcestrato concedatur, falsum est rursus, solam anguillam ex omni p. 526. piscium natura carere spina: nam et antacaeus est *ἀνάκανθος*, et huso Danubii, qui est alius ab antacaeo Pontico. Verum de husone Germanico facilis responsio: eum enim Arcestratus notum non habebat. antacaeum non fuisse illi incognitum, dicebamus capite septimo, neque mutamus sententiam. sed levis erat illa notitia, et ut videtur nominis potius quam rei vel naturae antacaeorum. Cum autem *ἔγχελις* dicatur et *ἔγχελυος* recte, non tamen promiscua fuit Atticis harum vocum usurpatio, ut hoc loco observatur. Enarrator autem Aristophanis hanc litem ita dirimit, ut dicat per iota scribere Boeotos: per υ Athenienses. melius noster et accuratius. Aristophanis *Lemniae* saepius citantur Polluci 7. Harpocrati in *ἀρκευῖσαι*, et aliis. Eodem titulo plures tragici fabulas ediderunt, ut ante diximus. Testificor autem fidei meae causa, isto loco, *Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς Περι ζώων διὰ τοῦ ἔγχελις εἶρηκεν:* scribere Huraldinum codicem, *ἐν τοῖς Περι ζώων μορίων:* sicut alibi tot numero locis, de quibus ante diximus saepius. Quin etiam auctore eodem libro scribi oportuit aliquanto post *ΙΠΠΟΥΡΟΙ.* *Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων.* Lepidissimi sunt versus Antiphanis quibus traducuntur Aegyptii quod anguillam pro deo colerent. Sed in quo praecipue sita elegantia parum vulgo attendunt: nam cum ait, *πολὺ τῶν θεῶν γὰρ ἐστὶ τιμιώτερα:* ludit in ancipiti vocis *τιμιώτερα*, quae et *carior* et *honoratior* potest significare. Timoclis versiculos de iisdem ita emendare debes,

Πῶς ἂν μὲν οὖν σώσειεν ἴβυς ἢ κύων;
 ὅπου γὰρ εἰς τοὺς ὁμολογουμένους θεοὺς
 ἀσεβοῦντες οὐ διδάσιν εὐθέως δίκην,
 τίς αἰλούροιο βωμὸς ἐπιτρίψειεν ἄν;

si quis metri causa putet, in secunda vocis *αἰλουρος* diphthongi loco alteram tantum vocalem a poeta usurpatam non repugnabo. Multa in hoc genere sibi licere volunt poetae contra communem loquendi usum, ut cum *ἔλοψ* dicitur Arcestrato, qui vulgo aliis *ἔλλοψ*.

ita fortasse Timocles ἀλλυρον vel ἀλλορον appellavit me-
tro serviens, quem vulgus ἀλλουρον. Anguillas veteres
esitabant betae foliis involutas, ut observat dipnophista.
Hoc dicebant Athenis ἐγγέλεις ἐντευτλανοῦν. Aristo-
phanes Acharnensibus, — μηδὲ γὰρ θανάων ποτε Σοῦ
χωρίς εἶην ἐντετευτλανωμένης. Lego non dubitanter,
καὶ ἐν Μηδεία.

Τεῦτλ' ἀμπεχομένης παρθένου Βοιωτίας.

Κωπαίδος, ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεόν.

librarios poenituit operae, et priorem versum duabus
vocibus mutilarunt, quia praecedebat similis alius. atqui
ea causa fuit cur junctim hos duos locos auctor asser-
ret: quia erant simillimi. Ut vulgo scribitur, nescias
quo pertineat istud testimonium. Saepe diximus, nus-
quam non isto modo peccatum esse. nec moveor quod
idem vitium in membranis et Excerptis.

p 527.

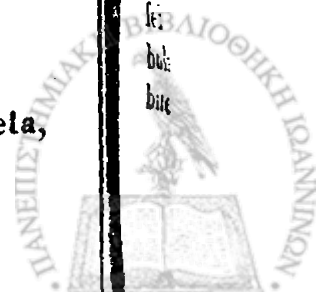
CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Ellopes optimi. erythinus et erythrinus. encrasicholi.
hepseti. διὰ δωδεκάτης ἡμέρας. Aristophanis
Dramata. deque iis fabulis multa. Ionis μέγα
δράμα. Ἡπάτος piscis. λεβίας. elacatena. Theo-
rompi Callaeschrus. Hirronium Brutiorum.
πλευρὰ γεννική. claves καλυπταὶ et ὀπταί.

ΕΛΛΟΥΨ. προεῖρηται μὲν τινα περὶ αὐτοῦ. Respicit
disputationem de sacro pisce. Ab Archestrati iudicio
qui pronunciat: Τὸν δ' ἔλοπ' ἔσθθι μάλιστα Συρακούσαις
ἐνὶ κλειναῖς, Τὸν γε κρατιστεύοντα: dissentit Varro in
libris De re rustica: ubi ellopem ad Rhodum omnibus
anteponit. Sententia autem fuit Archestrati, omnes el-
lopes in Syracusano mari nasci: inde vagari per alia
maria. sed quo longius abeant, eo fieri graciliores ma-
gisque indurari et nativi saporis gratiam amittere. Hic
est sensus istorum versuum: — οὗτος γὰρ αὖ ἔστιν
ἀκρίθην.

Τὴν ἀρχὴν γεγονώς, καὶ ἢ περὶ νήσους †
ἢ περὶ τὴν ἄλλην που ἀλιῶ γῆν, ἢ περὶ Κρήτην
λεπτός καὶ στερεός, καὶ κυματοπλήξ ἀφικνεῖται.

in quacumque tandem ora capiatur ellops, ait poeta,

scito natum esse in eo mari quod Syracusas alluit. Verum qui imperfectus est, exple ac scribe: καὶ νῆ Δία ἢ περὶ νήσους.

ΕΡΥΘΡΙΝΟΣ. Semper Eustathius ἐρυθρινός: et ita Hesychius in ea voce. Κυρηναῖοι δὲ δύκην τὸν ἐρυθρινὸν καλοῦσι. certissimum est ex libri huius sine scribi debere K. δὲ ὕκην. paulo tamen aliter Hesychius, ὕκος, ἐρυθρινός. in Excerptis depravatissime δίκην.

ΕΓΚΡΑΣΙΧΟΛΟΙ. apuarum genus, et ut placet doctis, *anchoniae* Insularum ac Massiliensium. caput his ingratum et subamarum: ideoque praecidi solitum. ex eo nomen ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχουσι τὴν χολήν, inquit Etymologus. Lege Aelianum libro 8. cap. 18.

Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζῴων. Videtur esse is commentarius quem alibi vocat Ζωικόν.

ΕΨΗΤΟΣ. ἔστι τῶν λεπτῶν ἰχθυῶν. Excerpta, ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυῶν. diverso sensu. nostra enim lectio hepsetorum facit peculiare quoddam genus, altera, nomen hoc usurpari de minutis pisciculis, nullo generis discrimine: atque hoc verius.

ὦ Χάριτες αἷς μέλλουσι ἐψητοί. Sententia claudit: sed lego αἷς μέλουσι ἐψητοί. o gratiae quibus curae sunt hepseti! hoc est, o hepsetos gratissimos. Sic apud Pindarum Εὐθυμία μέλων εἶην. pro *utinam sim eὐθυμος*. vide libro quinto, cap. quarto. Εὐβουλος ἐν Προουσία ἢ Κύκνω. Mendam video, emendationem non video: nisi est, ἐν Προουσία, ἢ K. quod leviter tamen placet.

Διὰ δωδεκάτης ἐψόμενον ἡμέρας Ἡδῆ. Ultima vox separari non debuit: sed debuit emendari. Nam scribendum διὰ δωδεκάτης ἐψόμενον ἡμέρας Ἡδῆ. et ita MSS. Verte, *contentus si vel hepsetum unum coqui videat betis involutum, post 12. dierum abstinentiam*. Voculam διὰ accipe ut exposuimus in simili loco lib. 2. cap. 15.

τὰ γὰρ καλὰ πάντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα. Habeo incertum sintne haec p. 528. verba Athenaei an Alexidis. Tum ita fuerint versus concipiendi,

— καὶ γὰρ ἐψητῶν τινὲς

Παρήσαν ἡμῖν δαιδάλοί πως. τὰ καλὰ γὰρ ἅπαντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα νῦν.

Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Νιόβῃ. Non injuria suspicetur aliquis scribendum Ἀρ. ἐν δράματι Νιόβῃ. Sic enim loquuntur auctores saepe. nihil tamen hic mutandum: sed illud potius etiam et etiam observandum, olim fabulas quasdam Aristophaneas aut quae Aristophani tribuebantur a multis, praeter proprium sibi titulum, com-

muni nomine *Δράματα* fuisse a criticis inscriptas. Ex istis est *Niobe*, quam non hoc solum titulo veteres laudant, sed ut hic, *Δράματα ἢ Νιόβη*. Praeter Athenaeum scribit Pollux lib. 10. cap. 48. οὐ μὲν τοι τὰς πλινθους ἐπλαττον, πλινθεῖον καλεῖ ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβη Ἀριστοφάνης. et cap. 26. σαφέστερον δ' ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβη, ἀλλ' ὥσπερ λύχνος, ὁμοιότατα κἀθευδε ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου. Sic libro decimo capite trigesimo octavo. καὶ ἔστι τούνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν Ἡνιόχῳ. nam scribendum hic quoque Δράμασιν ἢ Νιόβη. *Heniochum* enim. (quo titulo fabulam docuit Menander) nemo veterum attribuit Aristophani. Dramatum fuit etiam alia item comoedia Aristophanis *Centaureus*, aut *Centauri*. Pollux libro 7. cap. 5. τῶν δὲ περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐστὶν ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύροις. idem libro nono. Ἀριστοφάνης μὲν οὖν ἐν Δράμασιν, ἢ ἐν (malim abesse ἐν) Κενταύρῳ ἔφη, ἐν κωμητίσι καπήλοις ἐπίχαρτον iterum, Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, λίθος δεκατάλαντος. libro 10. cap. 22. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, ἐκκρουσαμένους (forte, ἐκκρουσάμενος) τοὺς πύνθακας εἶρηκε. capite 42. οἱ ἀναβαθμοὶ τῆς κλιμακος, κλιμακτῆρες (vel κλιμακτῆρες). ὡς Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ. cap. 48. Ἀριστοφάνους ἐν Κενταύρῳ ἢ Δράμασιν εἰπόντος, Ἀλλ' εἰς κἀδδον τινὰ λαβῶν οὔρει. Quemadmodum autem alias binominēs fabulas altero solum nomine scriptores interdum nominant: sic etiam istas. Nam Athenaeus libro 14. Aristophanem laudat ἐν Κενταύρῳ: illam ipsam dubio procul comoediam intelligens, de qua diximus. Sed hoc minus est mirum: illud miror citari nonnunquam eum poetam ἐν Δράμασιν sine ulla adiectione: ut haerere necesse sit lectorem, quia plures fabulae eo nomine possunt intelligi. Sic tamen Athenaeus lib. undecimo. Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι λέγων, πάντες δ' ἐνδον πσταχνεῦται. et libro 15. sub finem Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι, Δράματα. sic enim eum locum emendamus. Hefychius, Βύρσαν τὴν πόλιν Ἀθηναίων Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι παίζων ἔφη. ubi perperam hodie editur, ἐν Ἀράμασι. Porro quid caussae fuerit cur hae comoediae generalem δραμάτων appellationem sibi vindicarint, divinare difficile est. Suspicio tamen non a poeta esse illas ita nominatas: sed a criticis qui Aristophanis fabulas recensuerant, et didascalias illarum conscripserant. Olim

inter Aristophaneas quatuor fabulae fuerunt *Niobo*, *Cen- p. 529.*
taurus, *Insulae*, *Poësis*: de quarum auctore criticis
 non constabat. Ex istis videtur unum corpus esse con-
 fectum, eique inditum nomen ΔΡΑΜΑΤΑ. Ac quoniam
 vere Aristophaneis solitae adjungi, atque una compingi
 etiam istae: obtinuit, ut sic laudarentur quemadmodum
 ante docuimus. Haec nostra conjectura est, qui proba-
 bilius aliquid excogitaverit, eum vatem perhibebimus
 optimum. Invenies non dissimili titulo laudari antiquis
 unam ex Ionis tragici fabulis. Μέγα δράμα enim nomi-
 natur, et quidem sine alia designatione. Pollux lib. 10.
 cap. 45. καὶ νάρθηκα δ' ἂν εἴποις, Ἴωνος ἐν τῷ μεγάλῳ
 δράματι εἰπόντος, ψαφάρῳν νάρθηκα. Hesychius, ὄνοτα-
 ζομένη, πορθουμένη. Ἴων μεγάλῳ δράματι. Μέναν-
 δρος Περινθία. Meminit hujus in Andriae prologo Te-
 rentius: item Pollux initio X. et non semel Harpocra-
 tion. Ποσειδίππος Ἀποκλειομένη. Pollux lib. 10.
 cap. 44. τὸ ῥῆμα τὸ τηγανίζεσθαι ἔστιν ἐν Ἀποκλειομένη
 Ποσειδίππου. ΗΠΑΤΟΣ ἢ ΛΕΒΙΑΣ. prius nomen
 aut figurae aut coloris similitudinem indicat, posterius
 quam vim habeat cogitandum amplius. etiam de istis,
 quae in Hesychii Glossis leguntur, λέβια, τὰ λεπίδας
 ἔχοντα τὰ ῥύγχη. καὶ ἰχθῦς λιμναῖοι. puto scribendum,
 λεβίαι. et ταρίχη, non τὰ ῥύγχη. ἔχων καρδίαν
 τρίγωνον, λευκὴν. Pene assentior eruditissimo Rondeletio,
 qui graves rationes affert, cur legendum censeat, καρ-
 δίαν τρίγωνον, ἦπαρ λευκόν. non possum tamen illius
 conjecturam librorum auctoritate confirmare. Membra-
 nae omnes stant ab edita lectione: quam etiam firmat
 aliquo modo similis locus ejusdem Aristotelis, etsi de
 alio pisce: καρδίαν ἔχων λευκὴν καὶ πλατεῖαν. infra de
 citharo. In excerptis hoc tantum, ἔχων καρδίαν λευκὴν.
 Archestrati versum Καὶ λεβίαν ὄσχετον ἦπατον ἐν περι-
 κλύστῳ, lege cum Gesnero, Καὶ λεβίαν λαβὲ, τὸν φα-
 σιν ἦπατον. nisi malis, Καὶ λεβίαν γε λαβεῖν, τὸν χ'
 ἦπατον. [Vel potius ut adnotaverat magnus Scaliger
 ad hunc locum: Καὶ λεβίαν οὖν ἴσχε τὸν ε.] ΗΛΑ-
 ΚΑΤΗΝΕΣ. Nullum dubium est, *elacatenem* piscem
 ex eo nomen invenisse, quod ἡλακάτην, id est, *mulie-*
brem colum similitudine aliqua referat. quam etiam ob
 caussam et ἡλακάτη et ἄτρακτος, ad alia nonnulla trans-
 feruntur. Μένανδρος Κόλωσι. nihil haec vox signi-
 ficat. Dalecamp. Κολωνοῖς. Malim Κόλαξι. certum enim
 editos a Menandro Κόλακας. ΘΥΝΝΟΣ. Para

puta vox est Hebraea *תַּנְיִן thannin*. illis quidem cetus
 omnis: at Graecis et Latinis certum genus cetorum.
 Non enim orcy nos solum (de quo genere thynnorum
 Archestrati ὄν καλέουσιν Ὀρκυνον. ἄλλοι δ' αὖ κῆτος.)
 sed in totum omnes thynnos quidam e veteribus inter
 cete retulerunt, ob vastam corporis molem, ait Aelia-
 nus, De animalibus lib. 13. cap. 16. Ut desinant nugari
 qui Graecam originem nomini huic affingunt: in queis
 est enim Athenaeus. *Φωλεύει δ' ὁ θύννος καίτοι
 πολυκίματος ὦν.* Haec est omnium veterum γραφή, non
 p. 530. πολυκίματος. ἃ πρέπει ταχέως καὶ μητέρι τιμῆς.
 Eadem corruptus locus: nam auctor Epit. haec praeter-
 misit. Forte, — *τούτου δὲ θεοῖς χρὴ Ὀψωνεῖν ἃ πρέ-
 πει ταχέως, καὶ μὴ περιμύνειν.* vel si diis paranda sit
 coena emendus orcy nos, et quidem cito ac sine cuncta-
 tione quanti fuerit indicatus. *Ἔστι δὲ γενναῖος
 Βυζάντιῳ ἔν τε Καρύστῳ.* Malim Βυζάντιος. κέφα-
 λοι δὲ τ' ἀμείνους. Omitto aliorum sententias: quoniam
 nullam possum probare. Lego sic, — *Κεφαλοιδίς ἀμεί-
 νους Πολλῶ τῶνδε τρέφει θύνρους καὶ Τυνδαρίς ἀκτῆ.* In
 eadem ora ubi Tyndaris, etiam Cephaloedis fuit, ut
 nominatur id oppidum Plinio ac Ptolemaeo: nam Strabo
 vocat Cephaloedium. *Ἄν δέ ποτ' Ἰταλίας ἱερᾶς
 Ἰππώνιον ἔλθης † Ἐρπετὸν εἰς ὕδατος στεφάνους.* Cujus
 primum in mentem Dalecampio venit aestuanti hoc loco,
 id secutus videtur, cum verteret, *Aut aquarum Metaurii
 fluvii ostia.* Duo nobis proposita in similium locorum
 emendatione semper esse debent: sententiae veritas et
 antiquae lectionis vestigia. aberrare ab altero istorum
 nefas si conjecturis, si *Φιλοπονία* verum licet tangere:
 ab altero non est fas temere. Videmur utrumque in
 corruptissimi hujus loci restitutione praestitisse. Legimus
 enim *Βρεττιέων ὕδατοστεφῶν.* Hipponium de quo lo-
 quitur Archestratus *Βρεττιών*, id est Brutiorum oppidum
 fuit, ut scribit Stephanus, ad mare situm. Lycophron
 Cassandra.

— *ἐνθα Λαμπέτης
 Ἰππωνίου πρῶνος εἰς Τηθύν κέρας
 σκληρὸν νένευκε.*

Ideo Archestratus Hipponiatas Brutios appellat *ὕδατο-
 στεφεῖς*. etsi proprie non nisi insulis ea vox convenit.
 καὶ Θεοδωρίδας δὲ Φησίον. Hic est Theodoridas
 Syracusanus poëta dithyrambicus, cujus *Centauros* laudat
 noster lib. 5. extremo. De hoc etiam loquitur Pollux

lib. 10. cap. 50. sed male ibi editur Θεοδωρίτας. Lege igitur, Θεοδωρίδας Ἡφαιστον ἔφη Φουσητήρσι μολγίνοις χρῆσθαι. id est, Theodoridas dixit Vulcanum pro solibus uti corii bibuli utribus. Φησὶν ὅτι βάλανοί

εἰσι κατὰ βάθος ἐν τ. Eadem et Strabo libro tertio ex eodem fonte.

ἄκροκώλιον δραχυῆς υἷον. Dalec. o fili. Imo vero legendum ὕσιον aut ὕιον. pedes porcinos intelligit aut simile quid. Vocem ἄκροκώλιον exposuimus libr. 3. cap. 15. Deinde scribe, Ταῦθ' οἱ πένητες. et ἄς οὐδὲ μάκαρας ὑπερορᾶν οἶμαι θεούς.

Θεόπομπος ἐν Καλλιόσχῳ. Meminit Pollux lib. 9. sed locus ibi depravatus, ita restituatur, Τὰ δὲ στατηῆρος ἄξια, στατηρίδια Φαίης ἀν, ὡς Θεόπομπος ἐν Καλλιόσχῳ. οὐ Φησὶν εἶναι τῶν ἐταιρῶν τὰς μέσας στατηριδίας. Notabis typum nominum in ἰδιος pro ιαιος: qua de re plura alibi notamus.

Ἵπογάστρι' ἐλθῶν ὅσα Ποσειδῶν ἀπολέσει. Suspecta vox ἐλθῶν. et ἀπολέσαι perdat. omnino non ἀπολέσει. est imprecantis oratio.

Τάττειν τε γεννιῶς παρασνευάζεται Πλευρὰν μετ' αὐτῶν. Malim γεννικὴν. πλευρὰ γεννικὴ, latus naegrande. suis putā aut alius victimae. sic γεννικὸν κρέας apud Aristoph. ut dictum est in superioribus. Etiam de phryctis, quorum mox Alexis meminit, libro p. 531. sexto satis.

Οὗτος πρότερον κεφαλὴν εἰ λαβοὶ θύννου. Metro consulamus si sententiae minus licet: Οὗτος δὲ κεφαλὴν πρότερον εἰ θύννου λάβοι. et sequente versu ἐνόμιζεν cum Epit. non ἐνόμιζον. In Aristophontis versibus ex Pirithoo, jocus est lepidus in voce κλειῖδες: quae et frustum aliquod thunni significat, et quod omnes sciunt, claves. Porro Graecis veteribus duo clavium genera erant in usu: communium, et Laconicarum: quae etiam καλυπταὶ dicebantur, ut scribunt poetae interpretes ad illa verba, πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπήρσε. Multa nos alibi de clavibus veterum, ad lucem auctorum antiquorum. Oppositum καλυπτοῦ sive occulti, est τὸ ὀπτὸν, quod cerni potest. nam ὀπτὸν utrumque significat, et affatum et visibile. Vide libro sequente, capite quarto. Ex his intelliguntur lepidissimi versiculi Aristophontis.

A. Καὶ μὴν διέφθαρται γε τοῦψον παντελῶς.
κλειῖδες μὲν ὀπταὶ δύο παρεσκευασμένοι.

B. αἷς τὰς θύρας κλείουσι; A. θύννου μὲν οὖν.

B. σεμνὸν τὸ βρῶμα. A. καὶ τρίτη Λακωνικὴ.

Falsus est Dalecanipius, qui penultimam vocem emen-

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

M

dabat, scribebatque τρίγλη Λακ. Nam ut diximus clavis Laconica, alio nomine καλυπτῆ appellata, opponitur ταῖς δυσὶν ὀπταῖς.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Ἄθῆρ et ἀφαρεύς. Locus Aristotelis varie lectus jam olim. πῖσces ἐκτοπιστικοί. κίμβιξ et κίμμιξ. Antiphanis Acestria, et Rusticus sive Butalion. Ἴππουρος et ἔπουρος πῖσcis. ἀρνευτῆς idem quibusdam. δοῖης. ὑκκῆς. julides ἔντερα γῆς. κρέμις et χρέμις. Archēstrati locus obscurus. πλεκτὸν ὑφασμα σχοίνου. δονεῖν ψήφους. δωρήματα ἄρτων μηλείων.

ΤΟΝ ὄρκυνόν Φησι λέγειν τοὺς Ἀττικοὺς. Vir doctus, τὸν θύννον ὄρκυνον Φησί λ. neque video quae sit sententia editae lectionis: licet non aliter in MSS. τῷ ἔχειν ὑπὸ τῆ γαστρὶ πτερύγιον ὃ καλεῖσθαι ἀθέρα. Scimus et nos apud Aristotelem Historiarum lib. 2. cap. 9. legi ἀφάρεια, non autem ἀθέρα: confirmante etiam Hesychio cujus verba ἀφαρεύς τοῦ θήλεος θύννου τὸ ὑπὸ τῆ γαστρὶ πτερύγιον. nihilominus tamen stabilitam consensu omnium exemplarium lectionem repudiare non potuimus: cum accederet praesertim Breviatoris auctoritas, qui discrete scribit ἀθέρα. Non igitur scripsisse aliter Athenaeum: sed in Aristotele aliter legisse existimamus. Sane vox Ἄθῆρ non inepte pinnulam de qua loquitur philosophus, significaverit. quo facilius verae lectionis subdititia haec locum invasit et occupavit. Scripsimus etiam auctoribus libris omnibus, ἐν δὲ τῷ περὶ ζώων μορίων, cum Epitoma: licet non nesciremus locum indicari qui extat Historiarum lib. 5. cap. 11. in Cratini verbis subjectis, duo insunt integri senarii jambici. Rursum ex Aristotelis De piscibus citantur haec, ἀγελαῖον, καὶ ἐκτοπιστικὸν εἶναι τὴν θυννίδα. etsi liber ille ad nos pervenit, p. 532. agnoscet tamen philosophi verbum qui fuerit in illius scriptis paulo versatior. Nam initio Historiarum inter caeteras animalium differentias haec ponitur, καὶ τὰ μὲν ἐπιδημητικὰ καὶ τῶν ἀγελαίων καὶ τῶν μοναδικῶν. τὰ δὲ ἐκτοπιστικά. Ἀρχέστρατος δ' ὁ κίμμιξ Φησί.

pro κίμβιξ. literae β et μ passim permutantur. Notum quis dicatur κίμβιξ apud Aristot. in Ethicis, qui vitium hoc inter species ἀνελευθεριότητος statuit. Aliter paulo hic usurpatur de Archestrato, qui in rebus nihili tantum studii posuit. grammatici explicant ῥυπαρὸς καὶ μικρολόγος. In epit. scriptum ὁ κύμβιος. nec multo aliter Hesychius, Κύμβιον, ait, ἐπὶ μικρολόγου ἕτατον.

Κἄν ξηρὰν ἐθέλης ἔσθειν γευναῖα πέλονται. Scribendum γευναῖαι πέλονται, ut dicebamus in Lectionibus Theocrites. ita legit Eustathius quoque. De sequentibus Antiphanis verbis e *Paederaste* jambicos senarios nullo negotio confeceris. Scribe deinde et distingue sic,

— ὁ μὲν ἀγρῶ τρεφόμενος

ὄψον θαλάττιον οὗτος οὐδὲν ἐσθίει,

πλὴν τῶν παρὰ γῆν. γόγγρον τιν' ἢ νάρκην τιν', ἢ θύνην τὰ πρὸς τῇ ποίᾳ τὰ κάτωθεν λέγω.

τούτους Φάγοις ἄν; τοὺς γὰρ ἄλλους νερόμικτα

ἀνθρωποφάγους ἰχθῦς. τὰδε δὲ μῶν ἐσθίεις;

ταυτὶ κακόνωτα; ποῖα; Κωπαΐδας λέγεις.

Acestria et *Rusticus* sive *Butalion*, duo sunt ejusdem poetae dramata, in quorum utroque nonnullos superiorum jambicorum suo jure Antiphanes usurpaverat. Hoc voluit Athenaeus, non quod fingunt interpretes. Ἀκέσασθαι, est laceras vestes sarcire: inde ἀκέστρια. *Acestriae* Antiphanis mentio est etiam lib. 9. et lib. 13. *Pollux* lib. 4. cap. 19. Ἀκεστρίας inscribit. Alterius fabulae multa in his libris mentio. nominat *Pollux* lib. 6.

ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων.

In exaratis manu liquido scriptum offendimus, ἐν δευτέρῳ ζώων μορίων. obstinato librorum omnium et epit. consensu. Locus est *Historiarum* lib. 5. cap. 10. *Hippurum* alii videntur appellasse ἔπουρον. nam ita Hesychius. de ratione hujus appellationis erudite Gesnerus: sed non spondebo tibi veris notis deprehensum esse dum nostris hominibus veterum hippurum. διὸ καὶ

ἀρνευτὴν ὀνομάζουσθαι. Falsum est quod ex hoc loco persuaserunt tibi eruditissimi homines: hippurum piscem alio nomine ἀρνευτὴν vulgo olim esse appellatum. Imposuit eorum diligentiae menda loci hujus. nam pro ὀνομάζουσθαι scribendum ὀνομάζει αὐτόν. Breviator, καλεῖ αὐτόν. Verum est, hippurum dici Numenio ἀρνευτὴν. at illud falsum, dicere poetam sic eum vulgo nominari. Audiamus Numenium, ἢ μέγαν συνόδοντα, ἢ ἀρνευτὴν ἵππουρον. Ἄλλως τ' εὖοψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ

Κάρυστος. et alias piscosus admodum locus est Carystus. Parcant nobis docti viri manes: sed profecto et legere ut illi placitum, et interpretari ut ab eo factum, Φωτὸς οὐ σοφοῦ ἄδε βουλὰ, quod dixit olim sapiens. vide caput secundum. Sic Strabo libro quarto, ὀστράκια δ' ἔχει p. 533. πάμπολλα. καὶ ἄλλως εὐοψεῖ. abundat ostreis et in universum piscibus. Ἡ σκάρων, ἢ κῶθου τροφίην, ἢ ἀναιδέα λείην. Aliquanto post, ubi iterum hic verius, scriptum, ἢ ἀναιδέα δοίην. Sive λείην probes, sive δοίην, obscurum est, de quo piscis genere sentiat Numenius. Dalecamp. ἀναιδέα vertit cinaedum, et voces τροφίην ac λείην sedes suas cogit mutare. Gesnero δοίης nomen piscis est. quod probare nequeo. non probō item λείην: nisi est poetae licentia λείην appellantis quem caeteri λειόβατον. Locus videtur corruptus, hoc aut simili modo restituendus, ἢ ἀναιδέα γ' ὕκηην. Idem Numenius, ἢ σκάρων ἢ ὕκκας ἀγεληίδας. vel ἢ ἀδώνιδα λειῖον. exocæti sive adonidis genus esse cui conveniat optime epithetum λειῖος, sciunt naturae periti. Χαύνους τιτάννας ἐγγέλιας τε καὶ ἐννουχίην πίτυνον. Hypermeter est hic versus: quare hoc saltem melius in altera lectione quae habetur sub finem libri, χύνους τε πελίας τε καὶ ἐννουχίην πίτυνον. Viri docti emendarunt varie. nostra conjectura erat. χαύνους τε, λεβίας τε, καὶ ἐννουχίην [ἐρυθῖνον ut apud Eustathium legitur.] Vocem ἐννουχίην non ad colorem retulerim: id enim duriusculum: sed ad piscationem nocturnam. ΙΟΥΛΙΔΕΣ. περὶ τούτων Δωρίων ἐν τῷ περὶ ἰχθύων Φησὶν Ἰουλίδας ἔψειν μὲν ἐν ἄλμῃ, ὀπταῖν δ' ἐπὶ τηγάνου. Eustathius, ὅτι πρὸς ὁμοιότητα μεταφορικὴν καὶ γῆς ἔντερα λέγεται, ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κείμενος Δωρίων δηλοῖ, λέγων, Ἰουλοὶ κέκληνται μέλανες γαιηφάγοι, ἔντερα γαίης. Καὶ ὅρα τὸ Ἰουλοὶ· δοκεῖ γὰρ ὁ Δωρίων ἔντερα γῆς εἰπεῖν ἐνταῦθα οὐ πάντα τὰ ὑπὸ γῆν σκωλήκια· μόνους δὲ τοὺς ποδωτοὺς ἰούλους. Recte observat Eustath. non omnes lumbricos (Graeci ἔντερα γῆς vocant) dici ἰούλους: sed eos tantum qui numero pedum sunt insignes. Nam Athenaei sequentia verba lectorem fallere poterant, cum ait, ἰούλους ὀνομάζει τὰ ἔντερα τῆς γῆς. At veri Ἰουλοὶ sunt ποδωτοὶ atque ut sic dicam πολύποδες. Dion Chrysostomus, oratione de fervis, οἱ Ἰουλοὶ μυρίους πόδας ἔχοντες βραδύτατοὶ εἰσι τῶν ἔρπετων. Hoc igitur recte Eustathius, fallitur tamen cum Dorioni tribuit quae sunt Numenii. nam Dorionis praeter supra scripta verba, ni-

hil extat neque de julis, neque de julidibus. In Numenii secundo versu, scribe, *καὶ ἰοβόλον σκολόπευδραν*. non *ιοβόρον σκολόπευδρον*. In quarto, *ἢ καὶ ἔρηλας δολιχήποδας*. In Epito. *ἔρηλας*. aequè obscure. sed mox item in alio ejusdem poetae versu *ἔρφυλλαν* scriptum. In penultimo *Ἀμμώδεις κλύζονται ἐπ' ἄκρη κύματος ἀγνῆ*. Lege, *ἀγνῆ*. littus vocant poetae *ἀγνῆν*, ubi fluctus illi *ἀγνυνται*, id est franguntur: unde et *ἀκται* et *ρήγμινες*. et *θῖνες*. Vetus poeta apud grammaticos: *πολιῆ δ' ἐπὶ κύματος ἀγνῆ Τέγγε πόδας*. ΚΡΕΜΥΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζώων Φησὶ τάδε. *ἀνόδοντα καὶ λεία ὡς ῥαφίς, καὶ τὰ μὲν λιθοκέφαλα ὡς κρεμύς*. Excerpta, *λειοκέφαλα ὡς κρ*. Prorsus mendose. Aristoteles Histor. lib. 8. cap. 19. *μάλιστα δὲ πονοῦσιν ἐν τῷ χειμῶνι οἱ ἔχοντες λίθον ἐν τῇ κεφαλῇ. οἶον χρωμίς*. cremis et chromis idem. Sequitur de apro pisce ecloga Archestrati obscurior. Quare integrum locum recitabimus. Postquam enim multis versibus nos esset hortatus ut p. 534. Ambracientem aprum compararemus quoquo pretio, subdit:

Τούτου δ' οὐ θέμις ἐστὶ φαγεῖν θνητοῖσιν ἅπασιν,
οὐδ' εἶδεῖν ὅσοισιν, ὅσοι μὴ πλεκτὸν ὕφασμα
σχοίνου ἐλειοτρόφου κοίλου χείρεσσιν ἔχοντες
εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἰθωνι λογισμῶ,
ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων.

Negat poeta piscem hunc (aprum nempe) ob summam praestantiam ipsius et pretium par, ab aliis posse emi, quam ab eo genere hominum quos luculentis versibus describit. Quinam igitur illi homines sunt? Dalecamp. pisces putavit intelligi: nos affirmamus trapezitam et multinumum mensarium. Nimis absurdum est aut dicere aut existimare, optimos et pretii maximi pisces non ab aliis quam a piscatoribus editari. Quis nescit genus id hominum non sibi sed beatioribus maria scrutari? Sed virum doctum deceperunt illa verba, *πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου ἐλειοτρόφου*: quibus nassam putavit describi: cum poeta vas intelligat e junco aut sparto texti solitum ad majoris pecuniae summas capiendas. Latini *fiscos* vocant *κυρίως*. Asconius, *Sportae, sportulae, sportellae, nummum sunt receptacula: et sacci, sacculi, saccelli, et crumenae, et vellereae et scortae, et manticae et marsupia. ita fisci, fiscinae, fiscellae, spartea sunt utensilia ad majoris summae pecunias capiendas*. In veteribus Glossis *fiscus* vertitur *κύρτος*

ἀλιευτικός. quia et nassa et fiscus in quo pecunia continebatur, viminea opera erant. In tertio horum verbum κοίλον scribendum non κοίλου. Jungendum enim cum ὕφασμα. fisci capacitatem hoc verbo designat. Ait, Εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἰθῶνι λογισμῶ. id est, qui solent tractare calculos ardente animo. elegantissimum est, δονεῖν ψήφους: agitare sic calculos ut tinniant. hoc nos dicimus in idiotismo nostro, *faire sonner*. par elegancia in illis αἰθῶν λογισμὸς, ad declarandum vehemens studium et ardens argentarii rationes putantis, aut pecuniam sollicitè spectantis metu fraudis: unde est ortum proverbium, sicut alibi dicebamus, ἐξετάζειν ἀργυραμοιβικῶς. In fine hujus versus ponenda στιγμή τελεία. Nam quae sequuntur: Ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων, non pendent ex superioribus, sed ex se sunt apta. Ait poeta, eam esse piscis hujus praestantiam, ut quando ejus copia est, carnes ovinas, agninas et vervecinas (quanquam harum rarior Graecis usus), aspernari oporteat. Lego autem βάλλειν, pro βάλλε, *projice*. aut δεῖ βάλλειν, *oportet humum dejicere*. non aliter legit Breviator: cujus fides locis plurimis plurimum nos adjunxit. ἄρθρα μήλεια quae sunt aliud quam artus pecudum, quae μῆλα Graecis dicuntur? Ait autem δωρήματα ἄρθρων μηλείων, ut hoc significet, vel dono datas carnes cedere debere apro pisci impensa maxima comparato.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

p. 555. Cyclopes fabula Calliae aut Dioclis. νεοθήξ μαχαίρα. κορύθηλις. leucisci genus mugilium: χελών, χελλὼν et χαλῶν. mugiles σφηκῆες sive σφηνῆες. de voce λαγαρός. δακτυλεὺς mugil. Dioclis poetæ Θάλαττα. Euripionis Αἰσχρά. τρίτη Θεσμοφορίων. Θεορομπί Ἑδυχάρης. Eilopes pisces et μύνδοι. alia multa emendantur et observantur.

ΚΙΘΑΡΟΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζῴων ἢ περὶ ἰχθύων. Ante in sermone de hocibus, Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ζωικῶ ἢ περὶ ἰχθύων. mihi hic titulus

videtur mirus. Pherecratis prima quae sequuntur verba, imperfectam sententiam habent, et sunt fortasse corrupta. Quod sequitur, Καλλίας δὲ ἢ Διοκλῆς καὶ κύκλωψ ἢ κίθαρος ὀπτός, manifesto corruptum est: quod et Dalecampius vidit, qui ut affecto loco medicinam faceret, pro κύκλωψ emendabat ἔλλωψ. Virum optimum sua μαντικῇ hic defecit: non enim ita curari debuit istud vulnus: sed hoc modo, Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι, κίθαρος ὀπτός. Libro 12. τοὺς δὲ σύμπαντας Ἰωνας ἐπισκιάπτων Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι Φησί. alibi quoque dramatis huius meminit, ac fere Calliae tribuit omiſſis illis, ἢ Διοκλῆς. Archeſtrati versus qui inutilis editus, expleri facile potest, sic: κίθαρον δὲ κελεύω Εὐθύς εἰάν μὲν λευκὸς ἔη στερεὸς τε πεφύκη. vel Ἄν μὲν λευκὸς ἔη χροίαν στερεὸς τε πεφύκη. Scripsimus νεοθῆγι μαχαίρα. ubi erat perperam νεοθιγεῖ. νεοθῆξ, ut παραπλήξ, βουπλήξ. In ΚΟΡΔΥΛΟΣ scribe, καὶ τελευτᾶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐανθέντα. In altero autem Numenii versuum, Κούρυλον ἢ πειρήνα, ἢ εἰναλίην ἔρφυλλαν. quia πειρήν nomen piscis non est, assentior eruditibus quibus placet, ἢ σφύραιναν. nihil enim video probabilius. Sed iis non assentior qui in istis, μέμνηται δὲ καὶ κορυλίδος, emendant κορυδηλίδος. nam et si ita Numenius in suo versu: non ideo tamen in Athenaei verbis ita scribendum. nam hic quidem vulgo recepta appellatione utitur: ille poetica, ut legi metricae consuleret. Scribebam in Numenii versu, ἢ γλαύκην κορόδυλιν. sed placet κορύδηλις, eadem formatione factum nomen ac Φύξηλις. In ΚΑΜΑΡΟΙ, scribe sic verba Epicharmi, ἔτι δὲ ποττούτοις βῶνες, etc. Nihil corruptius toto opere quam Doricorum poetarum Epicharmi et Sophronis reliquiae: velut quod statim sequitur Sophronis in ΚΑΡΧΑΡΙΑΙ. θυνοθήραϊα δὲ γαστήρ ὑμέων, κρχαρίας ὀκάτινος δῆσθε. ubi priora verba non assequor: non enim juvat multum quod paulo ante dixit auctor vocem θυνοθήρας extare in Sophrone: hunc fortasse illius locum respiciens: aut alium infra ubi eadem vox. Posteriora sic sunt scribenda, κρχαρίας ὄκκα τῆνος διῆσθε. quando ille carcharias comedebat. Additur, ΚΕΣΤΡΕΥΣ. Ἰκέσιος Φησί. τῶν δὲ καλουμένων λευκίσκων πλέονέ ἐστιν εἶδη. Facit leuciscos commune genus mugilum. alii aliter digerunt. In simili loco libri quinti, γλαυκίσκοι, κέφαλοι, καστραῖς, μύξινοι, χελῶνες, ὅμοιοι εἰσι κατὰ τὴν προ-

Φοράν. sed vera lectio cum hic tum ibi est λευκίσκος: p. 536. quod ex Eustathio citante et explicante hunc locum intelligitur. Χρησις, inquit ille, μυξίνου και ἐν τῷ, λευκίσκων πλείονα εἶδη· κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελῶνες οἱ και βάνχοι· εἰκὸς δὲ τοὺς μυξίνους, εἴπερ λέγονται γεννητῶς λευκίσκοι, ὡς οἶα λευκοὶ, παρὰ τὴν γλαγόεσσαν γίνεσθαι μύξαν, ἢ κεῖται παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. In vocabulo χελῶν mira librorum inconstantia. nam si analogia quadam dictus hic piscis ἀπὸ τοῦ χείλους, vera utique appellatio est, χείλων, quasi *labeonem* dicas: tamen et χελῶν, et χελλῶν et χαλλῶν scriptum invenias. Aristoteli chelon et cephalus duo sunt ejusdem piscis nomina. Cautè accipe sequentia verba, εὐχυλοὶ δ' εἰσὶ σφόδρα και οὐ πολύτροφοι και εὐέγκριτοι: quae si spectetur orationis series ad chelones pertineant. Ita fieret ridicula sententia: ut qui ex omnibus leuciscis pessimi sunt, tot elegiis ornentur. Hanc ἀτοπίαν viri docti alius aliter sustulerunt. Sed placet nimis Dalecampii sententia, qui de universo genere leuciscorum haec accepit. Quae citantur ex Aristotele, ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων, extant Historiarum libr. 5. cap. 11. Sed qui dicitur in nostris exemplaribus semper Φεραῖος, in Aristotelicis est περαίας. in vetere Huraldino Φαραῖος constanter. Ait, λέγεται δὲ και ὅτι τῶν γόνων τῶν κεστρέων οὐδὲν τῶν θηρίων κατασθλει. Oppianus poëta eximius de mugilibus.

Τοῦνεκα και τιν' ἔχουσι μετ' ἰχθύσι τίμιον αἰδῶ.
οὐ γάρ τις κείνων νεαρὸν τόκον, οἶα περ ἄλλων
σίνεται.

At mugiles adultos vorat lupo, ut paulo post ex Aristotele scribitur: item glaucus ut canit Oppianus in tertio. Athenaeus ad mugiles transtulit quod de cephalis dixerat philosophus: cujus verba neque ambigua sunt neque obscura. Historiarum lib. 8. cap. 2. Narratur deinceps genus esse quoddam mugilum, quos vocabant σφηνέας, ὅτι λαγαροὶ και τετράγωνοι. atque hanc lectionem libri confirmant omnes, et hoc amplius Glossae veterum magistrorum. σφηνεύς, inquit Hesychius, ἰχθύς ποῖός τε λαλάττιος. Non desuerunt qui scriberent σφηνέας: ut a σφῆξ denominati sint hi pisces non a σφήν. Et profecto vel ita scribendum: vel idem significatur vocibus σφηνεύς, ac σφηνώδης. Nam ut λαγαροὶ dicuntur hic piscis σφηνέας, sic versus quem vulgo grammatici λαγαρόν nominant, etiam σφηνώδη nuncupant iidem: τὸν

σφιγγόμενον, ut scribit Eustathius, ἀπὸ δακτύλου εἰς τροχαισμὸν, ἀπ' ἐναντίας τῷ προκοιλίῳ· qui est substrictus, et quasi coactus in angustius spatium legitimo. sic homines σφηνώδεις et λαγαρούς qui concinna et expedita figura sunt corporis, non obesi, neque ventriones. Comici interpres, τοὺς λαγαρούς τοῖς σώμασι ἀνδρώπους, καὶ μὴ προκοιλίους, σφηνώδεις ἐκάλουν. Opponuntur προκοιλίος et λαγαρός, ut obesus et gracilis. neque eo minus verum quod dicebamus lib. 3. λαγαρόν et εὐρκοιλίον de eodem dici. diverso nempe respectu. An et iugiles spheni λαγαροὶ hic simili de causa dicantur ad homines, αὐτοψία sola planum fecerit. [Quod dicebamus idem significari duabus vocibus σφηνεύς et σφηνεύς, verissimum est. quare etiam apud mathematicos figura scalenorum numerorum promiscue aut σφηνίσκος, a cunei similitudine, aut σφηνίσκος a vespis nominatur: nam et vesprae medio corpore substrictae duos veluti cuneos invicem oppositos exprimunt hoc fere modo, $\triangleright \triangleleft$ Nicomachus Gerasenus lib. 2. de Arithmetica. τὰ τοιαῦτα στερεὰ σχήματα λέγεται σκαληνά ἀπλῶς. ὧν πάντῃ τὰ διαστήματα ἀνίστα ἀλλήλοις ἐστί. τινὲς δὲ αὐτὰ πολυωνύμως σφηνίσκους καλοῦσι. καὶ γὰρ καὶ οἱ σφῆνες ἀνισόπλευροι πανταχῆ· οἱ τεκτονικοὶ τε, καὶ οἱ οἰκοδομικοὶ, καὶ χαλκευτικοὶ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσσονται, ἀπ' ὀξυτέρου ἄκρου διαδύνειν ἀρχόμενοι, καὶ αἰετὸν μᾶλλον πλατυνόμενοι ἀνομοίως κατὰ πάντα τὰ διαστήματα. τινὲς δὲ τοὺς αὐτοὺς σφηνίσκους καλοῦσι. τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ τῶν σφηνῶν μάλιστα ὄγκος, ἀποσφιγγόμενος κατὰ μέσον καὶ τὴν λεχθεῖσαν ὁμοιότητα ἐμφαίνων. Addit eruditus ille auctor, ab eadem mente dictum esse et σφήνωμα, qua voce Graeci multifariam utuntur.] Lege cum Epit. τὰ δὲ τῶν δακτυλέων, non διδακτυλέων. nam ita modo praecessit. Postea sequuntur versus Anaxilae quibus traducitur voracitas Matronis sophistae: male enim τὸν Μάτρωνα editur pro Μάτρωνα. et Anaxilae etiam versiculi ita legendi. Τοῦ κεστρέως κατεδῆδονεν τὸ κράνιον Ἀναρπάσας Μάτρων. ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι. plura de hoc Matrone et isto Anaxilae loco infra lib. 8. Male accipiunt ista, qui scribunt, Διοκλῆς, Θαλάττη ἀλλεται δ' ὑφ' ἡδονῆς κεστρεῖς. melius nos, Διοκλῆς Θαλάττη· ἄλλ. nam Θάλαττα titulus unius comoediarum Dioclis poetae antiquissimi. Suidas de illo, δράματα αὐτοῦ Θάλαττα, Μέλιτται, Ὀνειροί, etc. Debemus eadem grammatico illud etiam, quod errorem qui in istis

paulo post latet, reprehendimus. Εὐφρων, αἰσχρομίδαε δὲ κεστρεύς ἐστὶ νῆστις περιπατεῖ. Nam scribendum, Εὐφρων Αἰσχροῦ. Μίδαε δὲ κεστρεύς ἐστὶν νῆστις περιπατεῖ. Euphronem comicum *Aeschram* fabulam edidisse, probat Suidas ex isto Athenaei loco. Verte ista, μὴ καὶ ἡμεῖς νηστεῖαν ἄγομεν Θεσμοφορίων τὴν μέσσην ὅτι δίκην κεστρέων νηστεύομεν; an et nos *Nesteam medium Thesmophoriorum diem celebramus, qui instar mugilum sic jejunemus?* Thesmophoria multi Graeciae populi agitabant, diverso dierum numero: nam alibi fuit illud festum dierum novem, alibi trium, alibi quatuor, ut scimus ex Hesychio in τρίτη Θεσμοφορίων. Athenis, ut videtur, tres dies durabant Thesmophoria. non certe quatuor: nam e quatuor diebus nullum proprie appellaris medium, ut facit Athenaeus hoc loco, et Aristophanes quoque in Thesmophoriazulis. Eum diem praecipua castimonia colebant, et omnis cibi abstinentia, et νηστεῖαν nominabant. Aristophanes, ὥσπερ ἐν Θεσμοφορίοις νηστεύομεν ἄνευ θυγῶν. Sequitur, ὑπολαβὼν δὲ Μυρτίλος; καὶ στῆτ' ἐφεξῆς κατὰ τὸν Θεοπόμπου Ἠδυχάρην, κεστρέων νῆστις χορός: melius alii libri. ὦ στῆτ' ἐφ'. Integer versus est Theopompi, ὦ στῆτ' ἐφεξῆς κεστρέων νῆστις χορός. Dalecampius scribit ἡδυ-
p. 538. χαρῆς et jungit cum χορός. mutaturus sententiam si venisset illi tum in mentem, editum a Theopompo drama inscriptum Ἠδυχάρης, cujus etiam lib. 15. facta mentio, et in Laërtii Platone, atque alibi, ut olim in Notis Laërtianis dicebamus. Observemus genus loquendi plane poeticum, mugil. ait, animata esca non vescitur, καὶ ἀνελευσθεῖς δὲ οὐ δελεάζεται οὔτε σαρκί, οὔτε ἄλλω τινὶ ἐμψύχῳ. *extractus non inescatur neque carne neque ulla re animata. ἀνελευσθεῖς οὐ δελεάζεται* dixit, pro, οὐκ ἀνελεύεται: *δελεασθεῖς. non capitur allectus. ἀνελεύεται* piscis dicitur, quando e mari captus extrahitur et sursum attollitur. Infra hoc libro, ἀπονητὶ ἀνέλκει ὄσους ἐθέλοι πολύπους. In Platonis versu de mugilibus, Ἰχθυὺς ἀσίτους καὶ τοὺς πονήρους ἤγέ μοι. scribendum est, ut sit et oratio Graeca, et sententia vera, Ἰχθυὺς ἀσίτους κ' οὐ πονήρους ἤγέ μοι. *attulit mugiles imprastos et non malos.* probant sic esse scribendum praecedentia non longe Aristotelis verba, κεστρεύς μὴ νῆστις ἂν φαῦλός ἐστιν. Myrtilo dein proponitur haec quaelio, διὰ τί οἱ ἰχθυὺς ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἔλλοπες καλοῦνται; Poetica vox est, ut hinc paret, ἔλλοψ pro *pisce.*

Graeci poetae usi saepe dictionibus non universae Graeciae notis, sed alicui populo peculiaribus. Sic Sophocles μύνδους pisces appellavit, quia Asiatici Graeci μύνδους quasi μῆ αὐδῶντας mutos vocabant. Similiter Cretenfes dixere mutos ἔλλοπας, ceu ἔλλιπεῖς τὴν ὄπα, voce cassos. Inde igitur poetae mutuati, ἔλλοπας pisces in genere appellarunt. At vulgo Graecis, et sapientibus etiam, ἔλλοψ proprium piscis genus est, ut in anthia dictum supra. De origine vocis ἔλλοψ multa antiqui grammatici, quae otium ipsorum majus quam acumen indicant. neque item placet quod et Plutarchus et Athenaeus produnt, ab ἴλλεσθαι derivari. nam cum in derivationibus dictionum propria significatio spectari fere soleat: nego ἴλλεσθαι esse εἴργεσθαι proprie, ut Athenaeus scribit. βούλονται γὰρ inquit, κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἴλλοπαί τινες εἶναι. ubi notabunt Φιλόναλοι elegantiam Atticam in verbo βούλονται. Latine hoc imitari non licet. perinde enim est, ac si diceret simpliciter, ἔλλοπες κατὰ τὴν ἀναλ. ἴλλοπαί τινές εἰσι. Sic Plato et alii loqui amant, ut pridem observatum eruditus viris. at interpretes hoc non ceperunt. Sed longius a vicinia veritatis aberrant iidem, dum interpretantur verba quae ascribemus: ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Ἐπίχαρμον, μηδὲν ἀποκρινάμενου τοῦ κυνός, τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἰς ἐγὼν ἀποχρέω. Propositae quaestioni ab Ulpiano respondit quidem Myrtilus aliquid, sed cynicus nihil. hunc igitur more suo vexans Ulpianus, *Ego, ait, quando, Cynicus hic tacet, ut dixit sapientis. Epicharmus, ad ea quae soliti ante duo homines dicere, unus sufficiam.* Epicharmi verba proverbii locum obtinent: cui erit tum locus quando unus aliquis duorum partes sustinet: ut cum idem sibi respondet qui interrogaverat. Ita hic accipitur: ita prorsus et libro octavo, ubi cum Myrtilus Ulpiano quaestionem proposuisset, neque ille responderet, ἐπεὶ δὲ σιγᾶς, inquit Myrtilus, ἐγὼ ἐρῶ. p. 539. κατὰ γὰρ τὸν Συρακούσιον ποιητὴν, τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἰς ἐγὼν ἀποχρέω. Caeterum verbum ἀποχρέω, nisi illud Dorum dialecto ascribamus, contra Hellenismum videtur usurpata pro *sufficio*. In scriptis libris quos vidimus, scripturae compendio eodem usi librarii, cum hic tum libro octavo divinandum nobis reliquerunt, ἀπόχρεως ne an ἀποχρέων scriptum voluerint. esset autem ἀπόχρεως ut ἀξιόχρεως. Recte post ista laceri codicis nota est apposita. delunt enim quaedam.

Sed non est difficilis divinatio, ita scripſiſſe Athenaeum. καὶ Φημι ὅτι λέγονται ἔλλοπες διὰ τὸ εἶναι λεπιδωτοί. Ajo, inquit, *pisces dici ἔλλοπας, quia sunt squamosi.* λεπὶς et λοπίς *squamata* dicitur. Inde pars veterum derivavit nomen ἔλλοψ, ut refert vetus Theocriti interpres, et Etymologus, in voce μάλωψ. ubi scribe, οὐκ ἀπὸ τοῦ ὅπα οὐκ ἔχειν: non ut editum est, ὅπα ἔχειν. refellit placitam vulgo notationem nominis hujus a vocis defectu. nemo autem dixit unquam, dictos pisces ἔλλοπας ex eo quod vocem haberent: sed contra ex eo quod non haberent. Proxima quaestio de Pythagoricorum abstinentia ab esu piscium, tractatur a Plutarcho, Sympos. lib. 8. problemate octavo, ubi prope eadem verba invenies, si conferendi laborem non detrectaveris.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Coracinus a calore. *Saperda Ponticus.* πλατίστακος *piscis.* κυπρίανος et κυπρίνος. *lingua cyrini.* ὑπὸ στόματος et ὑπὸ στόμα κωδοπλῦτης, κωδωνίας, κώθων. χάλανδρος. *Phalerici gobiones et Otrynici.* ἄγριος περὶ παῖδας. *thurſio.* λυρί *piscis* νασφρίτες *Eubuli* Nutrices. πυάνιον. λάτος *piscis.* maeotae *pisces.* ſimus *piscis.* *Platonis comici* Sophistae.

ΚΟΡΑΚΙΝΟΣ. Niger color pisci huic hoc nomen reperit. Orpianus, κορακῖνον ἐπώνυμον αἰθιοπι χοιρῆ. Atque hoc Graccum nomen est piscis qui aliter vocabulo Pontico appellatur saperda. Apud Hesychium in σαπέρδης scribe: ἄλλοι ὑπὸ Ποντικῶν τὸν κορακῖνον ἰχθῦν. non καρκῖνον. propriam accolarum Ponti dictionem vult esse τὴν saperda. Persius, *saperdam advehe Ponto.* eadem verba similiter corrupta in Etymologico. Sed coracinum a saperda facit diversum Athenaeus scribens ποκ, πλατίστακος καλεῖται ὁ σαπέρδης, καθάπερ ὁ κορακῖνος. Libro tertio ex Dorione *platistacus* diversi piscis a coracino aut saperda nomen erat. Hesychius refert inter obscoenas voces: deinde ait, etiam piscem quendam sic nominari. Testificor adhuc, ubi editum

est etiam in nupera editione: Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας, constare sibi antiqua exemplaria, et scribere ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Locus est capite decimo quinti libri Historiarum. Aristophanis *Telmeffenses* laudantur Polluci libr. 10. cap. 20. et cap. 23. et Harpocrationi in σιπύα. Novo genere dicendi usus est Naucratica philologus, cum subjicit, καλοῦσι δ' αὐτοὺς οἶρ. 540. Ἀλεξανδροῖς πλάτακας, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος. quid appellent Graeci scriptores τὸν περιέχοντα vulgus etiam novit. aërem nempe, res omnes ambientem ac capientem. hic ipsam corporis figuram ita nominat. nam sensus est, πλάτακα piscem hunc nominari, quoniam latum spatium occupet in circumfuso aëre: quod consequens est rei latae atque amplae. Seneca in quinto Naturalium, τὸν περιέχοντα vertit, hoc quo circumdati sumus spatium. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ. Scripta lectio, Κύπρινος aut κυπρίνος: ut apud omnes auctores alios. Plane γριφῶδες videtur, quod de cyprini lingua scribitur hic, τὴν δὲ γλωτταν οὐχ ὑπὸ τῷ στόματι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κεντῆται. Si de sententia ex Aristotele non constaret, nemo ista quid sibi velint facile divinaret. Antiquissimae membranae nihil variant. In Epitoma sic, οὐχ ὑπὸ στόματος, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κ. [Quae fortasse lectio ferri queat: ut sit] linguam ὑπὸ στόματος κεντῆσθαι, quod clarius poterat dici, habere linguam in ore solutam: λελυμένην ἐντὸς στόματος. sed Athenaeus στόμα improprie appellat, superiorem oris partem, palatum, cui lingua subjacet. Sic ὑπὸ τὸ στόμα linguam κεντῆσθαι, pro δεδεμένην ὑπὸ τὸ στόμα: linguam habere ad palatum affixam. utrumque participium est apud Aristotelem: qui inter alias linguae differentias hanc quoque ponit libro primo Historiarum, et libro etiam quarto piscibus quibusdam tribuit linguam ὀστώδη καὶ οὐκ ἀπολελυμένην. Athenaeus hoc dixit habere linguam ὑπὸ στόμα. obscure nimis. qui tamen videtur philosophi verbis ita locutus: ex aliis libris quam quos habemus hodie: ex quibus multa nos ter multis locis. Libro autem quarto Historiarum de cyprini lingua haec habentur, ἀλλ' ἐνίοις τῶν ἰχθύων ὁ οὐρανός ἐστι σαρκώδης· οἷον τῶν ποταμίων τοῖς κυπρίνοις. In ΚΩΒΙΟΙ, observat dipnosophista, κῶθρον illum piscem esse appellatum a Numenio: quo pertinet glossa Hesychiana κῶθρον, κῶβιος. Forte, κῶθρος. tum adjicit, καὶ Σάφρων ἐν τῷ Ἀγρωτικῷ κωθολυνοπλύται φησὶ, καὶ τὸν τοῦ θυννοθήρα δὲ υἱὸν ἴσως

ἀπὸ τούτου κωθωνίαν προσηγόρευσε. non desunt hic quae animadvertamus. Titulus primum minus placet. ac videtur syllaba κω ex principio sequentis dictionis hujus fini temere adhaesisse: cum esset prius scriptum, ἐν τῷ Ἀγροιάτῃ. Deinde nomen κωθολυνοπλύται, (quod attendenti mediocriter constabit satis), corruptum est, pro κωθοπλύται. aut κωθωνοπλύται. nam ferendi non sunt qui emendant θυννοπλύται. necessum enim est, ut in hac dictione insit nomen κῶθος: non enim alia sine affertur, nisi ut probetur gobios nominari etiam κῶθους. Fieri autem potest, ut ex pluribus quam duabus dictionibus hoc nomen Sophron composuerit, comica usus licentia. Non inepte igitur scripseris, κωθοτιλοπλύται, qui cothos desquamant et lavant. sic junxit Aristophanes duo illa verba, eo versu, τὸν σαπέρδην ἀποτίλαι χρῆ καὶ καταπλύσαι. vel κωθολινοπλύται. qui cothos ita p. 541. lavant et aqua macerant, ut linum linoplytae, quorum Hefychius meminit. Quod autem Athenaeus putat nomen κωθωνίας probri loco a Sophrone objectum adolescenti cuidam, a cotho pisce ductum esse: merito id ab ipso non affirmatur, etsi enim illius sententiam utcumque reddit probabilem quod thynnotherae et piscatoris filius is adolescens erat: probabilius tamen est a cothone poculo petulantem et lascivum juvenem esse appellatum κωθωνίαν. Hefychius: κῶθων, ἄτακτος, μέθυσος. Epicharmi verba etiam hic, ut nusquam non, vetustas accepit male. sunt autem haec, τρυγόνες τ' ὀπισθόκεντροι, † καὶ χάλανδροι κωβιοί. quid sibi vult τὸ χάλανδροι? grabbatum ea vox significat, ut placet veteribus quod nihil ad hunc locum. Epitome, χαλάδριος, an verum est χαράδριος pro χαρὰδραῖοι? ut gobionem saxatilem poeta intelligat. nam et gobiones quidam inter pisces πετραίους teste Oppiano Ἀλιευτ. libro primo. Quid si hoc melius? καὶ μάλ' ἄδρῳ κωβιοί. Epicharmo subjicitur Antiphanes: cujus lepidissimos versus non valuerunt assequi interpretes. Sic ille,

Ἡμῖν δὲ τοῖς θνητοῖς ἐπριάμην κωβιούς.
ὡς προσβαλεῖν δ' ἐπέλευσα τὸν τοιχωρύχου
τὸν ἰχθυοπώλην, προστίθῃμι, Φησί, σοι
τὸν δῆμον αὐτῶν· εἰσὶ γὰρ Φαληρικοί·
ἄλλοι δ' ἐπῶλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς.

Placet doctis scribi hic ὡς ἔοικεν ὀθνεῖους pro ὀθνεῖους. Negamus nos quicquam esse mutandum. Negamus etiam τὸ προσβαλεῖν (in quo verbo sita omnis venustas) id

esse quod ipsi putarunt. Sensus est: cum in emendis gobiis juberem piscarium, velut auctarii loco et ἐπιδόσεως, aliquid adjicere, ut fieri amat in foro: respondit scelestus piscarius. *Ego vero, προστίθηναι σοι τὸν δῆμον αὐτῶν*, id est, *auctarii loco adjicio tibi gobionum quos emisti patriam: sunt enim Phalerici*, quo nomine carius indicari debuerunt. δῆμων accipe ut in historia Attica passim. nam unus τῶν δῆμων agri Attici Phalerum fuit, qui et Phalereus dicebatur. alius etiam pagus Atticae erat Otryna, sive Otryneus: sed obscurus et prae illo altero ignobilis. Inter caetera quae Phalereum nobilitabant praeter portum et alia multa, fuere etiam gobiones Phalerici, qui tantum caeteris praestare credebantur, quantum Otrynici gobiones ab aliis vincebantur. Ideo subjicit, Ἄλλοι δ' ἐπάλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς. Putares, inquit, qui pisces emerat, solum hunc esse toto piscario foro, qui Phalericos gobiones venderet, alios omnes vendere Otrynicos. Hanc esse veram lectionem, et poetae affirmamus. Otryneus δῆμος sic fuit obscurus ut ex antiquis omnibus scriptoribus paucissimos liceat nominare qui ejus meminerint. Ego unicum memoria teneo Demosthenem: multa autem Paeaniensis orator de Otryna in oratione contra Leocharem. ΚΟΚΚΥΓΕΣ. Ἐπίχαρμος, καγλαοὶ κόκκυγες, οὓς παρασχίζομένους πάντες. Scripta lectio παρασχίζομεν. Scribo. οὓς παρασχίζομεν πάντας, ὅπταντες δὲ χ' ἠδύναντες αὐτοὺς χναίνομεν. Culinae verbum παρασχίζειν, *per medium secare aut findere*. Dorion statim, δεῖν αὐτοὺς ὀπτᾶν p. 542. παρασχίσαντας κατὰ βράχιν. Alexis, περιόψας ἀνάμθας τὰς κύκλω Παράσχισον χρηστῶς. In Theognidis versibus scribe ex ipsis libris, Ἥμος δ' ἠέλιος. et, Δείπνου δὴ λήγοιμεν ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγοι. Mox ferendae interpretibus non erant sordes quae inquinant hunc versum, Εἴτ' εἶσα καλὴν μὲν ἐφίμερον ὕμνον ἀεῖδειν facilis fuit ex ipso fonte emendatio, Εἴθ' εἶη σ' Ἀνάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀεῖδειν. Pro δηριώσι alii libri scribunt δηρησάντων. Atque ex his Theognidis versibus constare ait Athenaeus, ὅτι οὐδὲ τὸ παιδεραστεῖν ἀπυκνίνεται ὁ σοφὸς οὗτος. Excerptorum auctor, homo Christianus, absque dubio, ut turpi verbo abstineret, Attico genere loquendi usus est elegantissimo, neque noto in vulgus. Sic ille. Ὅτι περὶ παιδᾶς ἄγριος ἦν ὁ Θεογνις. Attici ita usurparunt dictionem ἄγριος. Aristophanis scholia. ἀγρίους καὶ καλαποδιώκτας ἐνάλου τούς τὰς ἀπηγορευμένας πρά-

ξεις ποιοῦντας. Octavo versuum Arcestrati pes deest
 ut lit integer. Scribendum, Μήθ' ὕδατος πηγὴν αὐτοῖς
 μήτ' οἴνινον ὄξος Συμμίξης. De versu 14. diximus ali-
 quid libro quarto. Quemadmodum autem accidisse vide-
 mus in Latinis scriptoribus, ut si qui Graeci suis libris
 inferuissent, id mire deformaret scribarum imperitia:
 sic in hoc aliisque auctoribus Graecis nihil aequae cor-
 ruptelae obnoxium, ac voces Latinae, si quae forte
 fuerint interjectae, cujus rei exempla insignia habentur
 lib. 14. et aliis etiam locis. Ejusmodi etiam est quod
 sequitur: nam in omnibus antiquis codicibus scribitur
 constanter, τούτου τοῦ ἰχθύος μέρος ἐστὶ καὶ ὁ ὑπὸ Ῥω-
 μαίων καλούμενος θυρισίων. Vel exercitatissimos in La-
 tinorum librorum lectione haerere necesse est in voce
tursio. Leguntur quidem in Plinii historia *tursiones*:
 sed qui pertinere ad hunc locum nullo modo queant.
 lib. nono, capite nono. Fortasse verum est quod visum
 eruditissimo Dalecampio: scribendum esse ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων
 καλούμενος θυριανός. In ΛΑΒΡΑΚΕΣ citatur Aristoteles
 ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. extat ejus locus Historiarum
 libro 5. cap. 10. Lupum ingeniosum esse in quaerenda
 salute. et ut dicit Athenaeus, ἐπινοητικὸν εἶναι τοῦ δια-
 σώζειν ἑαυτὸν, praeter Oppianum libro tertio, et alios
 qui animalium naturas descripserunt, probat etiam Cas-
 siodorus libro undecimo. *Pisceus Lupus*, ait, *arenis*
se mollibus, ut plumbati ligni insidiis evadat, im-
mergit: cujus ut supradicta retia ejus tergum dira-
ferint, alacer in undas exilit et vitati periculi gaudia
liberatus agnoscit. Alcaeus quoque, inquit auctor, με-
 τέωρον Φησὶν αὐτὸν νήχεσθαι, id est, *extantem supra*
summas aquas, vel suspensum et erectum animo, in-
sidias undique canentem, fugitivo regi et sacerdoti Dianae
Aricinae similem. Arcestrateae eclogae de lupis initium
 est hoc. Λάμβανε δ' ἐκ Γαίλωνος ὅταν Μίλητον ἴηται
 Κεστρέα τὸν κεφαλὸν, καὶ τὸν Θεόπαιδα λάβρακα. ex-
 plicat hos versus paulo post Athenaeus. Scribit etiam
 vetus Aristophanis interpretes. Ἐν Μιλήτῳ τῆς Ἀσίας,
 μέγιστοι οἱ λάβρακες διὰ τὴν ἐπεισρέουσαν λίμνην εἰς
 τὴν θάλασσαν· χαίροντες γὰρ οἱ ἰχθύες τῷ γλυκεῖ ὕδατι,
 p. 543. εἰς τὴν λίμνην ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνατρέχουσι· καὶ οὕτω
 πληθύνουσι παρὰ τοῖς Μιλησίοις. Addit, καὶ Εὐβουλος
 δ' ἐν Τίτθαις Φησὶ μὴ πολυτελῶς ἀλλὰ καθαρῶς. Nu-
 tricium Eubuli variis locis meminit dipnosophista: libro
 autem secundo ex alio poeta similis huic locus citatur.

Τί οὖν ἀγοράζω; Φράζε γὰρ μὴ πολυτελῶς, Ἄλλὰ κα-
 θαρῶς. at libro octavo simillima his ex Philippo co-
 mico recitantur: unde emendari debent reliqua hujus
 testimonii: quae depravatissime sic scribuntur hoc loco
 ὅτι † ἐνανηνοσίας ἕνεκα σηπίδια ἢ τευθίδια πλευταίνια.
 Viri docti conati sunt medicinam facere vulnere huic
 conjecturis suis. frustra, nam e lib. octavo scribendum
 sine controversia, ὅ τι ἂν ὀσίας ἕνεκ' ἀρκεῖ. sic enim
 illo in loco auctor. Ἡδίστος δέ ἐστι καὶ ὁ παρὰ τῷ
 αὐτῷ ποιητῇ (Φιλίππῳ) ἐν τοῖς Ὀβελιαφόροις νεανίσκος
 κατασμικρύνων ἅπαντα τὰ περὶ τὴν ἰψωνίαν, καὶ λέγων
 ᾧδε. Ἄλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς· ὁ, τιούν γὰρ ἱκανόν ἐστι.
 Φράζε δῆποτε. Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρῶς ὅ τι ἂν
 ὀσίας ἕνεκα, ἀρκεῖ· τευθίδια, σηπίδια. Hactenus eadem
 verba in utroque poeta. caetera sunt diversa. Uter
 prior scripserit, Eubulus an Philippus, mitto quaerere.
 alterum certe ab altero versus aliquot esse mutuatum
 claret. Sed illud puto verius, quod libro sequente dic-
 turi sumus cap. 15. ὀσίας ἕνεκα pro eo quod Latini
dicis causa, translaticium est. In amplissimi Messaei
 cod. ita est, ὅτι ἐανηνοσίας ἕνεκα. Distingue male junc-
 tas literas, ὅτι ἐὰν ἢ ὀσίας ἕνε. quod idem est cum
 emendatione nostra. χωριάπυον, quod scriptum est in
 testimonio Eubuli, nihil significat, sed scribendum, χό-
 ρια, πυόν, aut πυάνιον. Hesychius, πυάνιον, τὸ διὰ τοῦ
 γάλακτος ῥόφημα· οἱ δὲ πανσπερμίαν ἐψημένην ἐν γλυ-
 κεῖ. Archippi deincipem locum exposuimus lib. 6. c. 2.
 ΛΑΤΟΣ opinor verae Graeciae fuit incognitus. et id
 nomen, nisi fallor, vel Italicum vel Aegyptiacum. Verte
 mox ista, εἰσὶ δὲ πολλοὶ περὶ τὸν Πόντον, φέροντες τὴν
 ὀνομασίαν ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. *multi sunt*
maeotae in Ponto: sic dicti a palude Maeotide. nam
 ineptum est dicere multa Ponticorum piscium genera a
 Maeotide palude invenisse nomen: unus enim *maeota*
 fuit. Conferenda cum sequente laterculo Niliacorum
 piscium verba geographi libro ultimo, Ἰχθύες ἐν τῷ
 Νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακτῆρα ἴδιον ἔχοντες
 καὶ ἐπιχώριον· γνωριμώτατοι δὲ ὁ τε ὀξύρυγχος, καὶ ὁ
 λεπίδωτος, καὶ λάτης (fortasse λάτος) καὶ ἀλάβης, (no-
 ster ἀλλάβης) καὶ κοραίνος, καὶ χοῖρος, καὶ φαγῶριος,
 ἐν καὶ Φάγρον καλοῦσιν· ἔτι σίλουρος, κιθαρός, θρίσσα,
 κεστρεύς· ὀστρακίων δίλυχνος (malim, δὲ λύχνος) Φύσα,
 βοῦς, κοχλῖαι μεγάλοι Φωνὴν ὀλολυγοῦσιν ὁμοίαν Φθεγ-
 γόμενοι. Athenaeus quosdam nominat indictos Straboni:

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

N

in his *simul*. non enim debet accipi ἐπιθετικῶς nomen σιμός. ac melius scribunt alii σίμος. Jam ista, ΔΕΙΟΒΑΤΟΣ. οὗτος καλεῖται καὶ ῥίνη. non injuria doctis negotium faciunt: nam certum est, ῥίνην sive squatinam, neque esse liobatum, neque eam appellationem admittere. in libris tamen chirographis, nulla omnino varietas. Addit, Πλάτων Σοφισταῖς, καὶ ἢ γαλεός, καὶ (melius καὶ) λειόβατος, καὶ ἔγχελος. Libro decimo p. 544. inscribitur haec comoedia Σοφιστῆς, ut apud Harpocrationem, Ἀπόληξις, εἰς τῶν νῦν (melius τότε) συγγραφέων, ὃν Πλάτων κωμῶδει ἐν Σοφιστῇ. at Pollux libro septimo capite vigesimotertio: et libro decimo cap. 40. item scholiastes Aristophanis ad Vespas, Σοφιστὰς, ut hic. quo etiam modo Platonem philosophum dialogorum suorum unum inscripsisse notum est.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Theophrasti liber περὶ ἰχθύων. Causa cur anguillae et muraenae extra aquam diutius durent. Symmachia Platonis aut Canthari fabula. ἔχελιον. λιμῶδεις ἐρημῖαι. muraenarum coitus cum serpentibus. μύρος et μύραινα. pisces ἀνθρωποφάγοι. leucomaenides, melanderinus, pflugus, pforus. μυρμῖαι, vel μύρμαι. Diphili in Nicandrum commentarii. ὁ ἐκ Γέλας. ὀρφῶς et ὀρφός. melandrya. μαξεινός. καλλαρίας et γελλαρίας. Sophoclea vox τρέφω pro ἔχω. plura ejus rei exempla.

ΜΥΡΑΙΝΑΙ. Θεόφραστος ἐν πέμπτῳ περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων. Ex Diogene Laertio scribendum, ἐν τῷ περὶ τῶν. nam eo auctore liber fuit singularis quem eo argumento Theophrastus ediderat, aut pro α, alia numeri nota apud illum restituenda. Extat hodieque inter Theophrasti opera libellus, Περὶ ἰχθύων inscriptus: quem illum ipsum esse, aut ejus ἀποσπασμάτιον, nemo dubitabit qui legerit. Sed titulus male vulgo concipitur, et imperfecte: qua de re dicemus aliquando, si longioris vitae usura nobis conceditur, cum eum

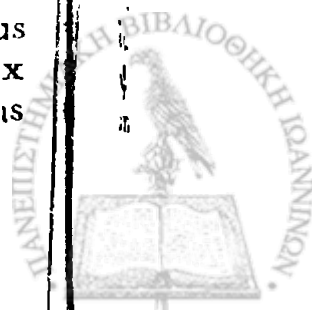

auctorem edemus a nobis recensitum. Caeterum in hac sententia nihil Theophrasto proprium: nam multo ante eadem scripserat ejus praeceptor non uno loco, ut libro quarto De partibus, cap. 13. Sane ex his verbis Theophrasti, *διὰ τὸ μικρὰ ἔχειν τὰ βραγχία, καὶ ὀλίγον δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν*, veram et primam causam capere non est, cur anguillae et muraenae extra aquam diutius possint vivere. Melius Aristoteles, *οὐ γὰρ πολλῆς δέονται καταψύξεως*. Nam quia internum calorem habent hi pisces imbecillum, propterea refrigeratione multa opus non habent, quae in piscibus est instar respirationis. *ὥσπερ γὰρ πρὸς ἐκπνοὴν ἢ τῶν βραγχίων φύσις*, inquit philosophus. Atque haec est causa cur branchias paucas, parvas, et minus firmas eis natura dederit: quae neque frustra quicquam facit, neque superfluum. Pro *ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων*, invenimus in optimis quibusdam libris, *ἐν δευτέρῳ ζώων μ.* Respicit Histor. lib. quintum, cap. decimo. Peccarunt solennia librarii imperiti in Epicharmi chria, *οὔτε γόγγρων τι παχέων, οὔτε μύραινα νάπης*. Scribo, *οὔτε μυρρινᾶν τι πᾶ*. nihil quicquam congruorum illorum pinguium, neque etiam muraenarum: scilicet, reliquum factum est: aut nescio quid aliud. Sequitur, *Πλάτων δὲ ἢ Κάνθαρος ἐν τῇ Συμμαχίᾳ*. Similis cum in his libris alibi, tam apud Harpocrationem dubitatio, *ὄρνιθευτῆς, αἰτ, ὁ ὄρνιθοθήρας*. p. 545. Δείναρχος κατὰ Προξένου. καὶ Πλάτων ἢ Κάνθαρος Συμμαχίᾳ. In primo versu Nicandri scribe, *ἐπεὶ μογερὸς ἀλιήτας non ἐπί*. et in secundo *ἐμβρύξασα*. melius editiones ejus poetae quam *ἐμβρύξασα*. In tertio *ἐχέτλου ἐξαναΰσα*, prorumpens e receptaculo piscium in pavi. at Dalecamp. *ἐχελλίου* vel *ἐχυλλίου*, vel nescio quid aliud. Vertit enim, *quae e vipera prognata est*. Audiamus veterem Nicandri interpretem, *ἐχέτλιον, τόπος τοῦ πλοίου, ὅπου τοὺς ἰχθῦς τιθέασι καὶ συλλέγουσι*. Andream De falso creditis in eandem rem laudat ille etiam criticus. *Φησὶ δὲ ὁ Ἄνδρέας, ψευδὲς εἶναι. καὶ μήτε τὴν μύραιναι προΐεναι, μήτε τὸν ἔχιν παρέναλον διατρίβειν*. Aliis verbis haec Athenaeus: *οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τενάγους ἔχεις νέμεσθαι, Φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις*. non enim in coenosis locis degere viperas, quae loca sola ament, ubi nihil eorum inveniatur quibus fames sedatur, ita interpretor *λιμώδεις ἐρημίας*, quando in omnibus omnino libris scriptura ista servatur. et juvat quod scribit Plinius, *viperas vel annua fame durare*.

Aristoteles scribit, solas viperas latitare sub faxis cum alii serpentes in terram secundant, οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄφεις ἐν τῇ γῆ Φωλεύουσιν. αἱ δὲ ἔχιδναι ὑπὸ τὰς πέτρας. pugnant cum hac sententia Plinii verba, *Serpentium vipera sola terra dicitur condi: caeterae arborum aut saxorum cavis.* [caeterum pro λιμώδεσιν ἐρημίαις emendabat illustris Scaliger ἀμμώδεσιν ἐρημ.] Superiori Andreae ἀποφάνσει opponit Athenaeus Softrati auctoritatem: quem ait, *συγκατατίθεσθαι τῇ μίξει.* id est, *sentire cum vulgo muraenas coitu serpentum impleri.* quod et alii multi scribunt, Archelaus, Aelianus, Oppianus, Basilius, et ex eo Ambrosius, item alii. ΜΥΡΟΣ. ὁ δὲ μύρος ὡς Φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Historiarum libro quinto, cap. 10. ubi scribitur, ἡ μὲν γὰρ σμύραινα διαφόρως ποικίλον καὶ ἀσθενέστερον, etc. et, ὁ δὲ σμύρος ὁμόχρους καὶ ἰσχυρός. Plinius vertit, *mirus unicolor et robustus.* non ut nostri omnes codd. ὁ δὲ μύρος λειόχρους Muraenae marem Graeci vocant et μύραινον [adi Hefychium in hac voce, quam sine causa nulli damnarunt], et μύρον, sive σμύρον. Praeterea habent exemplaria philosophi, καὶ τὸ χρῶμα ὅμοιον ἔχει τῇ πίτυϊ. melius et verius quam nostra, ὅμοιον ἔχει Ἰύγγι. In MAINIΔΕΣ. Scribe verba Epicharmi, ὄκχ' ὀρῆ βῶνας πολλοὺς καὶ σμαρίδας et in Epaeneti testimonio, ἦν ἐνιοὶ καλέουσι κυνὸς εὐνάν: doctorum hominum conjecturas respuunt antiquae manus exemplaria. sed de verbis Epaeneti deliberemus adhuc: nam etiam sub finem libri, κυνὸς εὐνά pertinaciter. Postea scribendum, Ἀντιφάνης ἐν Ἀγροίκῳ ἢ Βουταλίῳ. vel ἐν Ἀγροίκων Βουταλίῳ, ut dicemus libro octavo, capite 14. In ecloga inde producta magni pisces appellantur ἀνθρωποφάγοι, voraces hominum: διὰ τὸ πολυδάπανον τῶν ἐξωνουμένων αὐτούς: propter ingentes sumptus qui faciendi sunt, si quis emere eos velit. Ita interpretatur Eustathius. recte, neque habet hic locum aliorum acumen, qui de accentu vocis hujus nescio quid arguantur. Melius de nobis essent meriti si in penultimo

P. 546. Antiphanis versu Δηλονότι ταῦτα ἐστὶν Ἐνάτης βρώματα, verae lectionis nos admonuissent. ἐστὶν Ἐλένης βρώματα. id quod clarum est ex libro sequente. non negaverim Antiphanem fecisse mentionem et Ἐνάτης βρωμάτων. id enim Athenaeus eo libro docet: verum ex alia ejus fabula, non Butalione, aut ut dicam verius non ex eadem editione ejus comoediae: sed priore et minus

accurata. Male etiam illa capiunt, πῶς οὖν ἄνθρωπος Φάγοι; quae pronuntiantur ab eo cui dictum fuerat magnos pisces anthropophagos esse. si edunt homines, ait ille, quomodo eduntur ab hominibus? et qui fit ut eorum esum non abominentur homines? At libro octavo sic, πῶς ἂν ἰχθύς ἀνθρώπους Φάγοι. LEUCOMAENIDAS idem esse ac boacas: aut certe pro eodem pisce accipi scribit Athenaeus: nec tamen ullo testimonio probat. nam Polyochi qui assertur solus locus, contrarium potius doceat. Sic enim poeta.

Ὅπως σε πείσῃ μηδὲ εἰς πρὸς τῶν θεῶν
τοὺς βόακας ἂν ποτ' ἔλθῃ λευκομαίνιδας
καλεῖν.

id est, oro te per deos, ne si ille forte ad te veniat, sinas tibi persuaderi ut bocas appelles leucomaenidas. videntur alicui dici ista, cui pro bocibus, piscibus satis magnis, minuti pisciculi leucomaenides exhibebantur. De hoc igitur amplius cogitent qui habent ἀπὸ τῆς αὐτοψίας certiores harum rerum notitiam. Multa enim in hoc genere incerta, et ex conjectura tantum nota, non solum nobis οἷ οὐκ ἴσμεν θαλάσσια ἔργα, sed etiam antiquis et peritissimis viris. MELANURUM deinceps auctor explicat. de quo pisce, postquam recitata sunt aliquot veterum scriptorum testimonia, sequuntur ista. ΜΕΛΑΝΔΕΡΙΝΟΣ. ὅμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ Φησί. Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων τὸν καλούμενον ψύγρον ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον οὕτως, Ἡ ψόρον ἢ σάλπας ἢ αἰγιαλῆα δράκοντα. Tria hic habes nomina quae alibi temere non invenias. nam quis piscem *melanderinum* aut *psychrum* vel *psorum* nominat ex omnibus scriptoribus? Hic quoque incerta omnia. Rondeletius pro ψύγρον scribebat ψογερόν, et ψόρον pro ψόρον. Atque hanc viri docti conjecturam pro vera et certa probavit Dalecampius. Mihi dubium nullum est, transituros in alia omnia quicumque usum majorem in literis Graecis habuerint. nam piscem ullum Graecis esse dictum ψογερόν aut ψόρον quasi *squallidum* aut *sordidum* ut illi interpretantur, sine idoneo fidejussore credere debemus nemini. Epitoma Hoescheliana quam toties laudamus, sententiam longe aliam suggerit nobis. In qua, voce μελανδέρινος sublata, reliqua sic concipiuntur. ὅμοιον δὲ μελανούρῳ Σπεύσιππος Φησί τὸν καλούμενον ψύρον, ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον. etiam in antiquissimis membranis pro ψύγρον exaratum ψύρον. Ita vides

optimi codicis auctoritate comprobari, quicquid ex conjectura mera super hoc loco scripsit olim Conradus Gesnerus Tigurinorum decus immortale. In vulgata p. 547. scriptura vitium codicum profitentur ista, ὁμοιον εἶναι τῷ μελανούρω Φησί. Dalecampius Φασί legit, ut mendae suspicionem amoveret, sed ulcus fodere aliquando satius quam dissimulare. Pergamus porro. Pisces ΜΟΡΜΥΛΟΥΣ appellari Epicharmo μύρμας, observatur. μυρμίας scribunt antiqui: et ita mox in verbis Siculi poetae. Epicharmi inquam: non, ut aliud agens scripsit interpret, Numenii. Male etiam concipit ille hoc testimonium: quod cum facile emendari posset ex ipso auctore, ingenio hic quam diligentia et fide uti praeeptarunt infeliciter. Scribe igitur, χελιδόνες τε μύρμαι (vel μυρμίας) τοί τε κολιᾶν μέζονες ἐντί. integram sententiam habes infra in ΣΚΟΜΒΡΟΣ. Mox autem scribendum, Λυγκεύς δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ ὀψωνητικῇ τέχνῃ, ἣν προσεφώνησέ τινι τῶν ἐταίρων δυσώνη Ζήνωνι. In arte opsonandi, quam nuncupavit amico cuidam suo aegre et parce opsonanti Zenoni. Exposuimus libro superiore cap. tertio. Deinde, ἐπαγόμενον Ἀρχέστρατον τὸν γρ. τ. Η. ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ποιητῶν. Ab Arcestrati verbis separanda sunt diligenter ista, νῦν δ' ἔαρ ἔστιν. item ista, νῦν δ' ἔστι θέρους. non enim sunt poetae: sed illius qui versum ejus profert contra piscarium. In ΝΑΡΚΗ recitantur Platonis Philosophi verba, τῇ θαλαττίῃ νάρκῃ: adde ut perficiatur sententia, ὁμοιότατος εἶναι δοκεῖς. tum postea, διὰ τῶν ξύλων καὶ διὰ τῶν τριοδόντων. et fortasse, Δίφιλος δ' ὁ Λ. ἐν τοῖς Περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν, non ἐν τῷ. nam Diphili commentarios in Nicandrum plureis in libros fuisse tributos, testis Scholiastes Theocriti ad decimum idyllium. In ΕΙΦΙΑΣ proferuntur Arcestrati versus quibus accurate docemur quae partes torpedinis quibus in locis optime sapiant: et additur statim, τίς οὕτως τακτικὸς ἀκριβής, ἢ τίς οὕτως κριτής ὄψων, ὡς ὁ ἐκ Γέλας, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος οὗτος ποιητής; quae sic erant vertenda, non ut insulle nimis factum, *Quis possit esse adeo peritus instruendi convivii, aut tam bonus opsoniorum iudex, ut poeta hic ortus Gela vel potius dignus γέλωτος, id est irrisu? τακτικὸς proprie est, qui disciplinam instruendae aciei tenet: sed etiam ad convivium transfertur: ut ante dicebamus. ὁ ἐκ Γέλας est Arcestratus Gelous teste Athenaeo libro primo. In antiquis*

plerisque, pro καταγέλαστος scriptum καταγέλας. et sic editum olim: nova et insolente formatione, si ita scripsit. neque aliter vetus Heraldinus habet. Ac videtur auctor non aliter scripsisse, miratur per jocum et ludum veteres poetas, qui truncata a fine verba soliti usurpare, ut dicebamus libri octavi capite nono. nisi placeat sic dici καταγέλας pro καταγέλαστος, ut ἀδάμας pro ἀδάμαστος, ἀκάμας pro ἀκάματος, αὐτοκέρας vel αὐτόκρας pro αὐτόκρατος. etiam μίνας legimus pro μικρολόγος. ΟΡΦΩΣ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ Ζώων. Historiarum libr. quinto, capite 10. at membranae constant sibi, et scribunt hic quoque Ζώων μορίων, ut tot jam locis ante. Proprium pisci huic, (orphum dico) τὸ δύνασθαι πολὺν χρόνον ζῆν μετὰ τὴν ἀνατομὴν. etiam postquam dissectus est diu posse vivere. Simplicem sententiam feceris geminam si scribas, καὶ μετὰ τὴν ἀνατομὴν. ut duo auctor dicat: orphum diu vivere, et vivere etiam dissectum. p. 548.

Orpianus,

— ὀψιμόρων γένος ὀρφῶν

οἱ πάντων περίαλλα κατὰ χθόνα δηθύνουσι
ζῶοι, καὶ τμηθέντες ἔτι ζῶουσι σιδήρω.

In altero versuum Numenii non intelligo illud acrostichum τῶν γὰρ ἐπ' ἄκρης. Fortassean, δεικνύς ἀπ' ἄκρης. videlicet θαλάμης, ostentans ab extremo cubili. Dorioni placet tenerum orphum ὀρφακίνην dici: quae vox non fit ab ὀρφός, sed ab ὀρφαξ, orphus grandiusculus. ut apud Dioscoridem νόσσαξ, vel νόσσαξ, et πλούταξ, μώμαξ alia. Archippi versum ita lego, Ἴερὸς γὰρ ἦλθ' αὐτοῖσιν ὀρφῶς τοῦ Θεοῦ. non ἱερῦς. refero enim ad ἰχθυομαντείαν, id est, divinationem quae fiebat ex piscibus, orpho maxime. de qua Aelianus, et nos alibi prolixè, si vita prolixior. In Aristophanis versu, ἦν μὲν ὠνήται τις ὀρφῶς, vetustissimi codices habebant ὀρφούς, ut testatur vetus interpres comici. etiam Athenaeus ita videtur scripsisse: qui hoc testimonium subijciat versui Platonis ubi est ὀρφοῖσι, eadem formatione. Attici, inquit, efferunt hoc nomen cum gravi in fine ὀρφῶς. Etymologus vero circumflecti ab Atticis et ὀρφῶς et λαγῶς. Salsamentorum quae fiebant ex orcyνο varia observantur nomina, et in his erant melandrya. Graeci μελανδρυός appellant intimam quercus partem, et ut quidam interpretantur, ipsam medullam. Inde τόμοι μελανδρύαι, qui ex interiore pulpa orcyνοι confiebant, οἱ λεγόμενοι, ait, μελανδρύαι ἐξ αὐτῶν ταριχεύονται. Plin.

melandrya vocantur, caesis quernis affulis simillima. Non intelligunt hanc vocem qui apud Jobum dictionem Hebraicam מִיִּפְחֵל *miphle*, vertunt *melandrya*: non minus absurde, quam si succidiam appelles viventem porcum. Ait in ΟΝΙΣΚΟΣ, ex Aristotele, καὶ μόνος οὗτος τῶν ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει. Apulejus in Apologia, *Quod Aristoteles si scisset, nunquam profecto omisisset: qui aselli piscis solius omnium in media alvo corculum situm pro maximo memoravit.* Edi jusseram Epicharmi verba hoc modo, μεγαλογάστοράς τε χάννας, ἐτραπελογάστορας ἔνους. alludit ad originem vocis χάνναι. quae est a χάνω. vide infra sequentem vocem ex vestigiis antiquae scripturae ita concinnavimus. plerique codices scribunt, σκῆπτρα πελογάστορας. Clemens Alexandrinus, Paedagogi lib. secundo, capite primo, τὸν ὄνον ἐτραπελόγαστρον Ἐπίχαρμος καλεῖ ὁ κωμικός. μάλιμ ἐτραπελογάστορα. Quem nostri cod. μάξινον indigetant, MSS. μύξινον. myxinos inter mugiles agnoscunt Aristoteles, Oppianus, alii. pisces μαζίνας Theophrastus memorat libro de quo diximus initio capitis. vide libri sequentis caput secundum. De Afello Archestrati versus pessime accepti sunt,

Τὸν δ' ὄνον Ἀνθηδῶν τὸν καλλαρίαν καλέουσιν,
ἐτρέφει εὐμεγέθη, σομφὴν δὲ τρέφει τινὰ σάρκα
καλῶς οὐχ ἠδεῖαν ἐμοὶ μετ' ἀλλὰ
δαίνουσαν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.

p. 549. Primo versu καλλαρίαν vocat qui paulo ante dictus est γελλαρίης. Sic in multis κ et γ confundi videas, etiam in Glossis veterum, Hesychii praesertim. In secundo τρέφειν σάρκας eleganter positum pro ἔχειν. Ita solent poetae, praesertim Sophocles in Antigone, κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω, id est, *spem magnam habeo.* Vetus interpres, εὐεπίφορος Σοφοκλῆς εἰς τὸ τρέφω ἀντὶ τοῦ ἔχω. non falsum hoc: quod sequentia exempla evincunt. in Ajace Lorario, οἷας λατρείας ἀνδ' ὅσου ζήλου τρέφει. Plautus dixit, *servitutem colere.* in eadem, ἀν (ἄταν) οὐπω τις ἔθρεψεν αἰών. Scholia, ἔθρεψεν, ἔσχεν. ibidem, ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς μέγαν τρέφει. Oedipo tyranno, τάληθές γὰρ ἰσχύον τρέφω. [Sic loquitur et facundissimus Plato, in 8. Reip. οὐδεμίαν ἡδονὴν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Cicero Bruto, de Isocrate: *forensi luce caruit, intraque parietes aluit eam gloriam, quam nemo, meo quidem iudicio postea est consecutus.* Nicephorus Gregoras lib. 9. παρῆν δὲ καὶ αὐτοῦ

Φυγάτηρ ἢ Κράλαινα, καὶ τινες ἕτεροι τῶν ὁμοίαν ἐμοὶ
 τρεφόντων γνώμην καὶ τρόπου διάθεσιν.] Scriptum in
 Suidae collectaneis litera T. Τάλεσιν, ἀναλώμασιν. ἀλη-
 θεὸς γὰρ ἰσχύου τρέφω. ἀντὶ τοῦ ἔχω. Mera hic por-
 tenta: duae notulae in unam confusae. et Τάλεσιν in-
 doctus scriba commentus est pro τέλεσιν. quare in suum
 locum rejiciantur ea verba. deinde scribe τάληθεὸς ex
 hoc loco Sophoclis. In Trachiniis, οὕτω δὲ τὸν Καδμο-
 γενῆ τρέφει. nempe τὰ κύματα. schol. τρέφει ἀντὶ τοῦ
 ἔχει, *fluctus malorum habent Herculem*. Sic Euripides
 in Hippolyto, ᾧ πόνοι τρέφοντες βροτούς. praecedit in
 eodem choro apud Sophoclem, εὐμναστον ἀνδρὸς δεῖμα
 Φέρουσαν ὁδοῦ. vetus lectio fuit, τρέφουσαν. vera sine
 dubio. *quae habet metum memorem* (id est, assiduum),
de itinere viri. paulo ante dixerat Deianeira, ἀεὶ τιν'
 ἐκ φόβου φόβον τρέφω Κείνου προκηραίνουσα. sic fere
 sub finem, ὄγνον μητρῶον τρέφειν. *habere animum ela-
 tum ob matrem*. in Philocteta, τρέφειν νόσον. *habere
 morbum*. in Coloneo Oedipo, ὅ τι καὶ πόλις τέτροφεν
 ἄφιλον. *quicquid habet odio civitas*. iterum, ὥστ' ἐμοῦ
 τρέφειν βία. *ut eos retineat me invito*. nec multo aliter
 in Trachiniis, παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτῆ τρέ-
 φει. Poteram alia adjicere similia his, tum Sophoclis,
 tum aliorum poetarum: sed praestat ab hoc diverticulo
 redeamus in viam. Tertius Arcestrati versus corrup-
 tissimus est etiam in membranis omnibus. sed nullum
 est dubium quin emendemus vere,

"Ἄλλοις οὐχ ἠδεῖαν, ἐμοὶ δὲ μάλισθ' ἂν —
 δάνουσαν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.
carnem habet, inquit, *σομφήν τινα. raram, et fungo-
 sam quodammodo, aliis quidem parum gratam, mihi
 vero maxime placentem*. Vocem ἀνδάνουσαν distraxit
 poeta, ut passim in his libris, vel scribe ἐμοὶ δὲ μάλι-
 στα "Ἄδουσαν. veteri verbo.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

*Sepiarum et loliginum Φυσητῆρες. βοτρυδὸν et βο-
 στρυχηδόν. βράκανα. causae mutandi coloris
 in polyris. ὁ πολύπους ἐστὶ συντηκτικός. polyri
 τὸ αἰδοιῶδες. cui potissimum assimiletur polyrys.
 Cur dicantur polyri οὐδέχασθαι τὴν θάλατ-*

p. 550.

ταν. *Theophrastus praeceptoris vestigia sequitur. Illustratur epigramma de concha dicata Veneri Zephyritidi. Julis et Juliopolis. Venus Zephyritis, Arfinoe Chloris, Hippia. Θαλάμαι. ἐκλιπαίνειν mare. Athenaei codices ante nulla secula esse depravatos. γρυμαῖαι ἐριθρακώδεες. σελάχια.*

ΠΟΛΥΠΟΥΣ. Πληγαὶ λέγονται πολύπου πλουμένου *Metrum postulat πολύπου, ut in proverbio ad quod alluditur isto versu. Athenaeus tamen non sic scripsit, verum ita, τοῦ πολύπου πλουμένου. ut apparebit attendenti. ὦν τοὺς μὲν ἄνω δύο καὶ κάτω ἐλαχίστους. Scribo, καὶ δύο κάτω. vel καὶ ἴσους κάτω ἐλ. illud malo, et causam habeo. τίηται δὲ διὰ τοῦ λεγομένου Φουσητήρος. Aristot. de sepiis et loliginibus, a quibus parum differunt polypti: ἐκτίηται δὲ κατὰ τὸν Φουσητήρα καλούμενον, κατ' ὃν ἔνιοι καὶ ὀχεύεσθαι Φασὶν αὐτάς. In polypodibus vocat αὐλὸν, et Plinius *fistulam*. Orpianus de ovibus quae parit polyptus, στεγνοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ. καὶ τίηται ὡς βοστρυδόν. Aristoteles ea de re, τίηται δὲ τὸ ὦν κατὰ περ βοστρυχιον, ὅμοιον τῷ τῆς λευκῆς καρπῷ. iterum idem, καὶ ἀποτίηται μὲν ὁ πολύπους ἢ εἰς τὰς Θαλάμας, ἢ εἰς κεράμιον, ἢ τι ἄλλο κοῖλον, ὅμοιον βοστρυχίοις οἰνάνθης, καὶ λευκῆς καρπῆς. An igitur βοστρυχηδὸν Athenaeus scripserat: sed βοστρυδόν [legi postulat res ipsa; et id verbum expressit] Plinius, *pariunt vere ova tortilli vibrata rampino*. Orpianus.*

— οὐ γὰρ τῆσιν ἀπόκριδον, οἷα καὶ ἄλλης ὡς διαθρῶσκουσιν ἀρηρότα δ' ἀλλήλοισιν βοστρυδόν, στεγνοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ.

ἐν θρῶσκουσι καὶ βρακάνοις καὶ στραβήλοισι ζῆν. *Vetus menda obsidet prima verba. assentior autem doctorum emendationi, ἀνθρῶσκοισι καὶ βρ. vel ἀνθρῶσκοῖσι. nam Hesychius ait, ἀνθρῶσκιον, λάχανον ἔχον ἄνθος. Sequentem dictionem fuisse a nonnullis sollicitatam demiror. nam olera sylvestria sic vocabant. Hesychius, βράκανα, τὰ ἄγρια λάχανα. Τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. Philo-
sophi haec sententia est, quam non omnes naturae interpretes amplectuntur. Histor. lib. 8. cap. 2. Φεύγων διὰ τὸν φόβον μεταβάλλει τὰς χροῶς. ait διὰ*

τὸν φόβον, metu, ex sententia Theophrasti: cui placet polypum colorem mutare, φόβῳ καὶ Φυλακῆς χάριν. est tamen certum, etiam extra metum, mutari ab eo colorem: ut cum piscibus infidiatur, quibus vesci solet. Aristoteles hanc vel praecipuam mutationis causam facit. καὶ θηρεύσει τοὺς ἰχθύς. τὸ χρώμα μεταβάλλων, καὶ ποιῶν ὁμοιον οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ φοβηθεῖς. Aelianus Variar. lib. primo. colorem mutat ad similitudinem loci et maxime in metu. Plutarchus de causa et modo hujus mutationis disputat in libello Αἰτίαι Φυσικαί. longe abiens a sententia Aristotelis, ac Theophrasti quoque in libro de iis animalibus quae coloreri mutant. Τοῖσιν ἐφαρμόζων. Melior Eustathii lectio et Epitome, ἐφαρμόζου. ὁ δὲ πολύπους ἐστὶ συντηκτικός et sententia, et dictio Aristotelis, συντηκτικός hic qui habet patibilem qualitatem τοῦ συντήμεσθαι. Proprie συντηκτικός, qui lique- p. 551. facit, non qui liquefit. Sic in medicorum libris febris συντηκτική, quae carnem consumit. sed similibus usurpationum exempla alibi attulimus. Hanc autem polyporum σύντηξιν Plinius appellat tabem. omnis enim τηκεδῶν Latinis est tabes, non solum φθίσις et μαρασμός. Aristoteles ita describit, τὸ πλεῖστον γένος τῶν πολυπόδων οὐ διετίζει. καὶ γὰρ φύσει συντηκτικόν ἐστι. σημεῖον δ' ἐστὶ. πιλούμενος γὰρ ἀφίησιν αἰεὶ τι, καὶ τέλος ἀφανίζεται. Plerique polypi integrum biennium non durant: natura enim sua in liquorem solubilis est: cujus rei signum: quod pressus aliquid semper ex se emittit: tandemque sic perit totus. ἐφωράθησαν δὲ ποτε καὶ ἐπὶ τὸ ξηρὸν ἐξιόντες. et hoc ex Aristotele, Historiarum lib. nono, capite 37. sed alludit fortasse ad historiam aliquam ei similem quae refertur Plinio libro nono, cap. 30. et illi quam Aelianus commemorat libro decimotertio cap. sexto. καὶ χαίρουσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ ταῖς ἐλαίαις. Aelianus libro primo cap. 38. Mox scribe, εἰάν τις κλάδον τοῦ φυτοῦ τούτου καθύκει. vel καθύκει. λέγεται δὲ αὐτῶν τὸν ἄρρενα ἔχειν αἰδοιῶδες τι ἐν μιᾷ τῶν πλεκτανῶν. Non ausus est vocare genitale, sed genitalem simile: neque philosophus simpliciter vocat αἰδοῖον, sed ita nominari ait a nantis. In omnibus libri ἔλκειν non ἔχειν, summo consensu. Plinius hanc πλεκτάνην habentem duas κοτυληδόνας videtur appellare caudam bisulcam et acutam. libro nono, cap. 29. ἐν δὲ πέμπτῳ μορίῳ φησὶν Ἀρ.

Historiarum libro quinto, cap. 12. sed more suo Athenaeus multa in unum congerit ex diversis philosophi locis.

τὸν πολύποδα Φησὶν τοῖς πετρώδεσι μάλιστα τόποις συνεξομοιοῦσθαι. Pro τόποις scriptum in editionibus prioribus μόνοις. et ita quoque in vetustiss. codicibus. Sed ad fulciendam sententiam restituimus vocem τόποις, quae et apud Theophrastum. Dalecampius, qui vocem πετρώδεσι sustulit, haut dubie gravem admisit errorem. Verius est enim deesse aliquid quam superesse. Quare etiam in quibusdam libris lacunae nota est apposita. Ne longum faciam, legendum censeo, *τοῖς πετρώδεσι μάλιστα ἢ μόνοις τόποις συνεξ.* verissima sententia. polyphi enim, ut quibusdam visum est, non saxosis tantum locis assimilantur, quod vulgata lectio ait, sed et aliis cum locis tum rebus: idque Theophrastum eo in libro quem Athenaeus laudat, scripsisse, scimus ex iis quae hodie supersunt. Nam in his Excerptis scriptum sic est, "Ὅτι τὰς χροὰς μεταβαλλόμενοι καὶ ἐξομοιούμενοι φυτοῖς καὶ τόποις καὶ λίθοις οἷς ἂν πλησιάσωσι, πολύπους ἐστὶ καὶ χαμαιλέων καὶ τάρανδος. quia tamen saxi potius quam ulli rei alii similes fieri polypos curiosi harum rerum observarunt, ideo ait Theophrastus, colorem eum mutare ad similitudinem saxorum potissimum, aut etiam solorum. Hanc esse Athenaei mentem probant scripta exemplaria, in quibus omnibus τὸ μόνοις invenias. Accedit eo quod plerique auctores polyrum similem fieri scribunt, non cuius rei, sed πέτραις. Plutarchi. μετα-
p.552. βάλλει οὕτως ὥστε τὴν χροιάν αἷς ἂν πλησιάσῃ πέτραις ὁμοιοῦν. Orprianus, οἱ πέτρῃσιν ὁμοῖοι ἰνδύλλονται τὴν κε ποτιπτύξωσιν. Aelianus, πολύποδες ὑπὸ ταῖς πέτραις κάθηνται, καὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκεῖνων μεταμορφοῦσι χροιάν. et ante hos omnes dixerat philosophus, polyrum similem se reddere, οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. et Theognis, — ὃς ποτὶ πέτρῃ τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη. οὐδέχασθαι Φησὶ τοὺς πολύποδας τὴν θάλατταν.

Parum se versatum in philosophia Aristotelis et Theophrasti prodit interpres, qui ista accepit tam absurde. Athenaeus enim et Theophrastus hoc voluerunt polypos respirationis gratia, sive ad temperandum calorem internum omnibus viventibus ἔμφυτον, aquam maris non admittere hoc diserte negat Theophrastus eo libro quem laudat auctor: qui liber etsi non extat hodie integer, superest tamen integra adhuc illius sententia haec. Eam paulo pluribus lubet describere: est enim locus eximius,

ἐκεῖνο αἶτ, θαυμαστὸν εἶ τι δύναται τοῖς αὐτοῖς μορίοις ὡς ὀργανικοῖς ὅτε ἐπισπᾶσθαι τὸν ἀέρα, καὶ ἔλκειν, ὅτε δὲ τὸ ὑγρὸν δέχεσθαι. τάχα δὲ τούτου μᾶλλον, εἰ ὅτε μὲν ὁ ἀὴρ σύμμετρος πρὸς τὴν κατάψυξιν (ἢ ὅτιδήποτε ἐστὶν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς γινόμενον) ὅτε δὲ τὸ ὑγρὸν. οὐ γὰρ ἅμα γε ἅμφω. τὸ δὲ τῶν πολυπόδων ἦττον θαυμαστὸν. οὐ γὰρ δέχονται τὴν θάλατταν. hoc est, *Illud mirum, an possit ullum animal partibus iisdem instrumentalibus modo aërem trahere: modo aquam recipere, magis tamen fortasse mirabile, si modo quidem aër sit aptus et congruens ad refrigerationem (aut quicquid est id quod respiratio confert) modo vero aqua: ambo namque simul admitti non queunt. De polypis minus mirum: quia illi maris aquam non recipiunt. Sunt et alii multi loci in scriptis duorum illorum philosophorum ubi δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, et δέχεσθαι τὴν θάλατταν, ita accipiuntur. unum tantum afferam, ex libello Aristotelis De respiratione, ex quo ut ex aliis sexcentis constare studiosis philosophiae poterit, non ovum ovo esse similis, quam duorum horum, magistri inquam et discipuli scripta. Ait igitur Aristoteles. καὶ τῶν ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ζώντων, ὅσα ἀναιμα πλείω χρόνον ζῆ ἐν τῷ ἀέρι τῶν ἐναιμῶν καὶ δεχομένων τὴν θάλατταν. οἷον τῶν ἰχθύων. διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ θερμὸν, ὁ ἀὴρ ἱκανός ἐστι πολὺν χρόνον καταψύχειν. οἷον τοῖς τε μαλακοστράκοις καὶ τοῖς πολύποσιν. ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν. Id ipsum legitur hodie in Excerptis ex eo Theophrasti lib. cujus modo facta mentio. Ἐφ' ἑαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον. id est, *propius, vel, testam suam habens pronam.* Oppianus — ἀνὰ δ' ἔρχεται ἄκρον ἐς ὕδωρ Πρηνῆς, ὄφρα κε μή μιν ἐνιπλήσειε θάλασσα. Plinius tamen, *Supinus*, ait, *in summa aequorum pervenit.* qua ratione satis belle accipi possit, non video: neque capio doctissimorum hominum super ea re sententiam. Ἐὰν δέ τι προσιὸν ἴδῃ, δήσας συστέλλει τοὺς πόδας. Quid huc facit δήσας? Dalecampius eam dictionem recte omisit: rectius fecisset si mutasset in δείσας *metuens*: quod nos facile vidimus vel ab Aristotele moniti, qui ait, ἀν δὲ φοβηθῆ. Plinius vertit, *et si quid pavoris interveniat.* Oppianus, Ἄλλ' ὅτε ταρβήσῃ σχεδόθεν κακόν. membranae tamen p. 553. δήσας. at Hoescheliana Excerpta δείσας. Κόγχος ἐγὼ Ζεφυρῆτι παλαιότερος. Mos olim fuit, ut virgines cum excessissent puellares annos, jamque essent nubiles,*

oblectamenta pueritiae suae Veneri consecrarent. Persius
Nempe hoc quod Veneri donatae a Virgine puppae.
 Inter puellarum ludicra et puppae erant et conchae
 Venereae et ocellata, sive *καλολαίγγες*, et id genus
 alia. ut concha nautili, quae specie pulcherrima est,
 acatii modo carinata, et candore ac levitate mirabili.
 Hujusmodi concham habuit Selena Cliniae filia, Smyr-
 nae quidem nata, sed in Aegyptum postea ut videtur,
 translata, ubi et habitavit et fortasse nupsit. Nam oc-
 casione fere nuptiarum talia donaria a virginibus Veneri
 suspendebantur, ut ex Varrone docet Cornutus in Per-
 sium. Selena igitur charissimam sibi concham Veneri
 Zephyritidi, sub cuius nomine colebatur Arsinoe, dicat
 consecratque: futuram deinceps *περίσκεπτον παίγνιον*
Ἀρσινόης. similis argumenti in Graecorum epigrammatum
κύκλω extat epigramma Leonidae, quo adolescens Phi-
 loctes iucibus relictis, ut ille ait, *κουροσύνης παίγνι*
ἀνεκρέμασεν, et Mercurio consecravit. est ibidem et
 aliud, quo testa carabi, piscatoris nomine, Priapo dica-
 tur auctor epigrammatis Q. Maelius. Primum illius
 versum ita scribe, *Ἀκταίης νησίδος ἀλιξάντοισι Πρίηπς*
χοιράσι. appellat *χοιράδας ἀλιξάντους* scopulos ad quos
 fluctus maris jugiter alliduntur. *Ξάινειν* poetis interdum,
pulsare, tundere. ita Suidas quoque. at vulgo *ἀλεξάν-*
τοισι. pessime. Sed ad rem. *Σελήνη* poetica est para-
 goge pro *Σελήνη*, ut Nicaea pro Nice, Phocaea pro
 Phoca. Cum autem dictio *οὔλος* varia significet, quo-
 modo capiemus cum ait poeta, *οὔλος ἐρέσων Ποσσὶν ἴν'*
ὥσπερ καὶ τοῦνομα συμφέρεται. Potest enim pro *όλος*
totus. nautilus enim cum flat ventus parte cirrorum
 vela sibi pandit: parte alia remigat. quando est malacia
 omnibus suis brachiis aequora sulcat. Potest etiam ex-
 poni *crispus*, id est, crispantibus pedum cirris, quod
 tamen minus probo. At non displiceat scribi *αὐτός*, ut
 in illo Musaei *αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόπτολος, αὐτόματος*
νηῦς. Vox *ἴνα* prorsus tollenda, et legendum, *τοῖς πο-*
σσὶν, ὥσπερ καὶ τ. σ. vel ποσσὶν ἐοῖς, id est, *ιδίοις, meis.*
 In septimo scribo cum viris doctis, *Ἔστ' ἔπεσον πρὸς*
ῥῖνας Ἰουλίδος. non *Ἰουλίδα.* nam quod iidem accipiunt
 de Juliopoli Aegypti, constat mihi falli eos egregie.
 Locus Plinii lib. 6. cap. 23. qui est unicus ubi Julio-
 polidis fiat mentio, incertae fidei est. nam vetustiores
 et meliores codices aliter exhibent. quod si aliqua in
 iis oris fuit Juliopolis, non dubium est, a Julio Caesare

ant aliquo alio gentis Juliae id nomen ortum: quare nihil hoc ad Callimachi istum versum. Accipiamus igitur de Julide antiqua urbe insulae Ceo, patria Simonidis, Aristonis Cei, et Erasistrati medici. Deinde scribe cum interpretibus, — ὄφρα γένωμαι Σοὶ τὸ περισκεπτον παίγνιον Ἀρσινόῃ. vocandi casu, non Ἀρσινόῃς. *Venus Zephyritis, Arsinoe, Chloris, Hippia*, sunt p. 554. *συνώνυμα*. Quintum distichum scribo, Μηδέ μοι ἐν Θαλάμησιν ἔθ' ὡς πάρος, (εἰμὶ γὰρ ἄπνους). Τίκοιτ' αἰνότεραι ὦσα Ἀλκυόνες. Non hoc jam peto a Venere, ait nautilus, quod vivus petere eram solitus, ut vos infelices Alcedines mihi nidificetis et in mari pariatis, id est, ut tranquillum mare mihi praestet Venus: sed ut Selenae faveat, et factum velit. *Θαλάμας* Aristoteles et Oppianus vocant piscium in aquis cubilia: Callimachus, nidos Alcyonum, de quorum artificio mirabili multa Aristoteles in nono Historiarum, capite 14. et ex eo Plinius, Aelianus, alii. Nihil jam est in hoc epigrammate, quod vel mediocriter erudito homini faciat negotium. Auctoris tamen Epitomae, viri sine controversia eruditissimi, extat ingenua confessio, ita corruptos ipsius temporibus fuisse hos versiculos, ut in illis non multum intelligeret. Ait enim, εἰς τὸν ναυτίλον τοῦτον Φέρεται τι ἐπίγραμμα Καλλιμάχου τοῦ Κυρηναίου· ὃ ἐπεὶ ἔσφαλται οὐ μετέγραψα. Τὸ πλατὺ λισσομένοις ἐκλιπανεῖ πέλαγος. ἐκλιπαίνειν est *impringuare* vel *ripui madefacere*. *καταχρηστικῶς* hic, turbatum mare sedare. videri potest longe translata significatio: sed non ita est. Nam mare commotum si aspergatur oleo quiescit, ut docemur ab Aristotele et Plutarcho. eo respexit Posidippus. Eclogam Epicharmi, πώλυποί τε σηπῆαι τε καὶ ποταμαὶ τευθίδες. ubi Dalecampius corrigit, πότνιαι τευθ. exponimus infra ubi de loligine. At pro χαλυσώδεις βολβίτις, scribo, χ' ἂ δυσώδης βολβίτις, et foetida *bolbitis*. Pro γραῖαι τ' ἐριθανώδεις: quid aliud legi queat, non video, nisi γρυμαῖαι τ' ἐριθανώδεις. id est, *et viles ciborum paratus ex intestinis piscium quorundam*. γρυμαῖα quid dicatur capite undecimo jam exposuimus. vilitas cibi ea voce indicatur: materia verbo ἐριθανώδεις. auctore enim Hesychio ἐριθάκην appellabant, τὸ ἐγκοιλίον τῶν ἰχθύων τῶν μαλακῶν. μαλάκια δὲ καλεῖται τὰ τευθώδη. Scripta lectio, τὰ τευθιδώδη. In sequentibus, σελάχια δὲ τὰ τῶν ἐρίων φύλλα. Epitome, Φῦλα. recte. caetera non minus depravata.

Videtur facere τὰ σελάχια, quasi genus τῶν χοιδρωδῶν καὶ τῶν μαλακίων, si ita est, scribendum σελάχια δὲ τὰ ἐκατέρων Φῦλα.

CAPUT VIGESIMUM.

Εἶτα in indignationibus. καλόν γε ἂν εἴη. piscis ἀκανθοστεφής. χρᾶσθαι pro habere. ξαφίς piscis, qui et βελόνη. ξίνη squatus. celtis. Vetus Jobi interpretatio emendata. lingua scari. Θεοί. scari intestina. an scarius dormiat. τειχιόεσσα Μιλήτου κόμη. ἀγγελήιδες ὕκκαι. piscis λινοπληγέστατος. Admonitio de purpura editione Athenaei. ἄνες. pisces. ἀλίζωοι. Paegnua Salpae. σκέπινος vel σκέπανος. σκίαιναι aut σκινίδες vel σκιαινίδες.

IN ΠΑΓΟΥΡΟΙ quod profertur unicum testimonium veteris poetae, corruptum est, et dispunctum prave. p. 555. Sententia exigit γραφήν hujusmodi, εἶθ' ἄλιεύς ὢν ἄκρος σοφίαν, ἐν παγούροις μὲν θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ ἰχθυοῖσι εὖρηκα παντοδαπὰς τέχνας. γέροντα βούγλωπτον τὸ μὴ ταχέως πάνυ συναρπάσαι με καλόν γ' ἂν εἴη. Loquitur piscator indignabundus quod vetulum buglossum aegre caperet, *Ego, inquit, piscator cum sim, meam artem perfecte callens, ad capturam pagurorum diis invidiosorum et pisciculorum, artes sexcentas inveni. Itaque veterem hunc buglottum, si non cito admodum cepero, pulchrum sane fuerit.* Indignantis verba esse constare poterat vel ex sola voce εἶτα, elegantissime initio sententiae posita, ut passim apud Atticos, et alios quoque scriptores non raro. scripsimus συναρπάσαι με, ex corrupta lectione συναρπάσομαι: conjectura nimis certa. Illud, καλόν γ' ἂν εἴη, valet, *mira et indigna res sit.* pari venustate Francocellae diceremus, *il feroit beau voir.* In ΠΗΛΑΜΙΣ laudatur Phrynichus ἐν Μούσαις. cujus fabulae meminit Pollux libro septimo, capite 30. item libro decimo capite 23. laudatur item Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίῳ. hoc est, ut saepe jam diximus, libro quinto Historiarum, capite decimo. Scribo Numenii

versam in ΠΕΡΚΗ, Ἄλλοτε δ' αὖ πέριμας, ὅτε δὲ στρο-
 Φάδα παρὰ πέτρην Φουίδα. aut si mavis στροΦάδας
 παρὰ πέτρας. sed eam vocem accipe, non cum inter-
 pretibus, de insulis Strophadibus: verum pro ἀλιστρε-
 Φαῖς et rotundas, quae undique mari cinguntur. Vide-
 tur etiam Epicharmi testimonium de percis voce una
 esse imminutum. nam statim in ΦΥΚΙΣ subobscurè hoc
 innuit Athenaeus. Ibidem referuntur verba Aristotelis,
 ἀνανδοστεΦῆ Φησὶν εἶναι καὶ ποικιλόχροα Φουίδα. Forte,
 ποικιλόχρου. sed et vulgata ferri potest, assumpta θύρα-
 θεν voce ζῶα. non solum autem ποικιλόχρους est phycis,
 sed etiam τρεψίχρους, ut docet philosophus Historiarum
 lib. octavo. ἀνανδοστεΦῆ autem vocat phycidem, respi-
 ciens ad pinnam quae per dorsum hujus piscis continua
 porrigitur. quod proprium non est phycidi: sed in multis
 reperitur. Additur item ex philosopho, τῶν δὲ γραμ-
 μοποικίλων, τῶν τε πλαγίαις ῥάβδοις κεχρημένων, πέριμα.
 Docti corrigunt κεχρωσμένων: scripti tumentur κεχρημένων.
 nec video cur mutemus. χρᾶσθαι in multis loquendi
 generibus, quod veteres Latini *fungi* vulgo *habere*.
 Aristoteles in Physiognomicis, ὅσοι τῶν μεγάλων ξη-
 ραῖς σαρκῇ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι. Plane alieno
 loco posita sunt proxima verba, καὶ παροιμία δὲ ἐστίν,
 ἔπεται πέριμα μελανούρω. quid hoc enim ad *phycides*?
 Suus illis locus erat ante vocem ΦΥΚΙΣ. alludit ad
 proverbium hoc Numenius versu qui ante recitatus est,
 Σχορπίον, ἢ πέριμασι καθηγητὴν μελανούρον. Quae ap-
 pellantur deinceps ΡΑΦΙΔΕΣ, nomen a specie corporis
 invenerunt. est enim genus piscis praelongi et utrimque
 in acumen desinentis. Aristoteles in libris Historiarum
 non ῥαΦίδα, sed alia voce ejusdem notionis, βελόνην
 appellat. Plinius et *acum* et *belonen*. dicebatur et
 ἀβλεννής, si modo ita recte scriptum libro octavo cum p. 556.
 ait, ἐν πέμπτῳ ζῶων μορίων, respicit, ut videtur, verba
 philosophi Histor. lib. 5. cap. 11. ΠΙΝΗ autem Plinio
 teste *squatius* vel *squatina* Latinis nuncupatur. sed aliud
 quoque illius nomen invenio, affinis tamen significa-
 tionis. Glossae priscae, *Celtis*, ῥίνα ἰχθύων εἶδος. Proprie
celtis est celum, γλύφιον. Vetus interpres sacrorum
 librorum, Jobi capite 19. *quis mihi det ut exarentur*
in libro stylo fereō, et plumbi lamina, vel celte
sculpantur in filice? in recentibus libris etiam Ant-
 verpiensibus, editum certe. quin etiam doctissimi et
 praestantissimi viri ita scribi jubent. quos certum est

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

O

falli. nam aliter versionis auctor scripserat: vide librum Hieronymi ad Pammachium adversus errores Johannis Jerosolymitani. Quare vocatur Archestrato Miletus *νονα*? nam ait *Καὶ σελάχη μὲν τοι καινὴ Μίλητος ἄριστα Ἐκτρέφει*. sed error est in ea scriptura. Veteres quidam *καὶ νῆ Μ.* pro *καὶ γ' ἡ Μ.* vel *κλεινὴ*. De tertio versu Archestrati cogitandum amplius. Nunc vero pergamus. ΣΚΑΡΟΣ. τοῦτον Ἀριστοτέλης Φησὶ κερχαρόδοντα εἶναι καὶ μονήρη καὶ σαρκοφάγον. Ex libris Aristotelis, et res ipsa, dudum emendavit Rondeletius *Φησὶν οὐ κερχαρόδοντα εἶναι*. Historiarum libro secundo, cap. 13. *κερχαρόδοντες πάντες οἱ ἰχθύες, ἔξω τοῦ σκάρου*. Librorum chirographorum quantum est, nihil aliud hic, nisi veteris mendae testimonium nobis exhibent. In iisdem quod sequitur de lingua scari, ita scriptum, *καὶ γλωτταν οὐ λειαν, προπεφυκυῖαν*. melius nos hodie *οὐ λειαν προσπεφυκυῖαν*. nam peculiare aliquid in scari lingua voluit observare philosophus his verbis. at illud omnibus fere piscibus commune, non laevem sed scabram linguam habere, et adhaerentem, atque ut verba illius usurpem, *σηληράν καὶ ἀκανθώδη, καὶ προσπεφυκυῖαν οὕτως, ὥστε μὴ δοκεῖν ἔχειν*. Linguam autem piscis hujus diversam ab aliorum piscium linguis esse non mirum: si vere scribit idem philosophus, solos ex omnibus scarum et fluvialium porcum *Φθέγγεσθαι*. quae de re libro 8. cap. 1. Deinde scribe cum doctissimo Rondeletio, *ἡ κερ λευκὸν, τρίλοβον*. in Epitoma hoc saltem recte, quod *τρίλοβον* scribit, non ut editum est, caetera nihilo melius. In Epicharmi ecloga, *τῶν οὐδὲ τὸ σκῶρ θεμιτὸν ἐκβαλεῖν θεοῖς*, non contemnenda Excerptorum lectio, *θεοί*, pro *θεοῖς*: nam ita etiam Eustathius. *θεοί* exclamationis vox: ut *Doctis Jupiter et laboriosis*. at, *θεοῖς*, simile est illi Archestrati de optimo vino *τῶ ἐνουροῦσι καὶ θεοὶ αὐτοί*, quod libr. 1. exposuimus. Ideo autem Epicharmus scarorum stercoris meminit, quia piscis hujus solum intestina comedebant gulae proceres. Martialis.

*Hic scarus aequoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est, caetera vile sapit.*

Falsum est quod mox refertur ex Seleuco Tarsense, *μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρου καθεύδειν*. solum ex omnibus piscibus scarum dormire. Quid igitur? piscium universum genus somni expers? atqui vere pronuntiat philosophus, cadere somnum in omne animantium genus:

solis fortasse testaceis exceptis: de quibus scribit, non-
dum experientia esse compertum dormiant an non. p. 557.

Potest fieri ut contrarium senserit Seleucus hic: *πολλὰ γὰρ πολλοῖς φαίνεται*, inquit philosophus: quorum ratio nulla haberi debet. Sed vereor ne viro docto facta sit injuria: sublata negatione, et in contrarium versa ipsius sententia. Lego, *μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρων οὐ καθύδειν*. firmant clare subjecta verba. *ὄθεν οὐδὲ νύκτωρ ποτε ἀλῶναι*. ideo nunquam noctu capitur. non somni hic est effectus, sed assiduae vigilantiae. ab eadem mente etiam quod sequitur: *τοῦτο δὲ ἴσως διὰ φόβον αὐτῶ συμβαίνει*. fortasse, ait, a metu hoc illi usuenit, cedo, utrum probabilius, metum ingentem conciliare somnum an insomniam? Rei veritas apud Oppianum poetam, et philosophum de meliore nota,

*Μοῦνον δ' οὐ ποτε Φασὶν ἀνὰ κνέφας ἀσπαλιῆες
εἰς ἄγραν πεσέειν ἀπαλὸν σκάρων· ἀλλὰ που ὕπνον
ἐννύχιον κόλλοισιν ὑπαὶ κευθμῶσιν λαύειν.*

Sic est profecto, quia negabant piscatores capi posse noctu scarum, induxere quidam in animum credere de illo quod hic Seleucus narrat: nunquam scarum dormire. Praeceptum Arcestrateum istud, — *χειμῶνι δὲ τρίγλαν Ἔσθι ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν τειχιόεσσα Μιλήτου κώμη, verte, nullum ede in arenoso Mileti vico, Tichiunte, captum*. Τειχιόεσσα κώμη periphraasis est *Tichiuntis*, ut appellatur aliis, et Athenaeo ipsi, libro octavo. Thucydides tamen *Tichūssam*: auctor seipse explicat, de nullis loquens infra, *Ἀρχέστρατος ἐπαινέσας τὰς κατὰ Τειχιούντα τῆς Μιλησίας τρίγλας*. neque putemus Tichiuntem ex eo nomen invenisse, quod moenibus pulchris esset cincta: sed quod bene munita. Non igitur a Leopardo solum dissentiunt qui aliter vertunt, sed a veritate procul abeunt. In tertio versu recte Dalecamp. *Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων*. sic voluimus editum ex membranis et Epitoma. item *πηγὴν* non *πυγὴν*. melius etiam *Θυατειρηνός*, quam *Θειατ*. etsi aliter saepe MSS. *Ὀνίαν*, genus quoddam scarorum fuisse testis etiam Hesychius. In ΣΠΑΡΟΣ corruptissima sunt Epicharmi verba, quae vix aliquis emendaverit sine librorum praesidio. pro *ἀγεμῶν* scribendum ex aliis locis *ἀλιεύομεν*. At in istis Numenii, *ἢ σκάρων ἢ νάρκας ἀγληίδας*, non erat difficile veram lectionem restituere ex libri sine, *ἢ σκάρων ἢ ὕκκας ἀγ*. Sed Sparum aut *hyccas* ex iis esse qui gregem faciunt non est existi-

mandum. Quare ἀγελήδας vocem poeticam cave putes positam pro ἀγελαίας, sed pro ἀγελείας, praedatrices. nam et λήεις, poetis idem ac λεία, praeda. In ΣΚΟΡΠΙΟΣ ita editum est, οἱ γὰρ πετραῖοι μελανοσαρκότεροί εἰσι. Demiror qui fugerit nos aut operas nostras hic locus. Nam communi sensu careat necesse est qui vel solum dubitat scribendum esse, μαλακοσαρκότεροι, neque aliter omnia manu exarata exemplaria. Ait, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίῳ. Lege caput nonum quinti Historiarum. Ait, ὅτι καὶ σκόρπαιναν καὶ σκ. Melius scribas, Ὅτι δὲ καὶ σκόρπαιναν καὶ σ. Ait, Ἀρχέστρατος ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν. alludit ad Pythagoreorum

p.558. χρυσᾶ ἔπη sive carmen aureum. In Archestrati versu praestat scribi, ἂν ἢ μὴ μείων τοῦ πύγονος. Ait de SCOMBRIS, τροφίμους δὲ τῶν κολιῶν καὶ εὐχυλωτέρους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους. Legebam τροφιμωτέρους. sed aliter concinnat Epit. τροφίμους δὲ καὶ εὐχύλους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους τῶν κολιῶν. SARGUM appellat Archestratus λινοπληγέστατον ἰχθῦν, quia omnium maxime cum retibus certat, eaque vehementi jactatione vel attritu, ut Plinius scribit, frangat. hoc significat λινοπλήξ proprie: nam quod antiqui grammatici interpretantur φρενοπλήξ, translatum est a notione prima: quia capti piscis jactatio intra retia similis furori insanientium. Corrige illa, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ περὶ ζώων ἱστορίας. est quidem verum recitata hic verba, extare in quinto Historiarum capite nono: sed omnes ad unum chirographi libri consentiunt in errore de quo diximus toties. quare Athenaei errorem secuti scribamus etiam hic, περὶ ζώων μορίῳ. Epicharmi prius testimonium in postrema voce corruptum est: αἱ δὲ λῆς σαργοὶ τε χαλκίδες τε καὶ τοιπούντιοι. docti corrigunt, χαλκίδες τε πόντιαι. nos sic potius, χαλκίδες τε, καὶ τοιπούλιποι. At in altero testimonio ejusdem poetae, editionis nuperae διορθωτῆς qui operas suas prelis locaverat, ex imperitia φίλταται scripsit pro φίνταται: illaudabili et magno facinore. quod eo dico, ne quis putet talium παραδιορθώσεων, si quae inter legendum erudito lectori deprehendantur, a nobis rationem esse poscendam. Ita igitur cum libris omnibus et Eustathio scribe, ἦς δὲ σαργῖνοι, μελάνουροί τε, καὶ φίνταται ταινίαι, λεπταὶ μὲν, ἀδείαι δέ. Doricum est, φίντατος pro φίλτατος. Restituendam censeo etiam in hoc versu Archestrati, Τὸν δὲ ἀγαθὸν μαλακὸν τε φύσει, καὶ πίονα

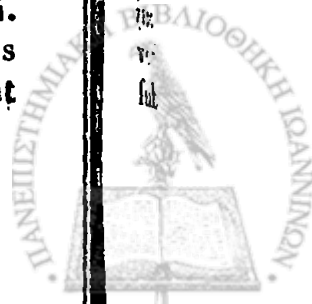
σάρκα, vocem compositam sed distractam pridem cum sententiae labe, *πιονόσαρκον*. aliouin hiulca et suspensa oratio relinquitur. Non agnosco pisces *ευones*, qui nominantur in istis, † ΣΑΛΠΗ. *Ἐπίχαρμος Ἡβας γάμω, εὔονες, Φαγροίτε. λαβρ.* et profecto nulli unquam ea appellatione fuerunt Graecis noti. sed nomen hoc varie depravatum est in hoc opere: nam sub libri finem *λόνες* scriptum pro *εὔονες*: imo vero pro *ἀόνες*, quod est indubitate verum nomen horum piscium, auctoribus quibusdam MSS. et Hesychio, *Ἄων, ἰχθύς ποιός*. Addit Syracusanus poeta, *σιανοφάγοι, σάλπαι βδελυχραί*. scribendum ex libris Eustathii, *βδελυχναί, vel βδελυγμαί* pro *βδελυραί*. Philosophi locus extat Historiarum libro quinto, capite nono. Recte viri docti in Pancratis versu, *ἄς τε βόας πορικῆς ἀλίζωνοι καλέουσιν*, damnarunt vocem *ἀλίζωνοι*. nam Halizoni populi nihil ad hunc locum. at *ἀλίζωοι* pisces dicuntur, *in mari degentes, vel e mari viventes*, id est, piscatione marina. Theocritus, *Ἄ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον Ἐξ ἀλός ᾧ ζῶει*. Recte etiam in sequente versiculo, *Οὔνεκα γαστέρι Φῦκος ἀεὶ ἀλέγουσιν ὀδοῦσιν*, emendarunt *ἀλέουσι*: licet utriusque emendationi refragetur scripta lectio, quae non utique semper assensum meretur. ut cum paulo post legitur in Excerptis, de Botrye p. 559. Messanio, *γενέσθαι εὐρετήν τῶν παραπλησίων παιγνίων τῆς προσαγορευομένης σάλπης*. nam rectum est, quod editum vulgo, *τοῖς προσαγορευομένοις Σάλπης*. *Paegnica Salpae* appellabant, quorum auctor Mnaseas Salpa. de quo lib. 1. diximus, cap. 17. Scribe, *Ταῦτα δὲ πάντα Κύρω Φράζω, καὶ πρὸς σε Κλέαινε. non Φράζων*. et in Erihippi catalogo, *κέφαλος. πέριη, non κεφαλής, πέριης*. neque *Φυαία* sed *Φυκία*. melius etiam *μύλλος*, ut in Glossis Hesychii, et *λεβίας*. ΣΚΕΠΙΝΟΣ qui memoratur ex Dorione, alibi, quod sciam, non legitur: nisi est is de quo Oppianus primo Halieuticorum, *Σαῦροί τε σιέπανοί τε, καὶ ὅσσ' ἐνιέτροπε πηλοῖς*. In verbis Epicharmi de SCIAENA, sive umbra, scribo cum Epit. *ἐνῆν δὲ σκιαινίδες, non σκιαθίδες*. In tertio Galeni *περὶ τροφῶν*, ex Philotimo *scinides* semper nominantur. et disertim Galenus *σκινίδες ἢ σκίαιναί*: *δισσῶς γὰρ ὀνομάζονται*. fortasse *σκιαινίδες*.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM,

Ἄπειθῆς πρὸς τὴν γεῦσιν. *Sphyraenam plus congris alere.* σηπία. στιφραῖν pro γίνεσθαι στιφρόν. *loligines volueres.* ποταινὸς *gratus vel similis.* ὑπόσφαγμα. ταράττεσθαι, *truare.* κατατέμνειν κύβους, pro εἰς κύβους. τρίγλη *unde dicta.* σκαρίς. *mullus piscis gregalis. ejus dentes.* Sophronis Παιδικά. *cinaedus ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν.* *mullus Hecatae sacer.* τρίγληνος. γλήνη. *Κίττα piscis Baccho sacer: γῆττα Neptuno: maenides Hecatae. Cratini Trophonius. nulli Aexonici. alia quaedam.*

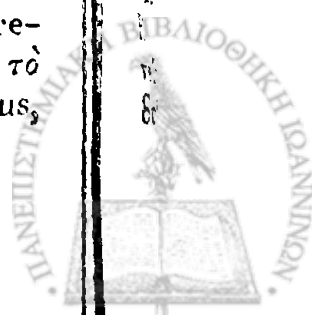
ΣΦΥΡΑΙΝΑΙ. ταύτας Φησὶν Ἰκέσιος τροφίμωτέρας εἶναι τῶν γόγγρων, ἄπειθεῖς δὲ τὴν γεῦσιν καὶ ἀστόμους. *Melius, ἀπειθεῖς δὲ πρὸς τὴν γ. ut libro tertio ex eodem Hicesio, τῶν μυῶν ἔνιοι κακόχυλοι τε καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀπειθεῖς. neque assentiri debemus iis qui emendant ἀηδεῖς.* Observat Suidas locum hanc vocem non solum in personis, sed aliis quoque rebus habere. Profert exemplum ex Aeliano, οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἔνθα ἂν τοῖς ἐχθροῖς ἐνέτυχον, ἐνταῦθα δῆπου καὶ ἠγωνίζοντο, εἴτε εἶεν ἀπειθεῖς οἱ τόποι καὶ τραχεῖς, εἴτε εὐφρεῖς δέξασθαι ὀπλίτας καὶ εὐήλατοι. *loci ἀπειθεῖς, incommodi ad pugnam.* alius auctor, Ἀλαλκομεναὶ πόλις ἐστὶ καὶ ἀκούω αὐτὴν μὴτ' ἐφ' ὑψηλοῦ κείσθαι καὶ ἀπειθεῖς λόφου, μὴτε τειχῶν περίβολον ἔχειν. *collem ἀπειθῆ vocat, quem difficile ascendas: ut Hicesius piscem ἀπειθῆ, quem non lubens comedas. sic fere ἀπίθανος ἐν γελοῖω libro octavo, de eo qui non sit natus dicta dicere.* Sed *Sphyraenas plus congris alere falsum est, ut ex disputationibus doctissimi Rondeletii constat liquido.* Quem autem falli hujus insimulabimus? Hicesiumne an Athenaeum, an librarios? In hos culpam conjiciebat Gesnerus: *σφύραιναι* scribendum affirmans non *σφύραιναι*, cum isto loco, tum in alio simili sequentis libri. Sed de illo ibi viderimus. Hic autem Athenaei potius vel Hicesii fides suspecta mihi quam librariorum. Stant

ab edita lectione omnes codices, et quae plurimi faciō p. 560. non injuria, Augustana Excerpta. praeterea quae statim subjiciuntur nisi de Sphyræna capiantur, e quem hic locum habebunt? Adde quod de muraena suo loco in elemento μ tractatum est. *σύραιναν* autem et *μύραιναν* tanquam diversos pisceis *παρὰ ἐν γράμμα* separatim explicare, cujus fuerit stuporis? Non igitur librarii culpa hic ulla, sed vel Athenaeus minus fideliter aliam sententiam recitavit: si quod de muraena dixerat Hicesius, aut depravatum secutus codicem, aut aliud agens Sphyrænae tribuit: vel Hicesius ipse contra aliorum sententiam sic sensit perperam. quod in eo argumento nemo mirabitur, qui fuerit in medicorum scriptis paulo versatior. Extant quidem in superioribus ex eodem Hicesio verba haec, *τροφίμους τὰς μυραίνας εἶναι* Φησὶν ὁ Ἰκέσιος οὐχ ἦττον τῶν ἐγχελέων, ἀλλὰ καὶ τῶν γόγγρων. sed ex istis non recte colligas quod voluit elegantissimus Gesnerus, dixisse Hicesium, muraenas plus alimenti quam conpros praestare. Solet dipnosophista praecipitunculas grammaticorum non aspernari. cujusmodi est in ΣΗΠΙΑ, quod scribit de ejus vocis accentu: *ὡς αἰτίας ἢ παραλήγουσα ὀξύνεται, ὡς Φιλήμων ἱστοροῦ ὁμοίως καὶ ταῦτα, παιδία, ταινία, οἰκία.* Sed primum exemplum delendum est: nam Graeca vox non est *παιδία*. meritoque eam praetermisit Eclogarius: aut scribe, *ἀπαιδία.* ἐν δὲ πέμπτῳ ζῶων. Scribendum et hic ut semper alibi ἐν π. ζῶων μορίων. Respicit caput 6, 5. Historiarum. τὰ ὡὰ ὁ ἀρρῆν παρακολουθῶν καταφυσᾶ καὶ στιφρᾶ. Saepe monuimus Athenaeum sententiam magis quam verba auctorum spectare. itaque et si apud Aristotelem unde est hic locus scriptum hodie legimus *καὶ γίνεται στιφρᾶ*, cap. 12. libr. 5. Historiarum, fortasse tamen verbo *στιφρᾶν* usus erat noster convivator duorum loco: quod cur ab illo fieri non potuerit, causam non video. Ita legunt scripti omnes. Caeterum hujus loci sententiam a doctissimis viris recte expositam, ex eorum scriptis petant studiosi. nam actum agere nostri moris non est. *πῶλυπές τε σηπίαι τε, καὶ ποταναὶ τευθίδες.* Qui paulo ante jubebat nos scribere *πότνιαι*, idem vir doctus, quasi sententiae poeniteret, corrigit hic *ποταναί*. Volucres loligines esse et *ἡεροφοίτους* ut vocat Oppianus, vel ex etymologia ejus vocis constat: nam auctore Varrone *loligo* dicta quod subvolet quasi *voligo*. quare etiam auctor Epit. *ποταναί*

semper scribit in hoc Epicharneo versu. Nobis membranarum Athenaei et editorum librorum γραφή non videtur temere mutanda. ποταίνος Epicharmo idem ac ποταίνιος recens vel similis. posterioris interpretationis auctor mihi Hesychius, qui non solum νέον καὶ προσφατον interpretatur, verum etiam σύνεγγυς. Igitur ποταίναί τευθίδες, vicinae loligines, sive similes: sepiis nempe ante nominatis. Confirmat hanc interpretationem quod subjicitur in continenti, facere hunc Epicharmi versum confirmandae sententiae Spensippi, qui scripsit p. 561. sepiam et loliginem esse similes. E contrario si cui placet Epitomae lectio ποταίναί, interpretari oportebit πρὸς Σπείσιππον, contra Spreusippum. ὑπόσφαγμα δ' εἶναι κρέασιν ὀπτοῖς ἐκ τοῦ αἵματος, τεταραγμένοις μέλιτι, τυρῶ, ἀλί, κυμίνῳ, σιλφίῳ † ἐξ ἐφθοῖς. Lege τεταραγμένου, videlicet τοῦ αἵματος, cum Eustathio: vel τεταραγμένον ut in Excerptis: nempe ὑπόσφαγμα. Male capiunt Erasistrati mentem, qui fieri ajunt hyposphagma ex carnibus assis aut elixis. non hoc edita lectio significat. Verte itaque Parator hyposphagma carnibus assis ex sanguine confuso cum melle, caseo, sale, cumino, lasere: paratur et elixis carnibus. τάραττεσθαι culinae vocabulum, est truare, id est, τῆ τρύνῃ sive trua κινεῖν, non in olla, verum in patina. hyposphagma enim condimenti genus est, atque ut ait Eustathius, ὑπότριμά τι. postrema verba ita corrigimus, εἶναι δὲ καὶ ἐφθοῖς. jam exposuimus. αἷμα ἐφθόν καὶ σίλφινον. Excerpta, καὶ σίλφινον. καὶ φύλλα εὐώδη τετμημένα. Eustathius, τετριμμένα. Excerpta, ut est editum. ἀλλ' ἔντραγε τὴν σηπίαν τὴν διαλαβοῦσαν, καὶ τοδὶ τὸ πολυπέδιον. Scribe cum Epitomatore τῆνδὶ λαβοῦσα. at interpretis emendatio est absurda. Καὶ τὰ πτερύγια συντεμῶν ἐφθὰ ποῶ. loquitur coquus, non coqui herus: quod tamen sine causa interpres sibi persuasit: et ideo totum locum male cepit, male interpolavit. In isto versu τὸ δὲ ἄλλο σῶμα κατατεμῶν πολλοῖς κύβους, notemus elegantiam non vulgarem: cum omittitur praepositio εἰς post verbum τέμνειν, aut aliud cognatae significationis. Aristophan. Equitibus, διαπρησθεῖν διατμηθεῖν τε λέπαδνα. id est, dissecer in lora jugalia. Theocritus, τὸν στέφανον τίλαί με καταυτίνα λεπτά ποιήσεις. id est, εἰς λεπτά. Postremum versiculum scribe ex melioribus libris. Ἐπὶ τὸ τάγγνον σίζον, ἐπισιῶν φέρω. aliter neque stat versus,

neque sententia. ΤΡΙΓΛΗ. κίχλη διὰ τοῦ η. habes eundem canonem supra in κίχλη. ἐν πέμπτῳ ζώων. Scribe ἐν πέμπτῳ μορίων, ex libris omnibus. Locus est Historiarum lib. 5. cap. nono. Quod ait videri mul- lum τρίγλην dictum Graecis quia ter in anno foetum edat, de eo etymo sic Artemidorus lib. 2. cap. 14. ex Aristotele, et Aristophane grammatico, qui in philosophi libros ejus argumenti commentarios ediderat. τρίγλη γυναιξίν ἀτέννοις ἐστὶν ἀγαθή. τρεῖς γὰρ κύει. (malim τρεῖς ut in Athenaeo) ὅθεν αὐτῇ καὶ τὸ ὄνομα εἰκότως Φασὶ κεῖσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζώων, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην ὑπομνήμασι. Σκάρως δὲ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ σκαρίς. et si totidem litteris haec etiam apud Eustathium scribuntur: quia tamen scaridis piscis veterum, opinor, nemo meminit, scriberem lubens καὶ καρὶς, οἶον σκαρίς. In Etymologico, ubi multa saepe ex Athenaeo descripta observa- vimus legas, καρὶς παρὰ τὸ σκαίρω, σκαρίς καὶ κερὶς. alioquin vulgatam lectionem interpretabimur de lumbricis quos vocant σκαρίδας. ἔστι δὲ καρχαρόδους συναγε- λαστικός. Utrovis modo legas συναγελαστικός, aut συνα- γελαστική, semper de nullo haec erunt intelligenda: p. 562. quem inter gregales refert Aristoteles nono Historiarum. At dentes serratos habere nullum, neque Aristoteles scripsit, et falsum esse arguit αὐτοψία. si modo is est veterum nullus quem linguam et dentes habere negant Rondeletius et Belonius, viri de hac parte philosophiae quam optime meriti. ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδί κάσποι· Φυξίς Φησὶ τρίγλας μὲν πλονας. τριγόλαν δ' ὀπι- σθίαν. Corruptissimus locus. a libris subsidium nullum. Lego ex ingenio, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ Παιδικά. παι- δικὰ ποιφύξεις Φησὶ. id est, Sophron in mimo inscripto *Deliciae*, vel *Amasius*: *amasiu[m] terrebis*, ait. sequen- tia deinde verba perfectam sententiam non continent. Fortasse tamen ita scripserat Sophron, Παιδικὰ ποιφύ- ξεις τριγόλα τ' ἐμπροσθία, τριγόλα τ' ὀπισθία. Latet sub his verbis aliqua obscenitas, ut in illo apud Plut. in Symposiacis, ὅθεν Ἀρκεσίλαος οὐδὲν ἔφη διαφέρειν τοῖς ὀπισθεν εἶναι κίναιδον ἢ τοῖς ἐμπροσθεν. et eo quod de Agathocle Siculo jaectatum est olim, πάντων τῶν βου- λομένων τοῖς ὀπισθεν καὶ τοῖς ἐμπροσθεν γενόμενος. Recte autem emendari a nobis παιδικὰ ποιφύξεις ex vestigijs corruptae lectionis, en testem locupletem. Scholiastes Nicandri explicans verba poëtae in Theriacis,

*Ακριτα ποιφύσσοντος: scribit, τὸ δὲ ποιφύσσειν, πολλαχῶς λέγεται· καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ὡς Σώφρων ἐν Μίμοις· παιδικὰ ποιφύξεις· ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ πνεῖν. ὡς Εὐφορίων, ζεφύρου μέγα ποιφύξαντος.

Ὁθεν Τύφων Φησί. Scripti libri notae melioris, Τρύφων. Mox deest ecloga Sapphus: nam qui versus hexametros subjectos putant illius esse, falluntur: sunt enim Arcestrati ut scimus ex libro primo.

τριοδίτης γὰρ καὶ τρίγληνος. Scrib. τριοδίτης. voce τρίγληνος allnditur ad nomen τρίγλη. nam ideo Hecatae sacer mullus, id est τρίγλη, quia ipsa τρίγληνος. in qua voce exponenda frustra sunt interpretes. Proprie τρίγληνος dicitur qui tres oculos habet: qualis ille τριόφθαλμος ἡγεμῶν, cujus mentio in antiquo oraculo apud Pausaniam. γλήναι sunt oculi. Sed cum τρίγληνος Hecate dicitur, γλήνη est facies, a parte ejus praecipua. τρίγληνος igitur, dea triformis: vulgo Graecis, τριπρόσωπος et τρίμορφος.

οἰκειοῦσιν Ἀπόλλωνι μὲν κίθαρον, Ἑρμῇ δὲ βόακα, Διονύσῳ δὲ κυττόν. Longe petitum est, quod substituit Dalecamp. ἐξώκοιτον pro κυττόν. unde autem didicit exocaelum Arcadum, sive adonidem, dicatum fuisse Baccho? ut maxime ita esset, nihil tamen id nomen ad institutum sermonem: ubi agitur de animalibus, quae occasione nominis alicui deum sacra habita. Non minus aliena conjectura eorum qui scribunt τὸ σκύμνιον. Noli ambigere scripsisse Athenaeum, Διονύσῳ δὲ κίτταν. Citta aut cissan, piscem novisse veteres, Hesychianae Glossae arguunt. κίσσα, inquit, ἰχθύς ποίος. Citta ergo Baccho dicata, ob communem appellationem cum hedera, quae Graecis κιττός. Veteres grammatici, ἀνάκειται Διονύσῳ κισσός. κισσητός γὰρ ὁ οἶνος, οὗ δοτήρ ὁ Διόνυσος.

p. 563. Baccho sacra habetur hedera, sive κισσός, quia vinum cujus ipse largitor, est κισσητόν, avideque expetitur. Quin et certa et vera sit nostra de hoc loco sententia, vix puto futurum qui dubitet. vulgi tamen scripturam non solum in antiquis Athenaei codicibus invenias, et in Epit. verum etiam apud Eustathium. neque ego pugnabo: si mihi concedatur, Athenaeo κιττόν dici piscem illum quem ex Hesychio appellavimus cittam.

καὶ τὴν νῆτταν δὲ καλουμένην Ποσειδῶνι τινὲς οἰκειοῦσι. dicta enim νῆττα a verbo νῶ, nato. Neptunus autem est aqua, in qua sola potest natari. haec nominis convenientia. Dalecamp. emendat ψῆτταν pro νῆτταν. Respondeat si potest Eustathio, qui libris omnibus conspi-

rantibus in unum, falsi actionem adversus ipsum meditatatur. Nonnullae avium, inquit Eustathius, diis fuerunt consecratae, *διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συγγένειαν, ἢ κατὰ τὸν τῆς κλήσεως τύπον, ἢ κατὰ ἐνεργείας ταυτότητα· οἷον ἢ νῆσσα τῷ Ποσειδῶνι· ὑγρὰ μὲν γὰρ οὐσία ὁ Ποσειδῶν· νῆσσα δὲ παρὰ τὸ νῶ νήσω τὸ κολουμβῶ ἡτυμολόγηται· ἐξ οὗ καὶ τὸ νήχω καὶ ἡ ναῦς, καὶ ὁ Νηρεύς.*

καὶ τρίγλην καὶ μαινίδα ὅτι καὶ θαλάττιος ἢ Ἐκάτη non haec est proxima causa cur τρίγλη aut μαινίς, Hecatae offerantur: sed de nullo quidem ea quam ante exposuimus: de maenide autem ratio est, quia credebant *μανίαν* et furorem ab ea hominibus immitti. Eustathius. *θύεται μαινίς τῇ Ἐκάτῃ. ταυτόν δ' εἰπεῖν τῇ σελήνῃ· διὰ τὸ δοκεῖν ἔστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι.* Quae autem *Τριγλανθίνη* mox hic dicitur Hecate, in libris Eustathii est *Τριγλαθήνη*. Scribe, *ἔάν δ' ἐναποπυγιῇ τρίγλη ζῶσα ἐν οἴνῳ.* Quae sequuntur ex Archeltrato, melius capias, si integer locus apponatur: quod ex aliis Athenaei locis et membranis faciemus.

Καὶ σκάρων ἐξ Ἐφέσου ζῆται· χειμῶνι δὲ τρίγλαν ἔσθι' ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν Τειχιόεσση Μιλήτου κώμῃ, Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων. κ' οὐ χειρόνα λήψῃ ταύτης κεδνή δὲ καὶ αὐτὴ εἰν Ἐρυθραῖς ἀγαθὴ θηρεύεται αἰγιαλιτίς.

Sensus est: Ephesi scarum capi optimum, mullum Tichiunte, qui fuit vicus Milefi agri: sed et in Thaso insula mullos esse bonos, et Tichiuntiis nihilo deteriores. videtur postea alium quoque locum nominasse ubi pisces ejus generis haut poenitendi invenirentur. Postremo ait, etiam Erythris bonam capi *αἰγιαλιτίν τρίγλην*. Species ea est nulli plurimum littora frequentantis. Versum penultimum ex MSS. adjecimus. In eo autem spatio quod vacuum reliquimus, scriptum est in membranis, *ἐν δὲ τῷ γείρω.* quae non potuimus emendare.

Κρατῖνος δ' ἐν Τροφωνίῳ. Pollux libro septimo, ἀργυροκοπιστῆρας δὲ λόγων ἐν Τροφωνίῳ παίζει Κρατῖνος. meminit et libro decimo, cap. 26. eodem titulo fabulas docuerunt Alexis et Cephisodorus. *οὐδ' Αἰξωνίδα ἐρυθρόχρων ἐσθίειν εἴτι τρίγλην.* Dele εἴτι: aut muta in *ἐθέλει*, vel *εἴωθε*. nam desideratur verbum aliquod. Mulli Aexonici absque dubio ab Aexono Atheniensium pago dicti, non ab Aexonia Magnesia urbe. parump. 564. enim probabile est e. Magnesia aut Ionica aut Mace-

donica mullos fuisse Athenas importatos. Deinde in Ethnicis Stephani legimus, Αἰξωνίς formari ab Αἰξωνή, quod est nomen δήμου Atticae, ut diximus. οὐδὲ τρυγόνος, οὐ † δεινούφην μελανούρου. Scribo, οὐδὲ τρυγόνος, οὐδὲ δεινοῦ Φυήν μελανούρου. neque rastinacam, neque solertis ingenii melanurum. Cur ita vocet ex Oppiano et Aeliano clarum. ἄς κλύδων Ἐξωνικός.

Scribendum Αἰξωνικός. Scimus tamen etiam in antiquissimis codd. scribi hoc nomen per αι et per ε promiscue: cui similia in Glossis Hesychii et aliorum multa.

Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται. Non est negligendum quod in Excerptis legimus, ἐντόπους. nam vulgata lectio non placet. Legam potius ἐν τρόποις π. *Fluctus*, inquit, *Aexonicus castigat subinde*, (id significat παιδεύειν) *mullos, et eos docet sapere. dictum ἀλληγορικῶς et venuste.*

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Eurolidis Προσπαλτίων nomen varie corruptum.

Taeniae muliebres. Taulopias piscis nomen sicutum Athenaeo ex prava lectione. Antiquorum librariorum imperitia et negligentia: Dium Piericum. Baphyras fl. Ταινίδες et ὕες. ψαμμίτις ὀρυκτὴ et ψαμμοδύτης. Ηύccae ἔγγυιοι. Φάγρος dentatus. ἀκάβραξ lupus.

ΑΙΤ in ΤΑΙΝΙΑΙ, ὅταν δ' Εὐπολις ἐν Προσπαιτείοις λέγῃ. In Commentariis comici ad Vespas laudatur Eurpolis ἐν Προσπαιτείοις: ad Nebulas, ἐν τοῖς Προσπαταλίοις. ad Aves, ἐν Προσπαλτίοις. atque haec sola scriptura placet. neque aliter scriptum in Mellaei viri amplissimi libro antiquo. Nam ei fabulae nomen impositum ab uno e populis Atticis, ut Acharnensibus Aristophanis et aliis plurimis fabulis. Prospalta is δήμος dicebatur: unde Προσπάλτιοι. quare ita rescribe superiores locos: et ubicunque laudatam hanc fabulam reperies. Nam fere corrupte semper hoc nomen scribitur. Exempli gratia: Priscianus libr. 18. *Impetro illam rem dicimus. sicut et Attici. Eurpolis. Προστάττος, πάντα γὰρ τυχῶν αἰτῆ.* Lego indubitanter, Προσπαλτίοις. Eurolidis autem

verba quae profert Athenaeus sunt haec, μήτηρ τις αὐτῷ
 Θραῦτα ταινιόπωλις. addit interpretamentum, τὴν ἐπὶ
 τῶν ὑφασμάτων λέγει καὶ τῶν ζωνῶν, αἷς αἱ γυναῖκες
 περιδέονται. istae ταινίαι sunt fasciae, quarum multiplex
 usus olim in cultu praesertim muliebri. Erant enim
 aliae pectorales, aliae tibiales, aliae peduales, aliae alia-
 rum partium. Has conficiebant Athenis pauperes mulie-
 res, ut plurimum peregrinae, qualis ista quam Eubulus
 Thressam vocat. qualis item illa Euxii mater, quam ut
 conditionis servilis fuisse probaret Eubulides qui filium
 ejus numero civium exemptum cupiebat, aiebat sedisse
 in foro vendentem fascias. Lege Demosthenem in ἐφέ-
 σει contra Ebulidem. In ea oratione vox ταινιόπωλις p. 565.
 ita exponitur, ut hic ab Athenaeo. Corruptissimus est
 Numenii versus in ΤΡΑΧΟΥΡΟΙ, hic, Ἀκουίνας κινγκά-
 λους τε καὶ ἄλλοπτην τράχουρον. nihil succurrit proba-
 bilius, quam quod Gesnero videbatur, Αἰολίνας κίχλας
 τε, καὶ ἔλλοπας, ἡδὲ τραχούρους. Aut vera aut certe
 simillima veri haec conjectura, sicut etiam quod sequi-
 tur acute, et docte, vidit Gesnerus idem, vir immor-
 tali laude dignissimus. Nam quod genus piscis sit ΤΑΥ-
 ΛΩΠΙΑΣ, neque Athenaeus explicat, neque Aristo-
 teles, aut Aelianus, aut Oppianus, vel omnino quisquam
 veterum qui adhuc supersunt. Sed nec eorum qui
 fuerunt, opinor, quisquam tauropiae meminerat: non
 Epicharmus, non Numenius, non Dorion. Non enim
 arbitremur Athenaeum in illorum libris versatissimum
 eorum testimonia in hoc pisce praetermissurum fuisse,
 contra quam in caeteris fecisset omnibus. Enimvero
 nimis jam certum est, Archestratum in prolatis ab Athe-
 naeo versibus, non de tauropia sibi uni noto pisce locu-
 tum esse: verum de eo qui Aristoteli aliisque αὐλωπίας
 et αὐλωπος dicitur. En quid sit et quantum incidere
 in libros parum emendate scriptos: a quo fonte multos
 veterum eruditorum manasse errores, docemus multis
 exemplis alibi. Inter illa est hoc quoque: nam tauro-
 piam piscem primus in mundo sinit Athenaeus: cum
 in Archestrati versu νεαροῦ μεγάλου ταυλωπία, culpa
 librarii scriptum invenisset, pro νεαροῦ μεγάλου τ' αὐλω-
 πία. Veteres parum distincte scripsisse, et omnino parum
 diligenter, nemo potest ignorare qui Ciceronis, Strabonis,
 Galeni, et Hieronymi querelas de eo genere hominum
 recordabitur. In Archestrati versu altero scribe Κρανον,
 ὅταν φ. non κρανίον. Ait in ΤΕΥΘΟΣ, ἐν δὲ πέμπτῳ

ζώων, βραχύβια φησὶν εἶναι τὸν τευθὸν καὶ τὴν σηπίαν.
Membranae antiquum obtinent, ἐν πέμπτῳ μορίῳ. Lo-
cus extat in quinto Historiarum capite 18. Videamus
quam recte interpretes accipiant versiculos Archestrati
de teuthidibus.

Τευθίδας ἐν Δίῳ τῷ Πιερικῷ παρὰ χεῦμα
Βαφύρα, καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ παμπληθείας ὄψει.

Dium, olim plurium oppidorum fuit nomen. Ideo
poeta distinctione cavet ne falleremur, cum addit τῷ
Πιερικῷ. Pieriam Macedoniae regionem ex geographo-
rum scriptis norunt omnes. igitur de Dio Macedoniae
sentit Archestratus. quod etiam confirmant sequentia
παρὰ χεῦμα Βαφύρα. *ad fluenta Baphyrae*. Is fluvius
Dium Macedoniae praeterlabitur. et Dii hujus et Ba-
phyrae meminit Pausanias in Boeoticis. Ex his vides
quo judicio viri eruditi χεῦμα interpretati sint *euripum*,
ut in sequente versu pro Βαφύρα, suam nobis obtru-
derent emendationem, καὶ Πύρρα. Versus primus ex
Eretrico Alexidis, Τευθίδας, πίνναι, βατίς, δῆμος,
ἀφύαις, mendam continet in voce δῆμος. non displicet
Dalecamp. conjectura, δῆμος ἀφυῶν. etsi aliter poetam
scripsisse arbitror. piscis enim nomen hic videtur fuisse,
vel ostrei. Forte, βατίς, χῆμαι, ἀφύαι, aut κορδύλος.
p.566. Postea scribit Epitome στεατίου μικρὸν παραμίξας, περι-
πάσας ἡδύσματα, λεπτοῖς χλωροῖς ἠνδύλευσα. Non
video causam, imo nulla causa est, cur proxima verba
pro adulterinis docti habenda censuerint, Καὶ πέμμα
δέ τι τευθίδα ὀνομάζειν Ἰατροκλέα ἐν Ἀρτοποιικῷ (vel
ut in antiquis, Ἀρτοποιητικῷ) φησὶ Πάμφιλος. Pam-
philus auctor est, (in Glossis nempe) *Iatroclēm in libro*
De confectione panis, genus quoddam alibi appellasse
τευθίδα. Confirmat Hesych. τευθίς, πέμμα πλακου-
τῶδες. Paulo post de hyaenidibus et suis simul tractat
auctor. Itaque ei parti duplex praefigi lemma debuit.
ΥΑΙΝΙΑΕΣ ἢ ΥΕΣ sint ne iidem pisces an diversi
parum liquet vel Athenaeo. qui etiam dubitat an
ψαμμῖτις ὀρυκτῆ Archestrati, et ψαματίς Numenii di-
versorum piscium nomina sint an ejusdem. Illius verba
sunt, τὴν ἔν ἀγόραζε, Ἦν καλέουσι τινὲς θνητῶν ψαμ-
μίτιν ὀρυκτῆν: hujus vero, Ἄλλοτε κερχαρίην, ὅτε δὲ
ρόδιον ψαμαθίδα. Invenio in Glossis Hesychii nomen
esse cujusdam piscis ψαμμοδύτης. quod verbum assine
est tam Numenii ψαμαθίτι quam Archestrati ψαμ-
μίτιδι ὀρυκτῆ. sed ψαμμοδύτην ait Hesychius etiam

callionymum vocari: quare alius videtur esse. Numenii
 versum de HYCCIS, exposuimus capite 20. Lego deinde
 in historiola quae recitatur ex Timaeo, super appel-
 latione oppidi Siculi Hyccari, Ἰχθύς εὐρεῖν τοὺς καλου-
 μένους ὕκκας, καὶ τούτους ἐγγύλους. pisces invenisse quos
 vocant Hyccas, et eos quidem in terra. Ita auctor
 Excerptorum, non ἐγκύους. quomodo enim praegnantēs
 Hyccae? ΦΑΓΡΟΥΣ auctor Glossarii Latine indigetat
 dentatos. Ovidius et Plinius pagros, aut phagros.
 scribe ἀόνες non λόνες. sicut diximus capite vicesimo.
 Ibidem nominantur pisces ἀκαρνᾶνες, ex Hicelio: quorum
 et libr. 8. mentio fit. fortasse idem cum eo qui supra
 dicebatur ἄχαρνος, aliis ἀχάρνα. Glossographo ἀκάρναξ
 est λάβραξ, lupus. Cotem dictam esse Cretensis, Φά-
 γρον, non mirum: exedit enim et atterit ferrum licet
 secandi exors. Φάγρος autem a Φάγω.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

*Recensentur Strattidis comici fabulae, et loci ali-
 quot in earum mentione corrupti emendantur.*

DE pagris agens dipnosophista, geminum e Strattide
 testimonium profert: alterum e *Lymnomena*: alterum
 e *Philocteta*. Observavimus inter legendum veteres
 saepe factum ut in nomine hujus poetae vel fabularum
 ab eo editarum, librarii aliud scriberent, quam quod
 rectum et verum erat. Ut igitur male conciliati homi-
 nes studiosis ne imponant, de Strattide et illius dra-
 matis, quae nobis sunt comperta paucis hoc loco expo-
 nemus. Scribit Suidas, Strattim (sive Stratim: nam
 utrumque invenio) Atheniensem tragicum fuisse qui plures
 fabulas docuerit, quarum titulos commemorat: postea
 addit ὡς Φησιν Ἀθήναιος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Δειπνοσο-
 Φιστῶν. quasi omnium poetae istius fabularum indices,
 hausisset ex unico Athenaei libro secundo. quod non p. 567.
 ita est. Nam ex universo Dipnosophistarum opere is
 catalogus est collectus. Illud gravius, quod Strattidem
 Suidas facit tragicum: qui fuit comoediarum poeta, non
 tragoediarum. Harpocration, Λαγίσκας τῆς ἐταίρας μνη-
 μονεύει καὶ Στράττις ὁ κωμικός. Plutarchus in Isocrate,
 ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμώθηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους

καὶ Στράτιδος. Neque probo quod placuit viro exactissimae diligentiae, et iudicii non vulgaris Lilio Gyraldo, duos extitisse cognomines poetas, alterum comicum, alterum tragicum. nam ut verum id esset, nihilo tamen excusator abierit Suidas: cum ex iis quae dicemus liquido constitutum sit, comoedias fuisse quas ille habuit pro tragoediis. Fuit alius comicus, cui nomen Stratoni: quem cum Stratide non uno loco scribarum imperitia confudit. De hoc Suidas, *Στράτων, κωμικὸς τῆς μέσης κωμωδίας· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Φοῖνιξ.* Omnino pauca scripsisse Strato hic videtur: neque apud veteres ejus nomen temere invenias, nisi cum Stratidis locum occupavit. Inter novae comoediae comicos hunc ponit Suidas: at Stratis in albo poetarum veteris comoediae recensetur ab antiquis criticis, quorum extant in Aristophanem lucubrations. Ibi etiam legimus dramata Stratidis fuisse sedecim. Nos quoque totidem invenimus. Sunt autem haec.

ΑΓΑΘΟΙ ἢ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ. hujus fabulae Suidas meminit. Fuere qui Pherecrati ascriberent auctore Athenaeo, lib. 10. ΑΝΘΡΩΠΟΡΕΣΤΗΣ. Athenaeus lib. 3. extremo *σεμιδάλεως μέμνηται Στράτις ἐν Ἀνθρωπορέστη.* Suidas nominat. In hac fabula comicus Euripideam Orestem riserat. Apparet ex illius verbis, quos proferunt comici interpretes ad ista e Ranis. *Ἐξεστι δ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν. Ἐκ κυμάτων γὰρ αὐθις αὐ γαλήν' ὄρω.* non nominant illi quidem hanc fabulam: sed inde esse quos asserunt versus testis scholiastes Euripidis ad Orestem: ubi leges eadem. atque ibi non *Ἀνθρωπορέστης* scribitur hoc nomen, sed *ΑΝΘΡΩΡΑΙΣΤΗΣ.* videtur poeta ficto nomine alluisse ad *κυνοραιστὰς* de quibus philosophus in Historiis animalium. Sed alteram lectionem librorum nostrorum et Suidae rejicere facile non debemus. Similis compositio nominis *Δουλορέστης.* quo titulo fabulas ediderunt Latini poetae Ennius, Pacuvius, Naevius.

ΑΤΑΛΑΝΤΗ. Athenaeus libro septimo, et libro nono: item Suidas. sed alibi apud hunc ΑΤΑΛΑΝΤΑΙ fabula inscribitur, ut in voce *διΦροφόροι.* Hesychius in *Διονυσοκουροπυράνην.* τὸν γὰρ Διονυσον κουρέα ὄντα κωμῶδει. κουρεὺς δὲ ἦν πρὸς πάππου, ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθεῖς. Comici interpretes ad Aves, *μνημονεύει αὐτοῦ ὡς μέγα ρύγχος ἔχοντος ὁ τὰς Ἀταλάντας ποιήσας.* At comici vetus interpretis non numerum, sed genus mutat, scribens ad Ranas,

τινές Φασι τῷ σκῶρ πρώτον κεχρηῆσθαι Στράτιν ἐν Ἀτα-
 λάντῳ δράματι. Ψεῦδος δέ. πολλῶ γὰρ ὕστερον τῶν Βατρά-
 χων ὁ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ Στράτιδος ἐδιδάχθη. ΖΩΠΥΡΟΣ
 ΠΕΡΙΚΑΙΟΜΕΝΟΣ. Hesychius laudat hanc fabulam, p. 568.

explicans Graecorum proverbium, οὐ μάλα κικηῆς, illi
 Plautino par et geminum, *ciccum non interdum*, [mag-
 nus Erasmus proverbium affert, nescio unde, οὐ μάλα
 κικηῆς. unde aliquis putet sic legisse ipsum apud Hesy-
 chium. quod mihi non probatur.] **ΙΦΙΓΕΡΩΝ.**

Hujus quod sciam, solum superest nomen apud solum
 Suidam. qui cum videatur non aliunde quam ex unius
 Athenaei libris titulos quos commemorat sumpsisse, ad-
 monet nos quanto uberius rerum copia in libris integris
 Athenaei fuerit, quam nunc sit in mutilatis et imper-
 fecis.

ΚΑΛΛΙΠΠΙΔΗΣ. Athenaeus memorat
 libro 14. et ex Athenaeo Suidas. **ΚΙΝΗΣΙΑΣ.**

Athenaeus lib. 12. ἦν δ' ὄντως μακρότατος καὶ λεπτότα-
 τος ὁ Κινησίας, εἰς ὃν καὶ ὅλον δράμα γέγραφε Στράτις.

De hoc Cinesia et hac fabula Stratidis plura Harpocrat.

Meminit et Scholiastes Aristoph. ad Plutum. item Pollux

lib. 10. cap. 52. et lib. quarto, cap. 23. ubi minus recte

ἐν τῷ Κυνησίᾳ. pessime vero qui apud Athenaeum emen-

dant ἐν Κυνηγεσίᾳ, et vertunt in *venatione*, vide in

Μακεδόνες. Aristophanis vetus interpretes ad Aves, Μέ-

μνηται αὐτοῦ, Lasrodiae, Φιλύλλιος (ita scribendum)

ἐν ταῖς Πλυνηγίαις (melius Πλυνηγίαις) ὡς Φιλοδίκου.

ἔχει δὲ καὶ περὶ τὰς κνήμας τινὰς αἰτίας vel αἰκίας)

ὡς Φησι Στράτων ἐν Κινησίᾳ. legendum Στράτις.

ΔΙΜΝΟΜΕΔΑ. Athenaeus hoc loco. Suidas tamen

ΔΙΜΝΟΜΕΔΩΝ. quasi *princeps lacus*. apud alios per

η in prima, **ΔΗΜΝΟΜΕΔΑ.** ut apud Harpocratonem

in ἀπλάς. In undecimo Athenaei etiam vetustissimi

codices, Στράτων ὁ κωμικός ἐν Ληπνομέδα. duplici er-

rore. **ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ.** Athenaeus libro septimo,

duobus locis. et ex Athenaeo Suidas. iterum Harpo-

cratonem in τοπεῖα. et Etymologus in eadem voce. At

in nono Athenaei scriptum est, ὁ Στράτις εἶπεν ἐν

Μακεδόσιν ἢ Κινησίᾳ. quod si mendum non continet,

de diversis titulis duarum comoediarum accipi debet,

non de una binomine. sed fortasse locus est corruptus:

nam libro 13. ita legitur, Στράτις ἐν Μακεδόσιν ἐν

Παυσανίᾳ Κορινθίαν αὐτὴν Φησί. Cinesias, Macedones,

et Pausanias, trium diversarum comoediarum nomina

sunt, auctore Suida, atque ipso Athenaeo. **ΜΗΔΕΙΑ.**

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

P

Athenaeus lib. 11. et 15. item Suidas. Meminere grammatici in explicatione proverbii *Μυσῶν λείαν*. Nemo autem existimet, quia Medeam scripserunt plures tragici, et quia tragoediae conveniunt quae de illa narrantur, alienum: penitus a comoedia id argumentum esse: ac propterea fabulam hanc Strattidis non comoediam, sed tragoediam fuisse. Sane videtur Suidas non alia ratione ductus, ut Strattidem faceret de comico tragicum, quam consideratione hujus in speciem tragici lemmatis, et aliquot aliorum: sed nihili hoc argumentum est, atque omnino fallax: cum certum sit plurimos antiquorum comicorum tragicis argumentis comicos foccos p. 569. aptasse. Quid *τραγικώτερον* Oreste? hoc tamen titulo fabulam docuerat Alexis comicus, non minus quam Euripides tragicus. *Cycloperem* scripsit Epicharmus. *Athamantem* Sophocles tragoediarum poeta, sed et Amphis comoediarum *Septem ἐπὶ Θήβας*, Aeschyleam legimus etiam hodie. Amphididis *Septemthebanam* laudant veteres. *Persas* Aeschylus docuit: *Persas*, item Pherecrates. *Nioben* Sophocles et Aristophanes. *Lemnias* incertum est plures tragici docuerint an comici. *Medean* quoque tragici diversi: et comici pariter diversi: in his Strattis, et Eubulus. possem si operae esset, alia hoc genus innumera exempla in medium afferre. ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ.

Athenaeus lib. 14. et inde Suidas, vide etiam in *Μακεδόνες*. ΜΥΡΜΙΔΟΝΕΣ. Pollux libro nono. ὄφεν

καὶ ἐν τοῖς Στράτιδος Μυρμιδόσιν εἴρηται. ΠΙΤΥΣΟΣ.

Aristophanis interpres Vesparrum commentario, postquam recitasset quosdam versus e *Troilo* Strattidis, subjicit, ἀλλὰ καὶ ἐν Πυτίσῳ. ἐγὼ δ' ἄτε Ἐπὶ νεῖκος ὀργισθεῖς ἔφη τῷ στόματι μου Δράσω τοιαῦθ' ἄπερ τοῦ αἰσχροῦ τάττεται. Forte ἐν Πιτύλῳ. Saltem Graeca vox ea fuerit. Nauticae turbae ἀταξίαν videtur exagitasse, vel fuit similis argumenti, *Monotropo* Anaxilae. nam πῖτυλον interpretantur veteres etiam *Φαντασιονόπον*.

ΤΡΩΙΛΟΣ. Athenaeus libro tertio. Suidas et comici interpres ad Vespes. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Athenaeus

hoc loco, et Suidas. ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ. Athenaeus

libro quarto, κατὰ τὴν Στράτιδος τοῦ κωμικοποιῦ Ἰοκράστην, ἥτις ἐν ταῖς ἐπιγραφομέναις Φοινίσσαις Φησί, Παραινέσαι σφῶν τι βούλωμαι σοφὸν Ὅτ' ἂν Φακῆν ἐψήτε μὴ ἐπιχεῖν μύρον. Etiam in hac fabula Euripidem videndum propinaverat. Aristoteles De sensu et sensibili, ἀληθές γὰρ ὅπερ Εὐριπίδην εἶπε σκώπτων Στρά-

τις, Ὅταν Φακῆν ἔψητε μὴ ἐπιχεῖν μύρον. Iterum meminit Athenaeus lib. 14. et post illum Suidas. Pollux lib. nono, ὄθεν καὶ Στράτις ἐν Φοινίσσαις, Εἶθ' ἥλιος μὲν πείθεται τοῖς παιδίοις, Ὅταν λέγωσιν ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε. meminit et lib. 10. cap. 47. et Erotianus explicans dictionem λεβηρίς apud Hippocratem. Nec praeteriit Suidas, qui auctor est, Stratonem comicum de quo ante diximus scripsisse fabulam, cui esset nomen Φοῖνιξ. Ejus facit mentionem Athenaeus libro octavo: sed Φοινικίδην nominans. ΦΟΡΤΙΚΟΣ. Invenio in Glossis Hesychii citatum Strattidem ἐν Φορτικῷ δραματίῳ. Locus est in κολοκάνοι. ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ. Athenaeus lib. 4. necnon Suidas. Julius Pollux lib. 10. cap. 13. ὁ γοῦν Στράτις ἐν Χρυσίππῳ λέγει, Πρόσαγε τὸν πῶλον ἀτρέμα προσλαβὼν τὸν ἀγωγέα βραχύτερον. οὐχ ὀρᾶς ὅτι ἄβολός ἐστι. ΨΥΧΑΣΤΑΙ. Athenaeus lib. tertio, nono et undecimo. quo ex loco de ratione nominis licet facere conjecturam. Ibi namque agitur de vocabulo ψυκτήρ. quod ex affine verbo ψυχάζειν frigus captare: unde ψυχασται. Meminere Suidas et Pollux lib. decimo capite 24. cap. autem 28. scribit idem, Στράτις ἐν Ψυχασταῖς προειπὼν ῥιπίδα, ἐπήγαγε σιαδίον. quae etiam verba titulum nobis aperiunt.

CAPUT VIGESIMUMQUARTUM.

p. 570.

Χάνναι et χαῦναι chyfophrys et ioniscus, trichides et thriffae. thunnides et trichiades *πρημάδες*. *Nicocharis Lemniae. ἀνδραχθής*. *apanthracides*. *Archippi locus obscurus. θραῦται*. *Aristotelis super chalcide pisce inconstantia. alia item multa.*

ΧΑΝΝΑΙ. In libris antiquis constantissima inconstantia modo χάνναι, modo χαῦναι. De Numenii versu ante diximus. Epicharmi etiam proxime sequentem locum in ΧΡΟΜΙΣ emendavimus capite sexto. Distingue verba Archestrati, et scribe, Τὸν χρόμιν ἐν Πέλλῃ λήψῃ μέγαν (ἔστι δὲ πίων Ἄν θέρως ἤ) καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ. ΧΡΥΣΟΦΥΣ. Ἀρχιππος ἐν Ἰχθύσι. ἰερὸς Ἀφροδίτης χρυσοφύς Κυθηρίας sine caussa docti corrigunt Κυθηρίας. et Veneris cognomen omnibus notissimum mutant in

piscis appellationem ineptam et parum analogam. *Chryso-phryn* Ephesi esse appellatum *Ioniscum*, clare testatur Archest. χρύσοφρυν ἐξ Ἐφέσου τὸν πλοῦνα μὴ παράλειπε, ὄν κείνοι καλέουσιν ἰωνίσκον. sed poeta ut metro consuleret diminutiva forma usus, cum vulgo Ἴωνος ille piscis diceretur auctore Hesychio. In Excerptis οἰωνίσκον, non recte. In ΧΑΛΚΙΔΕΣ. verba sunt Numenii qui *Halieuticon* scripserat, — σὺ δ' ἂν καὶ χαλκίδ' ἐκείνην Αὐτῶς ἂν πείραιο καὶ ὀλίγην μαινίδα scribendum, Αὐτῶς ἀμπεραις καὶ ὀλ. μ. pro ἀναμπεραις. *chalcidem*, inquit, tam facile transfixeris atque *maenidem parvam*. Ex ipso libri titulo divinare licet, locutum Numenium de variis piscandi generibus. Cum igitur alii pisces inter capiantur, negat fuscina posse capi parvos pisciculos, ut sunt maenis et chalcis. Sic apud Strabonem κεστρεῖς τριόδοντι περιπείρειν lib. quarto. ΤΡΙΧΙΔΑΣ et ΘΡΙΣΣΑΣ diversi generis pisces quidam faciunt, quidam eosdem. Aristophanes auctor est trichidas si majore copia edantur tustim ciere. in Concionantibus, — ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν τύχθ' ὅλην Ἐβηττε, τριχίδων ἐσπέρας ἐμπιπλησμένος. Enarrator: τριχίδων λέγει νῦν τῶν καλουμένων θρισσῶν. αὐταὶ ἐσθιόμεναι βῆχα ἀνεγείρουσι. At auctor idem commentario in Acharnenses, de eodem solum dubitat, nec quidam statuit. Aristoteles, Athenaeus, Eustathius aliique diversos pisces pronuntiant. uterque piscis a tenuitate aristarum nomen invenit. In tertio versu Eupolidis. Ὅτε τ' ἂν Φάμω δ' ἦν ἡμιωβολίου κρέα, omnes codices distinguunt post ἦν, posita ὑποστιγμῆ. quare ita possumus interpretari, semel in vita ante bellum contra Samios pisces emit: et quidem trichidas, non magni pretii. at quandiu res Samiorum steterunt, qui rebellionem suam, ut esset Athenis annona arctior fecerunt, iste solitus in opsonium carnes emere semiobolo. Samiorum ἀπόστασιν ab imperio Atheniensium narrant Thucydides et alii historici. Sequuntur haec, Νικοχάρης Δημνλαῖς, τριχιάδας δὲ καὶ τὰς πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον: quae verba si recte capiunt qui hinc colligunt et θυννίδας et τριχιάδας appellatas fuisse πρημάδας, ponenda est p. 571. τελεία στιγμῆ post vocem Δημνλαῖς: et vacuum spatium relinquendum, ut deesse appareat Nicocharis locum integrum. Sed nos *thunnidas* vocatas fuisse *trichiadas*, non assentimur doctissimis viris. Quare totum locum ita concipiendum censemus. Νικοχάρης Δημνλαῖς. τρι-

χιάδας δὲ καὶ πρημάδας. πρημάδας δὲ τὰς θυννίδας ἔλεγον.
 Nicocharem laudat auctor προηγουμένως, quia τριχιάδας
 nominaverat, de quibus sermo erat institutus: sed cum
 fecisset Nicochares πρημάδων simul mentionem, inde
 occasione sumpta, eam vocem exponit hic Athenaeus.
 Quare ita legendum ut scripsimus: repetita dictione
 πρημάδας, quae incuria librario:um semel tantum posita
 est. Favet huic emendationi auctor Excerptorum, qui
 ex hoc loco retulit in σημειώσεις suas, "Ὅτι πρημάδας
 τὰς θυννίδας ἔλεγον. quod si aliorum vera esset senten-
 tia, scribendum ei fuit, ὅτι τριχιάδας καὶ πρημάδας τὰς
 θυννίδας ἔλεγον. Sunt qui trichiadas aliud interpreten-
 tur, quam trichidas: quod ex Athenaei verbis non potest
 colligi: et promiscue usurpari eas formationes ex aliis
 multis nominibus constat. aliter tamen nonnullis visum,
 ut Heracleoni, qui τριχιάδας putavit esse membradas.
 nam quod in Hesychio scribitur: τριχθάδες, mendosum
 puto ac lego. τριχιάδες, αἱ χαλιίδες. Ἡρακλέων δὲ,
 μεμβράδες. Vocem πρημάδες alii scripserunt cum litera
 una amplius, πρημνάδες. neque aliter Vindeliciana Ex-
 cerpta. Hesychius, Πρημάδες καὶ πρημναί, εἶδος θυν-
 νώδους ἰχθύος. Porro Lemnias Nicocharis et noster
 laudat alibi, et Pollux libr. 10. capit. 24. minus recte
 apud Etymologum in κώδιον, Νικόχαρις Λημνία. In
 testimonio ex Europa comici Platonis, ἀλιευόμενός ποτ'
 αὐτὸν εἶδον Ἀνδράχμη μετὰ πρημάδων, κἄπειτ' ἀφῆκεν
 ὅτι ἦν βόαξ: laudo quod in Excerptis offendi, αὐτὸν
 εἶδεν Ἀνδραχθῆ. Quantum divinare possum, loquitur
 de praecone aut alio qui Mercurium impensius colebat.
 Hunc ait piscantem aliquando vidisse, et captum intra
 retia boacem piscem Mercurio sacrum: (ut dictum est
 paulo ante) quem statim supersticiosus ille dimiserit.
 ἀνδραχθῆς magnus, et qui hominis justum sit onus.
 De trichide narratur ex Aristotele, ὅτι ἤδεται ὄρχήσει
 καὶ ῥόδη: quod Eustathius confirmat: addens solitos suae
 aetatis piscatores modulatis saltationibus (κρότους ipse
 vocat) hunc piscem capere. Mox de ERITIMIS scribe,
 ἡδεῖς δὲ εἶναι καὶ ἐν ὑποτρίμματι. et statim corrige lo-
 cum Epaeneti γαλήν, σμαρίδα, ἣν ἐνιοὶ καλοῦσι κυνὸς
 εὐνάν. quanquam vide capite 18. Addit, Ἀριστοτέλης
 δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας. Scribendum, ἐν πέμπτῳ
 μορίων, fide membranarum. quod tamen meminerim,
 philosophus neque in illo libro, neque in ullo alio sar-
 dini fecit mentionem. Quod ait, τοὺς γὰρ εἰς τὸ ἀπαν-

Θρακίζειν ἐπιτηδείοις ἰχθῦς εἰς ἄλμην ἀπέβαπτον, de ea re lege quae scribit eruditissimus interpres Aristophanis ad hos versus Acharnensibus.

ἤνικ' ἐπανθρακίδες ὥσι παρακείμεναι,
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκλῶσι λιπαράμπυκα.

Quaestio deinde tractatur ab Athenaeo haec, quinam p. 572. pisces illi sunt qui in Archippi dramate *Pisces* inscripto, nominantur *thrattae*. Varie agitatam hanc quaestionem fuisse ab antiquis criticis et philologis, ex iis quae Athenaeus narrat, satis liquet. maxime cum scribit librum integrum a se editum hoc argumento. Hic vero ejus commentarii solum τὰ καιριώτατα recitantur. In quo sermone, ait, κατὰ τὰς συγγραφὰς γὰρ τῶν ἰχθῦων καὶ τῶν Ἀθηναίων. hoc est, in ea fabulae parte qua continentur foedera inter pisces et Athenienses, vel, inter pisces et homines: nam pro Ἀθηναίων suadent scribi ἀνθρώπων sequentia ista, ἀποδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις συντίθενται. nisi ibi legendum τοῖς Ἀθηναίοις. Vocem autem συγγραφὰς ita accipiendam esse ut exposuimus, manifesto arguit proximum συντίθενται. De eo foedere recitantur verba Archippi, ἀποδοῦναι δ' ὅσα ἔχομεν ἀλλήλων. ἡμᾶς μὲν τὰς θράττας καὶ ἀθέρηνην τὴν αὐλητρίδα, καὶ σηπίαν τὴν θύρσου, καὶ τοὺς τριγλίας, καὶ Εὐκλείδην τὸν ἄρξαντα, καὶ Ἀναγυρουπόθεν τοὺς κορακιῶνας. καὶ κωβίου τοῦ Σαλαμινίου τόκον. Comici poetae figmentum ex tam paucis verbis superstitionibus augurari velle nimia fuerit temeritas. Apparet attendenti ludere poetam in appellationibus quarundam Athenis notarum personarum, quae communia cum piscibus nonnullis nomina habebant. Lex initi foederis proponitur haec: ut redderent piscibus homines quicquid ab iis accepissent. et similiter piscibus homines. Deinde quaedam nominantur quae restituri erant pisces mortalibus. θράτται in his primo loco recensentur. pisces nimirum eo nomine quosdam Archippus noverat: sed viles et parum in vulgus notos. hinc illae antiquissimorum criticorum variae de loco Archippi sententiae: aliis corruptos ejus codices affirmantibus: aliis aliud pronuntiantibus. Mirum est fuisse qui aliud hic legi vellent, quam τὰς θράττας. Thrattis autem piscibus commune nomen inter homines habebant mulieres Thressae, vel oriundae e Thracia, quales multas semper fuisse Athenis scimus ex veterum scriptis. Ἀθέρηνη notum est piscis nomen: sed fuit Athenis cum doceretur

ea fabula *Atherina* quaedam tibicen. *Sepia* item aliqua tum vixit, cujus patri nomen fuit Thyrsus. Erant et *Trigliae* quidam, ἀπὸ τῆς τρίγλης ita dicti. In *Euclide* haeremus: nam praetorem quidem Euclidem satis notum habemus, ut libro primo dicebamus capite secundo: sed inter piscium nomina, nullum novimus huic affine: nisi fortasse allusum est ad illas quas vocabant κλειδάς inter salsamenta. Frigidiusculum hoc, fateor, et longius arcessitum. sed meminerimus hunc esse Archippum quem veteres critici pronuntiant omnium comicorum Φορτικώ-
 ταιον, et cujus facetias saepe inficetas fuisse testantur Aristophanes et ejus antiqui interpretes. *Coraciones* fratres videntur fuisse aut sodales ex Anagyrunte pago, quibus nomen a piscatione aut venditione κορακίνων. Lego enim cum Excerptis, καὶ τοὺς Ἀναγυρουντόθεν Κορακιῶνας: non κορακιῶντας. Κωβίου τόκον interpreto filium cujusdam vel piscarii vel salsamentarii qui vulgo dicebatur *Gobio*, et filii ejus *Gobionis filii*, aut fortasse p.573. Κωβίωνες. usitata in nonnullis patronymica forma. Βά-
 τραχος, et ranam significat, et nomen est alicujus, qui cum odio multorum Athenis tum pater vices fungebatur: vel eo minus vulgo gratus, quod non Athenis natus erat: sed in Histiaea sive Oreo Euboeae. ideo ait poeta τὸν ἐξ Ὀρεοῦ. Scribe paulo post Anaxandridae verba, καὶ συμπαιζειν κορακινίδοις μετὰ περικιδίων καὶ θραυτιδίων. sic enim alibi in his libris: melius quam ut hic συμπλησιάζειν. Quis autem ille δήμου ἀλιεύς, *populi piscator*, in primo Antiphanis versuum e *Tyr-rhenico*? Ego vero suspicor istud δήμου aliter exponendum esse. sic nempe ut cum ait Diogenes Socratem fuisse τῶν δήμων Ἀλωπεκῆθεν. Xenophontem τῶν δήμων Archiensem. Quare scribo e libro praestantissimi Mes-saei, Δήμου δ' Ἀλαιεύς ἐστιν. est e pago qui dicitur *Halae*. Duo fuerunt in Attica δήμοι nominati *Halae*: sed cognominibus distincti et tribubus: *Halae Araphe-nides* tribus erant *Aegeidis*: *Halae Aexonides*, tribus *Cecropiae*. Utriusque gentile nomen erat Ἀλαιεύς, ut legitur hic in illo MSS. vel Ἀλαεύς absque *i*, ut diserte docemur a Stephano. In ΨΗΤΤΑΙ melius scribas, παραπλήσια Φησὶν εἶναι ψῆτταν, βούγλωσσον, ταινίαν. Locum philosophi qui dicitur esse ἐν πέμπτῳ ζώων μο-
 ρίων, lege quinto *Histor.* cap. nono. ibi rectius scriptum τῶν ἰχθύων, quam ἰχθυδίων ut hic. nam *thunus* certe et *mugil* pisciculis annumerari non debent. Porro de

chytiſ piscibus Ariſtoteliſ verba ſunt, καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῶ δικτύῳ περιεχόμενοι, θύννος, πηλαμύς, κεſτρεὺς, χαλκίδες, κοχλῆαι, χρομίς, ψῆτται, καὶ τὰ τοιαῦτα. Non multum differunt apud philoſophum piſces χυτοὶ, ρυάδες et ἀγελαῖοι. In ſuperioribus verbis Ariſtoteliſ, quidam nomen χαλκίδες cenſuerunt inducendum: quos p. 574. refellit Athenaeus hoc loco. etſi miramur nos quoque ſummi viri inconstantiam: qui in ſexto Hiſtoriarum ſcribat, χαλκίς δὲ τίπτει τρίς. quod ex ipſo refert et Pli-nius. adeo nemo homo eſt cui non aliquando ſomnus obrepat. Ait, ἔſχαρον ὃν καλοῦſι καὶ κόρις. Heſychius, ἔſχαρος, ἰχθύς. Libro tertio in Archippi verſu ἔſχά-ραι recententur inter conchyliā. An autem ſint idem eſcharus et eſchara, non facile dictu eſt. Alterius appellationis κόρις, alibi fieri mentionem non memini. Eruditiffimus Geſnerus horſum trahebat verba Heſychii κοριδεſτράες, ζῶον θαλάſſιον. emendabatque κόρις, ἔſχα-ρος. probabili nimis conjectura: niſi literarum ſeries repugnaret. Non video quid hic faciant illa verba, βουγλώſſους δ' ὀνομάζει καὶ Ἐπιχ. et ſequentia: cum totidem verbis eadem ſuo loco ſint ſcripta. Archeſtrati verſum ſcribe ut ante, Βούγλωττον. ταύτην θῆρα περὶ Χαλκίδα κεδνήν. Chalcis non eſt Euboea, ut temere ſcribunt: ſed urbs Euboeae ad Euripum ſita. Nauſicratiſ verſiculi jam ante eodem hoc libro deſcripti habentur. hic autem ea ſolum ſine recitantur, ut probetur ψῆτ-ταν piſcem, etiam ῥόμβον fuiſſe vocatum Graecis, non Romanis tantum. hoc igitur ex poſtremis huius ῥήſεωſ verbis neceſſario nobis eliciendum eſt. Quare niſi para-tum habemus credere Athenaeum nugatorem egiffe hic inſigniter, corruptiſſima verba hoc ſimilive modo emen-dabimus, — γαλακτοχρῶτα Σικελὸς ὃν Ὀχλος ὀνομάζει ῥόμβον. ἢ ψῆτταν λέγεις; Ex hac lectione diſcimus, quam ψῆτταν interior, ut ita dicam, Graecia appellabat: Siculos, (quorum idioma fuit ab antiquo depravatum, vel Plauto teſte) vocaſſe ῥόμβους. a Siculis Romani et hoc et alia multa vocabula acceperunt.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER OCTAVUS.

CAPUT PRIMUM.

Cohaerentia libri octavi cum septimo. Σπανία, pro Hispania: et regionis ejus felicitas. σίκλος et σίγλος. ὕς δείπνων. ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι. λογάρια. Tios et Cromna. Pisces vocales. Ladon, Clitor, Aroanius fl. Pisces mansueti.

EXPOSITA sunt libro superiore pleraque genera piscium, quorum praesertim veteres comici et poetae alii fecissent mentionem: octavo isto referuntur varii sermones a dipnosophistis habiti super piscibus, aut occasione piscium. Initio dilaudatur convivator Larenfis: qui nullis parcens sumptibus, eam dicitur Romae suis conviviis foelicitatem et mirabilem omnium rerum copiam praestitisse, quam in Lusitania praedicabat Polybius. Multa de fertilitate ejus regionis, et aliarum aliquot Hispaniae partium, varii scriptores jam olim memoriae prodiderunt: sed nemo aut uberius aut majore fide quam ille nobilis historiarum conditor Megalopolitanus: quod ex Strabone, Diodoro Siculo, Plinio, et Athenaeo hodie cognoscimus. Ἰσπανία quae dicitur in vulgatis libris, Σπανία est in antiquis membranis Athenaei: sicut apud Paulum Apostolum in ea ad Romanos p. 575. manos, et apud [Theophilum libro altero ad Autolyicum et in MS. codice Commentariorum Chrysostomi in acta

Apostolorum: hom. 5. *κἄν εἰς Σπανίαν ἔλθης.* et apud alios. Etiam in antiquis Juvenalis scholiis *Spana vestis* legas de veste Hispana et Baetica.] Non est vox Graeca *σίλος*, sed Graecis Barbara. Polybius, qui in rebus Hispanorum explicandis ea utitur, docet nos in communi usu eam fuisse apud illos. Ait enim, *καὶ ὁ τῶν κριθῶν σίλος, (μέδιμνός ἐστι) δραχμῆς.* *siclum* interpretatur medimnum sive modium, ut puto, Atticum. Ita videntur Carthaginenses eam dictionem usurpasse: unde Hispani multa sumpserunt et locorum et aliarum rerum vocabula. Hebraeis, a quibus caeteri omnes acceperunt, *הרש* est mensuram pondere examinare: et *secel* pondus. Ab eadem origine *σίλος* in Perside genus nummi est, appellatum, teste Xenophonte. Addit Polybius, *ὅς δείπνων ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν.* Ne errent hic tyrones, doctorum virorum interpretatione decepti, negamus Graecum loquendi genus esse, *ὅς δείπνων.* scribendum est, *ὅς δὲ πίων.* quamvis reclamantibus antiquis exemplaribus, et Excerptis. Verte ista, *τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιούται τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπίδοσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τούτων.* *ferina pretio nullo habetur: sed vel auctarii loco eam tradunt, vel gratis largiuntur, ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι* dicuntur, et qui emptiones et venditiones contrahunt, ut fit in foro et macello: hic vero etiam qui donant aliquid. In universum omnis contractus est *ἀλλαγὴ*, ex antiqua permutandi consuetudine. Corrupta mox sunt grati convivae de splendido convivatore haec verba. *ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι, τοῦ θεοῦ καὶ μεγαλόφρονος Φιλοτιμούμενος οὐδὲν Φερομένοις οἴκοθεν, ἢ λογάρια.* manuales Athenaei codices nihil nos adjuvant; at juvant Excerpta, ex quorum fide scribendum *ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι μετὰ τοῦ ἡδέος καὶ μεγαλοφρόνως Φιλοτιμούμενος οὐδὲν Φερομένους οἴκοθεν ἢ λογάρια.* id est, *non solum suavem nobis se praebens, sed etiam magnifice liberalem ac munificum, quotidie omne genus bonis nos replet, qui domo nihil afferimus nisi dissertatiunculas.* Appellat *λογάρια* recitatiunculas ex vetere lectione, quas libro primo vocabat *τὰ ἀπὸ τῶν στρωματοδέσμων γράμματα:* et libro septimo *τὰς ἐκ τῶν βιβλίων συμβολάς.* *λογάρια* hic *oratiunculas* interpretari nolim. In Glossis legitur, *λογάδιον, ratiuncula.* malim *λογάριον* aut *λογίδιον*, nam *λογάς* est aliud. Scribe deinceps, *ἀλλὰ μὴν,*

ἄνδρες ἰχθύες κατὰ τὸν Ἀρχίππον, παρελίπετέ τι. et-
 enim o viri pisces ut est apud Archippum, aliquid
 est a vobis praetermissum. Archippi nihil est praeter
 illa, ἄνδρες ἰχθύες: quae et infra non longe repetun-
 tur. Sunt autem ex Archippi fabula, quam *Pisces*
 inscripserat, ex qua multa libro superiore. Deinceps
 narrantur aliquot piscium miracula. Ac primum de pis-
 cibus terrenis agit: δεῖ γὰρ, inquit, καὶ ἡμᾶς μικρὰ
 προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. Interpretes ὑμᾶς,
 libri ut est editum. de piscibus fossilibus Aristoteles in p. 576.
 libello De miraculis auditis, et Strabo libro quarto, ac
 12. Aetatis quoque nostrae viri docti ad Allim in Ger-
 mania atque alios fluvios, pisces effodi observarunt, ac
 monumentis suis prodiderunt. Ait, καὶ περὶ Τιον τοῦ
 Πόντου τὴν Μιλησίων ἀποικίαν, ἱστοροῦντος περὶ αὐτοῦ
 Θεοφράστου. narrante id Theophrasto. sed male, ἰστ.
 περὶ αὐτῶν τοῦ Θ. commemorante eos Th. In frag-
 mento libelli Theophrastei De piscibus inscripto. Τιος
 non nominatur, sed simpliciter regiones Ponticae. Pli-
 nius ex eodem pro Tio *Cromnam* habet. Fuit is pagus
 Tio vicinus. Ex his et aliis item duobus Amastris urbs
 in Ponto nobilis fuit composita. Ait, ὀρύττεσθαι γὰρ
 κατὰ βάθος πλέον ἐς τοὺς τόπους. Lege κατὰ βάθους
 πλέονος τ. Plinius idem tradit, *In Paphlagonia effodi*
pisces gratissimos cibis terrenos, altis scrobibus in
his locis ubi nullae restagnant aquae. miraturque et
ipse gigni sine coitu. videamus quid sibi illa velint,
οὔτε Θερμῶν ναμάτων. nam quorsum aquae Herculanæ
 ad piscium generationem? sed neque Plin. harum me-
 minit Theophrasti hunc locum interpretans: neque illa-
 rum ulla in Theophrasti codicibus mentio: ubi scribitur,
 τὸν δὲ τόπον οὔτ' ἐπίκλυσιν ποταμοῦ λαμβάνειν, οὔθ'
 ὕδατος σύστασιν. Sine dubio scripserat hic Athenaeus
 ὀρύττεσθαι γὰρ κατὰ βάθους πλέονος τόπους οὔτε ποτα-
 μῶν ἐπιχύσεις ἔχοντας, οὔθ' ἐτέρων ναμάτων. Eandem
 sententiam magnus praeceptor jam ante aliis verbis ita
 expresserat. οὔθ' ὑδάτων Φανερῶν πλησίον ὄντων, οὔτε
 ποταμῶν ἐπιβρέοντων. Inveni in optimis Excerptis sic,
 οὔτε ποτ. ἐπιχ. ἐχ. οὔτε Θερμῶν ναμάτων τὸ καινότατον.
 sed postrema verba neque Theophrasti sunt, neque Athe-
 naei. quamquam illa habet etiam Eustathius: quem sae-
 pius lapsus hoc duce initio ostendimus. Sequitur jam
 aliud miraculum de piscibus vocalibus. Ait, Μνασέας
 ὁ Πατρεὺς ἐν τῷ Περιπλῶ, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι Φησὶν

ιχθύς Φθέγγεσθαι. In eodem Arcadiae tractu, tres vicini fluvii sunt, Ladon, Clitor, et Aroanius. In quo ex istis tribus annibus pisces vocales fuerint, magna inter veteres dissensio. Mnaseas ait in Clitore: Philostephanus mox in Aroanio: Clearchus paulo post in Ladone. Eustathius ut Mnaseam et Clearchum conciliaret, scribit, *τοὺς ἐν τῷ Κλειτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας περὶ τὸν Λάδωνα ιχθύας.* melius paulo post Athenaeus: *περὶ Κλειτορα τῆς Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ.* id est, *in Ladone fluvio Arcadiae circa urbem Clitorem.* Errat auctor Epitomae, si modo ille ita scripsit, ut noster liber habet, *ἐν τῷ Κλειτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι ποταμῷ.* In verbis Philostephani, pro *ἐν Ἀρόνῳ τῷ ποταμῷ,* scribendum est *ἐν Ἀροανίῳ τῷ π.* quod et Dalecamp. venisse in mentem video. Philostephani et Mnaseae sententias non difficile composueris. Clitor enim et Aroanius fluvii, e diversis locis orti, in unum postea conveniunt, illo in hunc influente. Itaque ex duobus fit unus binominis. Pausanias auctor: qui istos pisces nominat poecilias, et addit se captos quidem poecilias vidisse: at sonum illorum non audisse: cum tamen capiendi experimenti causa ad annum hunc accessisset, atque in ripa ad vesperam usque esset praestolatus: quod eo maxime tempore dicerentur audiri. Plinium qui vocalem facit exocoetum Clitoris fluvii piscem, non dubito poecilias cum exocoeto confudisse. ut dicemus sequente capite. Hic autem ex Aristotele refertur, solos ex omnibus piscibus *Φθέγγεσθαι κάπρον καὶ τὸν ποτάμιον χοῖρον,* ubi nos editum volumus *σκάρρον,* non *κάπρον.* edebatur ante *σκάρρον.* Eustath. ad *Ὀδυσσ. μ.* diserte scribit *σκάρρον.* quam lectionem confirmat, quod de lingua scari ex eodem Aristotele superiore libro narrabatur. vide caput 20. Ex quo autem philosophi opere haec describat auctor, nescio: in quarto certe Historiarum cap. 9. ubi hoc argumentum accurate tractatur, longe docemur aliter. Tertii miraculi loco sunt pisces mansueti, quorum nonnulla proferuntur exempla. Possunt iis addi quae de aliis mansuefactis piscibus scribit Lucianus in libello De Syria dea, quorum et Plinius meminit. Varro, Rei rusticae lib. 3. *Hi loculatas habent piscinas, ubi dispares disclusos habent pisces, quos proinde ut sacri sint, ac sanctiores quam illi in Lydia, quos sacrificanti tibi Varro ad tibicinem Graecum gregatim venisse dicebas ad extremum littus*

atque aram quod eos capere auderet nemo. [Martialis, libro 4. de lacu Baiano: *Sacris piscibus hae natantur undae, Qui norunt dominum, manumque lambunt Illam, qua nihil est in orbe majus. Quid quod nomen habent, et ad magistri Vocem quisque sui venit citatus?*] Possent etiam veteribus his exemplis recentia addi non minus mirabilia. Recta scriptura est, *τά τε ἀπό τῶν ἱερείων σπλάγχνα*. neque audiendi qui faciunt *ἱερέων*. Portento illi quo maris imperium Atheniensibus promissum, simile illud quod bello Siculo Augustum erexit in spem potiundi maris, ut narrant historici, et Plinius lib. 9. cap. 16.

CAPUT SECUNDUM.

Pisces terreni ad Pyrenaeos. Indici pisces miraculosi. μάζοι vel μαζεινοί. Exocoetus fluvialis an marinus fl. Plinii hallucinatio. τράγος piscis. Aves παρρυδιασταί. pisces nec guttur habent, nec sonum edunt. τρισμός quorundam piscium. Πτολεμαεῖς. πλησίαλος et ἀγχίαλος. Neptunus Τροπαῖος. δίνα. τὸ ὄρατὸν τοῦ πράγματος. Brevitas figurata. Προν. ficus edere.

ITERUM de terrenis piscibus ex Polybio. Narrat a Pyreneis ad Narbonem fluvium planitiem quandam porrigi, perque eam *Φέρεσθαι ποταμούς Ἰλέβερνιν καὶ Ῥόσκυνον*. in hujus tractus campis passim effodi pisces. de hoc plura olim ad quantum librum Strabonis: qui magnus auctor rem eandem ex eo Polybio ibi commemorat. Itaque scribe hic ex illo loco, *ποταμούς Ἰλύβιρρίν καὶ Ῥουσκίνωνα*. Scribe etiam, *ὑπὸ δὲ ταύτην, διάμμου τῆς γῆς οὐσης. ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις ὑποβρεῖν τὸ πλαζόμενον ἀπὸ τῶν ποταμῶν ὕδαρ*. Non ὑπὸ sed ἀπὸ et sensus postulat et Hellenismus. Nam aqua illa quae per obscuros terrae meatus penetrat, dicitur *πλάζεσθαι ἀπὸ τῶν ποταμῶν*, id est, *fluviiis relictis er-* p. 578. *rare*. In Excerptis non male, *πλαζόμενον τὸ ποτάμιον ὕδαρ*. at interpres *τὸ πελαζόμενον*: sane quam absurde. Inter miraculosos pisces referuntur non injuria Indici illi, quos auctor est Theophrastus ranarum instar in

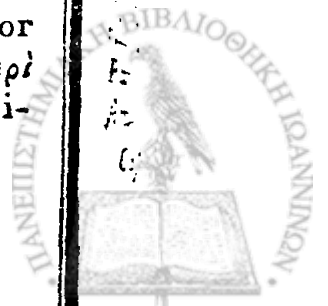
siccum salire solitos. ἐν Ἰνδοῖς δὲ, inquit, Φησὶ Θεόφραστος τοὺς ἰχθυῖς ἐν τῶν ποταμῶν ἐξιόντας καὶ πηδῶντας πάλιν ἐς τὸ ὕδωρ ἀπιέναι. ut sunt Athenaei verba, credas omnibus piscibus omnium Indiae fluviorum, hanc esse naturam communem. Theophrastus ait esse quosdam in India pisciculos hoc ingenio. Astringamus igitur laxam nimis orationem, et scribamus, τινὰς ἰχθυῖς. Plinius vertit, *Quin et in Indiae fluminibus certum genus piscium exit in terram, ac deinde resilit.* Isti autem de saliorum profapia pisces, similes dicuntur esse τοῖς μαξεινοῖς καλουμένοις ἰχθυῖσιν. In Theophrasti codicibus hodie, τοῖς μαζιναις καλουμένοις. et quaerunt docti quinam sint isti mazinae quorum alius nemo fecerit mentionem. Libro tamen septimo in Epicharmi versu nominantur μάζοι pisces. sed μαξεινοὶ diserte libr. eodem ex Dorione De piscibus: ὃν καλέουσί τινες ὀνίσκον τε καὶ μαξεινόν. Et fortasse vera ubique scriptura μαξεινός ant μάξεινος. vel certe μυξινός ex Aristotele et membranis, ut dicebamus libro superiore, cap. 18. Exiliensium nobilissimus piscis est exocoetus, qui et adonis. Plinius hunc facit Arcadiae proprium libro nono, cap. 19. fluvialis igitur. Arcadia enim in Peloponnesi mediterraneo sita, nulla ex parte mare contingit, et ut cum Plinio dicam, undique a mari est remota. quin manifesto fluvialem esse exocoetum indicat, scribens, *Miratur et Arcadia suum exocoetum, appellatum ab eo quod in siccum somni causa exeat. Circa Clitorim vocalis hic traditur et sine branchiis: idem aliquibus adonis dictus.* Graeci scriptores consentiant marinum esse hunc piscem Clearchi clarissima hic verba, quibus nihil potest opponi. similiter Oppianus, Ἄλλοι δ' ἐξώκοιτον ἐφήμισαν, οὐνεκα κοίτας Ἐκτὸς ἀλός τίθεται. Fallitur igitur Plinius in hac historia, et duo genera piscium, poeciliarum et exocoetorum, unius loco accepit, non simplici errore. Porro exocoetum pronuntiat Clearchus τὸ σύνολον ὁμοιότατον τῷ καλουμένῳ τράγω ἰχθυδίῳ. maenam marem dici τράγον quo tempore dat operam soboli, auctor est Aristoteles libro octavo Historiarum. an eundem piscem Clearchus Solensis intellexerit, quaeri potest. Placet enim doctis viris τράγον hic esse gobionem nigrum, non Aristoteleum tragum. sed cum ἰχθυδίον hircum istum Clearchus appellet, maenam potius quam gobionem, nisi fallor, designat: est enim maena re vera pisciculus Gobione minor. Ac-

cedit quod Clearchus Aristotelis fuit discipulus inter primos et γνησιώτατος: a quo didicerat et res, et proprias rerum appellationes. Probo scribi, Φυλάττεται τῶν ὀρνίθων τοὺς παρευδιαστάς καλουμένους, potius quam παρευδιστάς. nam παρευδιάζειν dicitur, non παρευδίζειν. Eleganter autem παρευδιάζειν illae aves dicuntur, quae p. 579. alcyonia studiose captant, ut per littora vagantes aliae pisciculis, alga aliae se satient, aut similibus quisquiliis, quae inter maris ejectamenta habentur. Consideremus verba Clearchi de piscibus vocalibus: ἐπεὶ τινες τῶν ἰχθύων οὐκ ἔχοντες βρόγχον φθέγγονται· τοιοῦτοι δ' εἰσὶν οἱ περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ· φθέγγονται γὰρ, καὶ πολὺν ἤχον ἀποτελοῦσιν. Aristotelis sententia est, quaecunque animalia vocem edunt, aut φθέγγον, ea φωνεῖν τῶν ἄλλων μορίων οὐδενὶ πλὴν τῷ φάρυγγι: vocem edere non alia corporis parte quam gutture. guttur autem piscibus nullum est, qui neque pulmonem habent, neque respirant. Quare et voce carent iidem, neque aut φωνεῖν aut φθέγγεσθαι possunt. Ex his intelligimus, cur dicat hic Clearchus οὐκ ἔχοντες βρόγχον. appellat βρόγχον, quem philosophus φάρυγγα et λάρυγγα. etsi aliud proprie φάρυγξ, aliud βρόγχος. Tacite igitur Clearchus praeceptoris sui placitum convellit: qui διαβρόχην negaverat, animalia gutture carentia posse edere aut vocem aut sonum. Sed ex Plinii verbis de exocoeto quae paulo ante recitavimus, suspicio est scripsisse Clearchum, οὐκ ἔχοντες βράγχια. Non habere bronchon sive guttur, omnium prope piscium commune πάθος est: at branchiis carere: et tamen sonum edere, plane rarum et miraculosum. Nam quod aliis animantibus in edenda voce est guttur, id piscibus sunt branchiae in formando eo stridore quem vocat philosophus τρισμόν. Clearchum tamen puto falsum animi: et pisces istos vocales non penitus carere branchiis existimo, sed ἔχειν μὲν, ἔχειν δὲ ἀμυδρῶς, ut de talibus loqui solet philosophus, habent, inquam, vel minus perspicuas, et quasi imperfectas branchias: vel aliquid intus ἀκανθῶδες, cujus attritu fit ille qui dicitur stridor, quem nominat Clearchus ἤχον. Quod subjicitur miraculum ex Nicolao Damasceno, illustrari debet ex similibus casuum historiis quae apud Strabonem libro primo. De piscium et ranarum pluvia, quaerendum alibi accuratius. In ea historia quae refertur ex Posidonio, scribe, ὡς ὁ Σαρπηδῶν λει-

Φθεις, victus. non ληφθεις. Sarpedonem et Strabo nominat paucis hanc historiam ex eodem Posidonio describens: sed cuius auspiciis bellum gereret Sarpedon, non dicit geographus. Ex historia illorum temporum facile cognitu est, ducem egisse hunc copiarum Demetrii regis Seleuci F. qui in expeditione contra Parthos periit. Errant qui Demetrium hunc putant esse Demetrium Poliorceten, cuius vitam scripsit Plutarchus, errant inquam tota via. Male etiam accipiunt verba Strabonis qui ex iis eliciunt Ptolemaeo Sarpedonem militasse. οἱ Πτολεμαεῖς, inquit Strabo loquens de Ptolemaide Syriae, μάχην συνῆψαν πρὸς Σαρπηδόνα τὸν στρατηγόν. boni viri transformarunt Πτολεμαεῖς qui sunt Ptolemaidis oppidi cives, in Ptolemaei regis duces. multa jam incredibilis cuiusdam incogitantiae argumenta habuimus. μετὰ καὶ τότε τοῖσι γενέσθω. [At p. 58o. apud Aristeam et scriptum et interpretatum perperam observavimus de Jordane, qui mare ingreditur in littore Ptolemaensium, sic. ὃς εἰς ἕτερον ποταμὸν ἐκβάλλει τὸ ρεῦμα, κατὰ τὴν Πτολεμαίων χώραν. scribe, Πτολεμαέων.] Victus igitur eo praelio Sarpedon pro Demetrio pugnans, a Ptolemaensibus qui tum stabant a Tryphonis partibus. De his accipienda sunt haec, οἱ δὲ τοῦ Τρύφωνος ὄδουον κατὰ τὸ πλησίον νικήσαντες τῇ μάχῃ. restitue scripturam veterem, et Athenaei ipsius, ὄδουον κατὰ τὸ πλησίον νικήσαντες τὴν μάχην. Eustathius, ὁ δὲ ἀγχιάλος τόπος καὶ ἀμφιάλος δασύνουσι τὸ μέσον α κατὰ τοὺς παλαιούς· οὕτω δὲ καὶ ὁ πλησίάλος, οὗ χρήσις κατὰ τὸν Ἀθηναίων παρὰ Ποσειδωνίῳ, ἐν τῷ ὄδουον, etc. Cum autem repentina inundatio Ptolemaenses obruisset, et mortuos in littore destituisset, Sarpedonis milites reversi τοῖς τῶν πολεμίων σώμασιν ἐφῆσθησαν, hostium strage visa laetati sunt. Dalecamp. emendat ἐφείσθησαν aut ἐφείσαντο, et vertit repercerunt. nihil pote inconsultius nisi hoc fortasse, quod mox pro, ἔθυσαν ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΠΑΙΩ, reperti sunt qui corrigerent scilicet καὶ ἔστησαν Ποσειδῶνι τρόπαιον. Posidonius hoc voluit ad Ptolemaidis portas fuisse facta sacra Neptuno Tropaeo cognomine, quasi dicas hostium averfori, vel *Stratori* etli aliud proprie vox sonat. Ac videtur, ad memoriam ejus casus sanum ibi a Sarpedone statutum Neptuno, eo cognomine posthac colendo. Assentior doctis qui sequentem historiam sane mirabilem περὶ ἰχθυομαντείας τῆς ἐν Λυκίᾳ, de divinatione illa acci-

piunt, quam Myrensis lacus pisces in Lycia soliti edere. Aeliano teste libro duodecimo De animal. quamquam ejus narratio si cum Polycharme hac conferatur, non parum diversa invenietur. verum is est mos auctorum, ut res easdem non eodem modo narrent. Ait, ὅταν γὰρ διέλθωσι πρὸς τὴν θάλασσαν. melius ὅταν γὰρ δὴ ἔλθωσι. nulla hic loci designatio, sed hoc ideo, quia ante nominatim indicatus fuerat a Polycharmo: quod non erat Athenaeo praetermittendum. Ait, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ δὶνα ἐπὶ τῆς ἀμάθου. appellat δὶναν vorticem quam Aelianus πηγὴν, fontem. Artemidorus δινάζοντα τόπον. Fons fuit altus et vorticosus. Ait, ἔχοντας ὑφ' ἑκατέρω σάρκας ὀπτάς, scribe, ἐφ' ἑκατέρω. Ait, ὁ δὲ μαντευόμενος ἐμβάλλει τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν δὶναν. ineptares, nisi commode accipiatur. qui consultum venit pisces, inquit, *verva aquae injicit*. cedo, cur verva potius quam extractas verubus carnes, aut quomodo verubus carnes eximere pisces poterant? Quare arbitrabar per ὀβελίσκους intelligi frustra carniū quae fuerant in obeliscis affatae. sed obstant nostrae sententiae Artemidori mox verba de re eadem, οἱ θυσιάζοντες ἐμβάλλουσιν ἀπαρχὰς τῶν θυσιαζομένων ἐπὶ ξυλίνων ὀβελίσκων. Aelianus multo clarius, καὶ ὁ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἱερεὺς κρέα μόσχεια διασπείρει τῶν τῷ θεῷ τεθυμένων. plane dicit idem, sed aliter. Ait, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὸ ὄρατόν τοῦ πράγματος. Breviator, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὴν ὄρασιν, et profecto insolens genus loquendi est, τὸ ὄρατόν τοῦ πράγματος pro τὸ ὀρώμενον πρᾶγμα. Ait, φαίνονται δὲ ὀρφοὶ, γλαυκοὶ, ἐνίοτε δὲ φάλαιναι ἢ πρίστεις. Simplicius multo Aelianus, ὀρφοὶ δὲ οἱ ἰχθύες ἀθρόοι προσνέουσι. In proxima historia quae ex Phylarcho narratur, insigne est ἀνανταπόδοτον. Nam ista verba, ἀλλ' ὄγε Πάτροκλος, nullam habent constructionis convenientiam neque cum praecedentibus, neque cum sequentibus: sed ita accipi debent, quasi auctor diceret, *verum ut ad Patroclum redeam et missum ab illo munus*. Amat has βραχυλογίας καὶ ἀνανταποδότους λόγους unus omnium maxime Aelianus. Ait autem Phylarchus, Antigonnem regem missum ad se munus a Patroclo quod constabat ex magnis piscibus et ficis recentibus sic esse interpretatum, ἡ θαλάττουρατεῖν φησὶν ἡμᾶς Πάτροκλος, ἡ τῶν σύκων τρώγειν, id est, ait *Patroclus vel imperium maris obtinere nos debere, vel sicus edere*. videtur Patroclus de Ptolemaeo cui mili-

tabat prodendo cogitasse; et tacite cum ejus hoste conspirasse. quem quidem tanquam aenigmate monet ut rei nauticae curam capeat, ac classem instruat: aut sciat paratam sibi ignominiam quae victos sequitur. *Ficus edere παροιμιαιῶς* de iis dici solitum qui mollins et delicatius viverent. Vide quae scribit Aristophanis enarrator ad illa e Vespis, *σὺ δὲ νῦν σῦκα μ' αἰτεῖς.*

CAPUT TERTIUM.

Καμασηνες pisces. Cypriorum poeta. Photii locus. Nemesis Helenae mater. νέμεσις. ἀποπύριδες, et ἀπόπυρις. Apollonia Chalcidica. Ichthyas Megaricus. Brizo dea, sive Brizomantis. βρίζειν, et καμβρίζειν. λάσθη. Ζεῦν. Sardanapalus ἀδιανοητότερος κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρός. Idem dictus et Conosconcolorus. θυμὸν ἀέζειν. Fabularum mediae comoediae numerus. Athenaei πολυαναγνωσία et diligentia in conficiendis Excerptis. Sophistarum πύλαι. Manes. τυρβάζειν. Ρρον. χελώνης ἢ δεῖ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. στραγγεύεσθαι.

ΟΙ *Ιχθύες καμασηνες ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους ἐλέχθησαν.* non solus Empedocles ea voce usus, sed alii quoque poetae Graeci antiquarii et κακόζηλοι. Antipater, *Φεύγεθ' ὅσοι λόκκας, ἢ λοφνίδας, ἢ καμασηνας, ἄδετε ποιητῶν φῦλον ἀκανθολόγων.* ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας ἔπη εἶτε Κύπριός τις ἐστίν ἢ Στάσινος, ἢ ὅστις δῆποτε χαίρει ὀνομαζόμενος. Operis hujus antiquissimi, et in multos libros tributi (undecimus eorum ultimo libro laudatur) auctor jam olim incertus. Homerum quidam putarunt, alii Cyprium nescio quem, alii Stasinum, nonnulli Hegesiam. Libro 15. leguntur haec, *ἀνδρῶν στεφανοματικῶν μέμνηται ὁ τὰ Κύπρια ἔπη πεποιηκῶς Ἠγησίας ἢ Στάσινος. Δημοδάμας γὰρ ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἀλικαρνασσοῦ Κύπρια Ἀλικαρνασσέως δ' αὐτὰ εἶναι φησὶ ποιήματα.* Locus vitii suoapte indicio manifestus. sensus enim ex istis elici potest nullus. Videtur scribendum, *Δημοδάμας*

δ' ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἀλικαρ-ρ. 582.

νασσοῦ, Κυπρία τοῦ μὴ Κυπρίου γενομένου, Ἀλικαρνασσεὺς δὲ, αὐτὰ εἶναι Φησὶ ποιήματα. *Cyprius et Cyprias idem. ut Hegesias, et Hegesius. sic Hegesius in Excerptis Photii MSS. qui Athenaeo Hegesias. Qui Homerum faciebant auctorem τῶν Κυπρίων ἐπῶν, addebant, prius parentem pro dote filiae poemata illud Stasino Cyprio genero suo dedisse: et de ipsius patria appellasse Κύπρια ἔπη. Refellit horum sententiam Photius in Eclogis suis. Ratio Photii est, quia si ab insula Cypro esset illis nomen inditum, non Κύπρια, cum accentu in antepenultima, sed Κυπριακὰ fuerant inscribenda. hanc sententiam elicio ex istis Photii verbis, μηδὲ γὰρ Κύπρια προπαροξυτόνως ἐπιγράφεσθαι τὰ ποιήματα. id est, neque enim Κύπρια cum accentu in antepenultima inscripta fuissent ea poemata. ἐπιγράφεσθαι interpretor, ἐπιγράφεσθαι ἄν. nisi voluit hoc Photius non Κύπρια sed Κυπρία ἔπη, id est, *Cypriae versus* pro Cyprii ut ante diximus, veram esse tituli hujus scripturam.*

Νέμεσιν ποιεῖ διωκομένην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ εἰς Ἰχθυῶν μεταμορφουμένην. Post haec verba adjicit auctor Eri-
tomaes, ἢ Διοσκύρους καὶ Ἑλένην ἔτεκε. De Nemesi Helenae matre habes apud Lycophronis interpretes. Scribe mox, ἐτείρετο γὰρ Φρένας αἰδοῖ. Καὶ Νέ-
μεσις κατὰ γῆν τε καὶ ἀτρυγέτον μέλαν ὕδωρ Φεῦγεν. ita malo quam ut diu placitum. — ἐτείρετο γὰρ Φρένας αἰδοῖ, Καὶ νεμέσει· καὶ τόνδε κατ' ἀτρυγέτον μέλαν ὕδωρ Φεῦγεν. id est, *cruciabat illi animum pudor et vindictae metus. itaque Ionem fugiens in mare irruit. νέμεσις non male accipi potest de metu ab indignatione Junonis cujus pellex esse ista verebatur. Scribe etiam, Ἄλλοτ' ἄν' Ὠκεανόν. et sequente versu, ἄν' ἠπειρον.*

οἶδα δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόπυριν καλουμένην. Ut ἐψητοῦς Graeci dixerunt pisciculos quosdam a genere cocturae: item alios Φρυκτοῦς, alios ἀπανθρακίδας: sic et ἀποπυρίδας appellarunt minutos pisces super pruna torrerī solitos, neque multum differunt ἀποπυρίδες et ἀπανθρακίδες. nam ἄνθρακες et πυρία ferme idem. Sic accipit paulo post Athenaeus cum ait, super tumulto tibicinis Charmi, qui vivus plurimum pisces amaverat, alium tibicinem ἐναγίσαι ἀποπυρίδας. libro superiore in Epicharmi versu legas ἀποπυρίζειν ἀφύας. Hic vero ἀπόπυρίς aut ἀποπυρίς, vox est Apolloniatarum propria. Sic enim illi appellabant illam pisciculorum ingentem

copiam, qui stasis temporibus in Olynthiaco flumine reperiebantur. *περὶ τὴν Βολύκην λίμνην.* Scriptura vetus quorundam librorum, *Βόλβην.* est autem Bolbe lacus in Macedonia ex Thucydide, Stephano aliisque notus. sed an is sit de quo sentit Athenaeus, hoc vero quaerendum. Mox legendum, *Περὶ Ἀπολλωνίαν τὴν Χαλκιδικὴν δύο ποταμοὶ ῥέουσιν.* multae olim erant Apolloniae, quae cognominibus distinguuntur. *Chalcidica* ista fuit in Macedonia. Scribo etiam, *καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον* vel *κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον.* Multa hoc loco ex antiquis membranis adjecimus in nupera p. 585. editione, ante inedita. Verte autem, *Atque eo tempore infinitam piscium multitudinem e lacu in Olynthiacum fluvium conscendere. Is parvus est, ut vix talum tegat. nihilo tamen minus tanta piscium copia venit, ut ex iis omnes qui circumjacent populi salsamenta in usus suos abunde parent.* *Τοσαῦτ' εἰπόντες ἅ οὐδ' Ἰχθύας ὁ Μεγαρικὸς Φιλόσοφος.* Scribe, *τοσαῦτ' εἰπόντες ὅσα οὐδ' Ἰχ.* et *Μεγαρικὸν* cave interpreteris *Megarenses.* id enim sectae nomen est. Laertius in historia philosophorum Megaricorum, *Τῶν δὲ ἀπὸ Εὐκλείδου ἔστι καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ Διόγενης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται.* *δι' ὑμᾶς δὲ καὶ τῶ παιδί παρακλεύσομαι.* significat, se dum sermones audit de piscibus longos et prolixos, in ejus orationis venisse fastidium, et esse factum *ἄπιχθον.* *δι' ὑμᾶς propter vos, aut per vos.* non, *vestra omnium gratia.* *ὅταν θύωσι τῇ Βριζοῖ, αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐν ὑπνῷ μάντις.* ideo haec dea aliis dicta. *Brizomantis.* Hesychius, *Βριζομαντις, ἡ ἐνυπνιόμαντις.* neque cenleo corruptum. *Βρίζειν* quod interpretatur Athenaeus *καθεύδειν,* proprie esse volunt meridiari, et a cibo dormire. quasi *βορίζειν,* hoc est, *ἀπὸ τῆς βορᾶς ἵζειν.* Homero *βρίζειν* est, *νυστάζειν, cessatorem agere instar dormitantium.* ut *ἐνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον.* ubi tamen legunt alii, *ἐνθ' οὐ καυβρίζοντα ἴδοις.* ita Hesychius. pro *καταβρίζειν.* *Χλεύην τε ποιεῖ καὶ γέλωτα καὶ λάσθην.* Vox est Ionica *λάσθη,* irrisio et contumelia. Jungi amat cum *γέλως.* Herodotus Eratone, *πέμψας τὸν Φερέποντα ἐπὶ γέλωτι καὶ λάσθῃ, ἡρώτα τὸν Δημάρατον ἐκοῖον τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν.* Vetus scriptor apud Suidam, *οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ σὺν λάσθῃ καὶ γέλωτι ὥσπερ ἄθυρμα τῶν Σπαρτιατῶν τὰ πρῶτα τοῦ Διὸς ἀναδήματα διέσπειραν.*

οὐ γὰρ μὰ τὸν Ζεῦν. Rara vox et quam temere non legas alibi. Respiciebat hunc locum Eustathius commentario primo in Ulyxeam. ὅτι τοῦ Ζεὺς ἐστὶ καὶ αἰτιατικὴ παρὰ Πολυκράτει τῷ σοφιστῇ μονοσύλλαβος, τὸν Ζεῦν, περισπωμένη. ὃν ἀδιανοητότερον εἶναι κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρὸς Ἀριστοτέλης ἔφη. *quem obscuriorem fieri cum de nomine patris appellatur, scribit Aristoteles.* ἀδιανόητος, qui difficile dignoscitur. Patrum nomina adiciebant Graeci ad faciliorem notitiam, atque ut facilius animo conciperetur is quem designarent: quod vere dicebat Aristoteles non habere locum, quando aliquis ad Sardanapali nomen patris ipsius appellationem adjiciat. Sed erat et alia causa cur de patris nomine aliquem vocarent Graeci. nam in eo fuit aliquod honoris specimen. Aelianus Ποικίλης libro sexto, c. 11. ψιλαῖς ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, εὐκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα. πατρόθεν οὖν τὸν νεανίαν προσεῖπον, κυδαίνων αὐτὸν Ὀμηρικῶς. At Sardanapalo etiam aliud fuit nomen, paucis hodie notum, Κονοσκογκόλορος. ἐφ' οὗ τοῦ τάφου ἐπιγεγράφθαι Φησὶ Χρυσίππος τὰδε. Inscriptio haec literis Assyriacis, quemadmodum et Strabo scribit, fuerat concepta. Graeci eam variis modis expresserunt, prosa alius, alius versu: item alius totam, alius ex parte: prout nempe argu- p. 584. mento suo quisque convenire judicabat. Sic lib. 12. ut probaret Athenaeus non penitus otiosum vixisse Sardanapalum, profert ex illa inscriptione verba quibus dicebatur Tarsum et Anchialam die una condidisse. Chrysippus vero, unde ista nunc describuntur, de luxu illius tantum agebat. Quare fallitur Dalecamp. qui ex Strabone et libro 12. ut ait, huc sine ratione infert, quae sunt prorsus aliena huic loco. Ut taceam de libris antiquis: per quos illi non licet esse liberali. *Θυμὸν ἀέξειν* poetica phrasis est, pro genio indulgere, et animo suo morem gerere. non aliter debuit accipi in epitaphio Sardanapali, *Εὖ εἰδὼς ὅτι θυητὸς ἔφους σὸν θυμὸν ἀέξει Τερπόμενος θαλίῃσι.* Familiare poetis verbum *αὔξειν* ut lib. quarto dicebamus. paulo aliter in epigrammate Bacchidae, *πάντα τᾶ ψυχᾶ δόμεν.* sententia eadem. at diverso sensu *συμφράδμονα θυμὸν ἀέξειν* alius poeta, ut libro superiore dicebamus capite septimo. Quinto versu scripsimus cum antiquis, *τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλυνται.* alii libri *λέλειπται*, quod videtur ab iis profectum qui putabant fuisse dicendum *λέλυται*:

cum tamen probissimum sit λέλυνται, ut apud poetam, καὶ σπάρτα λέλυνται. corrupta sunt, perierunt. tamen in parodia Chryssippi est λέλειπται. Τούφήμερον ζῆν ἠδέως. Scrib. τοῦφ' ἡμέραν. et verte ista, Μικροῦ δὲ βίωτου ζῶντ' ἐπαύρεσθαι χρεών, vita quae sit tam brevis. dum vivimus frui oportet. ἐκ θεῶν δυστυχῆς in versiculis Amphidis, dicitur homo diis exosus, et divinitus infelix: ᾧπερ συμβέβηκε συμφορὰ θεήλατος.

Prior Bacchidae versuum male vulgo scribitur, Πῖεν, Φάγεν, καὶ πάντα τὰ ψυχᾷ δόμεν. restitue Doricam scripturam, Πιέν, Φαγέν pro πιεῖν et φαγεῖν.

πλέονα τῆς μέσης καλουμένης κωμωδίας ἀναγνοὺς δράματα τῶν οὐτακοσίων, καὶ τούτων ἐκλογὰς ποιησάμενος. Magnae diligentiae exemplum. Ait legisse et excerpisse se plures octingentas fabulas mediae comoediae. non existimandum est negligentius versatum fuisse in aliis fabulis, qua novae, qua antiquae comoediae. Adde his tragicorum dramata: item alios omnis generis poetas, et illorum interpretes veteres criticos. Taceo historicos et philosophicos, quorum omnium scripta legisse vel sola, improbus sit labos.

Athenaeus vero cum ex horum libris, tum ex aliis omnibus sibi lectis, excerpta confecerat viatica, ut saepe dictum nobis. Caeterum in numero hic posito haeremus: quia legere meminimus mediae comoediae fabulas fuisse solum DCXVII. Auctor προλεγομένων in Aristophanem: Τῆς μὲν οὖν μέσης κωμωδίας εἰσὶ ποιηταὶ νζ'. καὶ τούτων δράματα χιζ'. [Potest tamen ratio asserri hujus diversitatis apprime probabilis: nam criticus ille eorum Prolegomenon auctor de iis tantum dramatis videtur sensisse quae fuerant producta in scenam et Didascaliiis inserta. Athenaeus tam de iis quae adnotata fuerant in Didascaliiis quam de aliis: vide quae scripsimus libro sexto, capite septimo, sub

p. 585. sinem. Fortasse etiam in illis Prolegomenis pro χιζ'. DCXVII. scribendum est αιζ' MXVII.] ἀλλὰ οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περγᾶμῳ ἀναγραφαὶς ποιησάμενοι. concise dictum τὰς ἐν Περγᾶμῳ ἀναγρ. pro, τὰς ἀναγραφαὶς τῶν ἐν τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Περγᾶμῳ eos enim intelligit: qui indices collegerant et conscripserant librorum qui erant Pergami in bibliotheca regum Attalicorum. Nebulonius illius mens qui in Alexidis Αλωτοδιδασκαλο pronuntiabat ista

Τί ταῦτα ληρεῖς Φληναφῶν ἄνω καίτω
λύκειον, Ἀκαδημαῖον, Ωιδεῖον, πύλας,
λήρους σοφιστῶν;

fuit haec: sapientiam et sapientium scholas omnes prae
 luxu et voluptaria vita, meras nugas esse. Itaque non
 possumus πύλας interpretari de Thermopylis et Amphi-
 ctyonum confessa. quid enim illis cum sapientiae studiis?
 Si vera ea scriptura, referam ad mendicabula philoso-
 phorum et aretalogos, qui passim per urbium portas,
 per plateas, per angiportos, et publica omnia loca ob-
 errantes, de virtute multa declamabant. Viderint ta-
 men eruditi num sit potius legendum, Λύκιον, Ἀκαδημίαν.
 Ωιδείον, Ποικίλην. MSS. quod nunc primum observo,
 praeferunt, ὠδείου πύλας. Πίνωμεν ἐκπίνωμεν
 σικῶν. Male affectus versus in omnibus libris. In qui-
 busdam ἐμπίνωμεν, et in extremo συνῶν. nihil excogito:
 nisi cui non displiceat, ἐκ κυλίων συχινῶν. Sed veram
 hujus versiculi lectionem imputat nobis codex Hural-
 dinus. ille quidem corruptus: verum ita, ut ad veram
 scripturam nos ducat quasi manu. Ita ille, Πίνωμεν,
 ἐκπινωμένῳ σικῶν. luce clarius scribendum esse, Πίνω-
 μεν, ἐκπίνωμεν ὦ Σίκων, Σίκων. Proprium viri nomen
 fuit apud Graecos, Sicon, ut observabamus lib. nono,
 cap. 6. Servile, opinor, nomen id erat, ut pleraque
 Graecorum duum syllabarum, aut unius. Τύρβαζε
 μαγήν, γαστρός οὐδὲν ἤδιον. Ajo scribendum vel invitis
 libris, Τύρβαζε Μάγη· γαστρός οὐδὲν ἤδιον. O Manes,
 dede te voluptati: ventre nihil suavius. Manes servile
 nomen, ut sciunt omnes. quod autem servos alloquatur
 iste, testantur verba superiora, οἰκέτην πεποιῆσθαι προ-
 τρεπόμενον τοὺς ὁμοδούλους. At τυρβάζειν id esse quod
 expressimus, non quod interpretes, ex Suida potest pro-
 bari: qui τύρβην interpretatur ἀπόλαυσιν, vitam volup-
 tuariorum, et eorum quos vocat philosophus ἀπολαυ-
 στικούς. inde igitur τυρβάζειν, vivere eam vitam.
 ἀπεσχεδιακέναι τε τὸν Τερψίωνα καὶ περὶ τῆς χελώνης
 ἢ φαγεῖν, ἢ μὴ φαγεῖν. Explicatur hoc proverbium a
 Zenobio, et ejus auctor Terpsion dicitur etiam illi.
 Arponam ejus verba et simul emendabo Ἡ δὲ χελώνης
 κρέα φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. Τῆς χελώνης ὀλίγα κρέα βρω-
 δέντα στρόφους ποιεῖ. πολλὰ δὲ καθαίρει. ὄθεν ἡ παροι-
 μία. ἕτεροι δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχομένων ὀρμῶν ἐπὶ τι, στραγ-
 γευομένων δέ. Φασὶ δὲ αὐτὴν Τερψίωνος εἶναι. Testu-
 dinis carnes si intra modum edantur generant tor-
 mina: si majora copia, purgant. unde natum pro-
 verbium, Testudinis carnes aut comedere oportet, aut
 non comedere. Alii putant dici de iis, qui magno

p. 586. *Impetu rem aliquam inchoarunt, sed postea languidos se praebent. auctor dicitur esse Terpsio. In Zenobii libris pessime scriptum, στρατευομένων δέ. atque idem error etiam apud Suidam. fecimus στραγγευομένων. quae emendatio fideiussorem, credo, non desiderat. [Utitur eleganter hoc proverbio Actuarius initio libri 4. Ἡ μὲν παροιμία Φησὶν, αἰτ, χελώνης κρέα ἢ Φαγεῖν, ἢ μὴ Φαγεῖν. ἐγὼ δὲ μικρόν τι τὴν παροιμίαν παρωδήσας Φαίην ἂν ταῖς ποιμίαις καὶ πολυειδέσι τῶν ὑποθέσεων, ἢ μὴ ἐγχειρεῖν προσῆκον, ἢ τοὺς ἐγχειροῦντας ἀνάγκη καὶ συμπληροῦν. In editione Graecolatina Proverbiorum Zenobii et aliorum, quam infeliciter superior locus sit expressus intelligent, qui nostra cum illa versione contentendent.]*

CAPUT QUARTUM.

Dorion συγγραφεὺς ὀψολόγος et κρουματοποιός. Mylon oppidum Aegypti: Zenopolidon. aequitas animi sapienti est pro condimento. Dorionis dictum de locusta marina. Nicoereon tyrannus. Lepidi versus de mente tibicinum explicantur. pisces Dorioni dicti Θεοί. Timothei poetae Nauplius. ὀπτός. Epicharmi Λόγος ἢ λογίναι. νότος λαμπρός. Alexidis Demetrius versa a Turpilio. Antiphanis Ἀλιευομένη. καλλιμέδων pro locusta. γόγγυρος. Smisgolas Atheniensis. ἐρεθίζειν sive ἐρεθεῖν ὠδᾶν, et ἐρεθίσματα.

LIBRO superiore saepissime usus est auctor testimoniis Dorionis, in explicanda piscium historia. Is auctor obscurus fuit et paucis cognitus: ideo miratur Democritus, inter ὀψολόγους, et eos qui de piscibus scripserunt, eum censerit, qui in eruditorum vulgus non aliter innotuerit quam ceu κρουματοποιός, id est, magister symphoniae, aut nescio quorum musicorum instrumentorum pullator. Πόθεν δ' ὑμῖν ᾧ σοφώτατοι, inquit, ἐπῆλθε, καὶ ὁ ὀψολόγος Δωρίων, ὡς καὶ συγγραφεὺς τις γενόμενος, ὃν ἐγὼ κρουματοποιὸν οἶδα ὀνομαζόμενον καὶ Φίλιχθον, συγγραφέα δὲ οὐ. clarissima verba obscurant

interpretes, dum ὀψολόγος aliter vertunt quam oportuit. sed et corrumpunt iidem, cum temere emendant, cum hic, tum aliis etiam in locis, χρωματοποιόν, pro κρουματοποιόν. meminerant videlicet inter modulationum genera quae a musicis explicantur *chromata* nominari. ceu vero non et κρούματα sint musicorum: de quibus tam multa Plato, Aristoteles, Plutarchus. Illud potius meminissent in Plutarchi commentario De musica, κρουμάτων ποιητήν dici, quem una dictione κρουματοποιόν vocat auctor. Minus autem mirandum est, de hoc Dorione quaedam Athenaeo fuisse comperta, quae vulgo doctis essent incognita, nam et Athenaeus Aegyptius fuit, et Dorion quoque, aut in Aegypto certe vixit: quod docent nos Machonis de Dorione verba, Ὁ κρουματοποιὸς Δωρίων ποτ' εἰς μύλων' Ἐλθών. nam Mylon Aegyptiaci oppidi nomen teste Hermolao Byzantio. Quintum versum Machonis, Ἰδών τ' ἐπιθύοντα τὸν νεωκόρον: malim ita scribi, Ἰδών τ' ἔπειτα θύοντα τὸν νεωκόρον. In octavo facit poeta mentionem fani cuiusdam Ζηνοποσειδῶνος: id est, *Jovineptuni*. Nam interdum veteres duo numina in uno signo coluerunt: unde illa nomina apud M. Tullium, *Hermathena*, *Hermeracla*, et hic *Zenoposidon*. Egregium est Dorionis apophthegma quod statim commemoratur. ἐπαινοῦντος ἄλλου τὰ τῶν θύνων ὑπογύστρια. καὶ μάλα ἔφη δεῖ μέντοι γὰρ οὖν ἐσθίειν αὐτὰ ὡσπερ ἐγὼ ἐσθίω. εἰπόντος δὲ, πῶς; ὁ δὲ, πῶς; ἠδέως, ἔφη. Omnia quibus vescimur, atque adeo quaecunque in longa vita mortalibus eveniunt, vel per se et natura sua nobis grata sunt, vel possunt fieri. Nam qui sapienter vitam instituant, si non possunt quod volunt, id volunt quod possunt. Dorionis haec mens fuit, cum diceret, probari sibi thunnorum abdomina, et bonum cibum videri: non quod talis esset natura sua: sed quia ipse talem efficiebat, aequitatem animi pro condimento adhibens, et moderationem, per quam vel mali saporis cibi palato comedentis sapiant. Hoc voluit Dorion: neque obstat quod Archestratus et poetae alii quorum in his libris verba recitantur, laudare hypogastria thunnorum videntur: nam si deterioribus comparentur, laudem mereantur non injuria: si cum aliis non contendantur, et illa et omnia alia falsamentorum genera beatorum mensis parum digna. Ideo dicebat Galenus in tertio de facult. alim. πῖσces τοὺς τεμαχιζομένους καὶ ταριχευομένους ἐδώδην εἶναι ἀνδρῶπων τῶν

ἐπιτυχόντων. Aiebat idem Dorion, τοὺς καράβους τρία ἔχειν, διατριβὴν, καὶ εὐώχλαν καὶ θεωρίαν. *locustas marinas tria habere*, (id est, ad haec tria esse com-
moda) *oblectationem, escam, et contemplationem*. non intellexerunt hunc locum qui verterunt, *διατριβὴν exercitationem*. Jocundas occupationes ad tempus fallendum et otium oblectandum, *διατριβὰς* vocant Graeci. Locustae vero marinae ea compages ac fabrica est, ut paegnii et ludicri cujusdam loco haberi queat. *θεωρίαν* appellat, opificii divini in natura hujus aquatilis sedulam considerationem. Quando vixerit Dorion non est difficile cognitu ex sequentibus, ἐν Κύπρῳ παρὰ Νικοκρέοντι δειπνῶν, ἐπήνεσε ποτήριόν τι· καὶ ὁ Νικοκρέων ἔφη, ὁ ἂν βούλη ὁ αὐτὸς τεχνίτης ποιήσει σοὶ ἕτερον. σοὶ γὰρ ἔφη, ἐμοὶ δὲ τοῦτο δός. *coenans in Cypro apud Nicocreontem, laudavit poculum quoddam: tum Nicocreon, Quod volueris cumque, inquit, idem artifex simile alterum tibi conficiet, at Dorion, Tibi quidem, ait: mihi vero da tu nunc istud.* Nicocreon hic Cypri tyrannus vixit Isocrati aequalis. Melius autem et uberiore sententia MSS. ὁ ἂν βούλη: quam interpretes, εἰάν βούλη. quasi dicat Nicocreon, ex omnibus generibus poculorum quae vides in cylicio apposita, elige quod maxime probaveris, et simile illi alterum confiet tibi. De more apponendi cylicium, libri undecimi initio. Non carent difficultate versiculi lepidissimi, quibus negatur mens inesse tibicinibus. Sunt autem hi.

Ἄνδρὶ μὲν αὐλητῆρι θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν,
ἀλλ' ἅμα τῷ φουσᾶν χ' ὡ νόος ἐκπέταται.

p. 588. posteriore istorum versuum dicuntur tibicines dum tibias inflant mentem amittere. si amittunt, ergo habent. quare falsum illud in priore, θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν. Aut igitur commoda interpretatione molliendum quod dictum videtur est duriuscule: et accipiendum quasi diceret, datam quidem et tibicinibus mentem a diis: sed non firmam nec perpetuam: verum quae tunc illis adimat, cum tibias inflant. aut legendum, Ἄνδρὶ μὲν αὐλητῆρι θεοὶ νόον εἰσενέφυσαν. stant ab hac emendatione, non codices quidem, in quibus vulgata lectio habetur: sed particulae μὲν et ἀλλά: si volumus earum vim recta ratione expendere. Jusserat Dorion puerum opsonatorem pisces emere: cum ille non fecisset, herus flagris eum caecidit, atque inter vapulandum jussit optimorum piscium nomina recitare. morem gerit misellus, et or-

phum, glauciscum, congrum et similes his alios nominatum Dorion, *Ego te*, inquit, *piscium nomina iussi dicere, non deorum*, cur pisces illos appellat Deos? an haec acciderunt cum adhuc in Aegypto esset Dorion? ibi enim plerosque pisces pro numinibus fuisse cultos, testantur veteres comici, ut libro septimo legere est. Verius censeo, Dorionem cum esset insigniter piscium amans, (unde illi Philichthys cognomen) et de eo genere hominum quibus venter Deus est, ut beatus Paulus ait, piscium illos qui palato suo maxime saperent, appellasse deos. Notamus tale quid et libro 14. cap. duodecimo. Ait, ὁ αὐτὸς Δωρίων καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος. Lego Ναυπλίῳ. Non enim *Nautilum* sed *Nauplium* fecerat poeta Timotheus. Suidas nominat Πέρσας ἢ Ναύπλιον. De Nauplio quod facit huc leges in Apollodori Bibliotheca libr. 11. Lasi Hermionensis vetustissimi sapientis, et ut quidam arbitrati sunt, unius e septem, jocus, dicentis, τὸν ὤμὸν ἰχθῦν ὀπτὸν εἶναι, specie analogiae ludit nos. nam ut dicimus νοητὸν ὃ ἔστι νοῆσαι, et ἀκουστὸν ὃ ἔστιν ἀκοῦσαι. sic prorsus ὃ ἔστιν ὀπτειν τοῦτό ἐστιν ὀπτόν. Athenaeus dum scribit, καὶ ὃ ἔστιν ἰδεῖν, τοῦτό ἐστιν ὀπτόν, manifestissimam analogiam fecit esse obscurissimam, corrupta argumentatione quae ducitur a conjugatis. sed vitavit obsoletum verbum ὀπτειν, pro ἰδεῖν *videre*. extat in vetere senatusconsulto Lacedaemoniorum de Timotheo, quod recitamus capite 11. hujus. nisi malimus ex glossmate τὸ ἰδεῖν in contextum irrepisse. Verum est autem, ab ὄπται fieri ὀπτὸς *visibilis*. [unde εὐοπτος frequens verbum etiam optimis scriptoribus.] at ὀπτὸς *affinis*, contractum est ex ὄπτηται. Addit dipnosophista, τοιαῦτα δὲ καὶ Ἐπίχαρμος παίζει, ὥσπερ ἐν λόγῳ καὶ λόγον εἶναι. haec sunt corrupta sine dubio: etsi conatus est eruditissimus Dalecamp. sensum commodum reperire aliquem. Ego memini reperire laudatam Epicharmi fabulam cujus titulus scriberetur Λόγος ἢ λογίναι: quod etsi non satis assequor, et suspectum etiam habeo: tamen certus sum ejus comoediae indicem hoc loco restituendum esse: plura diximus de illius Epicharmae fabulae titulo, libro tertio, capite 33. Vide quae ad p. 589. illum locum nunc addidimus. Caeterum de eo dramate et caeteris ejus poetae dicendum nobis alibi accurate. Λαμπρὸν ἀνεμον Graeci appellant vehementem et σφόδρα πνέοντα. Synesius, ἔπειτα καὶ νότος συνεπιλαμβάνει

λαμπρός, ὃφ' οὐ ταχὺ τὴν γῆν ἀπεκρύπτομεν. Ita accipi debuit ea vox in his Alexidis, Πρώτῳ μὲν εἰ πνεύσεις βορρᾶς ἢ νότος. Ἐν τῇ Θαλάττῃ λαμπρός, ἰχθὺς οὐκ ἐνῆν. nam qui aliter distinguunt in errore versantur. Caeterum Alexidis *Demetrium* unde erant superiores versus, Turpilius verterat Barbare, ut ait Plantus. nam inde citat Nonius, *Antea si stabat aquilo aut auster, inopia, Erat piscati.* quae est verborum Alexidis interpretatio paene ad verbum, imo ad literam. Antiphanis Ἀλιευομένην memorat Pollux libro nono. In ea fabula inducebatur quidam pisces emens a piscatore, vel a piscario. Ac primum sepias dari sibi postulat, ut more emturientium dispiciat quam bonae sint. Poetae verba videamus: quae quidem ita scribuntur,

Τῆς σηπιάδος πρῶτον Ἡράκλεις ἀναξ,
ἅπαντα τεθολώκασιν. οὐ βαλεῖς πάλιν
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πλυνεῖς, μὴ φῶσί σε
δωριάς ἀλλ' οὐδὲ σηπίας εἰληφέναι.

Primus versus sic emendandus, Τὰς σηπίας δὲ πρῶτον. Ἡρακ. similiter versu sexto ἀπόδος. Videntur fuisse vivae sepie de quibus hic poeta. quas cumprehendit emptor: illae atramento suo et illum et se inquinant. quod poeta dixit, ἅπαντα τεθολώκασιν. Ideo petit emptor a venditore ut ipsas in mare projiciat abluendas: ne, inquit, cepisse dicaris non sepias, sed δωριάς. sed haec vox corrupta alterius locum occupat. nam interpretum somnia vigilantibus non possunt placere. Sententia hanc aut similem huic scripturam flagitat, Σκῶρ μιάρων οὐχὶ σηπίας εἰληφέναι. vel Ἀπόπατον οὐχὶ σ. Sequentia ita concipi debent:

Τὸν κάραβον δὲ τόνδε πρὸς τὰς μαινίδας
ἀπόδος· παχὺς γὰρ νῆ Δί', ὦ Ζεῦ! τίς ποτε
ὦ καλλιμέδων σὲ κατέδει ἄρτι τῶν φίλων.

Scripsimus minuscula litera initiantem nomen καλλιμέδων. Nam ea vox hoc loco locustam significat, estque plane idem ac κάραβος. Callimedon orator fuit Athenis, ut toties dictum, cui cognomen Καράβω. comicus alterum nomen alterius loco usurpavit μεταληπτικῶς. In quo venustatem esse non translaticiam fatebuntur, qui erunt harum rerum idonei iudices. Multa interpretes de hoc genere μεταλήψεως, et Strabo etiam aliquid. Aliter longe hic docti: sed non debuerant. Versu 12. scribendum, Καὶ τὸν Σινώπης γόγγρον, ἥδη τραχυτέρας ἔχοντ' ἀκάνθας. Petulantia comica Callisthenem perstringit, ut

vetulae Sinopes amatorem: quam ne in extremo quidem senio artem desisse, Anaxilae versus docent libro 13. οἱ Σινώπη δ' αὖ συνόντες οὐχ ὑδρα σύνεισι νῦν; Γραῦς μὲν γὰρ αὕτη. In effoeta anu γόγγρον appellat eam partem, quam alii poetae κῆπον, λειμῶνα, χοῖρον. 15 versum corrige, et scribe, — ἀλλὰ κίθαρον οὕτως ὄν ἂν ἴδῃ τὰς χεῖρας οὐκ ἀφέξεται. Smigolas hic, inquit, p. 590. quaecumque citharum viderit, in eum manus injiciet. 19. corruptissimus est, Ἀνδρωτάριστον κωβιὸν πηδῶντ' ἔτι. Vel caecus, prope dixerim, videat scribendum, Ἀνδρῶν δ' ἄριστον Κωβιὸν πηδῶντ', quanquam in codd. optimis invenimus ἀνδρωτάριχον. quod minus placet. Ludit poeta, et gobionem piscem non suo nomine appellat, sed cujusdam Gobionis viri Atheniensis de quo habes non multo post. Hunc aliquando Pythionice amatorem habuit. ideo addit iste, Gobionem hunc Πρὸς Πυθιονίην τὴν καλὴν πέμψαι μὲ δεῖ. sed meretrix non diu Gobionem amavit: quin mox insuper habuit, et ad divitis cujusdam falsamentarii filios animum convertit. Declarant ista manifestissime, si modo scribantur recte: hoc nempe modo. ἀλλ' ὅμως οὐ γεύσεται. Ἐπὶ τὸ τάριχος ἔστιν ὠρμηνυῖα γάρ. quamvis (ait) gobius quem ad Pythionicem mittit est pinguis ac succulentus (errant, qui illa mutant, Ἀδρὸς γάρ ἔστι.) illa tamen, scio, ipsum habebit despiciatui: nam ad falsamentum suum jam animum et amorem transtulit. Athenaeus ipse explicat statim. Postremo ait poeta,

Ἀφύας δὲ λεπτὰς τὰσδε καὶ τὴν τρυγόναν,
χωρὶς Θεανοῖ εἰ εὐρέθῃ ἀντιβρόπους.

legendum: εἰ εὐρέθῃ γ' ἀντιβρόπος. si invenietur pastinaca aequi ponderis. Jocus videtur esse in parvam Theanus staturam. Paene praeterieram Smigolam de quo hic auctor, et Antiphanes etiam in praecedentibus versibus, corrupto nomine sic nuncupari. nam verum est Μισγόλας, ut semper in Aeschinis libris. Hesychius, μισγόλας, θόρυβος. sed hic proprium est viri nomen, aut ut in Excerptis Σμισγόλας, quod Ἀττικώτερον est. simili errore σμίγασθαι alio loco offendimus, pro μίσγασθαι aut σμίσγασθαι. De hoc Misgola postquam recitasset dipnosophista Aeschinis verba, quibus ait, ipsum circa musicam et citharoedos ἔσπουδανέειν δαιμονίως, subjiciuntur Teleclidis e Phaone versus hi, Ὁ Σμισγόλας (scribe Σμισγόλας) οὐ προσιέναι σοι φαίνεται Ἀνθούσι τοῖς νέοισιν ἠρεθισμένος; ubi si postrema vox nihil aliud

significat quam quod interpretes expriment, qui *vertere irritatus*, nescias quo hic locus pertineat. Enimvero si antecedentia legimus non somnolente, facile intelligemus probatum esse auctorem Misgolam tibicinibus et instrumentis musicis fuisse deditissimum. Vocem igitur ἡρεθισμένος interpretemur opus est, non *stimulatus*: sed καταυλούμενος καὶ ψαλλόμενος ἢ κιθαρίζόμενος, cantu oblectatus, aut tiliarum flatu. Nam et ἐρέθειν ᾠδᾶν pro *canere* observavimus dixisse Theocritum in Piscatoribus: — ἐκ βλεφάρων δὲ ὕπνον ἀπώσάμενοι σφστέραις φρεσὶν ἡρέθον ᾠδᾶν. et ἐρεθίζειν pro *susurro oblectare*, apud Anacreontem. Παρὰ δ' αὐτῷ ἐρεθίζει Πηγὴ ῥέουσα Πειθοῦς. Idem poeta ut refert Athenaeus, Musicam dixit esse συμποσίων ἐρεθισμα, γυναικῶν ἡπερόπνευμα. id est, *conviviorum oblectamentum, mulierum deceptionem*. proprie ita vocatur aemulatio plurium musicorum, et ex ea manans voluptas. Chorus apud p. 591. comicum in Nebulis laudans Athenas, ait, vere ibi esse εὐκλεάδων χορῶν ἐρεθίσματα. scholiastes explicat, ἀμιλλας, ἢ ὄργανα μουσικά. Scribe, Τὸν Σμισγόλαν· οὐ γὰρ κιθαρῳδός εἰμ' ἐγώ. vel metri modulus in hoc et superiore senario doceat sic debere scribi hoc nomen. [Qui superioribus in locis *τερστίζειν* et *τερέτισμα* putant rescribendum, non habent me assentientem.]

CAPUT QUINTUM.

Nicoclis Acarii. Pythionicae amatores cur Scombri dicti. ἄλμη ἀγρία. ὄψον, piscarium forum. καταγιγίξιν εἰς τοῦ ὄψον vel εἰς τὴν ἀγορᾶν. pisces oleo ἀλείφειν καὶ λούειν. ὀρνίθιος ζωμός. Androcydis ὄψοφάγου tabula de Scyllae piscatione. Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης. Charonis πορθητός aut πορθητός. γαστήρ ἐπιθεμένη ex cholera morbo. larus. Syrorum a piscibus abstinentia. alia item multa.

PYTHIONICEN amasse Chaerephili falsamentarii filios, probatur duplici testimonio Nicoclis comici, ex *Acariis*. obscurus hic poeta: drama istud illud obscurissimum: menda codicis, opinor, non obscura. Suidas qui dili-

gentissime comicos veteres ex Athenaeo commemoravit, et plerasque eorum fabulas, Ἀκαρίων non meminit, ac ne poetae quidem hujus nomen posuit. Athenaeus quoque neque poetam hunc, neque fabulam hanc laudat alibi. Quid multa? Scribendum censeo, ὡς Τιμοκλῆς ἐν Ἰκαρίοις Φησί. Timocles ex hoc scriptore et Suida, notissimus. *Icarios* autem illius et noster citat aliquanto post: et Suidas agnoscit, inter ejus fabulas: Anytus cujus in priore testimonio mentionem facit Nicocles, is videtur esse quem accusatio Socratis omnibus notum fecit. Hunc ait ita a Pythionica solitum invitari ὁπότεν Χαιρεφίλου τοὺς δύο σκόμβρους ξενίση μεγάλους ἡδομένην. non sine causa malit aliquis μεγάλως, sed stare potest quod editur. perpetuum stolidorum convitium, ut vocentur *magni*. tales erant isti Pythionicae amatores: stolidi, inquam, insipidi, insulsi: unde etiam *Scombro-*rum cognomen invenerunt: quod virus salsamentorum redolerent, falsis muriaticis similes, de quibus Plautus, Paenulo:

Soror cogita amabo, item nos perhiberi

Quasi salsa muriatica esse autumantur:

Sine omni lepore, et sine suavitate.

Nisi multa aqua et diu macerantur,

Olent, salsa sunt, tangere ut non velis: item nos sumus

Ejusmodi mulieres sunt insulfae

Admodum atque invenustae sine munditia et sumtu.

Ex hoc elegantissimo loco intelligimus, cur σκόμβρους poeta hic, atque alii vulgo appellarint Pythionicae amatores: perinde enim est ac si eos vocarent τάριχους vel ἄλμην, quemadmodum alibi loquitur Athenaeus, et nos suo loco exposuimus, atque adeo hic ipse poeta in versibus qui sequuntur, eosdem illos fratres vocat τάριχους καὶ ταῦτα ἀνάλτους καὶ πλατυρρύγχους, salsamenta, et p. 592. quidem insulfa, ac deformia ob nasi latitudinem. τὴν ἄλμην appellat ἄγριαν Axionicus infra hoc libro: quia muria tetrum virus solet exhalare. unde etiam dicitur libro tertio τάριχος βρωμώδης. In sexto etiam Cerybion quidam Σκόμβρος nominatur isto versu Alexidis, Ἐπειτα Κόρυδος, Κωβίων, Κηρυβίων ὁ σκόμβρος. sed Chaerephili istius filii maxime hoc cognomen adhaesit. Alexis in Epidauro,

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' υἱεῖς Ἀθηναίους ὄτρ
εἰσήγαγεν τάριχος· οὗς καὶ Τιμοκλῆς
ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
ἐν τοῖς σατύροις εἶναι.

In proxima Nicoclis ecloga, quarto versu scribit Dalec. "Ὅμως δὲ δοῖναί σοι κέλευσον σαρκίνους. nihil melius possum excogitare. quanquam et σαρκίνους inter species mugilum invenies. Sequuntur illa, εὐπόρως γὰρ τυγχάνει" Ἐχουσα, καὶ σύνεστιν ἄπερ † δ' εἰς δύσιν: unde fecit Dalec. καὶ σύνεστι ταρίχους δύσιν. quae vera lectio est, aut ista certe [quam excogitavit illustris Scaliger e vestigiis corruptae non longe abiens: καὶ σύνεστι σαπέρδαις εἰς δύσιν. toto die ad solis usque occasum rem habuit, cum saperdis, id est, saperdas esitavit. συνεῖναι σαπέρδαις, ut ὀμιλεῖν cibo, quod ante exposuimus.] Mox scribi malim, "Ἀλεξίς ἐν Κρατεύῃ ἢ Φαρμακοπώλῃ. caussam ante exposuimus. In eo Alexidis loco recte libri omnes, "Ἄς οὐδὲ Μελάμπους ὃς μόνος τὰς Προϊτίδας: nec scio undo sit, quod legitur in Latino textu *Melanthus*. Taceo Graecorum de hoc testimonia. adeatur ad Servium super illo, *Proetides implerunt falsis mugitibus agros*. Notum est solitos Athenienses varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum quae ibi vaenales prostant, nominare. Sic passim accipi debent apud scriptores Atticos εἰς τοῦλαιον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σιόροδα, et quod usitatissimum, εἰς τοὺς ἰχθυῖδας, hoc est, *forum piscarium*: quod et ἰχθυόπωλις et ὀψόπωλις ἀγορά, aut simpliciter ὄψον. Nam omnino interpretari debes ὄψον *forum piscarium* in istis Alexidis; quae auctor subjicit,

Ἄγορανομῆσεις ἂν Ἴσολ θέλῃσι σύ·
ἵνα Καλλιμέδοντ' εἰς τοῦψον, εἰ Φιλίεις ἐμέ,
παύσης καταγιγίζοντα, δι' ὅλης ἡμέρας.

breviter poeta Callimedontem; magnum gluttonem pisces vorare; procellae comparat, quae in forum piscarium incumbens omnia everrat cum pulvisculo, nedum annonam excandefaciat. Ita accipiendum est verbum καταγιγίζειν. atque ut καταγιγίζειν εἰς τοῦψον Alexis hic dixit, pro *forum piscarium procellae instar turbare* sic in Demetrio καταγιγίζειν εἰς τὴν ἀγορὰν, poeta idem, cujus verba sunt cum superioribus conferenda,

Τούτοις Φάϋλλος προσγένεονε, χειμῶν τρίτος.
ἐπὰν γὰρ ἐκνεφίας καταγιγίσας τύχη
εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦψον πριάμενος οἴχεται.

Scribe in Eubuli ecloga, "Ἐτεροὶ δὲ τοῖς θεοῖσι· vel Ἐτεροὶ δ' ἐταίροισι. et τεμαχίτας, cum MSS. per ι, non η. In iis quae ex Theophilo τὸ πατρός alterius vocis, ut videtur locum occupat. Deinceps enumerantur quidam

ὄψοφάγοι, id est, *piscivori*: quo in catalogo primus p. 593. recensetur Antagoras. *Ανταγόρας*, inquit, ὁ ποιητῆς οὐκ εἶα τὸν παῖδα ἀλείψαι τὸν ἰχθυῶν, ἀλλὰ λούσαι. Dalec. verba ἀλείψαι et λούσαι transtulit alterum in alterius locum: non video quid ea ratione vigoris asseratur languenti sententiae. Quid si ita interpretemur? Antagoram puero suo solitum praecipere, ut pisces quos sibi pararet, non oleo inungeret, ut fieri amat, sed oleo lavaret, λούειν, majus est aliquid, et sumptus certe majoris quam ἀλείφειν. An eo modo gratia aliqua pisci concilietur, viderint μαγείρων παῖδες. Si ita est, scribendum, οὐκ εἶα τὸν παῖδα ἐλαίῳ ἀλείψαι τὸν ἰχθυῶν, ἀλλὰ λούσαι. quae subdita est de eodem Antagora et Antigono rege historia extat in Apophthegmatis et Sympoticis Plutarchi. Dein refertur ejusdem Antagorae dictum, quo negabat se vel matris fidei commissurum jusculum ubi gallina coxisset. ἐγὼ οὖν εἶπε τῇ μητρὶ ὀρνίθειον ζωμὸν πιστεύσω; id est, *Egone ut matri meae gallinaceum jusculum credam?* Interpretes ὀρνίθειον putarant esse idem ac πτηνὸν, et *volucre jusculum* nobis exhibent. O rem ridiculam, et nimis facetam! Secundus inter piscivoros refertur Androcydes pictor, qui prae amore piscium, eximie ac γραφικώτατα pinxisse dicitur τοὺς περὶ τὴν Σκύλλαν ἰχθυῶς. Tabulam hic summo artificio elaboraverat, cujus argumentum sumplerat ex his poetae versibus de Scylla,

Αὐτοῦ δ' ἰχθυῶσα σιοπελὸν περιμαιμῶσα
 δελφινᾶς τε κύνᾶς τε, καὶ εἶποτε μείζον ἔλγσι
 κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγᾶστονος Ἀμφιτρίτη.

Expresserat igitur in ea tabula Androcydes Scyllam piscantem, et variorum piscium effigiem, colorem, et ἡθῆ, quae quidem penicillo pote est indicare. Ac scribit etiam Plutarchus, quod piscibus mirifice oblectaretur, eo factum esse, ut ἐμπαθέστατα καὶ ζωτικώτατα piscationem hanc repraesentaret. Sed male accepit Androcydes poetae verba: nam etsi usus est verbo ἰχθυῶν, quod proprie significat *pisces capere*: tamen apud Homerum Scylla non pisces captat: sed solum delphinos, canes marinos, et cetos alios, qui appellatione ἰχθυῶν non continentur. Haec quorundam ex antiquis criticis sententia est. Tertius in ὄψοφάγων albo est Philoxenus Cyptherius: de quo multa in his libris. Machonis septimus versus claudit ut vulgo scribitur, Κακῶς σφόδρ' ἔχειν· εἴτ' ἰατροῦ τινός. stabit si scribas plene σφόδρα

Casaub. Anim. in Athen. T. II. R

et εἶτα. In 19 Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης non illud est, quod docti volunt. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. sed est allusio ad locum Timothei *Niobe* inscriptam, ubi erat Charon inter alias tragoediae personas. Poeta hic parum habitus ingeniosus, et multum ψυχρός. Ideo certatim illum urbani scurrae irriserunt. Ejusmodi est Dorionis crumatorpoei illud non multo ante, Dorion, ait, καταγελαῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος ἔφασιεν, ἐν κακιάβῃ ζεούσα μείζονα ἔωρακέναι χειμῶνα. Tale est etiam quod capite 11. sumus dicturi. Sed Machonem audiamus, qui morientem Philoxenum ita facit alloqui me-
p. 594. dicum a quo interpellatus fuerat, Ὁ Τιμοθέου Χάρων σχολάζειν μ' οὐκ ἔα, Οὐκ τῆς Νιόβης· χωρεῖν δὲ πορθμὸν ἀναβοᾷ. Καλεῖ δὲ μοῖρα νύχιος, ἧς κλύειν χρεῶν. Timothei, inquit, Charon, ex Niobe, otium mihi non concedit: sed abire suam cymbam inelamat. πορθμὸν nominat Timotheus quam alii πορθμίδα. sed vereor ut hoc persuaderi cuiquam possit Graece docto. Itaque scribendum, χωρεῖν δὲ πορθμίδ' ἀναβοᾷ. Tolle ex isto versu, Ἡῤῥατο τριῶν ἔχειν τὸν λάρυγγα πηχέων, vocolam τὸν, quae metrum corrumpit. Elegantissime dictum est Athenaeo, Διογένης ὁ Κύων ὠμὸν πολύποδα καταφαγῶν, ἐπιθεμένης αὐτῷ τῆς γαστρὸς, ἀπέθανε. Vult dicere quod Sotades: cujus extat de obitu Diogenis Cynici versus, Πολύποδα φαγῶν ὁ Διογένης ὠμὸν τέθνηκεν: et Diogenes Laertius in eadem historia, Diogenem cynicum χολερικῶς ληφθῆναι: et Censorinus quoque: in cholera, inquit, solutus est. quod quid sit, saepe experti scimus, ante annos aliquot beneficio supremi numinis praesentissimo vitae periculo persuncti. Vim ejus morbi appositissimo verbo auctor expressit. ἐπιθεμένης τῆς γαστρὸς. Est vero ἐπιτίθεσθαι, instare et persequi aliquem atque urgere. in idiotismo nostro dicimus, donner la chasse. ἐπιτίθεσθαι ἢ γαστήρ dicitur, fluxa alvus quae quiescere non finit. Doctorum emendationes hujus loci cur simplici huic interpretationi anteponamus causae non est. [Scimus Josephum Scaligerum aliquando probasse, ut πυθομένης scriberetur, hoc est, ventre corrupto et putrescente. ut apud poetam οὐ καταπύθεται ὄμβρω. et Hesychius πυθομένων exponit σηπομένων, a πύος rus. Sed neque verisimile est Athenaeum poetica illa et obsoleta voce usurum: et nostra expositio vocis ἐπιθεμένης, ita congruit naturae morbi quem cholera dicunt, ut neglectio omnium librorum

fit sollicitanda: neque ejus vocis alia interpretatio sit quaerenda. Verbum hoc in genere de his accipitur, quae molestant habent accessionem, et infestam: sic ignis gehennae miseris ἐπιτίθεσθαι dicitur. Chrysofostomus ad Theodorum lapsus: lib. secundo. οἰμώξομεν μέγα σφοδρότερον ἐπιτιθεμένης ἡμῶν τῆς φλογός.] Etiam illud Timoclis elegantissimum est: nec recte interpretibus acceptum. de Hyperide celeberrimi nominis oratore Atheniensem,

Τοὺς ἰχθυοπάλας οὗτος ἡμῶν πλουτιεῖ·
ὄψοφάγος ὥστε τοὺς λάρους εἶναι Σύρους.

Hyperides, ait, piscarios nostros ditabit: tantus enim piscium vorator est ut illius causa piscium praedatrices aves, ut sunt larus, gavia, mergus, et aliae, fiant Syrae: hoc est, piscibus abstinere cogantur vacuefactis maribus: adeo profunda est Hyperidis τοῦ ὄψοφάγου gula. Larum avem esse, quae captura piscium vivat, quis potest ignorare, qui Homeri saltem illa legerit?

Σεῦατ' ἐπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρω ὄρνιθι ἑοικὸς,
ὅστε κατὰ δεινούς κόλπους ἀλὸς ἀτρυγέτοιο
ἰχθύς ἀγρώστων πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἄλμῃ.

Recte igitur exponi hic locus potest ut eum sumus interpretati. Si cui tamen fidem veri excedere sententia haec videatur (quale enim est ob unius belluonis ventrem maria esse exhausta piscibus?) possumus λάρους interpretari de lurconibus aliis Hyperidi similibus: quos omnes ait poeta factos Syros. Abstinnisse Syros piscium esu, si non didicerant interpretes, qui Hyperidem falso produnt nobis Syrum, ex Diodoro, Strabone, Hygino, et Arati Graecis Latinisque interpretibus: saltem [e Xenophontis primo Ascensus Cicerone D.] Athenaeo discerent, cujus sunt verba hoc ipso in lib. non longe hinc, Οὐλπιανὸς διὰ τὰ Σύρων πατρία καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησε. Addit, Καὶ ἐν Ἰκαρίοις δὲ ὁ αὐτὸς ποιητὴς φησιν, Τὸν τ' ἰχθυόρρου π. Praeferemus quae ex isto loco scripta offendimus in Excerptis: nam aliud nihil possumus amplius. Καὶ ἀλλαχοῦ, Τὸν τε ἰχθυόρρου ποταμὸν Ἰπερείδην περάσας, ὃς μισθωτὸς ἄρδει τὰ πεδία τοῦ δεδωκότος. caetera quae in nostris libris habentur, et ille vir pro conclamatis habuit, et nos emendare quiti non sumus.

CAPUT SEXTUM.

Κομίξας *Doricum. Timaei in Aristotelem calumpnia. Atheniensium θαλατοκρατία. εἰσπλεῖν. Nesiarchi Atheniensium: παραπομπή. νόμω κατακλείειν. Euphanes. Leuconis comoedia, Φράστερες. Pherocratis Petala. Diocles ὀψοφάγος. Iubae regis epigramma varie emendatum et illustratum.*

ἌΛΛΟΝ δὲ ἰχθυῶν μεγέθει πῖσυνόν τινα. *alium piscem magnitudine sua fretum, id est, permagnum et validum, dictio poetica et Ionica, πῖσυνος. at interpres, διπηχυαῖον. κομίξας Γλαυκός τις ἐν πόντῳ γαλεός. Prohabili- ter Dalecamp. ἐκ πόντου γαλεόν. illud κομίξας, Doricum, ut multa apud Theocritum. Φέρω κατ' ὤμων τινά. Fortasse, κατ' ὤμων νιν. et pro λιάσμασι lego λιπάσμασιν, in istis, ἢ τῆς ἀγρίας ἄλμης λιάσμασι σῶμα λιπάνας. quid enim est λιάσμασι? nam quae de illa scriptura docti viri scripserunt, non probo. ἄλμην ἀγρίαν exposuimus superiore capite. Et pro κ' ἀμφὶ ταρίχης ἀγάλλη, scribendum, ἀμφὶ ταρίχη γ' ἀγάλλη. Male- dicentissimo hominum Timaeo Tauromenitae qui scrip- tum reliquit Aristotelem gulae fuisse deditum et ὀψοφά- γον, quantum tribuendum sit ad Diogenem Laertium pridem docuimus. Sapientes non dubitabunt scio fal- sissima esse omnia quaecumque de divino viro Epitimaeus iste muginatus est. ὁ πάρεστι τῆς Ἀρχεστράτου λιχνείας ἐμφανίσαι ὑμῖν. Lege ἐκ τῆς Ἀρ. id est, quod licet vobis palam facere ex Archestrati cupediis. sic vocat Archestrati Gastrologiam. In eo libro docuerat poeta inter alia etiam hoc: quae pars in quoque pisce optime saperet. qua de re extant libro superiore in glauco, loci aliquot veterum poetarum. Videtur Athe- naeus cum haec scriberet, Archestrati librum non habuisse ad manum, sed excerpta solum sua: in quibus cum nihil reperiret de capite mugilis, ad ipsos Archestrati libros nos rejicit. Τῆς μὲν θαλάττης ἀντιποιεῖ- p.596. σθαι τινὰς Ὑμῶν, ἀν. id est, *Indignum facinus esse quosdam e vobis, o Athenienses, imperium maris huic civitati vindicare, atque in eam rem multos sumptus**

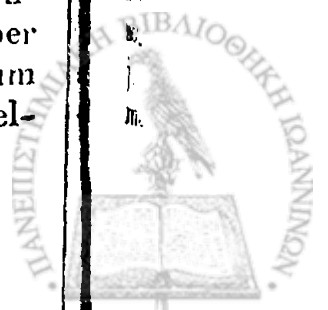
publice fieri: et tamen nihil propterea piscium in urbem importari. Frustra igitur praefectos nostros in insulis habemus. interp. ἡμῶν pro ὑμῶν. res eodem redit. De Atheniensibus autem poeta loquitur: quos scimus *θαλαττοκρατῆσαι*, et maris imperium tenuisse annos 75. semper autem conatos id sibi afferere et vindicare. Inter caetera commoda quae ἡ *θαλαττοκρατία* afferebat, fuit haec, τὸ ὄψον εἰσπλεῖν, ut hic dicitur ab Antiphane: hoc est, quod ex subjectis insulis pisces Athenas importabantur. Ita debent illae voces exponi. εἰσπλεῖν dicuntur non solum naves cum portum ingrediuntur, sed et merces cum in aliquem locum navibus importantur. Sed deest versui pes unus Ὀψου δὲ μηδὲν εἰσπλεῖν μηδὲ γρῦ. scribo, ὄψου δὲ μηδὲν ἐνθάδ' εἰσπλ. Νησιάρχους Antiphanes vocat insularum praefectos Athenis eo mitti solitos, cum ait, Τί οὖν ὄφελος τῶν νησιάρχων ἐστι? at viri docti emendant *τριηραρχῶν*. hoc scilicet mendare est. δεῖ Νόμῳ κατακλείσαι τοῦτο, παραπομπὴν ποιεῖν τῶν ἰχθύων. verte *Oportet lege cavere ut teneantur qui praeserunt cumque insulis, tutam piscium importationem praestare.* παραπομπή est proprie deductio vel honoris, vel praesidii causa. Hac notione accipi potest isto loco: ut ad nesiarchas referatur: sed aliquando παραπομπή est idem ac κομιδή, *invectio aliquid rei.* quo etiam modo accipi hic potest, si ad ipsos insulanos referimus: νόμῳ κατακλείειν elegantissime dictum, pro lege comprehendere et sancire. Εὐφάνης δὲ ἐν Μούσαις. Tam incognitus mihi hic Euphanes, quam ille Aphanes de quo libro superiore, capite sexto.

Τίς Φησιν εἶναι δεινὸς ἐκ κοινοῦ Φυγεῖν. Ridicula lectio. Φαγεῖν scribendum: et ita edi volueramus. Parasiti hominis haec descriptio est. Itaque subjicit poeta convenienter his, ποῦ Κόρυδος ἢ Φυρόμαχος, ἢ κοίλου βία. Parasiti fuerunt Corydus et Phyromachus, de quibus libro sexto: neque assentiendum interpretibus, qui istos putant notari ut μολγούς, et fures pecuniae publicae. sed hujus versus postrema sunt corrupta. Forte, ἢ κοινοῦ βία: *Phyromachus populi violentia.* id est, qui jura populi cum violentia tutari solet. ex iis quae de Phyromacho narrantur libro sexto, apparet fuisse hominem impetuofum et violentum. Habuisse autem et populum Atheniensem suos parasitos, satis alibi demonstratum est. In Huraldino codice, superducta virgula voci κοίλου, proprium id viri nomen esse de-

signat. Erit igitur Homericæ phrasæ, imo periphraſis, ἢ Κόλλου βία. pro Caelus: ut βίη Ἡρακλέους. et ſimilia.

Κωμωδοῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ὄψοφαγία Λεύκων ἐν Φράτερσι. Leuconis comoediam Suidas commemorat, cuius fuit titulus Φράτορες. ſed ſcribendum in Suida Φράτερες. nam in illius commentariis legimus alibi, Πάαπις. οὗτος ποτήριά τινὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπέμψε δῶρα. Λεύκων Φράτερσιν. Ἀτὰρ ὁ Μεγακλέους υἱάτου Παάπιδος Ὑπερ-
 p. 597. βολος τὰ κτώματα κατεδήδουκε. Φράτηρ antiquioribus Graecis idem ac poſterioribus Φράτωρ. Addit, καὶ Φερεκράτης ἐν Πετάλῃ. Verte, et *Pherocrates in Petala*. Pollux libro 7. cap. 30. ἀπὸ δὲ πῖθων ὁ πῖθών, Φερεκράτους εἰπόντος ἐν Πετάλῃ, καὶ πῖθῶνος ἤρυσεν ἄκρατον. et lib. 10. cap. 20. ex eadem fabula profert hunc verſum, Κύλικα τὸν μέλανος ἀνθοσμίου ἤντλον διὰ χώνης. Priscianus lib. 18. *Pherocrates ἐν Πετάλοις, ὡς τοὶ κακὸν ὄζει*. Lego, ἐν Πετάλῃ. vide Harpocracionem in κωρωνίταις. meminit etiam Heſychius in Μετάλλειον. Diocles qui inter piſcium avidos nepotes mox nominatur, medicus ille eſt, opinor, ex cuius ſcriptis praeclara multa in hoc opere deſcripta. conjecturam facio ex ipſa quaestione quae illi proposita fuiſſe dicitur, πότερος χρηστότερος ἰχθύς, γόγγρος ἢ λάβραξ. id eſt, uter piſcis eſt melior, et ad valetudinem conducibilior. Sequitur epigramma regis Jubae in Leonteum hiſtrionem tragicum, ὅτε κακῶς τὴν Ὑψιπύλην ὑπεκρίνατο, id eſt, cum male *Hypsipylen saltasset*. Haec eſt Hypſipyla Lemni regina, quae ob pietatem in patrem Thoantem, celeberrimum nomen in ſabulari hiſtoria nacta eſt. Porro pridem factum eſſe cum depravatum eſt regium hoc epigramma, Hoefcheliana Excerpta arguunt. Quare digniſſimi venia ſunt interpretes, qui in hiſ tenebris caeculerunt, et ab auctoris mente ὡς ἐκαſτοτάτω aberrarunt. Non omnibus licet Corinthum adire. Ipſi an foeliciores fuerimus, doctorum iudicium eſto. Hoc quidem affirmare non dubitaverim, Jubae mentem ſi non perviſam, certe viſam eſſe nobis: licet emendationes noſtras pro veris et certis venditare nolimus. Verum ad rem. Facit Juba Leonteum loqui poſt inſoeliciter actam Hypſipylam. Petit autem a ſpectatoribus qui teſtes fuerant illius inſcitiae, et viderant *δυσημεροῦντα*, ne ſe propter unam Hypſipylen ſaltatam inſoeliciter, tam artis ſuae rudem ſemper fuiſſe putent. fuit namque tempus, ait Leonteus, cum ego inter hiſtriones, qui ſunt Διονύσου τεχνῖται, excel-

lerem, et Baccho gratus essem: qui profecto de cujusquam voce et artificio toto histrionico non judicat Midæ auribus, hoc est inepte et imperite. At postquam gulæ cepi me dedere, cibi quibus me ingurgitare sum solitus, varie parati et multiplices, vocem mihi ademerunt, quam ante optimam habui. Sic fantem inducit Rex Juba histrionem suum, et de sua ingluvie ac voracitate fatentem. Qui ad verba Athenæi et scopum illius in describendo hoc epigrammate attenderit, non negabit mihi, aut hoc omnino aut aliud quid parum dissimile Jubam voluisse. sed rationem interpretationis nostræ reddamus. Ac primum ipsum epigramma proponamus ut est a nobis concinnatum,

Μή με Λεοντήος τραγουχοῦ τὸν ἀρείφατον ἦχον
 λεύσων Ὑψιπύλης, ἐς κακὸν ἦθος ὄρα.
 ἦν μὲν γὰρ ποτ' ἐγὼ Βάνχω φίλος· οὐδὲ τινὸς δὴ
 γῆρυν χρυτοβόροις οὐασιν ἠγάσατο.
 νῦν δέ με χυτρόποδες κέραμοι, καὶ τήγανα ξηρὰ
 χήρωσαν Φωνῆς, γαστρὶ χαριζόμενον.

In primo disticho λεύσων emendavimus ex libris, pro p. 598.

χεύσων quod inepte editum. est autem sensus pro sensu positus. λεύσων enim est, *spectans, videns*. atqui sonus non usurpatur oculis, verum auribus. τὸν ἀρείφατον ἦχον fecimus ex illis, κεναρῆφαγον ἦχος, quod nihil significat. Illud interpretamur, vocem malam corruptam et interfectam, ut apud Plantum, *interfecta haec res est*. apud Aristophanem, τὸ τρύβλιον τέθνηκέ μοι pro κέκλασται fractum est, periit. et in codice Theodosiano *interfectum negotium*. et multa his similia. vel, vocem asperam et bello convenientiorem quam theatro. nam ita etiam vox ἀρείφατος potest capi. ἦθος Ὑψιπύλης est vox qua usus histrio cum ageret Hypsipylam. sed fuit cum distinguerem post λεύσων, et nomen Hypsipylæ ad sequentia referrem. hoc sensu: si male egit histrio Hypsipylam, noli propterea de nobili heroïna male sentire, et ob inepti actoris peccata, illam putare ineptam aut stultam. Quarto versu ἠγάσατο legimus consentientibus membranis pro ἠγγάσατο, quod versus non capit. χρυσοβόροις etiam pro χρυσοβόλοις emendamus. *aurivoras* Midæ *aures* eleganter, si quid judico, appellavit, et poetice, quæ propter auri famem illi sunt datae. nota Midæ fabula. imperitum autem musicarum rerum judicem, Midæ aures habere, hoc est asininas, venustissimum dictum est. Persius de Nerone, qui nec meliores

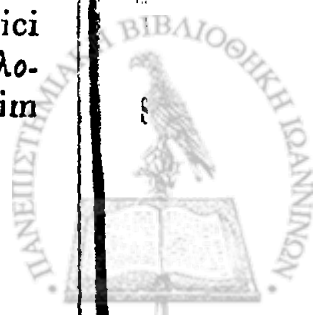

versus fecit, nec sapientius de aliōrum carminibus judi-
cavit, quam vixit, *Auriculas asini Mida rex habet.*
Quinto versu per *χυτρόποδας κεράμους* et ollas fictiles,
intelligit Juba cibos elixos: per *τήγανα ξηρά* pisces τα-
γηνιστούς, id est, *frictos in sartagine.* In sexto *χή-
ρῶσαν* scribimus auctoribus libris, non *χώρησαν.*

CAPUT SEPTIMUM.

Hermippi Μοῖραι. βέλωνοπώλιδες. Platonis Sygphax.
*epigramma de Clione piscivora, κυχλίζειν. Ce-
phisodori Sus. προσπεπονθέναι. περιπαθής.*
εἰσάγειν introducere. *Νικολαίδες Μυκόνιαι. Μύ-
κωνος et Μύκονος. ἡ Πισάτις. Diana Elaphiaea,*
vel Alphiaea. Strabonis locus.

Οὐ δυνηθέντα ὅσον ἤθελεν ἀφελεῖν τοῦ ἰχθύος. id est,
*cum non potuisset de pisce id solum carpere quod vo-
lebat. non enim totum piscem initio voluit capere, sed
partem tantum: verum cum piscem frangere non posset,
a quo fortasse aberat longius, totum ad se traxit οὐ
προηγούμενος, sed ex occasione. deest μόνον in hac sen-
tentia, ut saepe apud scriptores. At interpretes aliter,
sed perperam. Venustissime autem usurpatur et in di-
versum sensum torquetur hic versus, Τα δ' ἀντιτείνοντ'
αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται. Sophoclis est ex Antigona. Lo-
cum descriptimus libro primo. στρέψας καὶ αὐτὸς
καὶ δαψιλῶς φαγών. Nae scriptura vetus hanc paulo
melior: στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ διαψιλῶσας, φαγὼν ἐπέ-
πεν. hoc vult enim: piscem cujus pars superior erat
p. 599. nudata, inversum esse a Bione: qui statim id quoque
latus in carne nudaverit, et comedere incipiens, tragicum
versum usurpaverit, Ἴνῳ δὲ τὰ πὶ θατ. etc. ἐπειδὴ
ποιῶν αὐτῇ τὸ περιδειπνον ὄψοφαγοί. Melius ὄψοφαγοί,
vel ὄψον φαγοί. ἀποπυρίδας ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐνή-
γιζεν αὐτῷ. quod in sacrificiis deorum θύειν, in mor-
tuorum parentationibus dicitur ἐναγίζειν, adolere et
sacrificare. quid sit ἀπόπυρις, exposuimus cap. tertio.
Μοῖρας fabulam Hermippi, unde probatur Nothippi tragici
ὄψοφαγία, laudat Pollux libro septimo: τὰς δὲ γὰρ βελο-
πώλιδας εἶρηκεν Ἑρμιππος ἐν Μοῖραις: scribi malim*

βελονοπώλιδας. multa enim inducunt me ut sensisse putem Hermippum de mulieribus quae acus ad opera Minervae, aut ad ornandum, (Graeci βελόνας κομμωτριάς nominant) potius quam telarum venditricibus, nescio quibus. Juvant alii ex eadem fabula loci in eodem scriptore, ut libro decimo, capite 31. ἐν Ἑρμιππου Μοίραις, ῥά μ' ἐπέκλωσας. et statim, καὶ βελονίδες ὡς Ἑρμιππος ἐν Μοίραις. Qui autem ex ea comoedia hic descripti sunt ab auctore versus, anapaestici sunt, ita digerendi.

Εἰ δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τῶν νῦν τοιόνδε μάχεσθαι,
καὶ βατὶς αὐτῶν ἠγεῖτ' ὀπτὴ μεγάλη, καὶ πλευρὸν ὕειον.
τοὺς μὲν ἄρ' ἄλλους οἰκούμεν ἔχρην, πέμπειν δὲ Νόθιππον
ἐκόντα. εἰς γὰρ μόνος ἂν κτεβρόχθισεν ἂν τὴν
Πελοπόννησον ἅπασαν.

κωμωδεῖται ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Σύρφακι. Syrrhacem Platonis comici laudat Harpocration in κατάστασις. Bionomis ea fabula fuisse videtur Σύρφαξ et Μωμοθήρας. Hesychius, παλιんどρία, τὸ σκύτος. Πλάτων Σύρφακι καὶ Μωμοθήρα, παλιんどρίαν παίσας αὐτοῦ καταθήσω. sed fortasse diversae fuerunt fabulae, quia dicit καὶ non ἦ.

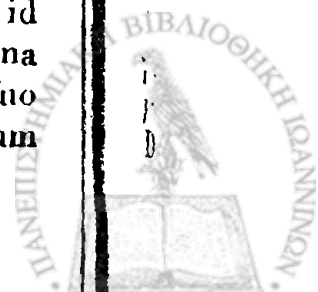
Δάμπωνα τὸν οὐ βροτῶν ψῆφος δύναται φλεγυραδεῖπνου φίλων ἀπείργειν. Nemo hic de menda moneendus, quae foricinae naturae est. Ego lubens monear ab aliquo diligentiore quam ipse sim, quo loco legantur alibi in his libris ista verba: legi enim scio, et probe memini, aut fallor egregie. Inde tollendae istae maculae. Quantum meminisse possum ita fere scriptum alio loco, τὸν οὐ βροτῶν ψόγος δύναται ἀσυμβόλου δεῖπνου φίλων ἀπείργειν. Postea scribo, νῦν δ' οὐδ' ἂν τις ἐρυγγάνει· βρύνει γὰρ ἅπαν τὸ παρόν· τρίγλη δὲ κἂν μάχοιτο. Lacerum est Hedyli testimonium de Phaedone: item illud de Agide. In fine tertii versus scribe, ἀλλ' ἀπόκλειε. ut in MSS. Depravatissimum etiam est epigramma de Clione piscivora muliere: quod nos cum pedibus manibusque emaculare contenderemus, adhuc frustra fuimus. a libris antiquis leve aut nullum auxilium: ab Epitome nihil: cujus auctor primos versus tres et quarti partem, quia nihil in iis intelligebat, suas res habere iussit. In tertio tamen placet δεσμὸν ὄν, potius quam, δεσμὸν. Postremum distichum ferme caret mendis:

Ἡμετέρη σὺ Μέδουσα· λιθοῦμεθ' ἅπαντα πάλαι που,
οὐ Γοργοῦς, γόγγρου δ' οἱ μέλαιοι λοπάδι.

Scribe in priore versu, λιθοῦμεθα ὡς τὰ πάλαι που. et p. 600.

integrum distichum praestabo factum tectum. Ajunt gulosae Clius convivae, sibi illam esse instar Medusae. adeo enim stupere se ad spectaculum voracitatis ejus, congrum in patina comedentis, ut iis assimilentur, quos olim visa Gorgo in saxa mutabat. Familiare est poetis, ut magnum stuporem ita exprimant. Sic initio libri sexti, ait helluo quidam se conspectu piscariorum, caro pisces in foro indicantium, lapideum statim fieri, ut qui olim Gorgones vidissent. Ita verte: *Tu nostra es Medusa: in saxa mutamur, o miseri, ut olim factum ajunt, non quidem Gorgus capite, sed congru patina.* de hoc congru dixit versu secundo. ὁ μὲν τὸν ὀφθαλμὸν κατελάβετο, in oculum glauci manum injecit ut caput videlicet illi auferret, ac sibi sumeret: nam glauci optima pars censebatur caput. οἶος ἦν κατεσθίειν, similis erat comedenti. Frequens apud Graecos dicendi genus. Boves qui piscibus vescerentur commemorant praeter Athen. alii quoque: ut Strabo lib. 15. item Aelianus lib. 15. cap. 25. De proprietate animalium. similia etiam quae de Cypriis bobus fabulantur ichthyophagis et scatophagis. Εἴρηται δὲ καὶ ὁ ὀψοφάγος ὡς ἕτεροι, καὶ τὸ ὀψοφαγεῖν. Mirum loquendi genus. Quare etiam docti mutarunt, legeruntque καὶ ἑτέροις. vel καὶ παρ' ἑτέροις. nos putabamus Athenaeum voluisse dicere ὀψοφάγος, ita dici ut alia similia vocabula puta, μονοφάγος, κρεωφάγος, τυροφάγος, ιχθυοφάγος, et similia his. Non displicet tamen altera sententia. Versus Aristophanis in ejus libris ita scribitur, Οὐδ' ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κυχλίζειν, οὐδ' ἔχειν τῷ πόδι ἐναλλάξ. at κυχλάζειν quod in nostris est, Graecis non in usu, et ita hunc versum Plutarchus quoque in libro, Εἰ διδακτὸν ἢ ἀρετῆ. Scribendum postea, Κηφισόδωρος Ὑί, οὐδ' ὀψοφάγος, οὐδ' ἀδολέσχης. Sueti comici hujus Athenaeus libro 3. et Suidas nominant. Θεμέλιος ἡμῶν, προσπεπονθέναι τι δεῖ. Coquus loquitur, et se gulae deditum praedicat: idque affirmat artis totius fundamentum esse. Causa ejus rei continetur verbo προσπεπονθέναι: quod ab interpretibus non intellectum, fecit ut integram sententiam insigniter depravarent. At poeta hoc voluit, debere coquum qui non est cibos corrupturus, sed in arte sua praestiturus, προσπεπονθέναι τι, id est, tangi aliquo affectu erga cibos: ut de eorum bona conditura, non ex alieno pronuntiet palato, sed ex suo ipsius, et affectu proprio. Tum addit hic magister, eum

qui rei isti studuerit, nunquam malum coquum fore. atque ita affectum esse, vocat habere *καθάρὰ τὰ αἰσθητήρια*. Jam intelligimus quid sit *προσπεπονθέναι*. sic accipitur nomen *περιπαθῆς* lib. 1. ubi dicitur Philoxenus *περιπαθῆς ὦν τοῖς ὄψοις*, id est, *piscium avidus vorator*, qui lib. isto paulo ante inter ichtthyophagos est commemoratus. et fortasse melius ei loco *προσπαθῆς* quam *περιπαθῆς* conveniat. nam sermonis Graeci callentes concedent mihi aliud esse, *προσπεπονθέναι τινι*, aliud *περιπαθεῖν τινι*. ille affectus est avidissime fruētis, aut frui cupientis: hic cum quadam junctus est miseratione. Postremo versu hujusce *ρήσεως* jocatur cocus, cum descripto coenae totius apparatus, tandem adjicit, *Εἰσαγε διὰ πασῶν Νικολαΐδας Μυκωνίας*. jocus est in *διὰ πασῶν*, quod genus loquendi est musicorum. sed longe aliter hic accipitur: Sensus enim est, tot numero introducendas esse meretrices praestantissima forma, quot sunt convivae. *εἰσάγειν* in ea re signatum verbum: ut apud Latinos *introducere*. unde apud Ciceronem et Senecam *introductiones matronarum, et exoletorum*. *Νικολαΐδας* vocat mulieres (si tamen publicae libidinis victimae sunt mulieres) quae *νικῶσι Λαΐδα*, Laidem forma superant et lascivia. ideo vocat *Μυκωνίας*, faciens allusionem ad proverbium quo notati Myconii, soliti ad convivia venire invocati. Fuisse eundem morem et iis quae corpore merebant, testis Plautinus parasitus.

Inventus nomen indidit scorto mihi,

Eo quia invocatus soleo esse in convivio.

Caeterum claudentem versum redde *ἀρτίποδα*, ac scribe *Μυκωνίας* per *ο* parvum. Scio scribi non semel *Μυκωνίος*, per *ω* lib. 1. itemque apud Suidam, et in libello Graecorum proverbiorum: ubi etiam *Μύκων* ista insula nominatur. sed apud geographos semper *Μύκονος*. sic etiam in exemplaribus Clementis Alex. atque aliorum. *Οἶδα δὲ καὶ τὴν ἐν Πισάτιδι γραφὴν ἀνακειμένην ἐν τῷ τῆς Ἀλφειώσας Ἀρτέμιδος ἱερῷ*. *Habeo etiam cognitam illam picturam, quae in regione Pisatide, dedicata est in Dianae Alphiusae templo*. Legebatur *τὴν ἐπὶ Σάτιδι*. mendose. ex re ipsa et antiquis exemplaribus, locum emendavimus. Interpretes unde suam lectionem exsculperint, demiror. Erat autem in Pisatide ad Alphaei ostium lucus et templum Dianae, quam alii *Elaphiaeam*, alii *Alphiaeam*, vel *Alphiusam* nuncupabant. Docet clare Pausanias in Eliacis: innuit breviter Strabo

libro octavo. Magni hujus scriptoris verba recitare juvat. πρὸς δὲ τῇ ἐμβολῇ Alphaei nempe, τὸ τῆς Ἀλφειο-
 υσίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλλος ἐστὶ (λέγεται γὰρ
 ἀμφοτέρως) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα στα-
 δίους. haec scriptura est omnium exemplarium. sed cum
Alphioniae Dianae veterum nemo faciat mentionem: et
 constat ex Pausania Alphaeam Dianam ab aliis Ela-
 phiaeam fuisse dictam: non est dubitandum scripsisse
 etiam Strabonem τὸ τῆς Ἐλαφιαίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφ.
 ortum id cognomen, ut placet Pausaniae, a cervorum
 venatione: ut maluerunt alii, a muliere quadam, cui
 nomen Elaphio. Alterum ab Alphaeo cognomen varie
 effertur ab auctoribus: aut scribitur certe varie. apud
 Strabonem Ἀλφειούσα. Athenaeum, Ἀλφειῶσα. in Pin-
 dari scholiis Pythionicarum oda 2. Ἀλφειῶα. Pausa-
 niae est Ἀλφείαια.

CAPUT OCTAVUM.

Ὀψωνεῖν, προσοψωνεῖν, et ἰχθυολογεῖν. ἕτερ' ἐξ
 ἐτέρων παρεισφέρειν. *Institutum Syrorum absti-
 nere a piscibus. Gatis et Atergatis. Astarte et
 Astartae. οὐ γινώσκειν ψήφους. ψελλὸν difficile
 ad intelligendum. λεβητοχάρων. Stratonicī false
 dicta. Προν. οὐδεὶς μέγας σαπρὸς ἰχθύς. δυσω-
 νεῖσθαι τὸ πωλούμενον. Formula in sacris fa-
 miliaris, Ἀκούεθε λαοί.*

CUM multa de piscibus esset locutus Democritus, quo
 satisfaceret Ulpiani Cituciti curiositati, vela jam orationis
 suae contrahens, τοσαῦτα, inquit, καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσο-
 ψωνήσας, οὐκ ὀψοφαγήσων παρῆλθον, διὰ τὸν πάντα
 ἄριστον Οὐλπιανόν, ὃς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς
 τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησεν, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρείας παρεισφέρειν.
 Et si haec scriptura est omnium exemplarium, deprava-
 tissima tamen est. Prima quidem verba planiora longe
 fuerint si ita potius concipiantur, τοσαῦτα καὶ αὐτὸς
 ὑμῖν προσωψώνησα. οὐκ ὀψοφαγήσων γὰρ ἦλθον διὰ τὸν
 πάντα ἄριστον Οὐλπιανόν. Conferenda haec sunt cum
 primis Democriti verbis: dixit enim initio, velle se
 προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. ut ἐστιᾶν λόγοις

dicimus: sic Democritus ὀψωνεῖν usurpat pro *sermones habere de piscibus*: sive ἰχθυολογίαν. Infra hoc libro, ταῦτα καὶ παρ' ἡμῶν ἔχετε ἄνδρες φίλοι. ὀψωνησάντων κατὰ δύναμιν τὴν ἑαυτῶν ὑγιεινῶς. et προσοψωνεῖν, pro *addere iis quae dicta sunt de piscibus*. Latine hic locus satis commode verti non potest, ob paronomasiam in vocibus προσοψωνεῖν et ὀψοφαγεῖν. Sed sensus est. Haec sunt quae de piscibus habemus adjicienda ante dictis: nam uti video, pisces esurus huc non veni, propter Ulpianum. Sequentia verba declarant, qua de causa, et quomodo Ulpianus impedierit cum hunc, tum alios convivas, ne piscibus vescerentur, causa fuit, quia homo Syrus ex moribus gentis suae, alios quoque voluit ab esu piscium avertere. modum impediendi declarant ista, ἕτερον ἐξ Ἐρετρείας παρεισφέρων. *alia ex Eretria clam inferens*. mirum non exposuisse auctorem, quoniam istae fuerint Eretriacae cupediae, quae avidos piscium, fecerint a praesente et oculis illorum objecta copia piscium abstinere. Ne multis lectorem morer: ajo haec esse corruptissima. Legebatur, ἕσθ' ἐξ Ἐρεστρ. auctoribus chirographis exempl. fecimus ἕτερα, id quidem recte: sed nondum veram scripturam tenemus: quae est haec sine controversia: ἕτερα ἐξ ἑτέρων ἀσὶ παρεισφέρων *alia semper ex aliis inferens*. hoc est, alias semper quaestiones post alias nectens et proponens: atque ita sermonibus occupatos non habens, ut appositis piscibus vescendi non fuerit facultas. quam bene Citucito ista convenient si pluribus dicendum putem, ineptus sim. Deinceps explicat dipnosophista unde sit hoc receptum in Syrorum mores, ut piscium esum abominentur. Gatim quandam fuisse reginam Syriae quae hoc prima instituerit, et edicto caverit. Nam quae vulgo dicebatur *Atergatis*, ex sententia Antipatri Stoici *Gatim* esse nominandam. quoniam vero edictum a Gatide fuisset aliquando promulgatum, *Ne quis ἄτερ Γάτιδος* (id est, praeter Gatidem) *pisces vellet esse ὑπ' ἀγνοίας τοὺς πολλοὺς αὐτὴν μὲν Ἀτεργάτιν ὀνομάζειν, ἰχθύων δὲ ἀπέχεσθαι*. *vulgus veritatis ignarum, ipsam p. 603. quidem Atergatem nominare, a piscibus vero abstinere*. Haec Athenaeus ex Antipatro Stoico: cujus sectae homines nusquam ineptiores quam in scrutandis antiquorum vocabulorum causis. Tam enim verum etymum istud est, quam vera illorum sententia, qui Hierosolyma dicta sic esse tradiderunt, ἀπὸ τοῦ τὰ ἱερά συλαῖν. Incredibilis

sane Graecorum hominum in hoc genere stupor, incredibilis confidentia. Certum est nomen Atergatis, vel ut alii scribunt Atargatis, corruptum esse ex Astarta. Nam Atargatis eadem quae Derceto, Strabone teste lib. 16. Derceto autem et Astartae ejusdem Deae nomina sunt. Atharam prius vocatam scribit geographus. sed fortasse ibi legendum *ἄσθάρρα*, non *Ἀθάρρα*. Syrorum pura puta vox est *πτηρω* *Ἀσθάρρα*. quanquam in sacris literis semper scriptum *πτηρω* *Astaroth*, numero multitudinis: quem et 70. interdum servarunt, ut ludicum capite secundo, *ἐλάτρευσαν τῇ Βάαλ καὶ ταῖς Ἀσθάρταις*. Ehippi *ῥῆσιν* de piscibus portentosae cujusdam magnitudinis, millos facio: sunt enim difficillimi ad emendandum, ut omnia jocularia, et quae nihil nisi mera signenta, omni veritate cassa continent. Mox in istis, *Τοιαῦθ' ὑθλῶν δειπνεῖ καὶ ζῆ θανμαζόμενος μετὰ μεϊρακίων οὐ γινώσκων ψήφων ἀριθμούςς*, laudo sententiam Dalecampii, qui *ζῆν οὐ γινώσκοντα ψήφους* interpretatur, alieno sumptu vivere, et impensarum rationem calculis non putare. Aut igitur sic accipe, aut interpretare de homine imperitissimo. Graeci enim de alienis ab omni cultu dicere soliti *ἀριθμεῖν οὐκ ἐπίσταται*. In Aeschyli versu e Prometheo vincito, *Τῶνδ' εἶτι τοι ψελλὸν καὶ δυσεύρετον*, translatione venusta *ψελλὸν* pro obscuro ponitur: quia parum intelliguntur qui balbutie laborant. Quid apud vetustam poetam Cercidam significaret vocabulum *λεβητοχάρων*, quo nomine hic a Cynulco hic afficitur Ulpianus, non facile divinatu est: neque satis scio an recte ita nostri codices. In Epitoma quidem haec invenimus: *Λέβητος χάρης Φησὶν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ τούτῳ Οὐλπιανός*. sed auctor fortasse scripserat *λεβητοχάρης*, qui *lebetibus gaudet*. ironia est Cynulci, ventrem et gulam objicientis homini qui toties in hisce libris dictus est cibi non multi, quique sermones epuletur pro esca. Sequuntur jam aliquammulta Stratonici citharoedi dicta urbana: quae unius occasione in quo piscium extat nomen, relata omnia sunt isto loco. Illud quod caeteris aditum patefecit, et loco principe memoratur, hujusmodi est. Propis quidam fuit Rhodius citharista, mole corporis major quam artis suae peritior. de hoc interrogatus Stratonicus quid sibi videretur, respondit, *οὐδεὶς, κακὸς, μέγας, ἰχθύς*. Lepos omnis in eo, quod proverbium vetus *μέγας οὐδεὶς, κακὸς*, (vel *σαπρὸς*) *ἰχθύς*, in diversissimum sensum

detorſit, diſtincte vocem unamquamque pronuntians: cum verus ſenſus adagionis omnes illas uno ſpiritu ſine diſtinctione ulla poſtulet efferri. Nulla hic eſt difficultas: niſi quod male concipiuntur vulgo iſta ab interpretibus p. 604. hoc modo: διελόντος τὴν παροιμίαν, μέγας, οὐδεις, σαπρός, ἰχθύς. Dalecamp. prava haec interpunctio impulit, ut παροιμίαν hic verteret, ſententiolam. Sed diſtinctiones omnes tollendae, et vertendum, *diviſis* vocibus proverbii hujus, *Magnus nullus eſt malus piſcis*. Δυσωνεῖσθαι τὸ πωλούμενον de emptore dicunt Graeci, qui difficilem ſe praebet in emendo, et juſtum aequumque rei emendae pretium venditori dēnegat. qui ſunt eo ingenio *δυσῶναι* nominabantur, ut libro 3. diximus et ſeptimo. Illo autem verbo utitur mox Ariſtoteles in ſuperioris proverbii explicatione. Scribe, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλοιτο Τελεσταγόρα δοῦναι, ἢ τοσοῦτον ἀναδόσθαι. non τοσοῦτον. Veteres cum ſacra facerent, praecones adhibere ſoliti qui ut facerent audientiam, et adſtantium coronam monerent favere linguis, clamabant, Ἀκούετε λαοί: vel ut dicebant Attici λεῶ. et εὐφημεῖτε πᾶς λαός. ſive λεῶς. ad hanc formulam reſpiciebat Stratonicus, cum Mylaſſa Cariae oppidum ingreſſus, templa multa videns, cives autem raros clamavit, Ἀκούετε ναοί.

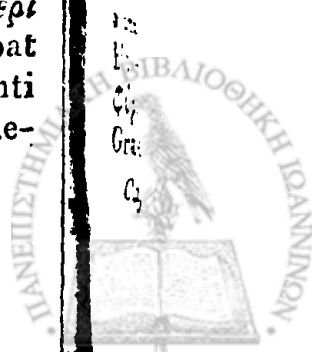
CAPUT NONUM.

Percurruntur Stratonici orophthegmata quae Macho poeta in literas retulerat. Αὐτίκα et εὐθέως initio periodi. ψαλλόμενος. Mos, Soli narrabant ſua ſomnìa. κύαθος. δειπνίσει. Anni ratio incerta et perturbata apud veteres. κήρυκες, murices. Mos ſacra facientium, linguis favere. οὐ χρεᾶσθαι λύρα. Paryſades et Berifades. Nicocreon, Nictheon et Nicocles. Graecorum mulieres ventitaſſe ad convivia. Biotheae ſubtile commentum ad celandam ἀποψόφησιν. κιθάραν pro cithara oblectare aut juvare. Locus inſigniter reſtitutus.

IMPENDETUR caput iſtud Machonis elegantibus ſenariis, quibus Stratonici acuta et ſcita quaedam reſponſa memoriae prodidit. Primo verſu, Στρατόνιος ἀπεδήμησεν

εἰς Πέλλαν ποτέ: legam ἐπεδήμησας. ut paulo ante, εἰς
 Μύλασσα δὲ ἐπιδημήσας. at versu 29. recte, εἰς Ἀβδηρα
 ἀποδημήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. non ἐπιδημήσας. In 2. scribe
 ἔμπροσθε metri causa et in 5. παραί non παρά. Nonum
 et sequentem ita restitue, Τῆς κοιλίας τὸν σπλῆν' ἔχον-
 τας διπλασιῶ, Καθήμενός, Φησ', ἐνθάδ' οὗτος φαίνεται
 τὰ ἰμάτια, etc. alludit ad servos balnearios, qui in
 apodyterio vestes servabant. Καθήμενος cave jungas cum
 Φησί. debet enim cum οὗτος connecti. Sed quaero qui
 potuerit Stratonicus lienis hunc tantum tumorem in ho-
 mine vestibus induto, aut etiam nudo, aspectu solo de-
 prehendere? nimis istud quidem si quid iudico, nuga-
 torium est. εὐθέως ut posita est distinctio in editis jun-
 gendum cum λαμβάνων: sed malim ita, Τηρεῖν ἅμα καὶ
 τοὺς σπληνας. εὐθέως, ἵνα Μηδ' ἠτιστοῦν τοῖς ἔνδον ἢ
 στενοχωρία. Eleganter initio solet τὸ αὐτίκα pro [*in*
primis, primo, sive, exempli gratia], vel *puta*, aut
fortasse. Macho etiam eodem modo hic usurpat τὸ εὐ-
 p. 605. θεως. cuius usurpationis non recordor aliud exemplum.
 17. Ψαλλόμενος ὁ Στρατόνικος οὐκ ἔχων δ' ὄτῳ Διαλέ-
 ξηθ' ἑτέρῳ, συγκατέθλα τὸ ποτήριον. Scribe, Διαλέξεθ'
 ἑτέρῳ. sic metro Excerpta consulunt. ψαλλόμενος vertit
 Dalecamp. *auscultans canentem*. cum auctoris mente
 pugnat e diametro haec interpretatio. Nam canebat
 quidem psaltes: et Stratonicus ἐψάλλετο: sed ipse tamen
 non auscultabat: verum occasionem potius quaerebat
 animum ab ejus cantu avocandi. Itaque cum omnibus
 silentibus, et ad cantorem diligenter attendentibus, ha-
 beret neminem quicum colloqueretur, appositum sibi
 poculum fregit: quasi eo pacto habiturus qui secum
 sermones sereret, et colloqui vices exciperet. Omnino
 autem periphraasi utendum, ut Latine exprimamus par-
 ticipia ψαλλόμενος, κιθαριζόμενος, καταυλούμενος, et
 id genus alia. Atque hic iudicium opus est interpretum,
 ut pro loco vertant commode: alibi igitur aliter: hic
 vero sic, *cum obtunderetur ejus cantu Stratonicus*.
 20. Τῷ θ' ἠλίῳ τὴν κύλικα δείξας, συντόμως Πιῶν ἐκά-
 θευδε. citharoedus imitatur tragicos poetas: apud quos
 qui somnia videre, si neminem habent cui suas cala-
 mitates narrent, Soli illas recitant: quia ut vere ait
 sanctissimus Nazianzenus, Φάρμακον ἀλγός ἐστι καὶ ἡέρι
 μῦθον ἐνισπείν. Sic Stratonicus, qui neminem habebat
 cui praebiberet, Soli calycem ostentavit, propinanti
 similis. nam verbo δείξας exprimitur mos et gestus prae-

bibentium, et quod Homerus dicere solet *δειδίσκεσθαι*. Interpres emendavit τὰς κύλικας absurdissime. verum hoc ideo, quia superiore versu vocem *κράθους* non intellexit. est vero *κράθος*, trulla qua vinum de cratera hauriebant. sed accipitur pro haustu uno. Stratonicus igitur multis trullae haustibus calycem illum magnum implevit, atque eo pleno se proluit. 24. Ἐξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως. Muta distinctionem et hic et in sequentibus, ac scribe,

Ἐξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως
προσπυθνομένων διότι πολὺ πίνων ἀεὶ
οἶνον, ἐμεθύσθη· συντόμως ἀπεκρίνατο.

comessatores qui post coenam advenerant, et nesciebant magnum vini calycem, illum de quo modo est dictum, extra ordinem a Strattonico esse epotum, mirantur, quod homo largiter bibere vinum suetus, tam facile inebriatus fuisset. Haec omnia corrumpere interpretes: nec minus responsum Strattonici: quod est huiusmodi,

Ὁ γὰρ ἐπίβουλος καὶ ἐναργὴς ψάλτης, ἔφη,
ὡς βούν ἐπὶ Φάτιν δειπνίσας ἀπέκτονεν.

interpretes τὸ δειπνίσας verterunt ad coenam invitatum. non intellexerunt Strattonici acumen. verte, *coenatum*, sive *post coenam*. vult dicere, jam saturum et vini cibi-que plenum. alluditur ad caedem Agamemnonis et poetae verba. Imo vero Strattonicus verba Homeri in hac responsione usurpaverat: quae ut potuit suis senariis adaptavit Machon. Versus Homeri quem pronuntiavit Strattonicus est hic: ἐμὲ, dixit, ψάλτης iste κατέπεφνε.

Δειπνίσας, ὡς τις τε κατέκτανε βούν ἐπὶ Φάτιν. p. 606

32. κηρύττοντά τε Ἐκαστον αὐτῶν ὅτε θέλοι νοουμηνίαν. Haec fuit olim anni confusio et perturbatio, in iis praefertim civitatibus ubi minus literae florebant. Similis fere ἀταξία in annum Romanum invecta per Pontifices ante Julium Caesarem, ut auctor est Suetonius. Male haec aliter a nonnullis accipiuntur. 40. τοῖς ὄλοις μὲν ἔρρωμαι ξένε. Lego, τοῖς κώλοις. Κῶλα sunt brachia et pedes. 41. Καὶ τῶν κολάκων πολὺ μᾶλλον ἐπὶ δεῖπνον τρέχω. alluditur ad cognomen jocularum parasitorum et id genus gulae mancipiorum. *τρεχέδειπνοι* enim vulgo isti nominabantur. 43. Μὴ ποτ' ἐπιβὰς κήρυκι τὸν πόδ' ἀναπαρῶ. In praecedentibus versibus κῆρυξ erat *praeco*: hic est *purex*. In Glossis recte, *Murices, κήρυκες, πορφύρια*. Inde Latinis in re militari *murices* dicti, qui Graecis *τριβόλοι*, vel *σανίδες κεντρωταί*. nec video cur

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

S

istos *rumices* appellent eruditi. sed haec ad Polybium, ut speramus, brevi. 45. εὐφημεῖν μὲν χρὴ, Σπείσαντες εὐξόμεσθα Φησὶ τοῖς θεοῖς. Lego et distingo, εὐφημεῖν γὰρ χρὴ. Σπείσαντες εὐξόμεσθα Φησὶ τοῖς θεοῖς. Acutissime dictum, sed cujus vim non capiunt omnes. Ritibus sacrorum receptum olim, ut cum sacra facerent abstinere ab omnibus malis verbis, propterea qui aderant monebantur praeconis voce, εὐφημεῖν, id est favere linguis, et verbis parcere male ominatis. Id vero maxime desiderabatur cum diis vota facerent. Hinc jocus hic Stratonici. nam cum inciperet tibia inflare tibicen indoctus et malus, homo facetus significans malum hujus sonum non minus quam mala verba a sacris summoveeri debere, quando, inquit, εὐφημία ad preces necessaria, peractis sacris (hoc valet σπείσαντες) diis vota nuncurabimus, hoc est; postquam tibicen iste inflare tibia defierit. desinebat autem libatione et reliquis sacrorum ritibus peractis. 48. Δεινῶς ἀπάδων τῇ λύρα τ' οὐ χρώμενος. qui vocem absonam habebat, et cithara utebatur non bene. οὐ χράσθαι λύρα Graecum dicendi genus pro nescire lyra uti. 51. Στρατόνικος ὁ κιθαρῳδὸς ὡς Βηρισάδην Ἐπλευσεν εἰς τὸν Πόντον. Putabam esse Parysadem, quem inter Ponti reges olim ad Strabonem commemoravimus. sed Berisades iste Thraciae rex fuit: de quo multa Graecus orator in ea contra Aristocratem: et Dinarchus in ea contra Demosthenem. 54. Ὡς δ' αὐτὸν ὡς ἔοικεν οὐ προσίετο. cum rex Stratonicum sibi valedicere cupientem non admitteret: atque hoc modo illum apud se diutius detineret. vel αὐτὸν οὐ προσίετο pro τοὺς αὐτοῦ λόγους περὶ ἀπελεύσεως οὐ προσίετο. cum Stratonici sermonem de reditu ipsius respueret. 56. Εὖ γὰρ διανοῆ αὐτοῦ καταμένειν. Forte, Εὖ γ' ὅτι διαν. versus est nonnihil obscurus: neque satis capio acumen hujus responsionis. Intelligendum autem est, his dictis abiisse Stratonicum in superhabita regis voluntate. 62. Διηπόρησα Φησίν. illa nempe anus hoc dixit, non Stratonicus. Quare causae non erat cur inter responsa Stratonici hoc referretur: quod dictum est non Stratonici, sed de Stratonico. Verum extat simile huic, vel ipsissimum hoc potius, dictum Stratonici de Satyro sophista, non multo post Athenaeo relatum inter alia hujus ἀστείσματα. 65. Ἡ Νικοθέοντος εἰσιοῦσα Βιοθέα. Assentior doctis qui censent Nicocreontem hunc esse Cypri tyrannum, de quo dicebamus capite 4. Regis

p.607.

hujus five tyranni nomen scriptores varie efferunt: *Nicocreontem* pars maxima nominat: *Nicoclem*, paulo post Phantias, et Diodorus Siculus: Macho hic *Nicotheontem*, non enim videtur temere contra antiquissimarum membranarum consensum emendandus hic locus: ne Eclogae quidem Hoeschelianae constant sibi: nam in Machonis versu Nicocreontem hunc nominant, paulo post vero Nicoclem in testimonio Phaniae peripatetici: De hujus uxore scribit Machon,

— εἰσιοῦσα Βιοθέα

Γυνὴ μετὰ παιδείης ἄβρα εἰς τὸν † ποταμὸν
ἀπεψόφησε.

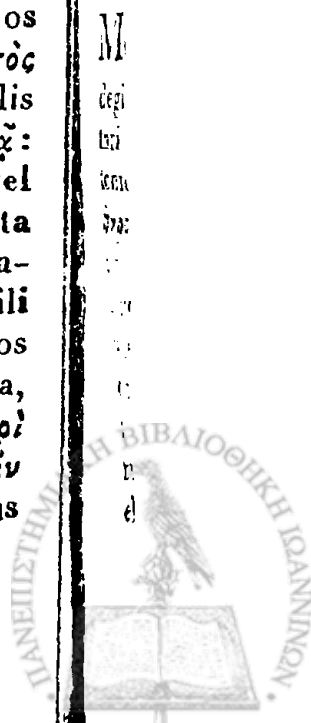
Manifesta hic scripturae depravatio. Eruditissimus, et (quae non multorum laus est) iudicii in literis recti, Paulus Leopardus emendabat εἰς ἀπόπατον. cui tamen assentiri nequeo. Puto enim veram lectionem esse, εἰς πότον: nam si quis objiciat ex Cornelio Nepote, foeminas in convivia more Graecorum non esse adhibitas: in promptu sunt Graecorum scriptorum testimonia, quae contrarium saepissime factum arguant. Taceo injuriam fieri uxori tyranni, si aequo jure cum caeteris Graeciae mulierculis censeatur. Ancilla ἄβρα est, quae honoris causa nobilem mulierem comitatur. 67. κατὰ τῶν Σικυωνίων Ἀμυγδαλὴν ἐπιβᾶσα συνέτριβεν τύχη. Acute Leopardus, Τὴν ἀγκύλην ἐπιβᾶσα. ut de calceorum amento intelligatur. Dextre hoc et de industria factum a Biothea, ut tegetet τὴν ἀποψόφῃσιν, de qua dictum est, voluit enim videri, non ventis crepitum eum esse, verum laceri calcei stridorem. Ingeniosa mulier, ingeniosus etiam Leopardus, qui hoc illius subtile commentum divinavit, et hunc locum ita constituit. At in Hoescheliana Epitoma haec historia non hic, sed aliquanto post sic narratur. Βιοθέα ἡ Νικοκρέοντος γυνὴ ἀπεψόφησέ ποτε. κατὰ Σικυωνίαν ἀμυγδαλὴν ἐπιβαλοῦσα συνέτριψε. id est, *Biothea Nicocreontis uxor crepitum aliquando emisit: deinde Sicyoniam amygdalam dejecit, et pede contrivit.* Sane et nuces et amygdalae cum franguntur crepant: neque est a verisimili alienum, quod haec scriptura continet. Amygdalae Sicyoniae hic nominantur, fortasse quod molliori essent cortice quam caeterae. non enim quaevis amygdala pedis pressura est fragilis. 69. Στρατόνικος εἶπεν, Οὐχ ὁμοιος ὁ ψόφος ὑπὸ νύκτα. Infelicem Stratonicum, qui ut forex iudicio suo perit. Nam verbis hisce voluit dare significationem

intellecti Biotheae doli: quam impotentis mulieris offensam morte expiavit. Sed quid significant illa verba ὑπὸ νύκτα? nam equidem illa explicare non possum. Suspicabar scribendum ὑπὸ ῥίνα. hoc sensu: uterque sonus p. 608. non similis ad nares accidit. sive, posterior sonus non ita ferit nares ut prior, neque idem olet. At Excerpta vulgatam lectionem tuentur: quae hoc dictum Stratoniei referunt sic: οὐχ ὁμοιος ὁ ψόφος ὁ ὑπὸ νύκτα. 75. Ὡς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ † ἰθαλλούσκιθα. Et hic versus portentose corruptus est: et caeteri qui praecedunt in hac narratiuncula neque scripti, neque distincti sunt recte. Totum locum ita concipiet qui nos audiat.

Ἐπιδεικνυμένου ποθ' ὡς ἔοικεν ἐν Ἐφέσῳ
ἀφουῶς κιθαρωδοῦ τὸν μαθητὴν τοῖς φίλοις,
παρῶν κατὰ τύχην ὁ Στρατόνικος τοῦτ' ἔφη,
ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐ κιθᾶ ἄλλους κιθᾶ.

id est, cum Ephesi ineptus citharoedus discipulum quendam suum amicis ostentaret, Stratonicus casu interveniens dixit: Qui non potest se ipsum facere citharoedum alios facit. caetera plana, neque de lectione potest dubitari: pro παρῶν malit aliquis παριῶν. At postremi versus vulgata scriptura nulli Africae portento de monstruositate concesserit. Quam multa de hoc loco ab eruditissimis viris scripta sint frustra doctos moneam. Omnia tamen, iudicio nostro sunt ejusmodi, ut merito conatum laudes omnium, emendationem nullius. Quae-rebant nempe longius, quod habebant prae manibus. Nam in vulgata lectione vera latet, ne litera quidem una addita: sed unica solum deperdita quae geminari debuit. solum enim in ἄλλους deest τὸ α: quia dictio praecedens desinebat in α, leve autem est, quod pro ὅς perperam scriptura ὡς. Magnum sane tot doctissimos viros non vidisse manifestissimam antithesin inter αὐτὸς αὐτὸν et ἄλλους: quae vel minimum attendentium oculis cerni poterat. Sed eorum acumen retudit vox κιθᾶ: quam nos putamus lascivia ingenii vel a Stratonico vel a Machone fictam jocosae, aut ab antiquiore alio poeta pro cithara oblectare. Primum hoc loci sententia flagitat manifestissime: deinde certum est, in hac volubili lingua nihil non sibi licere poetas praesertim comicos voluisse. quamquam et alii poetae non dissimili licentia, δῶ pro δῶμα, ἦλ, pro ἦλος, πηδᾶ pro πηδάλιον, βρι pro βριαρός, ρᾶ pro ράδιος, παῦ pro παῦσαι: λοφᾶν Aristophanes pro λοφοπωλεῖν in Pace, [in Equitibus

κολᾶ pro eo quod κόλοις γάστρις paulo ante dixerat.] et similia his multa formarunt: de quibus poetarum interpretes, et Cappadox Geographus libro 8. [Allusum autem est a Stratonico venustissime ad proverbium Graecorum, ὃ αὐτὸς αὐτὸν οὐ φιλεῖς ἄλλον φιλεῖς; quod ut scripsimus in Diatriba ad Dionem Chrysostomum memate 63. varie mutatum est ab eruditis hominibus, prout variis rebus illud accommodabant. Sic Laco ut refert Plutarchus in Laconicis apotheg. de Atheniensibus dixit Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἔχει Σάμον θέλει. alius de egeno canes alente hanc fecit parodiam, Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐ τρέφει, κύνας τρέφει.]

CAPUT DECIMUM.

Μοχθηρὸς μόχθηρος. Cilicum et Pamphyliorum ingenia. Phaselitae et Sidetae. κατὰ et contra p. 609. in inscriptionibus. Poenae improborum arguunt DEUM esse. Mos veterum regum, urbes aut provincias dare dynastis ad vectigal. Ἰλίου ludī. Rhodii Cyrenenses albi. mores Cyrenensium. Heraclea ἀνδροκόρινθος. Byzantium curμασχάλη τῆς Ἑλλάδος. Leucadii cur ἑωλοὶ Κορινθιοί. Ambraciotae cur μεμβρακιῶται. μικροπολιτικὸν τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι, varie expositum. verbi ἐθέλειν usus Atticus. ῥύμμα. εἰς subauditur. Carcinus poeta.

ΜΟΧΘΗΡΟΝ Graeci dicunt et qui aerumnosam vitam degit, et qui improbis moribus est. Non injuria dubitari potest, utro modo id verbi acceperit is qui Stratonico hanc quaestionem proposuit, τίνες εἰσὶν οἱ μόχθηρότατοι τῶν ἐν Παμφυλίᾳ; Et olim et nunc Cilicum atque Pamphyliorum misera et dura vita inter saxa et cautes degentium. Sed et latrociniis fraudibusque infames iidem. Scire hoc licet ex vetere historia, Graecorum proverbiiis, et eorum sermonibus, qui per illorum fines iter aliquando fecerunt. Fere enim ingenia hominum de coelo suo et solo mores trahunt, et ut Graecis eleganter dicitur, οἱ τρόποι συνεξομοιοῦνται τοῖς τόποις.

Haec posterior interpretatio potior videatur. quam firmat nonnihil alterum ejusdem dictum de eodem populo, quod paulo post commemoratur, et si ad priorem interpretationem non minus reluctantem illum quoque locum traxeris. Stratonici responsum ita habet, Φασηλίτας μὲν ἔφησε μοχθηροτάτους εἶναι, Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Quod aliis locis sexcentis accidisse saepe diximus, idem huic quoque censemus evenisse: ut geminandae aliquot voces negligentia exscribentium sint praetermissae. Nam et dixit Stratonicus, et scripsit Athenaeus, Τῶν ἐν Παμφυλίᾳ μὲν Φασηλίτας ἔφησε μοχθηροτάτους. Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Interrogatus fuerat de Pamphyliis, respondet de Phaselitis, qui non in Pamphylia erant, sed in Lycia, vel quia finitimorum populorum fines parum discreti: vel jocosae nomen παμφυλίας in alium sensum accipiens pro universitate mortalium, hoc est, ἀντὶ πάντων φύλων. Tropaeorum inscriptiones apud Graecos fere sine verbo concipiebantur. ΚΑΤΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Talis illa nobilis scorti, ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. Talis etiam ista hoc loco ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΚΩΣ ΚΙΘΑΡΙΖΟΝΤΩΝ. Latini pro κατὰ dicunt *contra*, ut Suetonius: vel *adversus*, ut in antiqua inscriptione pantomimi CORONATUS ADVERSUS HISTRIONES et OMNES SCENICOS ARTIFICES. Θυμολικούς ἀγῶνας, qui paulo post in θυμικούς verterant, ridiculi sunt, ne aliud dicam gravius. sed indignor doctos viros errare cum illis maluisse quam libros meliores et Eustathium, de quo erat ipsis compertum, sequi. Cum aliquando trabis ruina homo sceleratus esset oppressus, dixit Stratonicus, Ἄνδρες, δοκῶ, εἰσὶ θεοί· εἰ δὲ μὴ εἰσὶ, δοκῶ

p. 610. εἰσὶ. varie haec interpretantur: nos ita probamus, *O viri, sunt dii, δοκῶ, puto equidem: sed si non sunt dii, sunt δοκῶ per hanc trabem.* id est, quamvis dii non essent, poterat hujus improbi mors persuadere hominibus deos esse. Poenae improborum vel perditis et desperatae audaciae hominibus confessionem hanc exprimere solent, Deos esse. [Ideo Alagabo occiso exclamat Senatus Rom. *Contaminator honorum jure punitus est, Judicia Deorum hinc apparent.* Vide versus Martialis lib. 4. de Selio beato homine, scelesto. Lege prooemium prioris libr. in Rufinum, apud elegantissimum poetam Claudianum. Contra scelestorum felicitas multos dubitare facit an sit Deus. Tertullianus De patientia.

Deus sua sibi patientia detrahit, plures enim Dominum idcirco non credunt, quia seculo iratum tam diu nesciunt. Notissimi sunt versus,

Marmoreo Licinus tumulo tegitur: Cato parvo:

Pompejus nullo: creditis esse Deos?

Ille qui apud Stratonicum gloriabatur, ὅτι πάντα ὑπάρχει αὐτῷ οἰκιστῆρα, hoc voluit. omnia quae ad vitam recte, commode, et jocunde degendam expeti solent, sibi esse abunde domi. vitae commoda praestare poterant quae flus quos redimendis operibus faciebat: honestatem et jocunditatem filii spondebant, quorum alter fuit ludimagister, tibicen alter. Scribe, Ἐρομένου δέ τις, διὰ τί τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν περινοστεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν μιᾷ πόλει περιμένει. clarissima ista quidem: at non adeo quae respondet Stratonicus. Παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, παρ' ὧν πράττεσθαι μισθὸν ἀμουσίας. Magna lux tenebricoso loco accesserit si scribas, εἰληφέναι εἰς τέλος, hoc est, *Dixit Stratonicus a Musis se accepisse ad vectigal omnes Graecos: a quibus mercedem exigat ipsorum imperitiae.* Salsum et venustum dictum. Respicit Stratonicus ad magnorum principium antiquam consuetudinem: qui Satrapis et dynastis suis, aliisque quibus cupiebant certas vel provincias, vel urbes assignabant unde vectigalia in usus suos exigent. Sic legimus antiquae reginae cuidam Aegyptum datam fuisse εἰς κόσμον a marito: Themistocli Lampfacum εἰς οἶνον, Magnesium εἰς ἄρτον, Myuntem εἰς ὄψον, Percotam et Palaescepsin εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν. Similia narrantur de Pytharco, de Alcibiade, de aliis. [Sic etiam legimus Aegypti reges ab aliis urbium suarum esculenta, ab aliis poculenta, ab aliis stragula solitos exigere. lege Aristeam.] Eo respiciens homo εὐφυῆς, Musas quidem monarchae alicui assimilat, cui omnes mortales non ut subditi, verum ἀμουσοὶ et indocti, tributum teneantur pendere. Ex omnibus porro provinciis unam sibi concessam, Graecorum nempe, a quibus id tributum exigat: quod vocat ipse μισθὸν ἀμουσίας. de vocula εἰς quam desiderari diximus, plura sequente capite. *Ilia* appellati sunt ludi quos Ilienses agebant: *Ἰλεια* ab Ilio, ut *ludi Romani* a Roma. Festi celebritas ex eo apparet, quod etiam ex remotissimis locis scenici artifices eo properarent. Falluntur qui mutant hanc scripturam, Πυρθανόμενος δ' ἐν Ἰλίῳ ἐπιδημεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς Ἰλίοις, Ἄσι, ἔφησεν, Ἰλίῳ κακῶ.

id est, cum audisset Satyrum Ilium venisse cum celebrarentur Iliaca, Semper, inquit, Ilio mala. Ait, Μινάκου δὲ αὐτῷ περὶ μουσικῆς διαμΦισβητοῦντος. Scribendum Μυνάκου, sic enim Pollux hunc futorem nominat, et Hesychius: in cuius codices mendii suspicio, hic quidem, vix cadit. Ait, τοὺς Ποντικούς ἐκ τοῦ πολλοῦ ἦκειν Πόντου, ὡσπερ ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Suspecta vox πολλοῦ: neque mentem satis video. Ponti regionem opinor, vituperat. Ait, τοὺς δὲ Ῥοδίους ἐκάλει λευκοὺς Κυρηναίους. Similibus moribus fuisse Rhodios et Cyrenenses significat. Simillime hodie homines scelestos sunt qui vocent Mauros albos. qui autem Cyrenensium fuerint mores, verbo indicat, cum addit, καὶ μνηστήρων πόλιν. erant enim Cyrenenses splendidi, magnifici et ἀβροδίατοι, et ut mox dicitur, σπαταλῶνες καὶ θερμοπόται. de Aristippo et Anniceride caeterorum nosce ingenia. et sunt ad manum testimonia poetarum aliorumque scriptorum. Scribe vero, καὶ τὴν Ῥόδον, μνηστήρων πόλιν. καὶ τὴν Ἡρακλείαν ἀνδροκόρινθον. Obscurum est ecquam e multis Heracleis hic intelligat. etiam illud, quare vocet ἀνδροκόρινθον. an hoc significat, tantam esse Heracleae impudicorum virorum multitudinem, quanta erat Corinthi foeminarum Veneris sacris operatarum? Ait, καὶ τὸ Βυζάντιον μασχάλην τῆς Ἑλλάδος. et istud diverse acceperunt docti. In homine μασχάλη est ala sive alarum cavitas. inde translatum id nomen ad multa. Byzantium Stratonius vocat μασχάλην, hoc significans: si quis eam urbem occupaverit, similem reliquam Graeciam fore homini quem aliquis ala prehensum teneat. sive loci naturam consideres, sive historias consulas, neque Stratonico viri prudentis, neque mihi fidelis interpretis laudem invidabis: si cui tamen hoc minus arridet, asferemus aliam interpretationem, opinor, haut malam. Potest enim Stratonius ea appellatione aut urbi immunditias, aut civibus sordidum victum objecisse. nam cavitati alarum proprius est foetor qui dicitur τράγος: unde illos τραγομασχάλους nominabant, quibus gravis hirsutis cubat hircus in alis. Ait, τοὺς δὲ Λευκαδίους ἐάλους Κορινθίους. hoc est, frigidus et vanos Corinthiorum imitatores. Leucas colonia Corinthiorum fuit, ut scribit Strabo. restabant igitur in eorum moribus vestigia quaedam prioris patriae: sed parum expressa et obsoleta: sicut nec pridianae reliquiae sapiunt idem ac recens cocti cibi, quicquid argutetur deparcus et tristis

Tiberius. Vocem ἔωλος non uno loco exposuimus, neque nunc repetendum. Ait, τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας μεμβρακιώτας. haut scio an ita scripserit. tamen ita disertae antiquae fidei exemplaria. alludit fortasse ad membrades pisciculum vilem. si ita est, cur non dixit potius μεμβραδιώτας? aut ad nomen μεираκιώτης. Utrumque dicunt Graeci et μεираκιούσθαι et μεираκιεύεσθαι. Ait, ἰδὼν ἐν τῷ κύβωνι δεδεμένους δύο, ὡς μικροπολιτικὸν ἔφη, τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι. Quia variis modis solet accipi verbum πληρῶσαι, ideo haeremus ad quam p. 612. potissimum notionem Stratonicus respexerit. Proponeamus diversas interpretationes, ut acutus lector eligat quod amplectatur, πληροῦν interdum est, quod institueris consummare. Potes igitur vertere, cum in ligneis compedibus duos publice vinctos vidiſſet. Quam hoc est, inquit, civitatis invalidae argumentum, rem non posse perficere. Non habendos in vinculis diutius, sed supremo statim supplicio afficiendos fuisse noxios, si recta haec interpretatio est, significat Stratonicus. Facit aliquid stabiliendae huic sententiae, quod non simpliciter ait vinctos: sed ἐν τῷ κύβωνι. sic enim videtur innuere capital ab istis fuisse admissum: ideoque habitos in cyphone. quem fuisse scribunt veteres, ξύλον ᾧ κατέτεμνον τοὺς θανάτῳ κατακεκριμένους. πληρῶν etiam dicitur navis magister, qui navem instruit remigibus: πληρώματα enim Graecis sunt remiges ipsi, fortasse eo allusum est a Stratonico: nam in multis civitatibus capitis damnati aut bello capti, remis addicebantur. Aliter accipitur idem verbum, quando dicimus πληροῦν ἔρανον, pro ἀποδιδόναι, vel etiam εἰσφέρειν. unde apud Demosthenem non semel πληρωτῆς ἔράνου. Philostratus libro sexto De vita Apollonii, οἱ δὲ χρηστοὶ Ἕλληνες, ἦν μὴ ὀβολὸς ὀβολὸν τέκη, καὶ τὰ ἄνια αὐτοῖς ἐπιτιμήσωσι καπηλεύοντες ἢ καθεργυῦντες, οὐ Φασι ζῆν· ἀλλ' ὁ μὲν θυγατέρα σκηπτόμενος ἐν ὥρᾳ γάμων, ὁ δὲ υἱὸν ἤδη τελοῦντα ἐς ἄνδρας, ὁ δ' ἔράνου πλήρωσιν, etc. inter varias causas quae praetexti ab hominibus avaris solent, cur foenus et fraudes exercent, ponit et ἔράνου πλήρωσιν, id est, collationem eorum quae vel publice pendi solent a civibus: vel quae privatim amicis pauperibus et afflictis praestabantur nomine erani: ut multis dudum expositum nobis ad Theophrasti libellum aureolum Characteres. Hic igitur συμπληροῦν hoc loco interpretari licet, collata pecunia dependere quod alius debeat, concise dictum,

pro συμπληρῶσαι τὸν ἔρανον αὐτοῖς. Ita vertimus: *quam angusti animi cives sunt, qui non possunt stipe collecta pro his solvere.* Homines avari, illiberales ac deparci, et sunt et dicuntur Graecis μικρόψυχοι, μικρολόγοι, atque etiam, μικροπρεπεῖς, ut alibi probavimus. quo allusum a Stratonico vocem μικροπολιτικὸν in hac re usurpante. Erani ad dissolvendum aes alienum collati, exemplum habes extremo libr. 13. Mala nomina, aut qui judicatum non solvissent habere ἐν κύφῳ, id est, ligneis compedibus, antiqui fuit moris. Hesychius, ἐγκαλοσκελεῖς, οἱ μὴ ἀποδιδόντες τὰ χρέα, ἐγκάλους, (sive ἐν κάλοις) ἐδεσμεύοντο τοὺς πόδας. Ait, ἐθέλειν ἔφη γνῶναι κατὰ τινὰ τόπον ἐστὶ τῆς πόλεως. dixit se posse cognoscere in qua parte sit urbis. ἐθέλειν eleganter et Ἀττικώτατα προδύνασθαι. sic in idiotismo nostro, *volo hoc facere*, pro, *spondeo me hoc posse facere.* [Sed hanc locutionem pene sibi propriam habet sermo Anglicus] tamen Excerptor noster, ἔχειν ἔφη γνῶναι. Ait, τὸν δὲ Τηλεφάνη ἐπεὶ ἀναφυσᾶν ἤρχετο, παρακατακειμένος ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Vindelician. Breviator, παρακατακειμένος, p. 613. ἄνω ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Ait, τοῦ δὲ βαλανέως ἐν Καρδίᾳ ρύμμα γῆν μοχθηρὰν καὶ ὕδωρ μοχθηρὸν παρέχοντος. saronis loco aut κονίας βυλανευτικῆς, id est, cretae balnearis. malam terram balneator exhibuerat. ρύμμα, pro εἰς ρύμμα. sed praepositio interdum omitti solet: et ita possit defendi fortasse vulgata lectio eo loco, παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας. ubi scribebamus εἰς τέλος. sane melius. Scribe mox, ἄσαντος δὲ τινος, ἤρετο τίνος τὸ μέλος. Carcinus quem Stratonicus ridet, is est, qui ab Aristophane tam acerbe traducitur. apparet autem ex hoc loco, non solum tragoediarum poetam fuisse, verum etiam carminum lyricorum.

CAPUT UNDECIMUM.

Timothei carmen, Semelae partus. Stratonici de eo dictum. Lacedaemoniorum Senatusconsultum adversus Timotheum. Vetus Spartiatarum lingua frequentissime usa litera canina. exempla

hujus dialecti plurima. acus et venter Latinae voces unde. alia multa.

TIMOTHEUS poeta tragicus, dithyrambicus atque etiam lyricus, quem dicebamus capite quinto, ut frigidum et nimis saepe ineptum facetorum risum sustulisse, inter alia multa carmen fecerat, cujus fuit et argumentum et titulus, *Σεμέλης ᾠδήν*. sed in hoc poemate Musae illi favoris sui auram nihilo magis aspirarant quam in caeteris: imo, ut exitus probavit, multo etiam minus in isto quam in aliis. De hoc carmine, (quod vidit primus omnium Paulus Leopardus) accipienda, quae scribit Athenaeus inter commemorandum Stratonici acute dicta. *ἐπακούσας δὲ τῆς ᾠδῆνος τῆς Τιμοθέου, Εἰ δ' ἐργολάβον, ἔφη, ἔτιχες, καὶ μὴ θεὸν, ποίας ἂν ἠφίει Φωνάς;* fecerat nempe Semelen in Bacchi partu deformiter et indecore ejulantem: nulla habita ratione majestatis ejus dei: quem par erat minore matris cruciatu et aliis legibus venisse in hanc lucem, quam e vili popello aliquem homunculum. Jure igitur ineptus poeta ineptiarum Stratonico poenas dedit. At Spartani non vitio tantum hoc illi verterunt, sed ut crimen vindicarunt. Nam in Senatusconsulto Lacedaemoniorum quo urbe pellitur Timotheus, duo solum illi objiciuntur, quod veterem musicam corrupisset novis inventis: et quod indecoris figmentis suis de Semelae partu juventutis animos corrumpere. Ipsum consultum, quia insigne est, ait Boëtius, Spartiatarum lingua, σ literam in ρ vertentium, neque usquam satis emendate scribitur, apposui. ΕΠΕΙΔΕ ΤΙΜΟΘΕΟΡ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΡ ΕΛΘΩΝ ΑΜΕΤΕΡΑΝ ΠΟΛΙΝ ΤΑΝ ΠΑΛΑΙΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΑΤΙΜΑΣΔΕ, ΚΑΙ ΤΑΝ ΔΙΑ ΤΑΝ ΕΠΤΑ ΧΟΡΔΑΝ ΚΙΘΑΡΙΕΙΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΡ, ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΝ ΕΙΣΑΓΩΝ ΔΥΤΜΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑΡ ΑΚΟΑΡ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΑ ΤΑΡ ΠΟΛΥΧΟΡΔΙΑΡ· ΚΑΙ ΓΑΡ ΚΑΙΝΟΤΑΤΑ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΑΝΕΓΚΕ ΠΟΙΚΙΛΑΝ ΑΝΤΙ ΑΠΛΟΑΡ, p. 614. ΚΑΙ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΡ ΑΜΦΙΕΝΝΥΤΑΙ ΤΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΕΠΙ ΧΡΩΜΑΤΟΡ, ΣΥΝΙΣΤΑΜΕΝΟΡ ΤΑΝ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΔΙΑΣΤΑΣΙΝ ΑΝΤΙ ΤΑΡ ΕΝΑΡΜΟΝΙΩ ΠΟΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟΝ ΑΜΟΙΒΑΝ. ΠΑΡΑΚΑΛΑΘΕΙΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΑΡ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΡ ΔΑΜΑΤΡΟΡ ΑΠΡΕΠΕΑ ΔΙΕΣΚΕΔΑΣΑΤΟ ΤΑΝ ΤΩ ΜΙΘΩ ΔΙΔΑΧΑΝ. ΤΑΝ ΓΑΡ ΣΕΜΕΛΑΡ ΩΔΙΝΑ ΟΥΚ ΕΝ ΔΙΚΑ ΤΩΡ ΝΕΟΡ ΕΔΙΔΑΣΚΕ.

ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΤΩΡ ΒΑΣΙΛΕΑΡ ΚΑΙ ΤΩΡ ΕΦΟΡΩΡ ΜΕΜΨΑΣΘΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΑΝΑΚΤΑΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΚ ΤΑΝ ΕΝΔΕΚΑ ΧΟΡΔΑΝ ΕΚΤΑΜΟΝΤΑΡ ΤΑΡ ΠΕΡΙΤΤΑΡ ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΑΝ ΤΑΝ ΕΠΤΑ· ΟΠΩΡ ΕΚΑΣΤΟΡ ΤΟ ΤΑΡ ΠΟΛΙΟΡ ΒΑΡΟΣ ΟΠΤΩΝ ΤΕΤΑΡΒΗΤΑΙ ΕΤΤΑΝ ΣΠΑΡΤΑΝ ΕΠΙΦΕΡΕΝ ΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΛΩΝ ΕΘΩΝ, ΜΗ ΠΟΤΕ ΤΑΡΑΤΤΗΤΑΙ ΚΛΕΟΡ ΑΓΩΝΩΝ. In ea decreti hujus parte qua condemnatur Timotheus, pro μέμψασθαι suspicabar scribendum πέμψασθαι, ut esset simplex pro composito, ἀποπέμψασθαι amandare, urbe pellere, alioquin ex hoc Senatusconsulto colligi non potest, Lacedaemonios Timotheum exegisse de Laconica, quod Boëtius scribit. Sed idem Boëtius, summam proponens hujus scripti, utitur verbo *succensuisse*: quae causa est cur mutare ausi non simus. Marcus Tullius secundo de legibus, *Illa severa Lacedaemon nervos jussit, quod plures quam septem haberet, in Timothei fidibus incidi*. Expressit illa verba, ἐκ τῶν ἑνδέκα χορδῶν ἑκταμόνταρ τὰρ περιττὰρ, ὑπολειπομέναν τῶν ἑπτὰ. [ipsa decreti verba retinet in Tarsica priore Dio Chrysostomus scribens, Lacedaemonios Timotheum, τὴν τε κιθάραν ἀφελέσθαι καὶ τῶν χορδῶν τὰς περιττὰς ἐκτεμεῖν. meminit idem, iisdem fere verbis, et in ea ad Alexandrinos, necnon] Plutarchus in Laconicis institutis. Non desuerunt qui auctores essent, Timotheum cum invidiam novitatis a se depulisset, producta in medium vetusta effigie Apollinis, in ipsa urbe Lacedaemoniorum inventa, lyram tenentis quae novem nervos haberet, fuisse absolutum. Narrat ex Artemone Athenaeus lib. 14. ubi non obscure alluditur ad verba hujus Senatusconsulti, cum ait de Timoth. εὐθυνόμενον ὡς παραφθείροι τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν, καὶ μέλλοντός τινος ἐκτέμνειν αὐτοῦ τὰς περιττὰς τῶν χορδῶν. Quod autem vetus non solum Spartiatarum, ut Boëtius scribit, sed omnium Dorum atque Aeolum lingua plurimum uteretur τῷ ρ tam in mediis quam in extremis dictionibus, praeter antiquos grammaticos testis Strabo libro decimo. ubi de Eretria Euboeae scribit auctor eruditissimus, ἐποίκουσ δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλίδος· ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῶ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον τῶν ρημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεινωμάθηται. Plato in Cratylo, Οἶσα οὖν ὅτι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡμεῖς μὲν Φαμέν p. 615. σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληροτήρ. Extant adhuc in

antiquorum Glossographorum libris nonnulla vocabula veteris illius Spartiatarum linguae, qua scriptum vides antiquissimum hoc et pulcherrimum vetustatis monimentum. Clare liquet ex illis, caninam literam plurimum adamatam et frequentatam fuisse a priscis Spartanis. Nam, exempli causa, ἀβῆρ, vetere ejus populi dialecto erat *cella penaria*. ἄβωρ, *clamor*: ἀγλευκέρ, *tibia*. ἀδελιΦήρ, ἀδελΦός, *frater*. Αἴγλαῆρ, *Aesculapius*. αλ-θῶρ, *magnum*. ἀναλακανσίρ, *avicula achantis* dicta aliis Graecis, vel ποικιλίς. ἀκκῶρ, aliis ἀσικός. Latini *utrem*. ἀκχαλίβαρ, *grabatus*. ἀμπιστάτηρ, pro ἐπιστάτης. praefectus et ἐξεταστής. ἀμπιτίαρ Hefychio exponitur παραταττομένη, quae *stat in acie*. sic idem ἀναρ explicat ἤκουσα, quae *venit*. ἀνίηρ, herbae nomen. ἀνσατήρ, *inguen*, *bubo*. ἀπαβοῖδορ, *concinne*. ἄπιρ, *carceres stadii*. aliis ὕσπληξ. ἄχυρ, unde *acus* Latinorum. vulgo ἄχυρον. Sic Κέρκυρ Alcmani Spartano poetae, pro Κερκυραῖος. βελλίρ, *galea*. βίωρ pro ἴσως, *fortasse*. βουάγορ, *dux armenii*. vel is qui postea dictus Spartae παιδονόμος. ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς Hefychius. βρεντάγιορ *imago*. Γέντερ locus τῶν ἐντέρων τὸ γ est hic, digamma Aeolicum. inde Latinum *venter*. Γῶνορ, pro γωνία, *angulus*. Δαδώχορ aut δαιδώχωρ, *candelabrum*. δενέμορ, *terra πετρώδης*. δευτερίναρ, *lora*. vulgo δευτερίας οἶνος. διασάτηρ, *ludere*. διαφοιγόμεορ, *dies phiditiorum*. δίκαρ *judices*. ἐλίμαρ. vulgo ἔλυμος. panicum vel aliud σπέρμα σιτωδες milii simile, ut quidam scribunt. ἐνδεκαδίκορ, vasculi genus. ἐνιχώρ dicebant pro ἐν τῷ χορῷ. ἐξαιρέταρ, *instrumentum ad hauriendum*. ζουῖώνερ, βόες ἐργάται. ita scribendum in Hefychio. quo auctore idem significabat et ζυγόνερ. ἴδαρ, *cibus*. poetae dicunt εἶδαρ. quod vocabulum et similia huic, ut ἄλκαρ, εἴλαρ, et caetera, Laconica sunt. Ἰκμαρ, *humor*, *νοτίς*. ἰωπάτερ *clavi vestimentorum*. Καλαμίνδαρ, *πλάτανος*, οἱ Δωριεῖς. sic corrigendus codex Hefychii. καλλίαρ *simia*. κίττωρ pro κιττός. *hedera*. κόρυρ a κορυφή, *summitas alicujus rei*. κρονίδαρ, *longaevus*. alii Graeci, χρόνιος, aut πολυχρόνιος. κραύγαρ, *qui valet viribus*. Homero βοήν ἀγαθός. [κτίτερ, pro κτίστης conditor.] similiter λιγάναρ, *cicada*. poetis ἀχέτης τέττιξ. μαχάταρ *adversarius*. pro μαχητής. [μέσωρ, pro μέσος, *medius*] μισγάβωρ, τὸ λυκόφως, *crepusculum*. cum lux et tenebrae miscentur. est enim dictum quasi μισγάως. inter duas vocales inseritur β ut in multis Latinis dictionibus τὸ

V, ex dialecto Aeolica, ὠὸν, οὐμ. αἰὼν, *aevum*. σκαιοῖς, *scaevus*. μούρκορ pro μυχός. μούρταρ, *pileus*. μύμαρ et μῶμαρ, pro μῶμος, proprie *macula*. est enim Hebr. מַמְזָה sed a corpore ad animum transtulerunt. νέκυρ, pro νέκυς. νῆσορ pro νεοτός. pullus avis. νίκορ *pernities*. παλαίωρ, *stultus*, pro παλαιός. reliqui Graeci ἀρχαῖον vocant. πέλανορ, nummi genus. πάσορ, pro πάθος. male in editionibus Hesych. πάσον. πέλληρ, vide Hesych. at πέλληρ, exponitur vorax. πίσορ pro πίθος, *dolum*. πλατῆορ, *expansa manu ferire*. πλατύρ, *servus*. pro πελάτης. πλεφίλερ, *sesamum frictum*. πόπαρ, *pater* aut *avus*. πόρ pro ποῦς. πυήρ, *plenum*: ρίπίρ, pro ριπίς. *flabellum*. σαλαβάρ, *coquus*. σαρίρ, *palmae termes*. aliis p. 616. Graecis est σπάδιξ. σιόρ, pro θεός. vide amplius capite ultimo. σκέλεφερ, *jactus tesserarum nomen*. σόορ vel σόρορ. pro τυρός, *caseus*. σπαδάχηρ, *discerpit*. σύλλιρ, *saccus*. pro Σύλακος. τέορ pro σοῦ. ψεάδερ, *olivae nucleus*. ψιλάκερ, *soryphaeum agere*. Postquam haec a nobis scripta essent, et jam chalcographi typis dudum expressa, perlata ad nos est Maniliani Astronomici nova editio, a praestantissimo viro Josepho Scaligero ejus auctore muneri missa. Quod opus aureum dum avide statim percurreremus, reperimus doctissimum acutissimumque virum hoc ipsum Lacedaemoniorum, sive ψήφισμα sive προβούλευμα, cujus emendationem eramus hic agressi, correctum a se publicasse, atque illustrasse. Gavili sumus nec mediocriter, eodem tempore ipsum quidem Lugduni Batavorum, nos vero Lugduni Segusianorum, idem ὁδοῦ πάρεργον occasione diversa aggressos, idem propemodum sensisse, idem scripsisse. Sed nos videlicet πεζοὶ παρὰ Λύδιον ἄρμα θέομεν τὸν ἐκείνου δρόμον.

CAPUT DUODECIMUM.

Dictum Stratonici de Cyrenensibus emendatur. Muscorum διαγράμματα, sive tabularum. Inventor harum descriptionum Stratonicus. διάγραμμα συστήσασθαι. Proverbium, ἀφ' ἐνὸς διαγράμματος αἰεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρέκειν. Mors Stratonici varie prodita. Unde didicerit Aristoteles quae scribit de piscibus. οἰνάς columba. hedera in

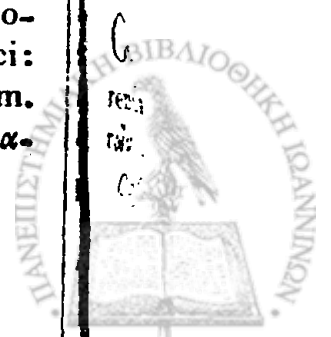

cervi cornu nata. κόρακες nycticoraces. Locus Aristotelis animadversus. ἀκρέσπερος et ἀρχέσπερος.

VERBA Athenaei sunt, quibus explicat nobis cur Stratonius Rhodius appellarit *Cyrenenses albos*: Rhodiorum urbem, *μνηστήρων πόλιν*: *χρώματι μὲν*, inquit, *εἰς ἀσωτίαν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι δὲ εἰς καταΦέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων.* etsi non est obscurum quid sentiat Stratonius: offendit me tamen oratio haec. quid enim est *χρώματι εἰς ἀσωτίαν διαλλάττειν?* et *τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων*, vereor ut ferant teretes aures. Omnem difficultatem sustuleris, si hanc scripturam admiseris, *χρώματι μόνον, εἰς ἀσωτίαν δὲ οὐδὲν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι εἰς καταΦέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων βίω.* Solent musici et harmonici discipulis suis proponere quas *tabulaturas* vulgus nuncupat. Eae sunt descriptiones phthongorum ex quibus composita fuerit alicujus cantici harmonia. Res pulcherrima et ingeniosissima: nam ea est quasi scriptura tonorum et soni. Hujus praeclari inventi auctorem facit Eresius Phantias nobilis peripateticus Stratonium citharoedum, et *τῆς κιθαριστικῆς διδάσκαλον*: illum cujus tot recitantur apophthegmata a Strabone, Plutarcho, Athenaeo, et aliis antiquis. Ait autem Phantias, *Στρατόνικος ὁ Ἀθηναῖος δοκεῖ τὴν πολυχорδίαν εἰς τὴν ψιλὴν κιθάρισιν πρῶτος εἰσενεγκεῖν, καὶ πρῶτος μαθητὰς τῶν ἀρμονιῶν ἔλαβε, καὶ διάγραμμα συνεστήσατο.* Appellat *διάγραμμα*, descriptionem qualem p. 617. dicebamus: et *διάγραμμα συστήσασθαι* est, phthongorum systemata, ut musici appellant, in tabula describere ac spectanda oculis exhibere. Non clam me est viros doctos aliter hanc vocem esse interpretatos. Sed falluntur profecto eruditi homines: omnium vero longissime a vicinia veritatis aberravit Leopardus, qui *διάγραμμα συστήσασθαι* vertit, *mercedem instituere.* quod equidem non semel miratus sum: erat enim Leopardus in Graecis scriptoribus apprime versatus. Atqui certum est quod diximus: neque soli geometrae aut astrologi *διαγράμματα* habent, verum etiam musici: a quibus manavit proverbium de eo qui dicit idem saepius, et ut poeta ait, eadem oberrat chorda, *ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρένει.* Plutarchus in libro De discrimine adulatoris et amici, *ὄθεν ὥσπερ ἀρμονικὸς ὁ φίλος τῇ πρὸς τὸ καλὸν*

καὶ συμφέρον μεταβολῆ, τὰ μὲν ἐνδίδους, τὰ δ' ἐπιτείνων, πολλάκις μὲν ἡδύς, αἰεὶ δὲ ὠφέλιμός ἐστιν· ὁ δὲ κόλαξ ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος αἰεὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ πρὸς χάριν εἰωθῶς ὑποκρέκειν, οὔτε ἔργον εἶδεν ἀντιτεῖνον, οὔτε ῥῆμα λυποῦν, ἀλλὰ μόνω παρέπεται τῷ βουλομένω, συνάδων αἰεὶ καὶ συμφθεγγόμενος. Quod additur ex eodem Phania, Stratonicum quia petulantius jocus esset in filios Nicoclis Cyprii regis, haustu veneni fuisse extinctum: in nomine regis, causa mortis, et genere illius dissentit Macho, cujus versus ante recitati sunt. Quaerenti autem Athenaeo unde et a quo didicerit Aristoteles piscium mores: quid agant? quomodo cubent? quam teneant vivendi rationem, responderi potest pro philosopho: diligenter ipsum piscatores consuluisse, qui cum in aquis vivant assidue, non adeo mirum longo usu maris talia fuisse ab iis observata: multa etiam de piscibus qui in vivariis servantur potuisse facile cognosci, quis dubitat? Facit philosophus non uno loco τῶν περισσεροειδῶν plura genera: Φάτταν, οἰνάδα, τρυγόνα. Potest videri οἰνάς factum nomen esse ex depravatione Hebraic. appellationis יונה vel יונה jonaħ: Graecos tamen a nomine οἶνος istud derivasse, quia viderentur hae columbae colorem illum referre quem οἰνωπὸν vocant, constanter scribunt veteres grammatici. Quare non debuerunt interpretes neglecto exemplarium omnium consensu, scribentium et hic et apud Aristotelem οἰνάς, Rondeletii suspitione mera freti, emendare ἰνάς, quam vocem scimus omni vetustati fuisse incognitam. Scribit Athenaeus, ἐν τῷ Περὶ μακροβιότητος Φησὶν, ὅτι ὥπται τις μῦθα ἕτη ἕξ ἢ ἑπτὰ ζήσασα. In eo commentariolo Aristotelis qui extat hodie eo titulo ista non reperias: sed in eo De respiratione invenias haec verba, τῶν μελιττῶν ἔνιαι ζῶσι καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ τ' ἄλλα δὲ ὅσα βομβεῖ, οἶον σφῆκες, καὶ μηλολόνηται, καὶ τέττιγες. Quaerit amplius philologus, ποῦ δὲ εἶδεν ἐκ κέρατος ἐλάφου κισσὸν ἀναφύνηται; respicit historiam quae extat lib. nono, capite quinto: neque ego dubium ullum facio, quod ibi scribitur verum esse: captum aliquando fuisse cervum habentem in cornibus innatam hederam. Sed Athenaeus p. 618. cum in Excerptis suis haec legeret, videtur existimasse, philosophi mentem esse, occulta quadam naturae proprietate ex cujuscunque cervi cornu hederam posse nasci: de quo ille ne per somnium quidem cogitavit unquam. Subjicitur, γλαῦκες δὲ Φησι καὶ κόρακες ἡμέρας αἰδυνα-

τοῦσι βλέπειν. διὸ νύκτωρ τὴν τροφὴν ἑαυτοῖς θηρεύουσι. καὶ οὐ πᾶσαν νύκτα, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον. Philosophi verba cum istis componenda, libro nono, cap. 34. γλαῦκες καὶ νυκτιόρακες καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆς ἡμέρας ἀδυνατεῖ βλέπειν, τῆς νυκτός μὲν θηρεύοντα τὴν τροφὴν αὐτοῖς πορίζεται. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν νύκτα τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἄχρις ἑσπέρου καὶ περὶ ὄρθρον. *Coracas* Athenaeus simplici nomine vocat sine exemplo, quos Aristoteles νυκτιόρακας, genere, figura et natura diversos a corvis. sed fortasse scripserat noster integrum nomen, ut est apud philosophum. tamen aliter omnes veteres membranae et Breviator. Caeterum in superioribus verbis Aristotelis scribitur perperam et contra ejus mentem ἄχρις ἑσπέρου usque ad vesperam. Scribendum est, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον, καὶ περὶ ὄρθρον, id est, *sub crepusculum, et sub diluculum*. Vocem ἀρχέσπερον inventam in omnibus antiquis codd. non possumus damnare. alioquin verius censeam, τὴν ἀνρέσπερον. sic vocant Hippocrates et Nicander primam vesperam, quando jam est dies creperus, Galenus explicat, τὴν ἀκραν ἑσπέραν, τοῦτ' ἔστι πρῶτην καὶ ἀρχομένην. Mox afferuntur exempla haec eorum animalium quae fel habent intestinis conjunctum vel etiam cohaerens, ὡς ἔλλοψ καὶ συναγρις καὶ σμύραινα, καὶ ξιφίας καὶ χελιδών. omisit primum et postremum verbum quae in Aristotelis catalogo, βάτραχος et στρουθός. Talia multa observabit qui verba auctoris nostri cum autographo, unde sunt descripta, non negligenter contulerit.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

Locus Aristotelis de propriis cuique elemento animalibus. defenditur philosophus adversus quorundam criminationem super genitis in igne animalibus. Philonis locus insignis. mundum plenum esse animarum. Epicuri in Aristotelem calumniae. Φορμὸς, σπείρα, cesticillus, arculus.

CONSTANT sibi antiqua omnia exemplaria in afferenda falsa scriptura, in illis ex Aristotele petitis verbis: τῶν δ' ἰχθύων τὰ μὲν εἶναι χερσαῖα, τὰ δὲ ἐνυδρά, τὰ
Casaub. Anim. in Athen. T. II. T

δὲ πυριγενῆ. terrestres quidem pisces interpretari licet
 fossiles, quos Aristoteles et Theophrastus ὀρυκτούς, Pli-
 nius semper *terrenos* appellat. sed quinam sunt pisces
 πυριγενεῖς, in igne geniti? Omnino scribendum est cum
 eruditis viris τῶν δὲ ζώων, ut non piscium, sed omnium
 in universum animalium haec distributio esse intelligatur.
 Philosophorum placitum est, omnia elementa, sui generis
 animantia producere, alere, et fovere. Aristoteles in 3.
 de generatione animalium, terrae tribuit plantas: (nam
 et hae sunt τῶν ζώων:) aquae τὰ ἐνυδρα: quae impro-
 p. 619. prie uno piscium nomine complectimur: aëri τὰ πεζά.
 qua appellatione comprehenduntur omnia quaecunque
 super terram moventur. De igne ait ibi philosophus
 esse quaerendum alio loco. Est ignis duplex, elemen-
 taris et hic noster. utrumque habere sua animantia placet
 philosophis. de igne nostro probatur Historiarum libro
 quinto: ubi philosophus naturam enarrat quorundam
 animalculorum quae in nive et in igne generantur in
 Cypri insulae fornacibus aerariis: eadem quoque Strabo
 commemorat libro undecimo. Diogenes Laërtius libro
 nono, τῶν ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεται, ὡς τὰ
 πυρίβια, καὶ ὁ Ἀράβιος Φοῖνιξ, καὶ εὐλαί. Cicero de
 natura Deorum libro secundo: *cum igitur aliorum ani-*
mantium ortus in terra sit, aliorum in aqua, in aëre
aliorum, absurdum esse Aristoteli videtur in ea parte,
quae sit ad gignenda animalia aptissima, animal gigni
nullum putare. Et libro primo dixerat idem, *Bestiarum*
terrenae sunt aliae, partim aquatiles, aliae quasi an-
cipites in utraque sede viventes: sunt quaedam etiam
quae igne nasci putentur, appareantque in ardentibus
fornacibus saepe volitantes. In nono autem Historiarum
 ait Aristoteles auctores quosdam esse chlorionem avem
 ἐκ πυρκαϊᾶς γίνεσθαι: nasci ex incendio. quod ille ta-
 men fabulam meram censet. Quin pronuntiat idem in
 universum de hoc nostro igne, nullum omnino generari
 ab eo animal: πῦρ, ait, οὐδὲν γεννᾷ ζῶον. οὐδὲ Φάλυ-
 ται συνιστάμενον πυρουμένοις, οὔτ' ἐν ὑγροῖς οὔτ' ἐν
 ξηροῖς οὐδέν. Accusant magni viri inconstantiae Aristo-
 telem, qui in Historiis nascentia in igne animalia nar-
 rans, in secundo de generatione (inde sunt quae modo
 descripsimus) neget fieri id posse. ipsi potius accusandi,
 qui non intelligunt aliud esse πῦρ γεννᾶν, aliud γεννᾶ-
 σθαι ἐν πυρὶ. neque unquam dixit philosophus, ignem
 generare eos vermes qui in fornacibus Cypri repe-

riuntur: sed generari eos in igne. praeterea etiam si ob certam causam et propriam quandam naturam suam ignis illarum fornacum animalia produceret ac generaret, non sequeretur tamen igni per se et omni convenire, ut vim habeat τοῦ γεννᾶν ζῶα. quod in secundo De generatione philosophus negabat. Quare falluntur qui ipsum sibi contraria dicere et sentire scribunt. At Seneca Aristoteli plane contradicit. *Ignis, ait ille, quinto Naturalium quaestionum, qui omnia consumit, quaedam etiam creat: et quod videri non potest simile veri, sed tamen verum est, animalia igne generantur.* De igne elementari accipio philosophi verba in libro de spiratione, τὰ μὲν τῶν ζῶων ἐκ γῆς πλείονος συνέστηκε, τὰ δ' ἐξ ὕδατος, τὰ δ' ἐξ ἀέρος. τὰ δ' ἐκ πυρός. ἕκαστα δ' ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχει τὴν τάξιν αὐτῶν. quae ait ex igne ζῶα nasci, daemones sunt, quibus eas sedes veteres philosophi assignarunt. Porph. l. 3. De abstinentia ab esu animatorum. Οὐ καιῶς δέ τινες καὶ τῶν τόπων πεπειραυται πολλὰ δεικνύουσι μᾶλλον ἡμῶν ἐμφρονέστερα, ὧν εἴληχεν. ὡς γὰρ τὰ κατὰ τὸν αἰθέρα οἰκοῦντα ἔστι λογικὰ, οὕτω φασὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον εὐθέως τὸ πλησιάζον οἰκοῦντα, ὅποια τὰ ἐν ἀέρι. εἶτα τὰ ἐν ὕδρα διαφέρειν. εἴθ' οὕτως τὰ ἐπίγεια ὧν τὴν ὑποστάθμην οἰκοῦμεν. p. 620.

Philo tamen Judaeus daemones in aëre collocat, in libro de Gigantibus: οὐς ἄλλοι φιλόσοφοι δαίμονας, ἀγγέλους Μωσῆς εἶωθεν ὀνομάζειν. ψυχαὶ δ' εἰσὶ κατὰ τὸν αἶρα πετόμεναι. καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ μῦθον εἶναι τὸ εἰρημένον. ἀνάγκη γὰρ ὅλον δι' ὅλων τὸν κόσμον ἐψυχῶσθαι, τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδῶν μερῶν ἑκάστου τὰ οἰκεία καὶ πρόσφορα ζῶα περιέχοντος γῆς μὲν τὰ χερσαῖα, θαλάττης δὲ καὶ ποταμῶν τὰ ἐν ὕδρα, πυρός δὲ τὰ πυρίγονα. λόγος δὲ ἔχει ταῦτα κατὰ Μακεδονίαν μάλιστα γίνεσθαι. οὐρανοῦ δὲ τοὺς ἀστέρας. ἔστιν οὖν ἀναγκαῖον καὶ τὸν αἶρα ζῶων πεπληρῶσθαι. descripsi pluribus hunc τοῦ Ἰουδαίζοντος Platonis locum, quia visus mihi insignis: vel propter alia animalia ignea quae nasci ait solere in Macedonia, [de quibus etiam in libro Περὶ Φυτουργίας sic meminit: τὰ ζῶα ταῖς τοῦ παντὸς ὀλοσχερεστέραις προσεγένετο μοίραις, γῆ μὲν τὰ χερσαῖα, πλωτὰ δὲ ὕδατι, τὰ δὲ πτηνὰ ἀέρι καὶ τὰ πυρίγονα πυρὶ, ὧν τὴν γένεσιν ἀριθλοτέραν κατὰ Μακεδονίαν λόγος ἔχει προφαίνεσθαι.] Quod scribit mundum in omnibus suis partibus animas habere, consentit Philosophus, qui in tertio De generatione animalium scriptum reliquit, τρόπον τινα πάντα

ψυχῆς εἶναι πλήρη. [Servius ex veterum philosophorum placitis, scribit ad 3. Aeneid. *Manibus* (animas intellige) *plena sunt loca inter lunare et terrenum circulum unde et defluunt.*] Cum ista mox legas, *περὶ ὧν ἐλήρησεν ὁ Φαρμακοπώλης*, scias verissime dictum, *Homine imperito nihil quicquam injustius.* At illud, *Ἐπίκουρον τὸν Φιλαληθέστατον*: recte: modo accipias dictum *εἰρωνικῶς*. Alibi satis ista sceleratorum hominum commenta confutavimus. Addit, *Καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θεωρουμένην ἐξῆλθε*. Auctor Epitomae cum haec, ut videtur, non intelligeret magis quam nos, ita sententiam concepit: *καὶ κατὰ μικρὸν ἐγένετο οἶός ἐστι*. nobis tam beatis esse non licet: qui auctori huic non sententias tantum suas, verum et verba etiam sua restituere laboramus. Videamus igitur an aliquis sit conjecturis locus. Fortasse enim scripsit Athenaeus, aut Epicurus potius, *εἰς τὴν οἰουμένην ἐξῆλθε*. *prodit e tenebris prioris vitae in hanc celebritatem nominis, quam per orbem totum obtinet.* Epicurum neque optime neque elegantissime locutum esse, norunt eruditi, vel ex Cleomede mathematico. Possumus etiam scribere *εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ὄντος ἐξῆλθε*. simile mox de Protagora, *ἀφ' ὧν ἐπὶ τὸ σοφιστεύειν ὄρμησαι*. Sed de hoc sophista praecedunt ista ex Epicuro, *Πρωταγόραν Φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ Φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον γενέσθαι γραφῆς Δημοκρίτου*. Non primus Dalecampius falsus iudicii est in voce *Φορμοφόρος*, quam in *Φορτοφόρος* voluit mutari: repugnant libri, non Athenaei solum, sed et Diogenis Laertii in Protagora et in Epicuro: repugnat auctoritas certa Glossographorum Graecorum, quibus nihil potest opponi sed non omnes vident unde appellentur bajuli *Φορμοφόροι*. sic autem dicuntur a pulvillis quos super capite aut humeris substernunt oneribus *Φορμὸς*, inter alia et straguli genus significat, ut alibi probamus, quia substernuntur hi pulvilli: propterea *Φορμοὶ* Graece dicti.

p. 621. Laërtius *τύλην* quasi dicas *culcitam* appellat in Protagora: quem facit ejus inventorem. a forma alii vocant *σπεῖραν*, ut Apollodorus de Diis lib. 2. quia rotundi sunt: imo vero *σπεῖρα* proprie dicitur pannus in spiram tortus, quo hodieque ancillae nostrae loco pulvilli utuntur. similiter Latini a similitudine cestuum et forma rotunda *sesticillum*, et *arculum* vocarunt. Ubi legimus, *τάγαθὸν Πλάτωνα πανταχοῦ*. ante haec verba deesse aliquid Dalecampio facile assentior, et id nota aliqua

ndicari in hac editione volebam. Tres senarios qui sequuntur ita lego,

— Τάγαθόν τὸ κατὰ Πλάτωνα πανταχοῦ
ἔπου παρῆ, Φῆς ἀγαθὸν εἶναι; μανθάνας.
τὸ δ' ἡδὺ πάντως, ἡδὺ πάντως κἀνθάδε.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

*Metagenis Mammacythus vel Aurae. λαμβεῖον Πι-
tonis Mammacythus. τὰ προσφερόμενα εἰ προσ-
άρματα. αἱ σφύραιναί τροφικώτεραι τῶν γόγ-
γρων. ἀβλεννῆς et ἀβλεμῆς. πώλυψ. pelamys
et cobium. chelidonias piscis. χελιδών. costae
piscis. κόμμαρος. Xanthias piscis. ἐπίφυσις τοῦ
δέρματος. ἡδονή acetum. κυματοπλήξ. πυροῦν-
τες piscis et ἔμπυροι. ξοῦς aquarum. οὐ συνετά-
μοι. ἐκφέρεσθαι πότου. διαλαμβάνειν. Tragico-
rum et comicorum πραγματεῖαι plurimum fa-
bularum. Antiphanis Rustici, et Rusticus.*

ΕΠΕΙΠΩΝ τὸ ἐν Μαρμακίου, ἢ Αὐρῶν Μεταγένους
λαμβεῖον. Ex libro 13. emendat interpres, τὸ ἐξ Μαρ-
μακίου Ἀρισταγόρου, ἢ A. pene illi eram assensus,
cum vulsit aurem Suidas, qui auctor est Metagenem
quoque *Mammacythum* fabulam edidisse. quare emen-
datione Dalecampii opus non habemus. Imo vero falli
interpretes putamus nos in illius loci interpretatione,
unde hunc emendare conatus est vir doctus. qua de re
ad illum locum dicimus. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη. sed ubi
est ille quem Athenaeus ait, versus jambicus? sequentia
enim verba in jambicorum legem nunquam coegeris.
libro autem 13. post similem auctorum istorum lauda-
tionem, subjiciuntur versus hexametri. neque obscurum
est ejus generis esse quae sequuntur. nam vocula δῆ, ni
fallor, excidit, cum scripsisset auctor,

— ὥσπερ ἐπειδὴν

Δειπνώμεν ποῦ, δῆ τότε πλεῖστα λαλοῦμεν ἅπαντες.
quid igitur λαμβεῖον hic Athen. appellet, *amplius quae-
ramus. In Excerptis hoc loco offendimus, vetus hoc
proverbium esse, *In convivio plurimum omnes loquimur.*

Mammacythus nomen est hominis stultitiae notae. ideo poetae comici stultitiam quorundam pro fabulae argumento sumentes, *Mammacythus* illis nomen indiderunt. de Aristagora testatur Athenaeus: *si tamen ille locus sic accipi debet. de Platone Hesychius, cujus verba sunt: Μαμμάκουθος μωρός· ἔστι δὲ καὶ δράμα πεποιημένον Πλάτωνι. scholiastes Aristophanis, ad ista e Ranis κεχηνότες

p. 622. μαμμάκουθοι, ita scribit: Ἀρίσταρχος μὲν Φησὶν ἀνοματοποιῆσθαι· πῶς οὖν, Δημήτριος Φησὶν, εἰ μὴ σύνηδες αὐτοῖς τὸ ὄνομα; ὅπου καὶ δράμα ὅλον οὕτως ἐπιγράφεται Μαμμάκουθοι· ὃ τινὲς εἶναι Πλάτωνος λέγουσι. de Metagene jam diximus.

Περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι, καὶ τοῖς ὑγ. τὰ προσφερόμενα ex usu Graece loquentium, sunt *cibi quibus vescimur*. Hippocrati προσάρματα, ut dictum alibi. προσφορὰ *esus*. προσφέρεσθαι *edere*. quare interpret non recte *De his quae efferuntur*. saltem adderet, *in cibum*. quanquam id quoque non probo

αἱ δὲ σφύραιναι τῶν γόγγρων εἰσὶ τροφίμωτ'ρα. Superiore libro ex Hicelio idem auctor adnotavit in elemento Σ. falli doctos qui censuerunt corruptum eum esse locum satis ibi probavimus. quare si ex eodem Hicelio sumit quae nunc scribit hic, non dubito recte legi σφύραιναι. nam Sphyaenam magis quam congros alere, sententia Hicelii fuit vera an falsa, sed quia paulo ante medicos nominans, unde haec sine dubio sunt descripta, Hicelium praetermiserit, ferri potest emendatio quam in codice Palatinae bibliothecae invenimus, ubi τῷ Φ, in hac voce erat superscriptum τὸ μ. ut fieret σμύραιναι· quod doctissimo Rondeletio videbatur. Mox pro . . . οὐκ ἄπειτος, ταγῆν, lego cum interprete ex doctissimi Rondeletii emendatione, ὁ μὲν οὖν ἐφθόρ' εὔπετος· ταγ. testor tamen non aliter MSS. habere. Sed quod in his, κοινῶς δὲ πᾶσα αἵματος ἐκκριτική: tollit vocem αἵματος Dalecamp. et negationem addit, non video qua ratione fultus ita censuerit. Repugnant omnes libri: et confirmat vulgatam quod paulo post de sepia dicitur similiter, eam esse κινήτικὴν τῆς δι' αἰμοφόροῦδων ἐκκρίσεως.

καλεῖται γ' καὶ ἀβλενυής. Epit. ἀβλενής: Rondeletii etymon postulat duo υν. a βλέννα. si legeretur ἀβλεμής fere eadem ratio esset hujus appellationis, quae apuarum: nam ἀφύαι, dictae quasi ἀφουεῖς. idem significat ἀβλεμής, infirmus ἀσθενής.

γλαυκίσκοι κέφαλοι κεστρεῖς. Lego cum Rondeletio λευκίσκοι. adi ad superiorem librum, qua parte de

inagilibus agitur. ὁ δὲ πάλυψ συνεργεῖ μὲν. Mirari licet, cur vocem hanc alius dialecti sine causa usurpaverit. ita autem et MSS. habent, et Eustathius legisse videtur. Extat sane et apud Pollucem, sed alio sensu, libro quarto, capite quo medicinae vocabula explicat, πάλυψ, ait, σὰρξ ῥινι ἐπιφουμένη. ταριχευθεῖσα δὲ καλλιβίω ὁμοίως εὐκ. Epit. simpliciter, ταριχευθεῖσα δέ. Rondeletio visum, κυβίω ὁμοίως. Non semel in hoc opere legas, pelamydem ἀναλογεῖν τῷ κυβίω. quibus verbis separantur pelamys et cybium: licet scribat Plinius, cybium esse pelamydem. Sed accipi varie dictionem cybion, modo pro sui generis pisce: modo pro parte piscis sale indurati, observatum eruditis. Interpretis quidem conjecturam, rescribentis, ταριχευθείσης δὲ κύβιον εὐκοίλιον καὶ λεπτυντικόν, ut Longiuscule ab edita lectione recedentem non probo. Minus illud, quod Rondeletii secutus iudicium ista omnia censuit inducenda, ἀναλογῶν μὲν τοι ὁ χελιδονίας τῆ πηλαμύδι, σκληρό- p. 623. τερός ἐστι, nam qui existimant Graecis nullum *Chelidoniae* piscem fuisse cognitum, falluntur, cum etiam Hesych. mentionem ejus fecerit. Ergo non temere antiqua exemplaria spernamus. quae etiam cum editis mox consentiunt omnia in istis: ἡ δὲ χελιδῶν ἢ τῷ πολύπῳ εἰκουῖα, ἔχει τὸ ἀφ' αὐτῆς ὑγρὸν, εὐχροίαν ποιοῦν, καὶ κινεῖν αἷμα: non ut quibusdam placuit, ἢ τῷ πομπίλῳ εἰκουῖα. neque ut alii, ἢ ἐλεδόνη ἢ τῷ πολ. εἰκ. neque etiam ut nobis aliquando venerat in mentem καὶ καινὸν αἷμα. *Costas* alibi legi negant docti quam in subjectis dipnosophistae verbis, οἱ δὲ κοσταὶ λεγόμενοι, ταριχευθέντες σισί μέσοι. Nos videmur etiam alibi tenebrionem hunc deprehendisse latitantem. Scribitur enim in doctissimi Hesychii Glossis, κοστίας, κοιλίας, κόμορος. quae sic interpretamur: nomine κόστας sive κοστίας piscem significari coliae similem, aut ex sententia aliorum gammaracei generis esse. lego, κοιλίας ἢ κόμμαρος quanquam invenias et κόμαρος sive κόμμαρος pro eodem, *Xanthiam* vero de quo sequitur ξανθίας δ' ἐπὶ ποσὸν βρωμώδης ἐστίν, aut βρωμώδης, ne nos quidem usquam alibi invenimus, doctis placebat ξιφίας. sed constant sibi omnia exemplaria et Epitoma. Scio *Xandarum* nominari antiquis inter Atlantici maris cetos, facie bovis: sed de eo non sentit dipnorhetor. Ἐπίφουσι τοῦ δέρματος eleganter nominat auctor corium quod caeteris omnibus supercrefcit, τὰ δὲ καλούμενα δαρτὰ, inquit, τὸ μὲν

ὄλον ἐστὶν ὅσα τραχεῖαν ἔχσι τὴν ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος. sed non negligendum quod invenimus in Excerptis, τὴν ἐπίχυσιν τοῦ δέρματος Graeci. ἐπίχυσιν appellant τὴν κονίασιν, *parietis dealbationem*. hic simpliciter pro superficie. Cur dicantur τὰ πετραῖα esse εὐογκα, jam exposuimus libro tertio: capite quinto Ἡδονὴν veteres vocabant acetum: neque aliter interpretamur sequentia verba, τὰ δὲ πετραῖα καὶ τῆ ἡδονῆ ἀπλῶς σκευασθέντα. de quibus libro secundo, capite vigesimo sexto. Scribe μοχ, ἔτι δὲ τενάγη μεγάλα, καὶ κόλποι θαλάττης. non autem πελάγη. et, σκληροὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κυματοπληγεῖς εἰσὶν οἱ πλείους. sic in Excerptis, non κυματοπληγεῖς. κυματοπληξ ut οἰνοπληξ, παραπληξ et apud Archestratum, νεοθῆξ μάχαιρα. Lege cum Excerptis, πρὸς δὲ, εἴπου καὶ πόλεις σύνεγγύς εἰσι. elegantius quam ut editum est. et statim supple ex iisdem, καὶ πρὸς ἡδονὴν, καὶ πρὸς εὐπεψίαν, καὶ πρὸς τὴν τροφὴν τοῦ σώματος. Non assequor mentem auctoris cum de fluvialibus piscibus scribit, τῶν ποταμίων βέλτιστοι εἰσὶν οἱ ἐν τοῖς ὄξυτάτοις τῶν ποταμῶν ὄντες, οἷτε πυροῦντες. Fallor aut scribendum, οἷτε ἐπὶ ῥοῦν ἴοντες, sed non fallor profecto, neque aliter legendum. ῥοῦς in flumine est, qua maxime vergit aquarum impetus, ea pars rapidissima. ibi igitur optimi pisces, quemadmodum docere auctor hic voluit et toties apud Galenum, aliosque medicos legere licet, Poteramus *piruntas* pisces interpretari empyros, de quibus ultimo capite dicturi sumus: sed id non probatur nobis. Habentur deinceps versus Antiphanis, quos ita

p. 624. nobis exhibent edita exemplaria simul et manu exarata.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὄψωνίαν μὲν οὐ πάνυ τι
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνέτεμον λίαν πάνυ,
ὡς ἂν τις ἄλλως ἐξενεχθεῖσιν,
ὅπου τοῦ διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

quod ex praecedentibus Athenaei verbis liquet, et parastus ille qui apud poetam illa loquebatur, et Cynulcus qui nunc istos versus usurpat, nihil significare aliud volebant, nisi cupediarum et deliciarum gulae esse se rudes. Haec in summa horum versiculorum mens. Planissima sunt prima verba. *Ego in arte obsonandi recte non multum operae posui*. In magnatum familiis erant qui dicebantur *obsonatores* sive ἀγορασταί. horum fuit propria τέχνη ὄψωνητικὴ quae dicebatur lib. septimo. Parasiti ut docebamus ad Theophrastum, ubi deerant obsonatores, eas partes subire soliti. Ex quo intelligimus

cur neget hic parasitus se ejus artis esse callentem. Caetera depravata juxta sunt et obscura. Experiamur an hic quoque sit aliquis nostris conjecturis locus, fortasse enim non longe abieris a vera lectione si scribas.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνστά μοι λίαν πάνυ
ὡς ἂν τις ἄλλων ἐξενεχθέντων πότου
αὐτὸς διαλάβοι κραιπίλην Ἑλληνικῶς.

Ego rationes obscondendi non teneo. neque mihi nota sunt illa per quae aliquis possit sublatis de triclinio caeteris, ipse crapulam impedire: quod plerique Graecorum faciunt. Poelicum est, οὐ συνστά μοι pro οὐ συνίσταμαι. Conviviorum Graecanicorum τὸ κεφάλαιον fuit in potatione ἰpositum. Ideo plurimum illa expetebantur quae impediendae ebrietati valere credebantur. Ideo etiam solita parari illa amethysta, et μέθης Φάρμακα, de quibus libro 1. capite ultimo. Porro temulenti proprium est, ἐκφέρεσθαι πότου, sive ut scribit Tullius, de convivii auferrī. διαλαμβάνειν est interciperē medium, et impedire malum jam inchoatum. Aliud excogitare sanando huic loco nihil potui. Moris fuit et comicis et tragicis poetis idem argumentum in plures fabulas dividere, quas uno communi nomine inscribebant. Sic laudatur Sophoclis Ὀρεστία vel Ὀρεστίας: item ἡ περὶ Ὀδυσσεά πραγματεία. Similiter Antiphanes comicus plures fabulas affines argumento docuerat, titulo Ἀγροίκων. sed praeter hunc communem titulum proprium comoediae singulae habebant. Sic accipimus verba Athen. cum ait, Ἀλλὰ μὴν οὐδ' οὕτως εἰμι Φίλιχθης, ὡς ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ ἐν Βουταλίῳ· ὅπερ δράμα τῶν Ἀγροίκων ἐστὶν ἐνὸς διασκευῆ. id est, neque porro ita sum piscium avidus, ut ille apud eundem Antiphanem in Butalione: quae fabula editio altera est et emendatio unius e Rusticis. De voce διασκευῆ satis disputavimus lib. 3. capite 26. unde licet intelligi quantum a vera sententia absint qui apparatus convivii ea dictione putant significari. Quemadmodum autem in philosophia idem saepe est et generis universi, et speciei unius e pluribus nomen: sic horum Ἀγροίκων, uni peculiare nomen fuit Ἀγροίκος. nam subjicitur mox, ἐν δὲ τῷ Ἀγροίκῳ. Haec ita interpretamur, quia vulgatam p. 625. lectionem nostrorum librorum in omnibus manuscriptis inventam sollicitare religio nobis est. alioquin poteramus ex lib. 7. suspicari, non hic τῶν Ἀγροίκων ἐνὸς legi

debere: sed τῶν Ἀγροίκων ἐστὶ διασκευή. nam id drama
cujus posterior cura fuit Butalion, illud fuit ipsum quod
Ἀγροῖκος dicebatur, vel Ἀγροῖκοι. Principium Anti-
phaneae eclogae multimodis corruptum est. Lege, et
corrige.

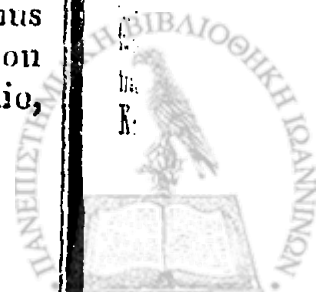
— καὶ μὴν ἐστιάσω γε τήμερον
ὕμᾱς ἐγώ. σὺ δ' ἀγοράσεις ἡμῖν λαβῶν
τόδ' ἀργύριον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
χρηστῶς ἀγοράζειν· Φράζε δὴ Φιλομένῳ
ὄψω τίμι χαίρεις;

Sequentes versus habes et libro septimo.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Philippus, Ephippus, et Eubulus comici. Suidae
locus. ἄργυρος ἀνάργυρος. Mos stipem sub alieno
nomine colligendi. Coronistae. λάχος πυρῶν.
ἡμάδος πυρῶν. ἀλὸς χόνδρος. ἀγκλίνειν.
μυχὸς domus. Chelidonistae. προκυκλεῖν, ἐκκυ-
λεῖν, sive ἐγκυκλεῖν. Aeliani locus emendatus
insigniter.

E NUMERO Graecorum comicorum Philippus, et Ephip-
pus fuerunt mediae comoediae poetae duo. Recitantur
autem isto loco versus quidam sub Philippi nomine, qui
non longe post Ephippi esse dicuntur. Ac cum illi ver-
sus promantur ex *Philyra* et *Obeliaphoris*, sub quibus
titulis alibi horum librorum Ephippum invenire est lau-
datum: non sine causa censeas scribendum hic, ἐκφου-
λίζων δὲ καὶ Ἐφίππος τοὺς μικροὺς τῶν ἰχθύων ἐν Φι-
λύρα Φησί. sin hic retinemus Φίλιππος, mox etiam scri-
bendum ita fuerit non Ἐφίππος. Res sane difficilis ad
affirmandum: cum libro septimo ex Eubuli *Nutricibus*
iisdem verbis quaedam proferantur, atque hic ex *Obe-
liaphoris* Philippi. Auctor est Suidas, in Athenaei dip-
nosophistis laudatum inveniri Philippum Comicum in
Codonastis. hoc falsum est hodie: nam *Cydonem* quidem
Ephippi Athenaeus nominat libro septimo et 14. *Codo-
nistas* vero Philippi quod sciam nusquam. Conjicimus
fortasse non vane, Suidam legisse hic Φίλιππος, non
Ἐφίππος. ac quoniam *Coronistarum* fit hoc loco mentio,

scripsisse per incogitantiam Philippum in *Coronistis* sive *Coroniastis* laudatum fuisse ab Athenaei dipnosophistis. Si igitur ita videatur, scribamus in Suida, Φίλιππος κωμικός τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Κωρωνισταί. (vel Κωρωνιασταί) ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Porro non hic solum Eubuli et Ephippi nomina invicem confusa animadvertimus. Vide libro nono capite secundo. Huius igitur sive Philippi, sive ut puto verius Ephippi, male scribitur hic versus, Οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰργύριον ἐστ' εἰς ἄργυρον. neque certo scio qui illum constituam. Scribebamus tamen, Οὐκ οἶσθα δ' ὅτι τὰργύριόν ἐστ' ἀνάργυρον. jocus comicus haud illepidus. ut si dicas, *opes nostrae sunt inopes*. Locum ex *Obeliaphoris* ita digere, p. 626.

— ἀλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς.

ἅπαντα γὰρ ἱκανά γ' ἐστὶ· φράζε δὴ ποτε.

μὴ πολυτελῶς· ἀλλὰ καθαρῶς ὅττι ἂν.

vide libro superiore, capite 27. Quintum hunc versum, Κἂν κἀραβός τις ἢ λαβεῖν, εἰς ἀρνεσει, scribi malim, κἂν κἀραβόν τιν' ἢ λαβεῖν, εἰς ἀρνεσει. [etsi non damno quod est editum.] Corruptus etiam septimus: et scribendum vel Θήβης μὲν ἐνίστ' ἔρχετ' ἐκ τούτου λαβέ. ut sit proprium viri nomen Thebas, vel Θήβη, et ἐκ ταύτης. Decimum et reliquos ita scribe,

Ὡς μικρολόγος εἶ· σὺ δὲ γε λίαν πολυτελής πάντως· κρέα ἡμῖν ἐστὶ· πότερ' ἔπειψέ τις; οὐκ· ἀλλ' ἔφησεν ἡ γυνή, τὸ μοςχίου τὸ τῆς Κορώνης αὐρίον δειπνήσομεν.

In iis autem qui proferuntur e *Dyscolo* Mnesimachi, scribo sic hos duos versus, Μέτρια δὲ τῷ θεῷ σεαυτοῦ· πῶς ἐτι Μετριάτερ' ὦ δαιμόνιε; πῶς; σύντεμνε καὶ Ε. Adjecimus verba ista e MSS. ὄψον δ' ἂν λέγης ἕτερον κἄλει Ὀψάριον. si de alio obsonio loquaris, voca id mihi *opsoniolum*. Deest mox aliquid ut plena sit sententia cum ait, ἐπεὶ δὲ κατὰ θεὸν ἐν τοῖς προκειμένοις. fortasse, ἐνετύχομεν τοῖς προκειμένοις. id est, quandoquidem Deo ita volente incidimus in recitatos modo versus. Fuit olim veteribus in usu mendicandi quidam honestus modus: cum non sibi qui mendicabant, sed alii se stipem cogere dicerent. Erant igitur qui matri Deum, sive Pessinuntiae Deae, stipem cogentes singula oppida lustrarent: alii aliud quid praetexebant. In his fuerunt *coronistae* et *chelidonistae* de quibus deinceps tractant docti convivae. οἶδα δὲ, ait auctor, Φολυνίκα τὸν Κολοφώνιον ἰαμβοποιὸν μνημονεύοντα τινῶν ἀνδρῶν, ὡς

ἀγειρόντων τῇ Κορώνῃ. quia sine caussa majuscula litera adhibita fuit initio vocis Κορώνῃ, putaverunt interpretes proprium id foeminae esse nomen: tum illi nescio quas nugae ex Pausania de Coronide hoc loco effutiverunt. Atenim κορώνῃ hic aliud nihil nisi cornix. quare Eustath. hunc locum describens ut ne locus dubitationi relinqueretur ullus, addidit τῷ ζῳῷ. Cornicem videlicet circumferebant agyrtae isti, doctam, ut videtur, conari nostra verba. Huic se stipem cogere dicebant non sibi. Quod autem in versibus Phoenicis dicitur cornix filia Apollinis allusio est ad fabulam. Stipem petere, Graeci dicunt ἀγειρεῖν. et ἀγερμὸν id mendicationis honestae genus. Primo versu petunt coronistae dari sibi χεῖρα κριθῶν, id est plenam volam hordei: vel, manipulum hordei: non enim inepta est Dalecampii sic vertentis sententia. Altero versu poscunt λέχος πυρῶν, id est, Dalec. interprete, ad cubile stratum e tritico. Nimium vero delicati isti frugiperdae, si non nisi super frumenti palea cubare se postulant. Ne quid dissimulem, aliud poetam scripsisse censeo, ac lego, ἢ λάχος πυρῶν, id est portionem aliquam frumenti. Noli dubitare hanc esse veram scripturam: πυρούς enim interpretari paleam frumenti p. 627. absurdum nimis fuerit. Auctor Epitome: ut emendandi labore sese liberaret, simpliciter scripsit ἢ πυρούς. Idem sequente versu omisit vocem quam non intelligebat, ἢ ἡμαιθον. Scimus nos ex Hesychio ἡμαιθον sive ἡμαθον nummi parvae aestimationis nomen apud quosdam Graecorum fuisse. dimidio oboli quidam aestimabant: alii duobus obolis. De hoc coronistae sentiunt. nam quare emendemus ἢ ἰμάτιον, caussae non est. Addunt, καὶ ἄλλα λήψεται χόνδρον. metri lex coegit poetam ἄλλα χόνδρον dicere pro ἄλλος χόνδρον, granum salis. aut dixit ἄλλα χόνδρον pro χονδρίτην: ut ναύτης δρόμος, pro ναυτικός: γυνὴ μαζός pro γυναικεῖος, et similia, de quibus ad Theocritum. Dalecamp. Spreta lege versus, ἄλλα καὶ χόνδρον. pari iudicio ac versu proximo κηρίον favum mutavit in κηρόν, ceram. Etiam ista pessime accipiunt interpretes, ὦ παῖ θύραν ἀγκλινε· πλοῦτος ἦκουσε. O puer portam aperi. Plutus audivit nostram petitionem. Priore parte hujus versus petunt coronistae, qui ceu mendici ad beatorum fores suam cantilenam decantabant, ut sibi janua aperiatur. ἀνακλίθειν aperire est. Homerus — θαλάμοιο πύλην πυκινῶς ἀραρυῖαν Κάλλιπον ἀγκλίνας. Fingunt deinde coronistae, vota sua jam esse

caudita, ac bene sibi ominantur. *Ecce, inquiunt, jam admiserunt nostras preces qui nos possunt ditare: πλοῦτος* ipsi divites sunt. Non potest negari haec esse elegantissima. Ita solent qui aliquid vehementer aut cupiunt aut metuunt fieri, factum putare. Ab eadem fonte sunt ista in Apollinis hymno apud Callimachum,

Καὶ δὴ που τὰ Δύρετρα καλῶ ποδὶ Φοῖβος ἀράσσει·
οὐχ ὀράας; ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἀδύ τι Φοῖνιξ.

et in Palladis lavacris, *Συρίγγων ἄλω Φθόγγον ὑπαξιό-
ντων.* item ista Catulli in Epithalamio Aurunculejae, *Virgo
pdest. Viden' ut faces Splendidas quatiant comas?*

o. versum, *Θεοὶ γένοιτο μετάπεμτος ἢ κόρη.* scribe ex

libris melioribus quos Schottus consuluit, *Θεοὶ, γένοιτο*

παίτ' ἀμεμπος ἢ κούρη. et, *Καὶ μητρὶ κούρην εἰς τὰ*

γουνὰ κατθεῖη θάλος. non θάλος. Homeric dictio θά-

λος, pro liberis et sobole. ut *λευσσόντων τοιόνδε θάλος*

χορὸν εἰσοιχνεῦσαν. Postremo versui deest a fine aliquid.

Καὶ δόντι καὶ μὴ δόντι πλείονα τῶν γε. melius, *τῶν*

πρόσθεν aut quid simile. *Μυχὸς* coronistis est locus in

quo opes et cimelia servantur, τὸ *θησαυροφυλακεῖον.* sic

enim ajunt, *ἀλλ' ὦ γὰθοὶ ἐπορέξαθ' ὦν μυχὸς πλουτεῖ.*

At, o boni, porrigite aliquid eorum quibus apothecae

vestrae abundant. Homerus *μυχὸν δόμου* eam partem

appellat, non simpliciter *μυχὸν,* ut in hoc coronismate.

Sed fallimur profecto: nam poeta eam vocem non prae-

termiserat, verum initio sequentis versus collocaverat:

unde quia abest hodie, relictus est versus imperfectus.

Ita ergo scribere debes,

Ἄλλ' ὦ γὰθοὶ ἐπορέξαθ' ὦν μυχὸς πλουτεῖ

δόμου· Δὸς ὦναξ καὶ συ πολλὰ μοι νύμφη

δὸς μοι Κορώνη.

Sic *μυχὸς πόλεως,* pro aerario urbis et publicis opibus

dixit Xenophanes: cujus extat libro decimo hic versus,

Οὐ γὰρ παίνει ταῦτα μυχὸς πόλεως. Legebatur *Νόμος* p. 628.

Κορώνη: quod cum interpretationem nullam admittat,

fecimus *δὸς μοι κορώνη.* Sequentia suspicione mendae

non carent. Quemadmodum coronistae cornici, sic hi-

rundini, id est *χελιδόνι,* Chelidonistae stipem cogebant.

Sed non ubique Graeciae ea consuetudo obtinuit: verum

apud Rhodios ut videtur, aut solos aut cum paucis.

Diserte enim scribitur, *χελιδονίζειν δὲ καλεῖται παρὰ*

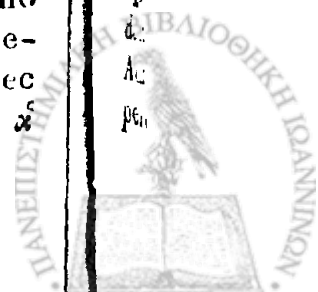
Ῥοδίοις ἀγειρμός τις ἄλλος. Faceto errore apud Eusta-

thium scripserunt librarii, *παρὰ Ῥωμαίοις.* In chelido-

nismate quod ex Theognide assertur, obscura sunt ista,

παλάθαν οὐ προκυλεῖς ἐκ πίονος οἴκου, οἴνου τε δέπαστρον. Eustathius breviter expressit et ἐν συνόψει, ut ait: οὐ παλάθαν ζητοῦμεν, οἴνου τε δέπαστρον. Legendum προκυλεῖν, vel προκύλει, est autem προκυλεῖν, in medium proferre. sic etiam ἐκκυλεῖν solet accipi. Translatio ducta est a theatrorum pegmatis, in quibus versatione machinae res oculis spectatorum vel admovebantur. Clemens Alexandrinus in Protreptico, καὶ αὐτοὺς γὰρ τοὺς καλουμένους ὑμῶν θεοὺς, ὧν αἱ τελεταὶ μυστικαί, οἷον ἐπὶ σκηνῆς τοῦ βίου, τοῖς τῆς ἀληθείας ἐκκυλησώ θεαταῖς. rursus ibidem, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐκκυλεῖ τῷ θεάτρῳ τοὺς θεοὺς. Eriphanus in Ancyroto, Christianae pietatis doctores vocal τοὺς τῆς ἀληθείας ἐκκυλητάς. quanquam editiones vulgatae scribunt ἐγκυλητάς. ut in utroque loco Clementis ἐγκυλεῖν pro ἐκκυλεῖν. Eadem vox apud suavissimum scriptorem Aelianum: sed olim: nam hodie glossema locum occupat genuinae vocis. Ποικίλης libr. 2. cap. 11. Docet ibi Socrates non esse causae cur tenuis conditionis homo principibus viris invidet, si attendamus quales exitus faciant apud tragicos Atrei, Thyestae, Agamemnones et Aegisthi. οὗτοι μὲν γὰρ, inquit, ἀποσφαττόμενοι καὶ ἐτραγωδοῦμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες, καὶ ἐσθίωντες ἐκάστοτε ἐκκαλύπτονται. Lege ἐκκυλοῦνται. Sunt multa in eo scriptore ab imperitis librariis mutata, et depravata: saepe quidem admodum ridicule. Velut quod sequitur, οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο πολμηρὸς, οὐδὲ ἀνάσχυντος τραγωδίας ποιητῆς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χοῖρον. quid audio? regibus et principibus viris ex adverso ponuntur porci? posthac igitur corrigamus censeo vetus dictum, aut rex aut fatuus, et dicamus aut rex aut porcus. Sed misso joco, corruptum affirmamus hunc esse locum, ab iis qui antiqui libri compendium non assequebantur. Scribendum, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χειρῶνακτα. regibus opponit τοὺς χειρῶνακτας, eos qui manuum opera aut labore victum quaeritant. Saepe inculcant nobis Seneca et sapientes alii, non fieri tragoediam nisi de rege aut magnate: de paupere quidem nunquam. Hoc ipsum et Socrates voluit. Poteramus aliter emendare corruptam lectionem in eandem sententiam: sed nemo qui manuscriptorum exemplarium usum aliquem habuerit, dubitabit de superiore emendatione. Verum haec obiter. Scripsimus ex Epitoma, Eustathio et MSS. α

χελιδῶν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπωθεῖται. *chelidon ne lecithitam quidem placentam respuit.* λεκιθίτης πλακοῦς, p. 629. ab ovorum vitellis immixtis dictus. de hoc suo loco. Venuſta et Attica ellipsis est in proximo verſu, *Εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐκ ἐάσομεν.* Nam post illa *εἰ μὲν τι δώσεις: si quid dederis:* ſupplendum ut ſit plena ſententia, laeti et gratias agentes abibimus. de iſta figurā ſatis dictum lib. 5. cap. ſecundo. Simillime Homerus in cantico aeruſcantium in Samo inſula.

*Εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐχ ἐστήξομεν.
οὐ γὰρ συνοικήσουτες ἐνθάδ' ἤλθομεν.*

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Adrianus Imp. μουσικώτατος. ὑηνία. Subura. Sophronis Νυμφοπόνος. Eranus, συνάγειν. Θίασοι. *quasi* σίασοι. Σείος, vox *Laconum.* εἰλαπίνη unde. λαγῶν, κενεῶν. ὀχή. εὐ ἔχειν, et εὐ διατίθεσθαι ἑαυτόν. ἰλεως et ἰλαρός.

Οἱ περὶ Φάλανθον ἐν τῇ Ἰαλύσῳ πόλιν ἔχοντες. Jalyſus in Rhodo inſula urbs eſt: in urbe autem urbs haberi non poteſt. Sed medentur docti, πρὸς τῇ Ἰαλύσῳ. recte ſervare malis antiquam lectionem et interpretari, *in ea parte inſulae ubi nunc eſt Jalyſus.* Pro τὴν Ἀχαΐαν καλουμένην: Excerpta Ἀχαΐδα. In Stephani de urbibus ſcriptum eſt, multos fuiſſe olim locos, qui Ἀχαΐαι appellarentur. Eorum unus iſte eſt. ἐάσειν ἐξάγεσθαι ὅ τι κατὰ γαστρὸς αἴρονται. Hanc conditionem foederi adſcribi ſiverat Iphiclus, exiſtimans hoc velle Phalantham, ut ſibi et ſuis liceret edere prius quam exirent quantum vellent, et ſi poſſent, quicquid alimentorum erat reliquum abſumere. De fonte Hypelaeo lege Strabonem initio lib. 14. In mirabili hiſtoria de piſce qui e prunis exiliens cum vivo carbone ſylvam incendit, ſcribe, καὶ ἀφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ λόχμην. Deinde ſcribe, ἔτεα καὶ οἰκήσαντες, τῶ εἰκοστῶ δευτέρῳ κτίζουσι Τρηχεΐαν. Imperatorem Adrianum appellat auctor μουσικώτατον. interpretes, *humaniſſimum.* melius dixiſſent *literarum amantiſſimum,* vel *doctiſſimum.* Utrumque ſignificat Graeca vox: utrumque Adriano ſcimus convenire. Ulpianus Cynulcum vituperans, quod voce βαλλισμὸς eſſet uſus, σὺ δὲ ἡμῖν, ait,

ἐν γῆς Συβούρας ὄνομα πριάμενος, Ἀπόλεσας τὸν οἶνον
 ἐπιχέας ὕδωρ. Graece docti non agnoscent pro voca-
 bulo Graeco τὸ συβούρα. Interpretes qui vertunt *e terra*
subulca, quam scripturam aut conjecturam sint secuti
 nescio. nam si volumus id Graece dicere quod illi in
 animo habuerunt, ἐν τῆς ὕηνίας erit dicendum. ὕηνία
 est urbs porcorum vel hara. atque ea dictione etiam
 τὴν ἀμαθίαν (ut docemur a veteribus) significarunt.
 [Simile apud Plutarchum, contra Epicurum τὴν ψυχὴν
 ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς κατασυβωτεῖν.] Hic vero le-
 gendum est, ἐν τῆς Συβούρας. quemadmodum apud
 Eustathium invenimus nos. et ita etiam emendat in
 ἀνεκδότοις elegantissimi vir ingenii et eruditissimus Mu-
 retus. Subura vicus Romanns, infamia sola nobilis ex
 p. 630. Horatio, Martiale, aliis. Ait igitur Ulpianus id verbum
 canibus Suburanis potius convenire quam viro erudito.
 Sequens versus Aristii poetae est: pronuntiatu a Poly-
 phemo in fabula *Cyclope*. Scribe statim, ἀποδείξω σοι
 τὸ ὄνομα ᾧ ἐπιτιμᾶς. vel ἐπεὶ ἐπιτιμᾶς. Locus Epi-
 charmi e *Thearis* sive *Theoris* (nam utroque modo
 scribitur) ubi meminit βαλλισμοῦ, sic scribitur in editis
 scriptisque libris. λέβητες χάλκεοι κρατῆρες. ὁ δὲ λοιτοὶ
 † γάμαν ὑπὸ δέλοις καὶ λωτὲ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα
 εἶη. Sunt ista corruptissima. Possumus probabiliter re-
 coquere, et facere ut sit aliqua sententia, λέβητες χάλ-
 κέοι, κρατῆρες τε. οἱ δὲ λοιποὶ γὰ μὲν ὑπὸ δσταῖς καὶ
 λωτῶ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα ἦς. *lebetes aenei, crate-*
raeque: caeteri autem praelucentibus facibus, et prae-
cinente tibia saltantes, quam erant res mira? sententia
 non est plena: pendet enim ex superioribus. Protuli-
 mus autem hanc ex conjectura lectionem, non quod
 affirmemus ita scripsisse Epicharmum: sed ut ostendamus,
 propius ad veram lectionem accedi posse, quam factum
 esset ab interpretibus, quorum absurdas sententias nemo
 sanus admiserit. Addit, Σώφρων δ' ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ
 Νυμφοπόνῳ Φησί. Νυμφοπόνος est ancilla ornatrix vel
 alia mulier cui cura ornandae sponsae. Pollux lib. 10.
 Ἐν Νυμφοπόνῳ Σώφρονος εἴρηται πατάνη αὐτοποίητος.
 Non solum autem eo loco quem Athenaeus affert βαλ-
 λισμοῦ meminerat Sophron: sed et aliis. Demetrius
 Phalereus, vel quicumque est auctor libelli De inter-
 pretatione, loquens de venustate quae orationi concii-
 liatur ex similitum comparatione: Σώφρων, ait, καὶ αὐτὸς
 ἐπὶ τοῦ ὁμοίου εἶδους Φησί. Θᾶσαι, ὅσα φύλλα καὶ κάρ-

Φεα τοι παῖδες τοὺς ἄνδρας βαλλίζοντι. οἶόν περ Φασί
 Φίλα τοὺς Τρῶας τὸν Ἄϊαντα τῷ πάλῳ. Pro ἀναπεμ-
 πασάμενος, in Excerptis ἀναπεμπασμένος. cui similia
 alibi notavimus. Epicharmeae quae sequuntur: τὰ πρὸ
 τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἰς ἐγῶν ἀπόχρῳ, exposuimus
 libr. 7. cap. 16. Quod genus convivii *eranus* fuerit,
 his verbis declaratur, ἔρανοί εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβηλ-
 λομένων εἰσαγωγαί. Putabam συναγωγαί scribendum esse:
 ab ea videlicet verbi *συνάγω* significatione, qua sumitur
 pro *una esse et epulari*. vel auctore Athen. extremo hoc
 lib. et ita *συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν*, libro superiore ex-
 ponebamus *συναγωγήμα δεῖπνα* leges aliquanto post. Sed
 aliter omnes MSS. et Eustath. qui descriptis verbis hūc
 observat, ὅρα καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων
 εἰσαγωγαί ὅπερ ἐστὶ περιφρασις τοῦ, αἱ συμβολαί αἱ
 συμποσιακαὶ δηλαδὴ. ex hac interpretatione nihil aut
 parum erit discriminis inter eranum et convivium e
 symbolis. Eranum vero dictum scribit, ἀπὸ τοῦ συνε-
 ρᾶν καὶ συμφέρειν ἕκαστον. ab eo quod *mutuo ament*,
et conferant singuli. Ita exponimus, τὸ *συνεραῖν*: cujus
 loco est apud Eustathium *συνεραῖσθαι*. Sed τὸ *συνεραῖν*
 possumus aliter interpretari: ita ut posterior vox sit
 prioris interpretatio. Nam ut *ἐξεραῖν*, frequens apud
 oratores verbum, significat *ejicere*: sic *συνεραῖν* potest
 verti *conjicere, conferre*. verum hoc fortasse subtilius.
 Vocis *Διάσος* veriloquium ita explicatur, Τοὺς μὲν οὖν
 Διάσους ἀπὸ τοῦ Θεοῦ προσηγόρευον. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς p. 631.
 Θεοὺς σιούς Φασί. quorsum pertineat illud γὰρ, nemo
 intelligat, nisi post verbum *προσηγόρευον* aut addas, aut
 ἔξωθεν suppleas, οἶον σιάσους. nam mens ea est: Διά-
 σους quasi σιάσους esse dictos. quia, inquit, deos vocant
 Lacones σιούς. Ideo scribunt antiqui, *σιασος, καὶ τροπῆ*
Διάσος, καθὰ καὶ ὁ βρυχηθμός ὡς μυκηθμός, καὶ τροπῆ
ὁμοία βρυχηθμός. Quod autem *σιός* dicerent Spartani
 pro Θεός, multi veterum testantur. inde etiam *σειός* apud
 eosdem pro Θεός, *divinus*. Plato in Menone, καὶ οἱ
 Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα. Σεῖος
 ἀνὴρ, Φασίν, οὗτος. minus recte edunt vulgo apud Pla-
 tonem, Θεῖος. praeter grammaticorum testimonia, scribit
 philosophus in Nicomacheis libr. 7. οἱ Λάκωνες εἰώθασι
 προσαγορεύειν ὅταν ἀγαθῶσι σφόδρὰ του, Σεῖος ἀνὴρ,
 Φασίν. At vetustior Spariatarum lingua dicebat *σιόρ*
 et *σειόρ*. Hesychius, *σιόρ. Θεός, Λάκωνες*. De voca-
 bulo *εἰλαπίνη* scribitur deinceps inter caetera, τὰς δὲ

τοιαύτας εὐωχίας Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης εἰλαπίνας ἀπὸ
 τοῦ λελαπάχθαι. et hic aliquid ἔξωθεν supplendum re-
 liquit. nam εἰλαπίνη non fit a λελαπάχθαι. esset enim
 λελαπίνη: sed ab Attica formatione ejus vocis. Nam
 ut dicunt Attici εἴληφα pro λέληφα, εἴλεγμαι, pro λέ-
 λεγμαι, εἴμαρμαι pro μέμαρμαι: sic εἰλαπάχθαι pro
 λελαπάχθαι. Inde est εἰλαπίνη: ut quidem explicatur
 etymum istud hoc loco: nam poetae interpretes longe
 aliter. Μοχ, λάπτειν δὲ, τὴν τροφήν ἐκπέπτειν λάπτειν.
 est *cibum facile concoquere*. at lib. 11. explicatur ἀθρόως
 πιεῖν. *ingurgitare se poculis*. Utrumque verum est: sed
 ex consequenti utrumque: nam proprie λάπτειν ficta vox
 est exprimendo sono quem tuburcinatores edendo edunt.
 Vocem λαγαρός exposuimus lib. 3. et 7. Inde est λαγών
 inquit noster. locus infra costas ita dicitur: quasi laxus
 et vacuus, quia caret costis. quam ob causam κενεῶν
 quoque Homero dicitur, et λαπάρα. ab eadem origine
 et λάγανον placentaе aut libi genus quoddam: a figurae
 proprietate: quod cava fingerentur lagana. εὐωχίαν negat
 auctor dici ἀπὸ τῆς ὀχῆς: quae tamen sententia est
 multorum ex antiquis grammaticis: qui ὀχὴν, *alimentum*,
 Argivis propriam dictionem fuisse volunt. ipse vult dici
 ἀπὸ τοῦ εὖ ἔχειν. sic pro convivari et epulari lautius,
 dicebant εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν. Verum est quod statim
 observatur, ὅτι τὸν αὐτὸν ἴλεων καὶ ἰλαρὸν ἔλεγον. pro-
 prie ἴλεως is dicitur, qui Romanis *propitius*. qua notione
 usurpatur in superum suppliciis. sed interdum idem est
 atque *hilaris*. Plutarchus in Aemilio Paulo, τότε δὲ πρὸς
 τοὺς μαχομένους ἐπιδεικνύμενος ἴλεω καὶ Φαιδρὸν ἑαυτόν.
 et saepius idem alibi. Plato autem lib. septimo De legi-
 bus, ἴλεων opponit τῷ δυσκόλῳ, quem ille ait esse θρη-
 νάδῃ. e contrario eum qui dicatur ἴλεως, et volupta-
 tibus frui decenter, et labores, si opus sit, non refugere.
 atque hanc διάθεσιν voce ἴλεως significatam, diis inquit
 Plato, tribuunt homines κατὰ τινα μαντείας Φήμην.
 Aelianus libr. 14. capite 6. Πάνυ σφόδρα ἐρρώμένως ἐώ-
 κει λέγειν ὁ Ἀρίστιππος, παρεγγυῶν, μήτε τοῖς παρελ-
 θούσιν ἐπικάμνειν, μήτε τῶν ἐπιόντων προκάμνειν. εὐθυ-
 ρ. 632. *μίας γὰρ δεῖγμα τὸ τοιοῦτο, καὶ ἴλεω διανοίας ἀπόδειξις.*
Empola Ephippi unde habuerit nomen dicebamus ad
 Suetonium.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Καλαμυρίζειν τοὺς οἰκέτας. ἐν οἴνω, in vino. τὸ κατὰ λόγον. Coenae ἐπιδόσιμοι. Τὸ ἀπὸ σφυρίδος δεῖπνον, et Romana sportula. συμβολαί· Mos in coniviis ἀπὸ συμβολῶν. χῶς. ἔμπυρος, rificis.

NON memini legere alibi, ac ne extare quidem usquam cenfeo, verbum καλαμυρίζειν, nisi in sequentibus istis, καταρῶνται μὲν τοῖς τέκνοις, λοιδοροῦνται δὲ ταῖς γυναῖξι, καλαμυρίζουσι τοὺς οἰκέτας, ἀπειλοῦσι τοῖς πολλοῖς. Conferunt reverentiam quam sacris faciendis adhibebant veteres, cum irreverentia tunc hominum. Nihil autem religiosius cavendum monebant sacrorum antistites, quam ne verbis male ominatis inter sacrificandum uterentur. qua de re convenientissimum huic loco Platonis testimonium proferebamus ad Theophrasti caput περὶ δυσχερείας: ubi hunc ritum pluribus exposuimus. In Excerptis et multis MSS. offendimus, πλήττουσι τοὺς οἰκέτας. Sed vulgatam γραφὴν a quo principio dicemus ortam? non enim sine causa in plerisque scriptum. Forte erat prius, καταμυνηρίζουσι καὶ πλήττουσι τοὺς οἰκέτας. Noli dubitare scripsisse Athenaeum, κλαυθμυρίζουσι τοὺς οἰκ. Verbum κλαυθμυρίζειν utroque modo accipiunt Graeci et pro ejulare, aut flere, et pro in fletum aliquem adducere. [vel potius scriptum initio fuit κλαυθμυρίζουσι, faciunt flere. ut plurimum de infantibus flentibus usurpatur id verbum: sed norunt Graece periti etiam transitive legi apud Plutarchum et alios κλαυθμυρίζειν, pro adigere ad lacrymas.] In illis exametris qui afferuntur ex Hesiodi Eoëis, defectus nota etiam in antiquis apposita est sexto versui. Frustra, ut videtur: nam integraveris unum versum in duos perperam divisum, si ita scripseris, Οὐχ ὑπολύσεις αὐτόν; ὁ δ' ἄχθεται αὐτὸς ὁ θύων τῷ κατακωλύοντι. Adjicit vero auctor horum versuum,

— καὶ εὐθύς ἔλεξ' ἔλεγεία
μηδένα μήτ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μήθ' εὐδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη. οὐ γὰρ ἐπ' οἴνοις
τοιαυτὶ λέγομεν δειπνίζοντες φίλον ἄνδρα.

Describit poeta mores sordidi et *μικρολόγου*: qui si casu aliquo amicos ad coenam vocaverit, tamen neque ipse eos ad bibendum invitabit, neque feret si e convivii aliquis id fecerit. hoc dixit poeta praecedentibus verbis: nunc addit, loco illius amicae invitationis quae in com-
 potationibus locum habere solet, durum istum hominem
 • vetus dictum usurpare: quo admonemur ne abiturientem
 hospitem retineamus: neve ad bibendum stimulemus eum
 qui biberit quod sit satis. Ita accipimus illa *μήθ' εὔδοντ'
 ἐπέγειρε*. Atque haec praecepta quae suis convivis soliti
 p. 633. cantare praeparci convivatores, vocat *ἐλεγεία*: quia anti-
 quissimus poeta Theognis elegiaco carmine et ista et
 alia his similia est complexus. Integer paraeneticus poetae
 locus ita habet.

*Μηδένα μήδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
 μηδὲ θύραζε κέλευ οὐκ ἐθέλοντ' ἵεναι.
 μηδ' εὔδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅν τινα ἡμῶν
 θωρηχθέντ' οἴνω μαλθακὸς ὕπνος ἔλοι.*

Postrema verba cum interrogatione legi debent. nonne
 verum est, inquit, solere nos inter pocula haec dicere,
 cum amicos invitavimus? quasi dicat: hi sunt sermones,
 quibus hodie utuntur avari homines, si quando convivia
 agitent. *ἐπ' οἴνοις*, ut apud Aristophanem et alios saepe,
ἐν οἴνω. Latini etiam, *in vino*. Quod additur, *ἔτι δὲ
 καὶ ταῦτα προστίθεμεν*, connecti debet cum praecedentibus,
 in hanc sententiam. nos hodie et illa facimus,
 ac dicimus quae iste poeta in suis hominibus reprehendebat:
 et insuper alia addimus parilis incivilitatis simi-
 liumque sordium. Subjecti versus Hesiodi sunt. De
 vilitate rerum quae diis, velut dicis caussa, offerbantur
 alio loco diximus. Menandri super hoc praeclaram *ῥῆ-
 σιν* describit hoc loco Athenaeus. Primus versus ita
 habet, *εἴτ' οὐχ ἅπαντα πράττομεν καὶ θύομεν*. nos haec
 non intelligimus. scribimus, *εἴτ' οὐκ ἀτοπώτατα* [(Scaligero
 placebat, *οὐκ ἅπαντα*, ut sit vox poetica de re
 absorta et absurda:) *πράττομεν καὶ θύομεν*]; Quis neget,
 ait, aliena rationi esse quae in sacrificiis vulgo facimus?
 qui quidem in illa omnia quae diis offerimus, vix drach-
 marum decem sumptum faciamus; cum interea coenarum
 nostrarum apparatus, dum tibicinas et saltatrices condu-
 cimus, unguentum emimus, et id genus alia, *Μικροῦ
 τάλαντον γίνεται τὸ κατὰ λόγον*: prope talenti summam
 conficiunt istae impensae. *τὸ κατὰ λόγον*, (sic enim scri-
 bendum) appellat omnia aera in unam summam collecta.
 Scribe deinde,

Δραχμῶν μὲν ἀγαθὸν ἄξιον λαβεῖν δέκα
ὑμᾶς, εἴν γε καλλιεργηθῆ τοῖς θεοῖς.

par est ut qui deum cultui decem drachmas impendatis, paris aestimationis bonum aliquod ab iis recipiatis, si quando litare contingat vobis. Omnino ἀγαθὸν legendum, non ἀγαθῶν. et ὑμᾶς non ἡμᾶς. deus enim erat qui ista loquebatur, ut dicitur versu undecimo. Sequente versu scribo, Τούτων δὲ δεῖ πρὸς ταῦτ' ἀνελεῖν τὴν ζημίαν. sed non videtur perfecta satis sententia. Ἐπιδόσιμα δεῖπνα, de quibus postea tractatur, confiebant ex ea pecunia quam conferebant sodaleis, ultra id in quod tenebantur ex pacto, vel ex infelici jactu aleae. notum quid sit ἐπιδιδόναι et ἐπίδοσις. De his adjectitiis coenis recitantur versiculi quatuor Croyli veteris comici: in quibus interpretandis singularis vel negligentia vel infelicitas viri docti. Primum igitur ita eos scribe.

Λάχης, ἐγὼ δὲ πρὸς σε. πρόαγε. ποῖ;
ὅπου μ' ἐρωτᾷς; ὡς Φιλουμένην. παρ' ἣ
τάπιδόσιμ' ἡμῖν ἐστίν. ἣ γ' ἐχθρὸς πιεῖν
κυάθους ἕκαστον ἐβιάσω σὺ δώδεκα.

Mens quidem ex superioribus pendens, subobscura: cae- p. 634.
terum verba hoc sonant. A. *Laches ego vero ad te venio. praecede.* B. *quo?* A. *Quo me rogas? ad Philumenam: (vel amicam) apud quam coena adjectitia nobis est constituta. cui heri praebibere unumquemque cyathos duodecim coëgisti tu.* τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον coena est quam aliquis in sportula fert a se ad amicum, ut coenet quidem cum ipso, sed suomet cibo. Hujus quoque generis convivia agitalle veteres Graecos, probat docte eruditissimus Athenaeus testimonio Pherocratis. *Συσκευασάμενος δεῖπνον ἐν τῇ σπυρίδι, Ἐβάδιζεν ὡς πρὸς Ὠφέλην.* Multa poetae interpretes de hoc Graecorum more, ad illa Ὀδυσσ. θ. *πὰρ δὲ τίθει κἄνεον, καλήν τε τράπεζαν.* Cave cum hujusmodi coenis Graecanicis e sportula, confundas Romanas sportulas quarum mentio in historiis Impp. et apud Martialem. nam et si rerum Romanarum scriptores Graeci ista quoque nominant ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνα, res tamen plane alia est, et diversa. Hesychius docte et breviter: *ἀπὸ σπυρίδος δειπνεῖν ἢ δειπνίζειν, τὸ ἀντὶ δεῖπνου ἀργύριον καὶ μέρη ἐν σπυρίδι λαβεῖν ἢ δοῦναι.* haec interpretatio Romanae consuetudini potius quam Graeco mori convenit. sed de Romanis sportulis plura, cum Deo, alibi. Superius Pherocratis testimonium ex ea fabula sumptum dicebatur, cui titulus

Ἐπιλήσμων ἢ Θάλασσα. non semel miratus sum, diversa adeo ejusdem fabulae nomina. Libro septimo laudatur hic comicus ἐν Ἐπιλήσμονι. In Graecis vero commentariis Vesparum Aristophanis, ἐν Ἐπιλήσμοσι duobus locis scribi scimus. Ait, σύνδειπνον εἶρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Μικίνου Φόνῳ. Siciliffat haec oratio non Atticiffat. Lego, ἐν τῷ κατὰ Μικίνου λόγῳ: aut κατὰ Μ. Φόνου λόγῳ. ita soliti orationum tituli concipi. ut apud Demosthenem, κατὰ Ὀνήτορος ἐξούλης λόγος. et κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος. Scribo, καὶ συναγωγίμον συμπόσιον ἐπιπληροῦσι. non ἐπιπληροῦσι. Sequitur ex Menandro, ἐπλήρωσέν τε τὸ συναγωγίον. quibus verbis describi, quod vocabant τὸ ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνον, neque ait Athenaeus neque negat. Et sane patet latius τὸ συνάγειν, aut πληροῦν τὸ συναγωγίον: quam ἀπὸ συμβολῶν δειπνεῖν, vel ἀπὸ συμβολῶν συνάγειν, quod libro septimo exponebamus. Non est praetermittendum quod de istis symbolis scribitur: *τίνες δὲ εἰσὶν αἱ συμβολαὶ αὐτὸς Ἀλεξίς ἐν Μανδραγοριζομένη σημαίνει διὰ τούτων,*

Ἡξω φέρουσα σύμβολας τοίνυν ἅμα.

πῶς συμβολάς; τὰς ταινίας οἱ Χαλκιδεῖς,

καὶ τοὺς ἀλαβάστους συμβολάς καλοῦσι γραῦ.

Ut doceret nos quid Graeci συμβολὰς appellarent, locum Alexidis recitat; ex quo intelligimus Chalcidensibus dictas fuisse συμβολάς, taenias, corollas, unguenta, aliaque parvo parabilia, quae invitati ad regem convivii convivae deferrebant. Videtur qui ista loquebatur hoc causatus seu vere seu falso, ut pro veris symbolis quae majoris sumptus erant, minus penderet. Sane Athenis et in reliqua, ut existimo, Graecia conviviorum e symbolis contraria fuit ratio consuetudini Chalcidensium: nam corollas et unguenta dare munus erat convivoris, sive illius in cujus aedibus coenabatur: caetera afferebantur a singulis convivantium in commune. Scholiastes Aristophanis, οἱ καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον, στεφάνους καὶ μύρα καὶ τραγήματα, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα παρτίθεσαν, οἱ δὲ καλούμενοι ἔφερον ἐψήματα, καὶ κίστην (ita scribendum: haec est cista ὄψοφόρος sive δειπνοφόρος vulgo e re nuncupari solita) καὶ χοῦ. Sequitur, Ἀργεῖοι δὲ ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι Φησιν Ἡγήσανδρος, γράφει δ' οὕτως. Manca oratio est: scribendum, Ἀργεῖοι δ' ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι Φησιν Ἡγήσανδρος, χῶν ἐκάλουν. γράφει δ' οὕτ. De ea voce scribit Eustath. postquam Athen.

sequentia verba adduxit. καὶ ἔστι τὸ χῶν ἐν τοῦ χούν, ὅπερ ἔστιν ἀγγεῖον συμποτικόν. ὃ καὶ χοεὺς Ἀττικῶς λέγεται, οὗ κλίσις χοέως χοῶς ὡς Πειραέως Πειραιῶς. ἀναλογία δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸ βῶν. ὡς γὰρ βοῦς, βῶς Δωρικῶς, οὕτως καὶ χοῦς χῶς. In Empedoclis versibus quibus se quondam piscem fuisse profitetur,

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμεν κούρη τε κέρος τε, p. 636.

θαμνός τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἄλός ἔμπυρος ἰχθύς.

secuti sumus veteres codices. ante scriptum erat ἔμπυρος. apud alios ἔλλοβος. quorum hoc nullo modo convenit: illud non injuria tueamur fortasse etiam adversus librorum auctoritatem. nam apud Laertium in Empedocle ita legitur: et empyri piscis etiam beatus pater et facundissimus scriptor Gregorius Nazianzenus mentionem facit istis versibus.

Ἰχθύς δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πύρι δάμνατ' ἀπίστῳ

ἔμπυρος· αἰθόμενος δὲ μέσης διαλάμπεται ἄλμης.

[Sed multa secula sunt, ex quo diverse legi cepit superior Empedoclis locus: scribentibus aliis καὶ ἐξ ἄλός ἔμπυρος ἰχθύς. aliis ἔμπυρος. aliis εἰν ἄλ' νήχυτοι ἰχθ. Inveni et ἄμφορος ἰχθ. sed ut existimo mendose pro ἔμπυρος. Sic autem scriptum offendimus in manu exaratis Olympiodori commentariis in Phaedonem.]

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER NONUS.

CAPUT PRIMUM.

*Nexus et argumentum libri noni. κολῆνες, κωλεαί,
et κωλεοί. Sales ἠδυσμένοι. ἄλς θυμίτης. De
voce τακερός. νόπυ, σίναπι, et σιναπέϊν.*

LAUTARUM coenarum mensae primae variis constabant
diversorum eduliorum ferculis. Coenae quam dipnoso-
phistae coenarunt, prima παράθεσις post gustationem
fuit piscium omne genus. Is missus duobus ipsis libris
septimo et octavo materia sermonum fuit, ut ante dic-
tum. Nonus liber reliqua omnia primarum mensarum
fercula continet. Olera hic habes, et omnis ferme ge-
neris carnes, puta porcellinam, porcina, aprugnam,
leporinam: item phasianorum, perdicum, gallinarum et
caeterarum volatilium quibus vesci mos est. Ac prae-
cipua quidem libri capita haec sunt. Sed Athenaeus
solens more suo τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἐπλήρωσε τὸν λόγον,
ut ait philosophus. Semper autem in principio et in
extremo cuiusque libri Timocratem suum compellat auc-
tor. Hunc igitur librum ita orditur Homeri verbis,

*Δόρπου δ' ἐξαῦθις μνησώμεθα· χερσὶ δ' ἐφ' ὕδαρ
χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθεν περ ἔσονται
ἐμοί τε καὶ σοὶ ᾧ Τιμόκρατες.* apud poetam est, Τηλε-
μάχῳ καὶ ἐμοὶ διαειπέμεν ἀλλήλοισι. non est dubium τὸ
ἠῶθεν positum est pro ἦοι, vel ἄμ' ἦοι. vult enim Me-
telans dicere, differamus sermones in crastinum mane.

nunc edamus, neque hic aliter exponi haec debent: nam *δέρπος* Athenaeo est edere, et verba facere de cibis: relictis aliis omnibus sermonibus. Primum apponuntur *κωλήνες*. Quae vocantur in vivis animantibus *κῶλα*, extantes e corporis trunco partes, in mactatis victimis sunt *κωλήνες*, vel *κωλεοί*, aut *κωλεαί*: tot enim modis effertur istud nomen. Hesychius *κωλήνας* idem vult esse atque *ἀροκάλια*: de quibus dictum nobis libro secundo, capite 23. sed haec vox extremas partes *τῶν κάλων* proprie designat: *κωλήν* integrum membrum: puta, pedes, crus, et femur totum. Argumento est vel hic locus libri quarti, *παρατεθέντων κωλήνων τὸ μηρίον ὁ κράτιστος ἐλάμβανε*. Ac proprie quidem nullo discrimine cujuscumque victimae partes illae quas diximus *κωλήνες* sunt et dicuntur antiquis scriptoribus: usus tamen recentior obtinuit, ut *κωλήνα ἀπλῶς* cum dicimus, pernam suillam aut petasionem intelligamus: ob singularem videlicet suillae carnis praestantiam. nam etiam in idiotismo sermonis vernaculi, idem licet observare. Cum igitur p. 637. appositi essent *κωλήνες*, et quaesisset aliquis *εἰ τακεραὶ εἰσιν*, nata inde est occasio dicendi de voce *τακερός*. *Περιενεχθέντων*, inquit, *κωλήνων*, *καὶ τινος εἰπόντος εἰ τακεραὶ εἰσι; παρὰ τίνι κεῖται τὸ τακερόν; ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη*. In Excerptis, *εἰ τακεροὶ εἰσι*. neque aliter potest: nisi *πρὸς τὸ σημαίνόμενον*, potius respexit, quam ad vocem *κωλήνων* quae praecessit. *Κωλήν* semper masculinum: *κωλεός*, apud Athenienses foemininum, apud alios masculei generis. Sic Epitoma, et Eustathius Athenaei sequentia verba capiunt: *ὁρῶ γὰρ ἐν παροψίσι περιφερόμενον μετὰ τῶν κωλήνων. οἶδα γὰρ καὶ οὕτως λεγόμενον κωλεὸν ἀρσενικῶς, καὶ οὐχ ὡς οἱ ἡμεδαποὶ Ἀθηναῖοι μόνον θηλυκῶς*. Nobis quaedam videntur animadvertenda in verbis hisce: quorum pleraque antiquis membranīs debet recens editio. Ante omnia scribendum *μετὰ τῶν κωλεῶν*, non *κωλήνων*. nisi volumus sine causa ulla et inepte usurpatas auctori voculas γὰρ et οὕτως. Deinde Athenaei verba intelligo aliter quam Eustathius vel Breviator. Putamus enim Ulpianum de industria usum voce *κωλεός*, cum dixit, *μετὰ τῶν κωλεῶν*: ut ei praeberetur ansa subjectae ab illo observationis, quae haec est: repetiri apud probatos auctores vocem hanc *ἀρσενικῶς* formatam ὁ *κωλεός*: non solum *θηλυκῶς* ἢ *κωλήν*, ut semper eam dictionem eslerunt Attici. Postremo nihil librorum consensum moratus, in quibus *ἡμεδαποὶ* exaratum, lego

ὕμεδαποί. Ulpian. loquitur homo Tyrius, ad illos e convivis sermonem convertens, quos norat esse Athenienses. In Epicharmi loco e Megaride ὄρεα minus recte libri omnes, pro ὄρυα vel ὄρουα, ut dictum libro 3. cap. 14. Beatorum mensis olim sal inferri solitus non merus, et qualem natura edit: verum alio artificio mangonizatus. De eo genere salis Athenaeus: καὶ ἄλας δὲ ἠδυσμένους ὄρω ἐν ἄλλαις παροψίσι. Salis conditi speciem esse arbitror, quos vocat Aristophanes ἄλας θυμίτας, salem cum thymo tusum et suaveolentem. in Acharnensibus: Αἰ λῆς περιόδου νῦν μοι περὶ θυμιτιδῶν ἀλῶν. velus interpret. οἶον μετὰ θυμου τετριμμένων. καὶ ἐτέρωθι, Ἄλας θυμίτας δούς ἐμοὶ καὶ κρόμμου. His opponit dioplosophista ἄλας ἀνηδύντους, sales insulsos, quibus ait Cynicos abundare. Deinde recitat ex Antiphane non uno loco depravatos versus. Eos hic subijcimus emendatos ex animi nostri sententia.

— τῶν θαλαττίων δ' ἀσι
 ὄψων ἔνεχ' ὃ μὲν διὰ τέλους ἄλας, ἐπὶ δὲ
 τούτοις πίνουμεν οἰνάριον, εἶδος νῆ Δία·
 Πόσειδον, οἶον τοῖς παροῦσι συμφέρεις
 ἀπαξάπασιν ὄξυβάφω ποτηρίῳ·
 ὄρω δὲ καὶ μετ' ὄξους ἀναμειγμένον γάρον.

tertio versu εἶδος est acetum, hoc est vinum aceto simile, et corruptum. vide libro secundo, cap. 26. Ad propositam super voce τακερὸν quaestionem, ita respondet Zoilus grammaticus: Ἀριστοφάνης, ὃ οὗτος, ἐν Δημνίαις τὸ τακερὸν ἔταξεν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ. Primaria notione τακερὸν dicitur quod quasi liquefcit, adeo molle et tenerum est. sic vulgo dicimus *in ore liquefcere*, quae p. 638. tenerrima esse volumus indicare. Hippocrati in libro De morbis muliebribus ἀπροκάλια ἐφθα τακερά dicuntur, quae Pherecrates libro sexto vocabat δίσφθα ἀπροκάλια. [Aretaeus De acutorum morborum curatione, lib. 1. cap. 10. κρεῶν ἀκρόποδες, ἐν χυλοῖσι τακεροὶ πέλειαι, ἀλεκτόριδες ἐφθαί. pro τακερὸν, dixit τετηκός Euripides in Cyclope, Τὰ δ' ἐκ λέβητος ἐφθα καὶ τετηκότα.] Galenus τῶν κατὰ τόπους libro secundo: οὐκ εὐθύς τοῦ ἐψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γένωνται τακερά. paulo post opponit Athenaeus, τὰ τακερῶς ἐψημένα τοῖς κραμβαλέοις, id est, *jurulenta iis quae assando tosta sunt*. Hic vero κωλῆνες τακεροὶ dicuntur, probe saliti, et delicati. Ita enim Graeci τακερά appellant quae sale sunt macerata, ut ταρίχη et ἀλιστά κρέα: quae Artemi-

dorus ait, ὑπὸ τῶν ἀλῶν τετῆχθαι. lib. 1. cap. 73. Similiter et legumina εὐτακῆ vocabant, quae facile coquantur. Lucian. Hermotimo, οἱ ἐρέβινθοι καθαρὸι καὶ οἱ φακοὶ εὐτακεῖς. Nicandri mox recitatur versus e Georgicis, Κάρδαμον ἄρινόν τε μελάμφυλλον τε σίνηπι. Fortasse scribendum, ἄρρινον *paribus molestum*. vel, Κάρδαμ' ἀνάρρινόν τε, μ. anarrini paulo post Spreusippus meminit, ῥαφανίς, γογγυλίς, ῥάφους, ἀνάρρινον, ὅμοια. Quod Latini Graeca voce dicunt sinapi, trifariam enuntiant Graeci, νάπυ, σίναπυ, et σίνηπι. Negat autem Athenaeus extare usquam in scriptis eorum qui Attice locuti sunt vocem σίναπι. οὐδεὶς Ἀττικῶν, inquit, σίναπι ἔφη. In Epit. σίναπυ: et Eustathius, qui solum νάπυ relinquit Atticis. νάπυ, ait, Ἀττικὴ λέξις· τὸ μέντοι σίναπυ οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν ἔφη, ὡς ἐν τοῖς τοῦ δειπνοσοφιστοῦ κεῖται· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ σίνηπι. A nomine σίναπι fit verbum σίναπῶ, *vultum adduco*. quod proprium indignantium. Xenarchus in Scythis, Τουτὶ τὸ κακόν οὐκ ἔστ' ἔτι κακόν· τὸ θυγάτριον τέ μου Σεσινάπηκεν διὰ τῆς ξένης. ubi fortasse scribendum, ἔστ' ἔτι τλατόν. reperti sunt qui juberent rescribi per *ι* σεσινάπηκεν. errarunt. Eustathius, ἐκ τοῦ σίναπι καὶ ῥῆμά ἐστι κωμικόν σίναπῶ· οἶον, τὸ θυγάτριόν μου σεσινάπηκε διὰ τῆς ξένης. ἤγουν ἐδριμύξατο.

CAPUT SECUNDUM.

Antiphanis Boeotia. *Magnes comicus*. *paropfis*. *παρακατεσθίειν*. αἰτίαν ἔχειν. *Theopompi* Irene. *Aristophanis* Πελαργοί. *Platonis* Grypes. πίποι, *piriones*. Ἀπολλᾶς. *ζακελτίδες*. ἐπιχωριάζειν *de peregrinis seminibus*. Κύμη pro Κυμαίη. *Crambe cur sacra*. *Teleclidis* Πευτάνεις. *Empodus* scriptor. *Polyzeli* Μουσῶν γοναί. πετασώδης σπερμάτων φύσις. σκιάς ἢ καὶ μηφόνος.

ΕΠΙ τοῦ σκεύους εἶρηκεν Ἀντιφάνης Βοιωτῶ. Legendum Βοιωτ/α ex Polluce lib. 10. cap. 23. Καὶ ὁ τὰ σὺς Μάγνητα ἀναφερόμενα ποιήσας. *Magnes* hic ille est antiquus comicus, quem auctor est Aristophanes in senectute τοῦ σκώπτειν ἀπολειφθέντα, pastoritia fistula so-

litum in theatro Athenis excipi, cum ante primas semper tulisset. Locus est in Equitibus. Sub hujus nomine circumferebantur fabulae duae, Διόνυσος ὁ πρῶτος, cujus p. 639. hic mentio: et Διόνυσος ὁ δεύτερος, de qua libro 14. Inter exempla quibus probatur *paropsisidem* vas significare menfarium, afferuntur Sotadis duo versus.

Παροψίς εἶναι φαίνομαι τῷ Κρωβύλῳ.

τοῦτον μασᾶται, παρακατεσθίει δέ με.

mibi videntur haec locum potius habere debere inter praecedentia testimonia, quibus altera probatur dictionis *παροψίς* notio: cum pro opsonio accipitur quod alii additur instar condimenti. Ut pani adjicitur opsonium: sic opsonio paropsis, sive ea fuit maza, sive jusculi genus quoddam, sive aliud εὐτελές ἔδεσμα, ait Pollux, quod et *παροψημάτιον* vocabant. quasi dicas secundarium quoddam opsonium: de hoc accipiendum censeam Sotadis verbum. *παρακατεσθίειν*, cum alio et quasi obiter aliquid comedere. *μασᾶσθαι* de praecipuo opsonio dicitur. Sermo est tropicus, de eo qui duobus incommodet: alteri quidem προηγουμένως, et consulto consilio: alteri, vero, per occasionem et quia res ita tulit. Athenaei aliud agentis culpa an librarii scelere, posita sint hoc loco Sotadis verba, non pronuntio. *Αἴτιαν ἔχειν* Graecis significat nonnunquam, idem ac *dici*, *nominari*, et *κατηγορεῖσθαι*. ut cum scribit Plutarchus De musica, τῆς δευτέρας δὲ καταστάσεως τῆς περὶ τὴν μουσικὴν, Θαλήτας ὁ Γορτύνιος καὶ Ξενοδάμος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. *dicuntur esse auctores*, [vel *imputatur illis inventio*] Athenaeus lib. 12. *αἰτίαν ἔχων ὡς τὰ ἐπιφάνεια τοῦ ἀδελφοῦ Δύων*. cum diceretur *sacra facere quae appellabat fratris sui ἐπιφάνεια*. lib. 13. *ἐτύγγανε δ' αἰτίαν ἔχουσα λιθιάν*. *dicebatur calculo laborare*. Non aliter locutio haec debuit accipi in istis versibus ex *Chirone* fabula incerti auctoris, sed quae Pherecrati vulgo tribuebatur, ut dicitur hic et libro 14. Priscianus lib. 18. *Χείρνας* inscribit. Versus hi sunt,

Νῆ τὸν Δί' ὡσπερ αἱ παροψίδες

τὴν αἰτίαν ἔχουσ' ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων.

οὐς ὁ Κλέτας ἀξιοῖ τοῦ μηθενός,

ait *paropsidas* elogium consequi a condimentis. nam prout illa sunt bona aut mala sic dicuntur *paropsides* bonae aut malae. qua de re loquatur poeta ex adscriptis verbis non potest sciri. Initio tertii versus deest aliquid, ut lex metri arguit. Stabit versus per hanc scripturam.

οὗς ὁ καλὸς οὗτος ἀξιοὶ τοῦ μ. Theopompi *Irenen* laudat et Pollux libro tertio capite secundo. et libro decimo cap. 26. et 27. *Σκέλη δὲ καὶ κωλῆνες εὐθύ τοῦ ῥόθου.* Plenus versus, sed non sententia plena. qui emendant τοῦ ὄρθρου, quin fallantur non ambigo.

Εὐριπίδης Σικίρωνι οὐδὲ κωλῆνες νεκρῶν. Legendum νεβρῶν. idem mendum non uno loco in superioribus indicavimus.

Οἴμοι καὶ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον. Ηεῖ μὴ propter pernam quam comedebam. cum dives eram nempe. quod observant ad hunc locum, οἴμοι laetitiae signum esse falsum est. praecedit apud comicum versus hic, *ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα καὶ μάτην καλεῖς.* qui hunc explicat. cur Aristophanis fabulam appellet *Πλοῦτον δεύτερον* diximus libro tertio, cap. 26. ejusdem comici *Πε-p. 640.* *λαργούς* qui hic laudantur, nominat et Pollux libro septimo. cap. 24. item Harpocraton in *οἰκισμῶ.* Platonis comici *Γρύπας* Harpocraton in *πλειστηριάσαντες.* Perperam interpretes capiunt Xenophanis versiculos, male vulgo inter punctos.

*Πέμψας γὰρ κωλῆν ἐρίφου, σκέλος ἤρχο πῖνο
ταύρου λαρίνου, τίμιον ἀνδρὶ λαχεῖν,
τοῦ κλέος Ἑλλάδα παῖσαν ἀφίξεται. οὐδ' ἀπολήξει
ἔστ' ἂν ἀοιδῶν ἧ γένος Ἑλλαδικῶν.*

misso hoedi membro, crus tauri larini et praepinguis reportasti: quod quidem consequi pro magno duxisset, sibi que honorificum judicasset vir ille, cujus gloria Graeciam universam pervagabitur, neque desinet dum erunt Graecorum poetarum carmina. Paulo post, *ἔτι δὲ καὶ τῶν νεοσσῶν ὄρνιθων οὗς ἵππους τινὲς καλοῦσι.* Mirum extare hanc lectionem in omnibus antiquis. an ἵππους alicubi Graeciae appellarunt ab ἵπτασθαι, pullos avium volare incipientes? Sed assentior lubens doctis viris, et scribo *πίπους.* sic vocat noster quos Latini *priones.* Graecis tamen eam vocem ignotam fuisse non dubito: et si *πιπίζειν* scimus Graecum et Aristophaneum esse verbum. **ΓΟΓΓΥΛΙΔΕΣ.** *ταύτας Ἀπόλλας ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων.* Puto esse eum scriptorem cujus Delphica laudantur: quanquam is Clementi Alexandrino *Ἀπελλάς* nominatur in *Protreptico.* Placet *Ἀπολλάς,* quod est ὑποκοριστικὸν nomen τοῦ Ἀπολλώνιος vel Ἀπολλόδωρος, ut *Δημᾶς τοῦ Δημήτριος,* et similia.

τὰς δὲ γογγυλίδας ζεκελτίδας. Scribo etiam hic ut paulo post *ζανελτίδας.* Hesychius, *ζανελτίδες, κολοκύνται ἢ γογγυλίδες.* complexus est paucis et Ameriae

et Nicandri glossas. idem scribit alibi, olera dici Phrygibus ζέλνια. ῥαφανίτις, Φησι, γογγυλίς, ῥάφους, ἀνάβρινον, ὅμοια. Nihil censeo mutandum. ita enim libri omnes *anarrhinum* et *antarrinum*. esse nomina herbarum constat. Γογγυλίδας σπείροις δὲ κυλίνδρω γῆς ἐφ' ἄλωος. Lege, κυλινδρωτῆς ἐφ' ἄλωος. pro ἄλω: ut κάλωος pro κάλω. ὄφρ' ἂν ἴσαι πλατάνοισι χαμηλότεραι θαλέθωσι. ut pares platanis sed humiles vireant. Platanis comparat rapinas, propter ubertatem foliorum longe lateque fusorum. ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθαρωνιοί. Scribo ut sit aliquis sensus, ἀλλ' εἴσω ῥάφανοι, κ' εἴσω θαλέθωσι Γογγυλίδες. Sequentia, δισση γάρ τ' ἐκ ῥάφ. etc. paulo aliter lib. 4. ubi plusculi deinceps versus leguntur. καὶ μάλιστα ἢ διὰ νάπυος γινομένη. apud Hesychium lego, ἀλμάδες, αἱ διὰ σινάπιος γογγυλίδες. τῆς δὲ ῥαφάνου (λέγω δὲ τὴν κράμβην) ἢ μὲν ἐστὶν οὐλόφυλλος, ἢ δὲ ἀγρία. Inclusa notis parentheseos neque in Theophrasteis codicibus leguntur, neque sunt Theophrasti. sed ea putavit auctor inferenda, ne falleremur in voce ῥάφανος, quae apud Atticos brassicam significat, apud alios raphanum. Itaque scribendum λέγει. non λέγω. Supple etiam membrum quod deest hic ex libris Theophrasti: ἢ δὲ λειόφυλλος, ἢ δὲ ἀγρία. μεθ' ὃν χρόνον πάλιν ἐπιχωριάζει. Theophrastus auctor est peregrina semina assumere naturam loci in quem sunt translata, anno ad summum quarto. hoc vocat ille μεταβάλλειν εἰς τὰ ἐπιχώρια. Athenaeus eleganter uno verbo ἐπιχωριάζειν. Theophrastum lege libro septimo Historiarum, cap. 6. et libro octavo, cap. octavo. Ἡ οὐλή καὶ τύριος ὁ τ' θαμνίτης πετάλοισι. Si fas ducerem depravatae lectionis vestigia floccifacere, dicerem legendum, ἢ οὐλή, σελίνοιο εἰδομένη πετάλοισι. videtur enim selinusiam brassicam describere, quam dicebat modo Athenaeus, διὰ τὴν οὐλότητα ἐμφερῆ εἶναι τῷ σελίνω. Sed alio nos vocat scriptura edita et librorum: qui habent θαμνίτης. puto verius θαμνίτις. caetera emendare non possum: nunc quidem certe, cum animus curis aeger sarcoboris, alio avocatur. Tyrius color hic interpretis somnium est, aliud nihil. Ex libris emendatum est, versu sequente, καὶ αὐχμηρῆσιν ὅμοια. alii, ἀλμυρῆσιν. Proximo versu, Βατραχῆ τε Κύμη τε κακόχροος, prior dicta est a colore quem βατράχσον Graeci dicunt: de quo disputamus accurate in commentario nostro De coloribus. posterior, a loco, ubi plurima re-

periebantur. Κύμη pro Κυμαίη, ut Πέρσης, et Σινύθης, pro Περσικός et Σινυθικός, atque his similia apud poetas passim. In eo qui sequitur versu πέδιλα παλίμβολα sunt calceamenta vetera et trita. Μή ποτε δ' ὁ Νίκανδρος μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱερὰν οὔσαν; Genus loquendi grammaticis frequens quoties dubitanter aliquid pronuntiant. Nam ita Athenaeus hoc loco: fortasse, inquit, Nicander brassicam vocavit μάντιν, id est, divinam, quia sacra habetur. Id autem probat ille testimoniis Hipponactis, Ananii, Teleclidis, Epicharmi et Eupolidis: qui homines induxerunt per brassicam jurantes, ναὶ μὰ τὴν κράμβην: aut illi supplicantes. In verbis Hipponactis scribe, ἢ θύεσκε Πανδώρη Θαρρηλοισιν ἔγχυτον πρὸ Φαρμάκου. Sed dictio postrema non potest menda carere. reliqua ex MSS. certa: cui pro sacrificio offerebat Pandora Thargeliorum festo enchytum. Teleclidis Πρυτανέων invenio mentionem apud Pollucem libro septimo, cap. 30. *Empodium* nusquam invenio: et suspectum nimis, quod hic legitur de formula jurisjurandi Zenoni Stoico familiari, per capparim, ὡς Ἐμποδός Φησιν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν. et fors fuit legendum, ὡς καὶ ὁ Ποσειδώνιος Φησιν. errorem pepererit compendium scripturae: ut aliis locis infinitis. Quae mox pro Ephippeis recitantur e *Geryona*, in libri secundi Excerptis tribuebantur Eubulo. sed *Geryonem* Ephippi saepius laudatum invenias. de hoc autem errore diximus libro superiore cap. 15. Lego ex lib. 2. ἔψειν τ' ἐλαίω ράφανον ἠγλαϊσμένην. exposuimus libro 2. cap. 24. Ibi melius, Ὀμοῦ τε χναύειν τευθίσιν σηπίδια. In ecloga Antiphanis nescio quid sint πράγματα Ἐλευθερίου τάριχος. sed melius MSS. πέμματ' Ἐλ. suspecta item alia nonnulla. cum autem scriberetur ἔτνος θαῦμ' αὐτοῖς πρίσινον: fecimus, ἔτμος θ' ἄμ' αὐτοῖς πρίσινον. perspicue vere et recte. In primo versuum Diphili, Οἴκοι φέρωμεν scribe, non Ἦκει φέρομεν. caetera auxilium flagitant p. 642. librorum. Polyzeli comici Μουσῶν γοναί, a Musarum nativitate sunt appellatae. γοναί, *partus*. nativitas. [mentio hujus Polyzeli fabulae, apud paroemiographos in proverbio, Ὡσπερ Χαλκιδικὴ τέτοκεν ἡμῖν γυνή.] Docuerat idem poeta et Διονύσου γονὰς, et Ἀφροδίτης γονὰς. quo titulo fabulam ediderat et Nicophon poeta antiquus. sicut Araros Aristophanis F. Πανός γονὰς. In Stobaei marginibus notare memini Ἐρμοῦ γονὰς Polyzeli: cujus dramatis meminit aliquot locis Julius Pollux.

Alius ab isto est Polyzelus historicus. καὶ ἐπιτιμᾶ τινὶ ὡς κακῶς λέγουσι, καὶ τὰ τεῦτλα τευτλίδας καλῶν. Volui editum καλοῦντι. Testificor tamen fidei meae causa legi in quibusdam optimis etiam MSS. ut fuit prius editum, καὶ τὰ τεῦτλα τουταίνας καλῶν. Mox betarum genus unum ex Eudemo appellatur παστόν. imo vero σπαστόν ut in omnibus antiquis. In ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ depravatum Numenii versum scribe, 'Ράφυν τ' ἐμπέδιον, καὶ καυκαλιδ' ἀγροιώτιν. caucalis ab aliis vocatur δαῦκος ἄγριος teste Dioscoride. eadem sententia olim Gesneri Nicandri primum et secundum versum ita scribo,

Ἐν δέ τι καὶ μαράθου καυλὸς βαθύς, ἡδ' ἔτι ρίζαι πετρίου, σὺν δ' αὐτὸς ἔτ' ἀνχημῆεις σταφυλίνος.

hoc est, cum istis erat feniculi caulis profundus, et radices petroselinii, (sic interpretor hic πέτριον) et cum his amplius squallida rastinaca. Scribe etiam, Ἡδ' ὅπερ ὄρνιθος κλύεται γάλα. non καλέσται. κατὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τοῦ σπέρματος φύσιν ὁ καλούμενος σήψ, καὶ τὸ τοῦ σταφυλίνου σπέρμα. Jam ante libro 2. cap. 12. praediximus, Phaniae Peripatetici pleraque omnia quae sunt in hos libros relata, aut suapte sponte obscura esse, aut vitio librariorum, saepe etiam utrumque. Idem dixerim de verbis hoc loco descriptis: sunt enim difficilia ad intelligendum, et ut arbitror, corrupta. quid enim significant verba quae adscripsimus? nam ut eliciatur ex iis sententia quam interpretes expresserunt, multa mutatione opus: nec tamen ea sententia placet. πετασώδης σπερμάτων φύσις, est illud quod solent σκιάδιον appellare rhizotomi in foeniculaceis. At illa quis intelligit? σκιάς ἢν ἔνιοι μνημόνον. Ex veterum monumentis qui plantas nobis descripserunt, aconiti speciem novimus cui e re nomen indidere Graeci *myorhono* vel *myoctono*. an haec alio nomine σκιάς fuerit appellata nescio. hoc quidem Phantias dicere voluit, nisi est hic mendum. ut mox δρακόντιον ὃ ἔνιοι ἄρον ἀρωνία. postrema vox tollenda, aut certe emendanda. [Josephus Scaliger superiora verba ita emendabat: σκιάς, ἢν ἔνιοι μυιοσόβην. acute et vere, ut equidem censeo.]

CAPUT TERTIUM.

Καρτὸν ραστινάκας species. καρωτὸν, carotae. γη-
φυλλίδες. Phrynichii κρόνος. Theoxenia festum

omnium deorum. Atheniensium πολυθεΐα, et deus ignotus ab iis cultus. Aristophanis Ὠραϊ. Attic e aër temperatissimus. ὕρισσός. γαρά καρῶ dicta. ὀπηνίκα. ἀπολαύειν. alia quaedam.

IN tractatu de pastinaca post alia omnia scribit dipno-p. 643.

sophista, τὸ δὲ κάρτον καλούμενον, μέγας δ' ἐστὶ καὶ εὐχυξῆς σταφυλίνος, εὐχυλώτερόν ἐστι τοῦ σταφυλίνου. ex quibus verbis liquet nobis pastinacae, speciem aliquam, aut aliud quoddam asline genus φυτοῦ, cognitum fuisse antiquis sub καρτοῦ vel κάρτου appellatione. Viri docti qui sciebant *carotas* dici hodie nobis sativae pastinacae speciem quandam, conjectura ducti, scripserunt hic καρῶτόν. quam scripturam nos quoque invenimus in quibusdam veterum exemplarium. Esse tamen eam veram et antiquissimam γραφήν, vix adduci possum ut credam. nam *carotum* in tractatione plantarum, neque Latinus, neque Graecus, si hunc solum excipias, auctor ullus nominat. *cartum* invenio etiam alibi. velut apud Galenum Methodi lib. 12. ubi ceparum ita cognominatarum clara mentio. κρώμυx, inquit, τὰ κάρτα καλούμενα μετὰ ἄρτου ἐδίθουν ἐσθίειν. Memini etiam legere haec verba in Geoponicorum libro secundo, κύπειρον, ἣν τινες ζέρναν καλοῦσι. Φύλλα ἔχει ὁμοία κάρτῳ ἀρτιφουεῖ. ἰσχνὰ καὶ καυλίον ὥσπερ σχοίνου ἰσχνότερον. Graeci καρτὸν vocant, quod fuerit detonsum. Solent olitores quarum plantarum radices aut bulbos optant fieri grandiores, has saepe tondere. Uni harum videtur nomen pluribus commune adhaesisse ceu proprium: quod in multis factum ignorat nemo. [Porra τὰ κειρόμενα, quae tondentur: commemorat Artemidorus libro primo, capite 69.] Verum de hac re censeo referamus ad rhizotomorum et botanicorum senatum. Qui καρῶτόν scribunt, quomodo eam dictionem interpretabuntur? Fortasse aliquis dicat καρῶτόν idem esse ac κ.φ.λωτόν *capitatum*: quia κάρρα Graecis usurpatur pro κεφαλή. Id vero locum nullum habet: cum statim κεφαλωτόν et κάρτον, vel ut ipsis placet καρῶτόν, separentur, ut non parum differentia. Et vero poetica dictio ac vulgo incognita, qui potuit in vulgi usum hoc verbi parere? est quidem in libris medicorum frequens vox καρῶτικός: sed quae originem autam habeat, et significationem ab hoc loco alienissimam. ne pernegemus tamen posse etiam sic accipi vocabulum

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

X

καρωτὸν, faciunt, quae dicemus paulo post de rapa quae dicebatur *caro* [et multo magis quod in Apitii Κηπουρικοῖς, sive lib. tertio carotarum expressa mentio. cap. enim ultimo docetur praeparatio carotarum et pastinacarum.] Quare ut diximus, de hoc loco Cratevarum iudicium esto. [apud Artemidorum eo quem modo indicavi loco, κεφαλωτὰ καὶ σταφυλῖνος, capitata et pastinaca recensentur inter illa quae sunt τροφίμα, et alendi vim habent.] Auctor est Athenaeus, Didymum scripsisse, *gethyum* herbam ampelopraso similem, etiam ἐπιθυλλίδα fuisse vocatam, sed jure docti eam vocem damnarunt, et scripserunt τὰ δ' αὐτὰ καὶ γηθυλλίδας λέγεσθαι. quanquam reclamant MSS. Phrynichi fabula ubi γηθύων fecerat mentionem, Κρόνος hic inscribitur: apud Hesychium in σελλίσαι, est Κρόνιος. sed Pollux, libro 7. p. 644. cap. 30. Φρύνιχος, ait, ἐν Κρόνῳ καὶ ἀλεκτροπωλητήριον εἶρηκε. In Aristophaneis verbis, ἐχούσας σκοροδόμητον φύσιν, scribo, σκοροδόμητον, vel σκοροδόμητον. quidam σκοροδομίμητον. Τῇ θυσίᾳ τῶν Θεοξενίων. In multis Graeciae locis festum celebrabatur nulli privatim Deo sacrum, sed in universum omnibus. *Theoxenia* eum diem vocabant. Hesych. Θεοξένια κοινή ἑορτὴ πᾶσι τοῖς θεοῖς. Athenis autem potissimum videntur Theoxenia celebrata, nam inter propria Reipublicae illius instituta hoc fuit, quod θεοὺς ξένους colerent quam plurimos. Hesychius, Θεοὶ ξενικοὶ παρὰ Ἀθηναίοις τιμῶνται, οὓς καταλέγει Ἀπολλοφάνης ἐν Κρησίῳ. Inde illa ara θεοῦ ἀγνώστου, de qua Paulus Apostolus in Actis. Sed videntur Theoxenia quorum hic mentio Apollinis honori peculiariter fuisse consecrata. Apollo enim Delphorum summum erat numen. et alibi quoque Theoxenia eidem Deo sacra, ut apud Pellenenses, de quibus in Achaicis Pausanias, Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελληνηῶσιν ἱερόν. τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποιήται. καὶ ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι. Sequitur non longe, καὶ ὑπεμιμνησκόμεθα ὧν ἐν Ὠραῖς ὁ χαρτεῖς Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐπαιῶν τὰς καλὰς Ἀθήνας. Argumentum fabulae hujus ex titulo apparet. continebat enim encomium agri Attici a situs commoditate et optimo frigoris et caloris temperamento: item a praestantia et copia optimarum frugum. similiter eandem urbem laudavit Euripides,

Εἰ δ' αὖ πάρεργον, inquit, χρή τι κομπάσαι γύναι,
οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ συγκεκραμένον·
ἴν' οὐτ' ἄγαν πῦρ, οὔτε χεῖμα συμπιτνεῖ.

Aristides in Panathenaico, ἀλλὰ μὴν τὸν γ' ὑπὲρ γῆς ἄρα, καὶ τῶν Ὠρῶν κρᾶσιν οὕτω σύμμετρον εἴληχεν, ὥστ' εἰ τῷ λόγῳ μετρίως εἰπεῖν ἦν, εὐκτὸν ἂν ἦν. Ἴσον γὰρ ἀπάντων ἀπέχει τῶν δυσχερῶν, καὶ μετέχουσα τῶν ἀγαθῶν τῆς δυνάμεως ἐκάστης, ἃ λυπηρὰ πρόσσεστιν ἐκάσταις πέφευγε. τεκμαίρεσθαι δ' ἔξεστιν οὐ μόνον τοῖς ἰσχυρίοις, νικῶσι καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ τοσοῦτον τοῦ παντὸς ἔτους κατέχουσι χρόνον. Postrema verba summam id ajunt, quod pluribus persequitur Aristophanes hoc loco. Ex hac fabula sunt duo hi versus quos profert Pollux libro septimo, capite secundo, explicans quid sit κρᾶσιν αἰτεῖν.

Εἰ μὴ κρᾶτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν
ἐκεῖ δ' ἕως ἂν κρᾶσιν εὕρωμεν, μένειν.

Meminit et aliis locis: item Harpocration, aliique veterum et Hesychius in Ἀρᾶς ἱερὸν. Ait comicus, τέττιγας, ἐμβρύεια. De cicadarum esu diximus multa in superioribus libris. sequentem vocem mutare possumus cum Dalecampio in νέβρεια. supple, κρέα, quae vox omitti solet. Addit ὑρίσσους δ' ἴδοις ἂν νιφομένους. Hesych. ὑρίσσός. Φορμός. aliis ὑρίσκος vel συρίσκος: quas voces explicamus libro tertio capite quarto. Videtur dure dictum quod sequitur, ἔπειτα κολοκύντας ὁμοῦ ταῖς γογγυλίσι ἀροῦσι. durum inquam, cucurbitas et rapas arare, pro arum arare ubi cucurbitae et rapae serantur. Videamus num aliud hic lateat. Atque adeo forte an poeta scripserat, ταῖς γογγυλίσι καροῦσι. Videas, ait, eodem tempore, et cucurbitas, et rapas, quae capitatae dicuntur. Καροῦς quasdam rapas olim dictas p. 645. fuisse testis Galenus libro de bonis et malis succis: μέσαι ρίζαι εὐχύμων καὶ κακοχύμων, αἶτε τῶν ἄρων εἰσὶ καὶ τῶν γογγυλίδων, ἃς καὶ βουνιάδας ὀνομάζουσι, καὶ τῆς καλουμένης καροῦς. Sed cogitemus amplius de hoc loco: nam quid opponi possit non ignoro. Subjicit comicus, ὥστ' οὐκ ἔτι οὐδεὶς οἶδ' ὀπηνίκα ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. nemo scit quatenam sit anni tempestas, tanta coeli clementia est, ut perpetuum ver agi Athenis videatur. πηνίκα et ὀπηνίκα de anni parte usurpatur, ut hic: vel diei, ut in Avibus ejusdem poetae,

— πηνίκα ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας;

ὀπηνίκα; σμικρὸν τι μετὰ μεσημβρίαν.

Porro ait, μέγιστον ἀγαθὸν εἴπερ ἐστὶ δι' ἐνιαυτοῦ ὅτου τις ἐπιθυμεῖ λαβεῖν. Ante μέγιστον collocanda interpunctio. postquam prior qui in his verbis loquitur, felī-

citatem agri Attici descripsit, subjicit alter, *Maximum id quidem bonum est, si liceat toto anno ea quae optes consequi. δι' ἐνιαυτοῦ pro δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.* de quo genere loquendi Athenaeus ipse nos monuit libro septimo. Ait alter, *κακὸν οὖν μέγιστον, Scribe, κακὸν μὲν οὖν μέγιστον, Imo vero magnum id malum est.* Ad-
 dicitur, *ἐγὼ δὲ τοῦτον ὀλίγον χρόνον φήσας ἀφειλόμην ἄν.* In Aristophanis *Ωραις* fabula, unde haec sunt, dii inducebantur tempestatum anni auctores: in his erat ut videtur, Aeolus, aut quicumque alius ista proferebat verba, quibus hoc ait: posse se, breve tempus stantem, adimere Atheniensibus descriptam modo felicitatem et εὐαερίαν. Legimus autem, *ἐγὼ δὲ τοῦτων ὀλίγον χρόνον Φυσησας ἀφειλόμην ἄν.* Qui deinceps sequitur versus habet hanc sententiam: atque adeo id facio in omnibus urbibus praeter Athenas. ubique enim asperatur aer, et immitis hiems sentitur. scribo vero *κ' ἀγωγε ταῖς ἄλλαις πόλεσι δρῶ ταῦτα πλήν Ἀθηναίων.* Ubi docet poeta, *ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς.* interpretes *ἀπήλασαν* legit: vel *ἀπέλαυσαν* putavit esse ab *ἀπελαύνω.* utrumque tantidem facere debemus. Errat enim: nam vertere debuerat, *Ergo illi hoc suae in vos pietatis fructum perceperunt, ut ais? ἀπολαύειν* et poetarum *ἀπαυρᾶν,* uno verbo Latino exprimi non possunt multis locis, ut cum ait idem poeta in *Anibus,* *Ἀπέλαυσα γὰρ νῆ τὸν Δί' ἐλθῶν ἐνθάδε.* quod vernaculo sermone eleganter dixeris, *Ray bien gaigné d'estre venu icy.* *Αὐτὰς μὲν σικύας τμητῶν ἀνακλώσμασι πείραις.* Lego, *τμητῶν ἀνακλώσμασι πείραις.* pro *ἀνακείραις.* ut *κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.* Vult Nicander, cucurbitas transfigi fractorum lignorum acutis furculis. interpretes absurde emendat *σπείραις.* si putarem aliquid mutandum esse, scriberem, *Αὐτὰς μὲν σικύας γε μίτων ἀνακλώσμασι πείραις.* μίτου κλώσμα sili est periphrasis, vel sic, *τμητὰς ἀνακλώσμασι πείραις.* et fortasse haec vera lectio, nam paulo post *σικύης ὄρουσι* vocat frustra cucurbitae per quae filium transmissum. *Τῇ ἐνὶ μὲν σικύης.* figura est in *τῇ* quam πρὸς τὸ σημανόμενον vocant. nam praecessit *χύτρον.* nisi legas, *πολυχανδέα χύτραν.* aliter tamen MSS.

CAPUT QUARTUM.

p. 646.

Olera κνηστὰ et κνιστὰ Menandri Epiclerus, et Didymae. κρείοι. gallus gallinacens. ἡμερόφωνος et ὀλόφωνος Cratini Ωραι. locus Alcmanis. δέλφαξ. ἀμνή. Sacerdos Minervae Athenis a quo caseo abstineret. Χοῖρος de porca: εὐθηλήμων. ἀφεύειν. σφέτερος. notatus Scholiastes Apollonii. πεταλίδες. alia multa.

DEINCEPS commemorantur gallinae cucurbitis impostae et κνιστοῖς λαχάνοις. Scribebam κνηστοῖς cum Epit. et Eustathio, cujus sunt verba: ὅτι δὲ καὶ λάχανα κνηστὰ ἐκκλοῦντο τὰ σύγκοπτα, ἐκ τοῦ κνῶ κνήσω τὸ κόπτω· καὶ κνηστὸς δὲ ποιός τις ἄρτος παρὰ Ἴωσι, διὰ τὸ κνᾶσθαι ὡς εἰκὸς καὶ οὕτω διαδίδοσθαι, ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου δηλοῦται. sed et κνιστὰ olera per i in Hesychio nominalim exposita invenias. et extat verbum κατακνίζεσθαι ea notione positum paulo post in isiciorum descriptione. Addit, ἂν ὀρῶ περιφερομένων πλήθος. Melius, περιφερόμενον. Citatur mox Menander ἐν Ἐπιπλήρῳ πρώτῃ. Docuerat is poeta et priorem et posteriorem *Epiclerum*. illius mentio hic, posterioris apud Harpocracionem: ὄρος, inquit, σκευῶς τι γεωργικὸν παρὰ Μετάνδρῳ ἐν δευτέρῳ, (scribe, δευτέρῳ) Ἐπιπλήρῳ. Sequitur deinde, Μένανδρος Διδύμαις. Harpocracion, ἐνωμωδοῦντο οἱ Ποτάμιοι, ὡς ραδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράπτους. ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Μένανδρος ἐν ταῖς Διδύμαις. οὐ δεινὸν οὖν κρείους μὲ ἐγγενῶν τέκνα; Athenienses κρείους vocabant conchas asperas. ita autem videtur Eupolis adolescentem quendam appellasse, a morum asperitate, et insuavitate. Eius pater est qui ista pronuntiat. In sequenti versu, non recte ὄρνεις θ' ὁμοίως. Scribe, ὄρνεις θ' ὁμοίους τοὺς νεοττοὺς τῷ πατρί. Λήδα σὸν ἔργον δεῖσθαι. distingue, Λήδα, σὸν ἔργον. δεῖ σ' ὄπ. Leda, tuae nunc sunt partes: faciendum tibi ut decenter gallinae mores assumas. De Ladae partu nota fabula.

Ἐπὶ τῷ δ' ἐπώαζου. Versus pede uno longior est, quam oportuit. Scribe, Ἐπὶ τῷ δ' ἐπώαζουσαν ἐκλέπειν καλόν. μὴ κενριμένον ἐν τοῖς πρώτοις. hoc

est, ut paulo post loquitur, *μη̄ τυχὸν νίκης. quam fabulam cum docuit poeta iudicium sententia victus est: aut prima palma excidit.* καὶ ἄλλα δράματα τῶν ὁμοίων τοῦ αὐτοῦ. Deesse aliquid videtur. sententia talem aliquam lectionem desiderat, καὶ μη̄ ἠφάνισται, ὥσπερ ἄλλα δρ. Σιμωνίδης, ἡμερόφωνος ἀλέκτωρ. Censeo verius, ἡμερόφωνος, diei nuntius. Vocem ἡμερόφωνος legas apud Alcmānem, eo in loco quem paulo post describimus. Κρατῖνος Ὠραῖς, ὥσπερ ὁ Περσικός ὦραν πᾶσαν καναχῶν ὀλόφωνος ἀλέκτωρ. scribe ὀλόφωνος. qui totus vox est, praeterea nihil, ut de luscinia dixit olim Spartanus quidam vel qui toto veluti corpore cantat. attollit enim se gallus gallinaceus cantaturus. Cratini hunc locum puto Hesychium respexisse cum scriberet, Ὀλόφωνος, ὁ ἀλεκτρυᾶν, ἢ ἀπὸ τοῦ λόφου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἄδειν ὄλον αἶρεσθαι καὶ μετεωρίζεσθαι. Cratini fabulam Ὠραῖς non semel auctor laudat: citatur ab auctore, et Harpocrate in descriptione ξυστίδος: necnon Hesychio in κήτιον et μουσικῶρι. Poluce libro sexto, capite secundo, et libro septimo capite trigesimo, et saepius alibi. sed videtur fabula haec fuisse inscripta Πυλαῖαι ὦραι, si recte capio verba Aristoph. Scholiastae, qui ad Aves, Κρατῖνος, inquit, δημοῖ Χείροσι (καὶ) Πυλαῖαις ὦραις. Quod ad sequentia Alcmānis verba, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις, an haec vera lectio esset: aliquando dubitavi: memineram enim scripsisse alicubi eundem Alcmānem ἀλιβαπτὸς πορφυρᾶ ὄρνις. Hesych. ἀλιβαπτον πορφυρᾶν ὄρνιν Ἀχαιοὺς καὶ Ἀλκμᾶν. Sed commodum venit postea in mentem loci cuiusdam Antigoni, quem hic adscribam. Historiarum enim mirabilium memore 27. postquam dixit alcedonum mares cerylos vocari: atque hos ubi consenuerint solere foeminas in alas receptos gestare: addit, καὶ ἔστι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλκμᾶνος λεγόμενον τούτῳ συνωκειωμένον. Φησὶ γὰρ ἀσθενῆσιν ὦν διὰ τὸ γῆρας, καὶ τοῖς χοροῖς οὐ δυνάμενος συμπεριφέρεισθαι, οὐδὲ τῇ τῶν παρθένων ὀρχήσει,
 Οὐ μ' ἔτι, παρθεναὶ μελιγάρυες ἡμερόφωνοι,
 γυῖα φέρειν δύναται. βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἶην.
 ὅς τ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται,
 νηλεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.
 Sequitur, καὶ τὴν γενικὴν, οἶδα δι' ὀρνίχων ὅμως πάντων. scribo mutata distinctione, καὶ τὴν γενικὴν οἶδα, δι' ὄρν. Epicharmi locus in ΔΕΛΦΑΞ admodum corruptus. In ultimo versu τοῖς Ἀχαιοῖς προδιδόμεν τε, scribe, προδι-

δόμεναί τε. Anaxilas, ait, vocem δέλφαξ posuit καὶ ἐπὶ τοῦ τελείου. quod non est mirum: cum exponat Hesychius τὸ δέλφακοῦσθαι, τελειοῦσθαι τὰς ὕς. At pro, ποιήσει δέλφακας ἀλιβάτους: scribe ex Epitome ὑλιβάτας. libro nono, τράγος ὑλιβάτης. τῆς ἐπιγονῆς ἔνεκα τῶν ἑκατὸν θρεμμάτων. Dele τὸ ἑκατόν. nam ex Eustathio et Epito. superesse eam vocem constat planissime. id ut non esset, caecus sit qui non hoc videat. de veteri illa lege satis in superioribus libris. Quod autem addit, διὸ τὰ ἤδη τέλεια ἤσθιον: verum est, et in genere de omnibus acceptum et privatim ad Homericum versus interpretationem relatum. Nam facit Homerus Ulyssis famulos edere χοίρους, id est, porcos τελείους. sic enim accipiendum Athenaeus docet, et ex eo repetit Eustathius. Mali critici sunt qui sequentia poetae verba inutiliter hoc loco inserta pronuntiant. Eustathius ex isto loco, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὐμαίον οὐ σιάλους ἀλλὰ σίδια ἤσθιον. neque aliter antiqua exemplaria omnia. Scribe statim, καὶ νῦν δὲ τὴν τῆς Ἀθηναῶν ἰέρειαν ἔθος οὐ θύειν ἀμνήν. Vocem ἔθος quae abest ab editis, ex Eustathio et Excerptis supplemus, et addit eruditissimus Eustathius; καὶ ὄρα ἀμνήν: admonens nos, minus eam vocem esse usitatam. sic autem appellari agnum anniculum auctor idem alibi. Sed quod addit dipnosophista, Atticam sacerdotem Minervae τυροῦ οὐ γεύεσθαι, caseo abstinere, si ut verba sonant accipias falsum est. Strabo libro nono, de Salamine loquens Attici littoris insula. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν ἰέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθηναῶν χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν p. 648. ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προφέρεσθαι χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην Φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα. οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται. ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νομισάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. non igitur in totum caseo abstinuit Minervae sacerdos: sed tantum recente, qui quidem in Attica pressus fuisset. Corruptissime aliquanto post scriptum etiam in membranis, ubi poetarum testimonia afferuntur, qui vocem χοῖρος de sue foemina posuerunt, καὶ Σοφοκλῆς ἐπὶ Γαιναρίοις τοιγαριώδη Φύλαξαν χοῖρος ὥστε δεσμίων. De tragoedia Sophoclis quae hic nominatur, diximus libro septimo. poetae verba sic possunt concipi,

— τοιγαροῦν
 ἔδει Φυλάξαι χοῖρον ὥστε δεσμίαν.

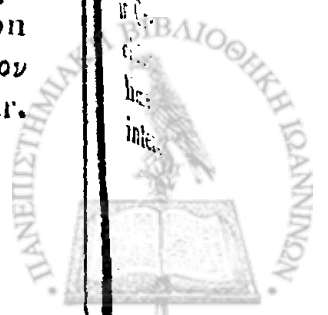

postrema sane quin ita debeant emendari ex ipso Athenaeo dubitare non possumus. generis enim foeminei usurpationem solam probare voluit. Sequitur ex Ptolemaei regis Commentariis, εἰς Ἀσσον ἐπιδημήσαντι μοι οἱ Ἀσσιοὶ παρέστησαν χοῖρον υἷον ἔχοντα, τὸ μὲν ὕψος δύο καὶ ἡμισίους πήχεων. ὄλον δ' ἄρτιον πρὸς τὸ μῆκος τῆ χροῖα χιόνιον. non clam me est quomodo viri doctissimi exposuerint χοῖρον υἷον ἔχοντα. sed non adducar unquam ut existimem eruditissimum regem appellare voluisse in soluta praesertim oratione, porcellum υἷον χοῖρου. Lego vero mutata distinctione, παρέστησαν χοῖρον υἷος aut ὕιον. vel simpliciter χοῖρον. nam in Excerptis non comaret vox υἷον, neque alia ulla ex loco. In iisdem est χιόνιον non χιόνιον. Subjunguntur ex Aeschilo versus tres: quorum duo priores scribuntur in antiquis varie, Ἐγὼ δὲ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθιλούμενον Τὸν δ' ἐν νοθοῦντι κριβάνῳ θήσω, in aliis εὐθιλούμενον. nec peccaverit fortasse qui εὐθιλήμονα, ut in illo veteris poetae apud Suidam, Ἄρτι καταβρύκοντα τὸν εὐθιλήμονα μόσχον. invenimus etiam in optimis codicibus, ὀνθυλούμενον. quod non est absurdum, si leviter emendatur. nam ὀνθυλευμένον fuerit scribendum, ut in aliis horum librorum non paucis locis. vide libro primo, capite quarto. vix putem ὀνθυλοῦν dixisse Aeschylum pro ὀνθυλεύειν. quod tamen si admittimus, νοθοῦντα κριβανον tueri licet sequente versu, et interpretari *fastum furnum*. vas testaceum quo inverso usus erat loco furni, sic videtur appellare. νοθῶ sive νοθέω, nove pro νοθεύω. sed vocem hanc pro depravata habuit auctor Epit. cum caetera describeret. antiquam veteris codicis manum, assequi hic non sumus quiti. Proximos duos ejusdem tragici versiculos sine controversia debes ita concipere.

Λευκός. τί δ' οὐχί; καὶ καλῶς ἠφειμένος

ὁ χοῖρος. ἔψου μὴδὲ λυπηθεῖς (aut λυπηθείης) πυρί.

Errant magnopere qui offensi voce proba ἠφειμένος, nihili verbum, ἠφειμένος, eo quidem sensu quem afferunt, scribi voluere. notissima Graecis vocabula εὔειν et ἀφεύειν, pro igne torrere. Est et hic ejusdem tragici versus, de sue malefica, Δουοῦσα καὶ τρέπουσα τύρβ' ἄνω κάτω. p. 649. ubi videtur poeta Φιλόκαινος pro eo quod est aliis τυρβάζειν, dixisse τρέπειν τύρβα. adverbium τύρβα non memini equidem legere alibi: Graecum tamen et δόκιμον videtur, eadem analogia qua κρύβδα et μίγδα formantur.

Post ista narrant docti convivae, suem apud Cretenfes habitum animal sacrum, et illorum ritibus religiose cultum fuisse. Ridiculae adeo superstitionis causam ex antiquo scriptore Agathocle Babylonio asserunt hanc: *μυθεύουσιν ἐν Κρήτῃ γενέσθαι τὴν Διὸς τέκνωσιν ἐπὶ τῆς Δίκτης, ἐν ἣ καὶ ἀπόβρῆτος γίνεται θυσία. λέγεται γὰρ ὡς ἄρα θῆλῃν ὑπέσχετο ὕς· καὶ τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ περιχνεύσα τὸν κνυζήθμον τοῦ βρέφους ἀνεπαίστον τοῖς παροῦσιν ἐτίθει. διὸ πάντες τὸ ζῶον τοῦτο περίσσεπτον ἡγοῦνται· καὶ ὕς φησι τῶν κρεῶν οὐ δαίσαυτο. *Jovem in Creta natum fabulantur, in monte Dicta, ubi etiam arcana quaedam sacra agitantur. Ajunt enim suem illi sugendam mammam praebuisse: et circumcursantem grunnitu suo impedisse, ne illius vagitus posset intelligi. ideo omnes animal hoc summa veneratione dignum censent: neque eorum quenquam adduxeris ut suilla vescatur.* Male editum vulgo *περιχνεύσα* pro *περιοχνεύσα*. ita legunt Excerptor et Eustathius. Ionica vox est, qua dialecto plurimum usus Agathocles, ut ex reliquiis apparet. Scripti quidam *περιηχεύσα*. quod minus placet. Scripsimus etiam ex iisdem *κνυζήθμον*, non ut vulgo, *κνυζισμόν*. Observa damnatam locutionem nonnullis veterum criticorum, τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ, pro ἐῷ. de unica enim sue loquitur, non de pluribus. Notatus hoc nomine Apollonius Rhodius non semel ab antiquo interprete, magnae doctrinae viro. ut libr. 3. ad ista, *Τόνδ' ἀπαμείβωμεν σφετερόν κτέρας: οὐκ ὀρθῶς, αἶψ, τὸ σφέτερον. ἔστι γὰρ τρίτον πρόσωπον πληθυντικόν. καὶ ἀμαρτάνει.* sic et alibi saepius. sed hunc quoque canonem grammaticorum optimi auctores interdum migrarunt. Polybius in quinta historia, ὁ βασιλεὺς ἠθροίζε τὰς τε τῶν Ἀχαιῶν νῆας, καὶ τὰς σφετέρας. sic alibi σφέτερος simpliciter pro ἴδιος usurpatum invenias. Praeterea scribit Eustathius τοῖς παροῦσι non παροῦσι. Cum ait Athenaeus, Πραῖσιοι δὲ καὶ ἱερὰ βέζουσιν ὑτ, καὶ αὕτη προτελής αὐτοῖς ἡ θυσία νετόμισται: appellat προτελήῃ θυσίαν hostiam praecidaneam, quae ante alias cedebatur: erant enim aliae praecidanae (sive praecidariae) aliae succidaneae. Legimus et in Romanis ritibus *porcam praecidaneam*. sed aliud est θυσία προτελής ὕς Praeforum in Creta, de qua loquitur hic Athenaeus: aliud *praecidana porca*, quae describitur in Felli reliquiis. Similime apud Graecos προτελής θυσία diverse accipitur: interdum ea notione quam expressimus: interdum pecu-*

liare sacrificii geenus est, quod ante nuptias faciebant. unde est προτέλεια θύειν, et προτελής έορτή. Subjicit auctor, τὰ παραπλήσια ιστορεῖ καὶ Νεάνθης ὁ Κυζικηνός, ἐν δευτέρῳ Περί τελετῆς. hic est Neanthes quem in explicandis veterum superstitionum ritibus Clemens Alexandrinus, aliique laudant. Harpocratonis in Ἄττις verba sunt, τὰ δὲ περὶ αὐτὸν δεδήλωκεν ὁ Ἄνθης. μυστικὸς δὲ ὁ λόγος. Scribendum, δεδήλωκε Νεάνθης. Adultas p. 650. porcas et jam grandiores, πεταλίδας Graeci vocabant: sicut testimonio Achaei poetae probat dipnosophista. Proprie non suis ea appellatio convenit: sed vitulis aut bobus, qui patentia cornua habeant. hos enim Graeci πετάλους sive πετήλους: Latini *patales* dixerunt. Ait, πεταλίδας δὲ τὰς σὺς εἴρηκεν. Achaeus, μεταφέρων ἀπὸ τῶν μόσχων. οὗτοι γὰρ πέταλοι λέγονται ἀπὸ τῶν κέρατων, ὅταν αὐτὰ ἐκπέταλα ἔχωσιν. In Excerptis non πέταλοι scriptum sed πέτηλοι. ita etiam Hesychius, πεταλίδων ὕων. μετήχθη ἀπὸ τῶν μόσχων. πέτηλοι γὰρ οὗτοι λέγονται. non dubito et Athenaeum et Hesychium ab eodem auctore, vetere nimirum Achaei interprete, haec sumpsisse, et usum pro suis. Atque hoc eo notavi ut alterum ejusdem Glossographi loco emendarem, qui doctissimis viris fraudi fuit. Ait enim, βοὺς πετηνός, ὁ ἀναπεπταμένα τὰ κέρατα ἔχων. Scribendum, πετηλός. Quemadmodum autem patalium boum appellatio ad sues translata est: sic et larinorum boum. his enim non illis primo tributum est hoc nomen. Eratosthenes tamen ut hic observatur, τοὺς σύας λαρινούς προσηγόρευσε, μεταγαγὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν λαρινῶν βοῶν, οἳ οὕτως ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λαρινεύεσθαι, ὅπερ ἐστὶ σιτίζεσθαι. Σώφρων, βόες δὲ λαρινεύονται. Graecis λαρόν et λαρινόν dicitur τὸ ἥδύ, quod placet ac gratum est. inde λαρινεύειν dictum, quod non simpliciter σιτίζεσθαι significat: ut Athen. interpretatur: sed *habere molliter et delicate*. Epirotici boves larini dicti, quos ad victimas impinguabant, ut docet Varro libro secundo de re rustica. At valentes boves qui facile proscindunt glebas non λαρινούς sed καμίνους vocabant. Hesychius, καμίνους, εὐπλεύρους βόας, ἰσχυροὺς καὶ εὐίσχλους. Latinis *glebarii*.

CAPUT QUINTUM.

Porcellus simul assus et elixus: idemque fartus, et tamen integer. Ἰσικία. πτήσσειν. ἀληθινὸς μάγειρος. τόπον δίδοναι τῷ κενῷ. πέρας artis. Σῦμα. τὸ πρᾶγμα δέχεσθαι. ῥακεία. παίζειν. *alia item non pauca.*

Elegans fuit illius coqui artificium, qui dipnosophistarum mensae porcellum intulit ab altera parte ὀπταλέον καὶ κρυμβαλέον *assatum et probe testum*: ab altera vero ὡς ἂν ἐξ ὕδατος ἐψημένον τακερῶς. id est, *jurulentum, utpote in aqua coctum*: tot hisce verbis nihil aliud significatur, nisi quod una dictione paulo post dicitur, ἐφθόν. Accedebat aliud subtile commentum: quod erat ἄσφακτος hic porcellus, ut loquitur coquus: neque ullum exhibebat vestigium letalis sui vulneris, aut ullius apertionis: cum tamen non solum exenteratus verum etiam impensa multa fartus et oppletus esset. Quod ad farturam attinet, similem habes narrationem libri quarti initio: sed sine ulla subtilitate: de isto autem fusc paulo post idem qui paraverat coquus. Lege, ὑπογαστρίων τε μέρη χοιρείων: sic melius libri: non χοίρων. videntur autem petita haec ex aliquo poeta: nam integros aliquot senarios p. 651. hic facile deprehendas. τὰ χρυσᾶ τῶν ὠῶν vitelli ovorum nominantur cum hic tum infra in descriptione patinae rhoduntiae. Inter caetera autem quae dicuntur in porcelli ventrem condita, nominantur et τὰ ἐν τῶν σαρκῶν εἰς λεπτὰ κατακνιζόμενα (malim κατακνιζόμενων) καὶ μετὰ πεπερίδων συμπλαττόμενα. tot Graecis dictionibus περιφράζει Leonides sive Athenaeus: quae uno verbo Romani appellabant *isicia*. quare additur. ἰσικία γὰρ ὀνομάζειν αἰδοῦμαι τὸν Οὐλπιανόν. vel ut alii libri, διὰ τὸν Οὐλπιανόν. Romanam esse vocem constat ex Arnobio, Apicio, et Macrobio libro septimo, cap. 8. Alexander Aphrodisaeus unde illam disputationem mutuatus videtur Macrobius, Ἰσικιον nominat problemate 22. libri primi. Paxamus quem dicit Leonidas isiciorum fecisse mentionem, is est quem de paratu ciborum, deque agricultura et tincturae arte scripsisse testatur Suidas: quemque etiam in Graccorum comment. de rustica laudatum

offendimus. Recitatur deinde proluxa ῥῆσις e Posidippi comici *Coreuifis*: ubi postquam dixisset culinariae rei doctor, optimum artis coquinariae condimentum esse τὴν ἀλοζουεῖαν, hoc est, si norit aliquis probe venditare: addit, τὸ καθόλου δὲ τῶν τεχνῶν Ὅψεις δ' ἔχοντι τοῦ θ' ἡγούμενον. Lego ut versum et sententiam expleam, Ὅψει νόον γ' ἔχοντι τοῦθ' ἡγούμενον: id est, non in nostra tantum arte, verum in omnibus cernas eos qui plurimum sapiunt, ostentatione ac jactantia plus praestare quam ulla re alia. tum quid ἀλαζονείαν vocet clare et sub exemplo docet. Ait,

Ξεναγός. ὡς τις ἂν † θώρακ' ἔχη

Φολιδωτὸν ἢ δρῶντα σεσιδηρωμένον.

Ἐφάνη Βριαρέως. ἂν τύχη δ' ἔστιν λαγώς.

dux militum, ait, *si lorica gestaverit squameam, et draconem in clypei ferrea lamina sculptum habuerit, apparet Briareus: cum tamen fortasse sit lepus.* deinde arti suae hoc exemplum applicat. Sic autem legendum.

Ὁ μάγειρος εἰάν μὲν ὑποδιακόνους ἔχων

πρὸς τὸν ἰδιώτην καὶ μαθητὰς εἰσὶν,

κυμνοπρίστας πάντας, ἢ λιμοὺς. καλῶς·

ἔπτηξ' ἕκαστος εὐθύς. εἰάν δ' ἀληθινὸν

σαυτὸν παραβάλλης, καὶ προσευχρεῖς ἄπει.

Sensus est: si coquus ministratum alicui veniat habens famulos dicto sibi audientes, et discipulos arti suae convenienter moratos: tum silent omnes, et ne γρὸν quidem adversus coqui voluntatem mutiunt. (hoc significat, ἔπτηξ' ἕκαστος εὐθύς.) sin verus coquus accesserit, id est, sine ulla pompa et specie inanium, non solum contemnitur: sed et flagris saepe caeditur prius quam discedat. Legebatur in quarto versu ἐπίτηξ' ἕκαστος, quod leviculum mendum quam atras tenebras huic toti loco intulerit, scient qui nostram interpretationem cum interpretum somniis contulerint. πτήσσειν autem id est quod diximus: item ἀληθινός is quem expressimus. non enim ita accipere debemus ut cum paulo post Sosipater cocum p 652. ἀληθινὸν appellat, τὸν ἐν παιδὸς ὀρθῶς εἰς τὸ πρᾶγμα ἐστηγμένον. Coquorum discipulos λιμοὺς appellat, quia integram famem in aedes alienas afferebant. κυμνοπρίστας autem, ut omnia etiam minima arrodentes, et sibi rapientes de singulis aliquid. Pergit coquus in eandem sententiam, Ὡσπερ οὖν ὑπεθέμην τῷ κενῷ χώρῳ δίδου. Igitur, ait, sicut in initio dixi, da locum vanitati. hoc ἀλαζονείου καὶ περπερεύου. esto vanus et ut Tertulliani

verbum usurpem, pompaticus. *χώραν δίδοναι τῷ κειῶ*
 sive *τῇ ἀλαζονείᾳ*, non est *cedere*, ut cum dicimus,
cedere suo jure alicui, sed est *dare locum et in se ad-*
mittere. non multo aliter Paulus Apostolus, *δότε τόπον*
τῇ ὀργῇ. quod interpretatur Chrysostomus, *συγχώρησον*
τῷ Θεῷ ἐπεξελεθεῖν. Proximus versus aliud praeceptum
 continet, *Καὶ τὰ στόμα γίνωσκε τῶν κεκλημένων*. malim
στόματα. sic semper alii poetae, et ita necesse hoc prae-
 ceptum optimus magister simili hoc illustrat,

Ὡς περ γὰρ εἰς τὰ μπόρια τῆς τέχνης πέρας
τοῦτ' ἔστιν, εἴν εὖ προσδράμης πρὸς τὸ στόμα.

Hoc ait quemadmodum ei qui mandinas petiturus est,
 illud ante omnia fuerit conducibile, scire quid libenter
 empturi sint ii ad quos merces delaturus est: ita in arte
 ganeae praecipuum est, ut cibi congruant cum palato
 convivarum. appellat *πέρας* artis quam *ἡγεμονίαν* dixit
 Diphilus in simili sententia. nam apud illum de sua
 arte loquens coquus.

Ἡγεμονία τις αὐτῆς, ἔστιν, ᾧ πάτερ,
τὸ τῶν ἐδομένων τὰ στόματα πρесиδέναι.

Versu 19. *τὸ θύμα βοῦς*, inquit coquus, hoc est, victima
 quae propter solemnitatem nuptiarum mactatur, bos est:
 quare cibi parandi sunt quales possunt ex eo carniū
 genere parari optimi. *θύμα* idem atque *ἱερεῖον*: quam
 vocem exposuimus libro 1. cap. 11. Sequentē versu,
Ὁ δίδους ἐπιΦανῆς, ὁ λαμβάνων. de patre sponsae lo-
 quitur, et sponso. *ὁ δίδους*, is qui filiam suam nuptum
 collocat: *ὁ λαμβάνων*, sponso qui uxorem ducit, 21.
Τούτων γυναῖκες ἱερεῖαι τῇ Θεᾷ. Hujus solennitatis pars
 potior foeminae sunt: quare probi coqui officium est,
 illa potissimum parare, quae foeminis plurimum solent
 esse grata. Sed quaenam illa dea est quae hoc versu
 nominatur? Praeterea versus proximus hypermeter est,
Θεοὶ, κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφῆ. Ne
 multa, scribendum censemus.

Τούτων γυναῖκες ἱερεῖαι τοῖ Θεοῖ
κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφῆ.

Sequitur, *Ἰππόδρομος οὗτός ἐστὶ σοι μχειρικῆς*. Venusta
 translatio. Plantus milite, *Jam est ante aedes circus*
ubi sunt ludificandi mihi. Subjicitur et alia ejusdem
 poetae *μαγειρικῆ ῥῆσις*. in cuius quarto versu, *ὁ βαθύς*
τῇ Φύσει Στρατηγός ἔστηκεν, καὶ τὸ πρᾶγμα' ἐδέξατο:
 pro *βαθύς* emendarunt *εὐθύς*, qui ignorabant Graecis
 et Latinis usitatam locutionem, quam ad Suetonii Vitel-

lium exponebamus. at pro ἔστηκε, postulat lex metri potius ἔστη. vel sine copula, ἔστηκεν, τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο. *alti animi dux stabit, et molem belli sustinebit*: Fame-
 p. 653. licum et enim cui longa est coenae expectatio pulchre describit Posidippus cum ait, Τηρῶν πότ' ἐπὶ τὰς χεῖρας οἴσει τις: *expectans quando afferetur lavandis manibus*. eam aquam Graeci vocant ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας. Notanda etiam et etiam vox rara, et alibi quod sciam, non lecta, ῥακεία, pro re vili et abjecta. νόει, inquit, ὄχλου τοιοῦτου ῥακείαν ἠθροισμένην. *cogita talis turbae farriginem convenisse*. sed nos de eo vocabulo amplius cogitemus. sermo Gallicus Graecam vocem si modo legitima est, integram retinuit *racaille*. Euphron mox in simili sententia συρφετὸν pro eo dixit. Posidippum excipit Euphron: ex cuius Synephebis affertur similis superioribus ῥῆσις μαγειρικῆ. Sic autem incipit, Ὅταν ἐραμισταῖς Καρίων διακοῆς Οὐκ ἔστι παίξειν, οὐδ' ἄ' μεμάρθηκας ποιεῖν. Cocus discipulum alloquitur, et praecepta ei dictat. *cum pauperibus*, ait, *operam locaveris, cuiusmodi qui ex symbolis una sunt, non licet ludere, neque ea facere quae soles*. Honestè vocat παίξειν furta committere, ut fieri solitum a famulis coquorum, sed melius Gallice veritas τὸ παίξειν, *il ne sy faut pas jouer*. q. d. serio in te animadvertetur, si quid furto abstuleris. Tum autem adjicit, hunc pridie ob furta tentaverat, valde periclitatum: sed locus est maculosus. nam ita scribitur, Ἐχθρὸς κεκινδύνευκας, οὐδεὶς εἶχέ σοι Κωβιὸς. ὅλως γὰρ ἦπαρ, ἀλλ' ἦσαν κενοί. Doctus interpretis violentia iter sibi patefecit, ut ad sententiam perveniret quam putabat esse veram. Illa vero sententia tam est falsa quam inepta. Is igitur pro ἦπαρ scribit παρῆσαν, securus ut fere ubique de versu. Quid nos? utemur nempe ingenio, et ea quam tantopere miramur semper lenitate. Apex unus mutandus non est: sed interpunctio solum corrigenda.

Ἐχθρὸς κεκινδύνευκας. οὐδεὶς εἶχέ σοι
 κωβιὸς ὅλως γὰρ ἦπαρ. ἀλλ' ἦσαν κενοί.

Heri in magno periculo versatus es. gobionum enim qui tibi traditi fuerant ad coquendum, *nullus habuit jecur: sed omnes inventi sunt vacui*. Conjunctio γὰρ transposita in alienum locum, ut saepe. octavo versu, μισθὸν δίδοντας ὅσον ἂν αἰτήσαιο ἀπλῶς εἶναι δίκαιον. potest ferri haec lectio utcumque. malim tamen, δίδοντας *si mercedem persolverit qui te locavit, esto justus*. οὐ

δὲ νῦν βαδίζομεν εἰς τοὺς γάμους, ἀνδροφόνον. *apud illum vero qui hodie opera nostra est usurus ad curandas nuptiales epulas, nullum fraudis genus est praetermittendum.* quo sensu hic accipiatur vox ἀνδροφόνος dictum jam libr. 6. cap. 9. In fine dictum elegantissime, ὡς δὲ καὶ γλισχρὸν βλέπει. *viden' ut parcum cernit.* hoc est, deparci et sordide avari vultum praese fert.

CAPUT SEXTUM.

Πέπραται τὸ πρᾶγμα. Sicon et Aeoloficon. κόπτειν et κατακόπτειν. Ἡφαίστου κύνες. ἄττειν. Θρίον. Chariades vel Charinades. Ζωμὸς μέλας. λαμβάνειν. *Nautarum sacrificia ex voto.* πέμπτην ἡμέραν pro περιπέμπτην ἡμ. *Unde fieret olim ut victimae sine corde aut sine jecore aut renibus invenirentur. alia multa.*

NULLUS ferme fuit Graecus poeta novae comoediae, p. 654.

qui communem locum de cocorum arrogantia non attigisset. Inde illa tam multa quae tot locis in eam sententiam recitantur ab eruditis convivis hisce, sicut libro sexto observabamus, capite 11. Ac de aliis quidem alibi. nunc autem sequitur ex Sosipatri (vel fortasse Sopatri) *Catapseudomeno*, proluxa coqui oratio jactantiae et vanitatis plena in qua nonnulla sunt digna quae nos advertant. Initio postquam dixit artem *μαγειρικὴν*, magnam artem esse et magni faciendam: addit, Ἄλλὰ πέπραται τὸ πρᾶγμα, καὶ πάντες σχεδὸν εἶναι μάγειροὶ φασιν, οὐθὲν εἰδότες. [Vitium in priore versu metri modulus arguit. Suspicor glossam irrepsisse in locum vocis legitimae: quum esset prius, Ἄλλ' οἴχεται τὸ πρᾶγμα.]

Restituendus nobis ex conjectura hic locus versu 10. — Τρεῖς ἡμεῖς ἐσμεν ἔτι λοιποὶ Βοϊδῶν καὶ Χαριάδης. Scribo, — τρεῖς ἡμεῖς μόνοι ἔσμεν ἔτι λοιποί. In 13. malim abesse interrogationis notam post ἐγώ. et vertam. *Ego vero hoc ajo.* respondet illis, τί φής; In 14. Sicon, proprium est viri nomen: quod qui censent mutandum in Sicyon, errant. inde est Aeoloficon Aristophanis fabulae titulus: de Siconis cujusdam levitate et

Stultitia: quod et Adrianus Turnebus ad huc locum notaverat. Mutilus est versus 15. Ἐδίδασθην ἡμᾶς πρῶτον ἀστρολογεῖν. expleveris si addas a sine, καλῶς, aut tale quid. 20. Ἄρα σὺ με κόπτειν οἶος εἶ γε Φίλιππε. melius ἄρα. ergo tu me loquacitate obtundere paras. qui accingunt se ad faciendum aliquid, Graecis dicuntur οἶδι εἶναι ποιεῖν. Dalecamp. κόπτειν usu tritissimum hac notione, ut libro 7. ἢ λέγων Φαίνου τι μοι Καινὸν παρὰ τοῖς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτέ με. mutat in κρύπτειν fallaci et absurda conjectura. Item interpres in simili dissertione coqui alius ex Anthippo comico, postea hoc libro descripta, κατακόπτειν obtundere vertit isto versu, Ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. sed melius ibi vertisset, enecabis propter sequentia verba. jocatur enim poeta in ambigua significatione τοῦ κατακόπτειν: quam Latine non minore elegantia expresseris, si veritas, Tu quidem me enecabis, non victimam quae parata est. at in isto Alexidis qui sequitur non longe, Μὴ κόπτέ μ' ἀλλὰ τὰ κρέα. παῖδες παράγετε aliter interpretandum ut cap. 8. dicitur. Faciunt mihi negotium hi duo versus. Ego, inquit ille artis suae encomiasta, dum puer venit e foro.

Μικρὰ διακινήσω σε περὶ τοῦ πράγματος,
ἵνα τῷ λαλεῖν λάβωμεν εὐκαιρον χρόνον.

Non est obscurum ex superioribus, quam sententiam ἡ ἀιολουθία τοῦ λόγου postulet: sed διακινεῖν τινὰ pro sermonem habere cum aliquo, quale est loquendi genus. praeterea non ἵνα λάβωμεν, verum ἐπεὶ ἐλάβωμεν videtur fuisse dicendum. 24. scribe, Ἀπολλων ὡς ἐργῶδες! ἄκουσον ᾧ ἴαθί. In 39. scribendum, τοῦπτάγιον, non τοῦπτανεῖον. et λαβεῖν in proximo non λαμβάνειν. In 44. Τί οὖν ἔτι σοι δέειμι τὰ στρατηγικὰ Ἐχειν γε τὸν p. 655. μάγειρον non τοιοῦτον ἔτι σοι δ'. Lacunam sequentium verborum, ἢ τάξις Σοφὸν μὲν ἀπανταχοῦ ἔστι καὶ πάση τέχνῃ: explemus inserta voce σαφῶς, non minus vere, opinor, quam apte. ἢ τάξις σαφῶς Σοφὸν μὲν ἀπ. Ultima verba ita scribe, — σὺ δῆτα παραδείξας ἐμοὶ τὰ δέοντ' ἀπελθὼν, αὐτὸς ἡουχίαν ἄγε. qui cocum in foro conduxerat, vexatus ab eo longis sermonibus, quibus suae artis mysteria illi pandebat, belle se nunc ulciscitur: negans opus sibi esse amplius coqui opera, posteaquam tam bene fuerit in ea arte institutus: quare eum jubet facessere et alia curare. Insequens Alexidis ecloga tota est plana, usque ad illa sub finem.

Εἰς τοὺς σοφιστὰς τὸν μάγειρον ἐγγράφω.
 ἐστήκαθ' ὑμεῖς, κἀεται δέ μοι τὸ πῦρ
 ἤδη· πυκνοὶ δ' ἄπτουσι Ἡφαίστου κύνες
 κούφως πρὸς αἴθρα, οἷσθ' ὃ γίνεσθαι θ' ἅμα·
 καὶ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου συνῆψέ τις
 μόνοις ἀνάγκης θεσμός οὐχ ὀρώμενος.

Vulcani canes eleganter appellat e crepitante ligno volantes huc illuc scintillas. Eubulus in Orthana, ut narratur lib. tertio et lib. 6. Ῥιπίς δ' ἐγείρει Φύλακας Ἡφαίστου κύνες. Pro ἄπτουσι videtur scribendum ἄπτουσι propter sequentia verba, κούφως πρὸς αἴθρα. Si legamus ἄπτουσι, canes Vulcani erunt coqui discipuli. quod optime cum superioribus conveniet: nam quantum suspicari licet, quinque postremi versus continent ἐπεξεργασίαν ejus quod praecedente dixerat, coquos et sophistas in eadem lance ponendos esse. Probat hoc duobus argumentis, nam et coqui et sophistae discipulos habent quibus imperent, quique sibi sint obsequentes: et utrisque eorum illud proprium, ut prae timiditate atque ignavia a morte violenta nihil metuendum habeant. Prius argumentum elicitur ex hac lectione antepenultimi versus, quam excogitavimus, Κούφοι πρὸς αἰθέρ', ἅμ' εἶπα, γίνεσθαι θ' ἅμα. Familiare Graecis proverbium, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον. Posteriolem rationem eliciebamus ex sequentibus duobus versibus. Ait auctor: δικαστὰς γὰρ ὑμᾶς οὐκ ὀνήμεσθαι μ' ἂν καλεῖν, ἀναμένων τὴν ὑμετέραν τῶν αἰσθητηρίων κρίσιν. memineras qui haec legis, sub persona coqui ista dici: nam si accipias ut ab auctore dictum, res est inepta, de literis enim non judicamus per sensus, etsi non sine sensibus. Hoc moneo, quia Dalecamp. aliter accipiens male mox interpretatur ista, οὐδενὸς ἐμνήσθη τοιοῦτου ἂν ἐγὼ πολλάκις ὑμῖν τυγχάνω παρασκευάζων. quae similiter ut a coquo profecta capi debent, et verti: nullius talis paratus ciborum Euphron meminit, quales ego saepe vobis paro. Percurramus nunc ipsa Euphronis verba, πολὺ νεώτατος versu quarto. omnium meorum discipulorum natu longe minimus. Scribe quintum versum, Ἄγις Ῥόδιος ὠπτηκεν ἰχθῦν μόνος ἄκρω. Νηρεὺς δ' ὁ X. Versu sexto, Ὅριον τὸ λευκὸν, οὐξ Ἀθηῶν Χαριάδης. Posterius hemistichium emendabat Dalecamp. τὸ δὲ ξανθὸν Χαριάδης. sane quam ἀστόχως: nam macula hujus versus in prima voce conspicitur, ὄριον enim perperam legitur pro θρίον. edulii genus apud Graecos fuit τὸ θρίον. parabatur va-p. 656.

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

Y

riis modis, ut docemur ab Hesychio atque aliis. ideo additur λευκόν, ad distinctionem plarium modorum, quibus thria conficiebant. *Chariades* Atheniensis fuit, etiam alibi nominatus in hoc libro [ut capite sequente,] sed *Charinades* fortasse melius. Aristophanes, *Χαρινάδην τις βωσάτω*. Etiam caeteri qui hic nominantur, *Lamprias*, *Aphthonetus*, *Euthynus*, et alii Athenienses fuisse, aut artem suam in ea urbe exercuisse existimo. Nugatur enim hic cocus, juris nigri inventum Lampriae tribuens, Ζωμὸς μέλας ἐγένετο πρώτῳ Λαμπρία, cum Lacedaemonios ab antiquissimis temporibus eo usos constet. aut ita accipe hunc versum: excelluisse Lampriam in parando eo jusculo, et primas tulisse. Cum ait, Ἀλλᾶντας Ἀφθόνητος, Εὐθύνοσ Φακῆν, sic accipe, Aphthonetus allantes (εὐρε supple, invenit:) *Euthynus lentem*, hoc est, rationem parandae lentis quam optime. Errant qui aliter accipiunt versum hunc, et suis emendationibus illum depravant. Addit, Ἀπὸ συμβολῶν συνάγουσιν Ἀριστίων πόρους. hic quoque supplendum ἐξῶθεν verbum εὐρε. *iis qui volunt ex symbolis una esse, inveni Aristion rationes compendiaras.* superioribus aliquot locis testatus est Athenaeus, convivias e collatis symbolis fuisse λιτὰ et frugi. in his igitur oportuit cocos invenire πόρους: hoc est varias rationes conficiendi cibos diversos ex eadem materia. Ita interpretamur πόρους hoc loco. quid sit συνάγειν, quid συμβολαί, superiore libro et saepe alibi dictum. Interpretes hic οὐδὲν ὑγιές. Postquam autem priorum inventa praedicavit hic sapiens: ego vero, ait, caeteris artis nostrae partibus occupatis, inveni τὸ κλέπτειν πρώτον, ὥστε μηδένα Μισεῖν με διὰ τοῦτ' ἀλλὰ πάντα λαμβάνειν: furta facere, adeo succensente nemine, ut contra omnes opera mea uti praeroptent. λαμβάνειν est, *conducere ad opus faciendum*, et ut veteres loquebantur, *emere*. peccata aliorum piget persequi. 17. Πέμπτην ἔθουον ἡμέραν οἱ Τήνιοι. Tenii quidam nautae cum vix quinto die Athenas appulerint diis vota reddunt, defuncti periculosa navigatione. De hoc more diximus ad librum septimum. Ita autem necessario exponimus πέμπτην ἡμέραν θύειν. *Tenus Cycladum una est, non ita longo intervallo Athenis distans, ut quinque dierum esset navigatio: sed isti tempestatem passi videntur. Quid si compendio sermonis dictum protentemus, pro πέμπτην ἄγομεν ἡμέραν ἐξ οὗ ἔθουον οἱ Τήνιοι, vel πέμπτην ἡμέραν pro περι πέμπτην ἡμέραν,*

quinto abhinc die. sic fere paulo post τὸν ὄρθρον, pro περι τὸν ὄρθρον. Porro qui ex hac caussa sacra faciebant, quam minimo poterant sumptu pietatis officio defungebantur. Diphilus de naufrago vota solvente, Ἀφῆμα τὸν τοιοῦτον· οὐδὲν ἡδέος Ποιεῖ γὰρ οὗτος· ἀλλ' ὅσον νόμου χάριν. Propterea subjicitur hoc loco, nautas Tenios mactasse hoedum parvum et λεπτόν. macilentum et exsuccum. nulla potest caussa afferri cur λευκὸν pro λεπτὸν emendari voluerint viri docti. Sed hunc locum ita scribe,

*Λεπτὸν ἔριφον καὶ μικρόν. οὐκ ἦν ἐκφορὰ
τότε τῶν κρεῶν σοὶ οὐδὲ τῷ διδασκάλῳ.*

p. 657.

monstrum est, non Graeca vox, τὸ τε λευκοκρέων, quod omnibus hactenus placitum. cum erat magna ciborum copia, facile erat coquis suffurari aliquid. Hic famulum suum laudat, quod etiam in eo sacrificio ubi praeter hoedum nihil dabatur parandum, ingeniosa furta sit primus omnium commentus. Ita verte, *nihil tum poterat carniū auferrī furto, neque tibi, neque etiam mihi, qui tuus sum praeceptor: sequitur, Ἐτέρους πορῖσασθαι δὲ ἔριφους ἡνάγκασας.* tu vero, ait, subtilibus commentis tuis *ut alteros duos hoedos pararent, vel invitos adegisti.* Interpretes *ἡνάγκασα.* contra poetae mentem planissime. nam hujus inventi palma ad discipulum pertinet, non ad magistrum qui loquitur. Sed videamus quae sequuntur: *Τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενον, Καθεῖς κάτω τὴν χεῖρα,* etc. Stratagemata famuli exponit, quibus ille usus effecerat, ut miseri nautae pro hoedo uno tres mactarent. Hic vero interpretum me miseret. Res ita habet: Mactato primo hoedo, dum curiosius ex perpetuo ritu, jecur spectant nautae, nebulo iste manum ulterius promovet, renem magna audacia aufert, jacetque in propinquam foveam: quem ubi animadversum est deficere, tumultuari nautae et sibi timere, quibus hoc portentum esset oblatum. Quando igitur non litarant hac prima victima, succidaneam praecidaneae substituunt. sed hoc quoque frustra: nam et haec sine corde reperitur, fraude simili ejusdem hominis facerrimi. Ita opus est tertio hoedo. Narrationis haec summa. Atque ex his discimus qui factum sit olim, ut toties hostiae parte aliqua intestinorum defectae reperirentur: cujus rei testis tot locis Graeca et Latina historia. Ego non dubito popas et victimarios sui compendii caussa saepe iis artibus usos quas coqui

frequentabant, ut docet hoc loco poeta. Versum hunc ita scribe, Τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενων. nisi malis, αὐτὸς πολλάκις σκοπούμενος. res eodem redit. Ait, οὐκ εἶχε νεφρὸν, "Ελεγον. ἔκυπτον οἱ παρόντες ἀποβολῆ. *dixerunt omnes, non habuit haec hostia renem: tum qui aderant caput demiserunt propter hanc jacturam.* Sine causa emendant ἔλεγε. iidem absurdissime versu 30. scribunt, ἐγὼ μόνος εὐρηκα τέχνην: cum et sententia et metrum postulent quod editur σὺ μόνος εὐρηκας τέχνην. pari errore in 33. ἐτερέτιζον scribunt pro ἐτερέτιζες. Eo loco ludit venuste poeta in voce χορδῆ, quae et intestinorum partem significat, quibus vescimur, et fidem lyrae. Narrat magister de suo discipulo, fecisse illum χορδῆς furtum: et postea cato aliquo vasamento, quod equidem non satis capio, adstantium animos alibi occupasse, ut sibi daretur χορδῆς devorandae facultas. Lego donec aliquid melius docear,

Χορδῆς δ' ὀβελίσκου δι' ἡμέρας ζητούμενου
 ἰχθῦς δι' ὤμους εἰς τὸ πῦρ ἀπέσβεσας.

sequitur jocus de quo diximus, Καὶ πρὸς τὸ δίχορδον ἐτερέτιζες. *atque interea strepebas ad dichordium instrumentum.* sensum jam expressimus.

p. 658.

CAPUT SEPTIMUM.

Platonis Lacones. περίκομμα. λαφύρα πώλης. Co-roebus olympionica. ἀναδήσασθαι τὸν ἀγῶνα, vel νίκην. πηγὸς, pro albo. λευκὸς λόγος, perspicuus et clarus. ἀνθρώπινως λαλεῖν, humane loqui. illustrata multa et emendata.

ΣΩΦΡΩΝ δ' ἐν Γυναικείοις. *mimis* nempe. quoties jam facta mentio μίμων γυναικείων et μίμων ἀνδρείων Sophronis? Περίφερε κύκλω τὸν σκύφον μεστόν. Sic edidimus hunc Sophronis ex Italicis exemplaribus: quorum fere secuti sumus fidem, cum nuperam editionem adornarem. Veteres editiones ita habuerunt, περίφερε † κοίκοα μεστόν τὸν σκύφον. quam scripturam inventam a nobis etiam in Huraldino MS. nequiquam esse aspernandam, jure nunc censemus. Lego igitur, Περίφερε Κοικόα (vel Καικόα) μ. τ. σκ. Coecoa, sive Caecoa,

mulieris nomen, cujus non semel in eo opere fecerat Sophron mentionem. Athen. sub finem libri hujus, Καὶ Σώφρων ἐν Γυναικείοις, Τάλαινα Καικόα, κατὰ χειρὸς δοῦσα ἀπόδος πόθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν. Καὶ Πλάτων δ' ἐν Λάκωνιν. Observo dubitasse veteres cujus esset hoc drama. Harpocration, ἐκωμῶδει Σθένελον ὁ τοὺς Πλάτωνος Λάκωνας γράψας, ὡς τ' ἀλλότρια ἐπισφε-
 ριζόμενον. οἶνογευστεῖ, περιπατεῖ ἐν τοῖς στεφάνοις. Fuere qui scriberent, οἶνογευστεῖ. Si quid mutandum, probarem, Ἀντιφάνης ἐν Διδύμοις, ἀγευστεῖ περιπατεῖ ἐν τ. στ. nam ex fine praecedentis vocis videntur temere aliquot literae repetitae. Περὶ ἡμιόπτου καὶ ἡμιέφθου καὶ ἀσφάντου γεμιστοῦ χοίρου. Ut libro septimo singulorum piscium nomina, et lib. 11. poculorum: sic haec verba tanquam inscriptio capitis, sequenti narrationi praescribuntur. dubitet aliquis an sint Athenaei: puto tamen esse. εἶπασα καὶ τ' ἄλλο μέρος ἠψῆσθαι. non male qui legunt εἶπασα. Τὰ κρέα ποιήσας ταῦτα καὶ ζέσας σφόδρα. Nullus sensus ex primis verbis potest elici ita scriptis: emendemus igitur, et scribamus Τακερὰ ποιήσας ταῦτα. posterior versus pars priorem explicat. Nam ζέσας valet hic, *faciens fervere*. τακερὰ autem fiunt carnes coctura diuturna. Sensus est, ut fallas eos qui numerata carniū frustra tibi tradiderunt, fac tamdiu coquantur donec dissolvantur. ita enim numerus iniri nullo modo poterit. ἰχθὺς ἀδρὸς πάρεστι ταυτός. ἔστι σός. an et hic legi potest, τακερός ἔστι σός. si eum vehementer coquas, tuus est: non quidem totus, sed pars illius. Ideo adjicit, quasi explicans se, καὶν τέμαχος ἐκκλίνης τι. *frustum saltem aliquod ejus avertes*. Περικόμματος δὲ τάξιν ἢ θέσιν φέρει. edulii facti e parvis carniū frustis nomen est περίκομμα. Latinorum *minuta*, res non admodum diversa. Hic vero pericommatibus loco esse dicuntur particulae e singulis cibis decerptae et furto ablatae. Εἰς αὐρίον σε καμὲ ταῦτ' εὐφρανα. Lege, εἰς αὐρίον σε καμὲ ταῦτα γ' εὐ. p. 659. Φραναν. Τῷ λαφυροπώλῃ παντάπασιν μεταδίδου appellat autem λαφυροπώλῃν, janitorem foribus appositum, ut exeuntes coquos et alios suspectae fidei, excuteret. Potest legi et εὐφρανεῖ. vel τούτοις εὐφρανα. οἱ δ' ἡμέτεροι οὔτοι ἅμα ἴσως ταῦτα ἐκμανθάνοντες. Videtur corruptum aliquid. Fortasse scribendum οἱ δ' ἡμέτεροι οὔτοι μάγειροι ταῦτα ἐκμ. Mox autem pro, ἢ ἐπιμετρῖους ἐμαυτὸν ἐγὼ οὐ μεγαλαυχούμενος ἐπ' ἐμαυτῷ,

Scribendum paret, ἢ ἐπὶ μετρίοις ἑμαυτὸν ἐγὼ μεγαλαυχούμενος ἐπαινῶ; an illa sunt mediocria propter quae elato spiritu me ipsum laudo? ὁ πρῶτος τῶν τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀγῶνα ἀναδησαμένων Κόροιβος ὁ Ἡλεῖος. Pausanias Eliacorum libro priore, ἐξ οὗ γὰρ τὸ συνεχὲς ταῖς μνήμας ἐστὶ, δρόμου μὲν ἄλλα ἐτέθη πρῶτον, καὶ Ἡλεῖος Κόροιβος ἐνίκα. testatur idem et in Arcadicis. Interpreti multum debet hic Coroebus, qui de coquo et cursore poetam eum facit. Sed eo misso vertamus, *primus eorum qui ex Olympiaco certamine coronati sunt, vicit Coroebus Eleus. ἀναδήσασθαι ἀγῶνα*, pulcherrimum dicendi genus, de eo qui ludis fuerit coronatus. Sic dicunt Graeci ἀναδεῖσθαι νίκην. Zosimus libro primo, Ταῦτα δὲ διαθείς τὸν εἰρημένον μοι τρόπον, καὶ κατὰ Βαρβάρων ἀνεδήσατο νίκας, δύο πολέμους ἀγωνισάμενος. Contra, qui aliqua ignominia fuerit affectus, dicitur is αἰσχὸς ἀναδήσασθαι. Procopius, αἰσχὸς ἀναδουμένην οὕτω μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. Quamobrem frustra sunt eruditissimi viri, qui Eustathium emendant scribentem, ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ μνημονευθέντα Ὀλύμπια οὐκ ἄσι μεγάλους τινὰς εἶχεν ἀγωνιζομένους, δηλοῖ ὁ πρῶτος τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀναδησάμενος ἀγῶνα Κόροιβος ὁ Ἡλεῖος, οὐ μεγάλης τέχνης ἀνθρώπος ὢν, ἀλλὰ μάγειρος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται. ipsa sunt, ut vides, Athenaei verba. Σφόδρ' ἀγανάκτησ' ὡσπερ ἡδικημένος. Scribo, ἡγανάκτησ' ὡσπ. pro ἡγανάκτησεν. ille vero indignari cepit, et suam injuriam interpretari, quod nullum vocassem ad coenam daetymonem. Male acceperunt pro ἡγανάκτησα. nec recte distinxerunt. Οὐδέτερον αὐτῶν. προβάτιον δ' οὐκοῦν ἔφη. Et haec, et quae sequuntur perverse scripta. Lego,

- α. Οὐδέτερον αὐτῶν, προβάτιον δ'. β. οὐκοῦν, ἔφη, ἔστιν τὰ μῆλα πρόβατ'; α. ἔφην, οὐ μανθάνω ἔγωγε τούτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι.
 ἄγροικός εἰμι· ὡσθ' ἀπλῶς μοι διαλέγου,
 β. Ὀμηρον οὐκ οἶδας λέγοντα μῆλα σύ;
 α. Ἐξῆν ὁ βούλετ' ὦ μάγειρ' αὐτῷ λέγειν.

multa hic fecimus meliora. itaque omnia jam ita plana, ut vel mediocriter versati in literis interpretem non sint desideraturi. penultimi versus sententiam ita excerpfit Breviator, Οὐκοῦν τὰ μῆλα πρόβατα Ὀμηρον οὐκ οἶσα λέγοντα; quod nostram emendationem stabilit. Πηγὸς πάρεστι; πηγὸς; οὐχὶ λευκὰς εἶ. Invenimus hanc lectionem οὐχὶ λευκὰς εἶ; sane venustam et acutam. nam

quia πηγός exponitur apud poetam μέλας: videtur ita accepisse ea notione qui quaerentem coquum audiverat an aliquis adesset πηγός. quare ut ad eam interrogationem respondens, πηγός; ait: οὐχὶ λευκός; *nigrum* quaeris p. 660. aliquem? *nunc tu vero albus es?* Hic sensus est hujus lectionis: quam equidem ambabus, quod ajunt, manibus amplecterer, nisi impedirent sequentia. sed ea scriptura admissa, quid fiet sequente voce ἐρεῖς? praeterea in antiquis membranis locus similiter scriptus ut in editis: quare earum auctoritate nobis commendare se ea lectio non potest. Excerptorum auctor quae videbat maculosa tangere noluit. Conjicimus scribendum esse,

Πηγός πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκὰ σὺ
ἐρεῖς, σαφέστερόν τ' ὃ βούλει μοι λέγειν;

minus vulgo nota significatio vocis λευκὸν quando orationi tribuitur perspicuae et clarae, fecit ut corrumpere-
retur ab imperitis hic locus. atqui οὐχὶ λευκὰ ἐρεῖς elegantissime dictum, pro, *non tu ea dices quae possint intelligi?* Eusebius Προπαρασκευῆς libro 11. καὶ τοῦτό γε λευκότερον διασαφῆσας ἐν τῷ Φάσαι, μηδὲν ἄλλο εἶναι τὸ ὄν, ἢ τὸ οὐ σαρκὸς ὀφθαλμοῖς ὁρώμενον, νῶ δὲ καταλαμβανόμενον. ibidem τὴν δὲ διὰ τοῦ δόγματος διάνοιαν καὶ Φίλων ὁ Ἐβραῖος λευκότερον ἐρμηνεύων, τόνδε παρίστησι τὸν τρόπον. Sic lib. 15. λευκοῖς τοῖς ἐλέγχοις ἀπεγύμνωσα. sic et alii auctores. [et διαλευκάνειν pro interpretari. Nicephorus Gregoras libro 3. τὰ τῶν θύραθεν καὶ ἡμετέρων βιβλίων ἀνιγματοῶδη καὶ γρίφα διαλευκάνων, καὶ τὴν ἐκείνων νύκτα πρὸς ἡμέραν μεταμοζόμενος.] Μίστυλλα, μοῖρας, δίπτυχ', ὀβελοῦς. Voces Homeri sunt: quibus facit poeta istum uti ad ostentationem eruditionis. Sic legendum μύστιλλης, et metri causa, et Homeri: cuius est versus quae respicit, vel ex Martiale omnibus notus, μίστυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα. μίστυλλᾶσθαι Atticorum, hic non habet locum. μοῖραν Homero, quae aliis μερίδες etiam δίπτυχα Homericum vocabulum, ex his illius exponendum, κατὰ δὲ κνίσση ἐκάλυψαν Δίπτυχα ποιήσαντες. indidem est ὀβελός. nam ait poeta, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν. Atque haec sunt illa verba ἀ οὐδεὶς ἤκουσεν ἄν, inquit hic paterfamilias. id est, *quae nemo possit intelligere*: sic malo quam ut alii, *inaudita*: propter particulam ἄν. ἀκούειν pro *intelligere* saepe invenies. Τῶν τοῦ Φιλῆτα λαμβάνοντα βιβλίων. Malo et praestat, τὸ τοῦ Φιλῆτα λαμβάνοντα βιβλίον. Glossas Philetæ in-

telligit, quas ille versibus scripserat, ut alibi diximus. *Ἀνθρώπινως λαλεῖν τε.* Arbiter in Satyrico, *Roga inquam quid tibi vis cum isto morbo? Non minus quam duabus horis tecum morariis, et saepius poetice quam humane locutus es:* prorsus convenienter huic loco. [Aristophanes *Ranis ἀνθρώπειως λαλεῖν, ορροσὺν τῷ μεγαλοῤῥήμονεϊν, et ea loqui, quae mirentur qui audiunt potius quam intelligant.] Sic apud Hieronymum accipe *humanum sonum*, cum in Apologia adversus Rufinum *Φράσιν* hanc illius exagitans, quae mihi ad suspicionem veniebant, ita loquitur: *compeditam putes linguam ejus, et inextricabilibus modis ligatam, vix in humanum sonum erumpere.* [Ausonius in epistola ad Symmachum *Persuastisti mihi quod epistolae* p. 661. *meae concinnatio inhumana non esset*] Galen. in libello *εἰ κατὰ φύσιν αἴτια ἐν ἀρτηρίαις περιέχεται*, disputans adversus Erasistrateos, ταῦτα τινὲς αὐτῶν μόγις αἰδεσθέντες ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθεῖος ἐγερθέντες, οὐκέτ' ἀγροικῶς τε καὶ ἀγρίως, ἀλλ' ἤδη λογικῶς τε καὶ ἀνθρώπινως ἐπιστραφέντες ἐπεχειροῦν διαλέγεσθαι. Libro autem secundo, *Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν*, studium suum pure loquendi et intelligibiliter, appellat *πρόαίρεσιν μέτριον καὶ φιλόανθρωπον.* At in illa mirabili D. Pauli ad Romanos epistola, *ἀνθρώπινον λέγειν*, B. Chrysolom. interpretatur, ἀπὸ ἀνθρώπινων λογισμῶν, ἀπὸ τῶν ἐν συνηθείᾳ γινομένων. τὸ γὰρ σύμμετρον τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ἀνθρώπινου δηλοῖ.*

CAPUT OCTAVUM.

Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. *Commentum artis μαγειρικῆς.*
κρεάδια δροσώδη τὴν σχέσιν tenera tori assimi-
iata: jecur anseris. Eubuli Stephanopolides.
Anticlidis Nosti. ἀναβράττειν et ἀνάβραστα
κρέα. Testiculi in cibum. iidem dicti νεφροὶ
et παραστάται. Oxyliparum. ἀκρολίπαρος.
ὑπέξυλος et κατάχρυσος. Metagenis Aurae.
Platonis Pisander. Menandri Carthaginenses.
 Ἄπολλων. alia nonnulla.

ΕΠΙΤΙΜΩΝΤΕΣ δέ τινι φασιν, Μὴ δαῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. Eustathius ita interpretatur: Oeneus et Peleus personae heroicae positae sunt pro οἶνος et πηλός,

unde ortae videntur. Reprehenditur autem his verbis pincerna, qui vinum in cyathum sic fundit, ut effundat. Vinum humi cadens sit *πηλός lutum*, scimus etiam *πηλόν* dictum veteribus fuisse vinum: ut ego arbitror non merum et sincerum, sed mixtum aut mangonizatum: inde *κάπηλος* qui tale vinum vendit. quare possumus etiam sic exponere, non oportet *ολιέα* facere *πηλέα*, id est, *bonum vinum malum facere et corrumpere*. Quis primus hoc dixerit, non nunc memini. Vetusissimum quidem dictum est cujus etiam facit mentionem, Demet. Phalereus, vel quicumque est libri ejus auctor. *πεῖρα τῆς τέχνης ἧς ἠγήσατο ἀπολαύσας. cum mihi experienti bene cessisset ars quam ille primus docuit.* Ars autem illa est, peritia corrigendi rectorridas et *κραιβαλέας* jam nimia coctura carnes. Id *πάθος* esse ait *ιάσιμον*: si olla in qua torrendo corruptae fuerint carnes, immittatur bene calida in pelvim aceto frigido plenam. Prima Alexidis verba opem desiderant meliorum librorum. quos dum expectamus, recta saltem interpunctione ea illustrabimus:

α. † ἦψέ μοι δοκεῖ

πνικτόν τιν' ὄψον δελφάκιον. β. ἠδύ γε.

α. Ἐπειτα προσκέναικε. β. μηδέν φροντίσης·

ιάσιμον γάρ τὸ πάθος ἐστὶ. β. τῷ τρόπῳ;

Proximum versum ita scribo, Ὁξος λαβῶν, εἴτ' εἰς λεκάνην τιν' ἐγχείας. In eo qui sequitur, non concoquo τὸ ξυνεῖς, nec scio qui emendem. Postea lege, καὶ ζυμουμένη Ὡσπερ κίσηρις λαμβάνει διεξόδους Σομφάς. Male in 11. Τὰ κρεάδι' ἐσται. scribendum, τὰ κρεάδι' p. 662. ἐσται. ut mollitiem carniū indicet, non κρέα appellat, sed κρεάδια. Propterea addit, fieri illa δροσῶδη τὴν σχέσιν. hoc est ut vulgo etiam loqui solemus *tenera instar poris*. Quia ros est *ἀσθενῆς καὶ ἀδρανῆς οὐβρος*, ideo rori comparantur quae sunt tenera et mollia. Alciphron in epistola quadam, Σχέτλια πεπόνθαμεν. τοῖς γὰρ ἄλλοις οὐθαρ καὶ μῆτραι, καὶ ἦπαρ δρόσω προσκοινοῦς, διὰ τὴν ἐν τῆς πίότητος λεπτότητα, παρέκειτο. ἡμῶν δὲ ἔθνος ἦν τὸ βρώμα. Aeschylus quoque in Agamemnone δρόσους nominat teneros avium pullos. Anacreon, ἀπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες στεφένω μέτωπον ὄφρῦς. Ab eadem mente *ποντίαν ἐέρσαν* Nemeonicarum oda septima quidam e veteribus exposuerunt, coralium quod lentet adhuc. Sed primus omnium pater elegantiarum Homerus *έρσην*, id est, rorem tenellos agniculos vocavit, in 10.

Ulyxae, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασαι, χωρὶς δ' αὐτ' ἔρσαι. quasi dicat, τὰ ἐρσώδη live δροσώδη πρόβατα. Theophrasto etiam dicitur veris aer μαλακός καὶ δροσώδης. mollis ac tener. etfi aliter ibi possumus eam vocem interpretari. ἀλλ' ἀνωμαλῖσι καταφαγών.

Scripti quidam, ἀνωμαλῖσι. nihil hic intelligo. Scribe Πολλῶ γ' ἀμείνων, ὡς ἔοικας, ἧσθ' ἄρα Λογ. Χοι-

ρίδια περιφόρεινα κρομβώσας ὄλα, [Haec ego non intelligo. Conjiciebam] χοιρίδια περι Φορίνην ἄκραν κρομβάλεα paulo ante, καὶ τῆς Φορίνης γενομένης κρομβάλεας [sed non satisfacio mihi in hac conjectura. Pro κρομβώσας, quod nihil significat, Scaliger substituebat θρομβώσας. agnosco vocem probam θρομβοῦν pro cogi in grumos, apud Nicandrum et alios. sed eget adhuc medicinae hic locus.] Δούρειον ἐπάγω χῆνα τῷ Φυσήματι.

Plinius de jecore anseris, *Partilibus in magnam amplitudinem crescit: exemptum quoque lacte et mulso augetur.* Nota res ex poetis Latinis. Iis autem quae differuntur hoc loco de altilibus anseribus adjice quae libro decimo quarto appinguntur hic praetermissa.

σκευάζει νεοττόν ὀπτὸν ἀπλῶς καὶ τόνδε. melius ὀπτῶν.

αλειτὸς ἀργὴν χῆνα φέρων. Edebatur ἄρπιν. fecimus ἀργήν. nam ἄρπις nihil ad rem. ἄρπη autem etfi dicitur quibusdam ζῶον ἀστῶδες, milvo tamen propior quam aquilae: neque hic locum habet ea significatione. est vero Homeri versus Ὀ.υ.σ. ο. περισπούδαστα

δὲ ταῦτα κατὰ τὴν Ῥώμην. Plinius libro decimo, capite vigesimo secundo De anseribus, *Nostri sapientiores, qui eos jecoris bonitate novere.* Εὐπολις ἐν Στεφανο-

πάλισι. Lego Εὐβουλος: cujus poetae *Stephanopolidas* live *Coronarias* laudat libro decimo quinto non semel. at Eupolidis eo lemme fabulam quis veterum nominavit?

λέγειν δ' οὕτως Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς Ἀχαιοῦς, ὁ Μυρτίλος ἔφη. Deest verbum Φησί, post nomen Ἀριστοφάνης. nam vertendum, *Myrtilus tum dixit scribere Aristophanem grammaticum, κροκάκκαβον esse vocem Achivorum.* Myrtilus unus fuit e convivis. Interpres sustulit haec verba, ὁ Μυρτίλος ἔφη.

p.663. sed bene est, quod non datum ei sine provocatione imperium.

Ἀντικλείδης δ' ἐν ἐβδομηκοστῷ ὀγδοῷ Νόστων. De hoc et aliis *Nostorum* poetis diximus in superioribus libris. Sed cogitemus de hoc numero: nam quale id poëma fuit, quod libros contineret 78. aut etiam plures? Ἀναβράστων δὲ κρεῶν μνημονύει

Ἀριστομένης Γόησιν. Aristomenis poetae comici, cognomento *θυροποιού*, et fabulae illius *Γόητες* inscriptae, ineminit non semel hic auctor. Hic vero deest illius poetae testimonium. Possumus Aristophanem loco Aristomeneni substituere. Ait enim comicus in *Ranis*, *Καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν Ἀνημιωβολιαῖα*. vetus interpretes exponit, *ζεστά ἐψημένα, quae fervendo cocta fuerint*, in caccabo nempe. At in *Acharnensibus* ait idem poeta, *Ἀναβράττετ', ἐξοπτᾶτε, τρέπετε, ἀφέλκετε τὰ λαγῶα ταχέως*. Athenaei sunt non Aristomenis sequentia verba, *καὶ ὄρχεις δὲ ἤσθιον, οὓς καὶ νεφρούς ἐκάλουν*. ac miror potuisse in hoc decipi viros eruditos: verum hoc ideo, quia deesse Aristomenis verba non cogitabant. Quod autem etiam testiculis vesci solerent antiqui probatur auctoritate *Philippidae* comici, cujus sunt verba:

*Ἐπειτ' ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἢ ὄρχεις φέρων
πολλούς· τὰ μὲν οὖν γύναια τ' ἄλλ' ἠμικίζετο·
ἢ δ' ἀνδροφόνος γνάθαινα γελάσασα,
καλοὶ γε, φησὶν, οἱ νεφροὶ νῆ τὴν φίλην
Δήμητρα. καὶ οὐ' ἀρπάσασα κατέπιεν·
ὥσθ' ὑπτίους ὑπὸ τοῦ γέλωτος καταπεσεῖν.*

Secundum versum deformiter immutat Dalecampius: qui est vel *Crotone* sanior. Verte, *Venit tandem aliquis multos afferens testiculos: ac caeterae quidem mulieres iis vesci recusabant: Gnathaena vero scelestas, ridens. Eccere, inquit, pulchri hi renes sunt: et simul duos rapuit ac devoravit* etc. *Νεφρούς* autem appellarunt testiculos illi quos *εὐθυρρήμονεῖν* pudebat. Latini veteres *polimenta*, vulgo Graeci *παραστάτας*. Sequitur post paginas aliquam multas, *παρῆσαν δὲ πολλάκις ἡμῖν καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται: et statim, εἰσι δ' οἱ ὄρχεις οὕτω καλούμενοι*. melius fecisset auctor, si haec junctim non separatim posuisset. Tertius versus tibicine fulciendus ne claudat, *Ἡ δ' ἀνδροφόνος αὕτη γνάθαινα γελ.*

ὄξυλίπαρον δὲ τί ἐστι; De *oxyliparo* dictum aliquid libro septimo. ex nomine ipso patet natura condimenti: quod pingui constabat et aceto, aut rebus aliis acidis. Sed id vocabulum parum usu receptum fuisse indicat *Ulpianus* cum addit, *πλὴν εἰ μὴ καὶ κόττανα καὶ λέπιδιον* (vel potius *λεπίδιον*) *τὰ πάτριά μου νόμιμα βρώματα ὀνομάζειν μέλλετε*. quasi dictio *oxyliparum*, non minus esset Graecis Barbara, quam *cottana* et *lepidium*, quae sunt *Syriacarum* rerum *Syriacae* appella-

tionones, ut expositum est libro tertio, cap. 32. Ἀκρολίπαροι τὸ δὲ ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. Habitus corporis in quibusdam hic est, ut cum faciem spectes succulentos et pingues putes: qui tamen reliquo corpore sint exsucci, macilenti, et solum ossa ac pellis, quod ajunt.

p. 664. De istis videtur Alexis nomen ἀκρολίπαρος usurpasse: ut colligi potest ex illius versu, ἀκρολίπαροι τὸ δ' ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. *in summo pingues sunt: at reliquum corpus est instar ligni aridum.* Elegans vox ὑπόξυλος, ejus translatio longius etiam ab optimis scriptoribus extenditur. ut cum jejunos et elumbes oratores vocat Hermogenes ὑποξύλους σοφιστὰς, in libro Περὶ ἰδεῶν. ubi scholiastes vetus docte ὑπόξυλα, ait, κυρίως καλεῖται τὰ ἀγάλματα, οἷς ἐν ξύλων κατεσκευασμένοις, ἐπὶ πολλοῖς (scribe ἐπιπολῆς) ἐπελήλαται ἄργυρος ἢ χρυσός. κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπεισιῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον. καὶ Μένανδρος Περιηθεῖα (scribe Περιηθεῖα) Φησὶν· Οὐδ' αὐτός εἰμι σὺν θεοῖς ὑπόξυλος, ἀντὶ τοῦ κίβδηλος καὶ οὐ γνήσιος. huic contrarium est κατάχρυσος simili translatione. Diphilus, εὖ γ' ὁ κατάχρυσος εἶπε πόλλ' Εὐριπίδης. ὄψάριον γὰρ παρ' οὐδενὶ τῶν ζώντων λεγόμενον οἶδα. Si hoc dicit Ulpianus, se in nullius eorum qui tunc viverent scriptis, reperisse vocem ὄψάριον, nihil habeo quod ei succenseam: sin de universis scriptoribus sensit, memoriam accuset suam: cum in praecedentibus ea vox habeatur tot locis. Recte autem monemur ab auctore Excerptorum ὄψάριον in allatis Athenaeo locis esse *piscem.*

τὰ ἐξ Αὐρῶν Μεταγένους. Potest videri Αὐρῶν scriptum pro Ἀβρῶν. ut καλαύροψ pro καλάβροψ, et hoc genus alia. quin ipsum αὔρα pro ἄβρα legimus apud Aristae-netum libro priore epistola 22. tamen et libro 13., et apud Suidam, itemque in scholiis *Avium* Aristophanis semper Αὔραι. Restitue poetae hujus et fabulae istius nomen apud Harpocratonem in οἰκίσκῳ, ubi reperies utrumque foede corruptum. ὀπτότατός μοι ἀπάντων. Emenda ex hoc loco Pollucis codices libro sexto, cap. decimo.

Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ. Fabulae hujus Plutarch. meminit in vita Antiphontis: sed locus hodie corrupte editur. κενωμάθηται δ' εἰς Φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος· σὺν Πεισάνδρῳ. scribendum ἐν Πεισάνδρῳ. Μένανδρος Καρχηδονίῳ. Alii numero multitudinis inscribunt. Scholiastes Aristophanis ad Vespas, μέστος ἀντὶ τοῦ μέσος καὶ Μένανδρος Καρχηδονίῳ. Ex ea comoedia

afferuntur haec, Ἐπιθυμήσας τῷ Βορέα ἴδιον ὀψάριον οὐδὲ ἐν ἔλαβον ἐψήσω Φακῆν. quae nihil significant ita scripta. Lego,

— ἐπεὶ δὲ θύσας τῷ Βορέα ἴδιον ὀψάριον οὐδὲν ἔλαβον, ἐψήσω Φακῆν.

Inter praecipua piscationis incommoda est ventorum flatus vehementior:

Λαβρούς γάρ, ait vere Orpianus, τρομέουσι καὶ ἐχθαίρουσιν ἀήτας

ἰχθύες, οὐδ' ἐθέλουσιν ὑπεῖρ ἄλα δινεύεσθαι.

εὐκραεῖ δ' ἀνέμῳ περιδέξιός ἴταται ἄγρη.

Ideo Boream impensius colebant quorum vivendi rationes in piscium captura erant sitae. Hoc pietatis officio

functum se ait iste piscator. frustra tamen. nihil enim piscium capere quitum esse. quare sibi rem rediisse non

ad restim quidem, sed ad lenticulam. εἰ μὴ παρα-

μύθημ' ὀψαρίοις ἐκάστοτε. Scribe: παραμυθήσωμαι. at p. 665.

que in hoc loco, ait, vocem ὀψαρίοις, ἀντὶ τοῦ προσοψήμασιν ἀκούομεν. accipimus pro pulmentis, non pro piscibus.

Ἄπολλον οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή.

Distingue ista. α. Ἄπολλον. β. οὐκουν τὸ μέσον ἔσται

δηλαδή. Interrogatus an vellet frigidus sibi arponi cibos

dixerat μηδαμῶς. idem postea rogatus an vellet ferventes,

respondet: Ἄπολλον, quae abominantis exclamatio

est, pro Ἄπολλον ἀποτρόπαιε. sicut etiam dicebant, Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, Lat. dii avertant.

Cum igitur iste neque ferventes neque frigidus cibos probaret: insert

alter recte, οὐκουν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. ergo medium

erit videlicet aliquod. Ita probatum est quod primis

versibus ridebatur. Σὺ πρὸς θεῶν ἔθυσας τὸν ἔρι-

φον. Debilis uno pede hic versus. Potes Σὺ πρὸς

θεῶν μεγάλων ἔθ. Proximum ista distingue, Μὴ κόπτε

μ', ἀλλὰ τὰ κρέα, παῖδες, παράγετε. Heus tu ne occide

me, sed has carnes concide. ita exprimenda hoc loco

elegantia verbi κόπτειν, de quo plura capite sexto.

Οὐ ζῶντος. οὐχ οἶόν τε γάρ τι ἄλλο ναί. Interpunge,

Οὐ ζῶντος. οὐχ οἶόν τε γάρ. τί ἄλλο; ναί Ἡπάτιον ὀπτὸν

προσέλαβον. ἐγὼ σοι ἦρι μάλ' οὐχ' ἐλλήσποντον

πλεύσας ἀλ. Alludit Ulpianus ad Homeri locum Iliadis

libro nono.

Ὅψαι εἰ ἐθέλησθα. καὶ αἶκιν τοι τὰ μεμῆλη, ἦρι μάλ' Ἐλλήσποντον ἐπ' ἰχθύεντα πλεύσας νῆας ἐμάς.

CAPUT NONUM.

Theophrasti opus Περὶ ζώων. *Actio* ἑξαπατήσεως
quomodo δημοσία. *Ister* ζυγγραφεὺς Καλλιμάχου
χειος. *Attagen* ὑποπυρίζων. *Socratis liber.* Περὶ
 ὄρων, etc. ποταμὸς κοῖλος ῥυεῖς. κοιλαίνειν. *Athe-*
naeus memoria lapsus. ἀτταγαῖς, *Canon* de
accentu τῶν εἰς ας.

IN sermone eo quem de phasianis habet, editum est
 ἐν ἧ κατοικήσουσιν ἀπράγμονα. *Scribe* ἀπράγμονε. de
 duobus loquitur. In sequentem autem locum e comicis
 Nebulis, τοὺς Φασιανούς οὐς τρέφει Λεωγόρας, non debuit
 inseri vox ὄρνεις. quae neque est apud poetam, neque
 potest. alioquin illi quaestioni non erat locus quae jacta
 est inter philologos super voce Φασιανούς, ut narra-
 ratur hic. Sequitur statim, κωμωδεῖται γὰρ ὁ Λεωγόρας
 ὡς γαστριμαργός ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Περιαλαγῇ. Platoni
 locus quem intellexit Athenaeus, nec tamen appositus
 hic est:

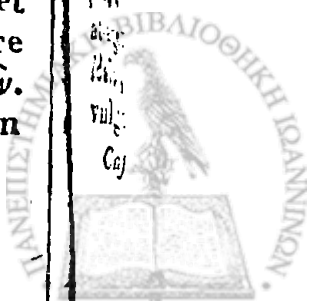
ὦ Ζεῦς Μόρυχε· νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφους·
 καὶ Γλαυκέτης ὁ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας·
 οἱ ζῆτ', ἀτερπές οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

Extat apud comici veterem interpretem, sed depravatus
Morychum et *Glaucetam* Aristophanes quoque in *Pac-*
ganeones fuisse testatur. *De Leogora* addit Scholiastes
 Aristophanis, *Εὐπολις ἐν Αὐτολύκῳ β.* ὡς καὶ διὰ *Μυρ-*
ρίναν ἐταῖραν τὰ χρήματα ἀποβέβληκέ Φησι. Sexto
 liber Theophrasti *De animalibus*, qui statim citatur, i-
 chirographis est decimus tertius. sic enim praefertur
 p. 666. Θεόφραστος δ' ὁ Ἐρέσιος Ἀριστοτέλους μαθητῆς, ἐν
 Περὶ ζώων. Alteram lectionem firmat Diogenes qui
 Theophrasti illud opus, sex librorum facit non plurium
 Pergit auctor, Ἀριστοτέλης ἐν ζ. Ζώων ιστορίας. Οὐ
 culti libri nec publici, ἐν ὀγδόῃ. neutra lectio vera
 Vide nonam historiam, capite quadragesimo nono. *Ca-*
lixeni qui mox indicatur locus, fuscus descriptus est libro
 quinto. De illis, οὐς ἐγὼ διὰ σε ὡςπερ οἱ πῦρέςσουσιν
 περιφερομένους εἶδον. satis libro quarto. *Scribe* μοι
 σὺ δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἂν μὴ αὐρίον ἀποδῶς τὰ ὠμ
 λογημένα, οὐκ ἑξαπατήσεως δημοσίᾳ σε γράψομαι. Atque

hic vocem δημοσίᾳ caute accipe. nam actio quam adversus Ulpianum ait se non suscepturum Myrtilus, pacti non servati videlicet, neque publica est, neque popularis, sed praetoria. Itaque δημοσίᾳ non potest verti, apud populum sed publice. et hoc interpretare, in jure vel apud praetorem. Non attendunt ad vocem συγγραφέα, qui Ἴστρου Καλλιμάχειον συγγραφέα, vertunt, *Istrum Callimachi interpretem*. quis nescit συγγραφέα esse historiae conditorem? neque porro ignorat quisquam in Graecorum libris vel mediocriter versatus, Istrum libros historiarum edidisse, non in poetas commentarios. sed errarunt, quia *Callimacheus* appellatur. quod quam vim habeat, dicebamus libro sexto capite quinto. Non est autem putandum, quia dicat, Πολέμων ὁ περιηγητῆς Ἴστρου τὸν Καλλιμάχειον συγγραφέα εἰς τὸν ὀμῶνυμον κατεπόντου ποταμόν: revera Istrum a Polemone in Danubium fuisse demersum: sed κατεπόντου vertendum *demergebat*. per jocum nempe, in aliquo suorum scriptorum loco. Sensus igitur est: quemadmodum Polemon Istrum historicum in Istrum fluvium demergendum dicebat: sic ego te nisi praestas quod pollicitus es de phasiano, ad Phasim te amandabo. Attagenem inter delicatissimos cibos habitum argumento est versiculus Aristophanis Ἀττάγας ἥδιστον ἐν ἐπινικίοις κρέας. Hieronymus in eadem libra ponit cum accipensere: de cujus praestantia inter pisces dictum est. Sic ille in epistola ad Afellam, *Tu attagenem ructas et de comeso accipensere gloriaris: ego faba ventrem impleo*, Poetae interdum per simplex τ nomen hoc scribunt. Phoenicides, — κ' οὐδὲν ἦν τούτων ὅλως Πρὸς τὴν ἀταγῆνα συμβαλεῖν τῶν βρωμάτων. Colorem avis hujus ita describit nobis philologus, ὅλος δὲ κατάγραφος τὰ περιτὸ νῶτον, κεραμοῦς τὴν χροάν, ὑποπυρίζων μᾶλλον. toto dorso variis notis est compunctus, colorem habet fictilium, sed magis subruffus. Lego enim ὑποπυρρίζων. ut erat emendatum in Excerptis. Verum quidem est, ignis similitudinem interdum assumi ad coloris sanctificationem: qua de re plura alibi: sed πυρίζειν pro coloris ignei esse nemo dixit. πυρρότης sitne fulvus color an ruffus, non est loci hujus quaerere, fecimus alibi in commentario De coloribus. ubi etiam exponimus quis sit κεραμεοῦς color, quis ῥυπαρουέραμος, de quo aliquid capite duodecimo. Sequitur historia de translatis in Aegyptum ex Lydia attagenibus, pulchra et digna quam

p. 667. penficulatius consideremus. Auctor illius dicitur Socrates quidam in libro *Περὶ ὄρων καὶ τόπων καὶ πυρὸς καὶ λίθων*. Cogitemus de hoc lemmate: non enim librum aliquem, sed Nestoris cocetum hic promittit titulus. quo nihil magis contrarium recte docendi rationi. Pro ὄρων scribunt nonnulli ὄρων. sane probabilius. Ita fuerit universus liber physico argumento: quod per alteram lectionem vix licet suspicari. Nobis placebat *Περὶ ὄρων καὶ τόπων*. ut intelligamus actum eo libro de rerum varietate pro anni tempestatibus, et locorum diverso ingenio. sic Hippocrates ὄραν καὶ χώραν solet conjungere vel, *Περὶ ἀέρων καὶ τόπων*. ut in lemmate commentarii ejusdem senis, *Περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων*. Ait igitur Socrates: recitabo enim ejus verba, quia sunt in illis quaedam animadvertenda nobis, Ἐκ τῆς Λυδίας μετακομισθέντες οἱ ἀττάγαι, καὶ ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας, ἕως μὲν τινος ὄρτυγος Φωνῆν ἀφίεσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος λιμὸς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀπώλλυντο, οὐ διέλιπον σαφέστερον, τῶν παίδων τῶν τρανωτάτων ἕως νῦν λέγοντες. Τρεῖς τοῖς κακούργοις κακά. συλληφθέντες δὲ οὐ μόνον οὐ τιθασσεύονται, ἀλλ' οὐδὲ Φωνῆν ἐτι ἀφιάσιν· ἐὰν δ' ἀφεθῶσι, Φωνάεντες πάλιν γίνονται. Haec lectio est non solum editorum librorum, sed omnium etiam MSS. de quibus compertum nobis. Nunquam tamen dubitavimus pro ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας scribendum esse εἰς τὰς ὕλας: semperque mirati sumus doctissimos viros in ea scriptura explicanda operam et oleum perdidisse. Postea conjecturam nostram apud Aelianum reperimus qui totidem verbis ex eodem Socrate, dissimulato tamen auctoris nomine, historiam hanc refert libro 15. capite 17. Observemus in proximis verbis genus loquendi, cujus ignorantia etiam peritissimis linguae hujus fuit fraudi, τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος. et Aeliani et Athenaei interpretes, et alii multi, *Coelum* fluvium ex his verbis commenti sunt: qui in rerum natura nullus unquam fuit. Absurdissimum vero quod somniant quidam de *Olyra* fluvio Pylas sive Thermopylas praeterlabente. Heus vir optime, ποῖ παρεπλάγχθης Φρενῶν ἀγαθῶν; Nos olim quia de Aegypto est sermo, calide emendabamus, *Νεῖλου* οὐ ῥυέντος: sed frigidam suffudit Aeliani librorum et omnium exemplarium in hac scriptione consensus: quare ita legamus, et quaeramus quid sit fluvium κοῖλον ῥεεῖν. Puto autem de flumine dici quod alveum suum non

implet, nec ripas attingit. sic enim relinquitur inanis et vacuus fluvii lectus. Illud inane non male κοῖλον appellaveris. Sic κοίλην aut κοιλαινομένην θάλατταν dicunt scriptores cum turbato mari unda dehiscens Terram inter fluctus aperit. et in universum τὸ κοιλαίνειν pro detrahere et minnere accipitur, contrarium τῷ ἐξαίρειν. Agathias libro quinto, δέον προσεξαίρειν καὶ συνανιστᾶν τὸ πεποιθὸς καὶ προθυμούμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τούναντίον καὶ παραιροῦμαι. Haec vera interpretatio est hujus locutionis: caeterum ad loci istius sententiam nihil refert, sive ita accipias, sive e contrario de flumine cujus aquae intumuerint. Nilus enim, p. 668. quem ποταμὸν vocat per excellentiam, sive intra legitimum staret modum, sive ultra illum se efferret, aequae famem Aegypto indicebat. dico famem: probo enim Athenaei lectionem λιμὸς ἐγένετο: quam et Excerpta Hoescheliana, et omnes MSS. stabiliunt: nec moror quod praeferunt Aeliani publica exemplaria, λοιμὸς ἐγένετο. Verba Socratis ita verte, *Ex Lydia in Aegyptum translati attagenes, ac deinde in sylvas dimissi: coturnicis vocem aliquandiu ediderunt: sed cum aliquando fluvius humilior fluxisset, fames secuta est, quae multos in ea regione perdidit: ex eo non cessarunt attagenes illi clarius dicere quam qui vel planissime loquantur pueri: Ter maleficis mala. Hi si capiantur, non solum non cicurantur, sed ne vocem quidem amplius edunt: sin dimittantur, iterum fiunt vocales.* Illa verba ἕως νῦν, Aelianus non agnoscit, qui Socratis sententiam ita extulit, οὐ διέλιπον οὖν οἱ ὄρνιθες οὗτοι πολλῷ σαφέστερον καὶ ἐναρθρότερον παιδίου μεῖζον (lego μεῖζονος) φθέγμα ἀφιέντες. Idem pro Φωνάεντες πάλιν γίνονται, maluit πάλιν γίνονται ἔμφωνοι. sed noster etiam alibi vocem Φωνάεντες usurpat hoc libro. Memoriae lapsus est in proxima dipnosophistae observatione: Attagenum, inquit, meminit Aristophanes in Acharnensibus, ὡς πλεοναζόντων αὐτῶν ἐν τῇ Μεγαρικῇ dicendum erat, ἐν τῇ Βοιωτικῇ. Boeotus namque est, non Megarensis, qui apud comicum sic loquitur, — Φέρω ὅσ' ἐστ' ἂν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἀπλῶς· Ὀρίγανον, γλαχῶ, ψιάδους, θρυαλλίδας, Νάσσας, κολοιοὺς, ἀτταγᾶς, Φαλαρίδας, Τροχίλους, κολύμβους. similis in Pace locus: et si attagen ibi non nominatur: Κἂν Βοιωτῶν γε Φέροντας ἰδεῖν, Χῆνας, νήττας, Φάττας, τροχίλους. Porro qui vulgo dicebatur Graecis ἀτταγήν, Atticis erat ἀτταγᾶς.

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

Z

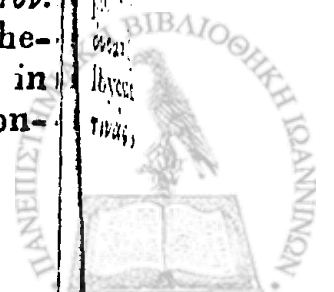
de cuius vocis accentu scribit philologus, adversus normam caeterorum similium nominum, ultimam hujus dictionis circumflecti ab Atticis: tum canonem adjicit, qui est hujusmodi: τὰ εἰς ας λήγοντα ἐπιτεταμένον ὑπὲρ δύο συλλαβάς, ὅτε ἔχσι τὸ α παραλήγον, βαρύτερον ἔστιν, οἷον ἀνάδας, ἀδάμας, ἀνάμας. quae desinunt in ας longum ultra duas syllabas, cum in penultima habent α, gravi notantur: ut ἀνάδας, ἀδάμας, ἀνάμας. Interpretes, pro otiosis illa verba habuerunt, ὅτε ἔχσι τὸ α παραλήγον, et sustulerunt. haud oportuit. melius Eustathius, qui undecimo in Iliadem commentario eundem canonem totidem verbis descripsit: uno excepto quod sine dubio est corruptum, ἀνάδας. neque auctor Epit. eam dictionem agnoscit. tollatur igitur ut coelo Graeco incognita. aut mutetur in Ἀφράγας. quod et melius.

CAPUT DECIMUM.

Ambulationum variae species. ῥύγχος pro ῥάμφος. κάψει πίνειν morfu hibern. κάπτειν pro bibere. Ibyci locus animadversus. πέρδιξ pro astuto et libidinoso. κάκκαβος pro perdice. λαβεῖν σύστασιν. Corydallus δῆμος. otus et otis. νευροσπαστεῖσθαι. σκώπτειν. - καταστοχάζεσθαι τοῦ σκωπτομένου. βάλλειν ἔπεσι. animalia εὐγλωττα. Locus Alexandri Myndii. Galli gallinacei consecrati. passeris Veneri sacri.

P. 669.

ΠΟΡΦΥΡΙΩΝ· ὅτι καὶ τούτου Ἀριστοφάνης μέμνηται. Sic loquitur, quia inter Aristophaneas fabulas notissima est *Aves*: ubi porphyrionum non semel fit mentio. ἀγχόνη τὸ ζῆν περιγράψας. vitam suam laqueo circumscribens ac terminans. Aelianus libro tertio cap. 42. καὶ εἰάν καταγνῶ μοιχεύεσθαι τῆς οἰκίας τὴν δέσποιναν, ἀπάγχει ἑαυτὸν. εἰ μὴ περιπατήσῃ τόπον τινὰ ἐξερῶν ἑαυτῷ ἐπιτήδειον. Nihil erat causae cur hac lectione quisquam offenderetur, nisi aurem velleret Aelianus. Ex eo intelligimus scribendum τῶν τινὰ, non τόπον. Neque enim hoc voluit Polemon unde habent et Athenaeus et Aelianus: porphyrionem quaerere locum in quo ambulet prius quam lavet: sed invenisse illum con-

venientem sibi deambulationem. Quam multas ambulationum species notas habuerint veteres, Hippocrates, Galenus, et universus medicorum grex docent. Verba sunt Aeliani: πρὶν ἂν βαδίσῃ τινὰ ἀριθμὸν βαδίσεως ἀρκοῦντά οἱ. ubi non sine causa aliquis scribat, τινὰ ῥυθμὸν. nihil tamen censeo mutandum. nam et numerus passuum inibatur a gymnastis. ῥύγχος ἡργμένον ἐκ τῆς κεφαλῆς Φοινικοῦν. *rostrum illi, incipiens a capite puniceum esse.* id est, non extremum tantum illi rostrum puniceum est, sed totum omnino. ἡργμένον, probum verbum Graecum: quod cur mutandum interpretes censuerint, vellem nos docuissent. De voce ῥύγχος notat Eustathius ex hoc loco, poni etiam pro ῥάμφος: adversus eorum sententiam, qui suillo generi proprium ῥύγχος esse voluerunt. Aristoteles sic, στόμα δὲ οἱ ὄρνιθες ἔχουσιν, ἴδιον δέ. οὔτε γὰρ χεῖλη οὔτ' ὀδόντας ἔχουσιν, ἀλλὰ ῥύγχος. διὸ τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν πόδα ταμιεύεται μικρὰς τὰς ψωμίδας. Mirabar quorsum istud *ideo* spectaret. propterea codices inspexi diligentius, cum nihil nos juvissent membranae. in doctissimi Hoeschelii Excerptis reperi quod quaerebam. ibi enim ante διὸ habentur haec verba: στόμαχον δ' ἔχει λεπτόν: *habet meatum ventriculi angustum.* Jam ergo ejus libri beneficio causam tenemus, cur buccae parvas deglutire haec avis dicatur. κάπτων δὲ πίνει. Hujus quoque loci emendationem imputat nobis Epitome. nam priores editiones σκάπτων inepte: membranae βάπτων, haut multo melius. Magni doctoris scitum est, solum porphyrionem ex omnibus animalibus bibere κάψει: caetera vel σπάσει vel λάψει. Plinio interprete κάψει πίνειν est, *morsu bibere.* Poetae pro bibere posuerunt τὸ κάπτειν. ut Timocius in *Porphyra*, Μὰ τὸν Διόνυσον σὺ κάπτεις ἴσον ἴσω. ἐχθραίνειν γὰρ τοὺς προσιόντας αὐτοῦ τῇ τροφῇ. Aelianus, καὶ σιτούμενος δ' ἐπὶ μαρτύρων ἄχθεται. Ἴβυκος δὲ τινὰς λαθιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων. Quam magis cogito de hoc loco, tam magis quid pronuntiem incertus sum. membranae omnes corruptae: Epitome silet. Auctor ipse, ut quidem haec lectio est, sibi contradicit, nam lathiporphyras aves in sequente Ibyci loco nullae sunt. Esset emendatio in promptu, ut ex subjectis verbis legeremus πορφυρίδας ὀνομάζει. Sed ex verbis Athenaei adducor, ut credam Ibycum aliter scripsisse. satis enim clare patet ex voce τινὰς, aliam quam porphyridas intelligi, sive diversas

reapse, sive nomine solum. Lego igitur totum hunc locum ita, "Ἰβυκος δὲ τινὰς ἀλιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων, τοῦ μὲν πετάλοισιν ἐπ' ἀκροτάτοισι ξανθοῖσι ποιήλαι, ἀλιπόρφυραι. . . . πανέλοπες, αἰολόδειροι, etc. in lacuna praeter vocem ἀλιπόρφυραι quam inseruimus defunt similia his: καὶ Ἀλκαῖος δὲ πορφυρίδων μνημονεύει. Verba quae sequuntur esse Athenaei non Ibyci, docuit nos scholiastes Aristophanis, qui ad comici Aves haec profert ex Alcaeo: ὄρνιθες τίνες οἶδες; Ὠκεανῶ γὰρ ἀπὸ περάτων ἦλθον, πανέλοπες, ποιμιλόδειροι, ταυσιπτεροι. Τὸ δὲ ζῶον ἐπὶ λαγνεῖας συμβολικῶς παρείληπται. hoc est, Phrynichus in allato loco Perdices filium vocat Cleombrotum, notans hoc symbolo ejus libidinem. In perdices ingenio duo observantur, libido et astutia: propterea comici et libidinosos vocabant Perdices, vel Perdices filios, ut Phrynichus: et astutos ac vafros, ut proditores et id genus pestes. Aristophanes in Avibus:

Εἰ δ' ὁ Πισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
βούλεται, πέρδιξ γενέσθω τοῦ πατρὸς νεόττιον.

ὡς παρ' ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶν ἐκπερδιῆσαι.

Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς, βραχέως σηπίας. Distingue melius. Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς βραχέως, σηπίας, etc. nam hoc vult, Epicharmum corripuisse τὸ ἰῶτα in voce πέρδικας. Lege praecedentia. ζῆ δὲ

ἔτη πέντε καὶ δέκα. Ita pronuntiat philosophus in nono Historiarum: id nimirum spectans, quod plerumque fieri amat. in sexto vero etiam ultra annos sedecim quasdam vivere scribit. ὅταν δὲ γινῶ ὅτι θηρεύεται. Leviter

immutat verba Aristotelis Histor. libro 9. cap. 8. Vide lege, et confer: non sine fructu feceris et voluptate. Nam philosophi oratio longe floridior atque elegantior.

καθίζοντας ἐπὶ τῶν κεράμων. Aristoteles, καὶ πολλάκις καθιζάνουσιν ἐπὶ κεφαλῆς. membranae et Epitum nostra lectione consentiunt. τούτου δ' αἰτίου

ἢ τῆ ψυχῆ γινομένη φαντασία. Haec eadem vel praecipua causa est τῆς ἐξονειράξεως, quae maribus foemisque solet accidere. καλοῦνται δ' ὑπ' ἐνίων οἱ

πέρδικες κακκῆβαι. Et κακκῆβη et κάκκαβος, perdix est Hesychio. Aristoteli κακκῆβίζειν et τρίζειν propriae voces sunt ad exprimentum perdicum sonum.

ὧν κατὰ μίμησιν λαβεῖν στάσιν τὴν μουσικὴν. Malim λαβεῖν σύστασιν. periphrasis est verbi συνίστασθαι vel συστήναι. ἐπὶ τὰδε τοῦ Κορυδαλοῦ πρὸς τὸ ἄστρ.

Corydalus, five, ut alii scribunt, Κορύδαλλος, pagus fuit tribus Hippothoontidis, ea via qua in Boeotiam ibatur: quod etiam declarant sequentia non longe. μιμητικὸν δ' ἔστι τὸ ζῶον τοῦτο ὁ ὦτος. manifestissime confundit otum et otidem: quae tamen duo sunt diversarum avium genera, quod doctis viris dudum observatum recte. ἐκ τῶν λεκανίδων. apud Eustathium, λεκανιδίων, modo vocabat λεκανίσκας. τὸ ῥύγχος οὐχὶ κινναβάρινον ἔχον. Excerpta οὐ κινναβάρινον. retenta negatione quam tollit interpres. τὰ ζῶα βλέποντα εἰς τὸν ὄρχούμενον νευροσπαστεῖται. aves intuentes eum qui saltat, moventur ad instar sigillariorum quae nervis agitantur. hoc significat verbum νευροσπαστεῖσθαι. non quod absurde putavit interpres. elegantissime autem hac voce usum Athenaeum intelligent, qui meminerint quid sit apud Graecos philosophos νευροσπαστεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. sed de neurospastis multa olim diximus ad illa Persii, nec quicquam extrinsecus intrat, Quod nervos agitet, cum in poetam illum praestantissimum commentarios scriberemus: quos edemus, ubi erit occasio, σὺν τῷ Θεῷ. σκώπτειν καλοῦμεν τὸ συνεικάζειν. vult dicere, σκώπτειν significare non simplicem irrisionem quae verbis solis fiat: sed quae gestu quoque formato ad instar ejus quem irrisum volumus. Latini sannam et subsannare dicunt. addit in eandem sententiam, καὶ καταστοχάζεσθαι τοὺς σκωπτομένους vel ut legit Eustathius τῶν σκωπτομένων. Significat eos qui subsannantur vel ut scorum esse expositos irrisoribus suis. unde illae locutiones βάλλειν ἔπεσιν et βάλλειν ἔπη. Latine, jacere in aliquem dicta. et convitia poetis dicuntur ἐπεσβολίαι. non igitur audiendi qui emendant εἰκάζεσθαι. πάντα δὲ τὰ τῶν ζώων εὐγλωττα, καὶ διηρθρωμένα ἔστι τὴν Φωνήν, καὶ μιμεῖται τοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἤχους. hoc est, omnia animalia quae linguam bene formatam habent, et articulatam vocem edunt, et cum hominum, tum aliarum avium sonos imitantur. quod de omnibus animantibus in totum dicitur, ex ipso argumento, et sequente voce ἄλλον, restringi debet ad avitii genus. εὐγλωττα autem appellantur, quae habent linguam humanae linguae similem. homo enim est, ad cujus formam omnes omnium animantium partes exigi debent. nam id perfectissimum animal est. Ita exponi potest vox εὐγλωττα. ne temere discedamus a vulgata et omnium librorum lectione. alio-

quin legi poterat ex Aristotele πλατύγλωττα. quod et fecerunt interpretes. ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρος Φησι τοὺς παρ' Ὀμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι. Homeri ver- sus est Ὀδυσσ. ε. Σκῶπές τ' ἴρηκός τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι. Sed non defuere critici qui κῶπες emendarent pro σκῶπες. Itaque ait Athenaeus, probatum Alexandro Myndio fuisse κῶπες sine σ. Plane contrarium tamen scribit Theocriti vetus interpres: cuius sunt haec ad idyllium primum, Ἀλέξανδρος Φησι, τοὺς σκῶπας οὐκ ἐπιτερπεῖς τῇ Φωνῇ· διὸ καὶ παρ' Ὀμήρῳ Φησὶν ὀρθῶς δοκεῖν γράφεσθαι σκῶπές τ' ἴρηκός τε. οὐ δεῖ γάρ Φησι γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σ. Non laborabo in tollenda hac contrarietate: neque dicam de alio Alexandro loqui hunc grammaticum, non de Myndio. nam id falsum iudico.

p. 672. Dicerem potius, corrigendum Athenaei librum, et scribendum, τοὺς παρ' Ὀμήρῳ οὐ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι. nisi cum edita lectione consentirent et MSS. omnes et Eustathius. Firmat etiam quod vulgatum est, Athenaeus ipse, paulo post scribens etiam Speusippum κῶπας legisse in illo poetae loco. nam τὸ καὶ indicat clare Alexandrum de quo erat dictum κῶπας probasse. Sed mirum etiam illud quod subjicitur ex eodem Alexandro, καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως ὠνομακέναι. nam falso dixit hoc Alexander. locus, quem citat ex Historiis est, libro nono, capite vigesimo octavo. τῶν ἀνατιθεμένων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀλεκτρούων. Gallos gallinaceos variis numinibus consecravit antiquitas: Marti praesertim et Aesculapio: de quorum templis sensisse Aristoteles videtur. Ait igitur philosophus de his sacris gallis, τὸν ἀνατεθέντα οἱ προσιόντες ὀχεύουσι, μέχρις ἂν ἄλλοις ἀνατεθῇ. hoc est, galli gallinacei prius consecrati cum qui novissime accessit cohorti suae ineunt, donec alius offeratur, qui tanquam novissimus gallinae loco ab his habeatur. Haec philosophi mens: quam in contrarium vertere interpretes absurdissime. Perplacet vero quod in Excerptis invenimus, οἱ προόντες, non οἱ προσιόντες. nisi ita malumus, οἱ προόντες, προσιόντες ὀχεύουσι. elegantius etiam scripseris, τὸν ἀνατεθέντα ἀεὶ. de quo loquendi genere ante diximus. In iis quae hodie extant Aristotelis, hunc locum haud invenias, si satis memini: sed habetur huic simillimus alius in nono Historiarum, capite octavo. ἐν τοῖς ἱεροῖς, ait, ὅπου ἄνευ θηλειῶν ἀνάκεινται οἱ ἀλεκτρούνες, τὸν ἀνατιθέμενον πάντες εὐλόγως ὀχεύουσι. id est, In templis ubi absque foeminis consecrantur galli

gallinacei, ut quisque dicatur, eum omnes servato ordine ineunt. εὐλόγως, si mendum non est, neque ὡς λόγος, scribendum, interpretor ἐφεξῆς, et ut poetae dicunt, ἐπισχερά. alius post alium, primas tenente eo qui primus fuit consecratus. Quia autem Venere plurimum uti hanc avem proditum est ab historiae naturalis auctoribus: ideo fortasse, καὶ ἡ Σαπφῶ, inquit Athenaeus, ἀπὸ τῆς ἱστορίας τὴν Ἀφροδίτην ἐπ' αὐτῶν Φησιν ὀχεῖσθαι. *Sappho hanc historiam de salacitate passerum secuta, Venerem illis vehi ait.* Extat hodieque suavissimae poëtriae locus, quem respiciebat auctor haec scribens. Nam ait in hymno Veneris qui apud Dionysium Halicarnasseum,

— πατρὸς δὲ δόμον λιποῖσα

χρύσειον ἤλθε

ἄρμ' ὑποζεύξασα· καλοὶ δὲ σ' ἄγον

ὠκέες στρουθοί, πτέρυγας μελαίνας

πυκνὰ δινέοντες ἀπ' ὠράν' αἰθέ-

ρος διὰ μέσσω.

Notemus etiam de passeribus usurpari vocem πρόσωπον, cum ait Alexander Myndius, de illis loquens, τὸ δὲ πρόσωπον οὔτε λίαν λευκὸν ἐχούσας οὔτε μέλαν. Dura sane κατάχρησις.

CAPUT UNDECIMUM.

Eupolidis Πόλεις. Pratinæ Lacaenæ aut Caryatides: Coturnices ἡδύφωνοι. σιαλὶς et sialendris p. 673. avicula. Ortygometra Ithacensis. Cratetis aut Pherecratis Γεῖτονες. Chennia cibus vilis apud Aegyptios. Zythus Aegyptiorum. Aegyptii παπυροφάγοι. Boeonis liber περὶ ὀρνιθογονίας. Φάψ et Φάττα. Aeschylī Protens. Differentia colorum σποδίου et τεφροῦ. τιθέναι. congerere. Catagogia et Anagogia. columbae pro nuntiis. alia item multa.

COTURNICEM foeminam his Alexandri Myndii verbis describit Athenaeus: ὁ θῆλυς ὀρτυξ λεπτοτράχηλός ἐστι τοῦ ἄρρενος, οὐκ ἔχων τὰ ὑπὸ τῷ γενεῖω μέλανα. ἀνατμηθεὶς δὲ πρόλοβον οὐχ ὀραῖται μέγαν ἔχων καρδίαν, δ' ἔχειν μεγάλην, καὶ ταύτην τρίλοβον. Scribendum, λεπτο-

τραχηλότερός ἐστι τοῦ ἄρρενος: vel μάλλον λεπτοτάχης. Restituimus autem hic duas dictiones πρόλοβον et τρίλοβον: cum earum loco ederetur prius τρίβολον. ineptissimo aut nullo potius sensu. Phanodemum ait dipnosophista, scripsisse aliquid in secundo rerum Atticarum de generatione coturnicum: deinde ejus historici verba quaedam recitantur. sed nihil in illis invenias de eo quod fuerat propositum. causam putamus esse quod hodie in nostris libris non integer locus Phanodemi habeatur, quem Athenaeus descripserat. Scribo, ὡς κατεῖχεν Ἐρυσίχθων Δῆλον τῆν νῆσον. non ut habent libri omnes, κατεῖδεν. Vel scribe καθῆρεν. Ex historia Thucydidis nota est Deli ἡ κάθαρσις. Scribe etiam, ἔχαιρε γὰρ Φησι καὶ περιῶν τῷ ζῶν τούτῳ. nam etiam cum esset in vivis eo animali gaudebat. male περιῶν. Eupolidis comici Πόλεων, (quae fabula mox laudatur), meminit et Pollux cum alibi, tum lib. 7. cap. 2. ubi scribe ita haec verba, Κακὰ τοιάδε πάσχουσιν, οὐδὲ πρᾶσιν αἰτοῦσι. quid significet πρᾶσιν αἰτεῖν, quod proprium est servorum, alibi est expositum. meminit etiam Harpocration in ἀπόκρισις. Multas aves alibi mutas esse, alibi vocales, aut sonum mutato loco mutare non ignorant periti rerum naturalium. Quare non est quod miremur nimis sequentem philologi observationem: Πρατίνας. ait, ἐν Δυμάναις ἢ Καρίτισιν ἀδύφωνον ἰδίως καλεῖ τὸν ὄρνυγα. πλὴν εἰ μὴ τι παρὰ τοῖς Φλιασίοις ἢ τοῖς Λάνωσι Φωνάεντες, ἅς καὶ οἱ πέρδιες. Recte judicavit Dalecamp. lemma tragoediae Pratinæ quae hic nominatur esse corruptum: recte etiam pro Καρίτισι emendari ab illo censemus Καρυάτισι. Legimus enim, Πρατίνας ἐν Λακαίναϊς ἢ Καρυάτισι. Lacaenae virgines annuas choreas Dianae Caryatidi agitarunt. Hinc videtur natum hujus fabulae argumentum. Phliasius autem fuit Pratinas. Phlius in Peloponneso urbs fuit, non procul Sicyone. Ait igitur Athenaeus: quod coturnices appellaverit unus Pratinas Phliasius ἀδύφωνος: id eo factum esse fortasse, quoniam in agro Phliasiorum essent vocales coturnices non minus quam perdices. Quae sequuntur de appellatione cujusdam aviculae quae σιαλῖς diceretur, nec satis manifestam cohaerentiam habent cum praecedentibus: neque agnoscuntur ab auctore Epitomae. σιαλῆνδρις ex Hesychio saltem nota avis: σιαλῖς incomperta nobis alibi. Certum autem est, Athenaeum totam istam observationem ex Didymi commentariis in Pratinæ su-

periozem locum auſiſſe. Quare illius ἀπὸ τούτου expoſitio pendet e praecedentibus: non hic quidem apud Athenaeum: ſed olim apud Didymum Ortygometra, quae Italis *qualiarum rex* nominatur, in Ithaca inſula frequentius ſpectata olim videtur, quam in aliis Graeciae partibus. non enim temere Ἰθακηſίαν ὀρτυγομήτραν dixit vetus poeta. μνημονεύει, ait, Κράτης ἐν Χείροσι λέγων, Ἰθακηſία ὀρτυγομήτρα. Suſpicor legendum Φερικράτης. quia ſemper alibi ejus fabulae auctor nominatur Pherecrates. Aut ſcribe, Κράτης Γείτοσι. Poſteſt etiam ita, Κρατῖνος Χείροσι. vide ad librum 11. Cenſeo legamus mox, Περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτεία μαθηματικῶς εἰρημένων. ita enim concipi debet lemma libri a Clearcho editi et mutilam periodum quae ſtatim ſequitur de infelici gracculorum amore adverſum ſui generis aves, ita exple, καὶ τοῖς κολοιοῖς δὲ διὰ τὴν Φυſικὴν Φιλοſτοργίαν ἀλίσκεſθαι συμβαίνει. εἰ γὰρ καὶ τοσοῦτον πανουργία διαφέρει, ὅμως, etc. Ex iis quae ſcribuntur de chenniis, duo cognoscimus: ſolitam inter vulgares aves chennium haberi, quaeque etiam inter ſalitas carnes in familiae uſum aſſervaretur: et Aegyptios plurimum hoc cibo eſſe uſos. Patet illud prius ex Cleomenis verbis in epiſtola ad Alexandrum M. ubi inter ciborum quiſquiliis nominantur χέννια ταριχηρὰ μύρια. Extat etiam elegantiffimum veteris poetae epigramma in ſordidum quendam, ſolitum ſuis convivis minimi pretii dapes proponere: in queis chennia ſalla numerantur:

Ἡμεῖς δ' ἐſθίομεν κεκλημένοι ἀλμυρὰ πάντα,
 χέννια, καὶ τυρούς, χηνὸς ἀλιſτὰ λίπη,
 ὄρνια καὶ μόςχεια. μίαν δ' ἐπιπίνομεν αὐτοῖς:
 πάſχομεν οὐκοῦν σοῦ, Τάνταλε, πικρότερα.

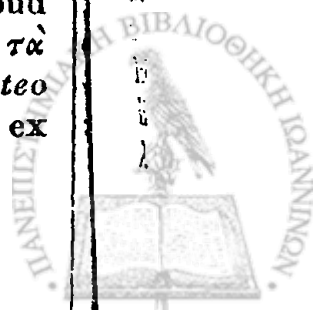
Quod autem propria Aegyptiis fuerint chennia, probant liquido Hipparchi verſiculi, quos ex Iliade Aegyptia, poemate illius, deſcripſit Athenaeus. Eos deſcribemus et nos, ut medicinam ſi poſſumus aliquam faciamus eorum vulneribus. Sic ergo Hipparchus.

Οὔ μοι Αἰγυπτίων βίος ἤρεſεν, οἶνον ἔχουſιν
 χέννια τίλλοντες † καλκαλιάδει ſαλέοντα.

Si licet hiſcere in tantis tenebris, legam χέννια τίλλοντες καὶ ἄλσυρα αἰεὶ ἀλέοντες. vel καὶ αἰεὶ κριθάς ἀλέοντες. Libro decimo, Αἰγυπτίους Ἐκαταῶς ἀρτοφάγους Φηſὶν εἶναι, κυλλήſτίας ἐſθίουſτας. τὰς δὲ κριθάς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας. vides eadem prope verba: de zytho Aegyptiorum ex hordeo, praeter hiſtoricos et

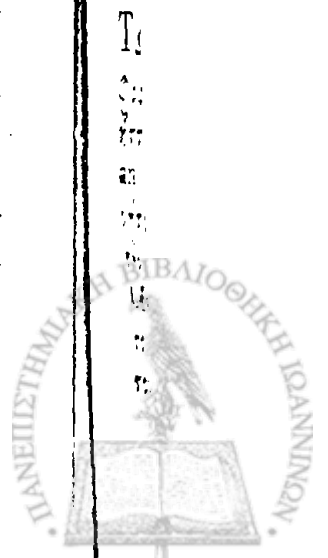
medicos, Aeschylus quoque in Supplicibus, Ἄλλ' ἄρ-
 σενάς τοι τῆσδε γῆς οἰκήτορας Εὐρήσῃ οὐ πίνοντας ἐκ
 κριθῶν μέθυ. Nemo mihi negaverit conjecturam hanc
 plurimum continere probabilitatis, quia tamen velut in
 bivio haeremus ductu horrorum destituti, tentemus aliam
 quoque viam: si forte quam quaerimus veritatem inve-
 niemus. Nam quia valde paupertatem Aegyptiorum
 extenuare voluit poeta, scribi fortean potest, καὶ βίβλον
 p. 675. αἰεὶ ἀλέοντες. esum byblici panis exprobrat Aegyptiis.
 quorum tenuiores pane e papyro se sustentasse obser-
 vavimus. Apud Aeschylum Danaus rex Argivorum ita
 consolatur puellas, quas vi infesta Argivis eripere manus
 Aegyptia parabat: βύβλου δὲ καρπός, αἶτ, οὐ κρατεῖ στά-
 χυν. Scholiastes, παπυροφάγοι οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν. Rara
 apud scriptores. Graecos mentio est Boei vetusti auctoris,
 qui Περὶ ὄρνιθογονίας scripserat. De eo noster, Βοῖος δ'
 ἐν Ὀρνιθογονία, ἢ Βοιωῶ, ὡς Φησι Φιλόχορος, ὑπὸ Ἄρεως
 τὸν Κύκνον ὀρνιθωθῆναι. non satis capio illa verba, ἢ
 Βοιωῶ. nam absurdum est quod suadet haec lectio, titu-
 lum edidi a Boeo libri fuisse Βοίου Βοῖος. puto verius,
 Βοῖος ἢ Βοιωῶ. sicuti postea liquido scriptum invenimus
 in Huraldino. videntur dubitasse veteres vir fuisset an
 femina auctor poematis illius. Βοιωῶ, ut Δηῶ, Μυρῶ,
 Θεανῶ et similia mulierum nomina. Citatur Βοῖος ἐν
 Ὀρνιθογονία ab Antonino Liberali in Metamorphosi.
 Cygnum in avem sui nominis esse mutatum a Marte
 quod ait Boeus, non assentiuntur alii. Ovidius Neptu-
 num αἰτιᾶται. corpus Deus aequoris albam Contulit in
 volucrem: cuius modo nomen habebat. Liberalis Apol-
 linem. καὶ ἐγένοντο βουλή Ἀπόλλωνος ὄρνιθες ἀμφοτέροι
 ἐν Λμνῆ. historia duodecima. Miratur scriptor coenarum
 Aristotelem in enumerandis avibus columbini generis
 τὴν Φάβα praetermisisse: cuius tamen alii meminerint,
 ut Aeschylus. ἐν πέμπτῳ, αἶτ, περὶ ζώων μορίων τὴν
 Φάβα οὐκ ὀνομάζει. locum philosophi respicit Historiarum
 libro quinto, capite 13. De errore hujus citationis
 septimo libro satis, illo in loco nulla phabis mentio:
 saepe tamen in Historiis Φαβός et Φάττας distinctim
 habetur mentio. Versus Aeschyli sic scribuntur, Σιτου-
 μένην δύστανον ἀθλίαν Φάβα Μέσαντα πλευρὰ προσπτύοις
 πεπλεγμένην. pendet sententia ex praecedentibus apud
 poetam. sed posterior versus ita scribendus, Μέσαν τὰ
 πλευρὰ πρὸς πτύοις πεπλεγμένην. citantur haec e Proteo
 Aeschylea. Ea fuit fabula satyrica, ut cognovimus ex

Hesychio in ἐπάσω. tamen in membranis hic invenimus Αισχύλου ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτεῖ. Columbini et ut loquitur philosophus περιστεροειδοῦς generis, species sunt phatta et trygon, sive turtur: de quarum differentiis scribit Athenaeus ex Aristotelis non extantibus libris: ἡ δὲ Φάσσα ἀλέκτορος τὸ μέγεθος, χρώμα δὲ σποδίου. ἡ δὲ τρυγῶν πάντων ἐλάττων, χρώμα δὲ τεφρόν: duabus notis fallam a turture separat: a magnitudine et a colore. illam gallinae parem facit: hanc, caeteris omnibus quae ad Columbinum genus referuntur minorem, praeterea phattam vivum cinerem similitudine coloris referre: turturem vero cinerem extinctum. Ita interpretamur σποδίου χρώμα et τεφρόν: nam doctissimorum virorum acquiescere sententiae non possumus, qui nullum discrimen statuentes inter eas voces, sola magnitudine diversas faciunt turturem et phattam. Sunt sane res affines σποδός et τέφρα: sed tamen diversae: sicut accurate docemus in commentario De coloribus. Ibi explicatum est quid differentiae sit inter τεφρόν colorem, et eum p. 676. qui σποδός Athenaeo et Eustathio, σποδοειδής Hippocrati et Aristoteli dicitur. Τιθέναι pro nidificare translaticium non est. Sic autem usurpatur, cum hic dicitur. τίκτουσι δὲ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους. διὸ δὴ καὶ δεκάκις καὶ ἐνδεκάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ τιθέασι. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δωδεκάκις. sic Latini congerere. ut, aëriae quo congefere palumbes. Aristot. unde noster, usus verbo τίκτειν. Historiarum libro sexto, capite 4. τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεκάκις καὶ ἐνδεκάκις. αἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δωδεκάκις. Diffudit philologus βραχυλογίαν philosophi: solitus saepe verbis suis alienas sententias referre. Errant qui repugnantibus libris et Excerptis Athenaeum hic censent emendandum: imo vero depravandum. Aelianus Variarum hist. libr. 1. cap. 15. pro τιθέναι posuit ὠδίνειν. vide locum. Tollenda mox lacunae nota, sine causa istis impacta: ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ Φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης † ὅτι περιστερὰ ἕτερον, πελίας δ' ἔλαττον, etc. nihil enim deest: sed locus illustrandus e libr. 5. Histor. cap. 13. unde est descriptus. Scribe mox, ἴδιον δὲ λέγει τῆς περιστερᾶς τὸ κύειν αὐτὰς, ὅταν μέλλωσιν ἀναβαίνειν, ἢ οὐκ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας. cum Epit. non τῆς θηλείας. Locus est libro 6. cap. secundo philosophi quidem non sunt haec verba, tamen etiam Aelianus, quasi ex Aristotele, μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν τοῦ Φιλήματος ἔρημον.

Scribendum etiam, ὁ Μύνδιος οὐ πίνειν Φησὶ τὴν Φάσσαν ἀνακύπτουσαν ὡσπερ τὴν τρυγόνα. non ἀνακόπτουσαν. Aristotelis observatio est, Histor. libr. 9. ἴδιον δὲ ταῖς περιστεραῖς δοκεῖ συμβεβηκέναι, καὶ ταῖς Φαψὶ καὶ τρυγόσι, τὸ μὴ ἀνακύπτειν πινούσας, εἰ μὴ ἰκανὸν πίωσι. Bello Persico quod duce Mardonio gestum est, albas primum columbas Graecis esse visas non hic solum legas. Dodonaearum tamen columbarum historia longe antiquissima est: verum nigro colore illas fuisse disertim testatur Herodotus in Euterpe. Proximus locus Aristotelis hodie aliter in nostris libris legitur. Sic enim Athen. ὁ Ἀριστοτέλης Φησὶν, ὡς αἱ περιστεραὶ γιγνομένων τῶν νεοτῶν, τῆς ἀλμυρίζουσης γῆς διαμασσησάμεναι, ἐμπύουσι αὐτοῖς διοιγνῦσαι τὸ στόμα, διὰ τούτου παρασκευάζουσαι αὐτοὺς πρὸς τὴν τροφήν. at hodie sic, γενομένων δὲ τῶν νεοτῶν φροντίζει ὁ ἄρρην τῆς ἀρμοσύσης τροφῆς. ἧς διαμασσησάμενος, εἰσπύει τοῖς νέοις, etc. ne existimemus ignavi librarii figmentum esse quod habet Athenaei lectio περὶ τῆς ἀλμυρίζουσης γῆς. quod nobis quidem perplacet. Eryx in Sicilia oppidum fuit, ubi praecipuo cultu Venus Erycina colebatur, de qua, ut Graecos omnes taceam, multa Cicero in libris contra Verrem. Duae autem in anno solennitates ab Erycinis et aliis Siculis observabantur, quarum alteri *Anagogia*, alteri *Catagogia* nomen e re fecerant. causam appellationis utriusque festi, planissime explicat hic Athenaeus. *Anagogia*, inquit, dixerunt illum diem quo credebant Venerem e Sicilia in Africam ἀνάγεσθαι: id est, *sublatis anchoris enavigare*. illum vero diem quo redire Venerem et in portum Erycinum κατὰγεσθαι pro certo habebant, *Catagogia*. Mendose scriptum in Athenaei p. 677. libris, τῆς δὲ Σικελίας ἐν Ἐρυκι καιρὸς τίς ἐστιν, ὃν καλοῦσιν ἀναγωγὰς. Lege, ὃν καλοῦσιν ἀναγώγια. Aelianus primo Variarum histor. libr. ἑορτὴ ἐστὶν ἣν καλοῦσιν ἀναγώγια. Scribe, μιᾶς προπετασθείσης ἐκ τοῦ πελάγους περιστερᾶς. non προσπετασθείσης. ita Epito. multa Aelianus de hujus columbae colore et praestanti forma. Recitatur paulo post hic versiculus e Pherecratis Pictoribus, ἀπόπεμψον ἀγγέλλοντα τὸν περιστερον: quo versu tangitur mos antiquorum, utentium saepe columbis internuntiis: sicut Romae fieri solitum in Theatris. Sed et in historia seria invenias hujus rei exempla: ut apud Plinium libro decimo, cap. 38. Vide etiam Aelianum libro nono Ποικ. cap. 2. [Arnoldus Abbas Lubecensis

in historia Slavorum. *Volens rex Antiochiae suos praescire quod factum esset, dimisit columbam. Solent enim exeuntes ad quaelibet negotia secum asportare columbas, quae domi pullos habent noviter creatos: et si in via forte accelerare volunt nuntium, scriptas literas sub umbilicos columbae subtiliter ponunt et eam avolare permittunt: quae cum ad suos foetus properat, celeriter amicis desideratum nuntium apportat.* Jacobus Vitriacensis de historia Orientali. *Sunt praeterea columbae quae nuntiorum fungentes officio, litteras dominorum sub alis doportant, hora aut tempore modico multa terrarum spatia transeuntes: sunt autem valde utiles; maxime quando per terras inimicorum alii inimici transire non audent.]* Nostra quoque memoria idem factitatum in obsessa quadam Belgii urbe et audiivi saepius et legi. Περιστερίον blandientium vox est: ut in proximo Pherecratis loco, ἀλλ' ὦ περιστερίον Ὅμοιον Καλλισθένει πέτου. ο columbula, vola similis Callistheni. at περιστερίδιον non columbulam, sed pullum columbae significat: ut apud 70. Levitici capite 1. καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστεριδίων τὸ δῶρον αὐτοῦ. In textu Moïsis est, הַנְּיִת בְּנֵי גַמ.

CAPUT DUODECIMUM.

ῤυπαροκέραμος. παραστάται, testiculi. πατανίων σωρεύματα, patinarum struices. γαλαθηνὰ κρέα. Heniochi Polyeuctus. Suidae suspecta fides. κερύεσσα ἔλαφος, Cratetis comici Γείτονες. ἄωτειν ὕπνον. τιτθὸς α θῆσθαι. dorcades, dorcones, et zorcones. Demus Pyrilampis F. Platonis locus illustratus. τὰς Atticorum.

ΤΩΝ δὲ βοσκᾶδων καλουμένων, ὁ μὲν ἄρρην κατάγραφος νήττης. In Excerptis hoc solum, ἔστι δὲ ὁ ἄρρην ἤττον νήττης. incertum est, utro potius modo legendum an ἤττων νήττης, minor anate: an κατάγραφος ἤττον νήττης: minus varius quam anas. ῤυπαρομέλαινα τὴν χροιάν. Scribendum ut in Epit. ῤυπαρομέλαινα. Offendimus in scripta lectione quod hic expressum est, τὸ ῤύγχος ὀξύ ἔχει, σκέπτον τε τὰ ὄμματα. vulgo σκέπτονται: quorum hoc absurdum, illud suspectum. τῶ

χρώματι δὲ ῥυπασουέραμος ἐστὶ. Excerpta ῥυποκέραμος. Eustathius ad secundam Odysseam, ὑποκέραμος. Vulgatam explicat simul et tuetur alius locus ejusdem Alexandri paulo post de tetrace. τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμο-
 p.678. λόγῳ, τὸ χρῶμα κεραιμοῦς, ῥυπαραῖς στιγμαῖς καὶ με-
 γάλαις γραμμαῖς ποικίλος. καὶ Σίμαρος ἐν τρίτῳ
 Συνωνύμων. Scribendum Σιμάριστος. ex aliis multis
 Athenaei locis. καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται. ratio
 nominis, quia gemini sunt. vide Hesychium, et corrige
 ex medicorum libris. de horum esu, cap. 8. hujus libri.

Καὶ πνικτὰ Σικελικὰ παντανίων σωρεύματα. Jus-
 seram, πατανίων. βατάνιον et πατάνιον idem. Sed hoc
 σικελικώτερον. unde Latinis patina. et πατανίων σωρεύ-
 ματα, Plauto *struices patinarum*. in *Menaechmis*, *Tantas*
struices concinnat patinarias. Δημήτηρ βροτοῖσι

χάρμα δωρεῖται Φίλων. Prima et postrema vox in mendo-
 cubant. Scribendum omnino, — ἦν Φερέσβιος Δηῶ
 βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλον. Τί λέγεις; Τρα-
 γωδίαν παραινῶ Σοφοκλέους. Repone loco inepti hoc

loco verbi παραινῶ, περαίνω: quo nihil convenientius.
 Sic περαίνειν ῥῆσιν et περαίνειν νόμον κισσαρωδικόν.

Γαλαθηνὰ ἐκλεπτον οὐ τέλεα. opponit γαλαθηνοῖς, id
 est, subrumis, τὰ τέλεα, quae perfectae sunt aetatis.
 Sic apud Hippocratem τὰ γαλαθηνὰ κρέα τοῖς ἰσχυρο-
 τέροις opponuntur. neque solum porcellos γαλαθηνούς
 dixerunt, sed et agnos, hoedos, hinnulos, catulos, et
 omnes alios foetus teneros qui lacte nutriuntur. mox
 etiam γαλαθηνὰ βρέφη, quae dicitur esitasse immanis
 et illaudatus tyrannus Phalaris. Alcaei corruptissima
 verba sunt ex quibus duos hosce faciebamus senarios,
 non vana fortasse conjectura.

Οἷε δ' ἀκούειν αὐτόν, εἰ μὴ γρύξομαι,
 ὣν σοὶ λέγω πλέον τι γαλαθηνοῦ ὑός;

censen' istum quae dicam tibi intellecturum magis
quam porcellum, nisi grunniam? videtur in aliquem
 dictum cui objiciebatur ὑγνία, et suillum ingenium.

κομψός γε μικρός κρωμακίσκος, οὗτος γαλαθηνός. Quid
 est κρωμακίσκος, aut quomodo interpretabimur? si quis
 me hoc roget, jubebo, ἄλλην δρῦν βαλανίζειν. nam mihi
 barbarum id verbi est. Sed puto verius, esse scriben-
 dum aliter. puta, κομψός γε μικρός τὸ σῶμα κρωμακίσκος
 οὗτος γαλαθηνός. *venustus sane et parvo corpore ado-*
lescentulus hic subrumus. aut sic κομψός γε, μικρός τς
 σῶμα, ὑϊκός οὗτος γαλαθηνός. Ἡνίοχος Πολυεύκτω.

Suidas praeit nobis ad diversam admodum lectionem. Scribit enim Polyeuctum comicum fuisse, cujus fabulam *Heniochos* laudet in *Dipnosophistis* Athenaeus. nempe ita legit: ἐν Ἡνιόχοις Πολύευκτος. Ego falli Suidam non ambigo: nam vel ipsius testimonio rectum esse quod editur, probare possumus. Scribit ille alio loco, Heniochum veterem comicum, inter caeteras fabulas edidisse et Polyeuctum. Porro Heniochi comici non hic solum Athenaeus meminit: Polyeucti, neque Athenaeus usquam alibi, neque ullus alius. In posteriore versuum Heniochi, scribe ex membranarum, τέθυκε τὸν χοῖρον λαβῶν. non τέτοκε, quod nimis absurdum. ὅστ' ἐν ὕλη κερόεις ἀπολειφθεῖς ἀπὸ μητρὸς ἐπτοήθη. Non dubie vera est scriptura antiqua, κερόεσσα: ut mater cornuta dicatur non hinnulus. Sed hoc mutarunt, qui absurdum putabant, si cervae cornua tribuerentur. ceu vero Grae- p. 679. cos poetas versantibus frequentius quicquam in oculos incurrat, quam κερόεσσα ἔλαφος: qua de re multa vetus Pindari interpretis, aliique viri naturalium rerum periti.

Κράτης Γέλοσι. Verum utrumque nomen, et poetae et fabulae. Utriusque testis Julius Pollux libro septimo sub finem, et libro decimo, capite 26. Cratetis verba ita habeant melius, νῦν γὰρ ὑμῖν παιδικῶν δαίσομ' ὡσπερ ἀρνῶν ἔτι γαλαθηνῶν τε καὶ χοίρων. Σιμωνίδης δ' ἐπὶ τοῦ Περσέως τὴν Δανάην ποιεῖ λέγουσαν. De hoc Simonidis cantico lege Dionysium Halicarnasenseum extremo libro Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Quae inde asseruntur hic verba sunt inquinata mendis: ὦ τέκος οἶον ἔχω πόνον, σὺ δ' αὖτε εἰς γαλαθηνῶν δ' ἦτορι κνώσσεις. Restitue poeticum et Homericum verbum ac lege, ὦ τέκος οἶον ἔχω πόνον· σὺ δ' ἄωτεις, γαλαθηνῶν τ' ἦτορι κνώσσεις. O fili quantos ego cruciatus fero: at tu interea dulcem somnum carpis, et infanti animo stertis: ἄωτειν est ἀπανθίζεσθαι τὸν ὕπνον, quod vulgo dicimus, primum somnum dormire. Homerus Μηκέτι νῦν εὐδοντες ἄωτειτε γλυκὺν ὕπνον. Neque alter qui sequitur locus Simonidis de Archemoro caret menda: εὐστεφάνου γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν ψυχὰν ἀποπνέοντα γαλαθηνὸν τέκος. Archemorum Hyrsipyrae filium infantem periisse testis Apollodorus et quicumque de Nemeorum institutione aliquid scripserunt. Vox εὐστεφάνου neque Archemoro convenit, neque sententiae horum verborum. Non ausim dicere scripsisse poetam, εὔτε σέγ' ἄνθρωποι γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν, etc. sed ponamus ita esse donec

proferatur aliquid melius. Itaque verte, *cum quidem omnes te flebant tener filii, dulcem animam efflantem.*

καὶ ὁ τιτθὸς ἐνθύνει, διὰ τὸ ἐντίθεσθαι τὰς θηλάς. a verbo θῆσθαι, non solum θηλή deducitur, verum etiam τιτθός: utraque vox mammam significat. ex MSS. adjecta periodus. Lege Eustathium. sequens versus et laceri, et fortasse perturbati codicis argumentum est.

μόνως δορκάδες λέγονται, δόρκωνες δὲ οὐ. accipe λέγονται pro dici debent: aut, a probatis auctoribus nominatae reperiuntur. nam *dorcones* non dici omnino, falsum est, cum et *dorcades*, et *dorcones*, et *zorcones* legantur.

ΤΑΩΣ. ὅτι σπάνιος οὗτος ὁ ὄρνις, δηλοῖ Ἀντιφάνης. Videtur melius, ὅτι σπάνιος ποθ' οὗτος ὁ ὄρ. nam ex sequentibus Antiphanis verbis non colligas recte raros pavones fuisse temporibus ipsius: sed aliquando fuisse raros. Poetae versus, ut ex libro 14. patet, ita sunt distinguendi,

Τῶν ταῶν μὲν ὡς ἅπαξ τις ζεύγος ἤγαγεν μόνον
σπάνιον ὄν (vel ἦν) τὸ χρῆμα· πλείους δ' εἰσι νῦν
τῶν ὀρτύγων.

Trochaïci sunt tetrametri catalectici. At Breviator longe haec accipit aliter: nam illa, σπάνιον ὄν τὸ χρῆμα. πλείους δ' εἰσι νῦν τῶν ὀρτύγων pro Athenaei verbis habet, eaque subjicit sequenti testimonio Eubuli. nam Antiphaneum, utpote mendosum, omittit. καὶ ταῦτα οὐκ εἰσάπαξ· ἀλλὰ παρ' ἡμέρας δύο. Aristoteles, καὶ p. 680. οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλὰ διαλιπὼν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. libro sexto Historiarum capite nono. μή ποτε θρέψω παρὰ Περσεφόνη τοιόνδε ταῶν, ὃς τοὺς εὐδοντας ἐγείρει. Verba sunt cujusdam ingrato pavonum clamore plurimum offensi, quod is saepius se excitasset. Ait igitur, vereri se ne molestam adeo avem cogatur alere etiam apud Proserpinam, id est in orco, cum fuerit mortuus. ut, *Ad generum Cereris sine caede et vulnere pauci Descendunt Reges.* Viri docti aliter: sed error est, quemadmodum etiam graviter iidem errant, cum ista, ὄρνεις δὲ ποικίλους πολλαίς ἐν αὐτῷ ὀνομάζει, Φάσκων τούτους τρέφειν Δῆμον τὸν Πυρριλάμπους. interpretantur sic ut dicant, populum Atheniensium pavones splendidos aluisse. Vertendum erat, *In ea oratione Antiphon pavones nunquam nominat: sed semper aves varii coloris, dicens, Demum Pyrilampis F. has alere.* Demus hic ille est Φιλόκαλος et comulus juvenis, quem ut mollem et formae studiosum comici perstrinxerunt. Aristophanes Vespis,

Καὶ νῆ Δί' ἂν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
τὸν Πυριλάμπους ἐν Θύρα Δῆμον καλόν.

ubi vetus interpres, μέμνηται τούτου καὶ ἐν Πόλεσιν Εὐ-
πολις. Καὶ τῷ Πυριλάμπους Δῆμῳ ἄρα κυψέλη ἔνεστιν·
ἦν δὲ καὶ εὐμορφος ὁ Δῆμος. Ex istis lucem afferes
loco Platonis in Gorgia, ubi ait Socrates de se et Cal-
licle, ambos se duorum amore teneri: ipsum quidem
Alcibiadis et philosophiae: Calliclem vero δῆμου Athe-
niensium, et Δῆμου Pylilampis, id est, populi et Demi
qui erat filius Pylilampis. Philosophi verba sunt, λέγω
δ' ἐννοήσας ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταυτόν
τι πεπονθότες, ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἐκάτερος· ἐγὼ μὲν
Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ Φιλοσοφίας· σὺ δὲ δυοῖν,
τοῦ τε Ἀθηναίων δῆμου, καὶ τοῦ Πυριλάμπους. Scribendum,
καὶ τοῦ τοῦ Πυριλάμπους. non enim Pylilampem ama-
bat Callicles juvenis senem et ἀπὸ τῶν ἐρωτικῶν alienum:
sed illius filium, cui erat nomen Demo, ut diximus.
subjicit Socrates non multo post, καὶ πρὸς τὸν Πυρι-
λάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπον-
θας. ταῶς δὲ λέγουσιν Ἀθηναῖοι. Apollonius
grammaticus lib. 4. ἐπεὶ οὐδὲν κωλύει τοῖς σεσημειωμένοις
ὁμοια αὐτὰ καθίστασθαι τῷ εὐοῖ, εἶεν (haec vox est
corrupta) καὶ ἔτι τῷ παρ' Ἀττικοῖς ταῶς. Scribit He-
sychius, τάως Cretensum vocem esse, pro τέως: at pro
pavone, scribi ταῶς. sic in multis aliis dictionibus spiri-
tum medium notabant: ut in ἄώρος cum est ab ὄρα. et
in πλησίλος ac similibus de quibus libro superiore.
Emenda ex Aristophanis codicibus subjectum hunc illius
versum, Τηρεὺς γὰρ εἰς ὑπόπτερον ὄρνις ἢ ταῶς. nam
rectum est, Τηρεὺς γὰρ εἰ σὺ; πότερον ὄρνις ἢ ταῶς;
sequentia verba non leguntur apud comicum eo quidem
loco: neque hic in Excerptis. Jam pro ὡς ἐν τῷ αὐτῷ
Ἀριστοφάνη, invenimus scriptum ἐν τῷ ἀγύρω. itaque lego,
ἐν τῷ Ἀναγύρω de ea fabula diximus alibi. Exempla
tennis spiritus cum ejus nota superscripta habet Eustath.
νεῶς, Τυνδαρεῶς, et reliqua ad hunc modum. Ex eodem
Eustathio scribendum mox in disputatione de spiritus p. 681.
natura, καὶ ἐνταυθοῖ προάπτουσα, (non πράπτουσα) καὶ
τάχιον ἐνθέουσα, δι' ἐπιπολῆς ἐστὶ τῶν λέξεων. vulgo
δι' ἐπιστολῆς. nullo sensu. Significat aspirationis hanc
naturam esse, ut in dictionibus simplicibus initiales
vocales semper occupet: quo sese proripiens, et velut
cursu antevertens ipsam dictionem, non pars illius
censeri debeat, sed aliquid illi insistens. Quod de H

Graeco et H Romano subjicitur, cujusmodi sit omnes intelligunt.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

De antiquis avium et plantarum appellationibus. Diversa studia philologorum et philosophorum. De tetrace ave: ea duplex fuit. σπερμολόγου item vocis duplex notio. Φοινικοείμων. Κάθodos Ἡρακλειδῶν. ψύη, ψόα, ψοία. pfoeadici. Clearchi liber Περί σκελετῶν. νευρομήτραι, sive νεφρομήτραι. ψόα unde dicta.

AVIUM et caeterarum animantium, itemque plantarum nomina quae apud vetustos scriptores leguntur, revocare ad vulgares appellationes, jocundus quidem et utilis, sed oppido difficilis labor est. Id enim commode praeflare queat nemo, quin rei qua de agetur, et τοῦ τι ἦν εἶναι αὐτῆς certam notitiam habeat. Atqui pleraque illorum quae diximus, vix cognitione τοῦ ὅτι, et solo nomine sunt nobis nota, cum in libris Hebraeorum, Graecorum, et Romanorum ea legimus. Cum autem duplex hoc modo sit omnium naturalium rerum cognitio: philologi et veterum scriptorum interpretes, haec fere quae levior est, necessario contenti, illam philosophis relinquunt. Ea namque vera et γνησιωτάτη philosophia est, quae Naturae, hoc est Dei OPT. MAX. opera scrutatur, et solidam perfectamque eorum intelligentiam gradum facit ad illius notitiam, quem unum esse vera est sapientia, et vere, ut ajebat Plato, πάντων τῶν μαθημάτων θριγγός. Ad hanc rerum naturalium intimam, ut sic dicam, cognitionem cum non aspires professio philologorum, quas vulgo etiam Graeci grammaticos vocarunt, mirum non est, si illis usuvenit, quod hoc loco eruditissimus convivator Larenis eleganter ait. εἶδος, inquit, γραμματικῶν παισὶ περὶ πάντων τῶν προβλλομένων λέγειν, εἶδος Φυτοῦ, εἶδος ὀρνέου, εἶδος λίθου. Quid miraris Larenis? χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Λυδῶν ὀρίσματα. aliud inquam philologus profitetur, aliud philosophus: neque unquam illum puduerit ea fateri se parum intelligere, quae in veterum scriptis parum dilu-

cide explicata invenerit. Talis illa confessio est ingenui pudoris plena doctissimi Hebraeorum Rabbini Aben Ezrae: scribentis in secundum Mosaicae Geneseos caput, de nominibus fluviorum qui in libris nominentur, item familiarum, regionum, avium, et caeterorum animalium, necnon lapillorum, non posse cuiquam constare, nisi quis, ait, in somnis viderit, κατ' ὄναρ χρηματισθεῖς. p. 682. ipsa verba sapientissimi viri lubet adscribere: ואין ראיה על פישון שהוא היאור רק שחרגם החוילה כפי צרכו כי אין לא קבלה וכן עשה במשפחות ובמדינות ובעופות ובאבנים. Quod si unquam venia digna in homine docto ignorationis confessio, tum certe dignissima est, cum de re agitur non translaticia, sed cujus nomen paucissimis tantum locis usurpatum ab antiquis inveniat. Sunt autem hujusmodi quam plurima, vel potius, prope infinita, quae semel aut non multo saepius nominata offendas, cum omnia vetustatis momenta diligenter excusseris. In hoc album vox τέτραξ referri debet: de qua eruditissimus vir Larenis disputat hoc loco. Nota erat doctissimis illius convivis tetrax avicula et spermolago similis, ex Alexandri Myndii libris De animalibus, et poetis qui ejus meminerant. sed fuit eodem nomine diversa alia avis, uni ut videtur, Aristophani nominata, ac propterea neque Larenis convivis, neque aliis ejus saeculi doctis cognita. Vetus sane comici interpres, homo magnae et reconditae doctrinae, quod genus avis esset tetrax satis aperte indicat se nescire, cum ad eos qui de animali historia scripserunt rejicit nos, ut quaeramus ipsi, ἐπισκεπτέον, ait, ἐκ τῆς τῶν ζώων ἱστορίας τίς ὁ τέτραξ. Tetragem Aristophanis non esse illam minutam avem quam diximus pro certo et confesso sumit Larenis: credo, quia comicus eam Porphyrioni conjungit, pelecano, et pavoni, quae sunt non mediocri magnitudinis aves. Describit deinde Larenis τέτραγα Aristophaneam, ut quidem ipse existimavit, veris et certis notis: id serio triumphans, quod rem doctissimis viris incompertam ipse comperisset primus, et illos docuisset. Caeterum an haec Paeonum, ut ait, et Mysorum tetrax ea ipsa avis sit, de qua sensit Aristophanes, non sine magna ratione aliquis dubitaverit. Quod autem dicebamus de Alexandri Myndii tetrage, clarum ex ejus verbis quae affert Larenis: τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμολόγω. Dalecampius enim dum putat se hunc locum corrigere, ille vero corrumpit. τέτραξ namque vera

lectio est, non τέτριξ, ut illi placitum contra librorum omnium et Eustathii auctoritatem. quo autem consilio vertitur ab eodem, ἴσος σπερμολόγω, *frugum semine vescitur?* Observaret potius nomen σπερμολόγος et generis et speciei nomen esse. Interdum sic generatim vocantur omnes aves, quae id faciunt, quod nomen sonat: frugum inquam semina legunt et comedunt: et interdum Spermologus propria et sui generis avicula est, de qua loquitur hic Alexander Myndius, et mox Epicharmus. De eadem et philosophus, cum lib. 8. Historiarum, capite tertio, vermivoras, aves enumerans tandem scribit, ἔτι βασιλεύς καὶ σπερμολόγος. Semper autem verum est, quod docebat philosophiae dictator, ἐνός ἀτόπου δοθέντος alios errores necessario consequi. Vir doctus qui male acceperat in Alexandri testimonio verba p. 683. de quibus modo dictum, in eadem descriptione προκαρποφάγος scribendum censuit ποηφάγος: ne videlicet cogeretur fateri bis idem dictum esse: quod cum semper in philosophi oratione vix tolerabile sit: in rerum utique descriptionibus, aut definitionibus prorsus est intolerabile. Hoc metu liberat nos recta interpretatio: quae hoc dicit: tetragem magnitudine parem esse spermologo, προκαρποφάγον, id est, quae frugibus vescatur, quod omnes αἱ σπερμολόγοι faciunt. In Epicharmi ecloga perperam scribitur, Φοινικονείμονας τέτραγας. Tolle superfluum literam, et scribe, Φοινικοείμονας. Spondeo non aliud scriptum a poeta. Φοινικοείμων, ut μελανοείμων, *punicea veste indutus*, id est, puniceus. Longius petatum quod placitum Dalecampio, Φοινικοννήμονας. neque verum censeo. At illud verum quod subdit Larenis, Aristotelem tetragis nusquam fecisse ullam mentionem. Est quidem inter aves Aristoteli dictas *tetrix* quaedam verum ea longe diversa ab Aristophanis et Larenis tetrage. atque addit philosophus, Atheniensibus non *tetrigem* eam aviculam fuisse appellatam, sed οὔραγα censeo faciendum, ut de hac voce cogitemus. quam alibi opinor non est reperire. ac fieri potest, ut τέτραγος scripserit. neque tamen propterea minus erit verum quod affirmatur a Larenis. nam si *tetrigem* appelletur si *tetragem* avem illam de qua loquitur Aristoteles semper verum erit diversam esse eam de qua Aristophanes et Larenis. Scribe in extremo sermonis hujus καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ ἦν παραπλήσια τοῖς τῆς μεγάλῃ στρουθοῦ. Postea sequuntur haec: ΨΥΑΙ. ὁ τὴν τῶν

Ἀτρείδων κάθοδον πεποικηώς, ἐν τῷ τρίτῳ Φησίν, Ἴσον
 δ' Ἑρμιονεύς ποσι καρπαλίμοισι μετασπῶν, Ψύας ἔγχει
 νύξε. Quaeri potest, quorsum ista hoc loco de *psysis*.
 Sed ratio est, quia in coquinis usitatum id fuit voca-
 bulum, non quatenus pars corporis humani sic vocatur:
 verum pro ferculi appellatione, quod ex carnibus τῶν
 ψυῶν victimarum aut avium parabatur. Exempla tamen
 quae ab Athenaeo afferuntur propriam ejus vocis signi-
 ficationem potius respiciunt. Porro Atridas fuisse patria
 expulsos, inque eam postea rediisse, nemo veterum quod
 sciam aut meminerim tradidit. at reditum in Pelopon-
 nesum Heraclidarum, anno post everlam Trojam 80.
 quis veterum non celebravit? Καθόδου namque Ἡρα-
 κλειδῶν inter alios meminere Strabo, Pausanias, Tatia-
 nus, Clemens Alexandrinus, Vellejus Paterculus, atque
 uno verbo omnes veteres Chronologi. Quare legendum
 hic quoque autumo, ὁ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον
 πεποικηώς. fortasse unus hic fuit de Cycli epici poetis.
 Puto etiam scribendum, retracta in locum suum fugitiva
 litera, Φησὶ Νίσου δ' Ἑρμιονεύς: et μετασπῶν, non με-
 τασπῶν, quod ferri non potest, id est, *Nisum Her-
 mioneus celeri pede consecutus*. quae hic adnotantur
 de Hermione et Pyrrho, arbitror aliena esse hoc loco.
 Praeterea videtur hic poeta scripserit, ψόας ἔγχειν.
 ut quodam loco apud Hippocratem. ψύη, ψόα, et ψόα p. 684.
 idem. Inde apud Caelium Aurelium *psoeadici*, qui
 clunium dolore afficiuntur. Chronion lib. quinto capite
 primo. Sic Levitici cap. 3. 9. priores editiones habent,
 καὶ τὴν ὄσφυν ἄμωμον, σὺν ταῖς ψόαις περιελεῖ αὐτό.
 in nupera sine causa fecerunt ψόαις. Sic autem vocant
 70. quam Moses πσυ. Dubitabam de fide nostrorum li-
 brorum in sequentibus istis, Κλέαρχος ἐν δευτέρῳ Περὶ
 σκελετῶν οὕτως Φησίν: et ex libello Rufi Ephesii de
 appellatione partium corporis humani legebam Κλε-
 ταρχος, sed didici postea, Rufum non Athenaeum emen-
 dationis indigere: nam apud Pollucem qui totum fere
 Rufi librum in suum secundum transtulit, Κλέαρχος
 scriptum. et de anatomicis rebus scripserit Clearchum
 Solensem Aristotelis discipulum, testantur Pollucis verba
 e libr. secundo, τῆς μὲν οὖν ὅλης χειρὸς ὅστ᾽ ἔξ καὶ
 εἴκοσιν εἶναι Φησίν ὁ Σολεύς Κλέαρχος, εἰς τῶν Ἀρι-
 στοτέλους μαθητῶν. *Psyas* alio nomine appellari scribit
 Clearchus *νευρομήτρας*. ubi nos ex Suida judicamus rec-
 tum esse, *νεφρομήτρας*. At ille, ἐν ψόαις ἔγχεινται οἱ

νεφροί. δι' ὧν αἱ ὀρέξεις κινεῖσθαι πεφύκασιν. Idem constare potest tum ex Hippocrate, qui νέφρον et ψῆν junctim nominare solet: tum ex interpretatione Rufi: quanquam in hujus editionibus Clearchi hic locus ita scribitur: Κλείταρχος τοὺς ἔξω κατὰ τῆς ῥάχεως μύας ψῆας καὶ νευρομήτρας φησὶ καλεῖσθαι, οὐκ ὀρθῶς. sed et Κλέαρχος emendari debet hic, et νεφρομήτρας, aut νεφρομήτορας. Veriloquium vocis hujus sic traditur statim, ἄνομάσθησαν δ' οὕτως διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι, οἷόν τι οὔσα ἐπιψαύουσα σάρξ, καὶ ἐπιπολῆς τοῖς ὀστέοις ὑπάρχουσα. *nomen invenerunt ψῆαι, quod facile possint ἀποψᾶσθαι, id est, radi: ut quarum tactu obnoxia sit caro, super ossa eminens. ἀποψᾶν est radere, ut in Characteribus Theophrasti, σφόδρα ἀποψᾶν. facile autem ψῆας posse radi, clara res et αὐτόπιστος. nam id commune omnibus partibus quae protuberant et κοῖλαι non sunt, sed potius κυρταί. Quare non divino quid sibi velit Etymologici auctor, cum scribit ψῆν dici quasi ξύην: sed per antiphrasim, ἣν εὐχερῶς ξύσαι οὐ δύναμεθα. In Glossis Hesychii ψῆαι. et varie interpretantur. Nam praetermittam dicere, in verbis Athenaei videri diversas sententias super origine hujus nominis in unam confundi. nam alii a ψᾶν deduxerunt, alii a ψαύειν. quare ita scribi malim, διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι. ἢ οἷόν τι οὔσα ἐπιψαύουσα σάρξ. Auctor Etymologici, ψῆ, παρὰ τὸ ψαύω, ἢ ἐπιψαύουσα σάρξ. καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὔσα τοῖς ὀστέοις.*

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Teleclidis Στερῆροι. οὔθαρ, lumen, ὑπήτριον, ὑπογάστριον. λαγῶνα κρέα. lepores hirundini. Apris integri soliti a roni. σῦς dictus quasi θῦς. ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων. προσποιεῖσθαι et ἀποπροσποιεῖσθαι. ἀσχέδωρος. ὁπός. casei variae differentiae.

p. 685. Αἴτ, Οὔθαρ. Τηλεκλείδης Στερῆροῦς. Verisimilitudinem habet quod legitur libro decimo quarto. (ubi sine causa haec repetuntur) Ἐταίροις pro Στερῆροῦς. non tamen id verum est. *Sterrhos* Teleclidis et noster laudat alibi et Suidas ex Athenaeo fabulae ejus meminit. Αἴτ,

σπανίως δέ ἐστιν εὐρεῖν τὸ οὔθαρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων λεγόμενον. raro invenias οὔθαρ usurpatum de aliis animalibus. imperfecte concipitur haec observatio: non docet quid rectum sit. non enim ex his discas quibus animalibus proprie conveniat. Scribunt alii, οὔθαρ esse μαζὸν τῶν προβάτων. id quoque parum satisfacit. nam οὔθαρ in universum appellatur mamma in homine et quadrupedibus: aut pars illa tota ubi sunt mammae: τῶν ζώων τὸ κατὰ τοὺς μαστοὺς, inquiunt veteres. Sed hanc vocem ganea sibi vindicavit, et οὔθαρ appellavit edules mammas: vel partem illam corporis ubi mammas habent porcae, et alia bruta. Latini *sumen* vocant: De his igitur οὔθαρ proprie usurpatur: interdum non κυρίως, sed ἀναλόγως de aliis quoque dicitur: puta de piscibus aut cetis: sed hoc raro et contra usum recte loquentium, ut observatur hic. cum ὑπογάστριον potius de istis dicatur. ὑπήτριον autem et ὑπογάστριον in re culinaria idem esse etiam Hesychius scribit. Verba Theopompi e *Callaeschro*, suspecta nobis merito: de ea fabula diximus alibi de *Sirenibus* ejusdem, Pollux libro septimo. capite ultimo. In ΔΑΓΩΣ perperam scribuntur verba Archestrati, Τοῦ δὲ λαγῶ πολλοὶ τε τρόποι, πολλαὶ τε θεσεῖς Σκευασίας εἰσι. Lego, πάμπολλά τε εἶδη Σκευασίας εἰσι. minus recte etiam ista Aristophanis, λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγῶν συναρπάσειεν ἡμῶν. nam videtur sententia postulare λυθεῖς. Mox scribe. ἵνα δὴ πάρα μὲν βατίδες, etc. ut libro septimo in similibus locis. Recte autem scripsimus, ναὸς, κάλος. nam Atticum κάλως non fit a καλός, *pulcher*, sed a κάλος, *funis*. Ait, τὸ μὲν τοι, ἢ πτώκα λαγῶν: id est, apud Homerum in illo versu Iliadis ῥαψ. χ. Ἀρπάζων ἢ ἄρν' ἀμαλήν, ἢ πτώκα λαγῶν. Statim, λαγῶα δὲ λέγεται κρέα. Dalecampius docte, *Leporinam* τὰ λαγῶα vocant. Hippocrates quidem τὰ λάγεια: sed Attici τὰ λαγῶα. Aristophanes Equitibus, Ἄλλ' οὐ λαγῶ' ἔξεις ὄθεν δῶς. Quemadmodum autem κρέα aut κρεάδια dicebant τρία vel τέτταρα, pro frullis carniū tribus aut quatuor: sic λαγῶα similiter. Idem in Pace,

Ἦν δὲ καὶ πύος τις ἔνδον, καὶ λαγῶα τέτταρα

εἴ τι μὴ ἔξηνεγκεν αὐτῶν ἢ γαλῆ τῆς ἐσπέρας.

et saepius alibi idem poeta. ubi tamen λαγῶνα sunt qui scribant παρ' αἴσαν οὐ κατὰ αἴσαν. Ait, καλοῦνται δὲ τινες καὶ χελιδοναὶ λαγωαί. Hi lepores dicti *hirundinini* propter aliquam coloris similitudinem. Eustathius

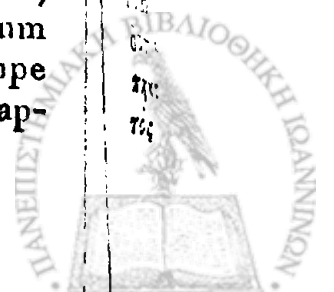

ita explicat, τοιοῦτοι δὲ ἴσως οἱ ἄνω μὲν μέλανες, τὰ δὲ κάτω ὑπόλευκοι. ὁποῖαι καὶ αἱ χελιδόνες, κατὰ τὸν εἰπόντα τὸ, χελιδῶν ἐπὶ γαστέρα λευκὰ, ἐπὶ νῶτον μέλαινα. Athenaeus, libro decimo quarto, ficus quoque chelidonas ita dictas innuit a colore, quia sint ἐρυθρομέλανες. Ut fuerunt Romanorum mores, parum lautus convivator p. 686. habitus fuisset Larenſis, ſi conviviiſ ſuis aprugnam non appoſuiſſet: ille vero ſicut fieri tum ſolitum aprum integrum menſae inferendum curavit: de cuius magnitudine narrat dipnoſophiſta. Συὸς δὲ ἀγρίου ἐπειſενεχθέντος, ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου. ſonant haec verba, *aprum in triclinium illatum eſſe et dipnoſophiſtis appoſitum nihilo minorem Calydonio, qui pulcher pingi ſolet.* ferat fortaſſe aliquis hanc lectionem: qui teretes habeat aures nemo ferat. Pro καλοῦ ſcribi poteſt κάπρου: verum ne id quidem ſatis explanat quod ſalebroſum eſt. Hiſtoriam Calydonii apri a Meleagro occiſi narrat poeta in nono Iliadis, et praeter alios poetas Philoſtratus in Imaginibus. Paulo mox ſcribe, οἱ δὲ σὺν εἰρήσθαι οἶονεὶ θῦν, τὸν εἰς θυſίαν εὐθετοῦντα. Varro libro ſecundo De re ruſtica, *Sus Graece dicitur ὕς: olim thys (male editum thyſus) eſt dictus ab illo verbo quod dicunt θύειν, quod eſt immolare. Ab ſuillo enim genere pecoris immolandi initium primum ſumptum videtur.* Lege Porphyrium Περὶ ἀποχῆς. Ovidius libro primo Faſtorum,

Prima Ceres avidae gaviſa eſt ſanguine porcae

Ultra ſuas merita caede nocentis opes.

Sophoclis verſus ex *Achillis amatoribus* ſic ſcribitur in Epitoma, et apud Euſtathium, *Σὺ δ' ᾧ σύχυρε πολιωτικὸν βρέφος.* In hiſtoria de morte Philetæ, ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων eſt id ſophiſma, quod *pſeudomenon* omnes Graeci et Latini appellant. mutandum tamen nihil cenſeo in hoc librorum conſenſu. ſicut nec paulo poſt, ἐπεὶ δὲ ſυ καὶ τὸ προβληθέν ſοι ἀποπροſπεποίηſαι περὶ τῆς χροῆς τοῦ Καλυδωνίου ſυός. eſt quidem in promptu uſitatior vox quam iſtius loco ſubſtituamus ex ipſo auctore. ἀποπεπομποίηſαι: reſpicit enim ſuperiora haec, ὁ δὲ σφόδρα φροντίſας, καὶ τὸ προβληθέν ἀποδιοπομπηſάμενος. ſed temere quod editum eſt, et exaratum in omnibus mutari nolim. προſποῖſιſθαι eſt, *ſibi aſſerere et vindicare aliquid.* huius contrarium verbo ἀποπροδποῖſιſθαι, ſignificat auctor *negare: nempe ad ſe aliquid pertinere.* Graecos Siceliotas aprum ap-

pellasse ἀσχέδωρον probat auctor. non soli Siculi ea voce
 usi: sed universa ora illa Italiae, quae Magna Graecia
 dicebatur. quare ita accipe quod Hesychius scribit: ἀσχέ-
 δωρος ὁ σύαγρος παρὰ Ἰταλοῖς. nam emendare quidem
 nihil necesse, cum etiam apud Eustathium alius gram-
 maticus tribuat hoc verbum τοῖς Ἰταλιώταις. esse tamen
 vocabulum Graecae originis veriloquium arguit quod
 recte explicant γραμματικῶν παῖδες. HOEDI deinceps
 commemorantur, varie parati: quorum erant quidam,
 πολὺ τοῦ ὀποῦ ἔχοντες. sic scribe non πολλοῦ. laser au-
 tem intelligo, et Cyrenaicum succum quem Graeci κατ'
 ἐξοχήν dicunt ὀπόν. docti viri cum hunc locum inter-
 pretarentur obliti erant ejus discriminis quod statuit
 Theophrastus, et omnis medicorum schola inter χυλοῦς
 vel χυμοῦς et ὀπούς. Quoties autem dictum in his libris
 de lacerpitii in condimentis usu? Non male fortasse
 scribas aliquanto post verba Antiphanis ex *Acestria*,
 sicut ea Breviator nobis exhibet. Κρέα δὲ τίνος ἤδιστ' p. 687.
 ἂν ἐσθλοῖς; προβάτων μὲν οἷς ἐνὶ μῆτ' ἔρια μῆτε τυρὸς
 φίλτατε. τῶν δ' αἰγείων κατὰ ταυτὰ, ἃ μὴ τυρὸν ποιεῖ.
 διὰ τὴν ἐπικαρπίαν γὰρ τῶν ἀνδρῶν, ἐσθίων τὰ φαυλότατ'
 ἀνέχομαι. interrogatus aliquis quibus carnis libentis-
 sime vescatur, respondet: ex ovibus quidem sibi eas
 probari, quibus neque vellus adhuc ademptum, neque
 pressa ubera ad caseum e capris similiter quae caseum
 adhuc nullum dederint. non est obscurum agninam et
 hoedinam hisce verbis intelligi, quod etiam vulgata lectio
 palam ait, quae dictionibus ἀρνός et ἐρίφου est auctior.
 Idem poeta cum in Cyclope facit haec illum loqui:
 τῶν χερσαίων δ' ὑμῖν ἤξει παρ' ἐμοῦ ταυτὶ, βοῦς ἀγε-
 λχίος, τράγος ὑλιβάτης, αἰξ οὐραυία: quaerendum reli-
 quit nobis quid appellaret capram coelestem. sed et
 contradicit ipse sibi Cyclops: qui postquam χερσαίους
 cibos promississet, οὐραυίαν αἶγα exhibeat. An igitur
 scripserat comicus, αἰξ δὲ Σκυρία. vel cum negatione,
 ut in sequentibus multis, αἰξ οὐ Σκυρία. de capris Scy-
 riis res vulgata. Jam vero cum ait Cyclops, ὑμῖν ἤξει
 παρ' ἐμοῦ τυρὸς χλωρὸς, τυρὸς ξηρὸς, τυρὸς κοπτὸς, τυ-
 ρὸς ξυστὸς, τυρὸς τμητὸς, τυρὸς πηκτὸς: lascivia comica
 ad copiae ostentationem species fingit, quae nullae sunt:
 nam χλωρὸς quidem caseus est recens: ξηρὸς ficcus ac
 durus: ξυστὸς rasilis, cujus ramentis cibi asperguntur:
 πηκτὸς recentissimus et tantum quod coagulatus: at κοπ-
 τὸς et τμητὸς, non verae ut puto differentiae, sed fictae

sunt a poeta. Quare in illis explicandis operam abuti non debemus.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Mnesimachi Hippotrophus. thalamus κυπαρισσοτρόφος sive κυπαρισσόροφος. Hermae Atheniensium. Φύλαρχοι. μελετᾶν, meditari. διαλαιμοτόμησις. κρατῆρ ἐξερροίβδηται λείπεται κόρδαξ. Formula parandae attentioni, οὔτος, βλέψον δεῦρο. Φυξικίνος piscis. ἀπία γῆ. μάρον.

REFERENS Athenaeus aliquot veterum comicorum locos, quibus coenarum descriptio continebatur, longam ῥῆσιν affert ex *Hippotropho* Mnesimachi: qua universum cujusdam convivii choragium luculenter et κατὰ λεπτόν facetus poeta descripsit. Nemo qui istam Mnesimachi eclogam legerit, causam requisiturus est, cur Aelianus, sicut libri septimi, cap. 7. dicebamus, inter δειπνολόγους poetas hunc praecipuum faciat cum Epicharmo. Inducitur initio aliquis vel cocus vel architriclinus, qui Manem servum jubet convivas e foro arcessere, aliisque locis, et paratam coenam illis nuntiare. Βαίῃν ἐκ Θαλάμων, inquit, κυπαρισσοτρόφων ἔξω Μάνη. στείχ' εἰς ἀγορὰν πρὸς τοὺς Ἑρμαῖς. οὐ προσφοιτῶσ' οἱ Φύλαρχοι. thalamus κυπαρισσοτρόφος ferri potest, si serimus Θαλάμον pro amplae domus ambitu, ubi horti sint et viridaria: sin hoc durum, non aspernanda conjectura nostra, quae est, ut litera unica dempta scribamus ἐκ Θαλάμων

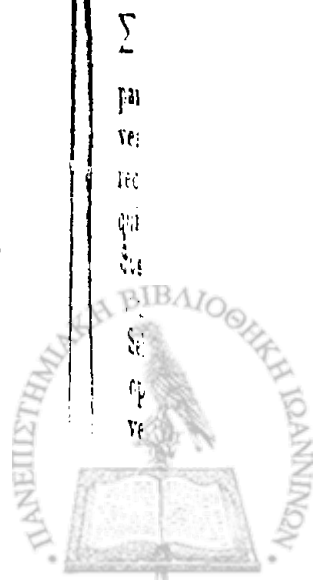
p. 688. κυπαρισσορόφων. e thalamis quorum cupressina lacunaria. non debet vox Θαλάμος aliter hic accipi quam in nota significatione: ac videntur epulae nuptiales a poeta hic describi. quod etiam illa mox verba confirmant, ἀκολασταίνει νοῦς μειρακίου. de sponso enim videtur loqui. sequentibus verbis designatur ea pars fori ubi reperiri queant invitati. *ito in forum ad Hermas: ubi solent frequentes esse tributum magistri.* Diversorum morum homines diversis in locis et urbis aut fori partibus soliti convenire: quod docet eximie Plautus in *Curculione*, scena *Aedepol* nugatorem lepidum. Noti autem sunt Atheniensium Hermae, et statuæ illae ἀκῶλοι, quas in foro, aut non procul, neque a foro neque

a gymnasio fuisse positas, ex Pausania discimus. Ad Hermas ventitasse ait invitatos, quos appellat Φυλάρχους, quasi praefectos tribuum. vel quod nunc primulum venit nobis in mentem, Φιλάρχους, ut significet primores civitatis esse, qui honores soliti petere et gerere. Verum quia per υ scribunt exemplaria omnia Φύλαρχος: id potius sequamur. Athenis id fuit non contemnendae dignitatis nomen Aristoph. Avib. Ὡς ΔιῖτρεΦής γε πυτιναῖα μόνον ἔχων πτερὰ Ἡρέθη Φύλαρχος, εἶθ' Ἴππαρχος. Addit poëta, τοὺς τε μαθητὰς τοὺς ἄραιοις, οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους μελετᾶν Φείδων καὶ καταβαίνειν. Malim, τοὺς τε μαθητὰς ὡς τοὺς ἄραιοις. οὗ ἀναβαίνειν ἔ. vade etiam ad formosos illos discipulos: id est, ad illud gymnasium ubi exercentur adolescentes delicati. ubi discit Phidon in equos ascendere, et ex iisdem descendere. in vulgata lectione μελετᾶν accipitur pro docere: quod insolens plane: nam μελετᾶν est discere, meditari. unde apud Plinium in Panegyri. Meditatio campestris turmarum. Itaque non οὓς ἀναβ. sed οὗ lego. ut in praecedenti periodo, οὗ προσφοιτῶσιν οἱ Φ. [Fortasse Phidon hic ejus artis erat magister, quae docet in equos conscendere, ex iisdem descendere, et varie agitare. Sensus igitur fuerit, illuc eundum esse, ubi Phido suos discipulos docet sese exercere in exercitiis rei equestris. quorum duas commemorat species praecipuas. vide Xenophontem περὶ ἵππικῆς. Sed hujusmodi sententia verbum desiderat, quod videtur excidisse, διδάσκει, aut simile.] Ait σπλάγχνα ὀπτᾶται χαῦνῳ. Scribendum σπ. ὀπτηται χαῦνα. vel mutata distinctione hoc modo, σπλάγχνα ὀπτηται. χαῦνον ἤρπασται κρέας ἐξ ἄλμης. Addit, διαλαιμοτομεῖθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. Malim, διαλελαιμοτόμηθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. qui intus sunt omnes victimas jugularunt, quae ad epulas necessariae. διαλαιμοτόμησις magni convivii designationem habet: cujusmodi est quod Hebraei vocant פרוצ quasi dicas excisionem. Affine et proprium coquorum verbum est διαρταμῆν. Anaxandrides, Ἀρτίως διηρτάμηκε· καὶ τὰ μὲν διηρνεῖ σῶματος μέρη δαμάζεται ἐν πυριτύποισι γῆς. Eodem sequentia spectant male accepta interpretibus, κρατήρ ἐξεβροῖβδητ' οἴνου, πρόποσις χωρεῖ. cratera largiter impleta est vino. id est, crateri vinum e cado infusum est abunde: jam incipiunt convivae poculis se invitare. ῥοῖζος (sive ῥοῖβδος) exponitur a veteribus, ῥαῦμα σφοδρόν: quia usurpatur etiam ad soni ejus signi- p. 689.

ficationem, quem edit fluens aqua vehementius: hic vero κρατήρ ἐκροιβδεῖσθαι dicitur, qui largiore fluxu vini e cado fluentis fuerit impletus. Pergit qui Manem alloquitur. λείπεται κόρδαξ. ἀκολασταίνει νοῦς μεираκίου, πάντες δ' ἔνδον τὰ κάτωθεν ἄνω. Sunt qui emendent, ἔλκεται κόρδαξ. quae et nobis placeret emendatio, nisi λείπεται mordicus defendant libri omnes, neque caussa est cur mutemus. Nam ut ἐναργέστερον exprimeret omnia pridem parata, et dudum in mora esse convivas ad quos Manes mittebatur, cum jam epulis se accinxissent qui domi erant, λείπεται κόρδαξ, inquit: quasi hoc dicat id superesse unum, ut mensis remotis saltatio instituat: non enim saltare incipiebant, nisi finitis epulis. Pro, τὰ κάτωθεν ἄνω, placeat magis, nec opinor sine caussa, τὰ κάτω θεσαν ἄνω. syllaba αν, quae fuerat geminanda, semel scripta, depravando loco fuit. Quam varie accipiant Graeci suum illud ἄνω κάτω, alibi multis docemus. Scribe deinde elegantissimum locum hoc modo. μέμνησ' ἃ λέγω. πρόσχ' οἷς φράζω. χάσκεις οὔτος, βλέψον δεῦρ'. εἴπως ταυτὰ φράξης. memento eorum quae dico: attende iis quae loquor. oscitus? heus tu, huc aspice. ut si fieri potest eadem illis dicas. scribebatur χάσκεις αὐτός. corrupta venustate hujus loci. οὔτος pro ᾧ οὔτος initio periodi frequens apud Atticos. elegans formula est, βλέψον δεῦρο, qua etiam vulgo utimur cum pueros nostros ad ea quae dicimus jubemus attendere. Sic apud Sophoclem Dejanira Licham compellat, Οὔτος, βλέψ' ᾧδα. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς. et in Oedipo tyranno. Οὔτος σὺ πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων "Ὅσ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Plautus in Amphitruone. *Sofia age: me huc aspice.* in Capteiveis. *Quaeso hercle agedum aspice ad me.* in Mostellaria, *Quaeso aedepol huc me specta, et responde mihi.* paulo post, *Surge, ne nugare: aspice dum contra me.* Sequitur, αὐτίκ' ἐρῶ σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἦκειν ἤδη καὶ μὴ μέλλειν, τῷ τε μαγεῖρω μῆτε λυμαίνεσθαι. non male vocem αὐτίκα praecedentibus connectas, mutata interpunctione. omnino autem μῆτι scribendum non μῆτε. de illis videant, ne quid sua mora coco noceant. perit enim multis cibis sua gratia, nisi opportune comedantur. Lege descriptos ante hoc libro. Alexidis super hoc versus, ex ejus *Milvsiis*. Inter alios pisces Mnesimacho hic nominatos, Φυξίνιος quidam est, quem alibi non reperimus. Graecis Φυζακινός idem ac *meticulosus*, an aliquem piscem ita nominaverint

piscatores, queis nota eorum ingenia nescio. Lege mox, *θύννος, κωβιός, ἡλακατῆνες.* ut lib. septimo. et de istis, *κυνός οὐραίου τῶν καρχαρίων,* vide libro eodem, in *σαῦρος.* inde emendabis et alia nonnulla piscium nomina, quae in hoc laterculo minus recte scribuntur. Non dampnem mox, *καὶ μετὰ δεῖπνον θαυμαστόν ὅσ' ἔστ' ἀγαθῶν πλήθη.* magis tamen ex usu sit, *θαυμαστά γ' ὅσ' ἔστ' ἀγαθῶν πλήθη.* Subjicit, *σεμναὶ δ' αὐλῶν ἄγαν αἱ Φωναί, μολπαῖ, κλαγγαῖ.* Scrib. *μολπαί, κλαγγαί.* in proximis verbis non pauca corrupta. nam quid est hic *νεῖται?* quid, *κούραν κασίας ἀπὸ γᾶς ἀγίας?* interpretes p. 690. non male, quod ad sententiam *καίουσι κασίαν ἀπὸ γᾶς Ἀσίας.* aut scribe, *ἀπὸ γᾶς ἀπίας.* Homerus, *τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης.* Deinde, *ὄσμη σεμνὴ μυκτῆρα δονεῖ λιβάνου μακροῦ.* scribo, *μακράν.* *procul nares ferit odor thuris.* Hesychio auctore *μάρον* herbae cujusdam nomen est: id si huic loco velis accommodare, quod fecit interpretes, per me licet. minus tamen probō. proxima his non uno modo possis ex libro ultimo concinnare: sed quod admodum placeat nihil dum excogitavi. Quare utemur comperendinatione. Atque haec ad Mnesimachi ῥῆσιν.

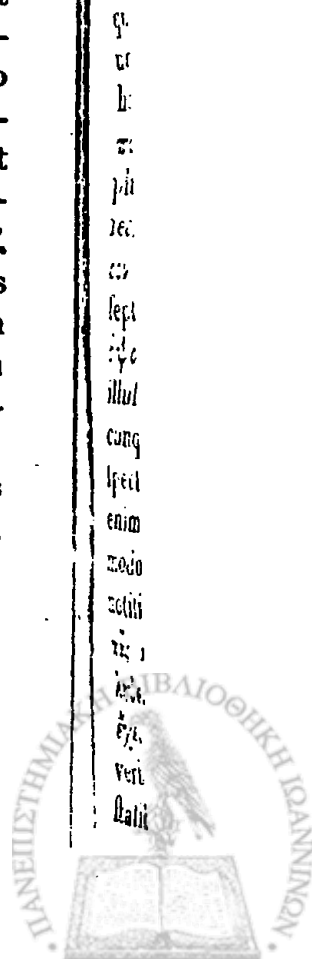
CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Sophon proprium nomen. Φλεδόνες. χορός Ἀσπένδιος. Prov. Aspendius citharoedus. πρὸς τινὶ γίγνεσθαι. Dionysii tyranni fabula. Θεσμοφόρος. discrimen inter μάγειρον et ὄψοποιόν, sive διάκνον. ἡ μαγειρικὴ καπνιζομένη τυραννίς. Mos assumendi vestes aīis proprias. ἐξινιάζειν.

ΣΟΦΩΝ in primo versu ex Anthippi *Encalyptomeno,* parum Graecis usitatum viri nomen est. *Σόλων* forte an verius [aut *Σόφρων.*] tamen et versu 18. *Sophon* et recte. Sic libro 14. coqui cujusdam meminit Athenaeus, qui *Sophon* nominabatur. In sexto scribe, *Καὶ τὴν θυσίαν ἠφάνισαν ἐκ τοῦ μέσου.* Inter praecipua culinae instrumenta est mortarium, ad intrita et condimenta. Sed Labdacus novis inventis suis effecisse dicitur ne eo opus esset amplius. deinde poeta se ipse explicat. Octavum versum sic libri nobis exhibent, — *οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύ-*

μασιν Ἐχρᾶτο, πάντα Φίλων † τὸ εἶναιθ' ὑπέλαβον. Si advertimus animum non est obscura loci hujus sententia, utut inquinatae hominum infrunitorum manus omnia corruperint. Hoc autem ait generosus iste orator, cocos illos de quibus initio dixit, omne priorum artificium superasse et vanitudinis atque ineptiarum arguisse: quasi illi nugas egissent, non coquos peritos suae artis. Scribo igitur servatis vestigiis corruptae lectionis: — οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύμασιν Ἐχρᾶτο, πάντα Φλεδόνας εἶναι θ' ὑπέλαβον. Φλεδόνας, nugae, λῆρος. Timon in Sillis, Ἄλλ' οὐδὲν τούτων Φλεδόνων μέλει. potes et ΦλήναΦον, aut Φλυαρίαν scribere. 22. Ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. *enecabis me nimirum, non hostiam qua facere volumus.* Expoluimus jam capite sexto, apage doctorum emendationem οὐχὶ θύειν μέλλομεν. 24. Ἐχοντα, καὶ ζητοῦντα κατὰ τὴν τέχνην. Scrib. Ζητοῦντα τὰ κατὰ τὴν τέχνην. *ea vestigantem quae ad artem pertinent.* 45. Οὐδὲν χονδρέου σοι διαφέρω τ' Ἀσπενδίου. Mendum palam faciunt metri lex et sententia: quae nulla est: nam de interpretatione viri docti quid aliud dicas, nisi quod olim de Menecle? Emendemus igitur quod corruptum est, ut sententia sit aliqua, et stet versus. Lego, Οὐδὲν χοροῦ σοι διαφέρω τ' Ἀσπενδίου. per chorum Aspendium intelligo citharoedum: de quo extat proverbium Ἀσπένδιος κισθαριστής: ac fortasse scribendum Οὐδὲν κισθαριστοῦ διαφέρω τ' Ἀσπ. Eo proverbio utebantur, quoties de eo loquerentur, qui sua sibi comoda non aliorum sectaretur: cujusmodi sunt avari et quaeestins cupidi. ὁ γὰρ Φιλοχρήματος, ait Zenobius, exponens hoc proverbium, οὐδὲν τῶν πέλας ἔνεκα οἰκονομεῖ. ἔλκει δ' ἐφ' ἑαυτὸν πάντα. haec ille. sed non minus venuste de alio usurpaveris, qui sibi non aliis laborem suum vult esse utilem. Sic igitur et cocus hic similem se ait esse Aspendio citharoedo: vel ad cocorum rapacissimas manus alludens: quae sexcentis jocis materiam praebuere apud Plautum et Graecos comicos: vel potius hoc significans: se libenter vesci eo quod paraverit, si fiat modo copia. Atque hanc interpretationem proximus versus confirmat. Γεύσω δ' εἴαν βούλησθε τῶν εὐρημένων. *meis inventis fruuar lubens si per vos liceat.* 36. Πρὸς τὸ Φιλεῖν δὲ τὴν δίνουσαν ἐστ' ἔχων. Scrib. πρὸς τῷ Φιλεῖν. sic loquuntur Graeci. Aristotel. 8. Polit. ὅταν δὲ ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γένωνται. Sic lib. sequente, οἱ πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις, qui

in eo ministerio occupantur. 40. principium repete ex superioris sine, ac scrib. Ὅταν ἐγγύς. ἦν δ' ὄδ' ὕστερος, ἀρτύω Φακῆν. In 44. transpositis vocibus malim scribi, Σίναπι τούτοις παρατίθῃμι, καὶ ποιῶ χυλ. Anthippi μαγειρικὴν βῆσιν excipit alia poetae nescio cuius. Nam ait, Καὶ παρὰ Διονύσω δ' ἐν Θεσμοφόρῳ ἄνδρες δαιταλεῖς τί Φησι; quis autem hic *Dionysus* dramaticus poeta? Lego Διονύσιω, et hanc quoque fabulam Dionysio tyranno tribuo: certum est aliquot comoedias ab hoc editas. *Adonidem* illius paulo ante laudavit auctor: nunc Θεσμοφόρον: quam vocem utro genere accipiamus, viriline an foemineo, et qua notione, incertum. Totum hujus eclogae principium corruptum est. Apponemus aliquot versus ita ut legendi videntur nobis.

— σφόδρα

μικρὰν γε χάριν ἀεὶ, μίαν, νῆ τοὺς θεοὺς
ταυτὶ προεῖπας τὸν μάγειρον εἰδέναι.
πολὺ δεῖ γὰρ αἰεὶ πρότερον οἷς μέλλει ποιεῖν
τὸ δεῖπνον, ἐγχειρεῖν, ποιεῖν πόλλ' εἰδέναι.
ἂν μὲν γὰρ ἐν τις τοῦτ' ἐπιβλέψῃ μόνου,
τοῦψον ποιῆσαι κατὰ τρόπον πῶς δεῖ· τίνα
τρόπον δὲ παραθεῖναι, πότ', ἢ πῶς σκευάσαι,
ἂν μὴ προῖδῃ τε τοῦτο, μηδὲ φροντίσῃ,
οὐκ ἔστι μάγειρος, ὄψοποιὸς δ' ἔστ' ἴσως.

qui ante locutus erat; coquum aliquem laudaverat, eo unico nomine, quod cibos optime condiret. at ille cuius haec sunt, negat coqui eam esse laudem: sed vilis ὄψοποιού. Artem enim coqui majus aliquid esse, et ex pluribus observationibus collectum. Sic alii poetae in recitatis alibi testimoniis discrimen statuunt inter μάγειρον et ὄψοποιόν, sive et διάκονον, ut Nicomachus libro septimo. Quod dixerat de differentia inter μάγειρον et ὄψοποιόν, pulchro simili frequentibus quatuor versibus illustrat: quibus hoc ait: vulgo quidem ductorem quemcunque exercitus στρατηγὸν dici: caeterum si rei veritas spectetur, aliud esse στρατηγόν, aliud ἡγεμόνα: hac enim appellatione ducatus militum functionem solummodo designari: illa, universum totius imperatoriae artis p. 692. notitiam. Scribe sic hunc versum, Καὶ γὰρ στρατηγὸς πᾶς καλεῖθ', ὅς ἂν λάβῃ Δύν. Mox ait, Πάντα μὲν λήψει σχεδόν, αἰεὶ γὰρ οὐκ αἰεὶ δὲ τὴν τούτων ἀρχὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν. Sententia horum verborum est posse quidem omnia omnibus anni tempe-
ratibus reperiri; at non omnia semper aequae com-

mode: cum alia aliis anni tempestatibus sapiant magis, et sint palato gratiora. Prior horum versuum est hypermeter. Sed legendum

— ἅπαντα μὲν
λήψει σχεδόν γ' αἰεὶ γάρ. οὐκ αἰεὶ δὲ τὴν
ἀκμὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν.

more suo Athenaeus quaedam non descripsit, quibus loquentem cocum erat aliquis interfatus: qua de re lectorem monebamus libro secundo cap. 15. Ab istis separari sequentia debent, quorum haec est sententia: credi vulgo artis *μαγειρικῆς* doctorem magnum esse Archestratum: cum e contrario multa ille ignoraverit, et omnino nihil in eo argumento laude dignum praestiterit. Porro errare eos graviter, qui putent ex scriptis aut dictatis magistrorum *τῆς μαγειρικῆς* artem addisci et perfecte cognosci posse: nam illius hanc esse naturam, ut scriptis eam complecti queat nemo. dominari enim in hac re τὸν καιρὸν: cuius nulla possunt certa praecepta dari. Haec quidem sententia est istius loci: sed in vicesimo septimo versu τῶν βιβλίων ἔσθ' ἕνεκα τὰ γεγραμμένα, et tribus sequentibus haeremus. 30. fortasse ita concipiendus: Αὕτη δ' ἑαυτῆς ἐστὶν οὐχὶ δεσπότις. Sane duos proxime sequentes scribere sic debes.

"Αν δ' αὖ σὺ μὲν χρῆση τέχνη, τὸν τῆς τέχνης
καιρὸν δ' ἀπολέσεις, παραπόλωλεν ἡ τέχνη.

Postremi versus hujus ῥήσεως melioribus libris opus habent: at Hegesippeus quos statim pronuntiat Aemilianus ex *Adelphis*, debuerant interpretibus emendari ex libro septimo. Ibi eos lege capite 11. Mutila est coqui responsio ad Aemilianum, καταφρονεῖς ὅτι μάγειρος εἰμί. ἴσως ὅσον ἀπὸ ταύτης τῆς τέχνης εἴργασμ' ἐγὼ κατὰ τὸν κωμικὸν Δημήτριον. ut sit perfecta sententia, videtur aliquid desiderari. Hoc vult enim: contemnis me quia sum coquus: atqui eruditio tua (erat Aemilianus grammaticus) non attulit tibi tantum compendii: quantum ego lucri ex hac mea arte feci. Eleganter in tertio subjectorum e Demetrio versuum dicitur ἡ μαγειρικὴ esse *καπνιζομένη τυραννίς tyrannis fumo obnoxia*: appellat *tyrannidem*, honoris cocorum causa: quia in aulis principum et tyrannorum nunquam non sunt coqui: addit *καπνιζομένη*, ut faciat discrimen inter veram tyrannidem sive potentiam, et eam coquorum, qui imperium habent culinae parietibus circumscriptum. Deinde magnates commemorat quibus ministraverit. Seleucum

nempe Syriae regem et Agathoclem Siculum tyrannum: versu sexto fulci labans metrum, Τῷ Σικελιώτῃ, τὴν τυραννικὴν Φακῆν. Sequentes vel summis ingeniis faciunt negotium, nedum nobis. Sic enim scribuntur in omnibus exemplaribus,

Τὸ μέγιστον οὐκ εἶρηκα· Λαχάρους τινὸς
 ὅτ' ἦν ὁ λιμὸς ἐστιῶντος τοὺς Φίλους
 † ἀνάληψιν ἐποίησ' Ἀθηναῖν Λαχάρης
 † οὐδὲν ἐνοχλοῦσαν δ' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Non verebimur suspiciones nostras in medium proferre etiam hic: neque enim ceu κυρίας δόξας illas haberi volumus, sed ut conjecturas meras. Videtur autem poeta Lacharem Atheniensem ducem, cujus in Atticis historiis mentio, in Attico theatro more comico profcindere: quod in summa annonae caritate, cum pars magna civium fame periret, convivium lautissimum celebrasset, cui meretrix aliqua amata ipsi, Minervae cultu ornata intererat. Id aliquando factitasse homines dissolutos et luxu diffuentes, testis sit vel Augusti coena illa δωδεκάθεος, de qua Suetonius libro secundo, cap. 70. Quare ita lego,

"Ἄμ' ἀνδράσιν ἐποίησ' Ἀθηναῖν Λαχάρης
 δὴ τότε ἐνοχλοῦσαν, Δί' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Quod maximum est, inquit, non dixi vobis: nam Lachares quidem cum aliquando tempore famis amicos convivio exciperet, effecit ut in mortalium conviviarum turba censerī Minerva non recusaret: ego vero nunc saxo ut etiam Jupiter vocatis ad coenam accenseri velit. ἐνοχλεῖν hic turbae interesse significat: etsi aliud vulgo sonat. In manu exaratis vox ἐγὼ cum sequentibus jungatur: puto fuisse bis scribendam. neque enim parum elegantiae accesserit sequenti aposiopesi Aemiliani, si scribas: Ἐγὼ, ὁ Αἰμιλιανὸς ἔφη, εἰ μὴ δείξης, ὅ τι φέρεις. Ait coquus, ῥόδα τὰ εὐσομότατα ἐν ἴγδι τρίψας. Libri meliores, ἐν ἴγδι. recte. nam ἴγδις pro pila et mortario non dicitur: sed ἴγδι. In pilam hanc injecisse se narrat iste, ἐγκεφάλους ὀρνίθων τὲ καὶ χοίρων σφόδρα ἐξινιαθέντας. Dalecamp. *cerebra diligenter commixta, et ad unitatem redacta.* mirum verbum finxit videlicet ἐξουῶν. Melius Excerpta ἐξινιασθέντας. interpretamur autem ἐξινιάζειν fibras sive fibrillas adimere: quod puto factum transmissis per colum cerebellis. Affines sunt apud alios voces ἐξινουῶν et ἐξινᾶν, quae sumuntur simpliciter pro *vacuare*.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Αὐταῖς χύτραις. locus Euripidis. ἔτνος et ἔψημα
 ἔτνηρόν. λέκιθος. Eupolidis χρυσοῦν γένος vel
 χρυσογένης. λαβάργυρος ὠρολογητής. Servi qui
 horas observabant. νησιωτικαὶ δίκαι, alia non-
 nulla.

SEQUITUR, Μετὰ ταῦτα δὲ περιενεχθεῖσῶν ὀρνίθων
 τε ὀπτῶν, Φακῆς τε καὶ πῖσῶν αὐταῖς χύτραις. Malim
 πῖσῶν. nam πῖσον dicitur. sequitur tamen ex Phania πι-
 σός. significat fuisse dipnosophistis oblatas assas gallinas,
 et lentem ac pisa cum ipsis in quibus coxerant ollis.
 ita accipiendum erat τὸ, αὐταῖς χύτραις. ut cum dicunt
 p. 694. passim historici, periisse naves αὐτοῖς ἀνδράσι. Restitue
 loquendi hoc genus Euripidi, in extremo Cyclope: ubi
 ait furens Cyclops,

Οὐ δῆτ' ἐπεὶ σε τῆσδ' ἀπορρήξας πέτρας
 αὐτοῖσι σὺν ναύτησι συντριψῶ βαλῶν.

scribendum, Αὐτοῖσι συνναύταις. nam plenum est, σὺν
 αὐτοῖς τοῖς συνναύταις. Mox narratur ex Eresio Phania
 fabam et pisum ἐψήσεως ἕνεκα σπεῖρεσθαι: quod cum
 obscuriuscule dictum sit, additur ἔτνηρόν γὰρ ἐν τούτων
 ἔψημα γίνεται. id est, sit namque ex istis jus densum
 pulaceum. Videtur Phantias differentiam aliquam statuere
 inter pultem et id quod vocat ἔψημα ἔτνηρόν. Ex le-
 guminiibus utrumque parabant: et pultem, sive ἔτνος, et
 ἐψήματα, de quibus libro quarto, capite sexto. In-
 terpres longe haec aliter. sunt sane quae deinceps ha-
 bentur Phaniae verba, caeteris illius quae in his libris,
 similia: obscura inquam, et ab imperitis hominibus male
 accepta, quod saepe jam questi sumus. melius autem
 scribas τὰ δὲ πάλιν αὐθις λευκώδη, quam ut editum
 per υ λευκώδη. leguminis species est λέκιθος. Ait
 dipnosophista, πῖσοῦ (vel πῖσου) τοῦ ὀσπρίου μνημονεύει
 καὶ Εὐπολις ἐν Χρυσῶ γένει. In comici scholiis ad Ra-
 nas, fabula haec Eupolidis laudatur, et Polluci libro
 septimo, cap. 22. at in ejusdem libro nono, et iterum
 libro decimo, cap. 17. et 31. ἐν Χρυσογένει scriptum
 offendes, pro χρυσῶ γένει. eadem scriptura apud Har-
 pocrationem, in σιπύα. An igitur duas fabulas Eupolis

docuerat, alteram Χρυσούν γένος inscriptam alteram Χρυσογένης? Cum dixisset Ulpianus per jocum, se de Eleusinia balletye (id festi nomen) quae sciret non dicturum, εἰ μὴ παρ' ἐταίρου ἐνάστου μισθὸν λαβόντα, subjicit Democritus, ἀλλ' ἔγωγος οὐκ ὦν λαβάργγυρος ὠρολογητῆς κατὰ τὸν Τίμωνος πρόδειπνον, λέξω τὰ περὶ τοῦ Ἡγήμονος: quae ita vertenda fuerant, *Ego vero qui non sum mercenarius horarum nuntiator, ut ille apud Timonem qui horas ante coenam observat, de Hegemone dicam quae habeo comperta.* Veteres cum horologiorum usum ignorarent, diei tempus ex umbra in foro aut alio patente loco conjiciebant. Quare illuc semper eundem erat, ut scires πηνύνα ἦν τῆς ἡμέρας, sicut loquuntur Attici. Propterea in beatorum aedibus unius servorum propria et peculiaris cura fuit, horas observare et nuntiare: quod ex Hesychii commentariis discere est. [Seneca de brevitate vitae ostendit similem consuetudinem fuisse servatam suo etiam tempore. *Nec illos quidem, ait, inter otiosos numeraveris, qui sella se et lectica huc illuc ferunt, et ad gestationum suarum, quasi deserere illas non liceat horas occurrunt: quos quando lavari debeant, quando natare, quando coenare, alius admonet; et usque ea nimio delicati animi languore solvuntur, ut per se scire non possint, an esuriant.*] Horam vero coenae parasiti ut plurimum nuntiabant, curiosi talium observatores. Plutarchus De discrimine inter parasitum et amicum. ὃν οὐκ ἔστι λαβεῖν περὶ τοῦ πτανεῖον, οὐδὲ ἀλίσκεται σιανὴν καταμετρῶν ἐπὶ δεῖπνον. Videtur itaque Timon in Sillis suis, quibus omnes priores philosophos prosciderat, parasiticum ingenium alicui illorum istis verbis objecisse: aut vilis cujusdam p. 695. lucelli ignominiam nescio cui impigisse: quia dicat λαβάργγυρον. Non est πρόδειπνος titulus carminis Timonei. Scimus fecisse illum Ἀρνεσιλάου περίδειπνον: sed nihil hoc ad rem. Quia coenae potissimum gratia horas scire cupiebant: ideo ὠρολογητῆς hic Timoni dicitur πρόδειπνος, qui horas adnotaret ἐπὶ δεῖπνον, ut Plutarchus loquitur. Eustathius ultimo in Iliadem commentario, Ἡ δὲ τοιαύτη ἄρα, καὶ τὸ ὠρολογεῖν ποιεῖ, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ ὠρολογητὴν ὃν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Τίμων λαβάργγυρον ἔφη, ὡς ἐπὶ μισθῷ ὠρολογοῦντα. In tertio versu parodiae Hegemonis offendit me elisa contra morem diphthongus in istis, χῶρ' εἰς τὸν ἀγῶνα. ac scribebam magis ex usu χῶρει εἰς τὸν ἀγῶνα, vel etiam χῶρει εἰς τ. ἀ.

hujusmodi coalitiones frequentes poetis: sed cum vulgatis scribunt membranae et Eustathius ad ραψ. Φ. Iliadis. Plures versus cum istis cohaerentes legas libro ultimo. Pergit auctor narrare de eodem parodo, Εὐδοκίμει δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος μάλιστα ἐν ταῖς παρωδίαις, καὶ περιβόητος ἦν λέγων τὰ ἔπη πανούργως καὶ ὑποκριτικῶς. etsi nulla hic designatio temporis, ex sequentibus tamen apparet, de certa die loqui Athenaeum, qua plurimum Athenienses oblectavit Hegemon recitandis parodiis suis. nam sequitur, καὶ διὰ ταῦτα σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησεν· ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πλεῖστον αὐτοὺς γελάσαι. Sed aliquid libris nostris deesse, docet Excerptor, scribens sic, ἐν δὲ τῇ Γιγαντομαχίᾳ οὕτω σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησε. observa genus haut scio an Athenaei, ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ, pro quando recitata est ab Hegemone Gigantomachia. τὰ περὶ Σικελίαν ἀτυχήματα Atheniensium, nota satis ex Thucydide, Diodoro, et Plutarcho in Nicia. Cum diu potestatem habuissent Atheniensium Nesiarchi de litibus insularum, statuendi: postea hoc illis jus ademptum est, quando Athenienses ἀνήγον εἰς ἄστυ τὰς νησιωτικὰς δίνας, id est, in urbem traduxerunt insularum lites. Hoc voluit Athenaeus, qui verbis hisce causam indicat, cur Hegemo Thalium Athenas se sistere ad litem disceptandam fuerit coactus. Sciunt eruditi quid appellet νησιωτικὸν κλητῆρα Aristophanes in Avibus. Eleusinia balletys, de qua bis interrogatus Ulpianus ne semel quidem respondere sustinuit, auctore Hesychio, solemnitas quaedam fuit, Athenis celebrari solita in honorem Demophontis Celei filii. Tantum nobis de ea compertum.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Timocles duo, comicus et tragicus. τῶν δῆμων.

*Timoclis fabula Icarii satyri. χέρνιβον et χέρνιψ-
Καικόα. Aristophanis Heroes. τὰ εὐώδη. ἀρομαγ-
daliae κυνάδες. Clidemi Ἐξηγητικόν. item aliorum
eodem argumento et titulo. πάτρια θυγατριδῶν.
Χειρόμακτρον de homine. χειρόμακτρα πλαγγό-
νων. nomen pueri a roculis ab Hercule occisi.*

p. 696. ἌΛΛΑ με ἀνέμνησας καλὴ Δημόκριτε μνησθεὶς χύτρας.
respicit ea verba quae initio superioris capitis sunt ex-

posita. Τιμοκλῆς ὁ τῆς κωμωδίας ποιητῆς, (.
 τραγωδίας.) Sic edidimus fide membranarum: unde
 multa adjecimus ante inedita. Suppleo autem quae de-
 esse hic vides, ἦν δὲ καὶ ἕτερος ποιητῆς τραγωδίας.
 Timocles dramatici poetae plures fuerunt. duos Suidas
 commemorat, ambos comoediae poetas: Athenaeus hic
 clare alterum facit comicum, tragicum alterum.
 ὅτι δὲ καὶ τὸν δῆμον Ἀχαρνεύς ὁ Τηλέμαχος. Restitue
 ex Epitoma genus loquendi Atticissimum, τῶν δῆμων.
 de quo saepe diximus: nam ineptissime vertunt, natione
 genteque *Acharnensem*. Θανατηγὸν καλὴν χύτραν
 Φέρει. Et mutilus hic versus est, et corruptus. For-
 tasse allusio hic aliqua fuit ad mancipiorum νεωνήτων
 καταχύσματα: de quibus Demosthenes, et Aristophanes
 et hujus veteres interpretes multa. Sed cum cogito,
 pene videtur certum ex iis quae de Telemacho isto
 mox dicuntur, scripsisse poetam, Ἔτνους κυαμίνου γὰρ
 καλὴν χύτραν Φέρει. sententiam quidem poetae confido
 nos tenere: de verbis non idem affirmaverim. ἐν
 διακρίοις Σατύροις Φησίν. Dalecamp. *Idem in Satyris*
bicipitibus. imo vero, *in Icaris Satyris*. nam omnino
 legendum, ἐν δ' Ἰκαρίοις Σατύροις. Firmat correctio-
 nem vetus Messaei, ubi sic clare legitur. Haec est illa
 Timoclis fabula *Icaris*, de qua dicebamus libro supe-
 riore, capite quinto. saepe illam laudat noster: sed neque
 ex ipso, neque ex Suida discas, quod discere est ex
 hoc loco: integrum lemma ejus fuisse *Icaris Satyri*.
 Δημοσατύρους quidem Nicoelis in Suida legas: sed alte-
 rius non hujus comici. Οὐδὲ Παύσωνι Φῆς τὸν
 δεῖνα προσλελακηνῆναι. Scrib. Παύσωνι Φῆς τὸν δεῖνα
 προσλελακηνῆναι. Καὶ τις αὐτῶν ἀπήντησε, λέγων
 τὸ ἐν Ἰλιάδι. Observant veteres, semel omnino extare
 apud poetam vocem χέρνιβον: cum alibi semper λέβητα
 hoc vas appellet. Locus est Iliadis ultimo libro. At
 χέρνιψ legas alibi apud summum vatem: sed notione
 diversa, pro ipsa nempe aqua lavandis manibus effun-
 denda. λοιβιλέβητες χάλκιοι. Fortasse verum erat,
 λοιβίδες, λέβητες χάλκιοι. Etiam illud statim non recte,
 Ἀμειψίας Σφενδῶνι. melius libro sexto Σφενδόνη. sed
 et Φεῖδωνι esse scribendum potest videri, ex lib. 10.
 ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Καλλιμάχου πίνακας, id est, in iis
 quae scripsit super scriptorum indicibus quos ediderat
 Callimachus. De Callimachi in hoc genere diligentia
 et scriptis, libro sexto satis, capite decimo. Ait autem

πίνακας, non πίνακα: quia diversa genera auctorum in diversas tabulas Callimachus confecerat. Caeterum observationem Aristophanis grammatici, quae hic commemoratur, paulo post falsi convincit Athenaeus. πῆ

μὲν Φησι νίψασθαι. Haec distinguuntur non recte. nam
p. 697. νίψασθαι principium est Homericum versus. Sic enim poeta non uno loco, Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόω κατέχευε Φέρουσα Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξ. In Sophronis testimonio, Τάλαινα Καικόα κατὰ χερὸς δοῦσα ἀπόδος ποθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν: fieri potest, ut proprium barbarae ancillae nomen sit *Caecoa*: sed et corruptum ac corrigendum videri potest, ex idiomate Dorico: αἱ κοᾶ, vel κοᾶς. *si auscultas*. Si vis tandem ad ea quae dico animum advertere. ἔστι δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβ. Lustralem aquam intelligit, de qua olim nonnulla ad Theophrastum. ἌριστοΦάνης ἐν Ἡρωσι χερνίβιον εἶρηκεν. Ejus fabulae mentio apud Pollucem libro 7. cap 2. sic enim concipienda ista illius, τούτων δὲ (mercantium) καὶ θεοὶ ἴδιοι, ὁ ἐμπολαῖος Ἑρμῆς, καὶ ὁ ἀγοραῖος. καὶ ἐμπόλω Διοσκουῶρ ἐν Ἡρωσιν ἌριστοΦάνης. meminit et capite sequenti, et alibi saepius: itemque Harpocraton in *πυελίδα*. Etiam Menander *Heroem* docuerat. Ὅτι δὲ καὶ εὐώδεσι τὰς χεῖρας κατεχρίοντο, τὰς ἀπομαγδαλιάς τιμᾶς ἀτιμάσαντες. Ait εὐώδεσι: nempe σμήγμασι, vel χρίσμασι. et deest fortasse non solum abest altera harum dictionum. sed apparet studio brevitatis ita esse locutus: nam et paulo post iisdem verbis utitur Athen. et mox quoque in Antiphanis versu, εὐώδη λαβῶν, simpliciter. Sed quinam illi fuerunt, obsecro, *magdaliarum honores?* fictitii nempe et nugatorii: imo nugatoris alicujus figmentum. Legendum ajo, τὰς ἀπομαγδαλιάς ἀτιμάσαντες. oscitans librarins bis scriptis aliquot literis, bellam istam lectionem peperit. Addit, ἃς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκάλουν κυνάδας ex re ipsa nomen: nam apomagdalias canibus projiciebant. etiam fuere qui κύνας appellarent non tantum κυνάδας. Τὰς χεῖρας εὐώδη λαβῶν τὴν γῆν. Potes explere versum, εὐώδη λαβῶν, τὴν γῆν θ' ἅμα. Tolle notam defectus sine causa inultam huic Dromonis versui, Ἐπεὶ δὲ θᾶττον ἤμεν ἠριστηνότες. Sed recitabimus et reliquos, sunt enim corruptissimi. Eos autem hoc modo concinnamus,

Περσεῖλε πάσας τὰς τραπέζας, νιμματα
ἐπέχει τις, ἀπειζόμεθα, τοὺς στεφάνους πάλιν
τοὺς ἱρίνους λαβόντες ἐστεφανούμεθα.

ἴσως δὲ καὶ τὴν λεκάνην ὀδῶς ἔλεγον, ἐν ᾧ τρόπῳ καὶ χειρόνιπτρον. Totidem literis haec descripsit auctor Epitomae praeter morem suum ille quidem: non enim magis ipse haec, opinor, intellexit, quam nos facimus.

ὡς καὶ Κλειδάμος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐξηγητικῷ. Clidemus antiquissimus scriptor, obscuras voces collegerat et exposuerat, libroque suo titulum indiderat Ἐξηγητικόν: non ut posterī ejus qui commentarios ejus argumenti vocarunt Λεξικά. [non etiam γλώσσας vocaverat, ut fere antiqui omnes, qui in eo argumento versati, sicut dicebamus libr. 3. cap. 6.] Hebraei antiquissimi קריש quasi dicas στοιχειώσιν, propter digestas κατὰ στοιχείων dictiones. De hoc libro censeo loqui auctorem Etymologici, cum in τριτοπάτορες ita scribit, ὁ δὲ τὸ Ἐξηγητικὸν ποιήσας, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς Φησὶν αὐτοὺς εἶναι. Laudatur et Anticlidis Ἐξηγητικόν, itemque aliorum; sed cum adjectione auctoris quem sunt p. 698. interpretati. Ceterum ex subjecto Clidemi loco duo colligimus: non vocum tantum antiquarum expositionem continuisse id Exegeticon: sed etiam morum priscorum, et institutorum ac rituum. Deinde autem non soluta oratione id scriptum fuisse, verum numeris adstricta: quomodo et Philetas et Nicander idem argumentum tractaverant. Scribo sic Athenaei verba, προσθεῖς γὰρ περὶ ἐναγισμῶν, γράφει τὰδε: non προθεῖς, ut editum est. nam illa περὶ ἐναγισμῶν, sunt tanquam lemma et inscriptio subjiciendae tractationis. De hoc usu verbi προτιθέναι in libris commentariis, dictum ante non uno loco. Clidemi verba ritum parentationum et formulam veterem complectuntur. Postea additur, παρέθετο ταῦτα καὶ Δωρόθεος Φάσκων καὶ ἐν τοῖς τῶν θυγατριδῶν πατρίοις, τὰδε γεγράφηται. Graeci πάτρια appellant antiqua instituta, et fere publica civitatis alicujus et populi. Ita dixit lib. octavo, τὰ τῶν Σύρων πάτρια Athenaeus. [Proclus in Phaedonem Platonis: τίνων σύμβολα τὰ περὶ τοὺς ἀποικομένους πάτρια Ἀττικά; ποιοῦ, διὰ τί μὴ ἐμμένει τοῖς πατρίοις; Observamus etiam primi hominis institutum ac consuetudinem πάτρια appellari. Philostrati enim de Proclo Naucraticite verba sunt. τὰ δὲ τῆς μελέτης πάτρια τῷ ἀνδρὶ τούτῳ δίδεκετο ᾧδε. id est, In declamationibus hic sophista tenuit hanc rationem sive mos illius fuit hic] deest vox νόμιμα in hac locutione, ut saepe in hac lingua. At πάτρια θυγατριδῶν quomodo interpretabimur? Liquido constat nobis corruptam lec-

tionem esse. Existimo corrigendum, ἐν τοῖς τῶν Θυα-
πειρηνῶν πατρίοις. in libro *De institutis et moribus*
Thyatirenorum. Σοφοκλῆς Οἰνομάω. Pollux libro

decimo, capite 14. Σοφοκλῆς ἐν Οἰνομάω, Διὰ ψήκτρας
σε ὄρω Ξανθὴν καθάιροντα ἵππου αὐχμηρὰν τρίχα. plura
lib. septimo. Cave autem emendes versum inde hic
allatum, Σκυθιστὶ χειρόμακτρον ἐκκεκαρμένος. Haec
vera lectio, non ἐκκεκαρμένος. appellat χειρόμακτρον
hominem propius cutem detonsum: quae dicebatur Scy-
thica tonsura vel Thracica. Theocrit. οὐδὲ Θρακιστὶ
κέκαρμαι. Demonici locus aliquanto post mutilus est.

ἐσπουδάκει δ' ἕκαστος ἄς ἂν ἐσθίων ἅμα τ' ὀξύ-
πεινον ἄνδρα καὶ Βοιώτιον. Ubi in istis est τὸ κατὰ
χειρὸς ὕδωρ, quod solum ivit demonstratum? mutilus
nempe hic locus: neque hoc solum: etiam corruptus.
Nam ἐσθίων scribendum: si id agimus ut sit oratio Graeca.
De Boeotorum voracitate multa libro sequente Athenaeus.

᾿Ωμολινοῖς κόμη βρύουσ' ἀτιμίας πλέως. Mirum
loquendi genus: nam intelligit aliud nihil, nisi caput
hirtum instar lintei e materia crassiore et parum polita.
ὠμόλινα Hesychius interpretatur τὰ ἄγρια ὀθόνια. sed
observant alii Graeci, sic vocatum esse linteum quo so-
lent tonsores humeros eorum tegere qui sibi dant operam,
ut ne vestem inquinent: atque ita Plutarchus accipit.
Plautus alibi vocat *linteum*, alibi *involucra*.

χει-
ρόμακτρα δὲ καγγόνων πορφυρᾶ. Lego πλαγγόνων. nam
p. 699. illud alterum nihil significat. Dalecamp. vertit, *tem-
porum*. Voluit nempe scribi *κροτάφων*: aut *λαγγόνων*,
novo sensu: nulla omnino ductus veri similitudine.
Appellat Sappho χειρόμακτρα πλαγγόνων, ornamenta
capitis, non sui, sed pupparum. quae quidem ornamenta
simul cum ipsis puppis Veneri consecrasset ait, more
veterum virginum. Persius, *Nempe hoc quod Veneri*
dicatae a virgine puppae. Vel χειρόμακτρα πλαγγό-
νων, periphrasis est reticulorum, quibus utebantur vir-
gines. Hesychius, *πλαγγόνες, κερύφαλοι.* Totus locus
sic posuit non absurde neque inepte concipi, χειρόμακτρα
δὲ πλαγγόνων πορφυρᾶ, καὶ ταῦτα μάλα τιμάεντά γ'
ἔπεμψα Σαπφοῦς τεᾶς δῶρα τίμια. sequitur jam Athe-
naei interpretatio: κόσμον λέγει κεφαλῆς τὰ χειρόμακτρα.
Quod ait, χειρόμακτρον praeter notam significationem
etiam ornamentum genus significare, confirmatur ab He-
sychio, qui interpretatur *μανδύλιον*. Mandylium sive man-
telium, non solum fuisse mantile ad tergendas manus:

verum etiam genus amicali, constat vel e versu Plauti: p. 700.

Neque fallacis ullum est mantelum meis. Scribe, δι' ὄν καὶ ἐξεχώρησε Καλυδῶνος non δι' ὄν. Pueri a poculis ab Hercule occisi, nomina quae hic commemorantur, *Archias, Cherias, Eunomus, Cyathus*, error vetustorum librariorum, nisi fallor multiplicavit. Nam *Cherias* apud Hellenicum, videtur παραφθορὰ nominis *Archias*: quo ille historicus eum puerum alibi nominavit. In vetere argumento Trachiniarum dicitur *Eunomus Architelis F.* Apollonii scholiastae *Cyathus Architelis F. Oenei pincerna.* De eodem puero adjicit Athen. ὃ καὶ ἀνεῖσθαι Φησι τέμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Προσχίῳ: fuisse ei consecratum ab Hercule lucum in Proschio. ἀνεῖσθαι non est relinqui. et mali critici sunt qui olim emendarunt ἐν προαστείῳ: ut legimus in quibusdam MSS. quique nuper correxerunt ἐν προσκίῳ. Proschium loci cujusdam in Aetolia nomen fuit. auctor Stephanus Περὶ πόλεων.

ISAACI CASAUBONI .
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER DECIMUS.

CAPUT PRIMUM.

Nexus libri hujus cum superioribus: ejusdem argumentum. Prolixitatis excusatio qua usus Athenaeus initio istius libri. Epicharmi Busris. Aures hominis immobiles. Aliquando tamen motitantes visae. εὐφραγία sive εὐστομία. Larus avis Herculi sacra. Lepreas.

QUEMADMODUM post gustationem pausa edendi facta et locus datus variis colloquiis quae tribus libris recitata sunt, quarto, quinto, et sexto: sic etiam legitimae coenae pars prior et posterior sive prima et secunda mensa, insitiis dissertationibus dissinduntur: quibus referendis sese pariter et lectorem suum occupatum habet dipnologus hic, totis 10. 11. 12. et 13. etiam libris. Quin et decimi quarti pars magna iisdem sermonibus impenditur, usque ad illa: Τοσαῦτα τοῦ Μασουρίου διεξελθάντος, περιηνέχθησαν καὶ αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι. inde principium habet universi operis pars ultima. Ac de caeteris quidem libris alibi. Decimus autem hic velut praeparatio quaedam est ad liberaliorem vini potum, cui de more locus erat sub coenae finem. Initium totum imo vero pars libri maxima in commemoratione vel singulorum hominum, vel populorum vino deditorum versatur: non sine gravi et erudita vitii ejus detestatione. Hic etiam explicantur varii modi temperandi

vinum aqua, quorum extabat in priscorum libris mentio: itemque alia nonnulla ad potum spectantia. Postremo griphi quidam, aenigmata, et id genus aliae quaestiones proferuntur, quibus soliti olim homines eruditi in conviviiis sese oblectare. Inter comedones principem locum jure suo Hercules obtinet: de quo dicturus auctor, Timocratem suum initio libri, ut semper, affatur his verbis. Ἄλλ' ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, ἵνα πῶς τις τοῦτο λαβὼν καὶ φαγὼν, ὥσπερ πῶν χαίρει, καὶ σκευασία μὴ μίη εἴη τῆς μουσικῆς, Ἄστυδάμας ὁ τραγικός ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ, ἑταῖρε Φησὶ Τιμόκρατες, φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδηφάγος. [Etsi non est difficile intelligere quid sibi Athenaeus velit haec scribens: veram tamen istius loci lectionem constituere, difficillimum est. Nos olim existimabamus versus hic latere Astydantis poetae, cujus facit auctor mentionem. Haec sententia magnam habet probabilitatem, neque aliter vulgata lectio potest exponi, quam ut existimetur Athenaeus, vel superiora omnia, vel quaedam ex illis mutuatus esse ab Astydante. Adde quod et sententia primorum verborum videtur petita ex aliquo poeta, et verba, si diligenter attendas, poeticum aliquid sonant. Nos quidem de illis ita censemus: sed non esse tamen illa Astydantis judicamus. Nam ista omnia Ἄστυδάμας ὁ τραγικός ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ ἑταῖρε Φησὶ (vel potius Φησὶν ἑταῖρε) Τιμόκρατες, alieno loco sunt posita, neque ullam rectam admittunt interpretationem ita ut sunt hodie digesta. Quid multa? Ajo locum integrum ita concipiendum. Ἄλλ' ὅτι ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, ἵνα πῶς τις τοῦτο λαβὼν καὶ φαγὼν, ὅπερ φαγὼν καὶ πῶν χαίρει. καὶ σκευασία μὴ μίη εἴη τῆς μουσικῆς. φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα. Ἄστυδάμας ὁ τραγικός ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ Φησὶν ἑταῖρε Τιμόκρατες, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδηφάγος. hoc est, Sed quoniam poetam sapientem oportet suis spectatoribus praeberere quasi coenae splendidae varias epulas (lautitias) ut sumat quisque bibat comedatque id quod edisse aut bibisse illi gratum erit, neque debet esse musicae unus duntaxat apparatus: age dicamus hoc loco ea quae ante dictis congruunt et subjici illis debeant. Auctor est Astydamas tragicus in Hercule

Satyrico, o sodalis Timocrates, etiam Herculem fuisse gulosum. Omnia jam planissima sunt et perspicua, quae erant perturbatissima. Non est dubium prima verba ex aliquo dramatico poeta esse deprompta: sed quae Athenaeus more suo leviter immutata sibi et susceptae a se tractationi accommodat. It enim auctor obviam fastidio lectoris ἀψικóρου [prolixitatem operis hujus excusans: debere namque eum qui philologiam et πολυμάθειαν profiteatur, adeo refertum esse eruditione varia et multiplici rerum atque historiarum cognitione, ut omnibus discendi cupidis possit facere fatis. Itaque mirandum Timocrati non esse, quod historiam δειπνοσοφιστικὴν, novas narrationes prioribus subinde connectens, tot jam libris persequatur. Solet enim in hoc literarum genere usuvenire, quod de alia re dicit pater sanctissimus Basilus: αἶ, inquit, τὸ προστιθέμενον οὐχὶ τὴν ὀρυμὴν ἴστησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὄρεξιν. Quare nullum hic locum habet illud satyrici, *depingi ubi sistam.* Τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα appellat argumento quod suscepit et tractavit hactenus convenientes sermones. Complectuntur autem titulus et argumentum operis, omnia illa quae ad esum potumve, et conviviorum usum aut oblectamenta ullo modo spectant: cujusmodi sunt manifesto quae hoc libro contineri diximus. Haec praefatus, ad rem accedit: et Herculis voracitatem. [Primo simpliciter proponit ex Astydamanthis Hercule Satyrico: deinde eandem confirmat auctoritate Epicharmi] recitatis quibusdam versibus ex ejus *Buſiride*. Mentionem ejus fabulae invenio factam Polluci libro nono: ubi postquam dixit *ρογοὺς Siculis esse horrea ubi frumentum conditur: καὶ ἔστιν, ait, τοῦνομα ἐν Ἐπιχάρμου Βουσίριδι.* Pingit autem Epicharmus γραφικώτατα Herculem tubercinantem: qui prae vorandi aviditate faucibus, maxilla, dentibus omnibus et naso quoque sonum edat. Sed notemus quod ait, postremo: *κινεῖ δ' οὐατα τῶν τετραπόδων οὐδὲν ἤττον:* nam reliqua plus ἀηδίας habent quam miraculi: istud vero plane communi hominum naturae contrarium est: quibus [solis ex omnibus animalibus (nisi forte simias excipias)] dedit aureis ἢ πολυποίκιλος τοῦ ΘΕΟΥ σοφία moveri snapte sponte nescias. [Nam quod scribit Martialis, Cinnae cuidam natum filium *auribus longis Quae sic moventur, ut solent a fellorum:* poetica sine dubio licentia est, non rei veritas] Narrat tamen Eustathius sacerdotem fuisse

quendam aureis motitantem. Accepimus etiam a viris fide dignis, visas manifesto aures movere viro cuidam eruditissimo, cum per Allobrogum fines transiens, vivicomburii periculum sibi a magistratu imminere intellexisset: quod diceretur nefandi criminis reus Tolosa in Italiam fugere. Epicharmi versibus subjicitur testimonium Ionis ex Omphala, quod ita scribitur: ὑπὸ δὲ τῆς εὐφημίας κατέπινε καὶ τὰ κῶλα καὶ τοὺς ἀνθρακας. etsi retinent omnes membranae hanc lectionem, non tamen ambigo depravatam esse vocem εὐφημίας, et alterius locum occupare: puta εὐφαγίας, quae erit poetica vox pro πολυφαγίας: vel εὐστομίας. sicut Latine dicimus *bonum os habere* eum qui facile quidvis comedat. Excerptor pro deploratis haec habuit. at κῶλα male scribi pro κάλα, ex eo didici. Ita igitur scribe, ac verte, *deglutiebat ligna et carbones*. Observat dipnosophista, Ibycum a Pindaro sententiam hanc esse mutuatum. Sed locus Pindari turpissime deformatus est. παρὰ Πινδάρου δὲ, ait, τοῦτ' εἴληφεν, εἰπόντος, Διὰ βοῶν θερμὰ εἰς ἀνθρακίαν στέψαν πυριπνύων τὲ σώματα. καὶ τότε ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοτᾶν ἢ δ' ὀστέων στεναγμὸν βαρὺν ἦν ἰδόντα διακρίναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Nullum hic nobis a membranis subsidium: nullum ab Epit. ubi nihil horum. Qui ex ingenio sic emendaverit, ut doctorum mereatur assensum, virum putabo. Mens quidem Pindari ex superioribus Ibyci captanda nobis, sicut ab Athenaeo monemur. Vulnera verbis imposita, utcumque sic possunt colligari. βρῦνε δὲ βοῶν θερμὰν εἰς ἀνθρακίαν στρέψας πυριπνέοντα σώματα· καὶ τότε ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοτᾶν ἢ δ' ὀστέων στεναγμὸν βαρύνθην ἰδών. τὰ διακρίναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Ait, vorasse Herculem boum integra membra pene cruda, et ardentium carbonum plena. sic ex Ibyco interpretor πυριπνέοντα. [Non indicat autem Athenaeus quo ex libro Pindari sit hic locus desumptus. Videntur autem facere huc quae scribit Philostratus in Thiodamantis tabula explicanda. Ἡρακλεῖ που παρὰ Πινδάρῳ ἐνέτυχες· ὁπότε εἰς τὴν τοῦ Κορωνοῦ στέγην εἰσαφικόμενος, σιτεῖται βοῦν ὄλον, ὡς μηδὲ τὰ ὀστέα περιττὰ ἠγεῖσθαι.] Jure igitur, subdit Athenaeus, larum Herculi dicavit vetustas cognomine βουφάγον. quod idem est ac πολυφάγον. vel ἀδδηφάγον. Comici interpretes ad Aves, τὸν λάρον διὰ τὴν ἀδδηφαγίαν τῷ p. 703. Ἡρακλεῖ προσανάπτει. Sequitur, Εἰσάγεται δὲ ὁ Ἡρακλῆς καὶ Λεπρεῖ περὶ πολυφαγίας ἐρίζων. Narrat Pau-

sanias, Eliacorum libro priore, vocatque Λέπρεον: at Callimachi interpretes Λεπρέαν. Ancipitis sententiae est, quod ex Matrīde mox assertur: καὶ εἰς πολυποσίαν τὸν Ἡρακλέα προκληθῆναι ὑπὸ τοῦ Λεπρέως, καὶ πάλιν νικηθῆναι, etiam ad bibendi certamen provocatum esse Herculem a Lepreo: et iterum victum esse: hoc Graeca verba sonant, sed aut diversus abiit ab aliis in hac narratione Matrīs, aut scribendum, καὶ πάλιν νικηθῆναι τὸν Λεπρέα. Secundus in numero τῶν ἀδδηφάγων censetur Ulysses ex poetae testimonio: jure an injuria mitto quaerere: quaeri certe potest.

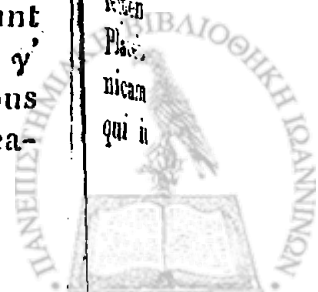
CAPUT SECUNDUM.

Theagenes athleta. Θευγένης. ἐπαιτεῖν. Titormus. διερίζεσθαι βοῦν, item συνδιαριστήσασθαι βοῦν. Asiydamas Milesius. Φακὸς τῆς κλίνης. et de voce Φακὸς multa. lenticulae. Sceptrorum κονδυλώματα et κομβώματα. Euripidis Autolycus. Τρίβωνες ἐκλείποντες κρόκας. σιτεῖν δημοσίων κτεάων. multa emendantur et illustrantur.

EX antiquis hominibus voracitatis insignis, Theagenem tertio loco Athenaeus commemorat. Hic est ille athleta nobilis quem ornarunt variis certaminibus quaesitae palmae mille et ducentae, ut in Politicis narrat Plutarchus, vel mille et quadringentae, ut auctor est Pausanias libro posteriore Eliacorum. πολυφαγίας Theagenis testis Posidippus, in Epigrammatis. cujus tamen non integrum assertur epigramma: sed quatuor hi tantum versus,

Καὶ περ συνθεσίης ἔφαγόν ποτε Μήονιον βοῦν.
 πᾶτρη γὰρ βρώμην οὐκ ἂν ἐπέσχε Θάσος
 Θευγένει, ἄσσα φαγῶν ἔτ' ἐπήτρου· οὐνεκεν οὕτω
 χάλικος ἐστήκω χεῖρα προϊσχύμενος.

Ita scribitur et distinguitur hoc tetrastichum in editis: nisi quod in tertio versu minus recte Θευγενεῖ, mutato accentu, pro Θαυγένει. ut Θεύγνιδός ἐστιν ἔτη. pro Theognidis. pessimo consilio emendandum censuerunt interpretes in εὔτε δέ. At in primo legendum, Καὶ γ' ἐν συνθεσίης. [vel Καὶ περὶ σ.] Videtur Posidippus hoc epigrammate quicquid in variis locis fecerat Thea-

genes, ut virium suarum specimen spectatoribus praeberet, commemorasse. Hoc versu ait, venisse eum in Lydiam, (Maeones enim sunt Lydi) et bovem ibi comedisse, die uno videlicet. ita enim intelligendum: ἐν συνθεσίης, inquit, id est, de quo pactus erat, ni eum vocaret. Sequentibus versiculis causam reddit poeta, cur Theageni posita esset statua quae cavam manum porrigeret: qui gestus est mendicantium, ut dicebamus ad Suetonium, et ratio affertur: quod cum non posset explere ejus profundam gulam patria Thasus, ille ἐτι ἐπήτεεν, id est, mendicabat, et ἐπαίτης est sustinebat. Quod autem die uno taurum absumpserit, etsi diserte p. 704. non dicitur, neque a poeta, neque ab Athenaeo: necessario tamen ita exponendum: si volumus esse in hac narratione aliquid παράδοξον, quae demta circumstantia temporis adeo brevis, aut non multo certe longioris, jacet plane ac friget. Sic mox de Milone, μόνος ταῦρον κατέφαγεν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Si quis duabus hisce historiis fidem abroget, meminerit illius phagonis de quo Vopiscus in Aureliano. In albo voracium fuit et Titormus bubulcus, quem de robore certasse cum Milone narrant Graeci, ut Aelianus Ποικίλης libro 12. capite vigesimo secundo, certavit cum eodem et περὶ πολυφαγίας: Nam subjicit Athenaeus, Τίτορμος τε ὁ Αἰτωλὸς διηρίσατο αὐτῷ (Miloni) βοῦν. non queas aliter interpretari διερίζεσθαι βοῦν, nisi certare cum aliquo de bove: videlicet edendo. sed insolens hoc genus dicendi, nec satis Graecum. nam saltem fuerat dicendum, διηρίσατο αὐτῷ βοῦν φαγεῖν. At in Excerptis pro διηρίσατο legimus διηριστήσατο: quae perplacet lectio: sed adjuta leviter. Scribo, Τίτορμος τε ὁ Αἰτωλὸς συνδιηριστήσατο αὐτῷ βοῦν. Titormus Aetolus bovem cum eo prandens absumpsit. hoc est, ambo simul comederunt bovem. [Sed Excerptorum lectionem refert Eustathius hoc modo Τίτορμος ὁ Ἰταλὸς διηριστήσατο ἑαυτῷ βοῦν. hoc est bovem sibi ad prandium apposuit. in quo mirus est plane vocis διαριστᾶσθαι usus.] Sequitur de Milone, ταῦρον κατὰφαγεῖν κατακλιθέντα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός. Melius antiquae manus codices κατακλιθέντα. id est, accumbentem mensae in conspectu Jovis. Dorieus in sequente epigrammate, Πρόσθεν Πισαίου ξεῖνε θυηπολίου. Placebat eruditus Atydamantem Milesium trifolympionicam de quo statim auctor, eum esse nobilem pugilem, qui in Theocriti scholiis nominatur Atyanax Milesius.

Fieri potest, ut sit ita: nihil tamen afferri video cur id credamus. Ne imponat rudioribus prava interpunctio, quae fraudi fuit interpretibus: continuanda enim hoc modo sententia, Ἀστυδάμας δ' ὁ Μιλήσιος τρίς Ὀλύμπια νικήσας κατὰ τὸ ἐξῆς παγκράτιον, κληθ. id est, *Astyd. Mil. qui ter Olympia vicit continuis vicibus in certamine Pancratiū.* Ille igitur Astydamas, inquit auctor, iussus a Persa edere aliquod specimen sui illius decantati roboris, Φανὸν τῆς κλίνης περίχαλκον ὄντα κλάσας ἐξέτεινε μαλάξας. Turbavit interpretes vox Φανός. Dalecampius *vinculum*, nescio quid secutus, vertit. Quod Plinius ait libr. 18. capite 12. *lenti suam esse figuram. unde vario usu translatum est in lenticulas nomen*, recte intellectum, planum nobis faciet hunc locum. Vult autem Plinius, *lenticulas* appellari varii usus vascula pressulae rotunditatis, quae est sua lenti figura. Hoc verum est non minus in Graeca quam in Latina lingua, nam Φανὸν Graeci vocant non *lentem* solum, sed quicquid est Φανωτὸν, et formam lenticularem habet. In medicorum libris Φανός est *πυριατήριον κεράμεον*. vasculum fictile quod cineribus calidis refertum, aut alia re, teneri inter manus solebat, vitandi frigoris causa: interdum etiam aliis partibus imponi. Justinus Martyr Φανὸν vocat lenticulam sive urnam lenticulari forma ex aere factam, in qua sibyllae Cumanae reliquias sibi ostensas narrat. Verba sunt illius in oratione priore ad Graecos, ἡμῶν ὑποδειξάντων καὶ Φανὸν τινὰ ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένον, ἐν ᾧ τὰ λείψανα αὐτῆς σώζεσθαι ἔλεγον. Athenaeus Φανὸν hic appellat ornamentum lectorum genus, lenti simile. Ut in sceptris torno factis sunt bullae et nodi, et quae vocant Graeci *κονδυλώματα*, *κομβώματα* et *κονδύλους*: sic in lectorum pedibus ac columnis sunt Φανοὶ lenticulae: quas veteres laminis aereis vel argenteis tegebant, propterea ait auctor hunc Φανὸν fuisse *περίχαλκον*, aere circumtectum. sed laminas non admodum tenuis fuisse opus est: quando miraculi instar habitum, quod athleta hic manibus suis potuerit frangere primum eam lenticulam, deinde aes extendere de ridigo flexile et molle reddens. id enim est *ἐξέτεινε μαλάξας*. Eustathius descripto hoc loco, addit, Καὶ σημειωτέον ἐνταῦθα τὴν τε ἐν χερσὶ βριαρότητα τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι ὁμώνυμον καὶ ὁ Φανός, οὐ δῆπου ὁσπρίω ἐπιλεγόμενος. neque plura ille de hac voce. Lectorum lenticulis simillima erant

quæ vocat Hieronymus *mala* cap. 25. Proverbiorum. ubi tamen Hebraica veritas aliter habet: sed hæc alibi. Scribe, *μόνον καταΦαγεῖν Φασί.* postrema vox excidit ob similitudinem soni cum fine dictionis antecedentis. A singulis personis ad genera transit Athenæus, et omnes generatim athletas plurimum esitasse aliquot veterum testimoniis demonstrat. Recitantur primo loco versus Euripidis plane in eam sententiam insignes: quos neque Galenus prætermisit, neque ullus alius eorum qui athletas exagitarunt. Ait, *διὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ πρώτῳ Αὐτολύκῳ λέγει.* Satyricum fuit hoc drama. Docuit nos Julius Pollux libro 10. capite 46. *Εὐριπίδου ἐν Αὐτολύκῳ σατυρικῷ εἰπόντος, σχοινίας γὰρ ἵπποισι Φλοῖνας ἤνίας πλένει.* Euripideæ ῥήσεως versus sextus ita editur in libris nostris, *Κτήσασαίτ' ἂν ὄλβον εἰς ὑπερβολὴν πατρός.* neque variat scripta lectio. Placet tamen nimis quod est apud Galenum, *εἰς ὑπεντροΦὴν πάτρας. ἀδαινδανὰν necessario tempore patriam.* probo vice versa quod præferunt nostri *μοχ, ἔδη γὰρ οὐκ ἐθισθέντες καλὰ Σκληρῶς διαλλάσσουσι εἰς τ' ἀμήχανα,* quod interpretor, *rebus dubiis aegre possunt sibi consulere:* at Galeni codices, *μεταλλάσσουσιν [male pro διαλλάσσουσι.] εἰς ἀμήχανον II. ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, Τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας.* Diogenes Laertius in Solone, de hoc ipso hominum genere loquens, *γέροντες τε γενόμενοι κατὰ τὸν Εὐριπίδην, Τρίβωνες ἐκλείποντες οἴχονται κρόκας.* Est autem venustissima translatio. Vestimenta habendo amittunt κρόκας, et contrahunt sordes. Eupolis in Tribunis militum, de veste veteri, *ὅτ' ἦν μέντοι νεώτερος κρόκης πέντε στατήρας εἶχε [vel potius εἶλε] καὶ μὰ τὸν Δία· νῦν δὲ ρύπου γε δύο τάλαντα βραδίως.* Persius in eadem sententia, contrarium dixit Euripidi, — *mihî trama figuræ Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter.* videntur contraria κρόκας ἐκβαλεῖν, p. 706. *et tramam solam habere reliquam.* ambo tamen de obsoleta veste dicuntur. Scribe, *Ἐμψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον, Οἱ τῶνδ' ἑνατι συλλ.* Ex eo quod ait, Graecorum panegyres *Τιαῶν ἀχρεῖους ἠδονὰς δαιτὸς χάριν.* non male colligas, sacrorum ludorum agonistas parta victoria solitos convivio excipere omnes spectatores, qui undique convenissent. et de multis hieronicis clarum hoc ex historia. Fuit diu suspectus gravioris mendæ posterior versus distichi hujus in sequente Xenophanis elegia,

Καί κεν προσδρίην Φανερὴν ἐν ἀγῶσιν ἄροιτο,
καί κεν σιτεῖη δημοσίων κτεάνων.

sed non videtur quicquam mutandum: nisi ut σιτοῖη scribatur pro σιτεῖη. eleganter dixit σιτεῖν δημοσίων κτεάνων. pro ἀπὸ τοῦ δημοσίου. intelligit enim τὴν ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησιν. Priorem versum illustrant quae de jure προσδρίας observamus ad Theophrasti Characteres, capite Περὶ ἀρεσκείας. Haec scripseram cum venit in mentem sententia doctissimi viri, qui scribendum ita judicat, mutata distinctione Καί κέ τί οἱ εἴη δημοσίων κτεάνων. Ἐκ πόλεως. Turnebus, σῖτ' εἴη. Quod sub- jicit Athenaeus elegis Xenophanis, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν ἐπαγωνίζεται δια- βάλλων, ὡς ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελές τὸ τῆς ἀθλήσεως εἶδος. sine dubio non plane ceperunt interpretes: ver- bum enim ἐπαγωνίζεται non expresserunt. Sed desino mirari. Locus enim depravatus est: sententia mutilata: oratio hiulca neque Ἑλληνίζουσα. Scribo, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν τῇ σοφίᾳ (vel etiam, τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ) ἐπαγωνίζεται, διαβάλλων ὡς ἀχ. id est, multa alia in poematis suis dicit Xeno- phanes ad defensionem sapientiae, vituperans artem athleticam. πολλά ἄλλα ἐπαγωνίζεται pro ἐπαγωνιζόμενος φησι. familiare magnis scriptoribus. Quare hoc dicat noster clarum ex praecedentis elegiae verbis, ubi inlit poeta,

Οὐκ ὦν ἄξιος ὡσπερ ἐγώ. ῥώμης γὰρ ἀμείνων
ἀνδρῶν ἢ δ' ἵππων ἡμετέρῃ σοφίῃ.

et similia his alia. Scribe statim, Καί ὁ Ἀχαιοὺς δὲ ὁ Ἐρετριεύς: non autem, Ἀχιλλεῖος ὁ Ἐρετριεύς, ut edi- tum, exaratumque est in omnibus. Saepe in his libris citatum videas Achaeum hunc Eretrientem: Achillaeum nusquam unquam. Paulo post, Ἀχαιοὺς δ' ἐν Ἀθλοῖς. Verte haec, Ἡράκλειτος δ' ἐν τῷ Ξενίζοντι, Ἑλένην φησὶ τινὰ γυναῖκα πλεῖστα βεβρωκέναι. Heraclitus in Hospite ait, mulierem quandam nomine Helenam omnium plurimum edisse. ita distinguit Epitoma, alii sic, ἐν τῷ Ξενίζοντι Ἑλένην, in fabula cujus index, Hospes Helenae. corrupta sententia punctorum collo- catione prava. Nam verum est, illi esirici mulieri, nomen fuisse Helenae, Ptolemaeus Hephaestionis F. Historia nova: in recensione plurium Helenarum, quae nomen, alia aliis artibus, clarum sibi pepererunt, καὶ ἢ τρεῖς ἐρίφους ἐσθίουσα κατ' ἡμέραν, Ἑλένη ἐκαλεῖτο. Ἡράκλειτος porro libri omnes antiqui, non Ἡράγκειτος.

CAPUT TERTIUM.

p. 707.

Posidippi epigramma de Phryomacho exponitur. et emendatur: ῥωγάς καπετές. expenduntur Athenaei et Pollucis verba de Hermodoro tubicine. αἰγανᾶ. περιόδον νικᾶν. Perihodici agones. Nestor Θεατρικῶν scriptor. item alius Nestor poeta. σαλπίζειν τὸ πομπικόν. Aeliani et Pollucis codices non semel corriguntur.

IN antiqui aevi gulosis, et Phryomachus quidam nomen suum profitetur: εἰς ὃν, Athenaeus inquit, καὶ τόδε Ποσειδίππος ἐπέγραψε. vulgo τάδε. MSS. τόδε. id est, in quem mortuum Posidippus hoc epigramma fecit. Id epigramma corruptissimum hodie extat in Athenaei codicibus. Sic enim editur.

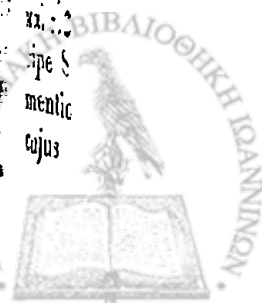
Φυλόμαχον τὸν πάντα Φαγεῖν βορόν, οἷα κορώνην
παννουχιῆν, αὐτῇ ῥωγάς ἔχει καπετές,
χλαίνης ἐν τρύχει Πελληνίδος. ἀλλὰ σὺ τούτου
† καὶ χρεῖα εἰς τήνην Ἀττικὴ καὶ στεφάνου
εἰπόντες οἱ προκῶν συνεκώμασεν. ἦλθε δ' ἄμαυρα
βλέψας ἐκ πελίων νωδὸς ἐπισκυνίων.

† ὄτριχί διαφθείρας μονολήκιδος. ἐκ γὰρ ἀγώνων
τῶν τότε ληναίην ἦλθ' ὑπὸ Καλλιόπην.

Quantum ex istis impurissimarum harpyarum reliquiis conjectura licet assequi, Phylomachus hic gurges atque helluo, pugil athleta fuit, qui et vixisse dicitur miserrime in summa paupertate: et mortem obiisse tristissimo casu, cum e certamine quodam reversus esset otocatacta, et pugnis probe contusus. In primo versu Φυρόμαχον verius censemus, quam Φυλόμαχον, fidem habentes antiquissimis libris et Breviatori, qui valere iussis Posidippi versibus jam tum corruptis, hoc solum in Excerpta sua retulit, Ποσειδίππος δὲ Φυρόμαχον πάντα Φαγεῖν βορόν Φησι. Sic igitur et in Athenaei verbis paulo ante corrigendum. Appellat poeta ῥωγάδα καπετέον scrobem male cavatum et aptum, et parum alte: in quem projectus videri poterat hic ganeo potius quam honeste conditus ac sepultus. Nam per contemptum ista dicuntur. Tertio versu pro εὐτρύχει, quae vox nihil significat, ἐν τρύχει emendavimus, et hoc fide membranarum. τρύχος est

frustum vestis lacerae, *ράκος*. Solebant olim mortui
 efferi in quam honestissima veste. Juvenalis: *Pars
 magna Italiae est, si verum admittimus, in qua Nemo
 togam sumit nisi mortuus.* non solis Italis de quibus
 satyricus loquitur, sed vulgo etiam Graecis Latinisque
 moris fuit, ut comptiores esserentur quam vixissent.
 erant enim *καλῶν ἐνταφίων* studiosissimi. ideo Posidippus
 ut extremam paupertatem Phylomachi indicaret, elatum
 ait, *ἐν τρύχει χλαίνης Πελληνίδος*, frusto Pellenicae
 chlaenae tectum leviter, et solum dicis caussa. Proxima
 verba sic contorta, ut mentem eorum capere nequeamus.
 Etiam quintus est corruptus: sed videtur hoc dicere:
 cum vespillones hunc esserent, non abiisse comitatioem
 p.708. quam cane uno, qui solitus illi praeire. Deinde ait
 venisse in Orcum Phylomachum oculis saggillatis, li-
 ventibus superciliis, edentulum. Penultimo versu lego,
*Ὡτα διαφθείρας, μονολήνθος. fractis auribus, nullam
 aliam supellectilem secum vehentem quam ampullam.*
 Non ausim spondere veram hanc conjecturam esse: in-
 eptam quidem non putamus. Postrema ita emendamus:
*ἐν γὰρ ἀγώνων Τῶν τότε Δηναϊκῶν ἦλθ' ὑπὸ θᾶν καπε-
 τόν.* nihil ante dictis convenientius poterat excogitari.
 Quod ita coopertus plagis ad plures se penetrarit Phy-
 lomachus, causam affert his verbis: quia e Lenaicis
 ludis recta in foveam descenderit. Subjungitur huius
 epuloni accuratior narratio de Herodoro Megarense tu-
 bicine. Dicitur hic staturam habuisse cubitorum trium
 semis: ita noster ex Amaranto: alii dicunt quatuor
 ipsorum cubitorum. in his Pollux lib. 4. cap. 11. Sim-
 et in caeteris multum discrepant Amarantus et Julius
 Pollux. Verbi gratia; ait Amarantus comedisse Hero-
 dorum *κρεῶν λίτρας εἴκοσι. carniūm libras vicenas.* illi
 duodecim minas: *ὀκτώ δὲ μνᾶς κρεῶν.* Amarantus *πι-
 νειν δὲ χόας δύο. bibisse congiōs vini binos.* Apud
 Pollucem ita scriptum, *ὄνου δὲ διέπινε χόας.* corrige
δύο ἔπινε χόας. Amarantus, *κοιμᾶσθαι δὲ ἔθος εἶχε
 ἐπὶ λεοντῆς μόνης.* et hoc Julius aliter. Solitum nempe
 pro culcita pellem ursi habere: pro veste stragula quae
 tegeretur pellem leonis. *ὑπέστρωτο δὲ ἄρντου δορὰ, κα-
 λεοντῆν ἐπεβέβλητο.* Quod addit Amarantus, Demetrius
 Argos obsidente, cum ad trabendam helepolin machinari-
 robor militibus deesset, per Hermodorum duabus sinu-
 tubis canentem, rediisse illis virtutem in praecordia: de
 eo notanda Pollucis verba: *Machinae, inquit, contur-*

inaces erant, et moveri recusabant: ibi tum Herodorus
 δύο αἰγινὰ λαβῶν, στερεὸν ἐνέπνευσε τοῖς ὀργάνοις τοῖσδε.
 hoc est, duo caprina cornua arripit atque eas super
 illis machinis inflat. αἰγινὰ appellat τὰ αἰγαῖα κέρατα.
 et fortasse αἰγαῖα scripserat. Pergit Athen. ἐνίκησε δὲ
 τὴν περίοδον δεκάκις. Dalecamp. *Decies in canendi
 certamine fuit aliis superior.* Hoc quid sit? Nam unde
 illud de canendi certamine? verte, *vicit perihodum
 decies.* Festus: *In gymnics certaminibus perihodon
 vicisse dicitur, qui Pythia, Isthmia, Nemea, Olympica
 vicit: a circuitu eorum spectaculorum.* Est igitur περίο-
 δον νικᾶν, orbem implere ludorum sacrorum: qui in
 Graecia erant quatuor. Notissimus versus est: Τέσσαρες
 εἰσιν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱεροί. hinc etiam
 periodici agones dicti, iidem qui et sacri. Ita accipe
 Plutarchi verba de Theagene Phasio, οὐ μόνον τὴν περίο-
 δον νενικηκώς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας. id est, cum
 non solum e sacris ludis omnibus victoriam reportasset,
 verum ex multis quoque aliis. Similiter Arrianus in
 Dissertationibus Epicteti libr. 3. cap. 34. καὶ λοιπὸν, ὡς
 καλὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νικώμενος τὴν περίοδον. ὁμοίος
 τοῖς ἀποφυγοῦσιν ὄρτυξι, quibus in locis etiam cruditissimi
 viri lapsi graviter: quod non veniret illis tum in men-
 tem ludos sacros etiam *periodicos* et *perihodum* esse
 dictos: cujus rei Pindaricus scholiastes non semel nos
 admonet. Caeterum Polluci cum Athenaeo ne hic qui- p. 709.
 dem convenit in numero: sic enim ille, ἑπτακαίδεκα δὲ
 περιόδους ἀνείλετο τῶν στεφανιτῶν ἀγῶνων. Quod autem
 in illis ludis etiam praeconio et contentione vocis cer-
 taretur, satis ad Suetonium probavimus. Vide Pollucem
 libro quarto capite duodecimo. Nestorem ex cujus Θεα-
 τρικῶν libris proxime dicta de Hermodoro sumpta di-
 cuntur, non memini reperire alibi citatum. Non diffi-
 mili argumento libros duos Suetonius ediderat: quos
 inscribit Suidas, Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίους Θεωρικῶν καὶ
 ἀγῶνων. *De spectaculis et ludis Romanorum.* Alium
 cenfeo fuisse Nestorem Larandensem, poetam, cujus
 Suidas meminit. De eo Menander rhetor eruditissimus,
 capite περὶ λαλιᾶς. Δεῖ δὲ ζητεῖν καὶ τὰς μεταμορφώσεις
 καὶ ὀρνέων καὶ δένδρων. γέγραπται δὲ καὶ Νέστορι ποιητῆ,
 καὶ σοφισταῖς μεταμόρφωσις Φυτῶν καὶ ὀρνέων. vixit prin-
 cipe Severo. Post tam multa de Herodoro tubicine,
 mentionem injicit de Aglaide muliere tuba canere docta,
 cujus etiam Aelianus meminit: Καὶ γυνὴ δὲ ἐσάλπισεν

Ἄγλατῆ ἢ Μεγακλέους ἐν τῇ πρώτῃ ἀχθείῃ μεγάλη πομπῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν πομπικὸν περιθέτην ἔχουσα, καὶ λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Lege et interpunge, ἐσάλπισεν, etc. τὸ πομπικὸν, περιθέτην ἔχουσα. id est, tuba cecinit pompae convenienter personam habens. σαλπίζειν τὸ πομπικόν: ut τὸ πολεμικόν, τὸ ἀνακλητικόν, et similia. vocem περιθέτη explicat Julius Pollux. Lego μοχ, λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Σωσίβιος ὁ τραγωδοποιὸς, ἐν δράματι Δάφνιδι ἢ Λιτυέρσᾳ. caussam exposuimus dudum in lectionibus Theocriticis capite duodecimo: ubi multa de hoc Lityersa. Placet edita lectio in istis versibus Phoenicidae comici, de Iurcone Chaerippo. Iste ait, ἐσθλεί Μέχρις γ' εἰς διδῶ τις, ἢ λάθῃ διαρῥαγείς. Τοιοῦτ' ἔχει ταμῆιον ὥσπερ οἰκίαι. Ingeniose quidam in priore versu, ἢ λακῆ διαρῥαγείς. ut in Evangelio de proditione Juda, ἐλάκησε μέσος. sed λάθῃ verum arbitrari omnino autem in altero versu, ὥσπερ οἰκίαι. qualem penuariam cellam singulae domus habere solent. non ut emendarunt, ὡς παρ' οἰκίας. Non praetermittendum est Cambletem Lydorum regem inter phagones hic nominatum, a Iud Aelianum Ποικίλης libro primo, capite vigesimoseptimo. dici Κάμβητα vitio librorum. itemque Θῦον τὸν Παφλαγόνα, qui hic melius et libro quarto Θῦς. male etiam Καλαμόδρου Aeliani codices indigent, qui recte in nostris est Καλαμόδρος. ibidem Χαρίδας nuncupatur is, qui in Athenaeo Χειρίλας. de quo summi cuique permitto iudicium.

CAPUT QUARTUM.

Timocreontis responsum ad Persam. Eryfichthon dictus Aethon. Hellanici Deucalionea. Alcmanis loci quidam restituti insigniter. πένδα pro μετά: τετυγμένα διατίθεσθαι κοινώνεια τοῖς φίλοις: δειλινόν. ἔπη τριπήχη. Lamia fabula Cratetis: καπανικώτερα. Aegyptii ἀετοφάγοι. multa corriguntur et illustrantur.

p. 710. **V**ERSABATUR in aula regis Persarum Timocreon Rhodius: non obscuri nominis vir cum propter facultatem poeticam, tum etiam ob robur athleticum et gulam profundam. Hunc cum Rex animadvertisset ingentem copiam ciborum

in ventrem condere, *Dic sodes*, ait, *hisce tam multis cibis, quid factururus es?* cui Timocreon, *Ego vero Persas concidam innumeros.* Idem postridie multis victis qui singulari certamine cum ipso pugnauerant, gesticulari cepit: miratus Rex cur Timocreon aerem pugnis verberaret, caussam percontatur. Ille respondens sicut narrat noster, ἀπολείπεσθαι ἔφη, τοσαύτας εἰ προσή τις πληγὰς. interpunctiones minus recte collocatae in istis verbis, viris doctis oculorum usum ademerunt: nihil enim hic videre qui verterunt, *animo se defectum iri dixit si plagas aliquis tot infligeret.* Distingue, ἀπολείπεσθαι ἔφη τοσαύτας, εἰ προσή τις, πληγὰς. *respondit sibi post adeo multos victos, superesse tot plagas, si quis accedat secum certaturus, inferendas.* Ingeniosum Timocreontis hoc commentum fuit: qui ut probaret Persae, superesse adhuc sibi integras vires, postquam multos qui secum in arenam descenderant superasset, χειρονομεῖν, et gestus agere manibus pedibusque instituit. Significabat hoc pacto, paratum se plagis contundere omnes qui secum vellent congregari, et plagipatidarum cognomen quaerere. Pergit auctor et refert ex Hellanico, Erycithonem Myrmidonis F. cujus nota ex Callimacho et Ovidio βουλιμία, quia cibis expleri non poterat, Αἴθωνα dictum esse. Eustathius, ἐρρέθη δὲ ἰδίως Αἴθων καὶ Ἐρυσίχθων ὁ Μυρμιδόνος, διὰ τὸ εἶναι Φασὶ βορᾶς ἀπληστος. παρὰ τὸ αἰθεῖν ὃ ἔστι κατακαίειν. ὅθεν καὶ τις ἕτερος πολυφάγος Κεραυνὸς ἐκαλεῖτο, ἐπεὶ κατὰ τινα ποιητὴν ἀβάτους ἐποίει τὰς τραπέζας, κατασηπτων αὐταῖς τῇ γνάθῳ. quod ait Eustath. de cognomine fulminis, ex sequentibus sumtum est. Recte autem scribi ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας, non ut prius fuit editum, en testem idoneum: Clemens Alexandrinus libro 6. Paedagogi, Διευχίδας ὁ Μεγαρινὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς Ἑλληνικοῦ Δευκαλιωνείας μετέλαβε. Sequentia verba de Cerere Himalide, explicabimus, σὺν Θεῷ, libro 14. At proxima his, καθάπερ ἐν Δελφοῖς Ἐρμόχου, non agnoscit Breviator. Putavit nempe corruptam vocem Ἐρμόχου: quod et mihi videtur ad antecedentia et consequentia attendenti. Quid si Σπερμόχου? esset certe convenientius. Ait de Alcmane, καὶ Ἀλκμάν δὲ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀδδηφάγον εἶναι παραδίδωσι. Aelianus, ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ἀλκμάν ὁ ποιητῆς ἑαυτὸν πολυβορώτατον γεγονέναι. Ipsum Alcmanis de sua voracitate testimonium recitat noster: cujus sunt

prima verba, Καὶ πόκα τοὶ δώσω τρίποδος κύτος Ωἷ καὶ Νηλέα τριήρης. ἀλλ' ἔντι Νῦν γ' ἀπειρος. quid sibi velit poeta non assequor: et puto locum non esse sanum. Fortasse ᾧ καὶ Πηλεΐδην Ἀτρεΐδης. Dabo tibi tripodem sicut olim Agamemnon Achilli, quando in gratiam cum eo rediit. Alludit ad Homeri locum de muneribus quibus Achillem sibi voluit conciliare Agamemnon. Juvat quod ait, esse eum tripodem de quo loquitur ignis expertem. Nam et Agamemnonei erant ἀπυροί. Homerus vocat ἔπτ' ἀπύρους τρίποδας. Subjicit Alcman, τάχα δὲ πλέος Ἔτυρος. οἶον ὁ παμφάγος Ἀλκμάν Ἡράσθη + Χαίερον παῖδα τὰς τροπὰς. Egregia hic nostra (absit verbo invidia) emendatio. Nam *Chaeerus Alcmanis puer delicatus*, merae nugae. Scribendum, οἶον ὁ παμφάγος Ἀλκμάν Ἡράσθη χλιερὸν πέδα τὰς τροπὰς. id est, *qualem pulstem amat vorax Alcman bene calidam, post solstitium hibernum*. sive, tempore hiemis. Non omnium eduliorum eadem semper est gratia. Testantur haec verba, solitum Alcmanem hiberno tempore pulste calida se oblectare. πέδα Doricum est pro μστὰ pridem a nobis restitutum in multis diversorum auctorum locis. Quemadmodum autem multi cibi se fuisse ingenue faletur Alcman superioribus verbis: sic cupediarum et λιχνείας invidiam deprecatur cum addit statim: Οὔτι γὰρ οὐ τετυγμένον ἔσθει. Ἀλλὰ τὰ καινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Ita quidem leguntur ista in omnibus exemplaribus: sed nullo plane sensu. is enim quem docti eliciunt et absurdus est, et ridiculus. Affirmamus in eam quam diximus sententiam locum emendandum: Οὔ τι γὰρ οὗτος τετυγμένον ἔσθει. Ἀλλὰ τὰ κοινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Dixerat Alcmanem plurimum pulste delectari: quod erat vile et tenuiorum edulium: nunc ait, *Nihil enim Alcman elaboratum diligentius comedit: sed vulgares cibos, ut plebs, quaerit*. Quid hac emendatione similis vero? τετυγμένα Graeci appellant, quae sunt arte elaborata et multa industria. omnino autem κοινὰ scribendum non καινὰ. pulstem vocat κοινήν et plebejam. sic Lycophron unica voce elegantissime θέρμον vocavit δημόκοινον. de quo libro 2. cap. 14. Alter locus Alcmanis de ipsius polyphagia, foricina naenia consollior est: ita enim scribitur, Ὄρας δ' ἔσηκε τρεῖς θέρους, καὶ χειμᾶν ὀπύραν τρίταν καὶ τέτρατον τὸ κρόκας. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθει ἐν δάδαυ οὐκ ἔστι. Tentemus an ex ruderibus hisce aliqua sententia possit aedificari. Lego,

ὄρας δ' ἔδη καὶ τρεῖς, θέρους καὶ χειμῶν' ὀπώραν τε τρί-
ταν. καὶ τέτρατον τό γε εἶαρ. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθεις ἐνθάδ'
ἐν γ' Ἄδου οὐκ ἔδη. *per continuas anni tres tempestates
edere potes, aestatem, hyemem, et tertiam autumnum:
quartam quoque ver nempe. Sed si hic ita edis, at
in Orco non edes.* Ctesiae helluonis etiam Aelianus ex
Anaxila facit mentionem. Anaxilae versiculos de pha-
gone Damippo, cui, *Cerauno* cognomen, sic scribo:

ὄρω γὰρ ἐν παλαιστράς τὸν Φίλον
προσιόντά μοι Δάμιππον. εἰ τοῦτον λέγεις
τὸν πέτρινον; τὸν οἱ Φίλοι καλοῦσί σου
νυνὶ δι' ἀνδρείαν Κεραυνόν. εἰκότως.
ἀβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἶομαι
αὐτόν. κατασκήπτοντά γ' αὐτῇ τῇ γυνάθει.

vel ut apud Eustathium αὐταῖς *mensis*. In primo versu
e *Panocratista* Theophili, operarum peccatum emenda,
et scribe, λέγ' ἄλλο. ῥυγχίον. In ultimo pro Ἀπολλό- p. 712.
δωρε καὶ Σαβάζιε: quarum vocum altera manifesto cor-
rupta, scribi potest, Ἀπολλον; Διόνυσος καὶ Σαβάζιε. sed
quaerendum aliud moneo, quod propius veritatem accedat.
Vox ἀκράτου ad superiorem versum pertinet. Aliquanto
post scribe, Ὡς οὐδὲ δειπνῶν, ὡς λέγους, ἐμπίπλαται.
ita recte Dalecamp. In altero versuum e *Cercoribus*
Eubuli, — καὶ κόπρον γ' ἔχει Ἐπὶ ταῖς θύραις ἕναστος.
malim, κοπρῶν' ἔχει. et omnino id rectum est, extat
vox eadem in sequente testimonio ejusdem poetae ex
Myfis, in tertio, πλήρει βροτῶν, suspicione mendae non
caret. potest tamen ferri, exronique homini pleno et
probe farto. pro πλήρει βροτῶ. In ultimo scribe, παγ-
γέλαστός ἐστ' ἰδεῖν. In proximae eclogae isto versu,
Ὅλους τραχήλους καὶ κοπρῶνας πλησίον. habet Hural-
dinus, ὄλης. idque perplaceret, ut jungeretur cum su-
periore versu hoc modo: — ἀρίστων ἔσθιεν δι' ἡμέρας
Ὅλης. sed ea scriptura admitta, de voce τραχήλους
quaerendum superest. Mnesimachi verba e *Busiride*,
— εἰμι γὰρ Βοιωτίος, Ὀλίγα μὲν ἄλλων, ταῦτα πολλὰ
δ' ἔσθιων, sonant hoc: *Ego sum Boeotius: qui de aliis
quidem pauca comedam: haec vero multa. videtur di-
cere, Boeotos panis et carnum fuisse voraces. caetera
quae delicatuli expetunt, non multum curasse.* Hural-
dinus MSS. una voce auctior: ὄλιγα μὲν ἄλλων δίγκια
ταῦτα· πολλὰ δ' ἔσθ. sed non video qui sententiam
aliquam ex hac scriptura eliciam: quam et metri lex
aspernatur. Mox lege versum Alexidis, ὡς ἀνίητοι νῦν

εἶναι βοῶν καὶ ποιεῖν μόνον. cum eruditissimo Sylburgio. Pempeli responsum de Boeotis, cum fuisset interrogatus quid ipsi viderentur esse Thebani? salebrosum est. licet cum editis scripti omnes consentiant. Scribit Polybius et refert Athen. ὡς Βοιωτοὶ μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς· καὶ ὀρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας, διέθευτο καὶ κοινῶνεια τοῖς φίλοις. appellat κοινῶνεια, conventus ea fini solitos agi, ut amici una essent. et διατίθεσθαι κοινῶνεια τοῖς φίλοις, est reditus in eam rem assignare, et locum providere. Addit Polybius, πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων. γενεᾶς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλέον μέρος τῆς οὐσίας· ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν οἷς ὑπῆρχε δειλινὰ τοῦ μηνός πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Verbum ἀπεμέριζον *dividebant*, interpretor de ultimis voluntatibus: quasi scriptum esset ἀπέλειπον. Et nota sis stultitiam horum hominum immanem: qui non solum dum viverent soliti bona sua in convivia illa prodigere: sed et morientes pecuniam amicis relinquerent perdendam ἐν τοῖς κοινωνείοις: quae hestiatoria quaedam erant. Haec fuere Graecorum ingenia, cujus rei clara testimonia in testamentis veterum philosophorum quae recitat Laërtius Diogenes. Quare aliter Polybii verba non debuerant accipi. Δειλινὸν (videlicet βρῶμα) est cibus pomeridianus, sive merenda: nam veteres interpretantur, τὸ μετὰ δειπνοῦ καὶ ἀριστοῦ. Ita vocabant Thebani κοινωνιστὰς suas illas epulas: vel propter diei tempus, quo soliti convenire ex sodalitiis instituto: vel minuendae rei invidiae, quasi esset aliquid p. 713. levius δειλινὸν quam vel prandium, vel coena. Sic hodie solent frugiperdae homines extraordinarias epulas suas appellare merendas: quae tamen coenae sunt quantumvis dapnales et lautae. Cum autem moriturientes Thebani tanto studio ornandorum caenoneorum ducerentur: non mirum est, evenisse quod scribit Polybius: ut multi merendas haberent sibi ab amicis legatas, plures numero in singulos menses, quam dies essent in mense. Simile ex parte quod narrat Strabo de Tarentinis: plures illis fuisse in anno festos dies, quam essent ipsius anni dies. Deinceps probaturus auctor omnes in universum Thessalos plurimum comedisse, ait, Κράτης Φησὶν ἐν Λαμία, Ἐπεὶ τριπλήχη Θεσσαλικῶς τετυμημένα. Lego, Ἐπεὶ τριπλήχη, ut, *sesquipedalia verba*. non videtur hinc posse colligi quod voluit probare Athenaeus:

sed scire licet Cratetem cum ita loqueretur, alluisse ad frustra carnum, quae incidi solita a Thessalis. ideo addit Athenaeus, vice iungens interpretis, Τοῦτο δ' εἶπεν, ὡς τῶν Θεσσαλῶν μεγάλα κρέα τεμνόντων. alioqui poterat dici scripsisse poetam Κρέα τριπήχη. sed verum est quod dixi. *Lamiae* Cratetis meminit Pollux libro 9. ubi ex hac fabula versum affert, ut doceat ἡμίκετον et octo obolos tantidem valuisse. Eum versiculum ita concipe: ἡμίκετόν ἐστι χρυσοῦ. μανθάνεις; ὄντω ὀβολοί. Thessali propria suae dialecti voce καπανικὰ κρέα vocabant magna, et quae plaustrum possint onerare singula Auctor Athenaeus his verbis, Ταῦτα δὲ καπανικὰ εἶρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς. Τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θεσσαλῶν; Καὶ Θεσσαλικῶν μὲν πολὺ τάδε καπανικώτερα· οἶον ἀμαξιαῖα. Θεσσαλοὶ γὰρ τὰς ἀπήνας καπάνας ἔλεγον. Non sunt comici, sed Athenaei illa: οἶον ἀμαξιαῖα: quae et distincta et versa sunt perperam. familiare grammaticis verbum οἶον hoc sensu. Aristophanis versum respiciens Hesych. καπανικώτερα, inquit, ἀπὸ τῆς Φάτνης χορταστικώτερα. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ μείζονα. καπάνας γὰρ ἀπήνας λέγουσι. Aegyptii mox non simpliciter voraces: sed panis tantum scribuntur fuisse. *cyllestim* eum panem vocabant: de quo habes apud Herodotum et supra libro tertio. ἀρτοφάγους hic interpretamur, qui multo pane vescantur, quoniam de polyphagis hic sermo est, alioquin videri potuit Hecataeus Aegyptios appellasse artophagos, ad Graecorum differentiam: qui erant ut plurimum mazophagi: sicut Poeni et quondam Romani pultiphagi, sed prior interpretatio non solum instituto sermoni convenientior: verum etiam ad proxime sequentia prope necessaria. διὰ ταῦτα καὶ Ἀλεξίς ἐν τῷ περὶ αὐταρκείας ἔφη μετρία τροφῇ κεχρησθαι τὸν Βόκχοριν. quare διὰ ταῦτα? quia in populo edaci rex sobrius non aliter notabilis, quam cocles inter caecos. Bocchoris ille est Aegypti rex de quo Diodorus Siculus libro primo.

CAPUT QUINTUM.

Ostenduntur et emendantur maculae multorum locorum. ἔχειν ἠδέως ἑαυτοῦ. Lycophronis Satyri. τὰ ἕκτα τρύπα. τὰ Σαμοθράκια. Diu Potes p. 714. ventorum promicondi olim crediti. Duo prin-

*eipia generationis terra et aqua. Clementis
Alex. locus. ἐπιβράπιζειν, verbis objurgare.*

Ἄλλ' ἔγωγος τοῦ τὰ δέοντ' ἔχειν. non est principium
versus: sed de initio quaedam praetermissa. Ὡς
ἦδὲ πᾶν τὸ μέτριον. Ita verte et distingue. *Quam suave
est omne mediocre! ego nunc neque supra modum cibo
onustus abeo, neque inanis: sed suaviter me habens.*
farto nimia ciborum copia ventriculo opponit stomachum,
qui λαγαρός quidem est, at non inanis. id vocat ἔχειν
ἠδέως ἑαυτοῦ. Timotheus μοχ καλῶς γίνεσθαι. Pulillus
error paulo post interpretibus fraudi fuit in hac pul-
cherrima sententia: μάλλον γὰρ ἡμᾶς τῇ μεθ' ἑαυτῶν
συνουσία προσῆκόν ἐστιν εὐεργετεῖν, ἢ τῷ πλήθει τῶν
παρατιθεμένων οἱ διακονοῦντες τὰ πλεῖστα δαπανῶσι.
Scribe, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων, ὧν οἱ διακ. τὰ
πλ. δ. εἰσήεσαν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένον
οἶκον. *in triclinium ingrediebantur ei rei paratum.*
non semel exposuimus vocem οἶκος. μαρτυρεῖ περὶ
τούτων Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς γράψας Σατύρους. Μενέ-
δημον, ἐν οἷς Φησὶν ὁ Σ. Scribe, γράψας Σατύρους εἰς
Μενέδημον. ἐν οἷς Φ. vocat Satyros, drama Satyricum
ad irrisum Menedemi compositum. Libro secundo, Λυ-
κόφρων ὁ Χαλκιδεὺς ἐν σατυρικῷ δράματι, ὃ ἐπὶ κατα-
μωκήσει ἔγραψεν εἰς Μενέδημον. In Lycophronis ver-
sibus quid sit κατέχω dictum est libro primo: et pro
δημόκριτος melius lectum ἰρι δημόκοιμος, ostendimus libro
secundo. Ἀνάστηθι οὖν σὺ Ἀρίδιες. σὺ δὲ ἀπελ-
θῶν τὰ ἐκτὰ τρύπα. Jusserat Arcesilaus Apellem pro
ea quae inter ipsos fuit familiaritate, ut vinum per co-
lum trajiceret: ille ejus ministerii imperitus conturbavit
etiam magis: vertit Arcesilas hujus imperitiam in occa-
sionem joci: et conversus ad Aridicum familiarem alte-
rum, qui inter convivas accumbebat mensae: *tu vero,*
ait, *surge Aridice.* supplendum est, et vinum cola.
deinde Apellem assatur, et ait, σὺ δὲ ἀπελθῶν τὰ ἐκτὰ
τρύπα. continetur his verbis sine dubio urbani hominis
jocus aliquis: ridiculum enim ut videtur ministerium
imperat. Sed locus est corruptus etiam in Excerptis:
quod satis miror: nam ille auctor quaecunque invenit
in suis libris mendosa omnia fere praetermisit. Existi-
mamus fuisse aliquod proverbium illi simile quod est
apud Galenum κέγχρον τρυπᾶν, de inani labore et vano
conatu. Pro Ἀρίδιες, scribo Ἀρίδιος cum Excerptis.

οἱ δὲ νῦν συναγαγόντες ἐπὶ τὰ δεῖπνα, κ. de sui temporis philosophia Athenaeus loquitur: et quod addit, καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς καλῆς Ἀλεξανδρείας, de iis debet intelligi, qui publico sumptu alebantur in Museo et Claudio Alexandriae: de quibus ad Suetonium nonnulla.

Τῷ γὰρ τοιούτῳ ὁ οἶκος Ὀμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει. Male digesta, male versa haec. Locus est Sophoclis, qui ita habet initio Oedipi tyranni.

Πόλις δ' Ὀμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει.
Ὀμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

p. 715.

Athenaeus οἶκος posuit pro πόλις. hoc enim voluit: ei qui tanta immodestia utatur in convivio, triclinium abundare gaudio simul et moerore. Εὐτελές γὰρ δεῖπνον οὐ ποιεῖ παροινίαν.

Transpositione aliquot vocum senarium integrum feceris: Δεῖπνον γὰρ εὐτελές οὐ ποιεῖ παροινίαν. καὶ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν χαριέστατον

Ξενοφῶντα πολέμου ἐργαστήριον. Locus Xenophontis est in Aegfilao: ubi scribitur de Epheso, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον. ὥστε πολλάκις

Αὐτὸν κεκληκῶς Σαμοθράκι' εὐχεται Δῆξαι πνέοντα, καὶ γ. Quae ad hunc locum scripsere viri docti, nihil ad Rhombum. Nam sensus hic est: adeo ut saepe qui eum vocavit oret, desinant flare venti Samothracii, et ut tranquillior tandem fiat tempestas. hic enim adolescens Telephus, amicis a quibus invitatur hiems est, et procellae instar. sequentia namque sic scribenda: — καὶ γαληνίσαι ποτέ. Χειμῶν ὁ μεिरανίσυός ἐστι τοῖς φίλοις. caetera ut superflua in spongiam digna incumbere. τὰ Σαμοθράκια intellige πνεύματα. Sic vocabant Graeci boream, quem ex ejus tractus regionibus in suam flare videbant. Etiam apud philosophos θρακίας ventus non aliunde nomen habet. Sed videntur veteres credidisse, ventorum flatus in potestate esse Cabirorum, sive Potium deorum: qui in Samothracia colebantur. Nam in tempestate deprehensi. illis potissimum vota faciebant, et servati reddebant, ut ait vetus scriptor apud Suidam. Diodorus quoque Siculus libro quarto narrat, Orpheum petiisse tranquillitatem maris turbati et agitati a diis Samothracibus. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος καὶ τῶν ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, Φασὶν Ὀρφέα τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα ποιήσασθαι τοῖς Σαμοθραξὶ τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. εὐθὺ δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόντος, etc. Μοχ, τοὺς Ἀργοναύτας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ· τοῦ δ'

Ὁρφῆως εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμοθραξί, λῆξαι τοὺς ἀνέμους. non parum ista Alexidis hunc locum illustrabant.

Τόν δ' εἶδεν ἀστὸν † ἀστίνως μεῖζον. Versus quidem stabit si ita scribas, Τόνδ' εἶδεν ἀστὸν ἀστίνως μεῖζονα. de sententia vero nihil pronuntio.

Ἐρρύσας οἶον στομ. an ἔρρύσας? Ἵγρὰ δὲ μήτηρ οὐ πεδοστιβῆς τροφὸς Θάλασσα. Verte: *nostra est nutritrix mater humida, non illa quae calcatur pedibus, Mare,*

inquam. Homerus duo principia agnoscit creationis animalium, aquam et terram: ut cum ait: Ἄλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

Homerum secutus est Xenophanes Colophonius, et duas illas πρώτας ἀρχὰς esse, ac solas pronuntiavit. Euripides quem veteres scenicum philosophum non sine causa dixerunt, ejusdem fuit sententiae: quod non obscure significant haec verba sic exposita, ut nos illa vertimus, *Mater* Euripidi appellatur τὸ γεννητικὸν στοιχείον, ut loquuntur Φιλοσόφων παῖδες.

p. 716. statuit: alteram πεδοστιβῆ: terram nempe, quae pedibus calcari et perambulari potest: alteram ὕγρην: mare videlicet: quod explicat ipse subjiciens, Θάλαττα, τήνδ' ἀροῦμεν. Sejunge ab Euripidis versiculis illa verba, Μέγα γὰρ ἀνθρώποις κακὸν ἢ γαστήρ. non enim poetae verba sunt, sed Athenaei. In tertio versuum Alexidis scribe, Εἴ τις ἀφέλοι τοῦτ' ἀφ' ἡμῶν τὸ μέρος.

Νικᾶ δὲ χρεῖα μ' ἢ ταλαίπωρος. Locus Euripidis quem suis versibus inserit Diphilus, extat apud Clementem Alexandrinum ita fere scriptus: certe ita scribendus.

Νικᾶ δὲ χρεῖα μ', ἢ κακῶς τ' ὀλουμένη Γαστήρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίνεταί κακά. εἰς ἣν πρῶτον πάντ' ἀν ἐμβάλοισι.

Haec prima ventris incommoditas: qui non unius certae rei sit capax, sed omnium, quod secus est in omni prope vasorum genere: quibus aliquid continetur. Ad proxima verba, Ἄλλ' οὐχ ἕτερον ἀγγεῖον, repetenda ex superiore versu praepositio εἰς: quod si

cujus teretes offendit aures (est enim duriusculum) legendum, Ἄλλ' οὐκ ἐς ἕτερον ἄγγος. Cum addit poeta, in ventrem conjici recte posse Τὰ πάνθ' ἑαυτοῖς μηδὲν ὁμολογούμενα:

res diversi generis intelligit, et quae nulla societate junguntur. eleganter περιφράζει ingeniosus poeta, τὰ μὴ ὁμογενῆ, ut loquuntur philosophi. Talia sunt, exempli gratia, carnes, pisces, legumina et fructus, male referunt ad noxia et salubria. Subjungit Diphilus: Καὶ οὐ προστίθῃμι τ' ἄλλα. quasi dicat, taceo

quod ait ibidem Euripides, ventrem omnium malorum esse caussam. more autem usus oratorum, quod fingit se praetermissurum, disertim dixit. sequitur enim: *διότι πανταχοῦ διὰ τὴν τάλαιναν πάντα ταῦτα γίνεται.* Legendum, πάντα τὰ κακὰ γίνεται. nam Euripides dixit, *ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίνεται κακὰ.* ἐπεβράπισε Δημήτριον τὸν Φαληρέα, σὺν τῇ πῆρᾳ τῶν ἄρτων καὶ λάγυνον πέμψοντα οἴνου. Absurdum est hoc quidem loco, ἐπιβράπιζειν de inflicto colapho interpretari: nam etsi impudens Crates fuit, ut Canis: nunquam tamen virum tanta auctoritate percutere esset ausus, et Diogenes Laertius in eadem re usus verbo *ὀνειδίζειν.* Verte igitur, *Demetrium Phalereum objurgavit, quod simul cum pera panis, vini lagenam misisset.* Sequitur Cratetis apophthegma tunc temporis pronuntiatum: *εἴθε γὰρ ἔφη τὰς κρήνας καὶ ἄρτους ἦν φέρειν.* Utinam, inquit, fieri posset ut fontes etiam panes producerent. Supple quod deest perficiendae sententiae: nam si id sit, ego nemini de pane supplicem: quemadmodum a nemine quod bibam peto. Planius aliquanto Diogenes, *εἴθε γὰρ αἱ κρήναι καὶ ἄρτους ἔφερον.* At interpres quam errat?

CAPUT SEXTUM.

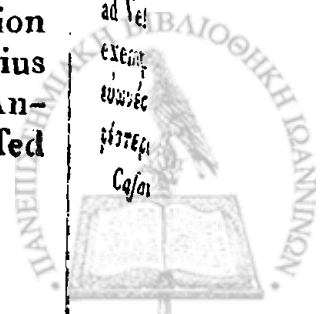
Καταριστᾶν. σεμνή θεὰ Atheniensium et σεμναὶ θεαί. Mos libandi principibus. διμοιρία. ζωρότερον. Antiphanis Milanion, Japyx. ζῶον in compositione pro magno. μανθάνειν pro solere. didicisse pro eodem. Hyperidis oratio Deliaca, et collecta quaedam ejus fragmenta. Chori puerorum, et virorum. vestes Theraicae. Φυλῆσι. p. 717. Tabulae quibus depictae solennitates sacrorum aut ludorum. Romani Aeolas imitati.

LONGO hyperbato obscurat dipnorhetor seriem orationis, cum mox scribit, *Ἐπὶ τούτοις ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, ἐπεὶ δεδείπναμεν εἴρημεν Ἀλεξίς ἐν Κουρίδι.* oratio manet suspensa usque ad illa paginae sequentis initio: *Τοῖς οὖν θεοῖς κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὡς ἐν Φιλήβῳ φησὶν, εὐχόμενοι κεραυνώμεν.* Ulpiani oratio debuerat in hunc modum continuari, *ἐπεὶ δεδείπναμεν, τοῖς θεοῖς, κατὰ*

τὸν Πλάτωνα, κεραννύομεν. Sed de industria usus est voce δεδείπναμεν, ut de ea et affinibus aliis obiter dicendi nasceretur occasio. Καταριστᾶν est absumere prandendo, sive in prandia. usus hoc verbo Antiphon orator, sive rhetor, non ut putaverunt interpretes, poeta. Scribe ejus verba, ὅταν τις πράγματα τὰ ἑαυτοῦ ἢ τὰ τῶν Φίλων καταρίστηκεν. Adjecimus e membranis, quae sequuntur de verbo παραδεδειπνήσθαι: quod ad Theophrastum exposuimus dudum. Varro dixit in primo De re rustica, *comesa coena venire*. Antiphonis versum hunc ita scribam ne sit inepta sententia. Ἐπεχεάμην ἄκρατον. οὐχὶ παιδίον; nonne ita est, o puer? Cum ait, se libasse Κυάθους θεῶν τε καὶ θεαινῶν μυρίουσ. Εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσι τῆς σεμνῆς θεᾶς, hoc significat, post libationes sexcentis diis deabusque factas, postremo loco Minervae sacrum cyathum effudisse: quis dubitat σεμνὴν θεὰν deam venerandam Athenis esse Palladem. At σεμναὶ θεαὶ sunt Eumenides, Furiae: quibus nihil commune cum vini libationibus: erant enim sacra illarum νηφάλια et abstemia. Interpretibus aliter visum: qui etiam versum ultimum, Καὶ τοῦ γλυκυτάτου βασιλέως διμοιρίαν, corrumpunt, dum emendant nescio quomodo. non viderunt perstringi a comico foedam quorundam adulationem: qui singulos cyathos singulis diis libantes in conviviiis, in honorem regis duos cyathos effunderent. Ita soliti Athenienses regibus adulari, ut dicebamus libro 6. cap. 16. διμοιρία est dupla portio. Non sunt Antiphonis quae sequuntur verba. Homeri locus e nono Iliadis, ζῶρότερον δὲ κέραιρε, quam varie expositus sit a veteribus, sciunt eruditi etiam ex Plutarcho et poetae interpretibus. Apud Hippocratem libro Περὶ ἐγκατατομῆς ἐμβρύου, legas κερᾶσαι εὐζῶρότερον pro eodem. At in libro De natura muliebri dixit idem, ζῶρότερον πίνειν, pro πίνειν οἶνον ζῶρότερον κερραμένον. Et tamen Ephippus poeta videtur quasi propriam Homero facere hanc vocem, isto qui sequitur versu Δῶκεν κερᾶσας ζῶρότερον Ὀμηρικῶς. male enim postremam ejus versus vocem capiunt interpretes. Antiphonis Μειλανίων, displicuit interpretibus: qui fecerunt ut esset Μελανίων, *Nigriusculus*. mirum commentum. nam id verbi pro Graeco non agnoscent Graeci. At Milanion et Atalanta ex fabulari historia cui non sunt noti? Julius Pollux libro septimo in ipso fine Μύλωνα fabulam Antiphonis nominat. an aliam ab ista? an hanc ipsam? sed

Re
In
ma
nos
est l
ja
Sv
Ae
est,
hanc
dicer
teio
μένε
Pro c
line e
Cap. 2
καὶ εἰ
ad Vel
exem
εὐζῶ
ρίστε
Cajoi

locus corrigendus. Ἰάπυξ mox servile nomen est, a patria, ut *Mysus, Davus, Geta*. Sine ratione discedunt ab edita lectione in istis, ἄλλοι δὲ τὸ εὐκρατον: et scribunt ἀκρατὲς refragantibus membranibus, Epitome et Eustathio. ὡσπερ τὸ δεξιτερόν ἀντὶ τοῦ δεξιού, ita accipe: sicut vox δεξιτερός per paragogen quandam producta est pro δεξιός: non autem συγκριτικόν est id nomen: sic ζωρότερον pro ζωρός usurpatum. Scribebam cum Dalecampio, καὶ τὸ ζα ὅτι μέγεθος ἢ πλήθος σημαίνει. non ut editum est, τὸ ζῶν vel τὰ ζῶα. sed euntem pedibus in ejus sententiam prebendit lacinia Eustathius, et ire iussit in alia omnia. Sic ille, Σημείωσαι ὅτι ζωρόν οἶνον τὸν πολυετῆ ἐνόησαν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζῆν ἢ ζεῖν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζῶν καὶ τὸ ὦρος. ὦν ὦρος μὲν ὁ ἐνιαυτός, ἦτουν ἔτος. ζῶον δὲ ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ πολὺ, ἃ δὴ σημαίνεται Φασι διὰ τῶν ζώων. Sequitur, Δίφιλος δ' ἐν Παιδερχσταῖς Φησὶν, Ἐγχεον σὺ δὴ πιεῖν, Εὐζωρότερον γένη δὴ παῖδες. Restitue mire deformatam lectionem sic,

— ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν.

εὐζωρότερόν γε νῆ τὸν Δί' ὦ παῖδες. τὸ γὰρ ὑδαρές ἅπαν τοῦτ' ἐστὶ τῆ ψυχῆ κακόν.

In Empedoclis isto versu Αἰψα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, Graecanica elegantia est quam non cepere interpretes: quibus τὸ μάθον prima persona est singularis: cum re vera tertia sit pluralis. sed μάθον positum pro εἰώθεισαν aut ἐπεφύκεισαν. *Et statim facta sunt mortalia quae erant natura sua immortalia. μάθον εἶναι, didicerant esse pro erant: vel, solebant esse.* Aeschylus, Ἐχεῖν, πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος. id est, οὐ πένεται. *Nunquam eget.* Plautus, *Non didici hariolari gratis.* Idem, *Cur negas? quia vera didici dicere.* alibi *excidionem facere condidici oppidis.* Ait, τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν Εἰρήνῃ Ἀριστοφάνους ὑπωπιασμένοι. Poetae verba sunt,

Καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑπωπιασμένοι
ἀπαξάπασαι, καὶ κυάθοις προσκείμεναι.

Pro Φρόνιχος Παιστράις, placitum interpreti Παιστρά. sine caussa, opinor: at non sine caussa nos libro 3. cap. 27. Ποαστράις scribebamus. Sequitur, ἔλεγον δὲ καὶ ἔφηβον τοιοῦτον σκεῦος. Vide scholia Aristophanis ad Vespas. Libro autem 11. poculi id nomen est. Inter exempla συγκριτικῶν in εσπερον, affertur ex Epicharmo αὐωνέστερον. in apocryphis libris et vetustis est εὐωρόστερον. quod fuerit ἐνωρόστερον, sive ἐνωρότερον. sed

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

D d

Eustathius firmat quod est editum. Laudatur deinceps Hyperides in *Deliaea*. Ὑπερείδης, αἰτ, Δηλιακῶ, καὶ τὸν κρατῆρα τὸν πανιώνιον κοινῆ οἱ Ἕλληνας κεραυνύουσι. haec oratio cum caeteris hujus oratoris diu factum est cum periiit. Sed reperio ejus mentionem apud Hermogenem. Argumentum ejus orationis utcumque potest percipi ex reliquis quae hodieque extant apud veterem Hermogenis interpretem ad librum De ideis, capite περὶ σεμνότητος. Verba illius, quia non omnium manibus teritur ille liber, lubet hic adscribere. Sic igitur interpres ille. Διόπερ τὰς ἐν Δηλιακῶ Ὑπερείδου πόρρω τούτων ἐστάναι Φησὶ (nempe τῶν ἐννοιῶν τοῦ Πλάτωνος περὶ Θεῶν) βουλούμενος γὰρ ἐκεῖνος ἐξ ἀρχαίου δεῖξαι, τοῖς p. 719. Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερά προσήκοντα, πολλῶ κέχρηται τῶ μύθῳ, λέγων οὕτω. Λέγεται γὰρ τὴν Λητῶ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐν Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ἤδη δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀποροῦσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λύσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ Ζωστήρ καλεῖται. Sed videntur ista velut ἐν παρόδῳ in ea oratione dicta esse: nam ad praecipuum ipsius argumentum, nihil haec de Latoniae partu narratio spectabat. Sopater in Hermogenem. Ἐχεις δὲ διπλοῦν στοχασμὸν παρὰ Ὑπερείδῃ ἐν τῷ Δηλιακῶ. ἐκθησόμεθα δὲ τὰ εἰρημένα, ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι σαφὲς τὸ λεγόμενον. Ἀφίκοντό τινες εἰς Δήλον ἄνθρωποι Αἰολεῖς, πλούσιοι, χρυσίον ἔχοντες πολὺ, κατὰ Θεωρίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀποδημοῦντες ἐκ τῆς ἑαυτῶν. οὗτοι ἐφάνησαν ἐν Ῥηνεῖα ἐκβεβλημένοι. τοῦ δὲ πράγματος περιβοήτου ὄντος, ἐπιφέρουσι Δήλιοι τοῖς Ῥηνεῦσι αἰτίαν ὡς αὐτῶν ταῦτα πεποιηκότων. καὶ γράφονται τὴν πόλιν αὐτῶν ἀσεβείας. οἱ δὲ Ῥηνεῖς ἠγανάκτηνται τε τῷ πράγματι, καὶ προσκαλοῦνται Δηλίους τὴν αὐτὴν δίκην. οὔσης δὲ τῆς διαδικασίας ὀπότεροί εἰσιν οἱ τὸ ἔργον πεποιηκότες, ἠρώτων οἱ Ῥηνεῖς τοὺς Δηλίους, δι' ἣν αἰτίαν ὡς αὐτοὺς ἀφίκοντο. οὔτε γὰρ λιμένας εἶναι παρ' αὐτοῖς, οὔτε ἐμπορίαν, οὔτε ἄλλην διατριβὴν οὐδεμίαν. πάντας τε ἄνθρώπους ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὴν Δήλον ἔλεγον· καὶ αὐτοὶ τὰ πολλὰ ἐν Δήλῳ διατρίβειν· τῶν δὲ Δηλίων ἀποκριναμένων αὐτοῖς, ὅτι ἱερεῖα ἀγοράσοντες οἱ ἄνθρωποι διέβησαν εἰς τὴν Ῥηνεῖαν. διὰ τί οὖν, ἔφασαν οἱ Ῥηνεῖς, εἰ ἱερεῖα ἦκον ὠνησόμενοι, ὡς Φατὲ, τοὺς παῖδας τοὺς ἀκολούθους οὐκ ἠγαγον τοὺς ἄξοντας τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν (manusc. ἡμῖν) ἐν Δήλῳ κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μόνοι διέβησαν; πρὸς δὲ τούτοις τριάκοντα σταδίων ὄντων ἀπὸ τῆς

Philan

S. M.

τὴ

ὄκ

διαβάσεως πρὸς τὴν πόλιν Ῥηναίων τραχείας οὔσης ὁδοῦ
 δι' ἧς ἔδει αὐτοὺς πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἀγορασίαν ἄνευ
 ὑποδημάτων διέβησαν· ἐν Δήλῳ δὲ τῶν ἱερῶν ὑποδεδεμένοι
 περιπάτου. Scripsimus cum antiquis Athenaei mem-
 branis, ὠρχοῦντο δ' οὗτοι περὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νεῶν
 τοῦ Δήλου, τῶν πρώτο τες Ἀθηναίων, καὶ
 κατεδύοντο ἱμάτια τῶν Θηραϊκῶν. sed nullum est dubium,
 quin suppleri quod deest sic debeat: τῶν πρώτων παῖδες
 Ἀθηναίων. Chorus duplex erat: alter e viris, alter e
 pueris. Hinc illa distinctio frequens in libris Graecorum,
 ut Demosthenis, Plutarchi, et aliorum, χορὸς παιδῶν et
 χορὸς ἀνδρῶν. In sequentibus haeret aqua nobis. nam
 et καταδύεσθαι pro ἐνδύεσθαι, novum atque insolens:
 et vestes *Theraicae* mihi quidem obscurae. tamen ita
 MSS. omnes, non *θηραϊκῶν*, ut alias editum. scribendum
θηριακῶν? ut e pellibus confectae vestes intelligantur,
 quales Romae gestabant Iuperci per urbem currentes
 ac saltantes: quas Hippocrates *δορικὰ ἱμάτια* nominat,
 in libro *Περὶ Φύσιος τοῦ παιδός*. Subditur his. ὁ δὲ
 Ἀπόλλων οὗτός ἐστιν, ᾧ τὰ Θαργῆλια ἄγουσι, καὶ δια-
 σάζεται Φύλησιν ἐν τῷ θαφνηφορείῳ γραφὴ περὶ τούτων.
 Scribendum, Φυλῆσι. in *rago Phyla*. errant omnino qui
 accipiunt pro Φυλαῖς. Adi ad Stephani Ἑθνικά. Neque
 probo quod γραφὴν *literas publicas* verterunt. De
 pictura accipimus nos: cujus erat argumentum saltatio
 orchestrarum circa Apollinis Delii templum, et quicquid
 ad ritum illum pertinuit. De hujus generis tabulis ante
 dictum libro quinto, capite septimo. Verissimum est p. 720.
 quod scribit aliquanto post Athenaeus: Romanos et in
 moribus institutisque multis, et κατὰ τοὺς τόνους τῆς
 Φωνῆς Aeoles potissimum ex omnibus Graecis esse imi-
 tatos. Utriusque linguae periti fatebuntur ita esse: ac
 memini Dionysium Halicarnasseum, et Priscianum ali-
 quot locis disertim hujus nos admonere.

CAPUT SEPTIMUM.

*Philinus vetus orator. ταῦροι vox Ephesicrum. κη-
 ρυκες, ἡβητήρια. Hebe diis a poculis. Dioclis
 Melissae. Prov. ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ
 τέτταρα. Hermippi Θεοί. Epichysis genus παι-
 διᾶς. Superstitio veterum, mortuis consecrandi*

quae de mensa caderent. *Trogicorum τετραλογίαι, et satyricae fabulae Sophoclis Σατυρικὸν δράμα. item Aeschyli. Vinum Samagoreum. alia non pauca.*

NON temere laudatum invenias Philinum oratorem Atticum, quem super *oenoptis* citat noster. Facit illius mentionem Clemens Alexandrinus in eo tractatu quo de Graecorum furtis agit. Ibi vir diligentissimus, prima verba orationis, De corona, cum simillimis Philini componit. Ejus antiqui oratoris facit mentionem Harpocration, duobus, opinor, locis, in *Θεωρικὰ* et in *Κοιρωνίδα*. Ephesius *ταῦροι* dicebantur qui per Neptuni festum vina ministrabant juvenes investes, et integri. Hoc refert Athenaeus ex Ameriae Glossis. Inde et Hesychius sumens, *ταῦροι*, ait, *οἱ παρ' Ἐφεσίοις οἰνοχόοι*. Sapphus locum de Mercurio diis vinum fundente emendamus lib. 2. cap. 2. Veteres, inquit, *τοὺς πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις κήρυκας ἐκάλουσαν: eos qui pincernarum officio fungerentur vocabant κήρυκας*. Imo notant Graeci, et verum est, antiquissimis temporibus eo nomine omnes qui in aedibus ministrabant sic fuisse vocatos. *κήρυκες*, ajunt, *οἱ διάκονοι οἱ τὰς ὑπηρετικὰς ἐπιτελοῦντες πράξεις*. Notemus locutionem, *καὶ τὴν Ἥβην δέ τινες ἀνέπλασαν οἰνοχοοῦσαν αὐτοῖς*. Ait, *τινές*. miror equidem. nam Homeri ipsius hoc commentum est. *Iliadis ῥαψ. δ.*

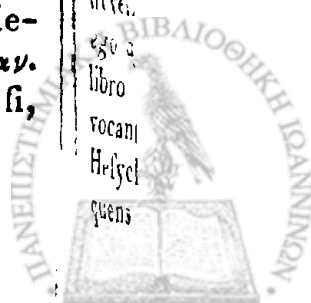
— *μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη*

Νέκταρ ἐφνοχόει.

Magis miror quod addit, *ἴσως διὰ τὸ ἡβητήρια καλεῖσθαι τὰ συμπόσια*. Quod Heben sinxerint diis esse a poculis, haec fortasse, inquit, ratio est: quia convivia vocabant *ἡβητήρια*. appellat *συμπόσια* oecos ubi convivabantur, et triclinia. Hesychius quoque *ἡβητήρια* interpretatur *ἐστιατήρια* et *κατάλυσιν*. Alii inter aedilem metuentia loca referunt: neque aliter auctores ea voce utuntur. Sed friget omnino, me judice, Athenaei ratio. Acutius et verius comici interpres: *ἡβην*, inquit, appellant veteres voluptatem quae ex conviviiis capitur: quam ob causam poeta Heben sinxit, et ei convenientissimum nomini suo ministerium praebuit, ut esset diis a poculis. haec doctissimus ille grammaticus ad Vespas. cui et Hesychius subscribit obscure: *ἡβην* interpretans *ἀκολασίαν*. Clearchi versus e Citharaedo, qui leguntur mox intercisi, apud poetam ita continuabantur,

Q
De
ali
xl
m
ho
me
die
ant
He
ve
col
pa
vz
pi
ig
not
bib
ante
Heb
lar
Arist
ait
quae
et m
locis
paulo

quae
quod
liber
172,
trive
ego
libro
voca
Hesyl
quens

— σήνδ' ἐγὼ

μεστὴν ἅπασαν ἐπονομάσας προπίομαι
τοῖς συγγενέσι, πίστωμά γε Φιλίας· πινὼν
ἔρωτα πικρόν. πνίγομαι γάρ. ἀλλ' ἐπιβρόφει.

Quae sequuntur de variis vini temperamentis, conferant studiose cum iis quae de eadem re et Athenaeus scripsit alibi, et Julius Pollux aliique. Citatur non longe Διοκλῆς ἐν Μελίσσαις. cujus et poetae et fabulae Pollux meminit libro 10. cap. 24. Scribe autem Dioclis locum hoc modo. Πῶς δὲ καὶ κευραμένον πίνειν τὸν οἶνον δεῖ με; τὰ τέτταρα καὶ δύο. *Quomodo temperatum vinum bibere me oportet? quatuor, aquae vini duo.* hanc fuisse antiquissimorum Graecorum vini temperaturam, auctor Hesychius. τὸ πάλαι, αἶτ, ἐκινᾶτο τρία ὕδατος λαμβάνειν, τὸ δὲ τέταρτον οἶνον. Disertim Athenaeus hic contrarium scribit: qui subjicit Diocleis verbis, ἢ δ' οὖν κράσις αὕτη παρὰ τὸ ἔθος οὔσα, ἐπέμνησε (scribo ἐγέννησε) τάχα καὶ τὴν θρυλλουμένην παροιμίαν, Ἡ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. quae ita verte: *Ab hac igitur temperatura, quae praeter consuetudinem erat, natum fortasse proverbium usu tritum, aut quinque bibe aut tria: non autem quatuor.* Idem tantum paulo ante de hac crasi locos recitavit antiquissimi poetae Hesiodi, et Anaxilae comici. Sed certissimum est, nullam fuisse communem omnibus Graecis certam κράσιν. Aristophanes in Equitibus temperamenti meminit quod ait ejus interpres habitum omnium optimum: cum quinque partium tres aquae, duae erant vini. Habent et medici suas κράσεις. Hippocrates quidem plurimis locis meminit τῆς ἴσον ἴσῳ, alibi aliarum. Admodum paulo post depravatus est hic locus. Ἑρμιππος Θεοῖς,

Ἐπειδ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,
εὐχόμεθα πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος ὠκαιρὰς † γένου
οὐκ ἀστοῦ καὶ πηλοῦ ἔγω φέρω παίζων ἅμα,
κ' αὐθις γεγένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

praestare haec facta tecta non possumus, et fortasse aliquid deest. In secundo versu, οἶνος εὐκράς μοι γένου scribendum, vel ut fere habent membranae εὐκέρως γένου, vel γένοιθ'. In tertio vere scribimus absque controversia, Οὐκ τοῦ καπηλοῦ ἔγω φέρω. [*quod a caupone ego affero.*] Hermippi autem Θεῶν meminit Pollux libro nono in descriptione Iusionis, quam πεντάλιθα vocant et comici interpres ad Vespas et Aves: item Hesychius in ἀλλαξ et ἡλικία. Corruptus est et insequens Anacreontis locus,

Ἄγρ δὴ, Φέρ' ἡμῖν ὦ παῖ κελέβην·
 ὅπως ἄμυστιν προπίω.
 τὰ μὲν δὴ ἐγγέας ὕδατος,
 τὰ πέντε δ' οἴνου κυάθους·
 ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν ἀναδευβασσάρῃσω.

Fortasse ita corrigas non male, τὰ πέντε δ' οἴνου· κυάθους ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν Φρένα δεύσας βασσαρῃσω. vel, p. 727. Φρέν' ἀναδέυσας βασσαρῃσω. ut cum luxuriantem animi in cyathis rigavero, furere incipiam. Scribe, Ἀχαιὸς δ' ἐν Αἴθωνι σατυρικῶ, τοὺς σατύρους ποιεῖ δυσχεράναντας. negligentia operarum excidit vox ποιεῖ. Quae nam erant illae auditorum libationes, de quibus legimus hic. ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν ἐπιχύσεις, ὡς Φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ μέθης οὐ παλαιαί. Eruditissimus Dalecampius, ut expediret se, mirificam interpretationem attulit: sed enim libationes quas discipuli doctoribus facerent, nullas novimus ex antiquorum monumentis. Existimamus legendum, ἦσαν δὲ αἱ τῶν ἀκρατῶν ἐπιχ. Tangit auctor morem aliquem dissolutorum et strenuorum potatorum. narrat ex Theophrasto eum morem antiquum non esse: quippe priscis temporibus nullam in usu fuisse ἐπίχυσιν, nisi cum diis libabant, vel cottabo ludabant. Ex istis intelligi utcumque potest, epichysin genus παιδιᾶς fuisse, cum madidi convivae cyathos in caput mutuo sibi invergerent: petulanter sane, et nimis improbe. Sed quid temulentia non ausit? Non dissimilia his sunt quae referimus libro primo, capite 14. Simillimum vero et fortasse hoc ipsum παιδιᾶς genus est, quod de temulentis Thracibus infra non longe scribitur, καὶ κατὰ τῶν ἱματιῶν καταχεόμενοι, καλὸν καὶ εὐδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Quid si scripsit Athenaeus, ἦσαν δὲ τῶν ἐρώντων αἱ ἐπιχύσεις? Nam soliti amantes in honorem et recordationem τῶν ἐρωμένων vinum ἐπιχεῖσθαι. Suspectum mox est δαίζων verbum cum ait de cottabismo, ὄντος τοῦ παιγνίου Σικελικοῦ· καθάπερ καὶ Ἀνακρέων ὁ Τήϊος πεποίηκε· Σικελικὸν κότταβον ἀγκύλη δαίζων. et cohaerens huic sententia parum plena, διὸ καὶ τὰ σχολιά καλούμενα μέλη τῶν ἀρχαίων ποιητῶν πλήρη ἐστὶ. deest αὐτοῦ. vel scribendum, οὐ δὴ καὶ τὰ σκ. In scolio Pindari, Ἀγάθωνι δὲ καλῶ κότταβον, positum καλῶ pro ἐπικαλῶ, sine ἐπιφημιζῶ. Agathoni cottabum hunc nuncuro. vel scribe. Ἀγάθωνι τῷ καλῶ κότταβον. ut in Symposio Xenophontis, Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῶ. Quae de mensa in-

ter epulandum caderent, mortuis consecravit antiquitas illa vere ἀρχαία et βενκεσέληνος. postquam id nos docuit Athenaeus, subjicit, διὸ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς Σθενεβοίας Φησὶν, ἐπειδὴ νομίζειν (malim, νομίζοι αὐτὸ νομίσαι) τὸ Βελλεροφόντην τεθνάναι,

Πεσὸν δὲ νιν λέληθεν οὐδὲν ἐν χερσὶν·

ἀλλ' εὐθὺς αὐτᾶ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

Athenaei sunt non Euripidis omnia quae praecedunt verbum πεσόν. Sensus est: solitos veteres quae de mensa cadunt amicis defunctis assignare. ideo Stheneboeam apud Euripidem, Bellerophontis audita morte, quicquid sub mensam, ut sit, caderet, illi statim nuncupasse. Graeca ita expone. *ideo etiam Euripides ait de Stheneboea postquam illa Bellerophontem mortuum putavit Nihil eam quod manu cadat latet Sed statim id nuncupat Corinthio hospiti. vel Sed statim dicit, Corinthio hospiti.* sacrum esto, videlicet, quod cecidit. Bellerophontem Corinthium fuisse et in ipsis amorem incidisse Stheneboeam Proeti uxorem nemo nescit. Scribe, καλῶς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγ. Satis constat, et nos alibi p. 723. pluribus docemus, tragicos poetas in Attico theatro non singulis fabulis, sed quaternis solitos cum antagonistis de palma contendere. haec quatuor fabulae tetralogia dicebantur: quae constabat e tribus tragoediis, et satyrica fabula una. Semper autem in tetralogia drama unum fuit, quod σατυρικὸν et esset et diceretur. Exemplum σατυρικοῦ δράματος habemus hodieque in Euripidis Cyclopiibus: quam ex omnibus omnium poetarum tragicorum ejus generis fabulis jam suo tempore extitisse unicum scribit Eustathius ad Odyssaeae ῥαψ. σ. Athenaei seculo multae adhuc fuerunt superstites: nam Aeschyli, Euripidis et Sophoclis plures satyricae fabulae ab eo, et Polluce atque aliis laudantur. Cum haec ita habeant, quomodo accipiemus quod legitur post aliquam multa? Καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν δράματι σατυρικῷ Φησὶν ὡς ἄρα — τὸ πρὸς βίαν πίνειν, Ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βία. Sic loquitur, quasi unam aliquam solum satyricam fabulam Sophocles fecisset: quod ex ante dictis falsum paret. Nempe ita res habet: vel deest hic proprium dramatis nomen: vel fuit inter Sophocleas olim quaedam fabula SATYRUS aut SATYRI inscripta. Hoc putamus verum esse: nam et libro septimo, capite quarto, inter ejus poetae dramata, titulum unius commemoravimus Σάτυροι καφοί: et memini Hesychium laudare Sophoclem in

Satyrico vel *Satyrisco*. Sic ille, ἀρράγες ὄμμα, οὐ δακρυόν. ᾧ τρόπῳ Φαμέν, κατερράγη μου δάκρυον. Σοφοκλῆς Σατυρίσκῳ. Si cui placeat ita potius interpretari, *Sophocles in una suarum satyricarum fabularum*, non nimis refragabor: cum praesertim ita interdum loqui grammaticos recorder. Hesychius, ἀποφύλιοι ξένοι, οἱ μὴ ἔχοντες Φυλήν. Αἰσχύλος Σατυρικῶ. Porro inter alia Sophoclis satyrica dramata, *Hercules* fuit: ut cognoscimus ex Polluce libro 7. capite 25. De progressu vitiorum, et publicorum morum depravatione loquens diuosophista, inter caetera scribit: ἐπεὶ δὲ τρυφᾶν ἤρξαντο, καὶ χλιδῶσι, κατερρύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλίνας, καὶ λαβόντες σύμμαχον τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ῥαστώνην, ἀνσιμένως ἤδη καὶ ἀτάκτως ἐχρῶντο τῇ μέθῃ, χορηγούσης τῆς παρασκευῆς εἰς τὰς ἡδονάς. male ista capit eruditiss. Dalec. ita melius: *postea quam delicate vivere ceptum, et homines luxu diffluunt, de sellis in lectos tricliniaries sunt delapsi: atque ita ubi comes accessit quies et comoditas, remisso animo et dissoluto ebrietati se dederunt: fomites ministrante apparatu illo ad voluptates.* In nupera editione Athenaei ita scribitur hoc distichum Theognidis:

Πρὶν μεθύειν δ' ἄρξῃ γ' ἀπανίστασο μὴ σε βιάσθω
γαστήρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἔφη μόριον.

quis malum! hanc monstruosam lectionem excogitavit? nam recte quantum est librorum, ἐφημέριον. Sed aliquem audaculum hujus editionis παραδιορθωτὴν impulit, ut ita scilicet emendaret, ineptissima versio interpretis. Theognidis clara mens: Noli, inquit, ventri servire tanquam aliquis vilis mercenarius, qui in dies singulos p. 724. operas solent locare. Scribe in Crobyli versu. Ἀποστεροῦνθ' ἑαυτὸν τοῦ σωφρονεῖν. non σωφρ. quod lex metri respuit: sed φρονεῖν, quod extat paulo post, ubi iterum hic locus. Sententiam vero illam sane quam pulchram quae sequentibus Alexidis versibus continetur, aliis verbis Clearchus comicus expressit, studiosi versiculos utriusque poetae comparent inter se. habentur Clearchei initio libri 14. quid significetur illis verbis, ἐν τῇ διασκευῇ τοῦ Φρυγίου, scire licet ex [iis quae scripsimus] libro 3. cap. 26. Vinum quod in publicis Athenaei libris Σαμαγόρειον ex Aristotele nuncupatur: in membranis est Σαμαγόρειον: in Excerptis Σαμόγειρον. nullus locus ubi notus ullo horum nomine.

CAPUT OCTAVUM.

Criticorum variae sententiae de Alcaei loco. Alcaei alii loci varie illustrati et emendati. ἀμφικνεφαῖος et ἀμφικνέφαλος. περίστασις. Sophili comoedia Ἐγχειρίδιον. item Menandri. Suidae locus. κατασεῖν, ἐνσεῖν, ἐπισοβεῖν. vinum ὕδαρès et κεκραμένον.

REDITURUS Democritus ad institutum paulo ante sermonem de variis modis temperandi vini, quorum mentio apud veteres extabat, Ἐγὼ δὲ, inquit, ἐπεὶ παρεξέβην περὶ τῶν ἀρχαίων κρᾶσεων διαλεγόμενος, ἐπαναλήψομαι τὸν λόγον, τὰ (ita scribendum) ὑπὸ τοῦ Ἀλκαίου τοῦ μελοποιοῦ λεχθέντα ἐπὶ νοῦν βαλλόμενος. Φησὶ γὰρ που οὗτος, Ἐλχευε κίρνα εἰς ἓνα καὶ δύο. Digressio quae tractatum περὶ κρᾶσεων interrupit, inde cepit, Ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν αἱ ἐπιχύσεις, ὡς Φησι Θεοφ. etc. Locus Alcaei qui hic proponitur, et deinceps explicatur pluribus a Democrito, ita legendus Ἐλχευε κίρνας ἓνα καὶ δύο. neque aliter paulo post scriptum invenias. Athenaei sententia est, jubere Alcaeam his verbis, ut puer a poculis vinum de more in cratera misceat, eo κρᾶσεως genere quod vocabatur εἰς καὶ δύο cum infusis in craterem cyathis duobus vini, aquae unus infunditur. Alii Critici aliter censuerunt, ut Chamaeleo Ponticus: qui negans de temperatura vini locutum eo versu Alcaeam, significari a sobrio poeta voluit, se in computationibus unum primo poculum meri solitum educere, deinde duo, non amplius. Hic ita Athenaeus: ἐν τούτοις γὰρ τινες, οὐ τὴν κρᾶσιν οἴονται λέγειν αὐτόν. ἀλλὰ σωφρονικὸν ὄντα, κατ' ἓνα κύαθον ἀκρατον πίνειν καὶ πάλιν κατὰ δύο. Auctorem hujus interpretationis, et snum de illa judicium proximis verbis aperit Democritus. τοῦτο δὲ ὁ Ποντικὸς Χαμαιλέων ἐνδέδεικται τῆς Ἀλκαίου Φιλοινίας ἀπειρώς ἔχων. offendit haec oratio aures nostras: et videtur τούτῳ scribendum. *Hac interpretatione, ait, demonstravit se Chamaeleon Ponticus temulentiae Alcaei ignarum.* Hic est Chamaeleon Heracleota, qui De ebrietate opus conscripserat: cujus facta est paulo ante mentio. meminit ejus libri etiam Clemens Alex. Stromat. libr.

primo. In eo commentario locum Alcaei tractaverat. p. 725. Sed parum fuisse versatum Chamaeleontem in Alcaei poesi, probat mox Democritus. κατὰ γὰρ, inquit, πᾶσαν ὥραν, καὶ πᾶσαν περίστασιν πίνων ὁ ποιητὴς οὗτος εὐρίσκειται. id est, nam quacunque anni tempestate, et quocunque suarum rerum statu sive tristi sive laeto, (hoc significat κατὰ πᾶσαν περίστασιν), poeta hic bibens reperitur. deinde quod ἀθρόως hic dicitur, sigillatim probatur a Democrito. Profert Alcaei testimonia de suis potationibus primum hibernis, aestivis, et vernis: deinde in rebus adversis, et rebus secundis. De hyeme verba Alcaei sunt:

Ἦει μὲν ὁ Ζεὺς. ἐν δ' ὠρανῶ μέγας
χειμῶν. πεπάγασι δ' ὑδάτων ῥοαί.
κάββαλε τὸν χειμῶνα, ἐπὶ μὲν τιθεῖς
πῦρ. ἐν δὲ κίρναίς οἶνον ἀφειδέως
μελιχρόν. αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα μαλθακὸν
ἀμφὶ γνάφαλλον.

In quarto versu tmesis poetica est ἐν δὲ κίρναίς pro ἐγκίρναίς δέ. hoc vero Doricum pro ἐγκίρνας. sic ὀλέσαις apud Pindarum pro ὀλέσας, et similia alia. Sequentia exprimit Dalecampius sic. *Mellitum vinum largius tempera: sed capiti lenē, obscurum utrinque.* Censuit nimirum legi debere ἀμφικνέφαλος: quam vocem restituebat idem in aenigmate de ichneumone, quod recitatur ab Athenaeo infra hoc ipso libro sub finem. Nobis videbatur restituenda hoc loco dictio ἀμφικνέφαλον. ut sit mens Alcaei: praesidium adversus hyemem petendum esse ab his tribus: igne Inculento: optimo vino: et molli lecto. Genus lectorum fuit quos ἀμφικνεφάλους vocabant, auctore Polluce lib. 10. capite 6. plura de ea voce infra, capite 18. Sed hanc interpretationem vix admittant poetae verba. Nam qualis esset hypallage? *circa caput lectus esto.* Quare de emendatione quidem nihil muto: verum ἀμφικνέφαλον hic *pulvinium* interpretor non *lectum*. Sequitur, θέρους δὲ, τέγγη πύμονας οἶνω. Ita exarati manu: pro τέγγου vel τέγγε ut scriptum referunt alii. De tempestate verna, sic ex Alcaeo Athenaeus: τοῦ δὲ ἔαρος, ἦρος ἀνθεμόντος ἔπαιον ἀρχομένοιο. Dalecamp. emendat ἔπινον. ut id probetur quod instituit, docere: similis est vero haec correctio, non vera, iudice me. nam rectum est ἐπάϊον. Principium est odae: quo ait poeta, jam ver advenisse: et statim vinum sibi misceri jubet in cratera. Audiamus

Athenaeum: καὶ προσελθὼν, ἐν δὲ κίρνα τὸν τῷ μελια-
 δέος ὅτι τάχιστα κρατῆρα. id est, et postea ait Alcaeus
 in eo carmine, misce quantocyus in cratera vinum
 suavissimum. Quod modo dicebamus κατὰ πᾶσαν περι-
 στασιν significare, quocunque rerum suarum statu, laeto
 aut tristi, certissimum est ex creberrimo auctorum usu.
 Dalecampius tamen vertit, quovis statu coeli. Itaque
 non mirum male cepisse eum postea Athenaei verba qui-
 bus probat quod ante dixerat. Sunt autem haec: ἐν δὲ
 τοῖς συμπτώμασι, id est bibisse Alcaeam rebus adversis
 paret ex istis: sequuntur verba Alcaeī: *οὐ χρὴ κακοῖσι
 μῦθον ἐπιτρέπειν. προκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι ὦ
 Βακχι. Φάρμακον δ' ἄριστον, οἶνον ἐνεικαμένοις μεθυ-
 σθῆναι.* Legendum θυμὸν non μῦθον. *haud par est
 malis animum permittere: (hoc est cogitationi adver-* p. 726.
forum casuum se dedere, et luctui indulgere); proficie-
mus enim nihil cum nos cruciaverimus, o Bacchi:
remedium vero optimum est, si vino huc allato ad
ebrietatem usque biberimus. Sequuntur verba Athe-
 naei: ἐν δὲ ταῖς εὐφρόναις: id est, rebus laetis bibisse
 Alcaeam constat ex his. tum recitantur Alcaeī haec,
 Νῦν χρὴ-μεθύσκειν, καὶ τινα πρὸς βίαν πονεῖν, ἐπειδὴ
 κἀτθανε Μυρσίλος. Lego, καὶ τινα πρὸς βίαν πίνειν.
Nunc oportet ebrium fieri, et vel invitum bibere:
quando Myrsilus obiit. In primo sequentis ῥήσεως An-
 tiphaneae versu, habent omnes etiam MSS. Ἀπόθες ὦ
 γλυκκυδάρην ἐνέχεέν σοι. Varie possis concinnare. Ἀπό-
 θες ὦ Γλύκων. ὕδαρῆ γ' ἐνέχεέν σοι. nempe οἶνον aut
 πόσιν. vel ὦ Γλαῦκε. sive, ὦ γλυκύτης, o mea dulcedo.
 De ea mixtione quae vocabatur ἴσον ἴσω, recitantur
 haec Alexidis e Dorcide, — τῆς Φιλοτησίας ἐγὼ Μαστὰς
 προπίνω ἴσον ἴσω κευραμένας. Legendum, τῆ. cui ego
praebibo amoris pocula temperata par pari. Citatur
 etiam comicus Sophilus ἐν Ἐγχειριδίῳ. haut scio an
 vere. nam Suidas olim scriptum reperit in suo codice
 ἐν Χοιριδίῳ: sicut testatur ipse in iis quae scripsit de
 Sophilo. Fecerat sane et Menander *Enchiridium* in-
 scriptam fabulam: cujus mentio hoc ipso libro, et alibi.
 In ecloga ex Alexidis *Tocista*, sic ista distingue.

Ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποταπὸς ὁ Βρόμιος; τρυΦῆ.

Θάσιος. ὁμοιον καὶ δίκαιον, τοὺς ξένους.

Illud τρυΦῆ insertum orationi praeter rem, accipio pro
delicias facis: rides. Caute accipe verba Athenaei:
 quibus explicat verbum κατασεῖν in istis Menandri,

Ὅκτώ τις ὑποχρῆν ἀνεβόα καὶ δώδεκα
κιάθους, ἕως κατέσεισε Φιλοτιμούμενος.

Subjicit his Athenaeus. κατασεῖσιν δὲ ἔλεγον ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς πότοις καταπιπτόντων. postremum verbum interpretes impulit, ut crederent κατασεῖσιν in Menandri similibusque locis de iis dici qui vino graves caderent. falluntur autem: nam contra de iis usurpabant hoc verbum, qui sobrii ipsi alios cogebant bibere ad ebrietatem usque, et donec caput declinarent, et pulvino fulcirent, si mensae accumberent; aut humi caderent, si ingredi conarentur. Cante igitur capiendum τὸ καταπιπτόντων. nam si volumus accurate loqui, non ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων usurpabatur verbum κατασεῖσιν. verum de iis qui facerent alios καταπίπτειν. propterea addit: τὴν μεταφορὰν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν καρπούς κατασειόντων. Nemo dixerit fructus qui cadunt κατασεῖσιν: sed saltuarium qui pertica eos decuit. Etiam pro *invergere* *nas in aliquem*, κατασεῖσιν posuerunt Philemon in Phasmate, ἐπεὶ δὲ ἡ Ῥόδη κυμβίον ἀκράτου κατασεῖσικεν ἡμῖν ἄνω. vel ἐνσεισειν. Philetaerus, ἐνσεισεις μεστήν ἴσον ἴσῳ μετανιπτρίδα μεγάλην. idem significat interdum et ἐπισοβεῖν. Alexidis, εἶτα τετρακότυλον ἐπσοβῆσι κιάθωνά μοι. Diodori Sinopenis versus perverse scripti editique sunt. Nesciverunt discrimen facere inter unum ὑδαρῆς et κεκραμένον, qui in lepida historia de Lyandro scripserunt contra librorum fidem, οὐ κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν. res ita habet: animadverterat Lyander caupones qui suum sequebantur exercitum, vinum ὑδαρῆς vendere: hoc est immixta aqua corruptum pro mero. ille ut eorum fraudi obviam iret, iussit temperatum vendere, non aliter. Duo inde necessario sequebantur: ut nemini dilutum vinum pro mero posset obtudi: nam lex merum emere non sinebat: et ut caupones cogerentur vinum sincerum emere, ut posset ab iis vendi temperatum. nam vappa aut lora, vel sine ulla generositate villum, cuiusmodi fuit illud cauponeum ὑδαρῆς vinum, emptorem vix ac ne vix quidem inveniat, si temperatum vendendum sit. Legendum hoc modo: τὸν οἶνον ὑδαρῆ πωλούντων τῶν καπήλων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν, ἵν' αὐτὸν ἀκρατέστερον ἀνοῖντο. In tertio Alexidis melius est, ἐν τοῖς συμποσίοισιν οὐ πίνετς Ἄκρατον.

CAPUT NONUM.

Vinum ἠλφιτωμένον. Δήμητρος ἀκτῆ. κυκλοῦν θίασον. λῆστις. Lacedaemoniorum sobrius victus. Nestoris poculum Ἄρεως Φιάλη. Poculum datum muneri, ut symbolum ἀδρανείας. Siti nihil πολυποθητότερον. Restituuntur multi loci Aeliani, et unus Eriphanii. Ἀλεξάνδρου πιών. alia multa.

ΑἱΤ διρηνολοφίστα, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τούτων ἔπινον οἱ πολλοὶ καὶ ἄλφιτα ἐπιβάλλοντες τῷ οἴνω. Libri primi capite octavo mentionem vini faciebamus cui esset aliquid σιτωῶδες admixtum: idque plus virium habere quam simplex et plane merum dicebamus. An ii de quibus hic scribitur eo respexerint, non facile dixerim. In Excerptis scriptum est ex hoc loco, Ὅτι πολλοὶ ἀπαλφιτίζοντες τὸν οἶνον ἔπινον. non ineptum verbum finxit ἀπαλφιτίζειν, pro farina hordeacea vinum respergere. Athenaeus mox ἀπαλφιτοῦν. In primo Mnesimachi versu Ἐπαλφίτου πίνοντα τοῦ θέρους ποτὲ Ἰδῶν Σέλευκον, non abest quin sit mendum. Forte, Ἐπ' ἀλφίτοις π. In septimo, Ἐσμὸν μελίσσης τῆς ἀκρολόχου γλυκὺν, non concoquo vocem ἐσμὸν: non enim apes, sed mel videtur intelligere. ea voce servata γλυκὺν scribendum non γλυκὺ et ita Excerpta ubi est ἀκραχόλου pro ἀκρολόχου. In penultimo, Δήμητρος ἀκτῆ πᾶν γεφυρώσας ὑγρόν. non damno penitus γεφυρώσας: sed neque displicet conjectura nostra, γὲ Φυράσας. Est autem Δήμητρος ἀκτῆ periphrasis farinae, poetis familiaris, ut jam alio loco diximus. In ultimo Κατησίμωσα πῶμα καύματος λύσιν, nove καταισιμοῦν pro conficere, parare. nam αἰσιμοῦν est consumere. Nemo cui in literis cor sapiat dubitabit corrupta esse quae sequuntur, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ καὶ Ἀνθέαν τὸν ταῖς νήσοις ἐπιτάττοντα λέκυθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. deest nempe proprium alicujus viri nomen: si quidem recte scriptum ἐπιτάττοντα. Legebam, ἱστορεῖ καὶ Ἀνθέαν τὸν ταῖς νήσοις ἐπιτ. id est, narrat idem de Anthea, qui a Seleuco rege fuerat insulis praefectus. Sed reperi postea in Excerptis ita scriptum ἱστορεῖ τινὰς ἐπιτάττοντας λέκυθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. p. 728. Quare ita forte locus concipiendus, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ

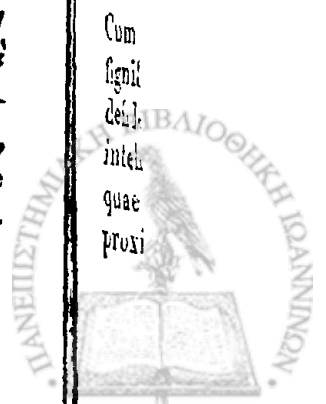
καὶ τινὰς τοῖς οἴνοις ἐπιπάττοντας λέμιθον. id est, narrat idem quosdam farinae loco vinum aspergere vitello oni et ita bibere. In quarto Critiae versu, Μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν θιάσου: melius θιάσον. Est autem κυκλοῦν θιάσον, in orbem per singulos convivas poculum ducere. respicit enim ad morem τοῦ περιφέρειν τὸ ποτήριον: quod a dextris fieri incipiebat. Scripsimus in 12. Λῆστις δ' ἐκτῆμει μνημοσύνην πραπίδων: oblivio delet memoriam ex animo. λῆστις idem est ac λήθη: sic Epit. recte prius erat λῆσις. quod non probo. Scribi deinde debet, Τέρψασαί σε λυποῦσ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. Postea lege ac distingue.

Ἡ Λακεδαιμονίων δὲ δίαιθ' ὀμαλῶς διάκειται.

ἔσθειν καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ Φανέν,
καὶ τὸ πονεῖν εἶναι δυνατούς. ὡς ἔστ' ἀπότακτον

Ἡμέρα οἰνώσαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

In secundo versu negotium facessunt postrema verba. quid si ita scribamus? σύμμετρα πρὸς τὸ φαγεῖν καὶ τὸ πιεῖν εἶναι δυνατούς. Spartanorum diaeta est, sic edere et bibere, ut cum recedunt de mensa adhuc possint edere et bibere. Sapientum est praeceptum fugiendam esse πλησμονήν, et nunquam ad satietatem usque bibendum aut edendum. Etiam magnus medicorum Apollo jubet ἀσκεῖν ἀκορίην τροφῆς. Ait de Agamemnone, ὃν ὡς πολυπότην ἐπιπλήσσει Ἀχιλλεύς. respiciens hunc poetae versum: Οἶνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο. Ait de Nestore, et ejus poculo illo nobili, ἐστρατεύετο γὰρ μετ' αὐτοῦ. interpretes, siquidem cum poculo is praeliabatur. confundunt στρατεύεσθαι et μάχεσθαι res diversissimas. nusquam in Homero leges Nestorem cum poculo pugnantem. Sed facit eum poeta in expeditionem profectum cum suo poculo. id autem est στρατεύεσθαι, obire militiam. Non absurde autem dicit Athenaeus Nestoreum istud poculum Ἄρεως Φιάλην posse dici κατὰ τὸν Ἀντιφάνους Καινέα. unde discimus Antiphanem comicum in Caeneo ita locutum: sed quid appellaverit poeta *phiaalam Martis*, nescimus: quia corrupta sunt illius verba quae descripserat auctor hoc loco. Aristoteles libro De poetica: ὁμοίως ἔχει Φιάλη πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπίς πρὸς Ἄρην. ἐρεῖ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα Φιάλην Ἄρεως, καὶ τὴν Φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. Eadem pene verba in Rhetorica ad Theodectem, non uno loco, sine ulla Antiphanis aut alius poetae mentione. [Eustathius in Ἐρωτικῶς libro secundo imi-

tatus est, cum hastam vocat *graphium Martis*. Sic ille in ephrafi Fortitudinis ἀσπίς τῆ λαιᾶ τῆ παρθένω, εἰ δὲ βούλει τῆ στρατωτῆ· τῆ δ' αὖ ἐτέρα δόλιχον ἔγχος γραφείον Ἄρσος. cui simile est, quod dixit idem libro 4. stimulum quo boves urgentur ab aratoribus, esse γηπόνων ἀνδρῶν γραφείον ὃ βάπτεσθαι μὲν τῶν βοῶν τοῖς αἷμασι, καλλιγραφεῖ δὲ τὴν γῆν.] Sequitur de alio Nestoris poculo quod dono datum ei est ab Achille. Ἄλλα μὲν καὶ διὰ τὴν Φιλοποσίαν ὁ Νέστωρ καὶ παρ' Ἀχιλλέως λαμβάνει δῶρον Φιάλην ἐν τῷ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἐπιτελουμένῳ ἀγῶνι. οὐχ ὅτι καὶ οὐχὶ τῷ νικηθέντι, ἔδωκε δέπας ὁ Ἀχιλλεύς. τοῖς γὰρ Φιλοπόταις οὐ παρέπεται τὸ νικᾶν P. 729. διὰ τὸ ῥάθυμον. Leviter corrupta est penultima periodus, mens tamen clara, si vel mediocriter attendissent interpretes. Causam affert dati poculi ab Achille Nestori. fortasse, ait, ratio fuit, quod id munus erat symbolum ἀδρανείας, et effoetarum virium. Quare etiam alii qui victus in eo funebri spectaculo fuerat, datur itidem poculum ab Achille agonotheta. Respicit illum versum ejusdem libri, Τῷ δ' ἄρα νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον. auctoris verba fingi varie et reformari possunt: simplicissimum fuerit, ὅτε καὶ τῷ νικηθέντι ἔδ. ὁ Ἀχ. Quod autem addit, ὁ δ' Εὐμηλος λαμβάνει θάρρακα δραμῶν ἄθλον ἐπισφαλῶς καὶ ἀμοχθεῖ ἀσφαλείας ὄπλον. id eo spectat, ut probetur Achillem apud principem vatem iudicio divisisse munera, et id cuique attribuisse quod ei erat convenientissimum. Eumelo igitur, qui in curruli certamine periculose cucurrerat non sine labore, dat thoracem: quod armorum genus tutamen corpori praeostat. Sententia auctoris haec est: sed pro καὶ ἀμοχθεῖ scribendum omnino καὶ οὐκ ἀμοχθεῖ. vel ita potius, ἐπισφαλῶς καὶ ἀμυχθεῖς. nam Excerpta optima habent καὶ εὐμυχθεῖς. quod quia Graecum non est, scribendum ἀμυχθεῖς, id est, *periculose et leviter etiam laesus*. Homeri de Eumelo versus istos respicit,

Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
ἀγκῶνάς τε περιδρίφθη, στόμα τε ῥῖνάς τε·
θρυλλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὄφρῦσι.

Cum scribit, τῆς δὲ δίψης οὐδὲν ἐστὶ πολυποθητότερον, significat, nullum esse affectum qui acriora aut plura desideria in nobis excitet, quam sitis faciat. desiderium intellige liquoris. vocem πολυπόθητον active accipit, quae proprie passive sonat. atque ita sumitur statim in proximis verbis, quae contra auctoris mentem capiunt

interpretes: διέπερ καὶ τὸ Ἄργος πολυδίψιον ὁ ποιητῆς ἔφη, πολυπόθητον διὰ τὸν χρόνον. hoc est, propterea poeta appellat Argos πολυδίψιον, multum desideratum propter longi temporis absentiam. Frequens est apud Homerum, πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην. sed id epithetum varie antiqui sunt interpretati. In posteriore Sophoclis senariorum,

Διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφά,
οὐκ ἂν πλέον τέρψιας μὴ πειῖν διδούς.

Scribendum suadente metro, τέρψιας, ἢ πειῖν διδούς. sitientem nulla orationis elegantia ita oblectaveris, ac si dederis quod bibat. vel τέρψιας, οὐ πειῖν διδούς. frustra tentes sitientem eruditis sermonibus oblectare, si potum non dederis. Ἐρέω an Graecum sit pro amo aut cupio, admodum dubito. sic tamen in subjectis hisce Archilochi, μάχης δὲ τῆς σῆς ὥστε διψέων πειῖν, ὡς ἔρέω. sed arbitror scribendum, ἐράω. Platonis locus extat in octavo De republica. inde rescribe, κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τῇ πόλει. etiam iterum aliquanto post προσταπτόντων. De Alexandri M. temulentia et ephemeridibus in quibus dies fuerant adnotati per quos ille crapulam edormiebat, Plutarchus quoque facit mentionem, et Aelianus Ποικίλης libro tertio, capite 23. in p. 730. extremo ejus capitis scribe, ὦν καὶ Εὐμένης ὁ Καρδιανός καὶ ἐκσίνος ἐστι. clarum et certum ex hoc Athenaei loco. in omnibus editionibus, ὦν καὶ εὖ μὲν ὁ Καρδ. simili errore soluta et corrupta nomina propria invenias plurima. In Ancyroto Eriphanii, ὁ δ' ἐφ' ἡμῶν ἕτερος κωμικός Φησὶν, οἱ ἓνα θεὸν σέβοντες, ἐλπίδας ἔχουσα καλὰς εἰς σωτηρίαν. ineptissime. Scribe, ὁ δὲ Φιλήμων ἕτερος κ. Theophilus ad Autolyicum libro tertio, τίνι οὖν αὐτῶν πιστεύσωμεν; Φιλήμονι τῷ κωμικῷ λέγουσι. οἱ γὰρ θεὸν σέβοντες ἐλπίδας καλὰς ἔχουσι εἰς σωτηρίαν. Sed potest unus Aelianus plura exempla similium errorum nobis suggerere. Ut cum libro eodem cap. 20. ita scribitur, ὁ δὲ Λύσανδρος, Ἄλλα τοῦτο μὲν εἶπε δότε τοῖς εἰδόσιν. ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα. Legendum est, τοῖς Ἐλλωσι. Liberis hominibus, ait, non convenit hic delicatus cibus: date igitur Eilotibus. Nota est historia. item cum libro secundo ubi vinosos enumerat, postquam in id album Agronem regem Illyriorum retulit, subjicit: καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος † ἑαυτῷ ἀκρατῶς. restituendum, καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γέντιος, πίνειν καὶ οὗτος ἔσχευ

ἀκρατῶς. hic est Gentius Persei compotor, qui bello Macedonico implicitus, mox Anicio Romanorum imperatori triumphum de se peperit. Athenaeus quoque aliquanto post inter πολυπότας istum recensuit, Gentionem nominans, ut dicemus. Libro eodem, capite 33. Ψωφίλιοι Arcadiae populus nominantur, qui Ψωφίδιοι erant dicendi ex libris geographorum. ibi etiam scribitur, Χερρόνησιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως, humana videlicet forma essingunt. quis ille αὐτὸς fluvius? interpretes Alpheum significari putarunt, cujus proxime facta ibi mentio. non videtur recta haec sententia: et omnino falsa est. Lego, καὶ αὐτοὶ τὸν Κνίδου ποταμὸν. Cnidus fluvius inter nobilissimos nominatur etiam Aristidi in laudatiuncula putei Aesculapii. capit. autem 31. inter antiquos atheos clari nominis, Σοφίας quidam recensetur: qui in rerum natura nunquam fuit: sed vel Ἰππίας vel Γοργίας scribendum inducto servili nomine. Libro sexto, capite 13. memoratur ἡ Λευκανίων περὶ Βόσπορον τυραννίς: cum Λευκανίων sit verum nomen. Leuconem tyrannum et ejus posteros intelligit: quorum nota ex historia Graeca et oratoribus tyrannis. Similia his sexcenta in eo scriptore aliisque nobis pridem observata. Verum ad institutum. Menandri locum hic recitatum ita scribe, κοτύλας χωροῦν δέκα ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν Στρουθία, τρεῖς ἐπιον μεστόν γε. De condy poculo adi librum sequentem, unde haec correximus. verte ista, Νικοβούλη δὲ ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτη τὰ συγγράμματα, Φησὶν. Nicobula aut is qui hujus nomine scripta illa edidit. Nicobulam hanc et libro duodecimo in simili sermone laudat. Circumserebatur in Alexandri convivio meri poculum omnibus convivis educendum: cum ad Callisthenem id pervenisset, homo tristis et liberi spiritus accipere recusavit. Quaerenti deinde cur non biberet, respondit, οὐδὲν δέομαι, Ἄλεξάνδρου πιῶν, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι. *Faciendum p. 731.* non est, ut ego cum Alexandri poculum biberem, Aesculapio opus habeam. Ita emendaveramus hunc locum e membranis. Quid profuit? Ἄλεξάνδρου πιῶν, pro τὴν Ἄλεξάνδρου πιῶν. Loco eorum verborum quae referuntur ex epitaphio Darii, apud Strabonem libro 15. hoc tantum, ΠΑΝΤΑ ΠΟΙΕΙΝ ΗΔΥΝΑΜΗΝ.

CAPUT DECIMUM.

Charidemus Orita. χανδή κύλιξ. μουσικὸς ἀγὼν ἐγκωμίων. Aeliani locus animadversus. Mos diis consecrandi coronas conviviales. Simulacra Deum prae foribus. γεραραὶ sacrorum ministræ quae Baccho fiebunt in Limnis. Dionysius Metathemenus. παιδισκεῖον.

CTESIAS narrat, inquit, παρ' Ἰνδοῖς οὐκ εἶναι τῷ βασιλεῖ μεθύσθηναι. vel τὸ εἶναι positum pro ἐξεῖναι. vel deest vox νόμιμον: aut scribendum ἐφίεσθαι ut statim, παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ βασιλεῖ ἐφίεσθαι μεθύσκεσθαι. Mox de impotentia temulentorum ad generationem: ἐξυδροῦσθαι γὰρ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν τοιούτων τὴν γονήν. scribe ἐξυδροῦσθαι. familiare philosophis verbum: quo tamen non ulitur Aristot. hanc quaestionem tractans in iis quidem problematis quae hodie extant. Ait de Philippo Macedone, Φίλιππος ἦν τὰ μὲν φύσει μανικὸς, καὶ προπότης ἐπὶ τῶν κινδύνων, τὰ δὲ διὰ μέθην. ἦν γὰρ πολυπότης, καὶ πολλάκις μεθύων ἐξεβοήθει. non displiceat ἐπὶ τὸν κίνδυνον. at qui scribunt ἐξεβόησε non sunt ferendi. minus cum neglectis vocibus τὰ μὲν et τὰ δὲ sententiam philosopho dignam, melleo indignam reddunt. Est autem haec: *Philippus partim natura furiosus erat, et temerarius in obeundis periculis, partim ob temulentiam: plurimum enim bibebat, ac saepe vino madidus ut suis opem ferret in hostes ivit.* Iterum de eodem, πίων δὲ τὴν νύκτα πᾶσαν καὶ μεθύσθεις πολὺ, καὶ πατάξας. Lege cum Hoeschelianis Excerptis, πολλὰ καὶ παίξας. *cum multum lussisset.* Deinde ait auctor, Φιλοπότας δὲ καὶ μεθύσους καταλέγει Θεόπομπος. Confer hunc vinoforum catalogum cum eo qui apud Aelianum libro secundo Variæ historiae, cap. 41. et discite hinc unde ille habeat. De adulteribus Dionysii junioris tyranni satis libro sexto. Scribendum ut alibi monebamus, διὸ καὶ κληθῆναι Διονυσιολάπας. non autem Διονυσοκόλαπας. *Hipparrionus* in nostris libris recte, qui *Hipparrion* in Aeliano. Qui in hoc albo sextus nominatur tam Athenaeo quam Aeliano, Charidemus est Orita Euboeensis, Scellii F. Cotyis

Thraciae regis gener, et ducum Chersobleptae regis unus. Civitate donatum esse favente et adnitente Demosthene calumniatur Dinarchus. Extat tamen Demosthenis oratio quam contra eos scripsit, qui nimis honoribus eum publice affici studebant. De hoc etiam accipiendum quod narrat Polyaeus lib. 3. Nam fuisse ab Orita Charidemo Ilium captam, testis etiam Demosthenes, in ea contra Aristocratem. An haec sit tertia Ilii ἄλωσις quam apud Lycophronem desset Cassandra: imo an ita p. 732. debeat ille versus accipi, alibi disputamus. Epigramma quod narrat dipnosophista tumuli potatoris Arcadionis fuisse insculptum quatuor versibus, Excerptorum auctor in duo contraxit, hoc modo:

Τοῦ πολυκώθωνος τοῦτ' ἦρλον Ἀρχιδίωνος.

ὃς θάνεν ἐν χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος.

non est autem χανδῆ κύλιξ poculum ore hiante haustum, ut fingit vir doctus: sed magnum et capax. Hesychius χανδὸν explicat πολύν. eidem χανδὸν πιεῖν dicitur esse, bibere ἀθρόως ἔλω τῷ στόματι. uno spiritu ore toto. Octavus in albo polypotarum et Aeliano et Athenaeo est Erasixenus. vel, ut habent MSS. Eryfixenus, de quo recitatur hic epigramma istud,

Οὐ βαθὺν οἰνοπότην Ἐρασίξενον ἢ δις ἐφεξῆς

ἀκρήτου φανερώς ἄχετ' ἔχουσα κύλιξ.

Dalecampius legit τὸν βαθὺν οἰνοπ. et habet haec emendatio manifestam rationem. quia tamen omnes libri habent οὐ βαθὺν, possumus ex ea lectione hanc sententiam elicere. Eryfixenum qui non erat strenuus potator, neque altus vini gurgis, rapuit alterum meri poculum. Scrib. Χάρης ὁ Μιτυληναῖος ἐν ταῖς τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίαις. Ex hoc auctore scribit, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ μνήματι τοῦ Καλάνου διέθηκεν Ἀλέξανδρος γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ μουσικὸν ἐγκωμίων. Postremam vocem praeter aliorum consuetudinem adjecit sive Chares sive Athenaeus. Aelianus sic narrat ex eodem, ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἱππικῶν καὶ ἀθλητῶν διέθηκε. Pergit dipnosophista, et narrat ex Timaeo, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος τῆ τῶν Χόων ἐορτῇ τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χόα ἀθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν. καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπτε Ξενοκράτης ὁ Φιλόσοφος, καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἀναλύων τῷ Ἐρμῇ τῷ ἰδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ἐπέθηκεν. Meminere hujus historiae duo scriptores alii, Aelianus et Diogenes Laertius: omnes ex Timaeo sumpserunt dubio procul: etsi solus Athenaeus auctorem illum laudat. Est vero quod

in utriusque illorum narratione lectorem moneam *ὁδοῦ πάρεργον*. Ait enim Aelianus, *Καὶ ἐν Διονύσου δὲ τῇ τῶν χρόων ἑορτῇ προὔκειτο ἄθλον τῷ πίνοντι*. Nulla facta mentione Dionysii tyranni apud quem ista acciderunt. sed videtur scripsisse Aelianus, *Καὶ ἐν Διονυσίου δὲ τῇ τῷ χρόνῳ ἑορτῇ*, id est, *etiam apud Dionysium in festo Choum*. corrumpere illius verba qui putabant Athenis hoc factum: quod scirent eo nomine festum Baccho sacrum in ea urbe celebrari. Diogenis autem Laertii verba sunt libro quarto, *καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας, τοῖς κατασχούσι παρὰ Διονυσίῳ, ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἰδρυμένον Ἑρμῆν*. non video quid sibi illa velint τοῖς κατασχούσι. Ex ipso argumento historiae lego, *τοῖς χοῦσι festo Choum*. Quod autem dicitur Xenocrates discedens e convivio coronam ibi acceptam diis consecrasset: narrat simile factum legatorum Romanorum apud Ptolemaeum Aegypti regem Justinus lib. 18. *Missi a senatu in Aegyptum legati, cum ingentia sibi a Ptolemaeo rege missa munera sprevisset, interjectis*
p. 733. *diebus ad coenam invitatis, aureae coronae missae sunt, quas illi honoris causa receperat, postera die statuis regis imposuerunt*. Moris autem fuit veteribus, habere prae foribus aedium suarum alicujus numinis simulacrum: ut plurimum Mercurii: quem positum fuisse ait Athenaeus *ἐπὶ τῆς αὐλῆς*, id est, in primo domus aditu sub dio. Aelianus simpliciter, *πρὸ τῶν θυρῶν*. Manifestum est anacoluthum: cum de solemnitate Choum institutione scribit, *πρὸς δὲ τὰ ἱερά οὐ θεῶν αὐτὰ προσεῖναι*: nam erat dicendum *οὐ θεῶν αὐτὰ*, ut superioribus congrueret. Sic autem Homerus saepe: sic optimi quique auctores. *Limnae* loci nomen fuit Athenis. ubi in honorem Bacchi Lenaea agitabant, ut libro sexto dictum cap. 15. Sacra etiam ibi fiebant a mulieribus decimoquarto, Bacchi sacerdotibus, quas vocabant *γεραράς*. Helychius, *γεραραὶ, ἱερεῖαι κοινῶς. ἰδίως δὲ αἱ τῷ Διονύσῳ τῷ ἐν Λίμναις τὰ ἱερά ἐπιτελοῦσαι, τῷ ἀριθμῷ δεκατέσσαρες*. Interpres qui in hac historia verit ista, *πρὸς τὸ ἐν Λίμναις τέμενος*. In eo nemore quod *lacus ambit*, pluribus castigandus non est. sicut nec cum paulo post *Διονυσίου Ἡρακλεώτου τοῦ ἐπικληθέντος Μεταθεμένου*, interpretatur, *Heracleotis Dionysii, quem Transpositorem cognominabant*. pro, *Heracleotae Dionysii, qui appellatus est Metathemenus*. hoc est, immutatus. fuit enim repens hujus morosophi mutatio, et a virtute

ad vitia inclinatio. fufe Diogenes Laertius. Refert auctor, hunc Dionysium, cum in summa senectute die festo oblata esset illi meretrix, alicui sodalium eam tradidisse, ac dixisse, Οὐ δύναμαι τανύσαι· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. non animadverterunt interpretes inesse hic elegantem parodiam Homerici versus, ὄδυσσ. Φ. ubi Leodes frustra conatus arcum Ulyssis tendere, ὦ φίλοι, ait, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. Non sunt δημόσιαι παιδίσκαι plebejæ ancillæ, sed infelices puellæ publicæ libidinis victimæ. neque παιδισκεῖον recte exponunt ancillarum aedes. sic appellat lupanar aut pergulam in qua prostabant apud lenonem, quæ corpore merebant. Consentunt omnes codices in scriptura istorum: Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης παρὰ Περιάνδρῳ τεθέντος ἄθλου περὶ τοῦ πίνειν, ἤτησε τὸ νικητήριον, πρῶτος μεθύσθεις τῶν συμπαρόντων, ὡς ὄντος τέλους τούτου καὶ τῆς ἐν τῷ πότῳ νίκης, ὥσπερ καὶ τῆς ἐν τῷ τρέχειν. atqui sententia est imperfecta, nisi aliquid adjicias, ut vidit eruditissimus Dalecampius: puto tamen non aliter scripsisse Athenæum: nam et facile est quod desideratur intelligere: et, ut dixi, sic omnes libri veteres. deest autem tale quid τὸ πρῶτον διαδραμεῖν τὸ στάδιον. Ut in cursus certamine præmium refert is qui primus ad metam pervenit: sic cum poculis certamen instituitur, victorem renuntiari voluit Anacharsis eum qui primus fieret ebrius: non eum qui plurimo vino cutem intenderet: quod tamen vulgo apud Graecos habebatur τέλος νίκης. Non longe ab his, pro Σκότταν et Σκόττα, legendum esse Σκόπαν et Σκόπα, pridem a doctis observatum est. Scopadae in Thessalia diu floruerunt, ut inter alios docet Theocritus idyllio 17. In membranis tamen p. 734. Σκόττας. in Excerptis Κόττας. Mox scribas non male ᾧ τινι ἢ τύχῃ δίδωσι, λαβέτω. tamen etiam Excerpta, τινι τύχῃ δίδωσι; λαβέτω. Quare autem petulantiam et lasciviam Antiochi regis furiosi, descriptam ubertim lib. quinto, hic iterum totidem verbis commemorandam auctor censuerit, ipse viderit. At nos si quid ibi adnotavimus, hoc loco non repetemus.

CAPUT UNDECIMUM.

Agron et Gentius reges Illyrici. Ὀροφέρνης. Ἰακὴ ἀσωτία. Matronas Romanas abstinuisse temeto,

non omni vino. Passum, κυρεία. Matronas Romanas non habuisse claves cellae vinariae. Antiphonis Mystis. Convitium in temulentum, vas vini. Prov. Mulierum mens in caupona. παραστάται. Κίβδασος. Δόρδων.

INTER vino deditos, de quibus ex veteri historia verba faciunt docti conviviae, duo sunt Illyrici reges. Agron horum prior. quem referunt ex Polybio, insigni clade affecisse τούς μέγα Φρονοῦντας Αἰτωλούς. ex MSS. sunt illa per nos adjecta τούς μέγα Φρονοῦντας. Aetoli ferox populus fuerunt, et invictos sese appellare soliti, ut testimoniis Livii et Justinii cognoscimus. praeterea apud Polybium unde mutuatur Athenaeus, sic est, περιχαρῆς γενόμενος ἐπὶ τῷ δοκεῖν Αἰτωλούς τούς μέγιστον ἔχοντας τὸ Φρόνημα, νενικημένοι. De altero rege scribitur statim, ὁ αὐτὸς Γενθίωνα Φησὶ τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον. Hic est Gentius rex de quo capite nono. etiam Athenaeus libro decimoquarto Γέντιον vocat, non *Genthionem*. quidam Graecorum Γένθιον: et ita fortasse hic fuerat scribendum. vulgo tamen etiam in membranis Τενθίωνα. Qui autem Ὀροφέρνης hic dicitur, in codice Excerptorum est Ὀλοφέρνης, ut in Apocrypha historia. In Aeliano Ὀρόφερης. non recte. Dicitur autem hic satrapa in Cappadociam, quae fuit illius provincia, εἰσαγαγεῖν τὴν Ἰακὴν καὶ τεχνητικὴν ἀσωτίαν. Dalecampius scripsit Ἰακχικὴν. Id enim non sine ratione videbatur sequenti voce melius convenire. libri chirographi omnes τὴν Ἰακὴν, et nota est mollicies Ionum vel ex Latinis poetis ut, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo*. nihil ergo mutandum. Scribe, γυναῖκά τινε ἀναγράφει πολυπότιν, Κλεῶ ὄνομα. et in altero Phalaeci versu, Τόνδε Διωνύσσω δᾶρον ἔδωκε Κλεῶ. cum ait poeta, Ἴσα δὲ πίνειν Οὔτις οἱ ἀνθρώπων ἤρισεν, οὐδ' ἅμ' ἅμ' ἅμ' πω: videtur esse sensus, neque singulos, neque plures una ausos esse in πολυποσίας certamen cum Cleone descendere. Jusjurandum illud Φριμτότατον, quod apud Xenarchum jurat multibiba quaedam anicula, exposuimus libro tertio, cap. 34. Romanas matronas vino abstinuisse olim, vulgo notum est. Ea autem de re scribit Athenaeus ex Polybii sexta historia, παρὰ Ῥωμαίοις ἀπέριηται γυναῖξί πίνειν οἶνον. τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσι. ex quibus verbis

intelligimus, non prorsus abstemias fuisse Romanorum p. 735. mulieres: non enim ab omni vino abstinebant, sed tantum a temelo: quam vocem in antiqua Romuli lege ea de re lata, positam fuisse conjicimus ex A. Gellio libro decimo, capite vigesimo quarto. Passum inter vinorum dulcium genera censerī, dubitare non possumus: cum auctorem habeamus Plinium libro 14. cap. 9. Varro, De vita populi Rom. libro primo, *Passum nominabant, si in vindemia uvam diutius coctam legerent, eamque passū essent in sole aduri.* Quare etiam Ulpianus Jurisconsultus in lege nona Dig. *De tritico, vino, vel oleo legato*, vini appellatione et passum posse intelligi, docet disertē. Unde fieret passum ita explicat dipnosophista, τοῦτο δὲ ποιεῖται μὲν ἐκ τῆς ἀσταφίδος καὶ ἐστὶ παραπλήσιος πινόμενος τῷ Αἰγοςθενεῖ τῷ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. Scribe, τῷ Αἰγοςθενεῖ γλυκεῖ. Glossarium, *Passum*, σταφυλίτης. Lege, σταφιδίτης, vel σταφίτης. Ait amplius de matronis Romanis, οὐδ' ἔχει οἴνου κυρταὴν ἢ γυνή. Libri veteres et Suidas, *κυρταὴν*: recte: pro ἐξουσίαν, potestatem et liberam administrationem. Claves cellae vinariae non habebant matresfamilia. Nota historia ejus matronae, quae ut refert Plinius ex Fabio Pictore, *quod loculos in quibus erant claves vinariae cellae resignavisset, a suis inedia est mori coacta.* Addit, τὸ πρᾶγμα κἂν γεύσῃται μόνον, οὐ προσδεῖ διαβολῆς, id est, si qua foemina vel gustaverit vinum, nulla opus criminatione. quippe cum ipsum crimen inter osculandum se prodat. In istis, ὃν ἐκέλευσεν αὐτὸν παρελθόντα εἶσω σκοπεῖν τὸν πίθον. libri habent ὃν καὶ ἐκέλευσε παρ. sed retinendum est τὸ αὐτὸν, posita subdistinctione post ἐκελ. eum jussit, ut ipse ingr. Distingue versiculos Antiphanis,

— γείτων ἔστι τις

κάπηλος. οὗτος εὐθύς ὅταν ἔλθω ποτὲ

διψῶσα, μόνος οἶδ', ὅσγέ μοι κεράννυται Οὐθ' ὕδ.

Mystidem Antiphanis reperies Polluci laudatam lib. 10. cap. 19. ubi non dissimilis sententiae locus, καὶ τὸ ἐν Ἀντιφάνους Μύστιδι ἐξ ὀξυβαφίων κεραιῶν ἐπίνομεν. Non caret menda quintus Alexidis versus, ex Orchestride, Λέγων γέρων γε δαιμονίως ἀσπάζομαι. Potest scribi, Ἄγαν γέρων γε. vel Οἶνον γέροντα δαιμονίως ἀσπάζομαι. Dubitabam quo pertinerent proxima verba, ἐν δὲ Δις πενθοῦντι, Ζώπυρος Φησὶ καὶ Ζώπυρα ολιγρὸν ἀγγεῖον: donec inspecta Epitoma, reperi sic ibi scriptum,

ὁ αὐτὸς Ζωπύρας τινὸς μνησθεῖς, λέγει, Ζωπύρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον. id est, *Antiphanes idem Zopyrae cujusdam multibibae facit mentionem, his verbis, Zopyra vas vino plenum.* Ita ergo scribamus in Athenaeo, ἐν δὲ Δις πενθοῦντι, Ζωπύρας τινὸς μνημονεύει, καὶ Φησί, Ζωπύρα, οἰνηρὸν ἀγγεῖον. *Zopyram* melius legi quam *Zopyrum* ex praecedentibus certum: nam de foeminis hic agit. venuste autem multibibam et merobibam appellat vas οἰνηρὸν: sicut alii potores dicti *Cotylae*, aut *Chonae*, aut *Choes*. Platonis comici ῥῆσις multifariam est corrupta. Primo versui deest pes unus. Εἶεν γυναῖκες ὡς ὑμῶν πάλαι. puto, ὡς ὑμῶν ἔφην πάλαι. Secundus, p. 736. Οἶνον γενέσθαι τὴν ἀνοίαν εὔχομαι, quem sensum habeat non video. Dalecamp. ἐννοίαν. quam emendationem si sequamur, vertendum, *pridem est cum cupio vos de vino cogitare.* sed alio nos vocat metrica lex. Quid si Γεύεσθαι οἴνου τὴν ἀνοίαν εὔχομαι? videtur enim ad temulentiam foeminas hortari. Tertio et sequenti versu, Ἔμιν γὰρ οὐδὲν, καθάπερ ἡ παροιμία, Ἐν τῷ καπήλῳ νοῦς ἐνεῖναι μοι δοκεῖ. significari videtur fuisse apud Graecos proverbium, Γυναίξιν ὁ νοῦς ἐν καπηλείῳ. *mulierum mens est in caupona.* eo objicitur vinolitas sequiori sexui, notata etiam Latina paroemia, *Anus ad armillum.* Sed ἐν τῷ καπήλῳ pro ἐν τῷ καπηλείῳ aut καπηλίῳ vix putem Graecam esse orationem. nihil autem vetat καπηλίῳ scribi, coalescentibus duabus syllabis in unam, ut passim apud poetas. vel ἐν τῷ καπήλου. ut ἐν Ἄιδου. Quintum ita distingue, Εἰ γὰρ Φάωνα δεῖσθ' ἰδεῖν, προτέλεια δεῖ Ἔμ. In octavo scribit interpretis, ἄμυλος ἐγκύμων κίχλαις. sed respuit eam correctionem sequens versus. Scrib. ἄμυλος ἐγκυτος, κίχλαι. Nonus, Ἐκκαίδεχ' ὀλόκληροι μέλιτι διαμειγμέναι, est hypermeter. Scribe, Ἐνδεαὶ ὀλόκληροι. In decimo, λαγῶν δάδεκα sunt, *duodecim frustra carnis leporinae.* exposuimus eam vocem libro nono. sed cur addit ἐπὶ σελήνα? vix tamen probem ἐπὶ σέλινα. Claudicat et undecimus, Ἦδη ταῦτ' εὐτελέστατ'. ἀκουε δὴ. potest impleri, Ἦδη τοιαῦτά γ' εὐτελέστατα. emenda etiam 12. et scribe, Βολβῶν μὲν Ὀρθάνη· τρί' ἡμιεντέα. In 13. παραστάται, vel testiculi sunt, vel de eorum nomine sic appellata numina. In 16. legunt interpretes, Πυροῦ τετάρτη, et sequente versu, Κυβδάσω τριώβολον. *Cybdasus* sive *Cibdasus* contumeliae causa nomen inditum videtur. nam κίβδης est homo vaser et sceleris plenus, et fortasse Λόρδωνι initio versus praestat quam

B

P
gri
pi
me
re
ali
xii
Ead
Her
éty
Mac
Inde
in i
voca
-que
Mel
ex t
jang
quod
caete
id est
erat
B. ca
libro
M. as
et Ae
Versu

Δόρδωνι. nam λορδοῦν et λορδός Graeca sunt vocabula. Δόρδων, quod sciam, Graecam originem habet nullam. Scrib. Γυναικὶ δὴ πίστευε μὴ πίνειν ὕδωρ.

CAPUT DUODECIMUM.

Βηματίζειν et βηματιστής. Itinerariorum veteres scriptores. Menandri Ἀρρηφόρος. Theopompi Philippicae historiae. Ariaei populi horum πελάται. differentia inter παροιμίαν et μέθην. μεθύει, οὐδὲν ἕτερον. ὁ ἕτερος, pro quod ad alterum attinet. ἀκρατος ἐλευθερία. ἀγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινός. emendata multa.

POSTQUAM de singulis vinosis egit, de populis integris vino deditis quaedam commemorat. Tapyri in his principem locum obtinent: cujus gentis Φιλοινίαν commemorans Aelianus Variarum lib. 3. non solum, ait, ad potum vino abutuntur, sed et unguunt se vino sic, ut alii oleo. οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῶ ἀλλὰ καὶ χρίσματά ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον. Eadem Athenaeus, indicatis auctoribus primis ejus historiae. Βαίτων, inquit, ὁ Ἀλεξάνδρου βηματιστής ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας. vox est Macedonicae dialecti βηματίζειν, significans *pedibus metiri*, p. 757. Inde βηματιστής *metator itinerum*. Assine ministerium in iisdem castris Alexandri: ejus quem σταθμοδότην vocat Plutarchus: sed hujus opera ad militiae usum spectavit: illius ad locorum et geographiae cognitionem. Multos autem e veteribus libros ejus argumenti edidisse ex Strabone scimus et Plinio. Athenaeus Baetoni adjungit Amyntam qui Σταθμούς conscripserat. Eusebius quoque libro nono Praeparationis evangelicae, inter caeteros auctores laudat τὸν τῆς Συρίας σχοινομέτρην, id est, eum qui Syriae per schoenos dimensionem fecerat et ediderat. Tapyros sequuntur Phigalenses: hos Byzantii: quorum vinofitas etiam Aeliano descripta libro tertio Ποικίλης, capite 14. ex iisdem scriptoribus. Menandri Ἀρρηφόρον laudat Pollux libro decimo, cap. 45. et Aelianus dicto loco, sed non adjecto fabulae nomine. Versus qui inde recitantur hoc loco, ita scribas rectius.

Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους ποιεῖ Βυζάντιον
 ὄλην ἐπίνουέν γε τὴν νύκτα διὰ σε,
 καὶ σφόδρ' ἄκρατον οἶνον ὥς γέ μοι δοκῶ.
 ἀνίσταμαι γούν τέτταρας κεφαλάς ἔχων.

Lege mox, ἐπὶ δὲ τοὺς πότους καὶ ῥαθυμίαν καὶ πολλὴν
 ἀκολασίαν ὠρυμνότες. ἐπιεικῶς δ' εἰσι πάντες οἱ Θρᾷκες
 πολυπόται. et statim de Cleomene tyranno, ὁ καὶ τὰς
 μαστροπούς τὰς εἰθισμένας προαγωγεύειν τὰς ἐλευθέρους
 γυναῖκας, τρεῖς ἢ τέτταρας τὰς ἐπιφανέστατα ἐμπορευο-
 μένας ἐνδήσας εἰς σάκκους καταποντίσαι τισὶ προστάξας.
 ut sit sensus, non omnes lenas a Cleomene fuisse sub-
 latas: sed eas solum fuisse in maris profundum conjectas,
 quarum extiterat notabilior in lenocinio opera atque
 industria. Cleomenis egregium adeo facinus longo post
 tempore renovavit Cajus princeps, ut narrat Tranquillus.
 In hoc vinosorum albo leges hic Argivos, Corinthios,
 Thraces, et Illyrios: de quibus omnibus simul Aelianus
 lib. 3. cap. 15. Illyriis subjunguntur statim *Ariæi*. de
 utrisque agit Athenaeus ex eodem scriptore Theopompo
 nempe hyltorico. nam falluntur interpretes qui ista verba:
 ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν Φιλιππικῶν. Ἰλλύριοι Φησιν, ac-
 cipiunt de Hermippo quem Philippicas fingunt scripsisse
 instar Demosthenis et Ciceronis. nugae. auctor loquitur
 de Theopompo cujus facta mentio paulo ante. quis nescit
 editum a Theopompo historiae corpus ingens, *Philip-
 pica* inscriptum? de eo Suidas, ἔγραψε Φιλιππικὰ ἐν
 βιβλίοις οβ'. librum quinquagesimum modo laudavit
 Athenaeus. Ex iis libris desumpta sunt, quae de Illyriis
 et Ariæis hic recitantur. sed *Ariæos* populos nusquam
 in libris veterum geographorum invenias. neque enim
 assentiendum est doctissimo illi viro qui Ariæ regionis
 in Asia celeberrimi nominis incolae putavit intelligi.
 nam ab Aria hac deductum gentile Ἄριος est vel Ἄριεύς.
 ut disertim Hermolaus Byzantius docet, probatque usus
 omnium scriptorum. quis vero ferat Theopompum si de
 eo populo sentiebat, bella Gallorum et Ariæorum nobis
 p. 738. commemorantem? mirum sane quid potuerit populos ita
 diffitos committere. Non est dubitandum, iudicio meo,
 corruptos hic esse omnes codd. cum et Theopompos, et
 Athenaeus, Ἀρδιαῖοι scripsissent. Inter Illyridis barbaras
 et agrestes nationes Ardiaeos nominant geographi omnes,
 et Aristoteles etiam in libello De miraculis auditis. Hi
 igitur possessisse aliquando dicuntur προσπελατῶν ὡσπερ
 εἰλώτων τριάκοντα μυριάδας. Athenienses πελάτας et

τῆ
 κτ
 πε
 Ce
 da
 κ
 π.
 lil.
 fics
 can
 pre
 π.
 qu
 ἔβ
 chit
 ὀπ
 iple
 P. d
 sc. b
 λα
 σι
 quon
 γα
 ante
 pacc
 dicit
 sic
 quali
 ebriet
 Περ
 σθη
 ἔρα
 elega
 meon
 vitae
 doctus
 λω
 πρ
 dicit
 οἱ
 tatem
 sed
 pode
 n
 Politici
 phanis

προσπελάτας vocabant, quos fere Romani veteres dicebant
sciētes, et προστάτης iisdem est *patronus*. Ardiaeorum
 Απελάται isti similes videntur fuisse Gallorum solduriis.
 Cum ait mox Pontianus in temulentiae criminatione,
 ἰδιὰ τὸν οἶνον καὶ τὰς μέθας, καὶ τὰς μανίας, ἔτι δὲ
 καὶ τὰς παροινας γίνεσθαι, nisi recte accipias vocem
 παροινα, frigebit gradatio haec, quae tamen est elegan-
 tissima. nam μέθη et μανία, mentis depravationem signi-
 ficant: παροινα vero ejus depravationis est effectus:
 cum non ebrius tantum est aliquis, sed hoc amplius
 propter ebrietatem facit alicui contumeliam. non est
 παροινα amentia, ut vertit vir eruditus, ne *temulentia*
 quidem aut *vinositas*: verum ex temulentia nascens
 ὕβρις, petulantia, et injuria. Docte ut semper Hesy-
 chius, παροινα, inquit, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις, καὶ οἰα-
 δήποτε ἀμαρτία. et in eam sententiam plura. Athenaeus
 ipse post pauca, τὸ παροινεῖν ἐκ τοῦ μεθύειν γίνεται.
 Post verbum γίνεσθαι ponenda στιγμή τελεία: deinde
 scribendum, sive Excerptorum, οὗ τοὺς ἐκπαθῶς μετα-
 λαμβάνοντας, οὐ κακῶς ὁ Χαλκιοῦς ἐπικαλούμενος Διονύ-
 σιος ἐν τοῖς ἐλεγείοις, κυλίκων ἐρέτας ἔφη. deinde se-
 quantur Dionysii versus duo: et statim, Περὶ τοῦδε (τὸ
 γὰρ Φίλον οὐκ ἀπόλωλε) Ἄλεξις δ' ἐν Κουρίδι. et caetera.
 ante Ἄλεξις erat distinguendum majore distinctione.
 praecedentia verba corruptae sunt reliquiae versus aut
 distichi e Dionysio allati. In Alexidis ecloga interpunge
 sic, μεθύει γὰρ, οὐδὲν ἕτερον. *ebrius est, nihil aliud,*
 quasi dicat, hoc unum et solum novit, vinum bibere ad
 ebrietatem usque: aliud nihil. Simile est libro undecimo
 Ποτήρι' ἡ γραῦς, ἄλλο δ' οὐδὲ ἐν βλέπει. et apud Ari-
 stophan. μηδὲν ἄλλ' εἰ μὴ ἔσθιε. Distingue etiam, ὁ δ'
 ἕτερος, τί ἂν τύχοιμι ὀνομάσας; Βῶλος, ἀρ. Graecanica
 elegantia est, ὁ ἕτερος, pro, quod ad alterum filiorum
 meorum attinet. Objicit autem pater iste huic suo filio
 vitae rusticae nimium studium. Male haec mutabat vir
 doctus. Aelianus in Varia historia: ὁ Ἀντισθένης πολ-
 λούς προὔτρεπεν ἐπὶ Φιλοσοφίαν. οἱ δὲ, οὐδεὶς αὐτῷ
 προσεῖχεν. et ita saepius in his libris. De Platonis loco
 diximus capite nono. Sed scribe ἀκράτου αὐτῆς μεθυ-
 σθῆ, non αὐτῆ. vocat Plato ἀκρατον ἐλευθερίαν, liber-
 tatem non temperatam legibus: quae non libertas est,
 sed licentia. brevius hoc ipsum Aristoteles, velut ex tri-
 pode non Apollinis, sed rectae rationis pronuncians in
 Politicis, ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς δουλείαν τελευτᾷ. Anti-
 phanis versus ita distinxeris melius et legeris,

p. 75).

— οὔτε γὰρ νήφοντα δεῖ τιν' οὐδαμοῦ
 πάτερ παροινεῖν, οὔθ' ὅταν πίνειν δέη
 δεῖ νοῦν ἔχειν
 ὅστις δὲ μείζον ἢ κατ' ἀνδρωπον φρονεῖ,
 μικρῶ πεποιδῶς ἀθλίῳ νομίσματι,
 εἰς ἄφοδον ἐλθῶν ὁμοιον αὐτὸν ὄψεται
 εἰς σκοπῆ
 τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια·
 τὰς φλέβας ὅπη φέρουτ' ἄνω τε καὶ κάτω,
 δι' ὧν ὁ θνητὸς πᾶς κυβερνᾶται βίος.

Elegantissimi sane versiculi: quos proferebat filius cum patre austeritatis et tetricitatis nimiae viro disputans. Solens autem Athenaeus more suo quaedam omisit quae ad perficiendam sententiam nullum habebant momentum, et fortasse ab alio interpellante pronuntiabantur. Eos autem potissimum reprehendit hic censor, qui opibus tumentes, supercilium adducunt et separant se ab aliis, affectata quadam gravitate. Sic dicebat Theophrastus in Characteribus, hominis ἀυθάδους notam esse, quod in conviviiis neque canere, neque ῥῆσιν εἰπεῖν, neque saltare dignetur. frustra igitur laborant docti de interpretatione illius versus. μικρῶ πεποιδῶς ἀθλίῳ νομίσματι. est enim manifesta descriptio hominis propter divitias superbientis. Proximorum versuum sententiam, vitio librariorum imperfectam et mutilam, ita explemus ingenii conjectura,

Εἰς ἄφοδον ἐλθῶν ὁμοιον αὐτὸν ὄψεται
 τοῖς εὐτελεστάτοις, εἰάν γ' ὀρθῶς σκοπῆ
 τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια.

Ἄγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινὸς loquendi genus est, quod de eo usurpatur, qui anteponat aliquid alii rei. Antiphanes in ea quae sequitur apud Athenaeum ecloga,

— εἶτα παραλαβὼν ποτε
 οἶνον στρατηγὸν (ὃς μόνος θνητοῖς ἄγει
 τὴν τόλμαν εἰς τὸ πρόσθε τῆς εὐβουλίας·)
 νύκτωρ ἀναστὰς ἔτυχεν ὧν ἠβούλετο.

Inclusa notis parentheseos hoc sonant: quod solum mortales impellit, ut audaciam anteponant recto consilio. id est, vinum reddit homines audaciores quam prudentiores. Sic ὀπισθεν ἐστάναι pro contemnere et insuper habere. Sophocles, γναμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. Vocem ἔξοιγος quae deinde adnotatur ex Hegesandro et libro primo legitur, et alibi in hoc opere. plura de ea dictione libro decimo quarto. Versus in

RI
TE
7
8

Ei

M

rui

Eae

auct

erat

libri

ἐπι

75

αὐτῶν

β. ε.

Quae

ἀλλ

sequi

parvus

vident

tempe

arcess

vius

Perseu

conlent

phais

C

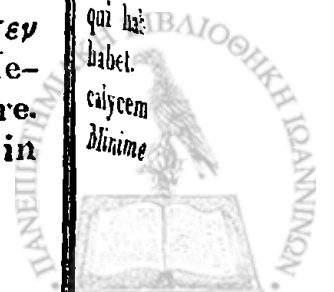
c.

qui ha

habet.

calycem

Alinime

Rhodophontem aleatorem, ὦ γέρον ἢ μάλα δὴ σε νέοι
 τείρουσι κυβευταί. parodia est illius Homericī, ὦ γέρον
 ἢ μάλα δὴ σε νέοι τείρουσι μαχηταί. Scribendum, οὐκ
 ἔχοντος ἀξίωμα παρὰ τοῖς Ῥοδίοις. non ἰδίωμα.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

*Errores in nominibus propriis: σύμβακχοι. Perseus
 καμύσας ἔκπινε. λογισμὸς εἰς μέσον παταξάτω.
 Vinum ἀρκεσίγιον. Platonis fabula, Αἰ ἀφ'
 ἱερῶν. Πίνειν τὴν ἐπίστιον. mendae multae indi-
 cantur et tolluntur.*

MAGNA ubique in propriis nominibus diversitas vete- p. 740.
 rum librorum. *Antheas* Lindius Cleobuli συγγυῆς in
 Excerptis est *Andreas* et qui dicitur hic *Philodemus*
 auctor libri Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ σμινθείων, libro tertio
 erat *Philomnestus*. Ibi expositus est capite tertio ejus
 libri titulus. *Antheas*, inquit auctor, πάντα τὸν βίον
 ἐδιουσίαζεν, ἐσθῆτα Διονυσιακὴν φορῶν, καὶ πολλοὺς
 τρέφων συμμάχους. Perplacet quod extat in Excerptis,
 συμβάκχους. nam et *Antheas* Bacchum simulabat ac cultu
 vitaeque genere imitabatur: et sodales ipsius βακχεύοντι
 αὐτῷ συνεβάκχευον, veri symbacchi et syndionyfiastae.
 β, et μ, passim sedes permutarunt, ut saepe dictum.
 Quaeri potest quorsum illa mox spectent de Perseo:
 ἀλλ' οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαίρεθεις, et quae
 sequuntur. Nam si *Perseus* temperans fuit, et vini
 parcus, quid attinebat ejus isto loco meminisse? Sed
 videntur de hoc rege diversa scripsisse veteres: aliis
 temperantiam illius laudantibus: aliis eum vinositatis
 arcessentibus: quos obiter refutare auctor instituit. *Li-
 vius* sane libro quadragesimo primo, ita vario scribit
Perseum fuisse ingenio, ut mirum non sit de eo non
 consentire historicos. Non tres, sed duos solum *Anti-
 phanis* versus recitat *Ulpianus*: istos nempe.

Ὅλην δὲ καμύσας ἔκπινε. μέγα τὸ φορτίον
 οὐχ ὅστις αὐτῆς ἐστὶν ἐμπείρως ἔχων.

qui habitus est tertius *Antiphanis* versus, metri nihil
 habet. Sic autem interpretare quos adscripsimus: totum
 calycem oculis conniventibus ebibe. Magnum onus est.
 Minime vero si quis sit bibendi peritus, καμύσας va-

let, sine mora et cunctatione, non attendens ad poculi magnitudinem, qua terreri posset aliquis. Sic solemus eos qui difficile pharmaca bibunt hortari ne intueantur, sed statim ut in manus sumpserint, hauriant. Non probo tolli negationem ex istis. *πίθι οὖν ᾧ ἑταῖρε, καὶ μὴ μεστὰς αἰεὶ ἔλκωμεν.* et omnino tollenda non est. Antiphani *Traumatias* citatur Polluci libro quarto, capite vigesimo quinto, et libro decimo, capite decimo. Inde sunt ista quibus Ulpianus ad hilarem vitam sodales hortatur,

— ἀλλὰ καὶ λογισμὸς εἰς μέσον
παταξάτω τις, καὶ τι καὶ μελισσίων
στροφῇ παρελθέτω τις ἢ ἀντὶ λέγων
ἔστιν μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός.

Pronuntiabat ista aliquis apud poetam sub coenae finem, convivas stimulans, ut postquam esset edendo exempta fames, scitis sermonibus, aut recitationibus tragicarum ῥήσεων, sese oblectent. Primus versus obscurus non est: *Age, inquit, Prodeat in medium subtile aliquid et solerter excogitatum: πατάσσειν* eleganter pro erumpere per vim, dicitur de omni re quae studio magno fiat. [Addit postea, *prodeat in medium aut delicatulum aliquod melos, aut Strophā aliqua.* Alludit ad morem recitandi in conviviiis scolia sententiosa, aut lyricorum tragicorumve ῥήσεις aut sententias. Sed legendum in p. 741. tertio versu. — *γλυκὺ λέγουσ'.* "Ἐστιν μ.] Recitemus ait, tragici alicujus versus praeclaros, qualis est ille Euripideus, *Γλυκὺ μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός. rerum omnium mutatio grata est una excepta.* Notissimus est versus Euripidis: quem Antiphanes suis integrum inseruit. [Ultimam versus syllabam. elidi per apostrophum ob sequentem vocalem initio versus proximi, poetis, praesertim dramaticis, res est familiaris.] Insignior fuerit hujus loci depravatio an ejusdem restitutio non facile dixerim. Dubitari potest an etiam sequentia sint Antiph. *παραδίδου δ' ἐξῆς ἐμοὶ οἶνον ἀρκεσίγιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης. Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν, ἀλλὰ τις Φιλόξενος δῆπουθεν. οὐδὲν διαφέρει. ᾧ τᾶν ἐλέγχεις μ' ἔνεκα συλλαβῆς μιᾶς.* et verius est, aut Antiphani aut alius poetae ea esse. Sic autem haec digerimus.

— παραδίδου δ' ἐξῆς ἐμοὶ
τὸν ἀρκεσίγιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης.
Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν; ἀλλὰ τίς;
Φιλόξενος δῆπουθεν. οὐδὲν διαφέρει.
ᾧ τᾶν ἐλέγχεις μ' ἔνεκα συλλαβῆς μιᾶς.

Apud poetam unde sunt ista, poscebat aliquis dari sibi vinum: sed ille non οἶνον appellat, verum ἀρκεσίγυιον. ut comico more Philoxenum rideat qui sic erat locutus. at de industria ignorantem fingit qui loquitur, et Euripidi tribuit quod erat Philoxeni verbum. cujus insolens sermo ex iis notus est nobis, quae prolixè libro quarto et decimo quarto recitantur. In ea voce illud novum quod epitheton vini pro appellatione vini usurpat: deinde ἀρκεσίγυιον vinum appellans Homero contradicit, qui contra ἀπογυιούν, id dixit. Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μήτηρ, Μή μ' ἀπογυιώσης, utraque sententia vera est, pro modo vini quod bibitur. Interrogatur deinde Ulpianus ubi legeretur vox πίθι: ille respondet, ἀπεσκοτώθης φίλτατε, σπάσας οἶνον τοσοῦτον. παρὰ Κρατίνω ἔχεις ἐν Ὀδυσσεῦσι, Τῆ νῦν πίθι λαβῶν ἤδη. Brevior dictioni ἀπεσκοτώθης interpretamentum adjicit: ἀντὶ τοῦ ἐξοφώθης τὸν νοῦν, mens tibi caligine obducta est. Cratini prima verba sunt imitata ab Homero: Κύκλωψ, τῆ πλε οἶνον. In quarto versu subjectae eclogae Antiphanis Τοῦ τῆς ἐορτῆς οὐ μέμνημεν. ἄρτι γὰρ Ἐξ ὄξυβαφίων κερκαμέων ἐπίνομεν. libro undecimo sic legitur, Τοῦ τῆς ἐορτῆς· οὐ μὲν ἀρτίως γάρων. probo ut hic: si pro μέμνημεν scribas μεμνήμεθα, μεμνήμεθα. Fabula Amiphsiae, quae mox Φείδων inscribitur, in Heraldino est Φένδων. Verum nomen est ΣΦενδόνη. ut recte scriptum aliquot locis Athenaei et Pollucis. error est si quando aliter scribitur hoc nomen. [Ultimum Antiphanis versum ita scribe Τῆς συμμετρίας, τῆς τ' ἀσφάλειας οὔνεκα. In proximis e Menandro verbis βάλλ' ἐς κόρον, figura est comica praeter expectationem dicta pro eo quod erat dicendum βάλλ' ἐς κόρην. at fortasse ita etiam scribendum.] Pro πιούμαι dixisse veteres πίομαι observat dipnosophista, et exemplis probat. quod assertur ex Aristophanis Equitibus mutilum est voce illa cujus unius gratia recitatur. Scribe, καὶ Ἀριστοφάνης Ἴππεῦσι, κ' οὔποτ' ἐν ταυτοῦ πίσται ποτηρίου: ex ipso poeta. et statim, καὶ ἐν ἄλλοις, πικρότατον οἶνον τήμερον πιῆ. non πῆ: probant insequentia. [Placet autem nobis vulgata lectio in hoc loco. πίομαι ἄνευ τοῦ υ λευτέον, verbum πίομαι efferrī debet sine γρσίλο, non ut voluit aliquando vir doctissimus ἄνευ τοῦ ν sine litera ν. cui conjecturae repugnant omnes codices etiam Excerptorum. Landatur mox Plato comicus, ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν. Dalecamp. In victimis quae sacrificantur. Legi nempe voluit, ἐν

τοῖς ἀφιερωμένοις. vel ἐν τοῖς ἱερείοις. utrumque tantumdem a veritate abest, quam lectio vulgata continet. Pollux libro septimo, capite decimo tertio Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν καὶ μαλλωτάς χλαμύδας εἴρηκε. Hesychius, λίνον, ἡ ὄρμιὰ ὡς Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν, Πόθεν λίνον καὶ κάλαμος. Fabulae titulus fuit, αἱ ἀφ' ἱερῶν, id est, mulieres deo sacrae. unica voce Graeci ἱεροδούλους vocant. vel, *redeuntes e sacris foeminae*. Ait, Καὶ, τῇ πῖε, καὶ πῖνε. mira brevitatis. sed πῖε scribendum. priora exemplum habent τοῦ πῖε priore correpta. Homeri sunt τῇ πῖε οἶνον. docet non solum πῖε dici, sed etiam πῖνε. Velim considerent studiosi proxima Athenaei, καὶ σὺ οὖν ὦ ἐταῖρε κατὰ τὸν Ἄλεξιν, ὃς ἐν Διδύμοις Φησὶ, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλω, καὶ γένηται ἢ παρ' Ἄνακρέοντι καλουμένη ἐπίστιος. Φησὶ γὰρ ὁ μελοποιὸς, Μῆδ' ὥστε κῦμα πόντιον λάλαξε τῇ πολυκρότῃ σὺν Γαστροδώρῃ καταχύδην, πίνουσα τὸν ἐπίστιον. τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα Φαμέν. nisi scribendum κατὰ τὸν Ἄλεξιν ἐν Διδύμοις, τούτῳ πρ. fatendum erit excidisse versum Alexidis: quem appositum fuisse arguit illud Φησὶ. arguunt item similes alii multi loci in praecedentibus. Atque hoc clarum est: illud obscurissimum adhuc mihi, quid sit apud Anacreontem πίνειν τὴν ἐπίστιον. fuerat quidem ab Athenaeo adjecta interpretatio, quae id nos doceret quod quaerimus. nam ita accipi debent illa, τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα Φαμέν. sed et hujus corrupta ante multa saecula interpretatio: et unde lucem asseram tenebricosis verbis Teii poetae, nihil dum aut inveni in libris veterum, aut excogitare ipse potui. Apparet tamen ex illis Athenaei, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλω, genus invitationis intelligi, cum ordine calycem propinabant alius alii, donec a summo ad imum compotorem pervenisset poculum. Diversa fuit ab isto more, quam vocabant περιφορὰν τοῦ ποτηρίου, de qua alibi.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Βρύτον. βλύζειν αὐτῷ βρύτον. κυβάβδα. *Hellanicis* Κτίσεις. Ἐλαιον ἀπὸ γάλακτος pro butyro. *De butyro quaedam.* ἔλαιον ὕος. oleum ex adipibus. Θαλία ἀνάκτων. alia nonnulla.

ΑΙΤ, Τὸν δὲ κρίθινον οἶνον καὶ βρύτον τινὰς καλοῦσιν, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Τριπολέμῳ, Βρύτον δὲ τὸν χερσαίου

οὐ δεῖν. sunt qui βρύτιον scribant pro βρύτον, ut Hesychius. In Sophocleo versu plerique libri praeferunt οὐδεῖν junctim. Lego igitur οὐδεῖν. ac videtur ita explendus versus, Βρύτον δὲ τὸν χερσαῖον οὐδεῖν χαμαί. Adjungit dipnosophista, καὶ Ἀρχίλοχος, ὥσπερ αὐλῶν p. 743. βρύτον ἢ Θραξ ἀνὴρ ἢ Φρυξ ἔβρυζε. κύβδ' ἦν πονευμένη. obscurissima haec, et quae opinor intelligat nemo. Censemus posse non inepte emendari hoc modo, ὥσπερ αὐλῶν βρύτον ἢ Θραξ ἀνὴρ ἢ Φρυξ ἔβλυζε κυβάβδ' ἢ πονευμένη. Significat Archilochus, aegrotam quandam foeminam sic sanguinem rejecisse, ut cum bryti vel zythi salientem ex ore mittit Thrax aut Phryx aliquis. αὐλὸν accipe ut apud Homerum, quando κρουνὸν significat. βλύζειν αὐλῶν βρύτον, poetica elegantia pro βλύζειν αὐλὸν βρύτου. Pro κύβδα, quod quid sit non scio, scribo κυβάβδα: quod sanguinem designare scio. Amatiorum (is Cypri insulae populus) dialecti id verbum esse discimus Hesychio doctore: quem fatebuntur eruditi in Lexicon suum id vocabulum non fuisse relaturum, nisi eo usus esset aliquis scriptor Graecus. nos illum scriptorem putamus esse Archilochum: et hunc ejus locum ab illo critico esse spectatum εἰκοτολογοῦμεν. [Illustris Scaliger quum nostra haec legisset, neque omni ex parte probasset, adscripserat margini lectionem hujusmodi atque interpretationem Ὡσπερ γὰρ αὐλῶν βρύτον ἢ Θρηξ ἀνὴρ ἢ Φρυξ ἔβλυζε, κύβδά γ' ἦν πονευμένη, Conquinscebat eo modo satagens mulier, quo siphone haurit cervisiam Thrax aut Phryx ipsa quoque sugens. Ut non sint verae hae conjecturae sive mea, sive Scaligeri, probabiles tamen sunt:] non absurdae neque ineptae ut illorum, qui statim pro Ἑλλάνικος ἐν Κτίσεσι, scribunt κτήσεσι, et vertunt, *Hellanicus in Praediis*. atqui verum erat ἐν Κτίσεσι. Graeci κτιστὰς nuncupant primos urbium conditores, et populorum antiquissimos principes qui fere coloniarum duces fuerunt, ut Moses, Archias, Pherclus alii sexcenti. de his et de urbibus quas condiderant eo libro egerat Hellanicus auctor antiquissimus. titulus operis ab Hellanico editi uberior apud Stephanum in Ethnicis, voce Χαριμάται. ibi namque laudatur hic scriptor ἐν Κτίσεσιν ἐθνῶν καὶ πόλεων. nam perperam vulgati codices ἐν Κτίσεσι. Citatur et Dionysius Chalcidensis ἐν Κτίσεσιν, ut ab Aristophanis interprete ad Nebulas, et aliis. Auctor Etymologici in Προϊκόννησος. Διονύσιος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν ταῖς Κτήσεσιν οὕτω λέγει

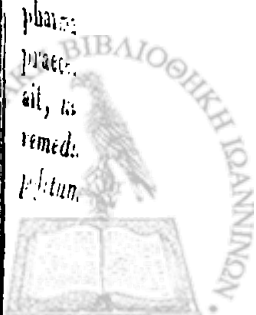
Casaub. Anim. in Athen. T. II. F f

τὰς ἐλάφους πρόκας. Scribendum, ἐν ταῖς Κτίσεσι. Sed quod Atheniensem vocat hunc scriptorem, falsum est: Chalcidensis enim fuit, ut recte comici interpres. Harpocration in Ἡραῖον τεῖχος, quintum ejus operis librum laudat qui fuit postremus. non enim pluribus constabat. Periegeta vetus jamborum poeta.

Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος,
Ἐφόρω τε, καὶ τῷ τὰς Κτίσεις εἰρηκότι
ἐν πέντε βιβλοῖς Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ.

Scripserant eodem titulo historias et alii: quidam etiam ἱερῶν κτίσεις: ut Heraclides, quem in Protreptico laudat Clemens Alexandrinus. Exposuimus jam capite quarto Hecataei de Aegyptiis repetita hic verba, ὡς ἀρτοφάγοι εἰσίν: deinceps vero scribe, ἐπιφέρει τὰς κριθὰς εἰς p. 744. τὸ πόμα καταλέουσι. vel ut scriptum in quibusdam antiquis, κατὰγουσι. id quoque expositum est libro octavo, capite undecimo. Subjicitur ex eodem Hecataeo de Paeonibus, ἀλειφονται δὲ ἐλαίῳ ἀπὸ γάλακτος. recte quidem viri indicant butyrum hac periphrasi denotari: sed neque causam aperiunt, cur Hecataeus appellet oleum, quod omnes alii butyrum: neque vertunt recte, oleum quod a lacte separatur. ἀπὸ hic non est nota differentiae, verum materiam declarat unde id oleum fiat: ut cum dicimus οἶνος γίνεται ἀπὸ τῶν βοτρυῶν. Observent igitur studiosi, antiquissimis Graecis Latinisque nullum aliud pingue curando corpori, aut parandis cibis, fuisse in usu praeter oleum quod proprie ita dicitur, quia ex olivis exprimitur. Butyri rem nomenque diu ignorarunt Graeci, nec Romani minus. Non enim adhuc noverant diversas substantias in lacte comprehensas separare. Sunt in lacte tres οὐσίαι: ἡ τυρώδης, ἡ ὀρρώδης, et ἡ λιπαρά. atque haec postrema est, quae a caeteris separata, butyrum vulgo dicitur: quod nomen didicerunt Graeci ut ex Aristotele etiam constat, a vicinis populis, qui etiam rationem ejus conficiendi ipsos tandem docuerunt. Qui Thraciam, Paeoniam, Scythiam, aliasque nationes barbaras adierant, cum earum περιήγησιν ederent, primi id nomen in Graeciam invexerunt. At propriam appellationem ejus pinguis substantiae quae habetur in lacte, sola Hebraea lingua novit πικτή Graeca Latinaque nullam habent. Quemadmodum igitur primi Graecorum, quibus saccharum est cognitum, propter saporis et usus similitudinem mel arundineum dixerunt: sic butyrum qui noverere primi oleum ex lacte nuncu-

parunt, ut hoc loco Hecataeus. Plinius oleosum esse natura scribit, et barbarum gentium: etiam Galenus, *ἐλαιῶδες τι εἶναι* butyrum. Aug. *oleum ex adipibus* in epistola ad Deo gratias. *Possunt, inquit, tales putare oleum ex adipibus non debere natare super aquam, sicut quod ex oliva est: quoniam longe est utriusque origo dissimilis, quando illud ex ligno, hoc ex carne profluxerit.* [Vetus Persii interpres: *Solent rustici cum oleum defuerit, adipe pecudum in pulvem misso pro oleo uti.*] Similiter Hippocrates suillam pinguedinem, sive ut loquitur Erotianus, τὸ ὕειον στέαρ, appellat *ἐλαιον ὄος*. Sed obtinuit apud Graecos Romanosque butyri appellatio: quae inde orta est, quia fere ex vaccarum lacte, non ovium aut caprarum sit butyrum; tamen et ex ovino, caprino, atque etiam equino et asinino cogi butyrum a nonnullis nemo dubitat: et si videtur Galenus id ignorasse libro tertio, *Περὶ ἀπλῶν Φαρμάκων δυνάμεως*, capite De butyro. Quod usitatus dicunt Graeci κατ' ἡμᾶς, auctor τῷ ἡμετέρῳ χρόνῳ. scribens hoc modo: τῷ δ' ἡμετέρῳ χρόνῳ οἶνος Φίλος ὢν θυρσοφόρος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος Φησὶν Ἴων ὁ Χῖος. significat, sua aetate praecipuam hominum oblectationem fuisse vini potum. Lego *θυρσοφόροις*. Versus Ionis Chii sequentibus cohaerens ita concipiendus, *Οἶνος θυρσοφόροισι Φίλος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος*. Tertium p. 745. Ionis versum, *Αἴτε πανελλήνων ἀγοραὶ, θαλία τε ἀνάκτων*, sic interpreter, *conventus omnium Graecorum, et solemnitates deorum*, sive quae in honorem deorum instituuntur: supple ceperunt *ἐξ οὗ*, etc. *θαλία* sunt convivia sacrorum causa fieri solita. In quinto scribe, *θαλερῷ ἐπτύξατο πήχει* per υ non η. Sextum habeo mendae suspectum. non sane intelligo quid velit. In septimo, *Παῖδες φωνήεντες ὅταν πέσῃ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ*, loqui videtur de strepitu quem edunt uvae cum in torcular conjiciuntur calcandae. In nono, *Νέκταρ ἀμέλγονται μόνον ὄλβιον ἀνθρώποισι*, non est *ἀμέλγονται emulgent*: sed *mulgentur*, hoc est, pressae reddunt: sive iis exprimitur. Decimo, *Ξυνὸν τοῦ χαίρειν Φάρμακον αὐτοφύες*, alluditur ad Aegyptiacum nepenthes, de quo pharmaco Helena apud poetam in Odyssaea. τὸ μόνον praecedentis versus, jungendum cum *Φάρμακον*. *Stillant*, ait, *uvae nectar*. quod solum est mortalibus commune remedium ad laetitiam ingenuum, et nulla arte compositum. In undecimo, *Τοῦ θαλαί Φίλα τέκνα, Φίλο-*

Φροσύναι τε χοροί τε, eleganter vini filias appellat convivias quae deorum causa celebrantur, et quae ad voluptatem hominum agitantur, et fovendae inter ipsos amicitiae. non cepere hanc elegantiam, qui Φίλα τέκνα putarunt esse vocandi casus. Fingit vinum patrem esse omnium lautitiarum et hilaritatum: quia ut ait versu proximo, Τῶν ἀγαθῶν βασιλεὺς οἶνος ἔδειξε Φύσιν.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

De griphis antiquorum. Expenditur griphi definitio ex Clearcho allata ab Athenaeo.

PERVENIMUS ad libri hujus partem ultimam, quae est de veterum griphis. Haec tractatio media collocatur inter sermones de vino potuque, qui praecesserunt et eos qui sequuntur toto libro undecimo, de poculis. propterea sic loquitur Aemilianus hoc loco, "Ὡρα ἡμῶν ἄνδρες Φίλοι, ζητεῖν τι καὶ περὶ γρίφων, ἵνα καὶ βραχὺ διαστήσωμεν ἀπὸ τῶν ποτηρίων. Ut haberemus in his libris perfectam omnibus suis numeris ἱστορίαν δειπνολογικὴν, neque silendum erat de griphis, neque alio loco de iis agendum. Mos antiquorum fuit, ut in conviviiis post epulas, oblectamentis omne genus sese recrearent. Ea sine multae diversaeque (prout sunt hominum diversa ingenia ac studia) rationes excogitatae et in mores receptae, honestarum voluptatum. de aliis enim non loquor: quarum utinam extincta esset omnis memoria. Erant quos canere juvaret, vel assa voce, vel ad lyram. erant quos ῥῆσιν εἰπεῖν, et veterum poetarum versibus recitare. quidam sermonibus ferendis tempus transigebant. alii proponendis solvendisque quaestionibus sese occupabant, non ex penetralibus quidem philosophiae petitis: sed in quarum tamen solutione aut acuminis aut eruditionis specimen appareret. Hujus generis sunt sirpi, p. 746. sive griphi de quibus dicere aggreditur Aemilianus diphilosophista. Praeclara res profecto, et quae fidem faciat sapientissimi viri dicto, πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται Φύσει. Insita enim a natura omnibus hominibus scientiae cupiditas, effecit, ut etiam inter epulas libenter aliquid aut docerent aut discerent, aut didicisse se ostenderent. Hoc verum est principium sympotiaci moris hujus. cujus inventum antiquissimum est: sicut fere

omnium rerum ad quarum desiderium et amorem natura duce ferimur. Priscos mortales rudi adhuc et impolito seculo, solitos sua convivia quaestionibus hujus atque aenigmatis condire, testis est historia facta: quae Samsonem hominem Mavortium, in epulis nuptialibus, suis convivis crucem fixisse narrat proposito ad solvendum aenigmate sane quam obscuro. Reperiuntur et alia in Hebraeorum libris exempla, in quibus cum antiquitate certat elegantia. Porro haec Aemiliani de griphis tractatio, sive παράβασις, ut appellatur extremo libro, ad duo capita referri potest: altero natura griphorum explicatur, speciesque variae, necnon conditiones quibus olim proponebantur: altero continentur exempla sirporum, eorum maxime qui in antiquorum comicorum fabulis adhuc Athenaei temporibus extabant. Nihil invenias in iis quae restant de libro decimo, quod ad capitum istorum alterutrum non pertineat: sed parum distincte et mixtim, utrumque eorum auctor exposuit: nimis ubique (dicendum enim quod res est) de ordine et recta docendi via securus. melius enim fecisset, si quae diversis locis hic et sub finem libri ex Clearcho recitat, continuasset. Sed seramus sane in scripto philologico, quod in philosophico ferre non possemus. Ipsa jam Aemiliani verba expendamus. Proponit primum de griphis esse dicendum, οὐ κατὰ τὴν Καλλίου τοῦ Ἀθηναίου ἐπιγραφομένην γραμματικὴν τραγωδίαν. de industria, ut fere solet, tragoediae hujus mentionem injicit, ut nascatur inde occasio de ea loquendi: quod facturus est aliquanto post. Addit, ἀλλ' ἡμεῖς ζητήσωμεν πρότερον μὲν τίς ὁ ὄρος τοῦ γρίφου. nos vero quaeramus primum quidem quae sit definitio griphi. observandum in his verbis τὸ ἀνανταπόδοτον. debuit enim subjicere, deinde hoc dicemus et illud, nunc ait, τίνα δὲ Κλεοβουλίην ἢ Δινδία προύβαλεν ἐν τοῖς αἰνίγμασιν· ἰκανῶς γὰρ εἶρηκε περὶ αὐτῶν ὁ ἑταῖρος ἡμῶν Διότιμος ὁ Ὀλυμπηνός. in quibus parum aut nihil vidisse interpretes, minus mirum. praeter anantapodotum, de quo illi non cogitarunt, fraude librariorum periodus haec negationem amisit, necessario restituendam, si volumus suam mentem auctori restitutam: qui profitetur his verbis, se nihil de aenigmatis a Cleobulina proponi solitis esse dicturum, quia, inquit, argumentum illud ab amico nostro Diotimo sufficienter fuit tractatum. Lego igitur, τίνα δὲ Κλ. ἢ Δ. π. ἐν τοῖς αἰνίγμασιν οὐ ζητήσομεν: vel παραιτησόμεθα. Ex-

p. 747. emplum habes aenigmorum Cleobulinae apud Diogenem Laertium, in Cleobuli patris vita. nam quod aenigma patri Diogenes attribuit, alii adscribunt filiae. Deinceps Athenaeus, sub Larensis persona sirpi definitionem hanc ex Clearcho assert: γρίφος πρόβλημα ἐστὶ παιστικὸν, προστακτικὸν τοῦ διὰ ζήτησεως εὑρεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ πρόβληθὲν, τιμῆς ἢ ἐπιζημίου χάριν εἰρημένον. etsi erat Clearch. hic vir magnus, et in Aristotelica philosophia apprime versatus: nihil tamen video in hac definitione quod praeceptoris subtilitatem aut ἀκρίβειαν respiciat. nam quis talem πλοκὴν verborum pro vera definitione habeat? *Griphus est problema ludicrum, quo jubetur ut vestigatione mentis quod propositum est investigetur: honoris aut multae gratia in medium prolatum.* Caeterum Griphi appellationem latius producunt et Clearchus et dipnosophistae, quam caeteri scriptores, et universum opinor, vulgus olim Graece loquentium. Illis griphus est quaestionum convivialium species propria, aenigmati simillima, rem quam significat ambagibus de industria tegens: Clearcho non solum τὰ ἀλνιγματώδη problemata griphi nomine continentur: sed omnes in universum quaestiones; quibus soliti docti convivae inter se ludere ad ostentationem vel acuti ingenii, vel eruditionis, vel memoriae. Utimur hac partitione, ut omnia problemata complectamur, quae griphi nomine Clearchus est complexus. Lege omnia griphorum exempla quae ex ejus libris statim et iterum post aliquam multa recitantur: nullum in iis reperies cujus solutio specimen acuminis habeat: sed aut eruditionis, id est πολυμαθείας καὶ πολυαναγνωσίας, aut memoriae. quod genus plurimum fuisse frequentatum arguit μνημονίων appellatio. Sic enim vocarunt auctore Theodecte, peculiari nomine ea problemata, ad quorum solutionem maximum et praecipuum in memoria praesidium. Longe aliter habet in caeteris quae ex aliis scriptoribus commemorantur: ad quorum enodationem quisquis accesserit imparatus ab ingenii acumine, fretus eruditione aut memoria, is meo iudicio promovebit non multum. Generis loco posuit Clearchus in sua griphi definitione, aut verius, quasi definitione, πρόβλημα: alii λόγος: ut qui ita circumscripserunt: γρίφος λέγεται ὁ δύσκολος καὶ συμπεπλεγμένος λόγος, ὁ ἔχων πάθος ἐν ἑαυτῷ μὴ φαινόμενον. utrumque diverso respectu verum est. griphus per se consideratus, oratio est: cum alteri proponitur

ad solvendum, problema, sic in historia Samsonis aenigmate, τὸ πτην verterunt γο. πρόβλημα. Josephus λόγον. Addit Clearchus παιστικόν: ut jocosa haec problemata quibus inter pocula saturi convivae se oblectabant, distinguat ab iis quae serio tractantur a sapientiae candidatis. revera enim ludus et jocus res erat tota. Josephus de Samfone epulas nuptiarum suarum apud Thammitas celebrante: τοῦ πότου προβαίνοντος καὶ παιδιᾶς οὔσης οἶα Φιλεῖ παρὰ τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς, ὁ Σαμψὼν εἶπεν. Ἄλλα προβάλλοντος ἐμοῦ λόγον εἰ λύσετε τοῦτον ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ ποιούμενοι τὴν ζήτησιν, ὁθόνας καὶ στολάς γέρας τῆς συνέσεως κατ' ἄνδρα ἕναστον φέρεσθε παρ' ἐμοῦ. Julius tamen Pollux, posteaquam zetemata ista συμποτικὰ ἢνὲ κυλίκεια in duo tribuenda docuit, αἰνιγμα et γρίφον: ita haec duo distinguit: καὶ εἶχε τὸ μὲν αἰνιγμα παιδιάν. ὁ δὲ γρίφος καὶ σπουδήν. quibus verbis significari videatur, aenigmatum materiam jocos esse et sales: griphorum vero res serias et graves. Quare minus recte aut vere dixerit Clearchus γρίφον εἶναι πρόβλημα παιστικόν. Sed alia profecto mens Pollucis: neque ille unquam ivit negatum etiam griphum habuisse παιδιάν: sed hoc dicit, griphum praeter ludum et jocum etiam solidae eruditionis aliquid admixtum habuisse? quod nemo negaverit, qui Clearcheos griphos confideraverit. Athenaeus infra hoc libro ex ejusdem Clearchi libro primo De paroemiis, τῶν γρίφων ἢ ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστὶ. καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν τῆς παιδείας ἀπόδειξιν ἐν τούτοις ἐποιοῦντο. et iterum paulo post, ὥστε τὴν παιδιάν μὴ ἄσκεπτον οὔσαν, μήνυμα γίνεσθαι τῆς ἐνάστου πρὸς παιδείαν οἰκειότητος. [Adjiciam hic locum Aristophanis, ex quo clare colligitur, et cujusmodi essent griphi conviviales veterum, et quomodo solerent proponi. Sic ille initio Vesparum. Cleonymi ῥιψάσπιδος ignaviam traducens. Οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Πῶς δὲ προσερεῖ τις, πρὸς τοῖς συμποταῖς λέγων. Ὅτι, ταυτὸ θηρίον ἐν τῆ γῆ καὶ οὐρανῶ καὶ τῆ θαλάττῃ γ' ἀπέβαλε τὴν ἀσπίδα. Griphi materiam, inquit, praebet Cleonymus. Poterit enim aliquis inter convivas hoc γριφῶδες problema jactare. Ecquod sit illud animal, quod in terra, aëre, mari, clypeum amisit.]

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Explicantur griphorum species de quibus Clearchus apud Athenaeum.

QUOMODUM Aristoteles, exposita natura *τερθρειῶν* sophisticarum, certos statim modos proponit nobis solvendi omnia sophismata: sic Athenaeus ubi Griphorum naturam ex Clearcho nos docuit, continuo species eorum diversas ex diversis principiis originem trahentes explicare aggreditur. Sic igitur ille ex eodem quidem Clearcho, sed libro non eodem. apponam autem integrum locum, tui Lector commodi causa: multa enim nobis in eo animadvertenda. Ἐν δὲ τῷ Περὶ γρίφων ὁ αὐτὸς Κλέαρχος φησὶν, ἑπτὰ εἶδη εἶναι γρίφων. ἐν γράμματι μὲν, οἷον ἐροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ὡς ὀνόματι ἰχθύος ἢ φυτοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ἔχειν τι κελεύη τῶν γραμμάτων, ἢ μὴ ἔχειν. καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἶνε γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος. Ἐν συλλαβῇ δὲ λέγονται γρίφοι, οἷον ἐροῦμεν ἔμμετρον ὃ τι δήποτε οὐ ἠγείται βα, οἷον βασιλεύς. ἢ ᾧν ἔχει τελευτὴν τὸ ναξ, ὡς καλλιάναξ. ἢ ᾧν τὸ λων καθηγείται, οἷον Λεωνίδης. ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. Ἐν ὀνόματι δὲ ἐροῦμεν ὀνόματα ἀπλά ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ p. 749. μορφή τις εὐφαίνεται τραγική. ἢ πάλιν ταπεινὰ ἢ ἄθεα ὀνόματα, οἷον Κλεώνυμος. ἢ θεοφόρα, οἷον Διονύσιος. καὶ τοῦτο εἶτε ἐξ ἐνὸς θεοῦ ἢ πλεόνων, οἷον Ἐρμαφρόδιτος. ἢ ἀπὸ τοῦ Διὸς ἄρχεσθαι, Διοκλῆς. ἢ Ἐρμόδαρος. ἢ λῆγειν εἰ τύχοι εἰς νικόν. Facit Clearchus septem griphorum species, sive τρόπους τοῦ γρίφου προβάλλειν. Cogitent studiosi de hoc numero, nam si griphi appellationem tam laxè hic accipit Clearchus quam in superiore loco quem proximo capite tractabamus: non est dubium multas esse griphorum ideas praeter commemoratas hic ab illo. quin videntur expositi hic sirpi a doctore Solense, toto genere diversi esse ab iis quos alii omnes scriptores griphos aut aenigmata appellabant. non igitur ἀπλῶς omnium griphorum species sunt septem: sed unius tantum generis illorum, quo veteres fidem memoriae suae in veterum lectione periclitabantur. quanquam hujus ipsius generis alias species hic praeter-

missas ex eodem Clearcho sub libri finem refert Athenaeus: itemque libro 15. alias. Eum locum necessario cum iis quae hic recitantur comparandum, describemus integrum. Sic ille: Τοῦ δὲ ἡμῖν παρακειμένου μελιπήκτου, μέμνηται Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν τῷ Περὶ γριφῶν, οὕτως λέγων Σκεῦη κελεύοντα λέγειν ὁμοία, εἰπεῖν τρίπους, χύτρα, λυχνεῖον, ἀκταῖα, βάρθρον, σπόγγος, λέβης, σκαφεῖον, ὄλμος, λήκυθος, σπυρίς, μάχαιρα, τρυβλίον, κρατήρ, ραφίς. Καὶ πάλιν ὄψων οὕτως: ἔτνος, Φακῆ, τάριχος, ἰχθύς, γογγυλῖς, σκόροδον, κρέας, θυννίον, ἄλμη, πρόμμου, σκόλυμος, ἐλαία, ἀππαρίς, βολβός, μύκης. Ἐπὶ τε τῶν τραγημάτων ὁμοίως. ἄμης, πλακοῦς, ἔντιλτος, Ἰτριον, † ροδῶν, ἐρέβινθος, σησάμη, κοπτῆ, βότρυς, ἰσχὰς, ἄπιος, περσέα, μηλέα, ἀμύδαλα. Ergo nihil accurati in hac partitione, nihil subtilis. Sed nec cuivis promptum septem quae dicuntur species in sequentibus verbis denotare. Nam aut plures videantur non injuria recenseri, aut pauciores. Si summas differentias spectemus Clearchi verbis comprehensas, tres solum griphorum aperiuntur fontes, litera, syllaba, nomen. Sin omnes distinctiones attendamus expositas verbis quae adscripsimus, decem non septem tantum griphorum modi invenientur. Septem erunt si hanc inveniamus partiendi rationem.

I. ἐν γράμματι. Griphi in litera positi duo modi ostenduntur, qui veteribus in usu. Praemium ei proponebatur qui proferendis piscium plantarumve aut similibus rerum nominibus, a certa litera (puta α) incipientibus, sodales antevertisset: aut plura recensuisset. In utro posita esset victoria, celeritate nominandi, an copia nominum, Clearchus non declarat. nobis dubium non videtur, horum alterum aut utrumque spectatum esse in hujusmodi musicis certaminibus. Piscium autem nomina quorum prima litera sit α plurima apud Graecos, etiam praeter illa quae lib. septimo in ordinem coacta legimus. plantarum item plurima, ut ἄμπελος, ἀμυγδάλη, ἄκανθα, ἄνηθος, ἄνησος. Hic prior est modus: alter sequitur: cum jubebant nomen aliquod proferre quod certam literam haberet: aut contra quod certam literam non haberet. Exempli gratia. piscis p. 750. nomen ubi litera canina: ῥίγη. ubi non est eadem litera: ἄμια. sic de caeteris. Addit καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλοῦμενοι τῶν γριφῶν, intelligit problemata γριφώδη jactari solita in conviviis, quorum erant formulae conceptae

sine nullo sibilo, aut litera sigma. [Certum est, multos e veteribus literae illius sibilum refugisse, adeo ut non pauci carmina integra sine sibilo composuerint. Tryphiodorus quidam Odyssaeam *λειπογράμματον*, cui nullum inerat sigma, olim ediderat, ut narrant poetae interpretes. De Pindaro subjicit Athenaeus.] ὄθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἶονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος. Unde etiam Pindarus odam fecit ubi exemplum est literae σ: ceu gripho quodam proposito in iyrice facultate. et falsa et inepta est sententia quam ex his verbis eliciunt homines eruditi. Graecorum πρὸς, multifariam accipitur: estque hic opus iudicium interpretis. Nam ex praecedentibus non erat difficile divinatu, quid hic significet πρὸς τὸ σ ποιεῖν ᾠδὴν. praeterea explicat sese Clearchus idem infra non longe cum scribit, composuisse Pindarum odam ἀσιγμοποιήθεισαν. id est, in qua nullum erat σ.

II. ἐν συλλαβῇ. Griphi in syllabae observatione positi, duo proponuntur modi. Alter est, versum dicere qui a certa syllaba incipiat, puta βα. ut, Βακτηρία γὰρ ἐστὶ παιδεία βίου. et βάδιζε τὴν εὐθειαν, ἣν δίκαιος ἦ. adjicit Clearchus, οἶον βασιλεύς. quod ita interpretamur, ut si quis proferat versum incipientem a voce βασιλεύς. ut hic e Phoenissis Euripidis: Βασιλεύς μὲν οὖν βέβηκε κοσμηθεὶς ὄπλοις. sic etiam interpretamur statim, ὡς καλλιάνναξ. Dalecamp. accipit aliter utrumque. quare etiam ἔμμετρον, vertit, *dictionem versibus accommodatam*. Negamus nos dari posse ullam vocem, quae non possit accommodari alicui metro. plurima enim sunt et diversissima genera metrorum. nulla igitur vox erit οὐκ ἔμμετρος. quare nulla hic erit difficultas: nullum diligentiae aut memoriae argumentum. Idem Dalecamp. pro ἐροῦμεν *dicemus*, scribit, ἐρούμεθα: nobis placet quod vulgatum est scriptumque in omnibus antiquis, ἐροῦμεν ἔμμετρον, *versum recitabimus*. Alter modus: versum dicere qui desinat in certam syllabam puta αξ. ut initio Supplicum Euripidis, Ἄπαιδές εἰσιν, οὓς ποτ' Ἄργεῖων ἀναξ.

III. His duobus modis subjiciuntur alii duo, quorum observatio non in unica syllaba est posita, sed in duabus. Si volumus in Clearcheis verbis septem quas pollicitus est species invenire, separandi hujus generis griphi a praecedentibus. Perspicua magis fuerit partitio, si scribatur, ἣ ἐν συλλαβαῖς, οἶον ᾠν τὸ λ. κ. Prior est illo-

rum, ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης: id est, *versum dicere cujus duae primae syllabae sint λεων, ut si inchoet a nomine Λεωνίδης.* Posterior modus, ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. *versum dicere qui desinat in ultimas syllabas λεων: ut cujus vox postrema fuerit Θρασυλέων.* Possamus vocem ἔμμετρον etiam aliter accipere: ut neque *versum* neque *dictionem* *versui* aptam intelligamus: sed certum *pedem metricum*. p. 751. ut βασιλεὺς exemplum sit *dictionis* a βᾶ incipientis, quae constat *anapaesto*, καλλιᾶναξ, *dictionis* in αξ desinentis, quae constet *choriambo*. Λεωνίδης exemplum est *jambicae dipodiae*, sive ταυτοποδίας. Θρασυλέων, *quarti paeonis*. Statuet lector eruditus, utram interpretationem sit satius sequi.

III. ἐν ὀνόματι. Omnes quae deinceps explicantur species *griphorum* ad unum caput referri possunt: versantur enim omnes in *nominis* cujuspiam observatione. sed ut septem illae species de quibus dictum est *inveniantur*, necessario separatim explicabimus singulos modos qui hic proponuntur. Ait igitur, ἐν ὀνόματι ἐροῦμεν ὀνόματα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ μορφῆς τις ἐμφαίνεται τραγική. *Griphus ut sit in nomine, dicemus, nomina simplicia aut composita duarum syllabarum, ubi tragica species quaedam appareat. sive, quibus persona quaequam tragica repraesentetur.* Vellem esset exemplum a Clearcho adjectum. nam obscura mihi haec verba. attulimus duplicem vocis μορφῆς interpretationem: prior spectat *tragicarum personarum σκευήν*, quae describitur fusc Julio Polluci lib. 4. cap 19. Sensus est, proferendum esse aliquod nomen quo designetur ornatus alicujus *tragicae personae*. puta regis, aut reginae, aut alicujus senis, aut vetulae lamentantis, aut nuncii, vel alius e similibus personis, sine quibus non sit *tragoedia*. posterior interpretatio ad *personas ipsas* respicit quarum nomina ex *historia fabulari* et ex antiquorum *tragicorum fabulis* sunt omnibus obvia. *Tragicum nomen simplex disyllabum, ut Tydeus, Peleus, Oeneus, Minos.* *Tragicum nomen compositum dissyllabum, ut Ἄτρεύς.* est enim ab α, et τρέω: et eum proprie significat qui est *impavidus*. Νηλεὺς, *misereri nescius*. Κύκλωψ, Προκλής, Πρόκνη et id genus.

V. ὀνόματα ταπεινὰ ἢ ἄθρα, οἷον Κλεώνυμος. *nomina humilia, quid aliud interpretari est quam humilium personarum?* puta *servorum* aut *servarum*. ἄθρα nomina,

quae honesta quidem sunt, sed nullius tamen deum nomen in se continent, ut Cleonymus, Aristoteles, Demosthenes.

VI. *ὀνόματα Θεοφόρα*. Nominibus atheis, id est, *sine Deo*, contraria illa quae Deum aliquem in se continent, ut *Dionysius*. Διόνυσος enim est *Bacchus*. vel plures, ut *Hermaphroditus*. insunt huic vocabulo Mercurii et Veneris nomina. Aliquando proferenda erant nomina quorum ἀπὸ Διὸς principium, ut *Diocles*: aut ἀπὸ Ἑρμοῦ, ut *Ἑρμόδωρος*.

VII. *ὀνόματα λήγοντα, εἰ τύχοι, εἰς νῆκος*. ut *Aristonicus*, *Demonicus*, *Callinicus*. Non video magnum discrimen inter hanc et tertiam speciem.

Addit Clearchus, οἱ δὲ μὴ εἰπόντες οἷς προστάττετο ἔπινον τὸ ποτήριον. qui non dixerant quod iussi fuissent, poculum bibebant. non exponit quale illud poculum fuerit: propterea subjicit Larensis, καὶ ὁ μὲν Κλέαρχος οὕτως ὠρίσατο. τί δέ ἐστι τὸ ποτήριον καλέ μου Οὐλπιανὲ ζήτει. In extremo libro satisfit quaestioni p. 752. huic: et ex Antiphanis Ganymede docetur muriam solitam infundi in eorum poculum, qui non potuissent quod fuerant iussi praestare. Diserte Antiphanes, Ἄλμης ἐχρῆν τι περιφέρειν ποτήριον. Hoc ipsum et Pollux confirmat, ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τινὰ περιφοράν. ὁ δὲ ἀδυνατήσας, ἄλμης ποτήριον ἐκπιεῖν. Sed non arbitrandum est certam ullam poenam fuisse ita moribus receptam, ut ejus consuetudo apud Graecos omnes obtinuerit. Hesychius pro muria merum istis propinat, aut aquae cadum. Idem censendum et de praemio rectae responsionis. quod apud alios aliud solitum proponi ne dubitandum quidem est. Non praetermittam super hoc mirifica Eustathii verba e 22. in Odyssaeam commentario. Γρίφος, ait, δύσκολον ζήτημα ὃ ἐν συμποσίοις ἔλεγέ τις προκειμένης Φιάλης οἴνου γεμούσης. καὶ ὁ ἐπιλυσάμενος τὸ ἀπορηθὲν, ἐξέπινον. εἰ δὲ μὴ, ὁ ἀπορήσας ἐνεφορεῖτο τῆς Φιάλης. Quis fando accepit simile genus certaminis? cum victo victorique par et eadem conditio proponitur: et ut ait poeta ἐν ἡ τριμῇ ἡμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός. Sic enim dicit: qui griphum solvit appositam vini phialam ebibit: qui victus difficultate succubuerit, phiala se ingurgitat. Sed praestat exponere ὁ ἀπορήσας, is qui griphum proposuit. hoc melius.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Exponitur hic griphus, ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει. item alii de olla carniū, de placenta, vino, aqua, myrrha.

SUPEREST jam, ut ad diversi generis griphos vere γριφώδεις, quos ex antiquis comicis recitat dipnosophista, accedamus. Primus omnium est, quem describere ait ex Antiphane ἐν Κνοιθίδι ἢ Γάστρωνι. jure suspecta nobis prior tituli hujus vox: sicut libro septimo dicebamus, capite nono. Poetae versus infra descripsimus.

Ἐγὼ πρότερον μὲν τοὺς κελεύοντας λέγειν
γρίφους παρὰ πότον, ὠόμην ληρεῖν σαφῶς,
λέγοντας οὐδέν. ὁπότε τις προστάττεται
εἰπεῖν ἐφεξῆς, ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει·
ἐγέλων, νομίζων λῆρον οὐκ ἂν γενόμενον.
οὐδέ ποτέ γ' οἶμαι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν·
ἐνέδρας δ' ἔνεκα. νῦν δὲ τοῦτ' ἐγνωχ' ὅτι
ἀληθὲς ἦν. φέρομεν γὰρ ἔρανον τιν' ἄν-
θρωποι δέκ' οὐ φέρει δὲ τούτων τὴν φορὰν
οὐδεὶς. σαφῶς οὖν ὃ τι φέρων τις μὴ φέρει
τοῦτ' ἔστιν. ἦν θ' ὁ γριφός ἐνταῦθα ῥέπων.

Non solum interpretes Athenaei, sed etiam alii viri eruditi, qui in colligendis exponendisque antiquis griphis posuerunt operam, crediderunt griphum, cujus hic Antiphanes meminit, non alio quam ad eranos et collectas convivales pertinere. Ut longe aliter sentiamus, comici verba nos impellunt: ex quibus difficile non est intellectu, jactatum fuisse vulgo in conviviis griphum hunc, et singulos convivas de eo solitos ordine interrogari, ut is demum auferret praemium, qui rem acu tetigisset. quod autem eranis hic accommodatur: etsi non est illepidum commentum: a vera tamen interpretatione, et ea p. 753. sententia quam griphi auctor animo conceperat, prorsus alienum videtur. Sed profecto ita est: qui apud Antiphane haec loquebatur, non id agebat ut seria responsione propositum sibi griphum solveret: sed per ludum et jocum illiberalibus eranistis eum applicat. Putavi hactenus, ait, nugas agere eos qui in conviviis griphos solvendo proponerent, cujusmodi hic est: *Quidnam illud sit, quod ferens aliquis, non fert tamen.* hoc

inquam, ait ille, putabam merum nugatorum hominum commentum, omni veritate cassum, quodque interpretationem nullam admitteret. Nunc autem rerum experimentis edoctus, sententiam veram eo gripho contineri didici. Nam ecce, cum inter nos sodales decem convenisset, ut quisque pecuniam aliquam conferret ad coenam, ut una essemus apud unum ex ipsis, qui omnium mandatu coenam parare iussus fuerat: ille quidem coenam paravit, et reliqui sodales, ut convenerat, apud illum coenarunt: pecuniam vero nemo eorum contulit: nemo symbolam dedit: omnes tamen eranistae haberi volunt, non gratis excepti convivae. Quare in istis solo nomine eranistis, non reapse eranum pendentibus, verum apparet quod aiebat griphus, esse qui ferentes aliquid non ferant. Vel sic interpretare: Decem sumus sodales qui eranum conferimus ad epulas: sed nemo nostrum est qui totum ferat eranum. omnes tamen ferre dicimur: ferimus igitur et non ferimus. Notemus in primo versu τὸ κελεύοντας, *jubentes*: et in tertio τὸ προστάττεται *jubetur*. Sic enim fuit moris, ut magister convivii, aut alius e convivis potestatem haberet jubendi, ut ad propositam quaestionem aenigmaticam singuli responderent. Ideo Clearchus in definitione griphi usus voce *προστακτικός*. respondebant autem eo quo sedebant aut accumbebant ordine: ideo ait versu quarto, εἰπεῖν ἐφεξῆς. nam ἐφεξῆς non est *subito* aut *confestim*. sed ἐπισχερό. [*deinceps ordine continuo*] eleganter λῆρον οὐ γινόμενον appellat orationem mere nugatoriam. contra apud Demosthenem οἱ γινόμενοι λόγοι sunt veri sermones. [apud Martialem *res facta*: cum ait, *Tu factam tibi rem statim putasti, Et non sobria verba subnotasti.* alibi, *Jam te rem factam Bithynice credis habere?*] Sextum versum menda non carere satis liquet: nam ᾤμην saltem erat dicendum non οἶμαι. sed aliud poetam censemus scripsisse. Lego, Οὐδέποτε γ' ὄν τι πράγμα παντελῶς λέγειν. vel ὄντα πράγματα. putabam eos dicere quae nullo modo essent in rerum natura, sed mera commenta. Melius scribas in septimo, Ἐνεκα δ' ἐνέδρας. solum decipiendi causa, ut in re nihili occupatos sic homines tenerent, tanquam in re seria. [Octavum et nonum ita concipi malebat Scaliger. Φέρομεν γὰρ ἄνθρωποι δέκα Ἐρανόν τιν'. οὐ Φ.] Undecimus est Aristophanis mutatus leviter, Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμός ἐνταῦθα ῥέπει. Caeterum griphum hunc interpretari

ex mente auctoris, fortasse difficile est: illud non nimis difficile excogitare qui exponas non inepte. Nam verbi gratia, qui equo vehitur aut navi, et gladium fert, is quod fert non fert. Etiam qui adversam fert fortunam, is et fert, (sic enim loquuntur omnes linguae) et non fert: *κυρίως* nempe. Pater futurus sobolis suae, prius quam generaverit, eam fert et non fert. fert semen *δυνάμει ἄνθρωπον*: actu non fert. Cum plures collatis viribus onus ferunt, quisque eorum fert et non fert. pro virili fert, in totum non fert. Utraque enuntiatio aequae vera: ὁ *συμβαστάζων βαστάζει*. et ὁ *συμβαστάζων οὐ βαστάζει*. [Atque hoc adeo verum est, ut non dubitet Julianus jurisconsultus dicere subtili ratione furtum trabis excusari posse, quam plures simul abstulerint. Locum viri prudentis quia huic gripho facem allucet adscribam e libro nono Digestorum. *Multa, inquit, jure civili contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, innumerabilibus rebus probari potest. Unum interim posuisse contentus ero. Cum plures trabem alienam furandi causa sustulerint quam singuli ferre non possent; furti actione omnes teneri existimantur: quamvis subtili ratione dici possit, neminem eorum teneri: quia neminem verum sit eam sustulisse.*] Sexcenta alia possunt excogitari. Atque hoc de industria quaesitum videtur, ut ejusmodi problemata proponerent, quorum posset afferri multiplex interpretatio. Ita poterant singuli convivarum ingenium exercere. Quod diximus Antiphan. detorisse hunc sirpum ad eos qui collectas non solverent: probatur non obscure sequentibus versibus:

Ἄλλ' οἶα λογοποιούσιν ἐν τῷ πράγματι,
οἱ τὰργύριον μὴ κατατιθέντες· ὡς σφόδρα
Φίλιππος ἄρ' ἦν εὐτυχῆς τις, νῆ Δία.

quorum tamen sententia ex iis quae non extant pendens pervideri non potest. Sequuntur alii griphi ex eodem comico ἐν Ἀφροδίῳ. ita omnes codd. mendose. Laudatur alibi fabula hujus comici Ἀφροδίτης γοναί. de ea loquitur fortasse, et ἐν Ἀφροδίῳ dixit, pro ἐν δράματι Ἀφροδίτης. Primum describitur δι' αἰνιγμάτων olla carniū. dicitur olla *τροχορουμασίτευκτον κοίλοσώματον κύτος, πλαστόν ἐν γαίῃς, ἐν ἄλλῃ μητρὸς ὀπηθῆν στέγη*. *rotae impulsu factum cavi corporis vas, fictum e terra, coctum in alio tecto ejusdem matris.* nihil obscurum hic. Similis illa patinae descriptio alius comici,

τῆς τροχηλάτου κόρης Πίμπλησι λοπάδος στερνοσώματος
 κύτος. de qua lib. 2. cap. 23. In membranis et Epit.
 scriptum τρόχου ῥύμασι τρυκτόν. non probo. at τὸ ἢ
 quod praepositur huic voci in omnibus libris, suspi-
 cionem movet mihi ita scribenda esse praecedentia:
 Πότερον ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν λέγω; Ἡ
 τρ. *Si tibi habeam verba facere de olla, utrum placet*
tibi, vel ut ollam dicam. vel ut his utar ambagibus?
 Sic paulo post ἢ σαφῶς πλακοῦντα Φράζω σοι; Deinde
 carnes agninae in olla coquentes sic exprimuntur, Νεο-
 γενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλακτοθρέμματα τα-
 κεροχρῶτα δικτύουσαν. Sed vox postrema corrupta est
 deformatiter: neque in Epitoma ullum ejus vestigium.
 Subjicitur griphus alius quo placenta describitur ex
 melle, lacte, farina subtili artificio ficta. Sic Antiphanes,

p. 755.

— Ξουθῆς μελίσσης νάμασιν τε συμμιγῆς
 μηκάδων ἀλγῶν ἀπόρρουσιν θρόμβον ἐγκαθήμενον
 εἰς πλατὺ στέγαστρον ἀγνῆς παρθένου Δηοῦς κόρης
 λεπτοσυνθέτους τρυφῶντας μυρλοῖς καλύμμασιν.
 etiam si non adjecta essent sequentia verba, ἢ σαφῶς
 πλακοῦντα Φράζω σοι; non erat attendenti obscurum
 futurum, placentam his versibus describi. in primo scri-
 bendum συμμιγῆ. in postremo, λεπτοσυνθέτοις, videlicet
 καλύμμασι. et τρυφῶντας nempe θρόμβων. Nemo etiam
 dubitabit, cur vocat vinum Βρομιάδος ἰδρωῖτα πηγῆς. At
 proximus versus corruptissimus est, Λιβίαδα δὲ Φαίανδρον
 ὠδὴ παράλιπον, ὕδωρ Φάθι. Legendum ex Vindelicianis
 Excerptis, Λιβίαδα Φαιδρῶν δροσώδη παρ. vel potius
 Φαιῶν δρ. quod verum esse nullus dubito. de vero
 aquae colore, et an nullus ei sit color, alibi disputamus:
 sed poeta Φαιῶν pulli coloris appellat Homeri exemplo:
 cui semper aqua dicitur nigra. passim in ejus poesi κρήνη
 μελάνυδρος. et μέλαν aut ὄνοφερὸν ὕδωρ. Proximo versu
 Κασιόπνου αὔραν δι' αἴθρας, interpretatur comicus *myr-*
rham. mirum: nam aliud casia aliud myrrha. sed viden-
 tur myrrham lata notione posuisse pro quolibet aromate.
 quare etiam a ἤρῳ quod Hebraeis *myrrham* significat,
 fecerunt μύρον commune nomen omnium ejus generis.
 quia tamen quem locum habere queat dictio μακρῶν
 initio insequentis versus non video: fortasse scribendum
 est, σμύρναν εἰπέ μοι ἢ κασίαν. Sed mallet fortasse
 aliquis μιὰρὲ pro μακρῶν rescribi. hoc igitur κείσθω εἰς
 μέσον. At in iis quae adjicit comicus legi metricae
 consulere non nunc laboro: sententiae utcumque consu-

veris per hanc lectionem et interpunctionem, μηδὲ τοιοῦ-
τον ἄλλο μηδὲν μοι ἐς τοῦ μπαλιν Λέγων, ὅτι δοκεῖ, τοῦτ'
ἔργον εἶναι μεῖζον ὡς Φασί τινες. Αὐτὸ μὲν μὴ λέγειν.
παρ' αὐτὸ δ' ἄλλα συστρέφειν πυκνά. *myrrhaim*, ait,
dic mihi aut casiam (vel, o *infrunite*) *neque quicquam*
ejusmodi mihi dixeris, loquens contrario modo atque
omnes alii: quoniam videlicet, magnum videtur non-
nullis, rem quidem ipsam non dicere: sed circa rem
alia multa torquere.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Griphus de somno: de podice: de ichneumone. ἀτ-
τελεβόφθαλμος. ἀμφικνέφαιος, ἀμφικνέφαλος,
et ἀμφικέφαλος. multa de ichneumone. Obscu-
rus griphus de camo judiciali.

AENIGMA de somno quod deinceps recitatur ex Alexi-
de, circumferebatur debile, et tantummodo hemitomum.
nos alterum hemitomum ex Eustathio et membranis ad-
jecimus: sed perperam distincta sunt quaedam. ideo hic
describemus.

Οὐ θνητὸς οὐδ' ἀθάνατος, ἀλλ' ἔχων τινα
σύγκρασιν· ὥστε μήτ' ἐν ἀνθρώπου μέρει
μήτ' ἐν θεοῦ ζῆν. ἀλλὰ φύεσθαι τ' ἀεὶ
καινῶς. Φθίνειν τε τὴν παρουσίαν πάλιν.
ἀόρατος ὄψιν, γνώριμος δ' ἅπασιν ὦν.

non est mortalis neque immortalis, sed habet mixtum
temperamentum: itaque nec ut homo, nec ut Deus
vivit: sed cum nascatur subinde nove, perit rursus p. 756.
ejus praesentia: id est, ipse postquam est renatus, in-
visibili specie, notus est omnibus. Quare invisibilem
somnum dicat, stultum sit quaerere. simul enim nascitur
somnus, et caecus fit homo: simul redit facultas videndi,
et abit somnus. tamen argulantur grammatici et ejus rei
causam asserunt nec causam. Ajunt enim, ἔστι δὲ τοῦ
τοιούτου γρίφου τὸ ἀόρατος ὄψιν, ἐξ Ὀμήρου· ὃς ἀόρατον
Διτ' τὸν ὕπνον πεποίηκε. quia dixit poeta, Δία δ' οὐκ
ἔχε νήδυμος ὕπνος. Insequuntur aliquot griphi ex Eubuli
Sphingocarione, cum ipsorum interpretatione. Griphum
hexametris versibus complexus est poeta: instar oracu-
lorum, quae saepe fabulis suis eo genere versuum infe-

runnt comici. interpretatio iambicis senariis scripta est. Primi griphi primus versus ita scribitur in vulgatis libris, Ἔστι λαλῶν ἄγλωσσος, ὀμώνυμος, ἀρρένοθῆλυς. melius scripta lectio, ὀμώνυμος ἀρρένι θῆλυς. *sive mas sive foemina idem* habet nomen. Versu tertio, non damno quod est editum, Ἀξύνετ' ἄξυνέτοισι λέγων. conjectura nostra an omnino damnari debeat viderint eruditi: ἀξύνετα ξυνετοῖσι λέγων. Sed jam conjectura haec non est, postquam ita scriptum reperimus in Excerptis. Quid hic significet, νόμον ἐκ νόμου ἔλκων, melius declarari non potest quam verbis Aristophanis in Nubibus, ὥσπερ βροτῆ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ, καὶ δεινὰ κέρραγεν Ἀτρέμας πρῶτον παππάξ, κἄπειτ' ἐπάγει παπαπάππαξ. Scribe ultimum iambicum, Λεῖος. τί βούλει; πνευμάτων πολλῶν Φύλαξ. Transeamus ad proximum griphum. Ait Eubulus, Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, αἰχμητῆς παιδῶν ἀγόνων γόνον ἐξαφανίζων.

hic sane opus habebamus Oedipo: nam haec Sphinx Davis οὐ ξυνετὰ hic loquitur. Ichneumonem intelligi ipse auctor griphi docet nos. Posterior versus totus ab eo est expositus, de priore videamus. Igitur versu isto Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, describitur ichneumon bestia tribus notis. prima est, quod sit ἀττελεβόφθαλμος, id est, oculos habeat locustae oculis similes: quarum species una ἀττέλεβος vel ἀττέλαβος dicta Graecis. In quo autem haec similitudo? Locustarum genus constat esse ἐξόφθαλμον et σκληρόφθαλμον: *habere oculos eminentes et praeduros*. Ichneumonis oculi adeo non prominent, ut κοιλοφθάλμοις adnumerandi sint potius quam ἐξοφθάλμοις. restat igitur ut in oculorum duritie similitudo sit posita. de quo tamen amplius censeo pronuntiandum: nam visus mihi ichneumon oculorum acie plurimum valere, at τὸ σκληρόφθαλμον inter maxima oculorum vitia. quare non dubitavit olim Nigidius negare locustas oculos habere. De oculis ichneumonis nihil Aristoteles, nihil Plinius, nihil Nicander. Oppianus philosophus et poeta magnus, tribuit ei oculos igneos, isto versu, Νόσφι μόνης οὐρῆς τε καὶ ὀφθαλμῶν πυροέντων. item λοξοὺς et torvum tuentes: sed tum quando est praedae intentus.

Δὴ ῥα τότε ἰχνεύμων δολίην ἐπὶ μῆτιν ὑφαίνων,
λοξοῖς ὀφθαλμοῖσιν ἀπίρονα θῆρα δοκεύει.

Plinius paulo aliter, *In dimicatione caudam attollens ictus irritos averfus excipit, donec obliquo capite spe-*

culatus invadat in fauces. Altera nota est *μη πρόστομος*: quae si non accipitur caute, falsa est: nam ichneumonem rostro acutissimo esse dubitat nemo: quod negari videtur hac voce: *πρόστομα* enim vocantur, quae sunt acuta ut gladius et id genus. Sed non est novum, ut eadem vox diversas atque adeo contrarias aliquando interpretationes recipiat. Proprie idem est *πρόστομος* atque *ἰστομωμένος ore praeditus*, gladius *πρόστομος* dicitur, qui secat et vorat quae sunt obvia, quod ore faciunt animalia. Alia notione ichneumon dicitur *μη πρόστομος*, quia os proprie dictum non habet: sed rostrum mucronatum: nam habet istud animal *ρύγχος* insigne, ut scimus *ἀπὸ τῆς αὐτοψίας*. Sustuleris hanc difficultatem si contra librorum auctoritatem scribere sustineas *καὶ πρόστομος*, vel *μικρόστομος*, quod nobis prope temerarium videatur. Tertius character est *ἀμφινέφαλος*, vel quod idem est, *ἀμφινάφαλος*, *caput habens tomentaceum aut pulvino simile*, quod ne deus quidem Hermes recte possit *ἐρμηνεύειν*. Dalecampius emendavit *ἀμφινέφαλος*, ad colorem referens, qui est sane subobscurus, ut omnium rerum *ἐντέφρων*. Est autem *κνεφαῖος caliginosus*, sic apud Hippocratem *ζοφοσιδῆς* coloris est nomen, ut observamus alio in opere. Sed neque huic emendationi assentiri debemus: cum in antiquissimis membranis, et optimis Excerptis diserte scriptum sit *ἀμφινέφαλος*. Sic etiam alibi dictiones *ἀμφινέφαλος* et *ἀμφινέφαλος* reperimus invicem confusas. Nam quae Polluci libro decimo, capite sexto, *ἀμφινέφαλος κλίνη* dicitur: hanc alii grammatici *ἀμφινέφαλον* nuncupant, sed verioremi puto Pollucis *γραφὴν*: et in Etymologico ita censeo emendandum. *Κνέφαλον* dicebant *τὸ προσκνεφάλαιον*, inde *ἀμφινέφαλος κλίνη*, lectus habens utrinque pulvinar. At in hoc gripho *ἀμφινέφαλος* scribendum omnino: vel quod idem est et metro convenit potius *ἀμφικάρηνος*. Videtur glossa irrepisse in locum vocis legitimaе, ut sexcentis locis apud Poetas. Porro ancipitem appellat Eubulus ichneumonem, sive utrinque capitatum quia in dimicatione averfus pugnans pro capite utitur cauda. Adde quod ejus cauda speciem aliquam capitis prae se fert, auctore Oppiano, cujus fides in talibus non facile suspecta sapientibus. Sic autem ille:

Οὐρή οἱ δολιχῆ γὰρ ὀφιονέη τε τέτυκται
 ἄκροισι κεφαληδὸν, εἰδομένοισι κορύμβοις.
 ἄντα μελαινομένη θηρῶν Φολίδεσσιν ὁμοίη.

fatis manifesto similitudinem aliquam cum capite caudae tribuit voce κεφαληδόν. Sed quid aliorum quaerimus testimonia? Eubulus ipse auctor griphi idemque interpret, mox ἀμφιστομον ichneumonem vocat et causam adjicit, quia, αἰ, κεντεῖ κάτωθεν, τοῖς δὲ χείλεσιν δάυνει. quare nullum dubium, ἀμφιμέφαλος scribendum esse, aut sicut p. 758. dicebamus, ἀμφικάρηνος. Vidimus nos Francofurti ad Moenum ante hos decem annos ichneumonem ex Aegypto allatum. Forma erat qualis est ictidis, ut recte cecinit Nicander.

Μορφὴ δ' ἰχνεύταο κινωπέτου οἶον ἀμυδρῆς
ἰκτιδος ἢ τ' ὄρνισι κατοικιδίοισιν ὄλεθρον
μαίνεται, ἐξ ὑπνοιο καθαρπάζουσα πεταύρων
ἐνθα λέχος τεύχονται ἐπ' ἰκρίου.

describit poeta quem vulgo furetum vocant cujus insidiae gallinis periculosissimae mustelarum genere et appellatione Plinius ictidas complectitur. Huic ergo animali, quantum recordamur, similis erat ichneumon quem vidimus. magnitudine selem superabat: rostrum illi acutissimum, auriculae perbreves et quarum rotundus ambitus: cauda pro caetero corpore admodum producta: color cinereus: sed in rostro et pedibus crebrae erant nigrae maculae: irritatus pilos furrigebat. caetera de ichneumone Petrus Bellonius vir magnus, et cui multum studiosi omnes debent. Subjecta duo verba his duobus versibus, Ἰχνεύμων Αἰγύπτιος. reliquiae sunt integri versus Eubuli. Integrare possis hoc modo: Τίς οὗτος; ἰχνεύμων ὃδ' ἐστ' Αἰγύπτιος. Griphus de pappo interpretis non eget. In explicatione subjecta penultimus versus mutilus est. sententia non dissimile aliquid postulat, — ὅταν δ' ἀποβάλη τὴν ὑγρότητα τοῦτο, πέτεται κοῦφος ἄν. vel ὅταν δ' ἀποβάλη τοῦτο, πέτεται τότε κοῦφος ὡς ἔχων πτερά. Postremus griphus ex Eubulo recitatus ita habet:

Ἔστιν ἀγαλμα βεβηκός ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνός
εἰς πόδας κκ κεφαλῆς τετρημένον, ὄξυ διατρὸς
ἀνθρώπους τίκτειν κατὰ τὴν πυγὴν ἐν ἑκαστον.
ἄν οἱ μὲν μοίραν ἔλαχον βίου. οἱ δὲ πλανῶνται.
αὐτὸ δ' ἑκαστος ἔχων αὐτὸν καλέουσι φυλάττειν.

Eubuli interpretationem non subiecit Athenaeus: contentus verbo monuisse intelligi τὸ κληρωτικόν, *instrumentum sortiendi*. Nullum dubium est, referendam esse hanc descriptionem γριφώδη ad consuetudinem Attici fori, ut fere omnia quae apud comicos etiam Latinos, nedum Graecos, leguntur. Cum autem calculis suffragia ferre

moris esset in ea urbe: duo vasa in eos usus admoveri
 solita legimus: καδίσκον, sive κάδον, et κημόν: quorum
 erant formae diversissimae. Cadus urna erat satis capax,
 quae conjectos calculos aut choerinas continebat. camus
 vasculum erat sive textum vimine opus, oblongum, ab
 altera parte latum, ab altera angustum, utrinque patens
 per quod in cadum calculi immittebantur. Pollux lib. 8.
 καδίσκος μὲν οὖν ἐστὶν ἀγγεῖον, ᾧ τὰς ψῆφους ἐγκα-
 θίσσαν: κημός δὲ οὐ κατήσσαν αἱ ψῆφοι, ἐπικειμένου
 τῷ καδίσκῳ. Docti viri de cado griphum hunc sunt in-
 terpretati: nos de camo auctorem griphi sensisse con-
 tendimus. Sed verba inspiciamus. Ita autem vertimus:
Est statua, inquit, cujus basis in summo est, in imo
hians. a capite ad calcem perforata, desinens in acu-
tum, ibique foramen habens, viros pariens per nates,
(id est, posticam partem) unum quodque, quorum alii
sortem vitae nanciscuntur, alii errant. Appellat ἀγαλμα
 camum: quia ut statuae super sua basi solent collocari,
 sic camus super ore caddisci sive urnae. nam et Graeci p. 759.
 ὑδρίαν vocant. neque probem *simulacrum* exponi: minus
 probo eruditorum hominum sententias super sequentibus
 verbis, βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνός. legunt μεμυ-
 κὸς ἄνω. *connivens superne, sive clauso ore.* quod ab-
 surdum est. Nam camus immittebatur in os cadi, et per
 ipsum trajiciebantur sortes in cadum: quare veteres colo
 et infundibulo comparant camum, cum ratione *figurae,*
 tum propter usum. Scholiastes Aristophan. κημός δὲ ἐπὶ
 τοῦ καδίσκου, εἰς ὃν τὰς ψῆφους καθίσσαν ἐν τοῖς δικα-
 στηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νόμοις χοίνιον ἡθμόν
 καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγένετο. καὶ ἦν παρόμοιος χώνη. Scri-
 bendum σχολίνιον ἡθμόν. *Cratinus camum appellat, co-*
lum junceum. Hefychius, σχολίνιος ἡθμός, δι' οὗ τὰς
 ψῆφους εἰς τὰς ὑδρίας οἱ δικασταὶ καθίσσασιν. respicit sine
 controversia illum ipsum Cratini locum. Idem gramma-
 tici camum vocant πλέγμα κωνοειδὲς καὶ ἡθμοειδὲς. *tex-*
tum conii figura, colum referens: et cur ori cadisci
 imponeretur camus caussam afferunt, ἵνα μὴ ὀλισθαίνωσιν
 αἱ ψῆφοι: *ne calculi aberrantes ab angustiore cadisci*
foramine dilaberentur. Quare etsi specie veri blanditur
 illa lectio μεμυκὸς ἄνω: quia opponuntur inter se μύειν
 et χάλναι: falsa tamen est, atque adeo ridicula. βεβη-
 κέναι est rectum insistere, ut cum super basi sua stat
 statua. at quaecumque sunt κωνοειδῆ ut colum, infun-
 dibulum, et camus, inversae pyramidi similia sunt: cujus

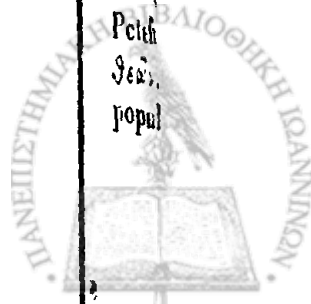

basis est sursum versa, cuspis deorsum. Ex his intelligimus quam eleganter Eubulus camum appellet ἄγαλμα βεβημὸς ἄνω. In secundo versu διατρῆς positum pro διάτρητον. Videtur autem battologia mera, τετρημένον, ὄξυ διατρῆς, nisi commode exponatur. In Excerptis et membranis pro διατρῆς scriptum invenimus διάτρωτον. forte pro διάτρητον aliquando legebamus διαμπρῆς, pro διαμπερῆς. sed poenitet conjecturae. In tertio versu τρίτον scribe cum Excerptis: in iisdem est ἕν' ἕκαστον. unum quemquam: sive singulos homines. quia de singulis fontibus separatim feruntur suffragia. non displicet ἕν' ἕκαστον. ut obscure respiciatur ad diversos camos. duos enim, (aut etiam tres) cados cum suis camis statuebant. in alterum nigri, in alterum albi calculi conjiciebantur. πυγὴν appellat angustam cami partem, per cujus foramen calculi in urnam ingrediebantur. Obscure dictum et plane αἰνιγματωδῶς, homines parere, pro ferre decretoriam de vita aut morte hominis sententiam. magis proprie usus esset verbo γεννᾶν. tum enim generatur et concipitur sententia, cum per camum sortes in urnam mittuntur: paritur autem tum, quando edens urna immisos calculos palam facit iudicum voluntatem. In quarto legunt Excerpta, ὧν οἱ μὲν μοίρας ἔλαβον βίου. eos intelligit qui absolvuntur. πλανᾶσθαι est in exilium pelli, quae civilis mors est. Ultimus versus est corruptissimus. Breviatiore licuit eum praetermittere: liceat et nobis idem. hoc malumus, quam incidere in fumum, vitantes humum. quod scimus accidisse iis qui adhuc de ejus interpretatione aliquid scripserunt. Nam quicquid est quod isto versu significatur, omnino ad camum iudicalem id pertinet: qui alio referunt, errant, et Athenaeum inscitiae aut supinae ac dolo proximae negligentiae insimulant.

CAPUT VIGESIMUM.

Antiphonis Problema, et Sappho, dramata duo. Grippus de libidinoso: item alii. Achaei tragici Iris. cucurbitae κόλλησις. alia non pauca.

DEINCEPS referuntur alii griphi ex Antiphonis *Problemate*. videtur hic comicus hanc fabulam edidisse, ut inanes sophistarum *λογομαχίας* traduceret. Primus griphus ita concipitur,

Ἰχθύσιον ἀμφιβληστρον ἀνὴρ πολλοῖς ἐπιβάλλων
οἰηθεῖς, μεγάλη δαπάνη μίαν εἴηκυσε πέριχην,
καὶ ταύτην ψευστρεὺς ἴσον αὐτῇ
ἦγεν. βουλομένω δ' ἔπεται πέριχην μελανούρω.

Viri docti scribunt ἐπιβάλλειν οἰηθεῖς. nihil censemus esse mutandum, sed οἰηθεῖς interpretor cum animos jam sustulisset ob spem praedae. nam ita accipitur τὸ οἴεσθαι. unde est veteris sapientis dictum sapientissimum: οἴησις ἐστὶν ἐγνοπή προκοπῆς. *Spiritus elatus est, qui progredientes facit regredi.* In tertio scribendum videtur, Καὶ ταύτης ψευστρέντ' ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτῇ ἦγεν. vel αὐτῶ. In ultimo scribunt veteres, βουλομένη. Sic exponi potest aenigma: *Quidam libidinosus, multis piscibus, (foeminis aut meretricibus) rete iniecerat: cum magnam de suo incepto spem concepisset, magno sumptu unam percam extraxit: cum et ab ista delusus fuisset, mugil leno aliam priori parem ei adduxit. volentem autem et cupidum sequitur perca haec melanurum, id est, scortum scortatorem, ἢ πόρνη τὸν πόρνον.* Sequens griphus quid sibi velit nescio: et fortasse merum est nugamentum. Obscurum est etiam de pinna et mullo aenigma. in eo versum secundum qui ante fuit corruptissimus, e libris ita iussimus scribi, πόλλ' ἐλάλουν· περὶ ὧν δὲ, πρὸς ὄντ' ἄοντο λέγειν τι. In ultimo scribit Dalecampius, ἐπιθρέψει, non ἐπιτρέψει. Forte ἐπιτρίψει. Postea recitatur griphus alius ex ejusdem Antiphanis dramate cui titulus *Sappho*. ejus fabulae meminisse Pollucem memini lib. septimo extremo. Proponitur primum griphus planissimis quinque heroicis versibus: deinde subjicitur interpretatio non minus perspicua senis cujusdam, acuti quidem: sed cujus acumen juveni Sapphoni haut probetur. Ea interpretatio versibus septem continetur: quorum postremus est, Ὁ δῆμος οὐδὲν οὐτ' ἀκούων οὐδ' ἑρῶν. hinc sumit occasionem Sappho improbandae expositionis hujus senis: quia videbatur mutos facere Atheniensium oratores et demagogos: quorum canina facundia forum semper et comitium personabant. Ait igitur,

Πῶς γὰρ γένοιτ' ἂν ὦ πάτερ
ρήτωρ ἄφωτος, ἢν μὴ ἀλῶ τρίς παρανόμων.
καὶ μὴν ἀκριβῶς ὤμην
ἐγνωκένας τὸ ρηθέν· ἄλλα δὴ λέγε.

Potest impleri versus primus si adjicias a fine πρὸς τῶν p. 761. θεῶν. Quid ais, o pater? nullius vocem esse auditam a populo? quid igitur demagogis factum obsecro te per

deos? aut quis ullum oratorem vidit obmutuisse, nisi qui ter fuerit iudicio damnatus, quod contra leges aliquid suaserit? ἀλῶναι παρανόμων, frequentissimum dicendi genus Graecis oratoribus. Tertium versum impleveris si scribas, Καὶ μὴν ἀκριβῶς ὄμην τέκνον Φίλε Έγν. Proponitur deinde problema, *Quid sit omnium rerum validissimum?* idque etiam inter griphos voluerunt censerī veteres. In fragmentis Danielis quae habentur inter libros Apocryphos, pulcherrime disputatur haec quaestio: et apud Iosephum Ben Gorion libro primo. *Irim* fabulam Satyricam Achaei Eretrienſis laudant et paroemiographi in proverbio βουὸς ἔβδομος. Griphum inde prolatum ab auctore, ita recitat Breviator: λέγει γοῦν που, λιθάργυρος (non αἰθάργυρος ut operarum incuria in nostris) δ' ὄληη παρηωρεῖτο χρίσμυτος πλεκτὸν Σπαρτιάτην γραπτὸν κύρβιν addit, τὸν γὰρ λευκὸν ἱμάντα ἐξ οὗ ἡ ἀργυρᾶ λήκυθος ἐξήρητο σπαρτιάτην ἀργραπτον ἔφη κύρβιν. ἢ τὴν σπαρτιάτην σκυτάλην. melius Σπαρτιάτιν. horum comparatione illustrari et exponi debet nostrorum librorum lectio. Adjicitur, Ἴων δ' ἐν Φοίνικι ἢ Καινεῖ δρυὸς ἰδρωῖτα εἶρηκε τὸν ἰξόν. Locus hic erat praeclarae *Θεωρίας* de generatione visci: sed neque instituto nostro convenit quaestiones philosophicas pluribus explicare: et de ea re griphoque hoc Ionis ita docte, accurate, et subtiliter differuit Julius Caesar Scaliger, ut tanti viri pudor vel maxima ingenia ad Lucilianum jure possit adigere. Studiosi legant quae super hoc scripsit vir incomparabilis cum in Commentariis ad Theophrastum, De causis plantarum libro secundo, tum Exercitationibus contra Cardanum. Ionis sunt verba de aucupe quodam.

— δρυὸς μὲν ἰδρωὸς (vel μ' ἰδρ.)

καὶ Θαμνομήκης ῥάβδος, ἢ τ' Αἰγυπτίη

βόσκει λινοῦλκος χλαῖνα, θήραγρος πέδη.

alit me, inquit poeta, *quercinum viscum, et surculosa virga longa, et laena ex Aegyptio lino facta, pedica bestiis capiendis apta.* appellat λινοῦλκον χλαῖναν retia quibus ceu veste amictae aviculae capiuntur. vocem βόσκει quare damnarunt? Theocritus De piscatore ἐξ ἀλὸς ὧ ζώει· τὰ δὲ δίκτυα κείνω ἄροτρα. Scribitur post aliqua, (in quibus cur immoremur nihil est.) Πολλοὶ δὲ γρίφων καὶ τοιοῦτοὶ τινὲς εἰσι: non est plena oratio. erit hoc aut simili modo: πολλῶν δὲ γρίφων ὄντων, καὶ τοιοῦτοὶ τινὲς εἰσι. Griphus subjicitur,

Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα,
οὕτω συγκόλλως, ὥστε σῦναιμα ποιεῖν.

Griph.

γρ

Κι

Gi

Ja

ENC.

εὐφρεῖ

male editum est πυρίχαλκον. melius apud alios πυρί χαλκόν: neque aliter potest. Omnis gratia et obscuritas hujus griphi est in duobus vocibus κολλᾶν et σύναιμα. sed maxime in illa: sicut docet philosophus in tertio Rhetoricorum. "Ἐτι δὲ, inquit, οὐ πόρρωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὀνομασμένως, ὃ λεχθὲν ὀηλὸν ἐστὶν ὅτι συγγενές. οἶον ἐν τῷ P. 762. αἰνίγματι τῷ εὐδοκιμοῦντι, "Ἄνδρ' εἶδον πυρί χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα· ἀνώνυμον γὰρ τὸ πάθος. ἐστὶ δ' ἄμφω πρόσθεσις τις· κόλλησιν τοίνυν εἶπε, τὴν τῆς σικύας προσβολήν. Negat philosophus esse propriam in Graeca lingua vocem ad denotandam conjunctionem cucurbitae cum cute: quod verum est. medici fere προσβολήν vocant, Galenus κόλλησιν saepe, non sine allusione ad hunc griphum. Cornelius Celsus τὸ κολλᾶσθαι vertit *inhaerescere*: τὸ κολλᾶν *imponere* Julius Pollux, qui libro quarto scribit τὸ κολλᾶσαι vocabulum esse medicae artis, non horsum respexit, ut aliquis putet: verum ad coalitionem partium vulneratarum aut alio casu divulsarum, quae etiam κόλλησις dicitur Graecis medicis: ut Galeno *περὶ ἀνατομ. ἐγχειρ. ὡς κινδυνεύειν τῶν ἐπιπολῆς κολληθέντων, ἀκόλλητα μεῖναι τὰ διὰ βάρους.* et ita semper. [Sic apud medicos Latinos *glutinare* et *glutinatio*: ut, in libris Aureliani saepe *divisuras conglutinare.*] Olim ut opinio nostra est, solo hexametro hoc aenigma constabat: posterior aetas hexametro adjecit pentametrum: cujus apud antiquissimos auctores mentio nulla. inest illi velut alter griphus in voce σύναιμα. nam ad declarandam arctam conjunctionem cucurbitae cum carne ait fieri ambo σύναιμα, id est, consanguinea. vel eundem sanguinem participantia: quod verum est, cum τῇ κολλήσει adjicitur scarificatio.

CAPUT VIGESIMUM.

Griphorum auctores. ὁ μνημονεύμενος γριφός. Jocus γριφώδης ἐν εὐρύστομον, sive potius εὐρύπρωκτον. Variarum quaestiones γριφώδεις. Calliae Tragoedia Grammatica. Vocalium septem nomina. Ψῶ obscaenum verbum. Castorionis versus artificiosi.

ENUMERANTUR aliquot veteres aenigmatum auctores εὐφραῖς, inque his Aristonymus psilocitharistes et Cleon

cognomine mimaulus. ambos fuisse pantomimos saltationis Italicae artifices, non obscure indicatur, cum ubi dixit de Cleone, ὅσπερ καὶ τῶν Ἰταλικῶν μίμων ἄριστος γέγονεν αὐτοπρόσωπος ὑποκριτῆς, addit dipnosophista, καὶ γὰρ Νυμφοδώρου περιῆν ἐν τῷ μνημονευομένῳ μίμῳ. videtur dicere, victum Nymphodorum a Cleone cum ambo mimum quendam Romae recitarent et gestum agerent in theatro: sed quis ille μνημονευόμενος mimus? aut titulus hic latet alicujus mimi corruptus: aut aliquem celeberrimum mimum intelligit, vulgo omnibus tum notum, cujus tamen fama sit hodie extincta, in hac bonorum librorum penuria. Mutila sunt et corrupta sequentia non longe verba, τῶν ἀριστωνύμων δ' ἦν εὐπαρύφων λόγων. sine libris ne hiscere quidem licet nobis. Desunt fortasse non pauca. nam videtur his verbis transitum facere ad Aristonymi aenigmata: quorum aliquot, opinor, exempla posuerat. Refertur inter griphos etiam hic sane αἰνιγματώδης mihi quidem: Σωσιφάνης ὁ ποιητῆς εἰς Κηφισοκλέα τὸν ὑποκριτὴν εἶπε, λοιδορῶν ὡς εὐρύστομον· ἐνέβαλλον γὰρ ἄν σου Φησὶν εἰς τὰ ἰσχία λίθον, εἰ μὴ καταρῥαίνειν ἔμελλον τοὺς περιστηκότας. offendit me ista lectio multis modis: nam si latius et nimis diductum os (quid enim aliud τὸ εὐρύστομον? interpretis ille ex pituita fluor, ineptum commentum est.) Cephisocli ivit objectum Sosiphanes, qui attinebat ἰσχίων, id est, coxarum aut natum sacere mentionem. Deinde nihil penitus video in his verbis unde colligi possit ulla ratione Cephisocli deformitas ex oris latitudine. postremo illud καταρῥαίνειν λίθοις haud scio an satis probum censerī debeat genus locutionis. In Excerptis καταρῥέειν offendimus. Acutiores excogitabunt aliquid melius. Nos ita censemus: non τὸ εὐρύστομον, sed τὸ εὐρύπρωκτον exprobrat Sosiphanes Cephisocli. Id quid sit, norunt omnes qui non sunt in Graecorum scriptorum lectione peregrini. pro καταρῥαίνειν, lego καταράττειν. Quid poterat ingeniosius dici ad declarandam εὐρυπρωκτίαν quam hoc? *Ego tibi in nates conjicerem lapides: nisi vererer ne transmissis saxis circumstantes feriam.* in corona hominum haec dicta sunt, et ut opinor, in theatro: ubi moris erat malos poetas, et histriones imperitos lapidare: quemadmodum ante probavimus. Etiam si non adjecisset Athenaeus suam interpretationem tribus quaestionibus aenigmaticis quae sequuntur statim, non erat arduum illas solvere: nos ita respondissemus, partim ab eo fac-

tum, partim paulo aliter. Exempli gratia: *Quid est, quod omnem docemus cum nesciamus tamen?* si quis me roget: dicam *praecepta medicinae*. etiam imperitissimos, etiam aniculas praecepta recuperandae aut conservandae valetudinis aliis dare videas, nobilissimam artem pauci recte tenent, quos aequus amavit Apollo. Athenaeus vero respondet, τὸ ψυχὰς ἔχσιν. *quod animas habeamus*. paralogismus est in hac responsione. nam verum quidem est, ignorari vulgo quid animus sit, itemque alia quae de anima et animo quaerunt sapientes: at illud falsum est, nesciri a nobis quod animam habeamus. hoc igitur omnes docemus, quod scimus omnes. illud alterum quod scit nemo, docere etiam aggreditur nemo: nisi soli sapientes aut sapientiam professi. Altera quaestio, *Τί ταυτὸν οὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ;* respondissem, *Infinitem*. sive *Deus* de quo noti sunt Arati versus: et illud, *Jovis omnia plena*. [Olympiodorus in Phaedonem Platonis, λέγομεν εἶναι ἐν οὐρανῶ τὸν θεὸν καὶ τοὶ πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ.] talia multa apud ethnicos: ne de nostris dicam. Ad tertiam quaestionem, *τί ταυτὸν ἐν οὐρανῶ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ;* etsi potest etiam aliter: malim tamen cum Athenaeo respondere, *canis, aquila, ursus et serpens*. etiam marinos serpentes esse, pluraque eorum genera, auctor Aristoteles Hist. anim. lib. secundo. Sequuntur jam quae de Callia Atheniensi multis versibus commemorat dipnosophista. Tragoediam narrat ab eo compositam, τὴν καλουμένην *Γραμματικὴν Θεωρίαν*. ita scribitur hoc in loco: et assentiuntur veteres libri atque Excerpta. paulo ante vocavit *Γραμματικὴν τραγωδίαν*. Artificium poetae ea in componenda pri- p. 764. mum ex literarum singularum nominibus, deinde syllabarum, curiosi talium discant ex Athenaeo: et si videbuntur facturi operae pretium, eam partem nobis illustrent: item quod de Euripidis Medea et Sophoclis Oedipode dicitur ibidem. Oedipum autem intellige Tyrannum. nam quod ait, Sophoclem διελεῖν Φασὶν ἀποτολμῆσαι τὸ ποίημα τῷ μέτρῳ τοῦτ' ἀκούσαντα, καὶ ποιῆσαι ἐν τῷ Οἰδίποδι οὕτως· ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ ταῦτ' ἐλεγχεθεῖς: respicit hosce duos ejus fabulae versus a Tiresia pronuntiatos:

Ἐγὼτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ. τί ταῦ-

τ' ἄλλως ἐλέγχεεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.

hinc erant emaculandi interpretibus codices Athenaei. caeterum de hujus loci sententia quaeremus alibi accu-

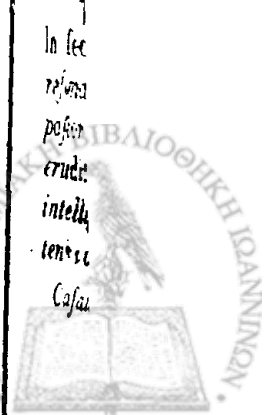

rate. Quid sint: *στροφή* et *ἀντιστροφή*, quid *ῥῆσις* et *παραγραφαί* non ex interpretibus Athenaei, sed ex Hephaestione et Graecis tragicorum comique interpretibus. discent studiosi. Lege subjecta Calliae verba hoc modo,

Ἄλφα πρῶτον ᾧ γυναῖκες, Εἰ τὸ δευτέρου μόνον
 χρὴ λέγειν. τρίτον δὲ μόνον οὐ χρὴ λέγειν. ἀλλ' ἩΤ' ἐρεῖς.
 ἄρα φήσω καὶ τὸ τέταρτον αὖ μόνον; Οὐκ. ἸΩΤΑ γοῦν.
 τί δὲ τὸ πέμπτον; πέμπτον, ΟΥ. τὸ δ' ἕκτον Υ μόνον λέγε.
 λοίσθιον Ω τῶν ἑπτὰ Φωνῶν, ἑπτὰ δ' ἐν μέτροις μόνον.
 καὶ τοῦτο λέξασ', εἶτα δις ταυτὶ λαλεῖ.

Inducitur magistra quae discipulas suas literarum vocalium nomina docet. Prima vocalis, inquit, Alpha nominatur: secunda EI tantum: tertia non per se dicitur H, sed HTA. Quid quarta? ait discipularum una: an simpliciter nominanda est ut sonat? Non: respondet magistra: quin potius ΙΩΤΑ dicendum. Quid quinta? quinta ΟΥ. sextam Υ tantum dicito. ultima est Ω septem vocalium: quae quidem non sono sunt septem, verum τῇ προσωδία tantum et temporum ratione. nam alioquin ε et η non differunt, neque ο atque ω. Hoc postquam semel dixit grammatica haec mulier, iterum eadem repetit. Haec mens est horum versuum: de quibus erudite disputatum est ab elegantissimo et politissimo Mureto initio libri decimi octavi Variarum, cujus hanc particulam nobilissimus et eruditissimus Marcus Velferus nobiscum communicavit. quemadmodum autem ου pro simplici vocali ο ponitur hic: ita alii ο simplex posuerunt pro ου diphthongo, ut libro sequente scribitur. vide ibi capite quinto. Asseruntur amplius ex eodem Callia senarii jambici quinque: quorum duobus prioribus fatetur quaedam foemina esse se gravidam: sed cujus rei grvida, hoc vero se audere negat palam proloqui. tum versiculis tribus literae describuntur quibus embryonis huius nomen scribatur. eae ΨΩ. constat liquido ex Athenaei verbis obsceni aliquid a poeta intelligi. sed qua notione inter praetextata verba censeatur τὸ ψᾶ, alium quam

p. 765. me malo explicare. [In primo versu scribe, Φλαί, non Φίλη. in tertio, γραμμὴ ἐστίν, non γραμμὴ ἐστιγ. Maeandrius scriptor nequitiarum, Calliae imitator, mihi incognitus. Ῥῆσιν ἐγγράμματον vocat auctor plusculos versus quibus literae depinguntur: hoc enim est ῥῆσις ut saepe diximus. Recitantur autem tres ῥῆσις trium tragicorum, quibus elegantissime describuntur literae nominis

ΘΗΣΕΥΣ. Literae sigma figuram hoc versu declarat Euripides: Τρίτον δὲ βόστρυχος τις ὡς εἰλιγμένος. ubi non assentior viris magni nominis et eruditionis qui describi putarunt figuram τοῦ sigma C Latino similem. de qua Martialis,

Adspice lunata scriptum testudine sigma.

ego non video qui recte appelletur talis figura *cincinnus contortus*. nam aliud longe est καμπή sive hemicyclus, aliud ἔλιξ. et quod in eandem sententiam dicit mox Agatho de similitudine literae hujus cum arcu Scythico, non illi figurae quadrat, verum isti Σ. quod pluribus alibi ostendimus.

[In Theodectae versu primo scribebat Scaliger, Γραφῆς ὁ πρῶτος ἦν καλόφθαλμος κύκλος.] Neoptolemus Parianus cujus citatur liber Περὶ ἐπιγραμμάτων, videtur collegisse in unum inscriptiones statuarum, quae per urbes Graeciae visebantur. similiter Polemo librum ediderat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων. de eo dictum abunde in superioribus. Ex Neoptolemo refertur hujusmodi epigramma:

Τούνομα θῆτα. ρῶ. ἄλφα. σάν. ὦμ. ἄλφα. χι. οὐ. σάν.

Πατρὶς Χαλκηδών· ἡ δὲ τέχνη σοφία.

Ita editum in omnibus libris: ita etiam scriptum in plerisque. atqui arguit mendae priorem versum lex metrica. deinde cum aliae omnes literae separatim positae sint, quid causae est cur duae solae ὦμ cohaereant? nimis certum est, ita emendari versum debere. Τούνομα θῆτα ρῶ. ἄλφα σάν. ὦ μῦ. ἄλφα. χι. οὐ. σάν. [ipsum quidem hypsilon simplici caractere indicatur ὦ: at pro ὀ posuit οῦ.] Castorionis Solensis artificium, quo usus est cum carmen in Panem componeret, est hujusmodi. Versus ejus poematis ferarii sunt jambici. quorum omnes pedes una pluribusve dictionibus integris finiuntur. unde evenit ut transponi singuli pedes in varias sedes tuto possint. omnes enim pedes aequae ἡγεμονικοὶ atque ἀπολουθητικοί. pedes intellige, jambicas dipodias. Exemplum esto in hisce versibus:

Σὲ τὸν βόλοις νιφοκτύποις δυσχείμερον

† ναλονθ' ὁδὸς θηρονόμε Πάν χθόν' Ἀρκάδων,

κλήσω γραφῆ τῆδι σοφῆ, πάγκλυτ' ἔπη
συνθεῖς ἄναξ, δύσγνωστα μὴ σοφοῖς κλύειν.

† μουσοπόλε θῆρ κηροχίτωνος μελιγμ' ἱεῖς.

In secundo versu vitio scriptum ὁδός. *Te qui ictibus nivis resonantibus (id est, nive) infestam colis tamen o Pan pastor ferarum, terram Arcadum, celebrabo scripto hoc erudito: compositis o rex inclytis versibus, quos difficile intelligant indocti, suavem o Musis amica fera Pan, mittens vocem qua demulcearis.* [Josephus Scaliger in secundo

Casaub. Anim. in Athen. T. II.

H h

versu pro ὀδός emendabat ἔδος. quae si placet correctio p. 766. χθόν' erit χθονί, non χθόνα. sed ναλεῖν durum videtur.] In ultimo versu corrupte in omnibus libris κηροχίτωνος, pro χαριέστατον. orto errore ex repetitione vocis θήρ. deinde error errorem peperit, ut fieri amat. Tolle igitur tres literas primas in corrupta lectione, ac scribe, χαριέστατον. aut alia dictione ejusdem significationis. appellat θήρα Panem ob caprinos pedes. pingebatur enim αἰγομελής et αλγίπαν. Viri eruditi in primo versu βώλοις scripserunt: in postremo, θηρὸς κηροχίτωνος legerunt, verteruntque animalis ceream vestem induiti. sane quam absurde, sive sententiam spectes, sive metrum. Sunt enim ut diximus senarii jambici, ita facti ut singuli pedes transponi commode possint: hoc modo. ΝιΦοκτύποις σὲ τὸν βόλοις δυσχείμερον. vel Δυσχείμερόν σε τὸν βόλοις νιΦοκτύποις. sic in caeteris. Hoc amplius servatum est a Castorione in his versibus, ut esset τῶν ποδῶν ἕκαστος δεκαγράμματος. haberent singuli pedes decem literas. rem ad calculos revoca: non semper verum reperies: verum est in hoc, σ. ε. τ. ο. υ. β. ο. λ. ο. ι. ς. et ἴστο, υ. ι. φ. ο. κ. τ. υ. π. ο. ι. ς. et aliquot aliis. falsum in nonnullis, ut θ. η. ρ. ο. υ. ο. μ. ε. Π. α. υ. literae sunt undecim: totidem in sequente dipodia: nisi legas χθόν' Ἀρκάδα. familiaris figura Graecis Latinisque poetis. Diphthongus pro litera simplici censetur: contra quam solet fieri. Martialis, *Naevia sex cyathis, septem Justina bibatur.* idem, *Sex jubeo cyathos fundere: Caesar erit.*

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Pindari ἀσιγμοποιηθεῖσα oda. Veteres literam sigma refugisse. vocales σχοινοτενεῖς. αἰοιδὴ σχοινοτενής. Lausus Hermionensis. Cereris templum Hermionae. Eustathii et Breviatoris error. ἄσισμος pro ἄσιγμος. Κλύμενος pro Pluton. πτισσάνη unde dicta. Antiphanis Αὐτοῦ ἔρῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι.

ΑΙΤ, Πίνδαρος δὲ πρὸς τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὡς ὁ αὐτὸς Φησι Κλέαρχος, οἶονεὶ γριΦου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτων προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατὸν εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, καὶ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν ἐποίησε, Πρὶν μὲν εἶρπε σχοινοτενεῖα † τὰ οἶδα· καὶ τὸ σάν κιβδηλον ἄνθρωποι. De ode Pindarica cui nullum inerat sigma, dictum jam cap. 16. Ibi loco subobscuro ex istis verbis lucem faciebamus. Utinam aut ex illo loco aut ali-

unde occurreret aliquid, quod nunc auxilio esset nobis. Haeremus enim in explicatione pericopae quam praeposuimus. corrupta Athenaei sive Clearchi verba: corruptum Pindari testimonium: quodque molestissimum est, ad veritatis peruestigationem nulla nos ducunt vestigia. Pergemus tamen ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλλόμενοι. Spem dico veniae, si minus possumus quod optamus exsequi. Legimus sic hunc locum: Πίνδαρος δὲ ποιήσας τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὡς ὁ αὐτὸς Φησι Κλέαρχος, οἶονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτῳ προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, ἢ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν, ἐποίησε, Πρὶν μὲν ἤριπε σχοινοτενῆς τ' αἰοιδᾶ, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι ἀπὸ στομάτων. vel ἀπὸ διθυράμβων. *Pindarus cum odam sine sigma fecisset, ut ait Clearchus idem, ceu gripho quodam proposito in lyrico poeseos genere, contracta multorum offensione quod non possent ipsi a sigma abstinere, vel quia id parum probarent, cecinit in dithyrambico carmine, olim quidem exulabat a carminibus exilitas, et sigma reprobum ex oribus mortalium o homines, vel, ex dithyrambis.* Mirum verbum initio istorum occurrit ἀσιγμοποιεῖσθαι: sed quod extra omnem suspicionem est, per membranas, Epitomen, Eustathium. Pro τούτων προσκρουόντων, recte emendari a nobis τούτῳ neminem dubitaturum confido. Atque hinc primum odorari contigit nobis veram sententiam totius loci: quae nisi fallimur haec est. Laudem magnam tulerat Pindarus ex asigmo illo cantico. secuta est comes invidia, multis τῶν ἀντιτέχνων non adeo felicis ingenii, idem conantibus, non pari successu. cum isti igitur Pindaro obtrecebant, tum alii non minus qui studium illud evitandae literae hujus quod fuit in veteribus, se non probare dicebant. Hos malevolos obtrecebatores suos perstrinxit Pindarus prolatis ab Athenaeo verbis. Scripsimus, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι. id enim visum est convenientissimum. Si cui placet vulgata lectio διὰ τὸ δυνατόν εἶναι, erit sensus: ubertatem ingenii conflasse Pindaro multorum invidiam: qui oculis rectis eum non poterant tueri, cui impares erant ingenio. [Scaliger legebatur, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι. quod esset ipsis impossibile abstinere a sigma.] Pindari adtexta verba, principium erant cujusdam dithyrambici carminis, ut testatur disertim Strabo libro decimo, unde etiam licebit studiosis de argumento ejus dithyrambi non pauca cognoscere. apparet poetam eo carmine recentem poesim cum vetere comparasse, instituta antiquorum poetarum cum nuperis in-

ventis, quod et prima cantici verba declarant. Legebatur εἶπε, vel ἤρπε, ut lib. undecimo, emendavimus ἤριπε ex Dionysio Halicarnasseo: cujus verba necessario ascribenda. Scribit Dionysius in libro De compositione dictionum, loquens de litera σ. quam ait refugisse veterum nonnullos: τῶν γοῦν παλαιῶν σπανίως ἐχρῶντό τινες αὐτῶ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δὲ οἱ ἀσιγμοὺς ὡδὰς ὄλας ἐποίουν. ὁλοῖ δὲ τοῦτο Πίνδαρος ἐν οἷς Φησί. Πρὶν μὲν ἤριπε σχοινοτενῆ Φωνήεντα διδυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι. Haec est lectio librorum Dionysii. Atque ut haec scriptura est, Pindari mens erit: fuisse tempus cum dithyramborum poetae in sua carmina non admitterent vocales σχοινοτενεῖς, neque adulterinum illud sigma. Eruditi viri existimarunt vocales σχοινοτενεῖς esse, vocales longas, et quae buccas impleant: ut α Doricum et ω plane contrarium vox Graeca significat: σχοινοτενεῖς, enim ut si dicas *junceae*, literae sunt exiles et tenuis soni: puta inter vocales ι et ο. inter consonantes σ. [Sic σχοινοτενές mentum prominens et longum. Nicetas Choniates, libro secundo καὶ τὴν σχοινοτενῆ p. 768. γένυν ἐκέκαρτο.] inde oratio σχοινοτενῆς. soluta et inconcinnis longisque periodis constans parum torosa: Photius de Maximo monacho. ἔστι δὲ τὴν Φράσιν σχοινοτενῆς τε ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβατοῖς. [apud Athanasium De synodis Arimini et Seleucia, πλῆστις σχοινοτενῆς fidei confessio proluxa et additionibus depravata.] Placet nimis haec lectio Dionysiana: σχοινοτενῆ Φωνήεντα. quam tamen restituere hoc Athenaei loco ausi non sumus, ut nimis remotam a vulgata scriptura, non hic solum, sed et libro undecimo, et apud Strabonem. Ex libro sequente adjecimus illa ἀπὸ στομάτων. Inde atque etiam ex Dionysii Hal. superioribus verbis manifestissimum est, utut de lectione parum constet, Pindarum hoc dicere priores homines literam sibilantem studio fugisse: propterea adjicit hic Athenaeus: ταῦτα σημειώσασιν ἄν τις πρὸς τοὺς νοθεύοντας Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως τὴν ἀσιγμον ὡδήν. Lasus Hermionensis antiquissimus poeta fuit, et ut quidam tradiderunt, unus septem sapientum: sub ejus nomine circumferebatur oda quaedam sine sigma, ἣτις ἐπιγράφεται Κένταυροι *inscripta Centauri*, multi critici inter ψευδεπίγραφα id carmen habuerunt. adversus istos, inquit Athenaeus, observari debet superius Pindari testimonium: unde paret liquido antiquissimos homines evitasse τὸ σ. Addit, καὶ ὁ ἐς τὴν Δήμητρα δὲ τὴν Ἑρμιόνη ποιηθεῖς τῷ Λάσῳ ὕμνος ἀσιγμός ἐστιν. Scribo, τὴν ἐν Ἑρμιόνη. etiam *hymnus a Laso compositus in honorem Cereris quae Hermione colebatur, sigma nullum habuit.*

De Cereris sacris apud Hermionenenses ad Pausaniam in Corinthiacis. hanc esse veram γραφήν affirmare non verear. tamen Eustathius legit initio ultimi Commentarii in Iliadem και ὁ εἰς τὴν Δ. δὲ τῷ Ἑρμιονεῖ ποιηθεῖς Λάσω ἄσ. Deceperit, opinor, Eust. Breviator noster, qui scripsit in suo codice ex hoc loco, Ὅτι εὔρηται παρὰ Πινδάρῳ ἀσιγμοποιηθεῖσα ὥδῃ. και Ἑρμιονεὺς δὲ ἐποίησεν ἄσιμον (videtur σ positum pro γ) ὥδῃ. και Λάσος ἄσιμον ὥδῃν εἰς Δήμητραν. errore manifesto. Libro decimo tertio similis locus similiter corruptus. Initium ejus hymni fuit, Δήμητρα μέλπω κόραν τε Κλυμένοιο ἄλοχον. scribendum Κλυμένοιο, ut libro decimo quarto. *Clymenus* est Pluto ut docent mythologi. Alius griphus,

Ἐν Φανερά γενομαν. πάτρη δέ μοι ἄλμυρον ὕδωρ
ἀμφὶς ἔχει. μήτηρ δ' ἔστ' ἀριθμοῖο πάϊς.

quidam MSS. et meliores, πάτραν δέ μ. metalepsis in vocibus Φανερά pro Delo, et ἀριθμός pro Κοῖος ut explicat auctor. alius de ptifana: Κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε. *succum hordei decorticati cum aqua maceraveris. bibere. ὀργάσας valet Φυράσας, ἀναδεύσας.* nunquam factum ut ὀργάσαι significaret *tundere*. Veriloquium vocis πτισσάνη obiter explicat dipnosophista: πεποίηται δὲ τῆς πτισσάνης τοῦνομα ἀπὸ τοῦ πτίσσειν και ἀνεῖν. Fatalis etymologistarum περιεργία. nam verius est posteriores hujus dictionis syllabas, meram esse nominis formationem: sic ab ὀρθοῦν fit Ὀρθάνης, ab ἔργον Ἐργάνη, et id genus. Pausaniam grammaticum hujus commentii auctorem laudat Eustathius, ἐκ τοῦ πτίσσειν και ἀνεῖν ταυτοδυνάμων λέξεων, ὡς Φησι p. 769. Πausανίας ἐν τῷ αὐτοῦ Λεξικῷ ἢ πτισσάνη. sed de voce ἀνεῖν sive ἀνεῖν erudite idem Eustathius ad ῥαψ. κ. Iliad. et Hesychius. Ait dipnorhetor, Ἀντιφάνης δ' ἐν Αὐτοῦ ἐρῶντι Φησί. De hac fabula Pollucis verba capio libr. 10. cap. 32. ἀρυβάλλους δὲ invenias nempe, ἐπὶ τοῦ ἐπισπάστου (ita scribendum, vel συσπάστου ex Platonis Symposio) ἐν Ἀντιφάνους Αὐτοῦ ἔρωτι. melius Αὐτοῦ ἐρῶντι. *in seipsam amante.* ut *Heautontimorumenos* Menandri et Terentii. item Damoxeni Αὐτὸν πενθῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι in gripho ex Antiphane, tenues casei sunt. et ita explicat etiam Eustathius ultimo in Iliadem Commentario.

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Griphus ex Antiphane: alius ex Timocle. Platonis comici Adonis. *Asclepiadis liber, Τραγωδούμενα.*

Epeus aquae vector: Carthaea Cei inf. opp. Griphus alius obscurus. ἐνοικεῖν συγγράμμασι. Scriptores varii Γαστρολογίας. alia multa.

GRIPHUS ex Antiphanis *Aeschra* descriptus duobus Trochaicis continetur. Ἄρτίως διηρητάιηε. καὶ τὰ μὲν διηρητῆ Σώματος μέρη δαμάζει ἐν πυρικτύποισι γῆς. Subjicitur senarius iambicus de quo interpretatione quaeritur: eum ita scribo: Τιμόθεος ἔφη ποτ' ἄνδρες. εἰ χύτραν λέγων, ita locutus aliquando *Timotheus. an ollam significans?* auctor igitur griphi est *Timotheus* dithyrambicus poeta: de quo multa libro octavo, capite quinto, et 11. Inter illius frigida dicta licet hoc referas, nam *πυρικτυπα γῆς* ollas appellare, non magni ingenii argumentum est, sed tumidi. At *Timoclis* aenigma de mensa per est venustum. In eo ἡρμένη τράπεζα est *remota mensa, non parata.* eadem dicitur Φύλαξ Φιλίας: quia sunt amici quidam *τραπεζῆες*: ut erat *Podes* *Hectori*. estque proverbium vetus, ζῆ χύτρα, ζῆ Φιλία. de his, hoc est, de parasitis gulonibus, extat griphus antiquus, dignus quem ab *Athenaeo* praetermissum non praetermittamus nos.

Γαστήρ ὄλον τὸ σῆμα πανταχῆ βλέπων
ὀφθαλμὸς, ἔρπον τοῖς ὁδοῦσι θηρίον.

Claudicant duo *Timoclis* postremi versus futuri ἀρτίποδες si scribas:

Τράπεζα· περιέργως γε νῆ τὸν οὐρανόν.
ἐξὸν γὰρ ἦν Φράσαι τράπεζαν συντόμως.

Platonis comici *Adonidem* *Julius* quoque *Pollux* nominat libro 10. cap. 24. Ait, καὶ τὸ τῆς Σφιγγὸς δὲ ἀίνιγμα Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς τραγωδουμένοις τοιοῦτον εἶναι φησι. Vir doctus qui vertit, *Asclepiades* libro *De iis quorum nomine editae sunt tragoediae*, existimavit titulum libri ab *Asclepiade* editi fuisse masculino genere *Τραγωδούμενοι*. Ille vero *Τραγωδούμενα* conscripserat, inquit *Plutarchus*. Sic alii libros suos *Θεολογούμενα*, vel *Γεωγραφεύμενα* vel *Μυθολογούμενα* inscripserunt: qui exposuerant theologiam, geographiam, aut fabularem historiam. Quare noli dubitare *Asclepiadis* *Τραγωδούμενα* poetarum tragicorum ἐγκύκλια argumenta, et omnes tragicas heroici temporis historias esse complexum. Scripserat et *Demaratus* quidam *Τραγωδούμενα*, ejusdem procul dubio argumenti. *Clemens Alex.* in *Protreptica*. Ἐρεχθεὺς τὴν ἑαυτοῦ ἔθυσσε θυγατέρα Φερεφάττη, ὡς Δημάρατος ἐν πρώτῃ *Τραγωδουμένων*. In posteriore griphorum *Simonidis*, aquam vehens asinus nominatur *Epeus*. caullam aperit *Athenaeus*. In *Securi* quo-

que Simmiae Rhodii sive Theocriti leges de Ereo, οὐκ ἐν-
 ἀριθμος γεγώς ἐν προμάχοισι λαῶν, Ἄλλ' ἀπὸ κρανᾶν κα-
 θάρων νᾶμ' ἐκόμιζε δυσκλήης. *Carthæa*, geographis Graecis
 est *Carthæa*: una quatuor urbium Cei sive Cæe insulae.
 Adnumeratur griphi generibus, καὶ τὸ ῥήματι λέγειν ἀν-
 θρώπων ὀνόμασιν ὅμοια. qua de re dictum est adfatim lib. 3.
 cap. 20. et 21. Exemplis ibi propositis possunt alia adjici:
 ut cum ἀτρέα δῆμον Ἀθηνῶν dixit Euphorion, teste Her-
 mogene. Olim vulgo notum fuit istud aenigma quod ap-
 pellant dipnosophista τὸ περιφερόμενον.

Πέντ' ἄνδρες δέκα ναυσὶ κατέδραμον εἰς ἓνα χῶρον.

ἐν δὲ λίθοις ἐμάχοντο, λίθον δ' οὐκ ἦν ἀνελέσθαι.

δίψη δ' ἐξώλλυντο, ὕδωρ δ' ὑπερεῖχε γενείου.

nobis hodie obscurum illud est. Interpretum conatus, judi-
 cio meo plus meretur laudis quam eorum interpretationes.
 Incidi nuper in viri magni explicationem sane acutam, quae
 est hujusmodi. *Quinque viri pugiles, decem navibus, ma-*
nibus: quia πῖτυλος Graecis utrumque dicitur, navis, et
pugnis ad feriendum protensus, inter se concurrerunt.
Pugnabant illi super lapidibus, strato lapidibus pavimento,
sive lithostroto: lapis tamen non poterat attolli: Siti mi-
sere peribant: aqua tamen erat supra mentum: sudor
nempe. Perplacet haec interpretatio: sive illa est vera: sive
tantum similis vero. Nam ut dubitem quaedam me impel-
lunt. ut numerus impar, qui pugilibus minus videtur con-
venire. committuntur enim singula pycetarum paria: deinde
πῖτυλος pro navi, [quod meminerim ponitur nusquam, aut
rarissime. frequens ea vox tragicis: sed pro sono qui editur
cum secantur maria tonis: interdum pro remigatione aut
ipsis remigibus.] Si pro navi accipias, duplex erit meta-
leptis, ut in nonnullis etiam apud poetarum patrem. at
καταδραμεῖν εἰς ἓνα χῶρον pro ὁμόσε χωρεῖν, elegantissi-
imum. Clearchi quae deinceps habentur, conjungi debent
cum aliis ejusdem verbis quae exposita sunt capite decimo-
quinto et decimo sexto. Ait, τίς τῶν Ἀφροδισιαστικῶν συν-
δυασμῶν. respicit Cyrenae τὸ δωδεκαμήχανον, et σχήματα
συνουσιῶν Elephantidis, et Philaenidis. Adverterat jure ali-
quem locutio haec: ζῆμιαν δὲ τοῖς ἡττηθεῖσι τάττουσιν
ἄκρατον πιεῖν, ὃν ἡδίων τῆς ὑγιείας πίνουσι. cujus vim recte
expressit Dalecampius: quod quidem merum bonae valetu-
dinis tuendae studio gratius illis est. At ἐνοικεῖν συγγράμ-
μασι eleganter pro multum versari in lectione librorum:
τινὸς τοῖς Ἀρχεστράτου συγγράμμασιν ἐνωκηγότος. Simile
apud Senecam, persedere apud philosophiam, epistola 19.
paulo aliter vestem inhabitare Varro apud Nonium, et Augu-

stinus epistola quadam ad Paulinum, et in Historia miscella: Separat Clearchus Γαστρολογίας in scriptos libros, ab opere Archestrateo. cum tamen a nonnullis etiam Archestrati opus Γαστρολογία fuerit nuncupatum, vel Γαστρονομία, non solum Ἡδυπάθεια. Sed fuere non dissimilis argumenti ab aliis scripti libri, quorum is titulus magis proprius: ut Cleostrati Tenedii: cuius Γαστρολογίαν laudat noster libr. 7. Scribe, τῷ πρώτῳ ἔπος ἰαμβεῖον εἰπόντι, ἀντιπόντος ἑτέρου, ποιητοῦ τινὸς δ' εἰς τὴν αὐτὴν εἶπε γνώμην. non ὄν εἰς. Sed quia subdit statim, ἔτι δὲ λέγειν ἕκαστον ἰαμβεῖον: forte an non male induxeris vocem ἰαμβεῖον post ἔπος. ut sit sententia Clearchi haec: melius facturos literarum amantes, si inter epulas ita potius se oblectent: ut cum unus ἔπος, id est versum Homeri, protulerit, alter ex alio poeta alium recitet ejusdem sententiae: tum autem adjiciant singuli e dramaticis poetis similem locum. Scribe mox, ὥστε τὴν παιδίαν non παιδείαν, quod etiam Muretus observaverat. exposuimus cap. 15. Lege, Εὐκαταφρόνητόν ἐστι πενία Δερκύλης non ἐνευκ. Versus qui ait, Ἡ τῶν φίλων σοι πίστις ἔστω κενραμένη. *Esto fides quam amicis tuis habebis mixta:* aliqua nempe dissidentia. simile praeceptum continet Epi- charmeo Νᾶφς, καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν. ἄρ' ἴθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν. Sed aliam sententiam suggerit vetus lectio: ἔστω σοι κενκριμένη. *Fidem habe amicis: verum ante probatis.* De victi poculo dictum supra, cap. 16. In versibus Antiphanis ita distinguendae sunt heri et servi personae. Prior loquitur servus. A. οἴμοι. περιπλοκάς

λίαν μ' ἐρωτᾷς. B. ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς φράσω.

τῆς ἀρπαγῆς τοῦ παιδὸς εἰ ξύνοισθ' ἄ τι

ταχέως λέγειν χρῆ. πρὶν κρέμασθαι. A. πότρεά μοι etc.

Sextum et septimum ita scribe, Τί γὰρ δύναται τὸ ῥηθέν; A. ἔξω τις δότω Ἰμάντα ταχέως, οἷον οὐκ ἔγνωσ ἴσως. interrogatus servus de raptu pueri, respondet eam quaestionem esse sibi instar grīphi: cum herus foras aliquem exire juberet qui lorum afferret: joco' iram illius eludit servus: negans eam esse poenam qua puniendus sit qui grīphum non solverit: nam illud potius fuisse faciendum, ut muriae poculum afferretur. responsum heri ita scribe et sequentia sic distingue. Οἷσθ' οὖν ὅπως γε δεῖ τοῦτό σ' ἐκπιεῖν; A. ἔγω. B. Κομιδῆ γε. πῶς; A. ἐνέχυρον ἀποφέροντά σοι. B. Οὐκ ἀλλ' ὀπίσω τῷ ἰχθίρῳ ποιήσαντα, δεῖ ἔλυσιν ἀπνευστί.

